TADEUSZ BERNATOWICZ

Pałac w Białej Podlaskiej

Architektura i program wnętrz w XVIII wieku

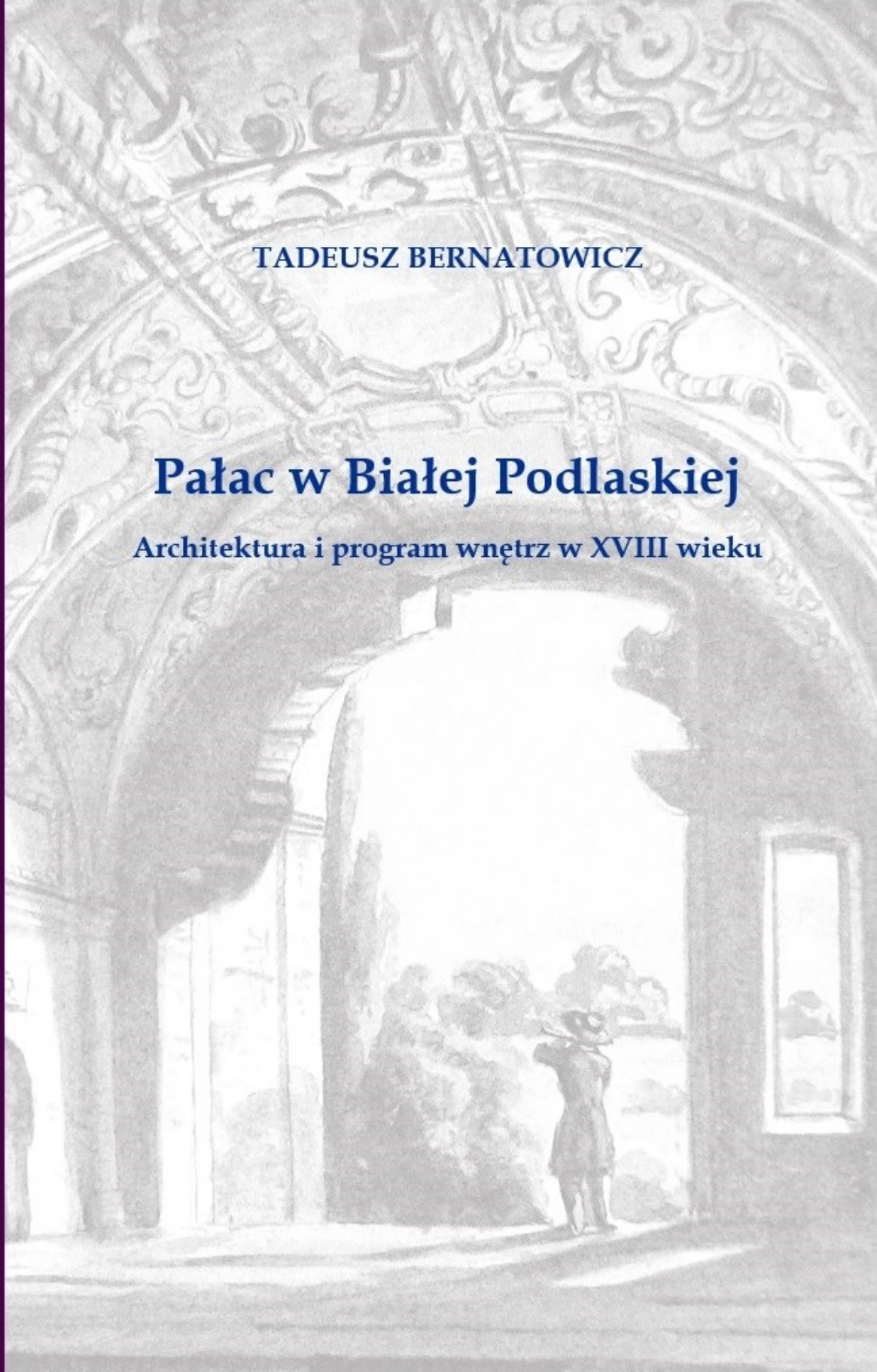

Pałac w Białej Podlaskiej

Architektura i program wnętrz w XVIII wieku

TADEUSZ BERNATOWICZ

Pałac w Białej Podlaskiej

Architektura i program wnętrz w XVIII wieku

Łódź 2024

prof. UŁ dr hab. Tadeusz Bernatowicz (ORCID: 0000-0002-8674-5307)
e-mail: tadeusz.bernatowicz@uni.lodz.pl

Seria:
Architektura XVII–XVIII w. Źródła rękopiśmienne i ikonograficzne

Redaktor serii
prof. UŁ dr hab. Tadeusz Bernatowicz

Recenzent
prof. dr hab. Jarosław Kita

Redaktor prowadzący
dr Alina Barczyk

Korekta językowa
mgr Karolina Walczak

Projekt graficzny i skład
dr Alina Barczyk

Wydawca
Instytut Historii Sztuki, Uniwersytet Łódzki

Fundacja Sztuki Krajobrazu i Architektury

© Copyright by Tadeusz Bernatowicz, Łódź 2024

Druk i oprawa
Sowa – Druk na Życzenie
www.sowadruk.pl

ISBN 978-83-945098-7-3
Instytut Historii Sztuki UŁ, ul. Narutowicza 65, 90-131 Łódź

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie s. 9

CZĘŚĆ I
Zarys dziejów dóbr bialskich i pałacu Radziwiłłów ……... s. 18

1. Dobra bialskie w XV-XVI wieku …….. s. 19

2. Biała we władaniu Radziwiłłów (koniec XVI–XIX wiek) …….. s. 23

CZĘŚĆ II
Rekonstrukcja pałacu w drugiej połowie XVIII stulecia …….. s. 39

1. Bryła rezydencji …… s. 40

2. Program funkcjonalny wnętrz i wyposażenie pałacu ……..... s. 48

A. Parter ……. s. 48

a. część środkowa ……. s. 48

b. część północno-wschodnia pałacu (od ogrodu) …… s. 54

c. pokoje w południowo-zachodniej części pałacu (od oficyny) ……... s. 67

B. *Piano nobile* …..…… s. 77

a. część środkowa ……. s. 77

b. pokoje paradne w północno-wschodniej części pałacu (od ogrodu) …… s. 83

c. pokoje paradne w południowo-zachodniej części pałacu (od oficyny) …… s. 94

C. *Mezzanino* …… s. 100

CZĘŚĆ III
Otoczenie pałacu: fortyfikacje, ogród, oficyny ……..…… s. 103

1. Oprawa wjazdu i zabudowania gospodarcze …….. s. 104

A. Brama północna ……. s. 107

B. Wieża zegarowa ……. s. 112

C. Oficyny ……... s. 112

2. Kaplica bł. Jozafata …….. s. 117

3. Założenie ogrodowe ……... s. 123

A. Grota ……..…….. s. 124

B. Teatr …… s. 126

C. Oranżeria i figarnia ……..... s. 127

Podsumowanie ……..…. s. 129

Aneksy źródłowe …….. s. 134

1. Opisanie Zamku Bialskiego ab extra [1765] ……..……..……. s. 136

2. Kopia inwentarza vigore Dekretu Sądów Generalney Konfederacyi W. X. Litt. w Roku 1764 Miesiąca Augusta 16 Dnia w Grodnie ferowanego (...) każdą rzecz opisawszy (...) w Roku 1766 miesiąca Iuny Dnia 3ciego Datum w Białej ……. s. 142

3. Wizya, czyli opisanie Zamku, officyn y wszystkich Superficiow Bialskich, tych za ktore ex ratione nie reparacyi onych, a parte JOO. Xiązat Ichmw. Karola y Hieronima Radziwiłłow Woiewody y Woiewodzica wilenskich. Czasu Weryfikacyi do JOO. JWW. Kuratorow proponowane były pretensye, In tractu teyże Weryfikacyi Sporządzona [1768] ……. s. 259

4. Rewizya Mobiliów w Zamku Bialskim Inwentarzem WJP. Swiezyńskiego Podstarosty Pinskiego spisanych, cum Specificatione decessu y Superaty a die 8va 7bris ad 19 Ejus dens [sic !] Offitione Czyniona y podpisana [1768] …… s. 270

5. Inwentarz Opisania Całego Zamku y Officyn (...) Roku 1774tego z Dyspozycyi (...) Mikołaia Radziwiłła Krayczyca W. X. Litt. (...) w Białłej …… s. 284

6. Opisanie Zamku Bialskiego Diebus Februarij 1787 Roku Sporządzone …….. s. 406

7. Inwentarz Zamku (...) Białej (...) dziedzictwa JWW. Ludwika i Stefanji z Książąt Radziwiłłów, Grafów Wittgensztei-nów. Roku 1830. lutego 16. sporządzony ... s. 456

Bibliografia ……...……. s. 594

Indeks osób …… s. 606

Summary …… s. 610

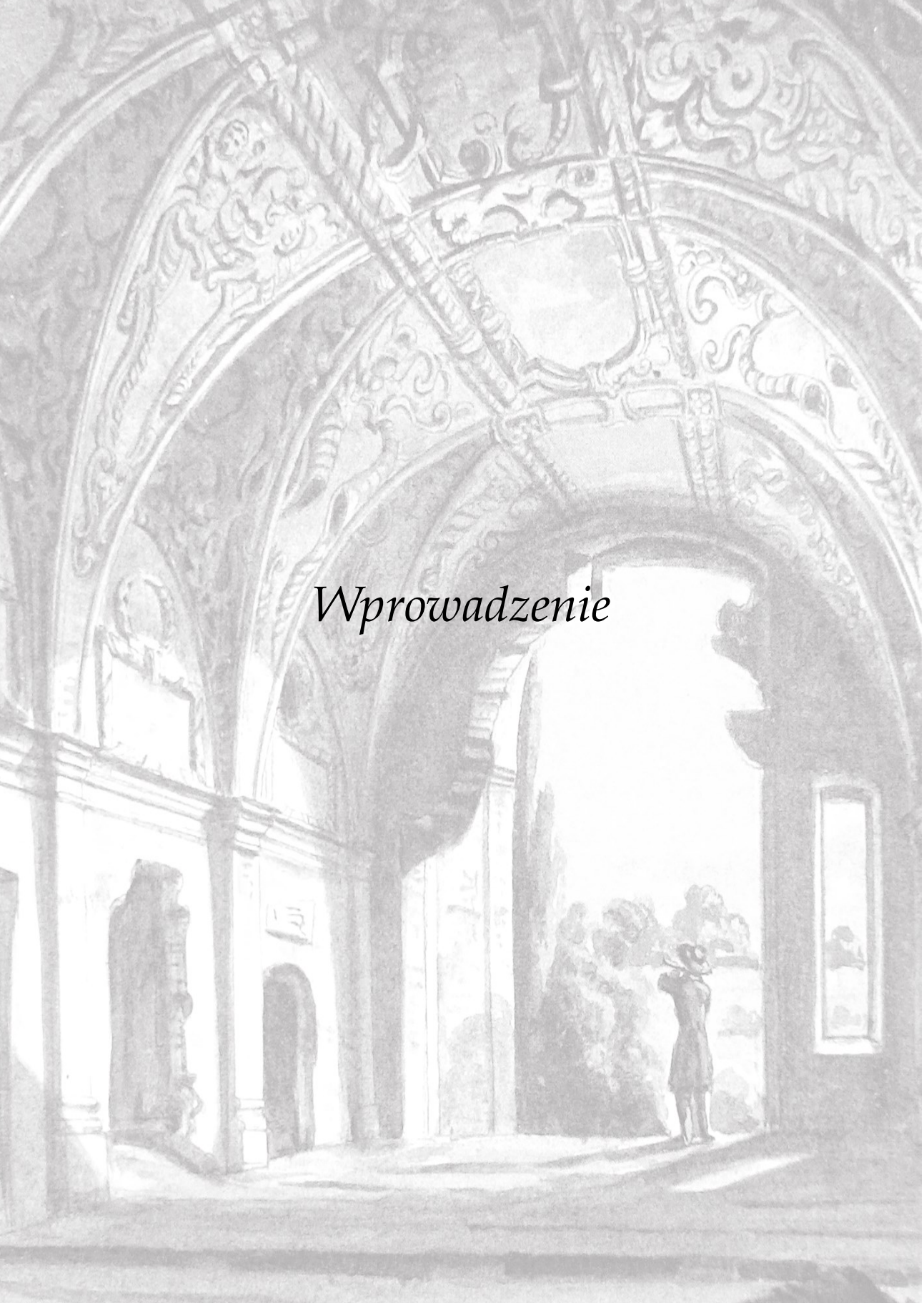

Wprowadzenie

Pałac Radziwiłłów w Białej Podlaskiej (Radziwiłłowskiej) należał do najokazalszych nowożytnych rezydencji magnackich w Rzeczypospolitej. Mimo rangi kompleksu i pozycji społeczno-politycznej jego właścicieli nie powstało dotychczas całościowe opracowanie, co stwarza pole do dalszych badań. Nie oznacza to jednak braku publikacji poświęconych Radziwiłłowskiej siedzibie, pozostającej w kręgu zainteresowań naukowców już od XIX wieku[1]. Dla analiz z zakresu historii architektury szczególne znaczenie mają ustalenia dotyczące dziejów i formy pałacu, poczynione przez Eugeniusza Łopacińskiego[2], Jerzego Baranowskiego[3] oraz Katarzynę Mikocką-Rachubową[4].

Niniejsza monografia została podzielona na trzy rozdziały, z których pierwszy przybliża historię dóbr i samego

* Składam serdeczne podziękowania dr Alinie Barczyk za uzupełnienia wprowadzone do tekstu oraz za przygotowanie wydawniczej wersji materiałów źródłowych.

[1] Z ważniejszych prac historycznych o Białej wymienić należy: Bartoszewicz 1881; Bartoszewicz 1926; Nartowski 1928; Górny 1939; Krawczak 1982; Cichomski 1984; Rachuba 1990; Karkucińska 1995; Jodłowski 1998; *Biała* 1999; Karkucińska 2000; Seniuk 2003.

[2] Łopaciński 1957, *passim*.

[3] Baranowski 1967, *passim*.

[4] Mikocka-Rachubowa 1990, *passim*; Mikocka-Rachubowa 1995, *passim*.

pałacu w Białej Podlaskiej. Kolejna część tekstu jest poświęcona rekonstrukcji programu funkcjonalno-ideowego rezydencji w drugiej połowie XVIII wieku, w okresie największej prosperity majątku, związanej z aktywnością mecenasowską Hieronima Floriana Radziwiłła[5]. Forma istniejąca w czasach magnata w większości została zachowana w kolejnych dekadach, co potwierdzają źródła archiwalne. Warto nadmienić, że do wyposażenia siedziby należały obszerne zbiory dzieł sztuki – przykład stanowi wykaz obrazów z 1760 roku, obejmujący 609 pozycji, nierzadko wieloelementowych (między innymi: pod numerem 77 odnotowano „Obrazków dwa pod jedną Numerą"; pod 521 – „obrazków 3"; pod 585 – „landszaftów sztuk pięc"; a pod ostatnim, 609 punktem – „portrecików różnych osim")[6].

Trzeci rozdział tworzy zarys ukształtowania otoczenia głównej siedziby, czyli zabudowań i kompozycji roślinnych wpisanych w pięciobok fortyfikacji (bądź wykraczających poza narys bastionowy). Wśród nich warto zwrócić uwagę

[5] Apogeum rozwoju zakończyła śmierć księcia, która nastąpiła w 1760 roku (APŁ, ArB, sygn. 878, s. 17).

[6] W „Regestrze Portertów, Obrazów, Landszaftów, etc." uwzględniono także sztychy i rozmaite artefakty, wśród nich widniejące pod numerem 46. „Relikwie S. Karola i Innych Świętych w Ramach Czarnych". Dokument został w całości opublikowany w artykule: Łopaciński 1957, s. 37–47.

na oprawę ceremonialnego wjazdu (bramę i wieżę), kaplicę bł. Jozafata, oficyny gospodarcze oraz pawilony ogrodowe.

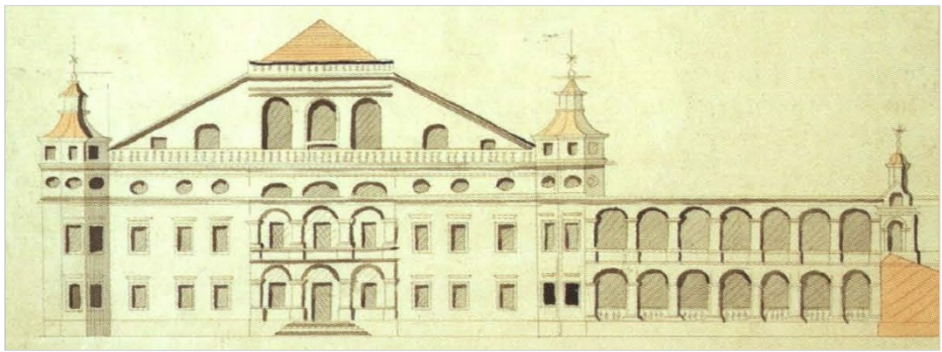

1. Pałac Radziwiłłów w Białej Podlaskiej (Radziwiłłowskiej) – elewacja frontowa. Przerys pomiaru, ok. 1830, Archiwum Główne Akt Dawnych

Dla analiz form architektonicznych szczególnie cenne są następujące źródła ikonograficzne: pomiar fasady i zachodniego skrzydła galerii [il. 1]; trzy akwarele Kazimierza Stronczyńskiego (*vel* Strączyńskiego) z lat 1852–1853, ukazujące widoki zamku od strony dziedzińca, ogrodu oraz wnętrze sali na piętrze; rycina Bronisława Podbielskiego z 1863 roku [il. 2][7]; fotografie wykonane tuż przed rozbiórką pałacu, która nastąpiła w 1883 roku[8], oraz litografia Juliana Ceglińskiego [il. 3][9]. Powyższe materiały ukazują przede

[7] *Zamek* 1863, s. 500.

[8] Mikocka-Rachubowa 1990, s. 68; Antonowicz/Kimic 2017, s. 30; Zin 2020, s. 106.

[9] *Radziwiłłowie* 2003, il. 30.

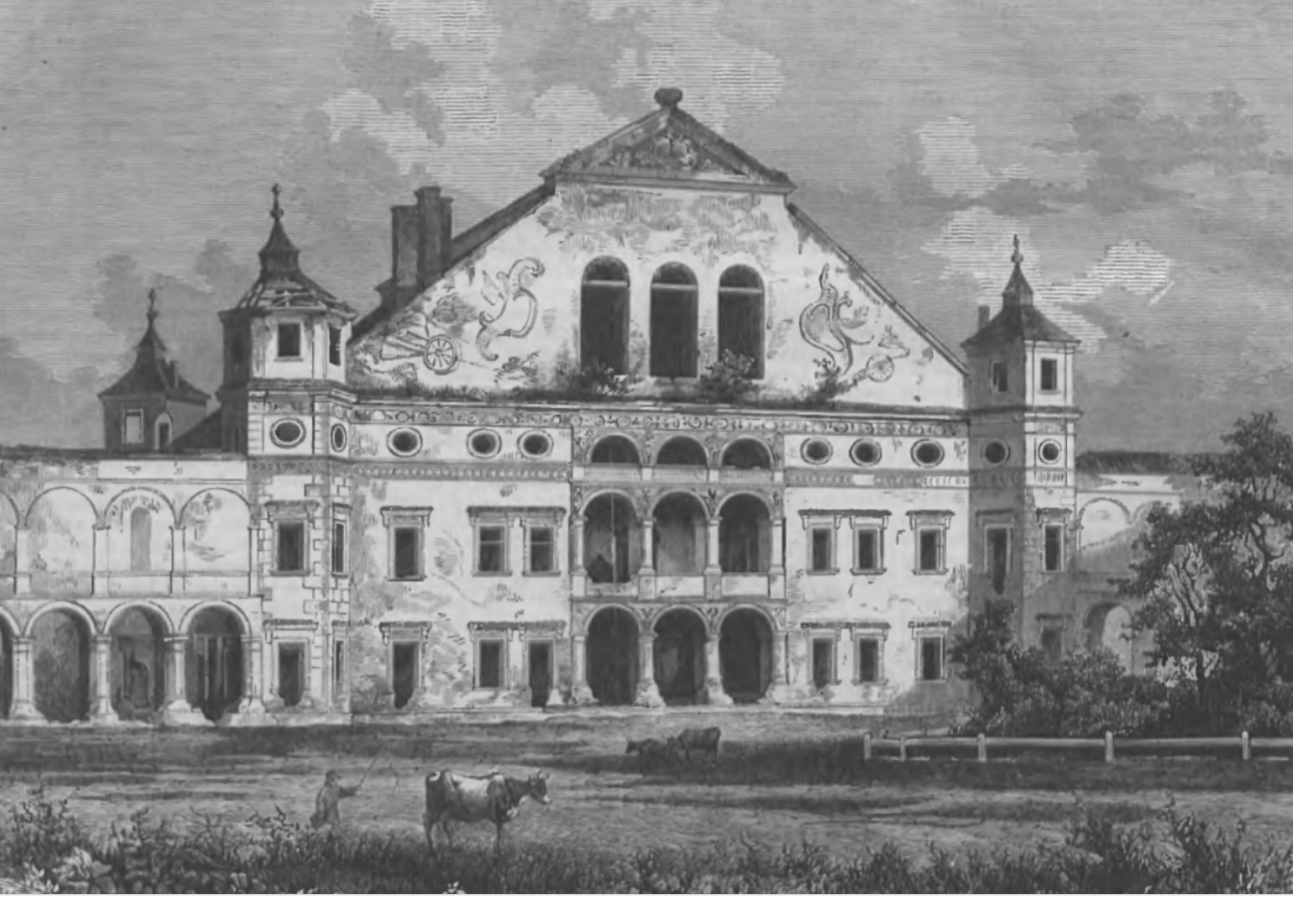

2. B. Podbielski, Zamek w Białej Podlaskiej, „Tygodnik Ilustrowany" 1863, fot. domena publiczna

wszystkim wygląd bryły i elewacji. Dla studiów nad układem pomieszczeń kluczowe znaczenie mają rzuty przyziemia i *piano nobile*, przechowywane w zbiorach petersburskich, pochodzące z lat 50. XVIII stulecia, wykonane w czasach Hieronima Floriana Radziwiłła[10]. Dla tego magnata powstały też projekty przebudowy kompleksu – wizja nie

[10] Informacje o rysunkach zostały przybliżone w artykule: Bernatowicz 2004, s. 502, 509–510.

doczekała się realizacji, lecz na rysunkach można dostrzec elementy zgodne z formą zastaną, wśród nich trójdzielny układ korpusu[11]. Identyfikacja kompozycji przestrzennej jest za to możliwa przede wszystkim dzięki przekazom kartograficznym, z których najważniejszymi pozostają: „Mappa miasta Białey i przedmieścia Woli" z atlasu Leonarda Targońskiego z 1777 roku [il. 4] oraz inwentaryzacja powstała około 1830 roku [il. 5][12]. Zestawienie powyższych plansz z rękopiśmiennymi inwentarzami pozwala na przybliżenie wyglądu kompleksu, który składał się z zespołu budowli (siedziby, oficyn), dziedzińca i ogrodu wpisanych w pięciobok fortyfikacji bastionowych[13]. Co istotne, możliwa stała się identyfikacja nieomal wszystkich pomieszczeń w obrębie pałacu[14].

Na wstępie konieczne jest także zwrócenie uwagi na kwestie terminologiczne. Główna siedziba w obrębie kompleksu rezydencjonalnego ze względu na swoją formę

11 Bernatowicz 2004, *passim*.

12 Plan należący do zbioru kartograficznego Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie był publikowany w pracach: Łopaciński 1957, il. 1; Baranowski 1967, il. 6.

13 Bernatowicz 2011, s. 199.

14 Wyniki konfrontacji źródeł rękopiśmiennych i rzutów pałacu zostały przedstawione na planszach towarzyszących niniejszej monografii [il. 21, 23].

3. J. Cegliński, Ruiny zamku obronnego książąt Radziwiłłów w Biały [sic !] na Podlasiu, Biblioteka Narodowa

4. L. Targoński, „Mappa miasta Białey i przedmieścia Woli", 1777, Biblioteka Wojewódzka w Płocku

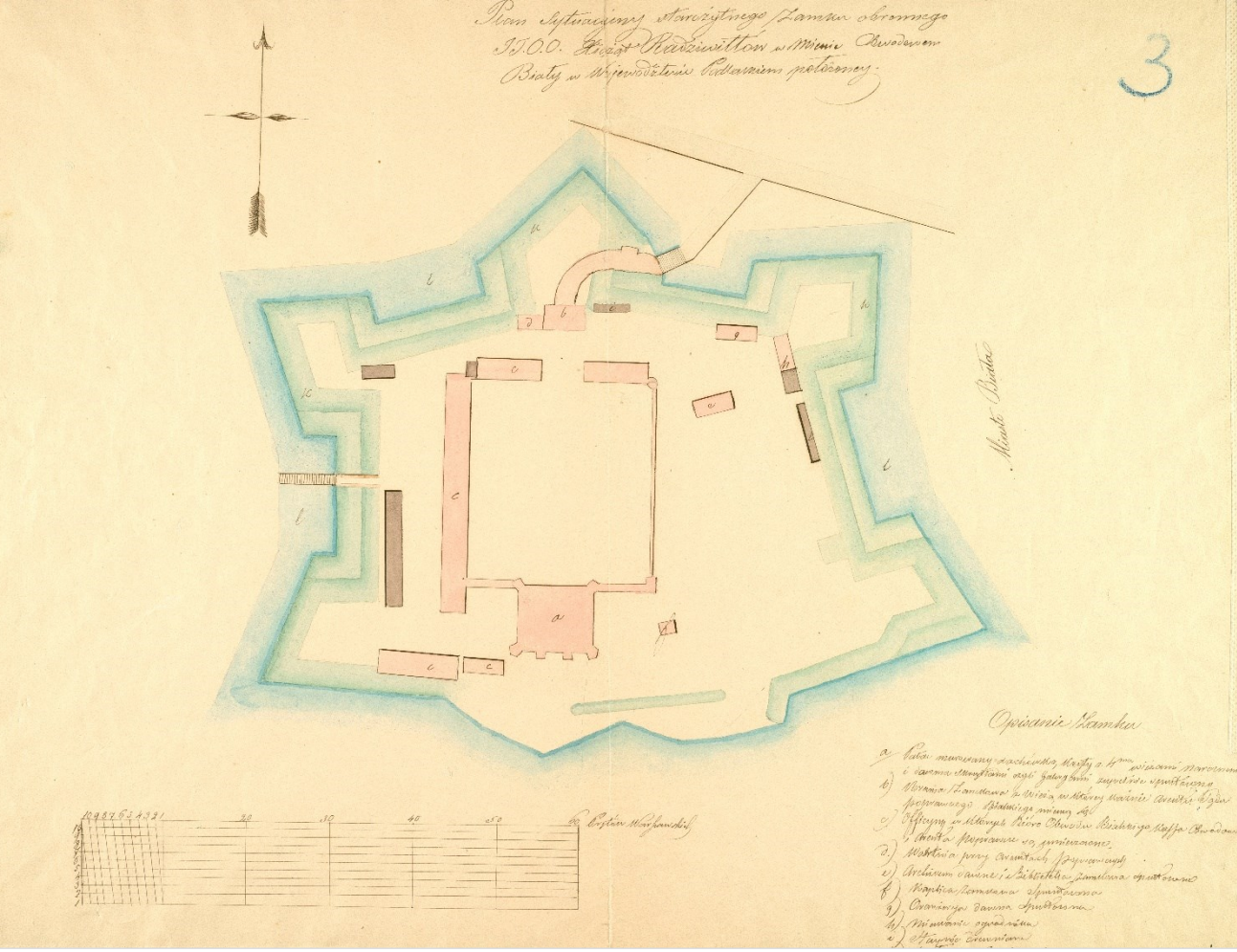

5. Zamek w Białej Podlaskiej, ok. 1830, Archiwum Główne Akt Dawnych

architektoniczną i paradną funkcję nazywana jest w niniejszym opracowaniu mianem pałacu. W materiałach źródłowych powszechnie stosowane jest pojęcie zamku[15], co mogło wynikać zarówno ze specyfiki ówczesnego języka,

[15] Względnie oba określenia funkcjonują naprzemiennie, czego przykład stanowi sformułowanie: „Zamek czyli Pałac" (AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4713, s. 3).

jak i z dostrzeżenia militarnych wartości bialskiego kompleksu.

Zasadniczą partię tomu stanowią aneksy źródłowe. W tej części opracowania zawartych zostało siedem najważniejszych i najbardziej szczegółowych deskrypcji założenia rezydencjonalnego, pozwalających na odtworzenie formy architektonicznej i wystroju z końca XVIII wieku, a także na prześledzenie przemian w wyglądzie i stopniu zachowania budowli na przestrzeni 65 lat. Inwentarze pochodzą kolejno z lat: 1765[16], 1766[17], 1768 (dwa dokumenty[18]), 1774[19], 1787[20] i 1830[21]. Ostatni opis, znacznie późniejszy od pozostałych aneksów – sporządzony już na polecenie Wittgensteinów – stanowił dość precyzyjną weryfikację stanu technicznego obiektów, odnosząc się (często niezwykle szczegółowo) do form ukształtowanych za czasów Radziwiłłów. Powyższy zestaw archiwaliów stanowi podstawę dla opracowania dziejów rezydencji.

[16] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. t. 9/p. 3, s. 12–15. *Vide:* ANEKS 1.

[17] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 1710, s. 1–109. *Vide:* ANEKS 2.

[18] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. t. 9/p. 3, s. 23–27, 32. *Vide:* ANEKS 3; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. t. 9/p. 3, s. 44–52. *Vide:* ANEKS 4.

[19] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 1711, s. 3–99. *Vide:* ANEKS 5.

[20] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 1712, s. 2–32. *Vide:* ANEKS 6.

[21] MPP, s.n., s. 1–68. *Vide:* ANEKS 7.

CZĘŚĆ I

Zarys dziejów dóbr bialskich i pałacu Radziwiłłów

1. Dobra bialskie w XV–XVI wieku

Biała Radziwiłłowska (Biała Książęca, *Alba Ducalis*[1]) obecną nazwę – Biała Podlaska – uzyskała dopiero po 1945 roku[2]. Historyczny termin podkreślał związek z jednym z najpotężniejszych rodów magnackich, który umożliwił rozwój dóbr i wystawienie na ich terenie reprezentacyjnej siedziby. Sam ośrodek był odnotowywany w przekazach źródłowych od pierwszej połowy XV wieku jako własność Mikołaja Nasuty[3]. W 1475 roku majątek odziedziczył Jan Nasuta, namiestnik brzeski i starosta grodzieński, a po jego śmierci ziemie przeszły w ręce Zabrzezińskich (za sprawą Anny z Nasutów, która poślubiła wojewodę trockiego i marszałka ziemskiego litewskiego Jana Jurjewicza Zabrzezińskiego). Kolejną familią, która przejęła Białą, byli Illiniczowie – dzięki małżeństwu w 1508 roku dobra pozyskał pochodzący z niej Jerzy Iwanowicz (zm. ante 1527), marszałek hospodarski i starosta brzeski. Po jego śmierci dokonano podziału ziem: Białą i Dokudów otrzymali: syn Stanisław

[1] *Słownik geograficzny* 1880, s. 168; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 67; Rachuba 1990, s. 38; Brzezina-Scheuerer 2018, s. 91–92; Pietrzak 2021, s. 35.

[2] Bernatowicz 1998a, s. 79.

[3] Rachuba 1990, s. 38; *Zespół zamkowy* 1999, s. 2.

Szczęsny i Hanna z Illiniczów Kiszczyna, żona Piotra Kiszki, wojewody trockiego[4]. Pozostała część majątku przypadła Janowi Illiniczowi, którego zgon w 1536 roku spowodował dalszą parcelację między jego siostrę i brata. Jerzy Illinicz – powiązany z Mikołajem Radziwiłłem „Czarnym" poprzez koligacje, przyjaźń i długi – 9 maja 1566 roku dokonał adopcji magnackiego syna, Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła „Sierotki", zapisując mu jednocześnie w testamencie między innymi Białą wraz z dworem oraz częścią miasta[5]. Reszta ośrodka znajdowała się w rękach Kiszków. W 1583 roku Mikołaj Kiszka, wojewoda podlaski, do którego należała pozostała część majętności, przekazał ją swojej żonie Barbarze z Chodkiewiczów Kiszczynie, która z kolei po śmierci męża podarowała ją synowi Mikołajowi, który jednak zmarł już około 1587 roku. Później, w 1589 roku Barbara Kiszczyna (również skoligacona z Radziwiłłami) po pożarze miasta zastawiła, a następnie – w 1594 roku – sprzedała powyższe ziemie pierwszemu ordynatowi „Sierotce". W konsekwencji niemal cały obszar – z siedzibą i miastem

[4] *Słownik geograficzny* 1880, s. 168; Rachuba 1990, s. 39; Bernatowicz 2011, s. 82.

[5] Bartoszewicz 1881, s. 29, 41; Baranowski 1967, s. 41; Rachuba 1990, s. 38; Bernatowicz 1998a, s. 79. Ciotką Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła „Sierotki" była matka Jerzego Illinicza, Zofia z Radziwiłłów.

– wszedł w skład dóbr alodialnych nieświeskiej linii Radziwiłłów[6]. Sam Mikołaj Krzysztof Radziwiłł zapoczątkował rodowy mecenat na terenie hrabstwa, wystawiając w Białej kościół pw. św. Anny (w miejsce wcześniejszej świątyni, która w 1596 roku uległa spaleniu) oraz drewniany szpital[7].

Od początku historycznie uchwytnego istnienia Białej rozwijały się dwa zespoły osadnicze: dwór z zabudowaniami gospodarczymi (folwarkiem) oraz położona tuż obok osada – przekształcona następnie w miasto zapewniające obsługę dworu, a później zamku. W czasach Nasutów i Zabrzezińskich musiał istnieć drewniany dwór, stanowiący ośrodek mieszkalny i centrum zarządzania dobrami. O istnieniu siedziby łączącej powyższe funkcje informuje nas dokument z 1536 roku, wystawiony w związku z podziałem dóbr po śmierci Jana Illinicza między Hannę z Illiniczów Kiszczynę a Szczęsnego Illinicza[8].

[6] Rachuba 1990, s. 37–39; Flisiński 2009, s. 34–38, 44–52; Bernatowicz 2011, s. 82.

[7] Prace przy obu obiektach ukończono w 1603 roku. Zgodnie z zachowanymi rachunkami budową świątyni kierowali: architekt Andrys oraz budowniczy Samuel Michałowski (Bernatowicz 1998a, s. 79–80, 89, 149).

[8] Łopaciński 1957, s. 27.

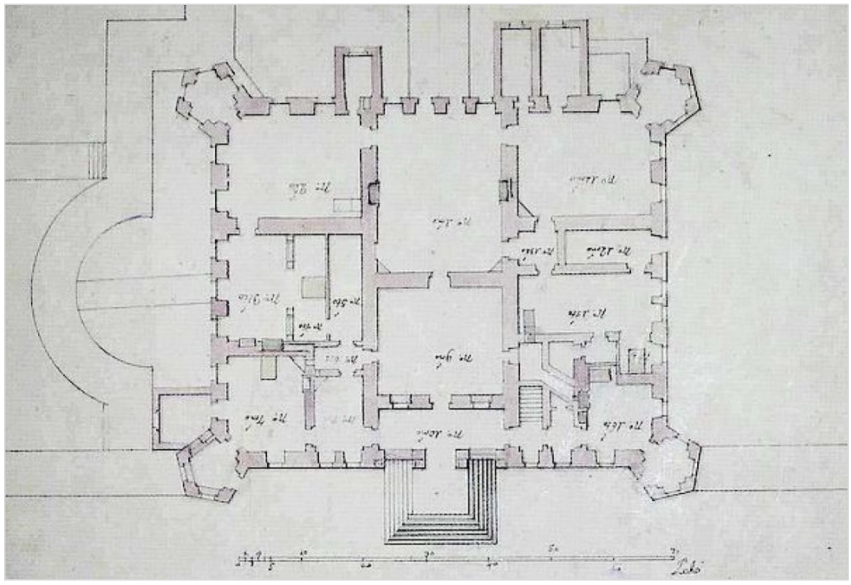

6. Pałac w Białej Podlaskiej – rzut parteru,1746–1750, za: Bernatowicz 2011

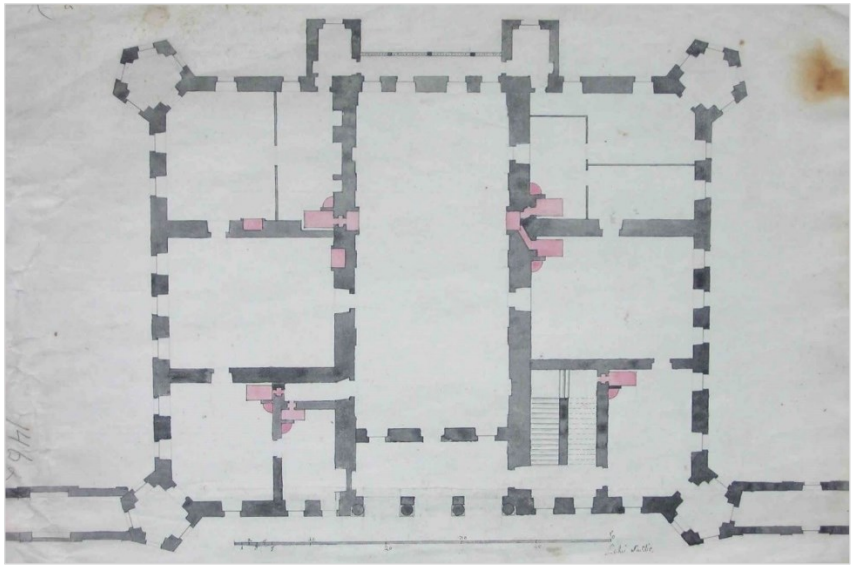

7. Pałac w Białej Podlaskiej – rzut *piano nobile*, 1746–1750, za: Bernatowicz 2011

2. Biała we władaniu Radziwiłłów (koniec XVI–XIX wiek)

W 1622 roku ówczesny właściciel, książę Aleksander Ludwik Radziwiłł (zm. 1654), syn znakomitego mecenasa sztuki, księcia Mikołaja Krzysztofa „Sierotki", zawarł umowę z muratorem lubelskim Pawłem Murzynem *vel* Pawłem Negronim de Szate[9]. Architekt „podjął się murować zamek w miasteczku moim [A.L. Radziwiłła – przyp. T.B.] Białej, który ma zmurować y wystawić podług wizerunku mnie od niego podanego"[10]. W efekcie wystawiono trzykondygnacyjną siedzibę na rzucie prostokąta zbliżonego do kwadratu, z czterema pięciobocznymi wieżyczkami w narożach oraz frontową loggią[11]. O charakterze zamkowej bryły zadecydowały galerie łączące korpus z odsuniętymi od niego wieżyczkami, dostawione do zamku przed 1658 rokiem (prawdopodobnie w czasach syna magnata – Michała Kazi-

[9] Łopaciński 1957, s. 27–28; Baranowski 1967, s. 42, 44; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 67; Kasprzak 1996, s. 86; Rolska-Boruch 1999, s. 33; Rolska-Boruch 2003, s. 24; Antonowicz/Kimic 2017, s. 26.

[10] Łopaciński 1957, s. 35.

[11] Baranowski 1967, s. 44–46; Rachuba 1990, s. 42; Rolska-Boruch 1999, s. 33; Zin 2020, s. 106. Zespół zabudowań uzupełniono między innymi o kaplicę (*Zamek* 1981b, s. 2; Antonowicz/Kimic 2017, s. 26).

mierza)[12]. Ich wschodnią partię ukształtowano w formie arkad umożliwiających komunikację między głównym dziedzińcem a ogrodem, zaś drugie skrzydło i piętra obu galerii artykułowane były płaskimi, ślepymi arkadami z nieregularnie rozmieszczonymi otworami okiennymi. Analogiczną kompozycję fasady flankowanej przez galerie wprowadził w Nieświeżu w połowie XVII stulecia Aleksander Ludwik Radziwiłł, który odziedziczył majątek w 1636 roku i przeznaczył go na swoją główną siedzibę, nadając zamkowi funkcję, którą wcześniej pełniła Biała[13]. Podobne rozwiązania stosowano oczywiście w architekturze rezydencjonalnej ostatnich dekad XVII wieku – przykładowo galerie wprowadzono w pałacach: Jana Andrzeja Morsztyna w Warszawie i Jana III w Wilanowie[14].

Po Aleksandrze Ludwiku Radziwille zwierzchnictwo nad Białą przejmowali kolejno wyżej wymieniony Michał Kazimierz oraz Karol Stanisław. Dla ostatniego ze wspomnianych magnatów szereg prac wykonał architekt Andrzej Józefat Jeziornicki, co potwierdzają listy z lat 1696–1704. Budowniczy między innymi wzniósł oficyny w północnej i zachodniej części kompleksu oraz kończył wieżę wjazdo-

[12] Bernatowicz 1998b, s. 14; Bernatowicz 2011, s. 327.

[13] Bernatowicz 1998b, s. 11; Bernatowicz 2011, s. 327.

[14] Bernatowicz 2011, s. 327.

wą[15]. Efekty inwestycji, której celem było podniesienie rangi i wartości estetycznych rezydencji, niestety szybko zostały unicestwione. Jako moment zniszczeń powszechnie podawany jest najazd szwedzki w 1706 roku[16], lecz o znacznych uszkodzeniach donoszono już w sierpniu roku poprzedzającego[17]. W tym czasie widoczny był obraz „tak w pałacu, jako y ogrodzie [...] wielkiey ruiny”[18].

8. J. Wessel, Portret Hieronima Floriana Radziwiłła, ok. 1746, Muzeum Narodowe w Warszawie

Odnowy rezydencji podjęli się kolejni właściciele. Formalnie po śmierci Karola Stanisława Radziwiłła w 1719 roku dobra bialskie mieli odziedziczyć Hieronim Florian [il. 8] i Michał Kazimierz

[15] Łopaciński 1957, s. 36; Baranowski 1967, s. 52; Antonowicz/Kimic 2017, s. 27.

[16] *Słownik geograficzny* 1880, s. 169; Jankowski 2016, s. 209; Antonowicz/Kimic 2017, s. 27.

[17] Rachuba 1990, s. 50.

[18] AGAD, AR, dz. V, sygn. 6089/II, s. 63.

„Rybeńko”[19], lecz w rzeczywistości władzę w majątku sprawowała Anna z Sanguszków Radziwiłłowa[20]. Magnatkę zajmowały zarówno sprawy gospodarcze, jak i artystyczne. Z wypisów archiwalnych opublikowanych przez Wandę Karkucińską wynika, że na polecenie księżnej w latach 1726–1740 siedemnastowieczne wnętrza zaadaptowano do nowych, aktualnych tendencji artystycznych[21]. Jedną z nich było wprowadzanie zwierciadeł jako głównego elementu zdobniczego – użytego między innymi w bialskiej galerii lustrzanej[22]. Znaczną wagę magnatka przywiązywała także do księgozbiorów i rodowych dokumentów, porządkując zasoby archiwum przechowywanego w rezydencji i przystosowując do nich odpowiednie sale[23]. W prowadzone za czasów Anny z Sanguszków prace architektoniczne zaan-

[19] Dobra ordynackie i dziedziczne – poza Białą (jako majątkiem o wysokiej intracie, który przykładowo w 1721 roku uzyskał 100 tys. złp, czyli tyle co Księstwo Ołyckie) – obejmowały między innymi: Nieśwież, Głębokie i Korelicze (AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 135, s. 17).

[20] Karkucińska 2000, *passim*; Pietrzak 2021, s. 36–37.

[21] Za sprawą obszernych kwerend archiwalnych badaczka ujawniła dużo nowych informacji związanych ze sprawami artystycznymi w Białej, lecz zastrzeżenia budzi część wniosków formułowanych w oparciu o pozyskane materiały (Karkucińska 2000, s. 58–63).

[22] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 35; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 11; Kasprzak 1996, s. 93–95; Bernatowicz 2011, s. 328.

[23] Jankowski 2016, s. 211, 215; Zaborowska 2016, s. 230–232.

9. Makata haftowana w manufakturze Anny z Sanguszków Radziwiłłowej w Białej, Muzeum Narodowe w Warszawie

10. Stolik z pałacu w Wiśniowcu, powstały w bialskiej stolarni, Muzeum Narodowe w Warszawie

gażowani byli Wincenty Rachetti[24] i Africanus Honorius de Goffaux[25], ważną rolę w tym okresie pełnił także Domenico Ciolli[26]. Istotną aktywnością był też rozwój bialskich manufaktur – między innymi pracowni hafciarskiej [il. 9], stolarni [il. 10], wytwórni sukna i fajansu[27].

11. Katarzyna z Sobieskich Radziwiłłowa, za: Łoski 1883

W latach 1746–1760 – po śmierci Anny z Sanguszków – Białą gospodarował syn księżnej, Hieronim Florian Radziwiłł[28]. Dziedzic hrabstwa podjął szereg inicjatyw artystycznych, któ-

[24] Bernatowicz 2004, s. 503.

[25] Łopaciński 1957, s. 34; Jankowski 2016, s. 211; Zaborowska 2016, s. 232–233.

[26] Kamieniarz i sztukator pochodzenia włoskiego, zatrudniony był też przez Radziwiłłów między innymi przy pałacach przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie oraz przy Targu Rakowym (Krebsmarkt) w Gdańsku (Łopaciński 1957, s. 34).

[27] Kondratiuk 1986, *passim*.

[28] Bernatowicz 2004, s. 502; Antonowicz/Kimic 2017, s. 28; Paliušytė 2017, s. 135–136.

rych celem było stworzenie prestiżowej, reprezentacyjnej siedziby[29]. Królewskie ambicje magnata wzmagały zarówno własne przeczucia, jak i realne koligacje z Janem III z rodu Sobieskich[30]. Ważną częścią jego aktywności były przemiany w urbanistyce Białej, podnoszenie splendoru zamku (poprzez dekorację wnętrz) i jego otoczenia, obejmującego między innymi zwierzyniec[31]. Stale rozwijał też swoje pasje kolekcjonerskie[32] – bialski skarbiec, rustkamera i galeria obrazów zostały opisane w dziele autorstwa samego księcia, zatytułowanym „Rzeczy, którymi najgodniejszego mogę zabawić"[33].

Nie wszystkie wizje Hieronima Floriana Radziwiłła doczekały się realizacji. Szczególnie interesująco prezentuje się zespół niezrealizowanych projektów przebudowy rezydencji, powstały między 1746 a 1750 rokiem, który najpraw-

[29] Rachuba 1990, s. 52–53.

[30] Siostra monarchy, Katarzyna z Sobieskich [il 11], była babką Hieronima Floriana Radziwiłła. Z kolei wzmiankowane przekonanie o możliwości sięgnięcia po koronę miało być pochodną między innymi snu (uznanego przez księcia za proroctwo) i uzyskanej od Cyganki wróżby (Bernatowicz 2011, s. 271).

[31] Kowalczyk 1995, *passim*; Bernatowicz 2004, s. 503–506; Antonowicz/Kimic 2017, s. 28.

[32] Brzezina-Scheuerer 2018, s. 95–99.

[33] *Hieronima* 1998, s.171, 173.

dopodobniej opracował Carl Friedrich Pöppelmann [il. 12–15][34]. Radziwiłłowska siedziba – wykorzystująca mury zamku, przekształconego w *corps de logis* monumentalnego założenia – miała okalać prostokątny dziedziniec. Kompozycja przestrzenna oraz stylistyka elewacji (właściwych dla architektury saskiej i bliskich między innymi fasadzie korpusu Zamku Królewskiego w Warszawie od strony Wisły) w pełni odzwierciedlały ambicje zleceniodawcy[35].

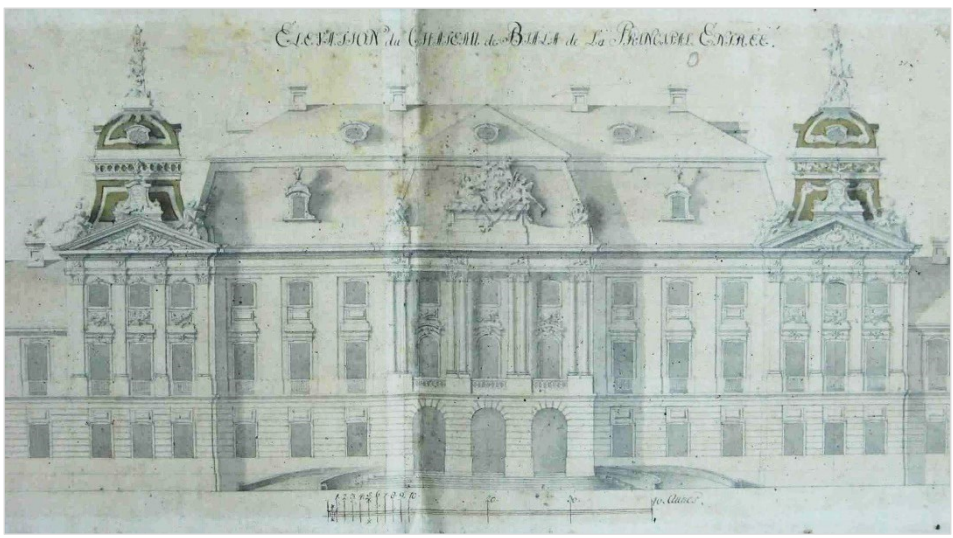

12. C.F. Pöppelmann, Zamek w Białej Podlaskiej. Projekt przebudowy elewacji frontowej – detal, 1746–1750, za: Bernatowicz 2011

[34] Bernatowicz 2004, s. 505–506; Bernatowicz 2011, s. 273, 278, 299, 358–359.

[35] Wątek został omówiony w artykule: Bernatowicz 2004, *passim*.

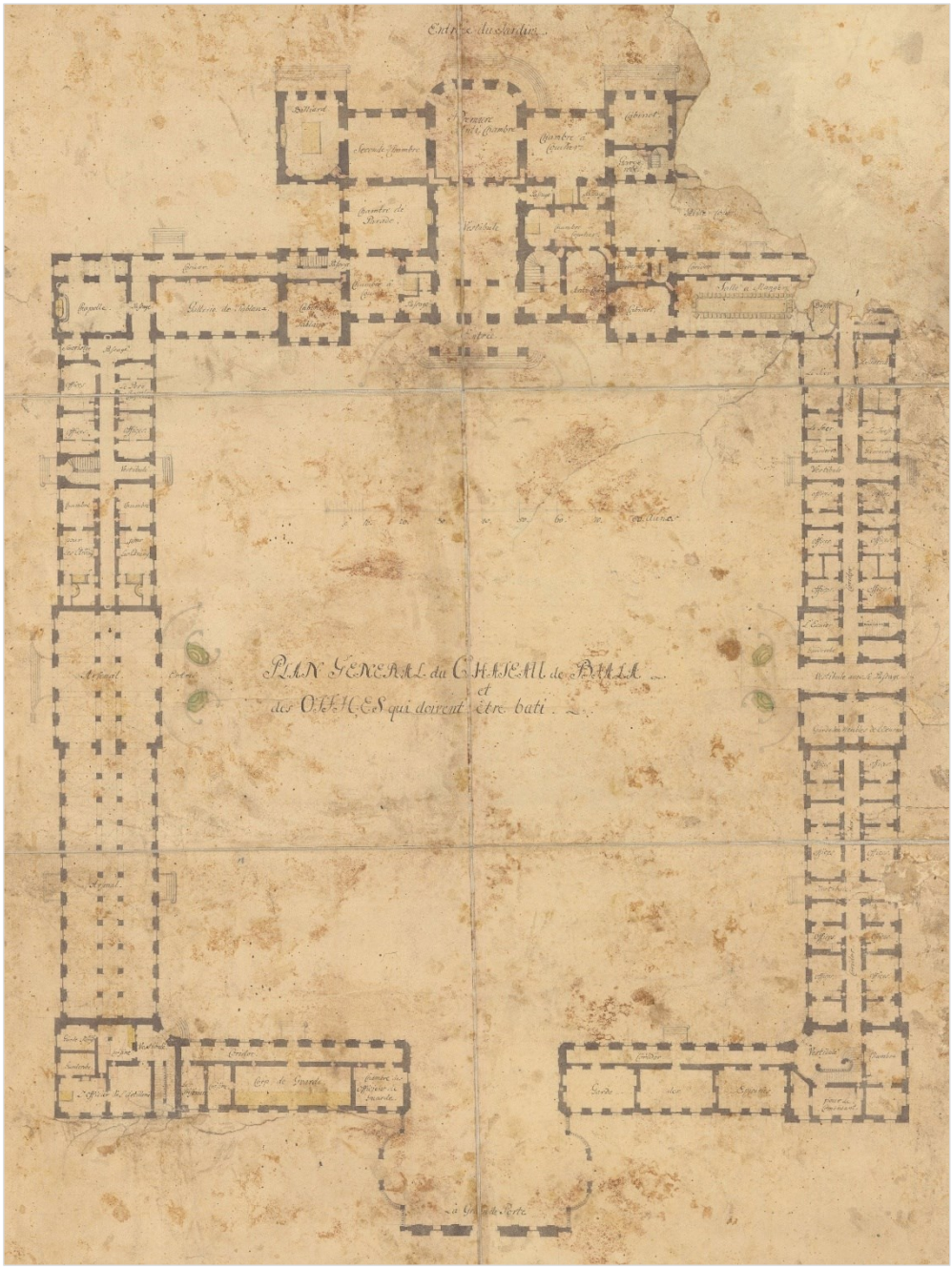

13. C.F. Pöppelmann, Zamek w Białej Podlaskiej. Rzut przyziemia – projekt przebudowy, 1746–1750, Archiwum Główne Akt Dawnych

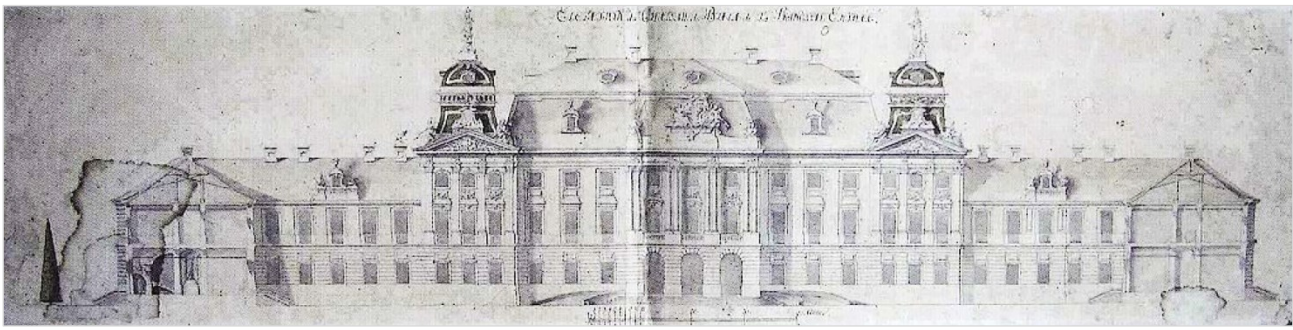

14. C.F. Pöppelmann, Zamek w Białej Podlaskiej. Projekt przebudowy elewacji frontowej, 1746–1750, za: Bernatowicz 2011

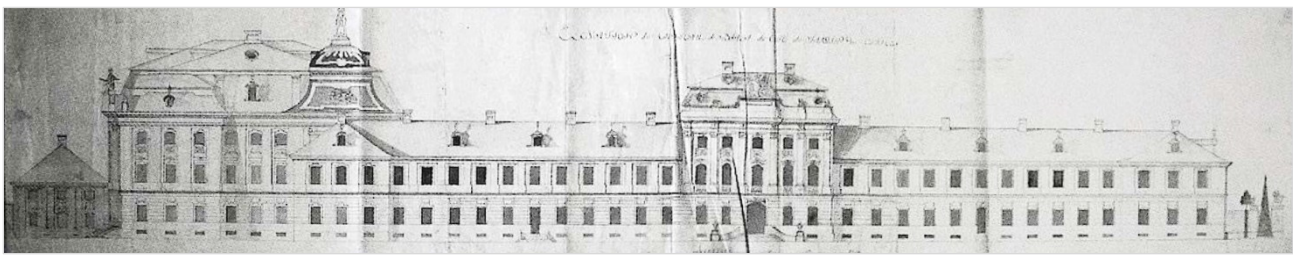

15. C.F. Pöppelmann, Zamek w Białej Podlaskiej. Projekt przebudowy elewacji północnej i skrzydła bocznego, 1746–1750, za: Bernatowicz 2011

Zarówno w czasach Anny z Sanguszków, jak i Hieronima Radziwiłła w Białej odnotowywano obecność licznych artystów, reprezentantów profesji rzeźbiarskiej, snycerskiej, malarskiej, sztukatorskiej i dekoratorskiej – związanej z tworzeniem scenografii teatralnych. Pędzlem posługiwali się między innymi: Jan Konrad Blank (portrecista i twórca zdobień na płóciennych obiciach ściennych), Antoni Mellano (wykonawca polichromii powstałych około 1740 roku

na klatce schodowej oraz na lamperiach), Johann Sebastian Dür (pejzażysta i miniaturzysta), Johann Friedrich Dietz, De Fulchi oraz Stefan Cybulski. Wśród sztukatorów – poza wcześniej wspomnianym Ciollim – w źródłach wymieniani byli na przykład Gwilion Hulot, Wojciech Naruszewicz i Tietz *vel* Tyc (pochodzący z Saksonii, specjalizujący się jednocześnie w zdobieniu porcelany). Z kolei prace snycerskie w bialskiej rezydencji wykonywali między innymi Cyryl Malawski, Kondrat Wencławski i Franciszek Kwiek[36].

Kolejny znaczący etap prac przeprowadzono w latach 1760–1762 dla Michała Kazimierza Radziwiłła[37]. Modyfikacje objęły zarówno zewnętrzną szatę architektoniczną, jak i wystrój pomieszczeń – w liście z 30 sierpnia 1761 roku relacjonowano: „Wierzch Pałacu ze wszystkim iuż Dachówką pokryty, y Faciata z obu stron wyprowadzona tak dobrze, iż niby drugi Pałac nowy się być widzi. Sztukatoria [sic!] od Dziedzińca tylo na iedney stronie y w Wierzchu zrobiona, drga zaś strona vacuie dla Gipsu, którego iuż od dwuch Niedziel mi nie staie". W dalszej części pisma infor-

[36] Łopaciński 1957, s. 33–34; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 70; Zaborowska 2016, s. 233; Paliušytė 2017, s. 141, 147, 152–153.

[37] Baranowski 1967, s. 47; Bernatowicz 2004, s. 506; Antonowicz/Kimic 2017, s. 29. Michał Kazimierz przejął Białą po Hieronimie Florianie zmarłym w 1760 roku (APŁ, ArB, sygn. 878, s. 17).

mowano o postępach w zdobieniu i wyposażaniu wnętrz: „Alkowa Obiciem wszytka pokryta, Łóżko, Lustro tak wiszące, iako y na ścianach przyprawione Zwierciadła, Posadzka ze wszytkim wymoszczona: w Chambre du Compagnie tuż Posadzka nałożona, Obicie y Zwierciadła uformowane: w Sali Posadzka tuż się kładnie, która w krotce [sic!] będzie zakończona (...)”[38].

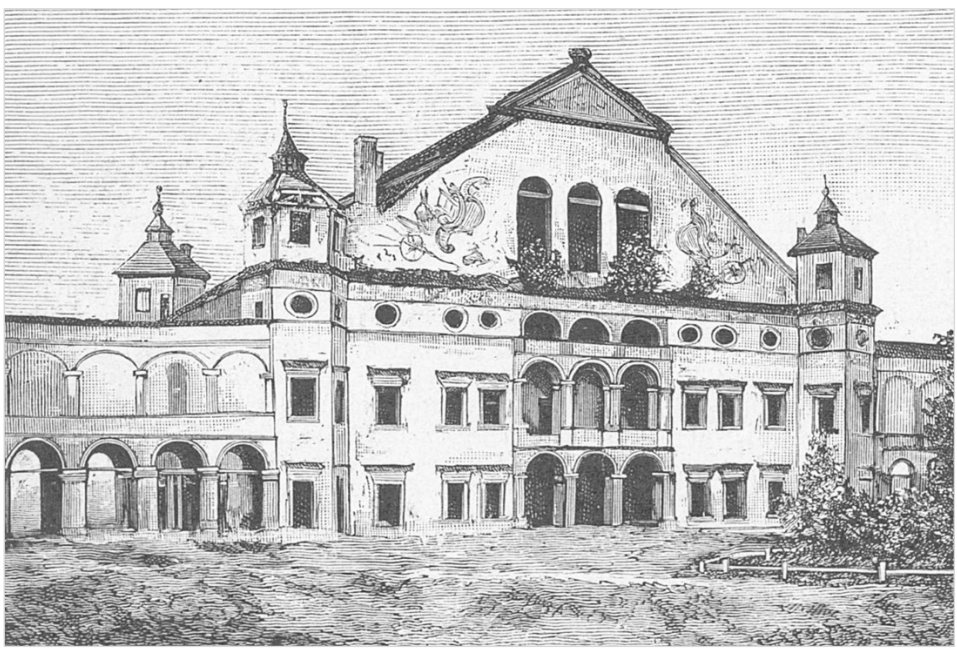

16. Zamek Radziwiłłowski, dziś nieistniejący, w Białej, „Klosy” 1887, fot. domena publiczna

il. na s. 35: **17.** Plan miasta powiatowego Biały z przedmieściem Wolą – detal (rezydencja Radziwiłłów), 1847, Archiwum Państwowe w Lublinie

[38] AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 1.

Plac wojskowy ze stajniami
Grosse z Warszawy
SPITAL SIÓSTR MIŁOSIERDZIA No 3.
Ogród Warzywny
Ogród Truktowy
Ogród Truktowy
ZAMEK No 1.
Ulica Warszawska
Ulica Lubelska
Ulica Zakościelna
Ulica Międzyrzecka
Pastwisko
Będinga Dworska
GRUNTA FOLWARKU

XVIII stulecie stanowiło okres największej prosperity hrabstwa i samej rezydencji. Kres panowania omawianego rodu w Białej nastąpił w 1813 roku wraz ze śmiercią ostatniego ordynata ołyckiego z linii nieświeskiej – Dominika Hieronima Radziwiłła[39]. Wskutek małżeństwa córki księcia i Teofili z Morawskich, Stefanii, majątek stał się własnością Wittgensteinów[40]. O stanie zamku w kolejnych dekadach świadczą zachowane materiały ikonograficzne [il. 16–17] oraz opisy – między innymi relacja Józefa Ignacego Kraszewskiego, który w odwiedzanym miejscu zobaczył, iż: „Zamczyska dziedziniec pusty, zarosły był zielem, zamek pusty także, straszliwie pusty, bo wyjąwszy boczną officynę, w której mieszkał ktoś jeszcze, wydając się tam jak jaskółka pod dachem; reszta murów była mieszkaniem duchów, bajek, sów i wróbli. Sale stały, ogromne, smutne, puste, zawalone potłuczonemi szkłami okien; ledwie dawnego życia ślady pisały się po murach w otłuczonych gipsach, w których się lęgły wróble, w malowanych naddrzwiach". Autor deskrypcji zaznaczył także, że „Był tam i tradycjonalny zwierciadlany niegdyś pokój (...)"[41]. W dziele Kraszew-

[39] Szymańska 2010, s. 20; Barczyk 2018, s. 53.

[40] Mikocka-Rachubowa 1990, s. 68; Rachuba 1990, s. 58. Dla nich sporządzono inwentarz z 1830 roku: MPP, s.n.; *vide:* Aneks (fragm. 7).

[41] Kraszewski 1842, s. 13.

skiego nie zabrakło także wzmianek o otoczeniu zamku: „W ogrodzie objętym wałami (przestrzeń, którą one otaczały, była wielka), zarosłym zdziczałemi drzewy, chwasty i kapustą dzisiejszych mieszkańców zamku, była grota z muszli i gipsatur (…). Była tam też wśród kapuścianych grządek fontanna bez wody (...). Przy zamku Bialskim był niegdyś wspaniały zwierzyniec, o którym Rzączyński wspomina, że w nim utrzymywano sześćset danieli, niedźwiedzie, wilki, dziki i zające w osobnych dla nich poczynionych zagrodach”[42]. O zwierzyńcu, po którym nie zostało „nawet śladu”, wspominano także w późniejszych publikacjach prasowych[43].

Główny obiekt na terenie zespołu rezydencjonalnego, zburzony około 140 lat temu, niestety nie doczekał się dotąd odbudowy. Przetrwały jednak poszczególne elementy założenia, wśród nich brama i wieża – między innymi z wtórnie odtworzoną szyją łączącą oba gmachy – oraz kaplica i część oficyn. Dzięki przeznaczeniu wieży w 1983 roku na siedzibę dzisiejszego Muzeum Południowego Podlasia możliwy stał się remont części zabudowań. Ważnym elementem eskpozycji pozostają również relikty głównej siedziby – funda-

[42] Kraszewski 1842, s. 14–15, 26.

[43] *Zamek* 1863, s. 500.

menty zamku[44]. Pierwotny układ ufortyfikowanego kompleksu także pozostaje czytelny w topografii. Wobec stanu zachowania tym ważniejsza wydaje się analiza źródeł i przybliżenie wyglądu wielkoskalowej rezydencji Radziwiłłów w okresie największej świetności.

[44] Zin 2020, s. 106.

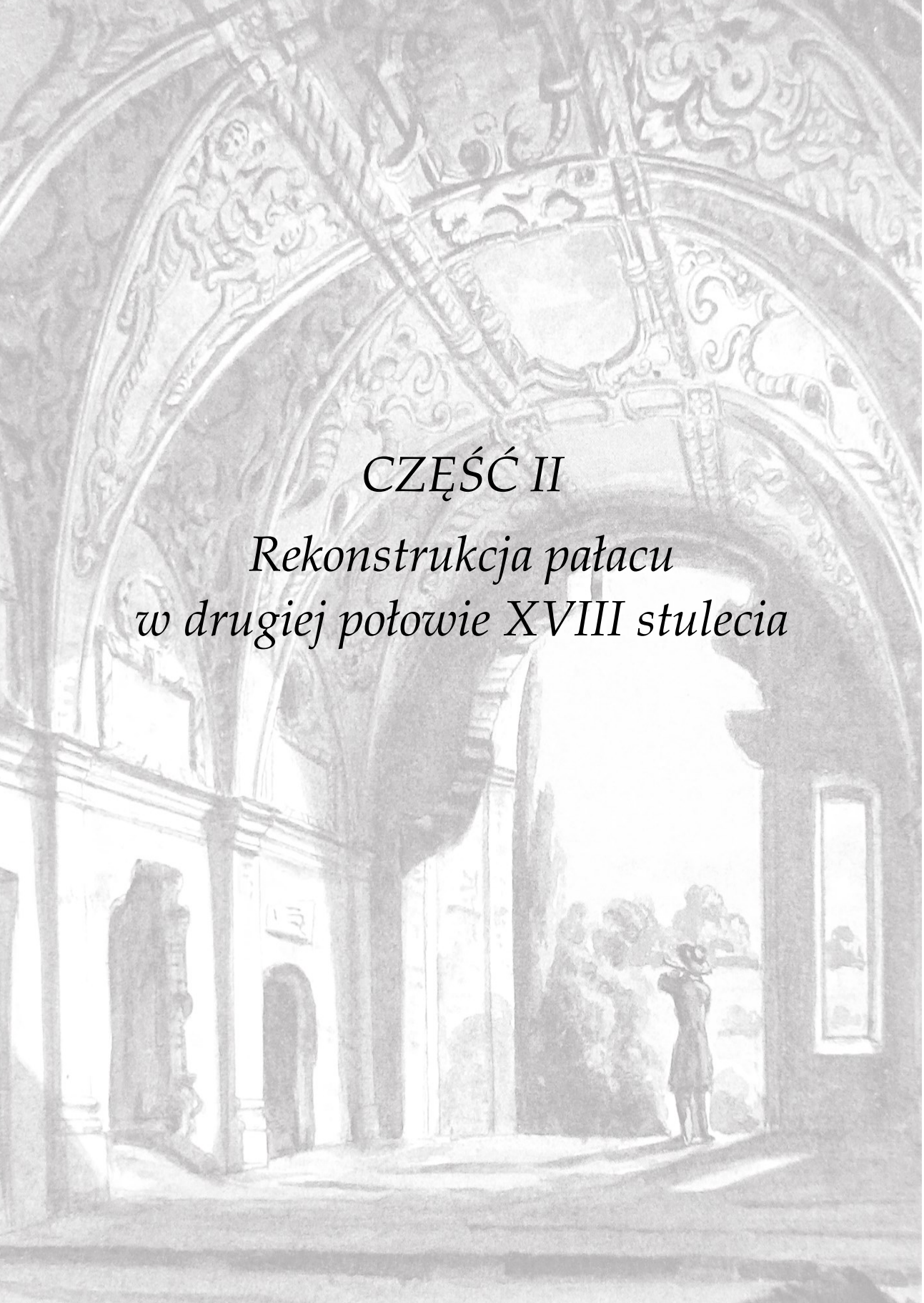

CZĘŚĆ II

Rekonstrukcja pałacu w drugiej połowie XVIII stulecia

1. Bryła rezydencji

Pałac posiadał charakterystyczną od czasów renesansu orientację wobec stron świata, zapewniającą doświetlenie wszystkich pomieszczeń budynku. Narożne wieże zwrócone były odpowiednio na północ, południe, wschód i zachód; elewacja frontowa skierowana została na północny zachód, fasada południowo-wschodnia wiodła w stronę rzeki, boczne zaś – w kierunku miasta (północny wschód) i oficyn gospodarczych (południowy zachód).

Wolnostojący budynek o zwartej bryle założony został na obrysie zbliżonym do kwadratu, do którego przylegały w narożach pięcioboczne wieże, a od strony południowo-wschodniej (od rzeki) – dwie prostokątne wieżyczki połączone piętrową, trójarkadową loggią[1]. Zwarty korpus posiadał trzy kondygnacje: dwie dolne o podobnej wysokości oraz trzecią, o połowę niższą w stosunku do pozostałych, określaną często w opracowaniach mianem *mezzanina*[2]. Gmach nakrywał wysoki (niemal równy skali kondygnacji), łamany dach wykonany z dachówki holen-

[1] Łopaciński 1957, s. 29; Bernatowicz 2004, s. 501–502.

[2] Baranowski 1967, s. 45; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 69, 83; Antonowicz/Kimic 2017, s. 29.

derki. Narożne wieże podwyższone zostały o czwartą kondygnację i posiadały zróżnicowane formy hełmów. Od dziedzińca, zapewne by wzmocnić monumentalizm bryły, wzbogacone zostały o latarnie wieńczące pięciospadowe dachy, widoczne na obrazie Stronczyńskiego [il. 18]. Z kolei formę hełmów narożnych wieżyczek od strony rzeki przybliża nam widok zamku uchwycony na akwareli pędzla tego samego artysty [il. 19]. Widzimy na niej siedemnastowieczną formę baniastą, bez latarni, jedynie ze spiczastą dekoracją w zwieńczeniu. Hełmy były obite blachą miedzianą. Prostokątne wieżyczki z loggią musiały posiadać dach czterospadowy.

W centrum elewacji frontowej ukształtowana została trójarkadowa, dwupiętrowa loggia, oparta na filarach, z dostawionymi na dwóch kondygnacjach czterema kolumnami w porządku toskańsko-doryckim, opracowanymi w narzucie[3]. Otwarta na parterze, scharakteryzowana została jako „sztukaterskiey formy”[4], a w 1830 roku opisano ją słowami: „ganek na czterech paludamentach i tyluż kolumnach, z cegły murowanych, wspierających się”[5]. Podobnie

[3] Łopaciński 1957, s. 29; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 69; Bernatowicz 2004, s. 501–502.

[4] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. t. 9/p. 3, s. 28.

[5] MPP, s.n., s. 7.

18. K. Stronczyński, Biała Podlaska (Radziwiłłowska). Pałac Radziwiłłów – elewacja frontowa, 1852–1853, Gabinet Rycin BUW

19. K. Stronczyński, Biała Podlaska (Radziwiłłowska). Pałac Radziwiłłów – widok od strony rzeki, 1852–1853, Gabinet Rycin BUW

ukształtowano drugą kondygnację loggii frontowej „o Kolumnach z podwórza czterech, w arkadę zesklepionych, o Słupach zewnątrz Czterech, kwadratowych”[6]. Między kolumny wstawiono zabudowaną balustradę, zdobioną być może od zewnątrz półplastycznymi tralkami.

Trzecia, znacznie niższa kondygnacja loggii otwierała się na dziedziniec półokrągłymi odcinkami łuku, połączonymi zabudowaną balustradą dekorowaną ornamentem w formie plecionki opracowanej w narzucie. W 1830 r. odnotowano: „ganek frontowy od dziedzińca otwarty o czterech paludamentach z cegły”[7]. Nadłucza wszystkich kondygnacji wypełniała dekoracja ornamentalna, wykonana w tynku w formie rozet różniących się detalami. Na zdjęciu z XIX stulecia możemy odczytać proste zdobienia na skrajnych nadłuczach, natomiast w polach, w których zbiegają się dwa łuki – rozety z uskrzydlonymi główkami putt. W dwóch pozostałych zdjęcia nie pozwalają na bliższą identyfikację wypełnienia motywów ornamentalnych.

W elewacji po bokach loggii wprowadzono po trzy osie okien, z których dwie środkowe są zagęszczone, a trzecia (zewnętrzna) została odsunięta w kierunku narożnych wież [il. 20]. Ta nieregularność jest zamierzona i odzwier-

[6] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 52.

[7] MPP, s.n., s. 13.

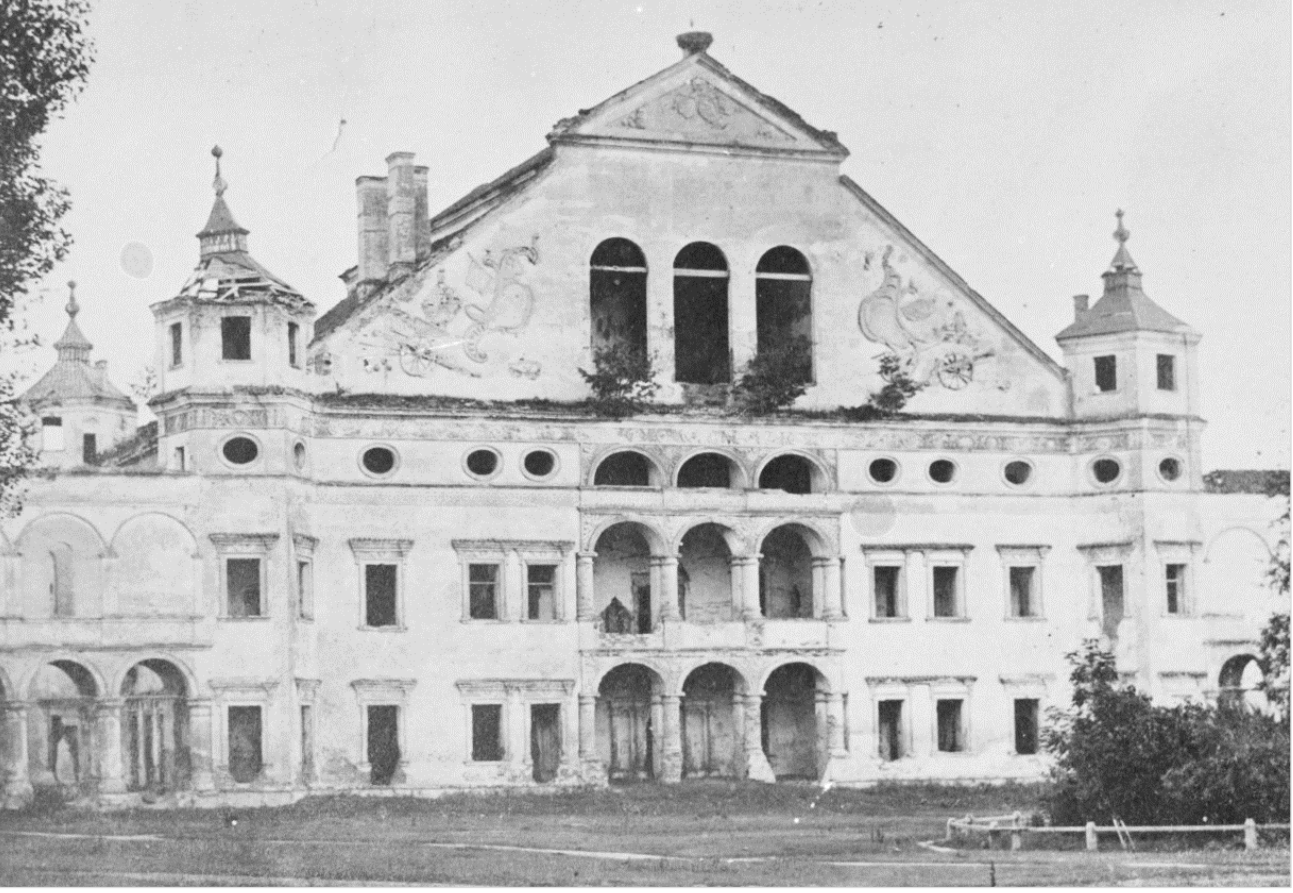

20. Biała Podlaska (Radziwiłłowska). Pałac Radziwiłłów – elewacja frontowa, ante 1864, fot. domena publiczna

ciedla podziały wnętrza. Obramienia prostokątnych okien dwóch kondygnacji opracowane zostały identycznie, w postaci lekko profilowanej ramy wyciągniętej w zaprawie oraz odcinkowych naczółków wspartych na konsolach i nakrytych pasem dachówek holenderek. Pola między ramą a naczółkiem udekorowano uskrzydlonymi główkami, również wykonanymi w zaprawie.

Trzecia kondygnacja zamku, oddzielona od niższych fryzem dekorowanym plecionką, zawierała owalne okna

obramione prostymi listwami. Powyżej, w strefie szczytu oddzielonego pasem dachówek widnieją trzy wysokie, półkoliście zamknięte okna, mające oprawę w postaci łukowatych ram i pilastrów, których ślad widoczny jest jeszcze na dziewiętnastowiecznej fotografii. Trójkątne pola po bokach wypełniała półplastyczna dekoracja w narzucie. Z wyżej wspomnianego zdjęcia możemy odczytać, że bezpośrednio po bokach okien znajdowały się rokokowe kartusze z polami w środku, zawierającymi zapewne motywy heraldyczne. Po bokach widniały panoplia, wśród nich: działo, kule, sztandary, sylweta rycerza. W trójkątnym naczółku wieńczącym szczyt znajdował się kartusz z dwoma herbami na tle książęcego paludamentu zwieńczonego mitrą książęcą. Inwentarze potwierdzają istnienie dekoracji, ale formułowane jest to bardzo ogólnie: „około tey faciaty różnemi osobami y zwierzętami wysadzone; w trzecim ten piętrze armaturo wojenną”[8], „z różną żywiołów pod gzymsem górnym akkommodowaną Sztukateryą”[9] czy też: „Facjata w ozdoby rozmaite z insigniami armaturami w tynku wyrabianemi”[10].

[8] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 28.

[9] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 30.

[10] MPP, s.n., s. 6.

Można przyjąć, że podziały horyzontalne odczytane z trzech kondygnacjach elewacji głównej miały kontynuację na ścianach bocznych i na licach wież. Nie dysponujemy dokumentacją wyglądu elewacji północno-wschodniej i południowo-zachodniej. Stronczyński namalował jednak fasadę od rzeki, ukazując skalę zniszczeń i dość sumarycznie traktując niektóre elementy. Z inwentarzy wynika, że wieżyczki posiadały po dwie kondygnacje i połączone były dwukondygnacjową drewnianą loggią, zwaną w inwentarzach „galeryją”[11] lub „gankiem”[12]. W wieżyczce południowo-wschodniej znajdował się „gabinecik” i „garderobka”, w południowej – „biblioteka” i „gabinet”[13].

Do korpusu dostawiono dwie parterowe dobudówki. Jedna, mieszcząca kaplicę, znajdowała przy narożniku wieży północnej i galerii północno-wschodniej, druga – pełniąca funkcję gabinetu – przy wieżyce południowej, przy elewacji od rzeki. Od dziedzińca do wież dostawione były jednopiętrowe galerie zakończone wieżami, dostępne z pałacu poprzez pięcioboczne gabinety w wieżach narożnych[14]. Nakryte zostały jednospadowym dachem z dachów-

[11] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 28, 33, 35.

[12] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. t. 9/p. 3, s. 25.

[13] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 35.

[14] Mikocka-Rachubowa 1990, s. 84.

ki. Galeria północno-wschodnia – przylegająca z lewej strony pałacu – ukształtowana została zapewne jako sześcioarkadowa, z przeszkleniem na obie strony, co zdaje się potwierdzać inwentarz z 1766 roku: „w tey galeryi okien 12 szkła taflowego w drzewo oprawne”[15]. Taką samą ilość ukazuje obraz Stronczyńskiego. Druga galeria, południowo-zachodnia, która przylegała do wieży zachodniej pałacu, również otwierała się na dwie strony sześcioma oknami, co potwierdzają wszystkie inwentarze, choć Stronczyński namalował osiem osi, co należy uznać za artystyczną inwencję malarza. Tak jak poprzednia galeria i ta nakryta była dachówką w formie jednospadowego dachu.

[15] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 31.

2. Program funkcjonalny wnętrz i wyposażenie pałacu

A. Parter

Wnętrza zostały zasadniczo rozplanowane w układzie trójtraktowym i trójdzielnym, o równej szerokości części środkowej i bocznych [il. 21]. Oś główną wyznaczał ciąg pomieszczeń, począwszy od ganku, poprzez sień i salę terrenę, skąd wyjście prowadziło na loggię od strony rzeki[16].

a. część środkowa

loggia od dziedzińca

Stosunkowo wąska loggia, otwierająca się czterema filarami z kolumnami na dziedziniec[17], nakryta była trójpolowym sklepieniem krzyżowym („sklepieniem zasklepionym w kwatery”[18]), wzmocnionym dwoma metalowymi ściągaczami. Posadzkę wyłożono „cegłami”[19], tj. szlachetniejszymi w technologii i wyglądzie płytami terakotowymi.

[16] Bernatowicz 2004, s. 279.

[17] Baranowski 1967, s. 44; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 69; Bernatowicz 2004, s. 501.

[18] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 30.

[19] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 29.

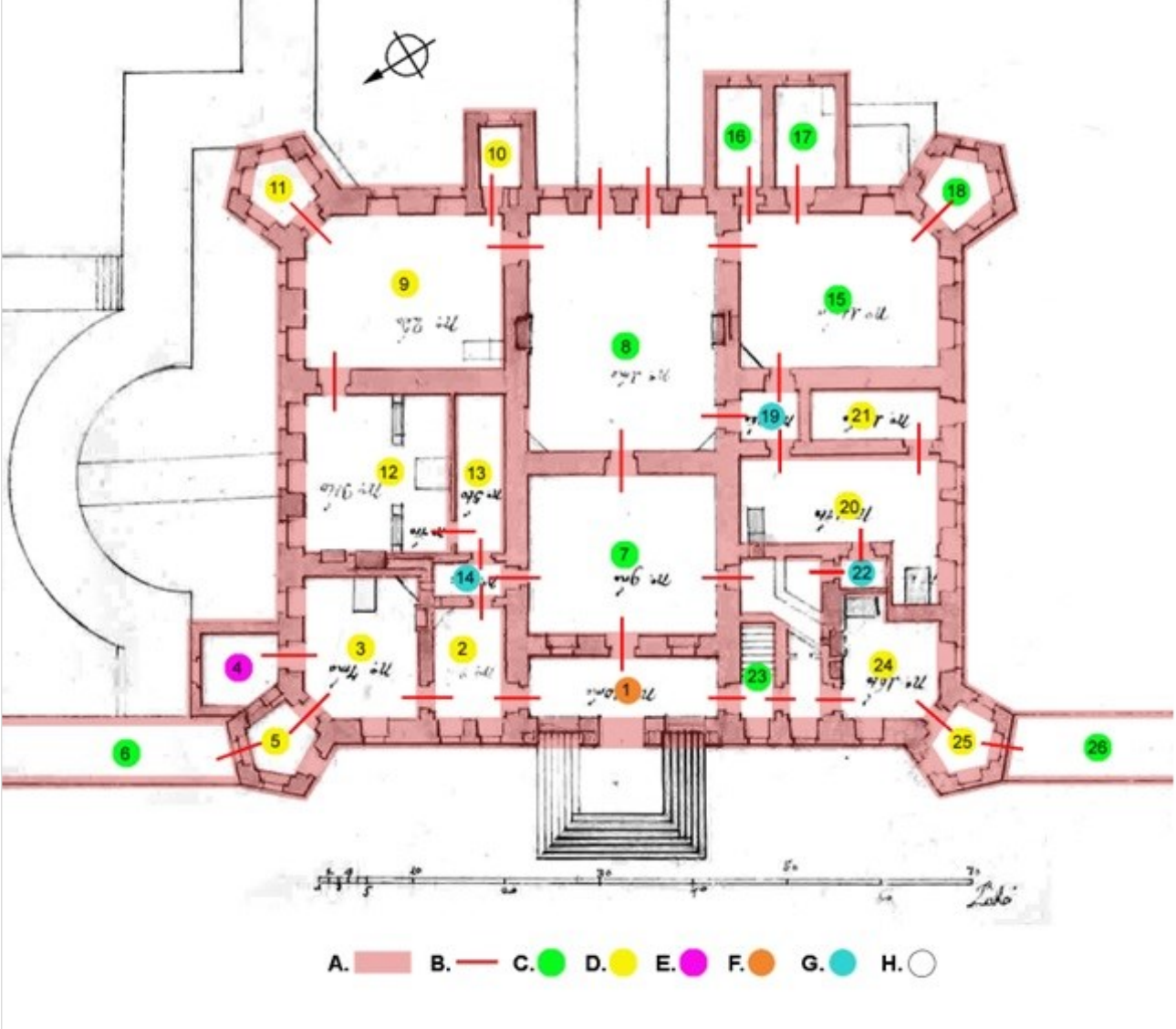

21. Biała Podlaska (Radziwiłłowska), rzut parteru, 1750-1760, identyfikacja wnętrz według stanu z 1766 roku, oprac. T. Bernatowicz, rys. W. Boberski:

1. „Ganek"; 2. „Pokój"; 3. „Pokój Żółty"; 4. „Kaplica"; 5. „Gabinet Rogowy"; 6. „Galeria Lustrowa"; 7. „Sienie przed Salą"; 8. „Sala"; 9. „Pokój"; 10. „Gabinecik"; 11. „Pokój Beduar Lustrowy"; 12. „Pokoik" i „Alkowy"; 13. „Gardyrobka Ciemna"; 14. „Druga Gardyrobka"; 15. „Pokój Stołowy"; 16. „Biblioteka"; 17. „Gabinet Śrzedni"; 18. „Gabinet Rogowy"; 19. „Sionki Przechodnie"; 20. „Pokój Alkowy"; 21. „Gabinet"; 22. „Drugie Sienie

Przechodnie"; 23. „Schody"; 24. „Pokój"; 25. „Gabinet Chiński Rogowy"; 26. „Galerya Pusta".

Hipotetyczna rekonstrukcja układu i programu wnętrz:
1. Sień; 2–3, 5, 14. Apartament [2. Przedpokój; 3. Sypialnia Żółta; 5.Gabinet w wieży północnej; 14.Garderoba]; 4. Kaplica; 6. Galeria Lustrzana; 7. Sień; 8. Sala Terrena; 9. Przedpokój; 10. Gabinet w wschodnim ryzalicie wieżowym; 11. Gabinet Lustrzany w wieży wschodniej; 12. Sypialnia z alkową; 13. Garderoba; 15. Sala jadalna; 16. Gabinet z biblioteką w wieży południowej; 17. Gabinet; 18. Drugi gabinet w południowym ryzalicie wieżowym; 19. Korytarz; 20. Sypialnia; 21. Gabinet; 22. Sień; 23. Schody; 24. Pokój (sypialnia); 25.Gabinet Chiński w wieży zachodniej; 26.Galeria południowa.

Legenda:
A. Rekonstrukcja linii murów określających układ pomieszczeń; B. Drzwi; C. Pokoje o funkcjach paradnych i towarzyskich; D. Pokoje mieszkalne; E. Kaplice; F. Otwarte tarasy i loggie; G. Inne pomieszczenia; H. Wnętrza wielokondygnacyjne.

Wejściu do sieni – z dużymi, dwuskrzydłowymi, zamkniętymi półkoliście i malowanymi na czerwono drzwiami – nadano reprezentacyjny kształt. Oprawę stanowiły cztery półplastyczne kolumny z cegły, z dwiema usytuowanymi po bokach drzwi niszami mieszczącymi rzeźby, czyli „Dwie Statui z gliny, Szaro malowane, ustawione", a powyżej widniała „gipsatura z wyobrażeniem orła"[20], co oznaczało dekorację heraldyczną, zapewne kartusz z herbem Radzi-

[20] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 30.

wiłłów. Dwa okna w tej ścianie doświetlały znajdującą się na wprost sień. Ponadto za pomocą dwuskrzydłowych drzwi loggia skomunikowana była z jednej strony z pokojami w północno-wschodniej części pałacu, z drugiej – ze schodami i pokojami partii zachodniej.

sień

Sień na planie kwadratu przekrywały „Sklepienia walne o filarach Sześciu zasklepione w kwatery”[21]. Konfrontacja tej informacji z archiwalnym planem parteru pałacu wskazuje, że sześć podpór musiało wprowadzić podział sklepienia na dwanaście pól (3,5 × 3,5 m). Rozpatrzyć należy dwa warianty. Pierwszy to pola sklepione krzyżowo, w czym zawierałoby się ich usytuowanie na jednej wysokości. Drugi wariant to sklepienie kolebkowe podparte sześcioma filarami. Na to rozwiązanie wskazywałby opis z 1830 roku, w którym podano, że w pomieszczeniu występuje „sklepienie z cegły w arkadach do ziemi dochodzących”[22]. Podobnie jak w loggii, posadzka „na kant w kostkę układana”, „brzegami w gurę [sic!] sadzoney”[23] ułożona została z terakoty („ceglana”). Jednoskrzydłowe drzwi w ścianach bocznych

[21] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 31.

[22] MPP, s.n., s. 7.

[23] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 31.

prowadziły do pomieszczeń związanych z obsługą apartamentów.

sala jadalna (sala terrena)

Główne dwuskrzydłowe drzwi prowadziły do reprezentacyjnej sali, której usytuowanie w układzie pokojów i charakter funkcjonalny oddaje termin *sala terrena*[24]. W inwentarzach nazywana jest „salą" (1766[25]), „pokojem stołowym" (1774[26]), „salą dużą, stołową" (1787[27]) bądź „salą pierwszą" (1830[28]), co wskazuje na dominującą funkcję sali jadalnej. Paradny charakter został określony przez kolebkowe sklepienie pokryte dekoracją sztukatorską, którą scharakteryzowano bardzo ogólnie jako „sufit w Rużnych [sic!] sztukateryach"[29]; „sklepienie walne w kwatery, sztukateryą akkommodowane"[30]. W 1830 roku dekoracja już nie istniała, a nad salą widniał jedynie „Sufit gładki (...) sklepiony jeszcze niezły, w trzech miejscach trochę tylko nadpsuty"[31].

[24] Bernatowicz 2011, s. 300.

[25] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 31–32.

[26] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 37, 39.

[27] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 12.

[28] MPP, s.n., s. 7.

[29] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 32; Bernatowicz 2011, s. 300.

[30] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 33.

[31] MPP, s.n., s. 7.

Podłogę wyłożono parkietem dębowym („posadzka dębowa, stolarską robotą, z tafli Sadzona”[32]). Jadalna funkcja wnętrza wymagała odpowiedniego ogrzania pokoju – dwa piece ustawiono w narożach przy ścianie od strony sieni. Określenie „farfurowe”[33] i charakterystyka „z kafli białych, błękitnym kolorem, w kwiaty akkommodowany”[34] wskazują na wyższą klasę garncarstwa. Na ścianach bocznych ustawiono parę kominków „mozaykowych, czarnych”[35]. Jeszcze w latach 70. XVIII stulecia w sali zachowało się bogate wyposażenie ruchome w postaci luster w złoconych, rzeźbionych ramach, zawieszonych nad kominkami – jedenastu dużych na ścianach oraz dwunastu w formie zaplecków świeczników. Sala doświetlona była od strony loggii czterema wysokimi oknami typu *porte-fenêtre*, z których dwa środkowe pełniły funkcję drzwi. Ich zabezpieczenie stanowiły okiennice wewnętrzne z desek.

W południowym narożniku przy loggii wstawione były dwuskrzydłowe drzwi do pokoju[36] („pokój stołowy”[37]). Drugie, takie same drzwi prowadzące do koryta-

[32] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 38.

[33] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 32.

[34] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 37.

[35] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 32.

[36] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 41.

[37] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 34, 36.

rzyka („sionka przechodnia”[38]) stworzono w zachodnim narożniku sali, przy piecu. Wejście do pokojów apartamentu wydzielonego w części północno-wschodniej usytuowane zostało przy wschodnim narożniku sali, przy loggii, i prowadziło do przedpokoju („pokój”). Zabezpieczono je podwójnymi dwuskrzydłowymi drzwiami. Jedne z nich, wyłożone do połowy lustrami, dekorowane były czarną laką „chińską”. Podobnymi taflami ozdobiono również „uszakowe” ościeże[39].

b. część północno-wschodnia pałacu (od ogrodu)

Z analiz planów i inwentarzy wynika jednoznacznie, że pięć pomieszczeń znajdujących się w północno-wschodniej części pałacu tworzyło typowy dla epoki zespół apartamentowy[40]. Otwierał go duży pokój („pokój stołowy”[41]; „pokój paradny”[42]; „pokój pierwszy”[43]) pełniący funkcję przedpokoju i nazywany ówcześnie antykamerą, do którego przylegały dwa gabinety. Jeden z nich mieścił się we wscho-

[38] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 36; MPP, s.n., s. 9.

[39] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 38.

[40] Bernatowicz 2011, s. 273–277, 300–301.

[41] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 34.

[42] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 12.

[43] MPP, s.n., s. 7.

dniej pięciobocznej wieży, drugi zaś w prostokątnej, usytuowanej przy loggii.

– apartament większy

przedpokój (antykamera)

Reprezentacyjna funkcja przedpokoju zdeterminowała okazałość jego dekoracji i wyposażenia, zwłaszcza doświetlenia czterema dużymi oknami z okiennicami wewnętrznymi i karmazynowymi kotarami. Kolebkowe wnętrze, być może z lunetami, pokryte zostało stiukami. Opisy, poza lakoniczną informacją, że jest „sklepienie walne w kwatery, sztukateryą akkommodowane”[44], nie podają szczegółów ikonograficznych powyższych zdobień. Jedynie w 1787 roku pojawia się wzmianka o polichromiach ściennych, wskazująca, iż pokój jest „bladoseledynowo malowany”[45], w innym miejscu opisano go, jako „zielono w szlaki różowe malowany, różno wzorowe rzucane biało rysy gipsowe mający”[46]. Taflową podłogę ułożono z parkietu dębowego. Okazale prezentowały się między innymi: piec z kafli „białych, błękitnym kolorem, w kwiaty akkommodowany”[47], „białych

[44] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 38.

[45] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 12.

[46] MPP, s.n., s. 7.

[47] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 37.

w niebieskie szlaki”[48] – farfurowych, czyli wykonanych z uszlachetnionej formy terakoty – oraz szafiasty kominek, tak jak w poprzedniej sali wykonany zapewne w stiuku, z kolorowymi aplikacjami. Znaczące dla wykreowania splendoru przedpokoju było udekorowanie go lustrami; duże zwierciadła w złoconych, rzeźbionych ramach wisiały nad kominkiem, między oknami (od strony loggii), na ścianach, a także widniały w świecznikach.

gabinet w pięciobocznej wieży wschodniej

Paradny charakter posiadał gabinet („pokój beduar lustrowy”[49]; „pokoik lusterkowy”[50]; „pokoik lustrowy”[51]; „pokój lustrowy”[52]; „pokoik pierwszy”[53]), zlokalizowany w pięciobocznej wieży wschodniej. Prowadziły do niego z przedpokoju podwójne, dwuskrzydłowe drzwi – pierwsze, od przedpokoju, udekorowane zostały „chińską” laką ze złoce-

[48] Jak podkreślono w źródłach, piec tradycyjnie ogrzewał dwa pokoje (MPP, s.n., s. 7).

[49] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 33.

[50] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 38.

[51] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. t. 9/p. 3, s. 44; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 12.

[52] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 223a, s. 5.

[53] Mimo dość oględnej nazwy również w tym przypadku identyfikowano go jako pokoik, który „niegdyś całkiem od góry do dołu lustrami był wykładany” (MPP, s.n., s. 7).

niami, drugie zaś ozdobione były lustrami[54]. Inwentarzowe nazwy gabinetu odzwierciedlają charakter wnętrza, które wyłożono znaczną liczbą zwierciadeł: „wszystek ten pokoy lustrami taflowemi wysadzani; sufit takoż wszystek w lustrach; drzwi do szafy w lustrach, (...) lustro kryształowe, przednie, do świec, wiszące; parawanik do kominka z Lustra”[55]. Opisy późniejsze informują zarówno o licznych lustrach, jak i o obecności „Portretów na Szkle Lustrowym malowanych, z Herbami wyzłacanemi dwa; Jeden J O xcia Jmci Kanclerza [Karola Stanisława Radziwiłła – przyp. T.B.], a drugi Jo Kiężny Imci Kanclerzyney [Anny z Sanguszków Radziwiłłowej – przyp. T.B.]”[56]. Ogrzewanie wnętrza zapewniał kominek „szafiasty, gibsaturą akkommodowany, z wyzłacanemi gzymsami, ze spodem przed ogniskiem mazeykowym”[57]. Splendoru wnętrza dopełniała posadzka wykonana z drewna orzechowego z umieszczonym inicjałem („Cyfro [sic!]”[58]) lub inicjałami wykonanymi w mosiądzu, cynie i masie perłowej. Pierwotnie, w XVII wieku w gabinecie znajdowały się cztery okna zapewniające odpo-

[54] Kasprzak 1996, s. 92.

[55] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 33.

[56] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 38–39; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 223a, s. 5.

[57] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 38.

[58] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 33.

wiednią ilość światła, ale w kolejnym stuleciu w związku z wzniesieniem galerii zewnętrznej[59] liczbę otworów okiennych zredukowano do dwóch w formie *porte-fenêtre*, podwójnych, przeszklonych i wykonanych z dębiny.

gabinet w kwadratowej wieży loggii

W przylegającej do elewacji, kwadratowej wieży znajdował się drugi gabinet („gabinecik"[60]; „alkowa pierwsza w bastjonie śrzodkowym"[61]), pełniący funkcję przejścia między przedpokojem a loggią od strony rzeki. Pomieszczenie wyróżniało się skromnym wystrojem – było sklepione, z taflową podłogą z desek sosnowych, o jednym oknie, ogrzewane szafiastym kominkiem.

sypialnia

Do przedpokoju przylegała sypialnia („pokój alkowy"[62]; „pokój paradny z alkową"[63]; „pokój drugi xiążęcy"[64]) o zbliżonej do niego powierzchni, oświetlona trzema oknami wychodzącymi na północny-wschód. W obrębie murów

[59] Łopaciński 1957, s. 48; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 84–85.

[60] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 11.

[61] MPP, s.n., s. 7.

[62] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 33.

[63] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 9.

[64] MPP, s.n., s. 8–9.

magistralnych wyodrębniono ściankami działowymi alkowę z łożem oraz garderobę z dwoma oknami w górze. Kolebkowe sklepienie sypialni, być może z lunetami, zdobione było sztukateriami. W 1830 roku opisano pokój jako „najozdobniejszy, różowo w szlaki zielone dawniej malowany, różowo wzorowemi, białemi, rysami gipsowemi upiększony”[65]. Tak jak wcześniej prezentowane pokoje, sypialnia wyłożona była posadzką dębową i ogrzewana piecem z zielonych kafli oraz kominkiem z czarną marmoryzacją. Wnętrze sypialni ukształtowano okazale i w paradnych formach, co potwierdza jeszcze opis z 1830 roku. Ze źródeł wynika – co potwierdza archiwalny plan parteru – że alkowę, czyli część w którym stało łóżko, wydzielono czterema kolumnami na cokołach, zamkniętymi trzema arkadami i połączonymi na dole balustradami z tralkami. Nadłucze środkowej arkady zdobił herb książęcy wykonany ze stiuku. Kolumny, cokoły i balustrada pokryte były czarną marmoryzacją. Wnętrze alkowy ocieplone zostało obiciem z zielonego adamaszku. We wnętrzu nie mogło zabraknąć dużych luster w rzeźbionych i złoconych ra-

[65] W drugiej ćwierci XIX wieku zaznaczono, że zdobienia nadal „nienaruszone zostają” (MPP, s.n., s. 8).

mach, które zawieszono nad kominkiem oraz na ścianach pomiędzy oknami[66].

garderobka

Do wąskiej i długiej garderobki („garderobka ciemna”[67]; „przepierzenie, czyli alkowa ciemna”[68]), wyodrębnionej z sypialni przepierzeniem, prowadziły drzwi obite tkaniną. Wewnątrz znajdował się skład garderoby, później cenniejszych mebli przeniesionych z sypialni. Z garderobki przechodziło się do korytarzyka, a następnie do sieni.

– apartament mniejszy

Do apartamentu paradnego przylegał drugi, również reprezentacyjny, choć o skromniejszej skali. Składał się on z czterech pokoi ulokowanych od strony dziedzińca: przedpokoju, sypialni i dwóch gabinetów, z których jeden – określany też mianem garderoby – położony był w prostokątnej przybudówce. Galeria lustrzana zapewniała także dostęp do kolejnego gabineciku (w wieży).

[66] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 34; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 223a, s. 6; MPP, s.n., s. 9.

[67] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 34.

[68] MPP, s.n., s. 8.

przedpokój

Główne wejście ze stolarskimi, dwuskrzydłowymi drzwiami prowadziło z loggii dziedzińcowej do przedpokoju („pokój”[69]; „Przed Pokóy [sic!]”[70]; „pokój trzeci od ganku”[71]). Portal i próg wykonane zostały z piaskowca opoczyńskiego. Drugie drzwi wiodły do korytarzyka. Sklepienie, zapewne kolebkowe, pokryte zostało dekoracją stiukową o nieznanych motywach – inwentarze podają, że było „akkommodowane Sztukateryą z Malowaniem”[72]. Ogrzewanie pomieszczenia zapewniał piec „gdański” z kafli białych, dekorowanych niebieskim ornamentem. Kominek, tak jak we wcześniejszych pokojach, oz-

22. Fragmenty kafli odkrytych w trakcie prac archeologicznych w 2013 roku na miejscu budynku dawnego archiwum bialskiego i biblioteki, fot. T. Bernatowicz

[69] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 29; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 31.

[70] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 11.

[71] MPP, s.n., s. 8.

[72] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 31.

dobiony został marmoryzacją. Podłogę wykonano z desek sosnowych „w kostkę układanych”[73]. Między dwoma oknami od dziedzińca zawieszono lustro. W 1787 roku przedpokój pomalowany był na zielono („bladoseledynowo”[74]), zaś w innym zapisie odnotowano „zielono w szlaki różowe”[75].

sypialnia

Dwa razy większą powierzchnię posiadała sąsiadująca z przedpokojem sypialnia („pokój żółty”[76]; „pokój bladoseledynowy”[77]; „pokój czwarty narożny”[78]) oświetlona dwoma oknami: po jednym od dziedzińca i od ogrodu. Kolebkowo zasklepiony sufit udekorowany był sztukateriami. Nieodłącznym elementem stałego wyposażenia pozostawał piec z białych kafli, „gdański” oraz kominek „mozaykowy”[79], czyli marmoryzowany. Podłogę ukształtowano w postaci parkietu z drewna dębowego, w formach kwadra-

[73] MPP, s.n., s. 9.

[74] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 11; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 223a, s. 8.

[75] MPP, s.n., s. 8.

[76] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 29.

[77] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 11.

[78] MPP, s.n., s. 8.

[79] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 29; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 32.

towych płyt („w szachownicę”[80]; „w kwadrat sadzona”[81]). Lustra zawieszono nad kominkiem, w złoconych ramach. Ściany sypialni pomalowano analogicznie jak poprzedzającego ją przedpokoju – „zielono w szlaki różowe”[82].

gabinet (garderoba)

Do sypialni przylegała od północnego wschodu kwadratowa przybudówka, oświetlona jednym oknem z wewnętrznymi okiennicami, mieszcząca gabinet („gabinet”[83]; „garderobka”[84]; „pokoik mały”[85]; „kuchenka”[86]). Pierwsze drzwi – z sypialni – obite zostały materiałem. Pomieszczenie nakryto tynkowanym sufitem, a podłogę wyłożono deskami sosnowymi. Odnotowane w inwentarzach istnienie pieca z białych kafli i kominka wskazuje na gabinetową funkcję wnętrza. Ściany pokryte zostały tapetą papierową „żułtą [sic!] w osóbki”[87], a duże lustro wiszące na ścianie

[80] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 32–33.

[81] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 30.

[82] MPP, s.n., s. 9.

[83] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 30.

[84] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 33.

[85] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 11.

[86] MPP, s.n., s. 9; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 77, przyp. 49.

[87] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 11.

oprawiono w żółte ramy[88]. Dwuskrzydłowe drzwi z okienkiem nad nimi prowadziły do galerii obiegającej pałac, a dalej do kaplicy.

gabinet żółty (chiński)

Kompletności programu apartamentowego dopełniał gabinet („gabinet rogowy chiński"[89]; „rogowy pokoik"[90]; „gabinecik żułty [sic!], chińsko malowany"[91]) znajdujący się w pięciobocznej wieży północnej, z oknem wychodzącym na dziedziniec. Ulokowanie pomieszczenia w paradnym trakcie – prowadzącym do galerii lustrzanej – wpłynęło na bogactwo i wystawność dekoracji wnętrza. Nakryto je bowiem sklepieniem ze sztukateriami, a posadzkę wyłożono płytami kamiennymi, „marmurowymi", koloru białego i szarego. Dekorację wnętrza podporządkowano modnym ówcześnie motywom chińskim. Laką pokryto drzwi prowadzące do gabinetu oraz ścienną boazerię, którą częściowo wyrzeźbiono, pomalowano na złoto i polakierowano[92].

[88] Wśród wyposażenia wyszczególniono między innymi tapczan i lakierowany stolik zdobiony motywami chińskimi – przejaw ówczesnej mody na Azję (AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 33).

[89] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 30.

[90] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 33.

[91] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 11.

[92] Mikocka-Rachubowa 1990, s. 78.

Wystrój dopełniały ryciny typu *chinoiserie* z motywami floralnymi i figuralnymi. Gabinet otwierał paradne wejście do galerii lustrzanej, dlatego wstawiono tam okazałą orzechową szafę dekorowaną zwierciadłami, macicą perłową i metalowymi aplikacjami tematycznie odnoszącymi się do właścicieli pałacu – inicjałem („Cyfrą") oraz książęcą mitrą[93]. Tranzytowa funkcja gabinetu sprawiła, że ograniczono się do wstawienia w niszy tylko małego pieca z białych kafli.

galeria lustrzana (północno-wschodnia)

Wejście do galerii lustrzanej („galleryi lustrowej"[94]) z gabinetu narożnego stanowiły podwójne drzwi – pierwsze przeszklone, drugie ze zwierciadłami. Sześcioprzęsłowa galeria posiadała sklepienie „walne w kwatery" i otwierała się na obie strony oknami typu *porte-fenêtre* z tralkowymi balustradami. Sześć z nich, doprowadzających światło z dziedzińca, ukazuje obraz Stronczyńskiego [il. 18]. Nazwa wnętrza

[93] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 33–34; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 11.

[94] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 30; AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 24; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 35; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 11. Nowa aranżacja wnętrza, wykorzystująca zwierciadła, powstała z inicjatywy Anny z Sanguszków Radziwiłłowej w latach 1741–1743 (Kasprzak 1996, s. 93–95; Bernatowicz 2011, s. 328).

wiąże się z dominującą dekoracją za pomocą luster, istniejących w znacznej mierze jeszcze w latach 70. XVIII stulecia. W tym samym okresie odnotowywano także relikty tafli, które uległy uszkodzeniu – pisząc przykładowo: „w Tey Galleryi Filarów Czternaście które przedtym bili [sic!] Lustrami obłożone, większą częścią poobdzierane”[95]. W pomieszczeniu wisiało siedem lustrzanych żyrandoli. Bogactwo wystroju wyrażało się również w wyłożeniu podłogi tkaniną („suknem Ordynarynym”), która mogła mieć – zgodnie z ówczesną praktyką – kolor zielony lub czerwony. Ściany obito biało-błękitną, lakierowaną boazerią. Nie wiadomo natomiast, co przedstawiała dekoracja nad drzwiami wiodącymi z gabinetu, wzmiankowana jako ta, którą „snicerską sztukateryą z wyzłacaniemi przyozdobjiono, w Gurze [sic!] z Gzymsami malowanemi”[96].

gabinet w północno-wschodniej wieży kwadratowej

Galeria lustrzana od strony ogrodu łączyła się z kwadratową wieżą północno-wschodnią, w której na parterze znajdował się gabinet („gabinet rogowy drugi”[97]; „pokoik”[98];

[95] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 35.

[96] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 30.

[97] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 31.

[98] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 35–36.

„gabinecik”[99]). Prowadziły do niego z galerii drzwi zdobione lustrami. Na skromny wystrój sklepionego pokoju z jednym oknem składały się kominek „kapiasty” oraz podłoga „mozaykowa”. W drugiej połowie lat. 60. XVIII wieku w gabinecie widoczna była szafa z różnymi artefaktami (w tym glinianymi figurkami i podstawą od marmurowego kałamarza) oraz sześć „mozaykowych” stolików[100]. Stąd wchodziło się do małego pomieszczenia ze schodami na piętro, mieszczącego *locus secretus*.

c. pokoje w południowo-zachodniej części pałacu (od oficyny)

Na pomieszczenia w południowo-zachodniej części pałacu składały się następujące jednostki funkcjonalne: klatka schodowa, dwie sypialnie z alkowami i gabinetami oraz pokój mieszczący jadalnię, będący jednocześnie przedpokojem przed trzema dalszymi gabinetami.

[99] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 11.

[100] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 31.

sala stołowa

Wejście do jadalni („pokój stołowy”[101]; „pokój”[102]; „pokój bladoseledenowy”[103]; „pokój piąty”[104]) prowadziło z *sali terreny* przez dwuskrzydłowe drzwi. Wnętrze przesklepiono kolebką (być może z lunetami) z dekoracją sztukatorską. Podłoga była wyłożona parkietem dębowym, a ogrzewanie zapewniał piec „farfurowy” z białych kafli zdobionych błękitnymi kwiatami. Również „szafiasty” kominek posiadał dekoracyjny charakter uzyskany dzięki marmoryzacji. Ściany pomalowane zostały na „bladoseledynowo” *vel* zielono w różowe wzory, ozdobiono je lustrami w pozłacanych ramach, zawieszonymi nad kominkiem, między oknami (od południowego zachodu) oraz w postaci trzech kinkietów.

gabinet w wieży loggii (biblioteka)

Z jadalni za sprawą jednoskrzydłowych drzwi istniał dostęp do pełniącego funkcję biblioteki gabinetu w prostokątnej wieży[105]. Wnętrze, połączone z wyjściem na loggię, posiadało jedno okno, podłogę z desek sosnowych i tynko-

[101] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 37.

[102] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 32; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 41.

[103] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 13–14.

[104] MPP, s.n., s. 9.

[105] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 41.

wany biały sufit. Przy ścianach ustawione były szafy na książki. W latach 80. XVIII wieku pokój zamieniono na tak zwaną „cukiernię”[106], nazywaną w XIX stuleciu „alkową kredensową”[107]. Przechowywane tam sprzęty związane były z obsługą jadalni, co wyszczególnia inwentarz z 1787 roku[108].

gabinet w przybudówce przy wieży loggii

Drugie drzwi, dwuskrzydłowe, prowadziły z jadalni do gabinetu („gabinet śrzedni”[109]; „pokoik”[110]) ulokowanego w przybudówce do wieży loggii. Zbliżony wielkością do wcześniejszego, z jednym oknem, posiadał tynkowany biały sufit oraz podłogę z sosnowych desek. Piec w narożu, identyfikowany jako „saski”, pokrywały białe kafle z inicjałami („w cyfrze”[111]). Wyposażenie gabinetu w liczne szafy i meble wskazywałoby, że pokój pełnił funkcję dodatkowego zaplecza jadalni. Niejasna jest informacja w inwentarzu

[106] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 13–14.

[107] MPP, s.n., s. 9.

[108] W dokumencie odnotowano między innymi porcelanowe naczynia (AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 13).

[109] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 35.

[110] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 42–43; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 14.

[111] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 43.

z 1774 roku, mówiąca o drzwiach z tego gabinetu do galerii, co może wskazywać na połączenie z nią jako ciągiem komunikacyjnym obiegającym pałac.

gabinet w południowej wieży narożnej

Do narożnego gabinetu („gabinet rogowy”[112]; „pokoik rogowy”[113]; „bastyonik”[114]), oświetlonego dwoma oknami z lipowymi okiennicami, prowadziły dwuskrzydłowe drzwi. Podłogę wykonano z desek sosnowych, układanych „w kwadrat”, a całe wnętrze przekryto sklepieniem „kopulastym”. Inwentarz z 1774 roku wymienia piec z białych kafli oraz skromne meble, wśród nich szafę, szafkę i kanapę, co wskazuje na funkcje związane z obsługą jadalni[115]. Były tu także drzwi dębowe, do połowy przeszklone, prowadzące do galerii obiegającej pałac.

sypialnia z gabinetem i korytarzykiem

W środkowym segmencie murów nośnych przylegającym do jadalni wyodrębnione zostały trzy izby. Kwadratowy

[112] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 35.

[113] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 43.

[114] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 14.

[115] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 43–44. W roku 1787 do umeblowania należał też stoliczek (AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 14). W inwentarzu z 1830 roku podano wprost, że do jadalni były „przystawione trzy alkowy kredensowe” (MPP, s.n., s. 9).

korytarzyk („sionki przechodnie”[116]; „sionki”[117]; „sionka”[118]) prowadził do sali oraz do sypialni. Doświetlało go okrągłe okienko umieszczone nad wejściem do drugiego z powyższych pomieszczeń. Małe wnętrze zostało przesklepione i posiadało podłogę wyłożoną deskami.

Główne wnętrze tego segmentu stanowiła sypialnia („pokój alkowy”[119]; „pokój z alkową”[120]; „pokój szósty”[121]) założona na planie wydłużonego prostokąta, ze sklepieniem pokrytym dekoracją sztukatorską. W tej części znajdował się piec z białych kafli („farfurowy”) oraz szafiasty, marmoryzowany kominek. Pokój wyłożony był tkaniną adamaszkową w kolorze czerwonym („karmazynowym”). Do mieszczącej alkowę wnęki z oknem prowadziła oprawa w formie dwóch kolumn marmoryzowanych na czarno, zamkniętych arkadą i dekorowanych sztukateriami, o których wyglądzie nie posiadamy dokładniejszych informacji. Ściany alkowy również zostały wyłożone kitajką, czyli cienką, jedwabną tkaniną, ale w kolorze zielonym w różowe

[116] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 35–36.

[117] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 45.

[118] MPP, s.n., s. 9.

[119] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 36; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 45.

[120] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 14.

[121] MPP, s.n., s. 9.

pasy, oprawioną w czerwone listwy. Nieodłącznym elementem dekoracji wnętrza były zwierciadła – widoczne nad kominkiem i między oknami, oprawione w rzeźbione, złocone ramy. Dwa lustra żyrandolowe zwisały ze sklepienia. Wąski i długi gabinet („gabinet”[122]; „garderobka”[123]), przylegający do sypialni, również przekryty został sklepieniem ze sztukateriami, a podłogę wyłożono deskami. Stąd przeszklone drzwi prowadziły na galerię obiegającą pałac. Kominek uzupełniał trwałe wyposażenie pomieszczenia.

sypialnia przy schodach

Czwarty segment wnętrz od strony dziedzińca posiadał najbardziej zagmatwane podziały pomieszczeń, z których można wyodrębnić sypialnię z alkową oraz przylegający do niej gabinet umiejscowiony w pięciobocznej wieży zachodniej. W tej części znajdowały się także schody wiodące na piętro. Niewielka sypialnia („pokój”[124]; „pokój bladoseledynowo malowany”[125]; „pokój siódmy”[126]) na planie kwadra-

[122] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 36.

[123] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 46; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 14.

[124] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 37; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 47.

[125] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 15.

[126] MPP, s.n., s. 10.

tu, oświetlona dwoma oknami, posiadała podłogę z desek sosnowych i „walne, kwaterowe" sklepienie pokryte sztukateriami. Na ścianach widniały polichromie utrzymane w zieleni i różu. W płytką wnękę wstawiono łóżko. Ogrzewanie zapewniał piec z farfurowych kafli oraz marmoryzowany kominek, nad którym zawieszone zostało lustro. W pokoju znajdowało się pięć ozdobnych i suto dekorowanych szaf (oraz kilka zdemontowanych). Obecność bogatego ekspozycyjnego wyposażenia sypialni wynikała z jej położenia w trakcie paradnym, prowadzącym do galerii południowo-zachodniej.

gabinet chiński w wieży zachodniej

Drugi pokój apartamentu, gabinet („gabinet chiński rogowy"[127]; „gabinecik rogowy"[128]; „gabinecik"[129]; „pokój pięciokątny"[130]), znajdował się w pięciobocznej wieży zachodniej. Stałe wyposażenie pomieszczenia stanowił kominek „szafiasty" o ozdobnym opracowaniu ze stiuku oraz z detalami kamiennymi – gzymsem i bocznymi listwami. Możemy przypuszczać, że jego dekoracja pokrewna była tej znajdującej się w gabinecie chińskim w wieży północnej. Podłogę

[127] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 38.

[128] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 48.

[129] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 15.

[130] MPP, s.n., s. 16.

wyłożono kamieniem („marmurem") w kolorach niebieskim i szarym, a ściany w dolnej części pokryto boazerią, którą powleczono chińską laką. Bogactwo ozdób i modną stylizację na chińszczyznę wzmocniono w wyższych partiach ścian. Wyściełały je tkaniny „Chińską lakierowane, w kolorze Czerwonym y żółtym, w różnych drzewach osóbkach y kwiatkach akkommodowane, lisztewkami wyzłacanemi przybite w boku od Galleryi y komina we dwóch brytach"[131]. Motywy chińskie umieszczono także na suficie „w różnych kolorach osobek y Ptaszków Chińską lakierowany"[132]. Czarną laką z podobnymi kwiatowymi motywami ozdobiono od strony gabinetu drzwi prowadzące z sypialni. Drugie zostały przeszklone. Ponadto z gabinetu wiodło wyjście na balkonik od dziedzińca („ganek żelazny"[133]; „ganek od dziedzińca"[134]), z dwojgiem drzwi typu *porte-fenêtre* – pierwsze, drewniane, były pokryte laką chińską, drugie zaś – przeszklone. Balkon, a raczej rodzaj płytkiego podestu, posiadał ozdobną balustradę scharakteryzowaną jako „roboty misterney", „przedniey" i „ślosars-

[131] Tkaniny pokrywały wszystkie ściany, stąd figurują w dokumencie jako „obicie okolne" (AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 48).

[132] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 48.

[133] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 38.

[134] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 48–49.

kiey”[135]. Trzecie wejście prowadziło do galerii południowo-zachodniej i składało się z trojga drzwi – dekorowanych chińszczyzną, dębowych i szklanych.

galeria południowo-zachodnia

Gabinet chiński w wieży zachodniej łączył się z galerią południowo-zachodnią („galerya”[136]; „gallerya”[137]; „kurytarz”[138]), siedmioprzęsłową, przesklepioną, z czternastoma oknami typu *porte-fenêtre*, wychodzącymi po siedem na obie strony, i posadzką w części „brukowaną”, w części z desek. W środku, od strony kuchni, istniały drzwi prowadzące do galerii wokół pałacu. Już w 1766 roku wnętrze to było puste i zniszczone. W 1830 roku istniały jeszcze boazerie drewniane – proste, pomalowane – oraz zewnętrzne balustrady tralkowe z parapetami. W drugim końcu galeria łączyła się z oficyną zamkową.

[135] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 38; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 49.

[136] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 38–39.

[137] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 49–50; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 15.

[138] MPP, s.n., s. 16.

klatka schodowa

W omawianym segmencie wnętrz pałacowych znajdowała się posiadająca posadzkę z cegieł klatka schodowa („wschody”[139], „schody do piętra drugiego”[140]), do której prowadziły dębowe drzwi. Dwubiegowe schody z podestem[141] były przesklepione kolebką i oświetlone dwoma oknami na parterze i dwoma na piętrze. Pierwszy bieg schodów liczył piętnaście stopni, drugi – dziewiętnaście[142].

[139] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 39.

[140] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 52; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 15.

[141] Mikocka-Rachubowa 1990, s. 80; Bernatowicz 2011, s. 275.

[142] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 52.

B. *Piano nobile*

Podziały pomieszczeń na pierwszym piętrze określone zostały przez mury magistralne parteru [il. 23]. Na tej kondygnacji również występował układ trójdzielny, o równej szerokości części środkowej i bocznych. Oś główną wyznaczał ciąg pomieszczeń zapoczątkowany przez frontową loggię, wiodący przez Salę Wielką do loggii od strony rzeki.

a. część środkowa

loggia od dziedzińca

Loggię („sień”[143]; „ganek”[144]; „ganek frontowy”[145]) na piętrze – tej samej skali co na parterze – tworzyły trzy arkady wsparte na czterech filarach z kolumnami, wzniesionych z cegieł i otynkowanych[146]. Posadzkę tworzyły cegły, a przed salą – płyty kamienne („marmurowe”). Nakrycie stanowiło sklepienie ceglane, trójprzęsłowe, zapewne krzyżowe.

[143] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 39.

[144] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 52; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 15.

[145] MPP, s.n., s. 11.

[146] Mikocka-Rachubowa 1990, s. 74.

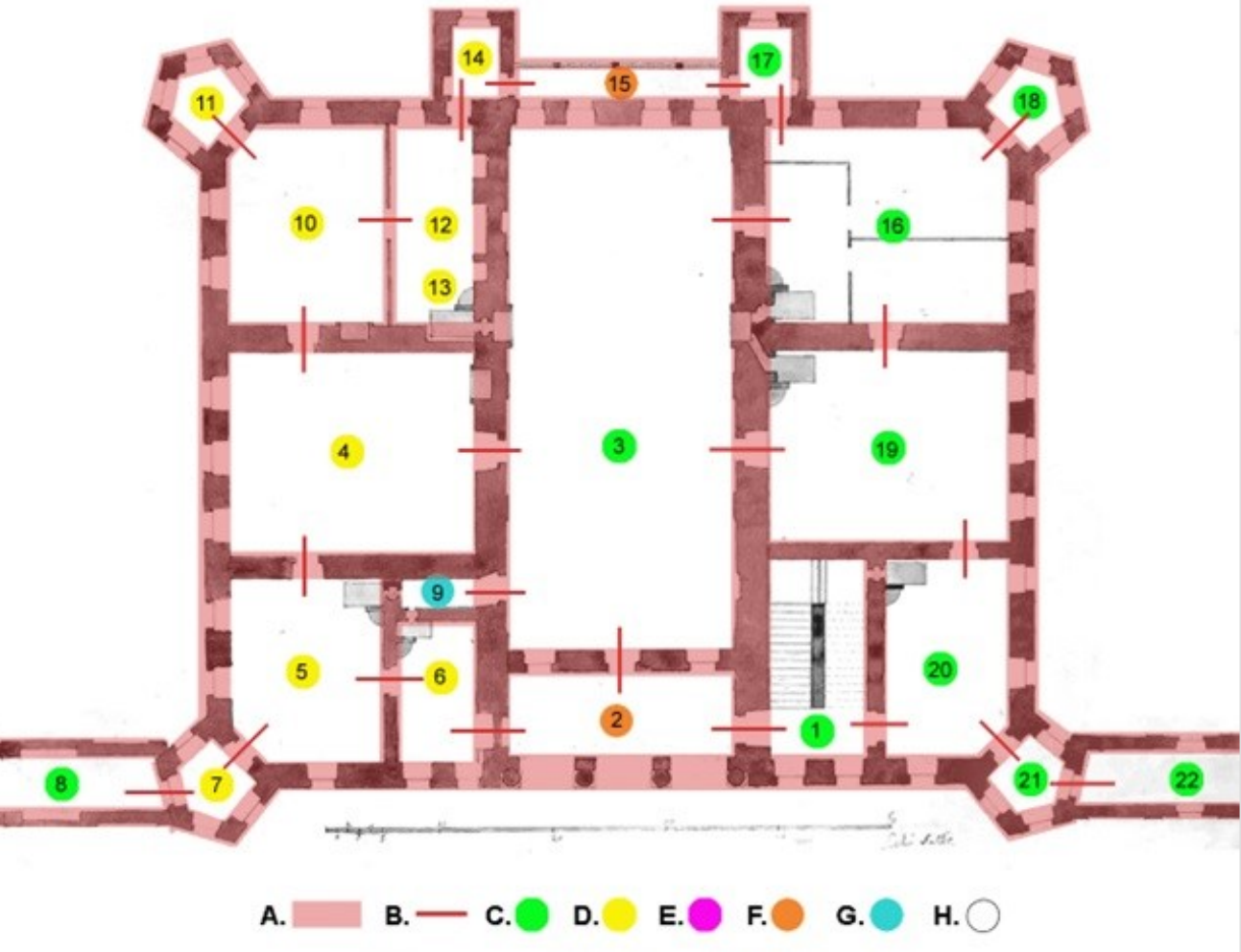

23. Biała Podlaska (Radziwiłłowska), rzut *piano nobile*, 1750-1760, identyfikacja wnętrz według stanu z 1766 roku, oprac. T. Bernatowicz, rys. W. Boberski:

1. „Wschody"; 2. „Sień"; 3. „Sala"; 4. „Sala Mniejsza Portretowa"; 5. „Pokój Marmurowy"; 6. „Gabinet"; 7. „Gabinet Rogowy"; 8. „Galeryja"; 9. – ; 10. „Pokój Złoty"; 11. „Gabinet Rogowy"; 12. „Pokój Alkowy"; 13. „Gardyrobka"; 14. „Gardyrobka Rogowa"; 15. „Galeryja"; 16. „Pokój Portretowy"; 17. „Gabinecik"; 18. „Gabinet Rogowy"; 19. „Pokój alias Skarbiec"; 20. „Pokój"; 21. „Gabinet Rogowy"; 22. „Galerya".

Hipotetyczna rekonstrukcja układu i programu wnętrz:
1. Schody paradne; 2. Sień z loggią od dziedzińca; 3. Sala Wielka; 4–7, 10–14. Apartamenty paradne [4. Przedpokój; 5. Sypialnia Marmurowa; 6. Garderoba; 7. Gabinet w wieży północnej; 10, 12–13. Sypialnia Złota z alkową i garderobą; 11. Gabinet w wieży wschodniej; 14. Gabinet i garderoba w północnym ryzalicie wieżowym]; 8. Galeria północna; 9. Pomieszczenie do obsługi pieców; 15. Loggia od ogrodu; 16–22. Pokoje paradne [16. Pokój Portretowy; 17. Gabinet w południowym ryzalicie wieżowym; 18. Gabinet w wieży południowej; 19. Skarbiec paradny; 20. Pokój; 21. Gabinet w wieży zachodniej; 22. Galeria południowa].

Legenda:
A. Rekonstrukcja linii murów określających układ pomieszczeń; B. Drzwi; C. Pokoje o funkcjach paradnych i towarzyskich; D. Pokoje mieszkalne; E. Kaplice; F. Otwarte tarasy i loggie; G. Inne pomieszczenia; H. Wnętrza wielokondygnacyjne.

Drzwi prowadzące z loggii do pokojów w części północno-wschodniej w XVIII stuleciu zostały zamurowane. O ważności przemieszczania się w tym kierunku świadczą jednak zachowane i odnotowane w inwentarzu z 1830 roku „uszaki gzymsem u góry, a pod tym orłem oraz progiem z kamienia opocznego”[147]. Ściana od Sali Wielkiej przepruta była trzema otworami – drzwiowym i dwoma okiennymi. Do wnętrza prowadziły dwuskrzydłowe drzwi dębowe z rzeźbiarskimi zdobieniami i kamiennym portalem. Tak jak w poprzedniej oprawie zamurowanego wejścia, tu rów-

[147] MPP, s.n., s. 11.

nież znajdowała się dekoracja w postaci orła, którego należy utożsamiać z herbem Radziwiłłów.

Sala Wielka

Największe i najważniejsze paradne wnętrze pałacu stanowiła dwukondygnacyjna Sala Wielka („sala”[148]; „sala portretowa”[149]; „sala wielka”[150]; „sala druga wielka niegdyś teatralna”[151])[152], która rozciągała się między loggią frontową a loggią od rzeki. Długie, prostokątne wnętrze wyłożone było w jednej trzeciej płytami kamiennymi („marmur”), a w dwóch trzecich drewnianym parkietem. Sala Wielka przekryta została sklepieniem kolebkowym z lunetami i pokryta dekoracją sztukatorską, co szkicowo udokumentował Stronczyński [il. 24]. Zacytujmy opisy inwentarzowe: „sufit sztukateryą przedziwno akomodowany”[153]; „sztukateryą w gurze [sic!] z gipsu wyrabiana”[154]; „[skle]pienie walne, w kwatery Sztukatorską robotą (...) sztukach akkommo-

148 AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 39.

149 AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 52.

150 AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 15.

151 MPP, s.n., s. 11.

152 Wedle deskrypcji z 1863 roku: „wielka sala, rycerską zwana” (*Zamek* 1863, s. 500).

153 AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 39.

154 AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 15.

dowane”[155]; „na suficie w różne wzory sztukaterje, to jest biusta, kupidyny, satyry, zwierzęta, ptaki, wazony, bukiety, wieńce i girlandy w guście starożytnym na tynku białym wyrabiane, okazale ozdobne”[156]. Światła dziennego do Sali Wielkiej dostarczały okna – dwa ośmiokwaterowe w ścianie od loggii dziedzińcowej oraz cztery typu *porte-fenêtre*,

24. K. Stronczyński, Biała Podlaska (Radziwiłłowska). Pałac Radziwiłłów – Sala Wielka, 1852–1853, Gabinet Rycin BUW

[155] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 53.

[156] MPP, s.n., s. 11; Bernatowicz 2011, s. 299.

prowadzące na loggię od strony rzeki. Nad nimi przeprute zostały okna owalne, wchodzące w elewacje drugiego piętra. Po dwa tego typu okna doświetlające pokoje na trzeciej kondygnacji znajdowały się także w lunetach, symetrycznie po bokach osi kominkowych. Prócz drzwi sytuowanych na osi sali istniały trzy wejścia do pokojów paradnych oraz jedno do obsługi ogrzewania w apartamencie. W sali znajdowały się dwa okazałe marmurowe, „szafiaste" kominki – jeden z nich, na ścianie północno-wschodniej, flankowany był dwiema „kolumnami płaskimi z lisztwą spodnią oraz górnym gzymsem z facyatą, w którey Herb wyryty, osadzony"[157], co wskazywałoby na porządkowe pilastry flankujące palenisko oraz herb Radziwiłłów umieszczony ponad nim. Kominek po drugiej stronie miał podobną kompozycję, ale ujęty był po bokach przez dwie kolumny i zdobiony „lisztwą Spodnią, z górnym gzymsem w Szrzodku, z Herbami Czterema"[158]. Obraz Stronczyńskiego ukazuje Salę Wielką jako wnętrze czteroprzęsłowe, przekryte kolebką z głębokimi lunetami, na ścianach artykułowane pilastrami i belkowaniem pseudotoskańskim. Lunety, żagle i pola na środku sklepienia pokryte były dekoracją stiukową, ujętą w różnorodne dekoracyjne ramy.

[157] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 53–54.

[158] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 54.

Inwentarzowe nazwy tej sali odzwierciedlają jej funkcje paradnego wnętrza z galerią portretów rodowych, obejmującą 43 podobizny całopostaciowe oraz 39 popiersi. Program ideowy uświetniało też wprowadzenie wizerunków Jana III Sobieskiego i jego małżonki[159].

b. pokoje paradne w północno-wschodniej części pałacu (od ogrodu)

W części północno-wschodniej pałacu mieściły się następujące wnętrza paradne: pokój portretowy, sypialnia z alkową i dwoma gabinetami, pokój marmurowy z dwoma gabinetami oraz galerią szklaną.

sala portretowa mniejsza (przedpokój)

Drzwi z Sali Wielkiej – z portalem kamiennym, gzymsem i fryzem dekorowanym heraldycznym motywem orła – prowadziły do usytuowanej w środku części pałacowej mniejszej sali portretowej („sala mnieysza portretowa”[160]; „poko-

[159] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 39; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 80–81; Bernatowicz 2011, s. 299–300.

[160] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 39–40.

ik portretowy"[161]; „pokóy portretowy"[162]; „pokój trzeci z galerią obrazów"[163]). Duże wnętrze z posadzką kamienną („marmurową") doświetlone było trzema oknami ze szprosami w części ołowianymi, w części drewnianymi i ogrzewane kominkiem szafiastym – jak podkreślono w inwentarzu z 1830 roku: „w całym pałacu najozdobniejszym" oraz z „herbem na wierzchu z extra pięknego marmuru nieuszkodzony; facjata jego w owalu ma wyryty na marmurze szczytny łaciński napis taki: *Tempori na [sic!] Credideris*"[164]. O okazałości kominka świadczyć może także nieco wcześniejszy opis: „kamieniem Szlefowanym, marmurowym, z gzymsami w Facyacie, z Inskrypcyą y w gurze [sic!] z Herbem"[165]. Na suficie w formie stropu (być może z ramami) zamontowano owalny obraz na płótnie, ukazujący wjazd Michała Kazimierza Radziwiłła do Rzymu[166]. Po jego bokach umieszczono malowidła przedstawiające „różne Batalie"[167]. Ściany wyłożono boazerią, ponad którą

[161] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 54.

[162] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 15; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 81.

[163] MPP, s.n., s. 12.

[164] MPP, s.n., s. 12.

[165] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 54.

[166] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, 39–40; Bernatowicz 2011, s. 229–230.

[167] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 55.

wisiały 104 portrety Radziwiłłów w złoconych ramach z posrebrzonymi narożnikami[168]. W 1766 roku w sali znajdował się stół bilardowy[169]. Sztuczne oświetlenie wnętrza zapewniał wielki świecznik z luster zwisający z pułapu, z 12 ramionami pod świece, na wierzchu dekorowany „koroną y z orłem”[170]. Drzwi w kamiennym portalu, nad którym wyrzeźbiony został herb Radziwiłłów, prowadziły do paradnej sypialni, a drugie – w przeciwległej ścianie – skierowane były do pokoju marmurowego.

pokój złoty (sypialnia)

Do sali portretowej mniejszej przylegała od południowego wschodu paradna sypialnia złota („pokój złoty”[171]; „pokój złoty z alkową”[172]; „pokój czwarty narożny”[173]). Inwentarzowa nazwa odzwierciedlała wyjątkowy splendor dekoracji i wyposażenia wnętrza. W obrębie pokoju wyodrębniono alkowę wielkości jednej trzeciej powierzchni całego wnętrza. Podłoga wyłożona została płytami dębo-

168 AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 40; Bernatowicz 2011, s. 301.

169 AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 40.

170 AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 54.

171 AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 42; AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 44; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 60–61.

172 AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 16.

173 MPP, s.n., s. 12.

wymi, ale znacznie efektowniejsza była oprawa ścian w postaci złoconej boazerii, z pilastrami i dekoracją rzeźbiarską[174]. Okładzinę, w którą wstawiono osiem malowanych na drewnie obrazów przedstawiających krajobrazy, w pierwszej połowie lat 70. XVIII stulecia opisano w ten sposób: „pilastry wyzłacane z lamperyą różnemi kwiatami y owocami, Penzlem Malarskim akkommodowane, z gzymsami y różnemi sztukami Snycerskiemi rżniętemi y lisztewkami filonkowemi, wyzłacany, z Framuzkami w górze Czterema Cyrklowemi, w Jedney tylko osóbka Gipsowa; z Lanszawtami naokoło ośmiu na desce malowanemi, Romy Snycerską robotą rżnięte, wyzłacane". Również na suficie znajdowała się dekoracja malarska w ramach, w które oprawiono kilka obrazów: „Sufit na Płótnie malowany z Historyą Szrzodkiem y w bokach"[175]. W 1830 roku odnotowano już tylko, iż „sufit z tarcic stolarską robotą był pokryty obiciem na płótnie malowanym", lecz został „przez czas zniszczony"[176]. Trzy okna, dwa od ogrodu i jedno na rzekę, posiadały okiennice wewnętrzne. Kominek „szafiasty", wykonany z marmuru, ustawiono przy przegrodzie alkowy. Wyposażenie w lustra obejmowało duży żyrandol kryszta-

[174] Mikocka-Rachubowa 1990, s. 82–83.

[175] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 61.

[176] MPP, s.n., s. 12.

łowy z dwunastoma ramionami i duże zwierciadło w złoconych ramach (wiszące między oknami od ogrodu); ponadto lustrami w złoconych, prostych ramach wyłożona była część ścian. Splendoru wyposażenia dopełniały bogato zdobione laką i złotem szafy, stolik oraz kanapa.

alkowa pokoju złotego

Wygrodzona część pokoju zamieniona została na alkowę („pokój alkowy”[177]; „pokoik alkowy”[178]; „pokój złoty z alkową”[179]; „pokój czwarty narożny”[180]) na planie wydłużonego prostokąta, z oknem od strony rzeki. Wnętrze również zostało bogato wyposażone; podłogę wyłożono parkietem dębowym, ściany zasłonięto złoconymi boazeriami, a sufit dekorowały malowidła na płótnie. Ogrzewanie alkowy zapewniał ustawiony w narożniku ozdobny piec z białych kafli z błękitnymi kwiatami, a także znajdujący się obok kominek z okapem, ukształtowany z kamienia („marmuru”), flankowany pilastrami, z dekoracyjnymi gzymsami. W narożniku, przy piecu znajdowało się małe wygrodzone pomieszczenie zwane „garderobką”. Prowadzące do niego drewniane drzwiczki i okładzina z kafelków „farfurowych”

[177] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 43; Bernatowicz 2011, s. 300.

[178] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 62.

[179] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 16.

[180] MPP, s.n., s. 12.

wskazują na funkcje związane z obsługą sypialni. Być może była to mała umywalnia lub toaleta, bo inwentarz wymienia w alkowie „postumęt [sic!] na wodę o trzech nóżkach, malowany”[181]. W ścianie od strony Sali Wielkiej wycięto trzy wnęki, z których jedna skrywała łóżko, a pozostałe mieściły szafy. Warto jeszcze nadmienić, że przy wejściu do alkowy odnotowano „kolumnę (...) z boku iednego wyzłacaną, roboty Snycerskiey”[182], co wskazywałoby na ozdobną pierwotnie w dwie kolumny oprawę drzwi, tak jak w sypialni na parterze.

garderoba w wieży loggii

Połączenie alkowy jednoskrzydłowymi drzwiami z pomieszczeniem w czworokątnej wieży umożliwiało komunikację z loggią i pomieszczeniami w południowo-zachodniej części pałacu. Pokój z jednym oknem nazywano garderobką („gardyrobka rogowa”[183]; „garderobka”[184]; „alkowa trzecia [w bastjonie]”[185]). Komunikacyjna funkcja wnętrza spowodowała, że było ono skromnie wyposażone; posiadało podłogę z prostokątnych płyt drewnianych i tynkowany sufit.

[181] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 44.
[182] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 63.
[183] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 44.
[184] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 64.
[185] MPP, s.n., s. 13.

gabinet przy sypialni złotej

Paradny charakter posiadał natomiast przylegający do sypialni złotej gabinet („gabinet rogowy”[186]; „pokoik rogowy”[187]; „bastyonik”[188]; „alkowa druga w bastjonie”[189]), zlokalizowany w pięciobocznej wieży wschodniej. Prowadziły do niego półokrągło zamknięte drzwi stolarskie udekorowane aplikacjami snycerskimi, wyłożone lusterkami. Wnętrze prezentowało się okazale – z posadzką marmurową, boazerią i tkaninami o motywach wschodnich było opisywane jako: „Pokoik wybity Płótnem Chińskim na Srebrnym dnie lakierowanym, z lamperyą dolną roboty Stolarskiey, Chińską, w kolorze Czarnym w krateczki po rogach białe, lakierowane”[190]. Przesklepiony sufit również pokrywały dekoracje chińskie „z Filonkami gipsowemi, wyzłacanemi”[191], co w innym opisie określono jako „sufit sztukateryą malowany”[192]. Światło dzienne zapewniały dwa okna.

[186] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 43.

[187] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 61–62.

[188] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 16.

[189] MPP, s.n., s. 12.

[190] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 62.

[191] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 62.

[192] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 43.

pokój marmurowy (sypialnia)

Od północno-zachodniej strony do sali portretowej mniejszej przylegał kolejny pokój paradny – marmurowy („pokój marmurowy”[193]; „pokój, w którym obicie szpalerowe”[194]). Prowadziły do niego dwuskrzydłowe drzwi z portalem z czarnego marmuru, z herbem Radziwiłłów. Inwentarzowa nazwa nie była przesadzona. Zarówno posadzka, jak i ściany wyłożone zostały marmurem, a sufit udekorowany sztukateriami. Ozdobny piec farfurowy na pięciu nogach, z białych kafli w niebieskie kwiaty i z herbem Radziwiłłów ustawiono w narożniku pokoju. Obok niego znajdował się ozdobny stiukowy kominek z okapem. Trzy okna, dwa od ogrodu i jedno od dziedzińca, posiadały okiennice, a pod nimi znajdowała się drewniana i marmoryzowana boazeria. Warto odnotować, że wnętrze zdobiły liczne obrazy i meble. Wyeksponowano – prawdopodobnie nad kominkiem, w rzeźbionych, złoconych ramach – konny portret króla Jana III[195]. Wisiało tam również dziewięć różnej wielkości obrazów o tematyce pejzażowej, malowanych na płótnie.

[193] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 40–41.

[194] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 15.

[195] Bernatowicz 2011, s. 301.

W 1787 roku odnotowano także tapiserie, czyli „Obicie szpalerowe w Osoby y Historye wyrabiane”[196].

gabinet przy pokoju marmurowym

Łącznikiem między pokojem marmurowym i loggią od dziedzińca był niewielki przedpokój („gabinet”[197]; „pokoik”[198]), do którego pierwotnie prowadziło wejście z loggii – w XVIII wieku już zamurowane. Drzwi od strony pokoju marmurowego oprawione zostały w dębowy portal. Na skromny wystrój wnętrza składały się: posadzka dębowa, drewniane, polichromowane boazerie, zielony adamaszek wyłożony na ścianach oraz sufit dekorowany sztukateriami. Piec z kafli farfurowych i prosty kominek dopełniały typowego wyposażenia pokoju. Gabinet doświetlały dwa okna od dziedzińca. Inwentarze wymieniają okazały zespół mobiliów – takich jak bogato dekorowane szafy, krzesła, kanapa oraz stolik – wskazujących na kameralny charakter pomieszczenia.

196 AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 15.

197 AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 40–41.

198 AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 16.

gabinet w pięciobocznej wieży północnej

Drugi pokój, określany jako gabinet („gabinet rogowy”[199]; „Gabinecik rogowy”[200]; „bastyonik”[201]), mieścił się w pięciobocznej wieży północnej. Tak jak w poprzednich pomieszczeniach paradnych, tu również posadzka została wyłożona marmurem, a ściany drewnianymi boazeriami typu stolarskiego. Wnętrze doświetlone dwoma oknami nakrywał przesklepiony sufit.

galeria szklana

Z gabinetu można było przejść do kolejnego pomieszczenia – galerii obrazów, zwanej szklaną („galerya”[202]; „gallerya od ogrodu”[203]; „gallerya”[204]), czyli długiego, siedmioprzęsłowego wnętrza wyłożonego deskami i nakrytego tynkowanym sufitem. Prowadziły do niej dwuskrzydłowe, częściowo przeszklone drzwi. Z inwentarzy wynika, że w galerii znajdowało się sześć zakończonych półkoliście okien typu *porte-fenêtre*. Sprawą otwartą pozostaje natomiast, czy wszystkie one skierowane były na dziedziniec, czy też trzy

[199] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 41.
[200] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 58.
[201] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 16.
[202] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 41.
[203] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 58.
[204] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 16.

na dziedziniec, a trzy na ogród. Galeria stanowiła miejsce ekspozycji dzieł sztuki. Inwentarze tworzą obraz jej wyglądu i stanu wyposażenia. W opisie z 1766 roku zaznaczono: „wchodząc przy drzwiach tychże, z obu stron osoby na postumentach w puł [sic!] snicerskiey roboty, nad drzwiami Armaturą sztukaterską; po kątach osóbek w muszlach dwie; w teyże Galeryi osóbek po obu stron sztukaterskic[h] 12”[205]. Dalej mowa jest o ośmiu obrazach malowanych olejno na płótnie, zapewne martwych naturach („sztukach kuchennych”). Wymieniono także: osiem obrazów z bliżej nieokreślonymi scenami („historye Rużne”), czternaście pejzaży oraz trzy obrazy ukazujące kampanię Janusza Radziwiłła pod Kijowem („Batalię J.O.X. Janusza pod Kjiowem”). W 1787 roku we wnętrzu prezentowano 195 portretów Radziwiłłów i ich koligantów, 15 pejzaży, 4 sceny batalistyczne i 5 malowideł o innej tematyce[206].

pokój w wieży na końcu galerii szklanej

W wieży zamykającej galerię znajdował się skromny pokój z podłogą sosnową („basztecik rogowy”[207]; „baszteczka”[208]). Okna typu *porte-fenêtre* wychodziły na balkon z me-

[205] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 41.

[206] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 16.

[207] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 42.

[208] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 59.

talową balustradą. Wnętrze pokoiku wyłożono materiałem pomalowanym na zielono („gryszpanem”[209] [sic!]) i nakryto kopułowym sklepieniem z ośmioma oculusami. Z tego pomieszczenia schody (częściowo zaadaptowane na toaletę) prowadziły na dół, do pokoju przy galerii lustrowej.

c. pokoje paradne w południowo-zachodniej części pałacu (od oficyny)

W południowo-zachodniej części pałacu mieściły się kolejne jednostki paradne: pokój portretowy z dwoma gabinetami, pokój-skarbiec, klatka schodowa oraz pokój z gabinetem.

pokój portretowy

Wejście z Sali Wielkiej – w postaci dwuskrzydłowych drzwi – prowadziło do paradnego pokoju portretowego („pokóy /pokój portretowy”[210]; „pokój duży z dwoma garderobkami”[211]) z posadzką sosnową „w zygzak sadzoną”, boazerią stolarską malowaną na biało oraz sufitem z desek

[209] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 42.

[210] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 44; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 54; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 15; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 83.

[211] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 16.

– zapewne tynkowanych. Piec z białych kafli dekorowanych liliami i zielonymi inicjałami, niewątpliwie Radziwiłłowskimi, oraz skromny kominek z okapem ustawione zostały w narożniku przy pionie kominowym. Dzienne światło dostarczały cztery okna drewniane z ołowianymi szprosami. Ściany zapełniały portrety Radziwiłłowskie, podobizny koligatów oraz polskich królów. W 1766 roku było to 138 malowideł, zaś w 1774 roku odnotowano 104 wizerunki Radziwiłłów[212].

gabinety w wieży loggii oraz w południowej wieży narożnej

Do pokoju portretowego przylegały dwa gabinety. Pierwszy, prostokątny („gabinet”[213]), do którego prowadziły podwójne drzwi, znajdował się w wieży loggii od strony rzeki. Oświetlony został jednym oknem z okiennicą. Podłogę wyłożono deskami, a sufit otynkowano. Połączenie z loggią umożliwiały podwójne drzwi. W pięciobocznej narożnej wieży również znajdował się gabinet („gabinecik”[214]; „gabinet rogowy”[215]). Wejście przez dwuskrzydłowe drzwi prowadziło do wnętrza zasklepionego

[212] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 54; Bernatowicz 2011, s. 301.

[213] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 45.

[214] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 67.

[215] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 45.

i wyłożonego marmurową posadzką. Ogrzewanie zapewniał tylko kominek z okapem. Dwa okna zabezpieczone były okiennicami. Jako ciekawostkę warto odnotować ustawienie tam dwóch „portretów okrągłych, Gibsowych, do połowy osób, wyzłacanych", przedstawiających: „Jeden nayiaśnieyszego Cesarza Imci Chrześciańskiego, drugi JO Xcia Chorążego WX. Litt."[216]. Mogły to być owalne lub okrągłe, pozłacane, płaskorzeźbione portrety – niewykluczone, że stanowiące *bozzetta*.

skarbiec paradny

Drugi pokój w tej części pałacu, środkowy, pełnił funkcję skarbca („pokój alias skarbiec"[217]; „skarbiec"[218]; „pokój duży"[219]; „pokój szósty"[220]). Faktycznie był to pokój, w którym wyeksponowano najcenniejsze przedmioty, które miały świadczyć o prestiżu właściciela. Z pokoju portretowego prowadziły do niego drzwi dwuskrzydłowe, zaś z Sali Wielkiej – drzwi podwójne: pierwsze jednoskrzydłowe, dębowe, następne – dwuskrzydłowe. Podłogę wyłożono deskami, a sufit otynkowano. Ozdobny piec z białych kafli

[216] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 67.

[217] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 45.

[218] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 67–68.

[219] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 16.

[220] MPP, s.n., s. 14.

dekorowały błękitne orły Radziwiłłowskie, natomiast skromniejszy był kominek stojący obok – murowany, z okapem. Podziały trzech okien wykonanych z drewna tworzyły szprosy z ołowiu. W pokoju tym ustawiono aż 23 szafy zapełnione cennymi artefaktami wyszczególnionymi w inwentarzach z 1766 i 1774 roku[221].

pokój map i rycin

Zespół paradnych pokojów w południowo-zachodniej części pałacu zamykał pokój („pokój"[222]; „pokóy"[223]; „pokój piąty narożny"[224]) o połowę mniejszy od poprzednich i stykający się z klatką schodową oraz gabinetem urządzonym w pięciobocznej wieży zachodniej. Pierwotnie mógł on pełnić funkcję gościnnej sypialni lub miejsca prezentacji papierowych okazów. Ułatwiały to trzy okna skierowane na południe i na zachód. Możemy go nazwać pokojem map i rycin, bo jeszcze w latach 70. XVIII wieku były one tam

[221] Odnotowano między innymi porcelanowe naczynia, warcabnice czy figurki na postumentach – zwierzęta (np.: farfurowego lwa, ołowianego ptaka) i postacie ludzkie, wśród nich św. Sebastiana oraz podobiznę „JOX Chorążego", czyli zapewne Hieronima Floriana Radziwiłła (AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 45–53).

[222] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 60.

[223] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 17.

[224] MPP, s.n., s. 14.

składowane. Ze skarbca i z klatki schodowej do omawianego wnętrza prowadziły dwuskrzydłowe drzwi. Wyposażenie stałe prezentowało się tak jak w poprzednich pokojach: drewniana podłoga, sufit tynkowany, biała boazeria, piec z białych kafli oraz murowany kominek.

gabinet rycin

Kolekcja rycin eksponowana była w przylegającym gabinecie („gabinet rogowy”[225]; „gabinecik przed galleryą”[226]; „gabinecik”[227]; „alkowa 4-ta w bastjonie”[228]), zlokalizowanym w pięciobocznej wieży zachodniej. Ponad 100 oprawionych rycin tworzących jego wyposażenie wskazuje na paradny i ekspozycyjny charakter wnętrza. Wejście do pokoju map i rycin prowadziło przez jednoskrzydłowe drzwi. Wewnątrz ułożono podłogę z desek sosnowych, sufit otynkowano, a dzienne światło docierało z dziedzińca przez dwa okna.

galeria zielona (południowo-zachodnia)

Paradny i ekspozycyjny układ pomieszczeń z tej strony pałacu zamykało piętro galerii południowo-zachodniej,

[225] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 35.

[226] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 69.

[227] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 17.

[228] MPP, s.n., s. 14.

nazywanej zieloną („galerya”[229]; „gallerya szklanna”[230]; „gallerya zielona”[231]). Drzwi wejściowe z gabinetu rycin pomalowane zostały na perłowo z zielonymi listwami. Podobnie jak galeria znajdująca się po drugiej stronie pałacu, była ona sześcioprzęsłowa, z sześcioma oknami. Inwentarze podają, że na każdą stronę wychodziły po trzy okna, zatem co drugie przęsło było doświetlone oknem typu *porte-fenêtre*, zamkniętym półokrągło. Z desek drewnianych wykonane były zarówno podłoga, jak i sufit. Dekoracji dopełniały boazerie malowane na szaro, z zielonymi listwami i złoconymi gzymsami. Inwentarze z XVIII stulecia potwierdzają dużą liczbę obiektów eksponowanych w galerii – znajdowało się tam ponad 160 obrazów, rycin i map oraz 8 wielkich szaf wmontowanych w boazerię[232].

[229] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 61.

[230] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 70.

[231] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 17.

[232] Wśród płócien nie mogło zabraknąć portretów Radziwiłłowskich (AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 61–62).

C. *Mezzanino*

Z piano nobile możliwe było wejście na ostatnią, znacznie niższą kondygnację[233] („3 kondygnacyja”[234]; „trzecia kondygnacyja”[235]; „piętro/piątro [sic!] trzecie”[236]; „drugie piętro”[237]). *Mezzanino* doświetlono oculusami – wykrój okien uwieczniono na dziewiętnastowiecznych widokach pałacu [il. 25], mimo że już w latach 80. XVIII stulecia prawie wszystkie otwory były pozbawione szkła i zabite deskami[238]. We wnętrzu mieściły się dwa ciągi pomieszczeń flankujących górną strefę Sali Wielkiej, tworzących układ antytetyczny. Z frontowego ganka możliwe było przejście przez kolejne pokoje w korpusie, z których narożne skomu-

[233] Ostania kondygnacja – nie licząc poddasza, niepełniącego jednak funkcji mieszkalnych (MPP, s.n., s. 15; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 70; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 84).

[234] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 62.

[235] AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 45.

[236] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 71; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 17.

[237] Termin funkcjonował od XIX stulecia, gdy przyziemie określono mianem nie piętra, lecz „dołu” (MPP, s.n., s. 7, 13).

[238] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 17–18.

25. Biała Podlaska. Pałac, ante 1883, Muzeum Narodowe w Warszawie

nikowane były z gabinetami („basztecik”[239]; „gabinet/gabinecik”[240]) znajdującymi się w wieżach. Główną funkcją *mezzanina* było zapewnienie przestrzeni do przechowywania mobiliów, na co wskazują odnotowane w inwentarzach

[239] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 63.

[240] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 72, 74–75.

nazwy sal określanych mianem skarbców[241], jak też pokoi: „składu", „złożenia" lub „schowania"[242]. Utylitarny charakter pomieszczeń wiązał się ze skromnym wystrojem, tworzonym w większości przez proste piece oraz drewniane, tarciczne posadzki i stropy. Wśród mebli szczególnie istotne były szafy i skrzynie, w których trzymano mniejsze mobilia. W skarbcach składowano zarówno meble, tkaniny, dzieła sztuki (w tym kamienną podobiznę Augusta III Sasa), jak i na przykład instrumenty muzyczne (cytrę, pięć harf, parę klawicymbałów)[243].

[241] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 63–65, 69; AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 45; Baranowski 1967, s. 45; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 83.

[242] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 75, 76, 79.

[243] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 68–69.

CZĘŚĆ III

Otoczenie pałacu: fortyfikacje, ogród, oficyny

1. Oprawa wjazdu i zabudowania gospodarcze

Bialski pałac stanowił część wielkoskalowej kompozycji przestrzennej położonej nad rzeką Krzną („Cno”[1]). Założenie rezydencjonalne było wpisane w pięcioboczne fortyfikacje bastionowe sprzężone z fosą i zachowujące wartości militarne[2]. Układ przestrzenny, ograniczony linią wałów, utrudniał wprowadzenie osiowości i ukształtowanie siedziby w typie *entre cour et jardin* – co skutkowało ulokowaniem parterów ogrodowych po wschodniej stronie pałacu. Świadectwem prób monumentalizacji i modernizacji kompleksu pozostają niezrealizowane projekty z drugiej połowy lat 40. XVIII stulecia[3]. W Białej Podlaskiej udało się jednak stworzyć rozbudowany program funkcjonalno-ideowy, stanowiący świadectwo potęgi Radziwiłłów. Godną uwagi oprawę otrzymały między innymi: brama i wieża (umożliwiające wjazd na teren rezydencji), kaplica, a także ogród wraz z pawilonami (oranżerią, figarnią, teatrem).

[1] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 96.

[2] *Zespół zamkowy* 1999, s. 2; Mikocka-Rachubowa 1990, s. 70; Bernatowicz 2011, s. 199–200.

[3] Bernatowicz 2004, s. 503–506.

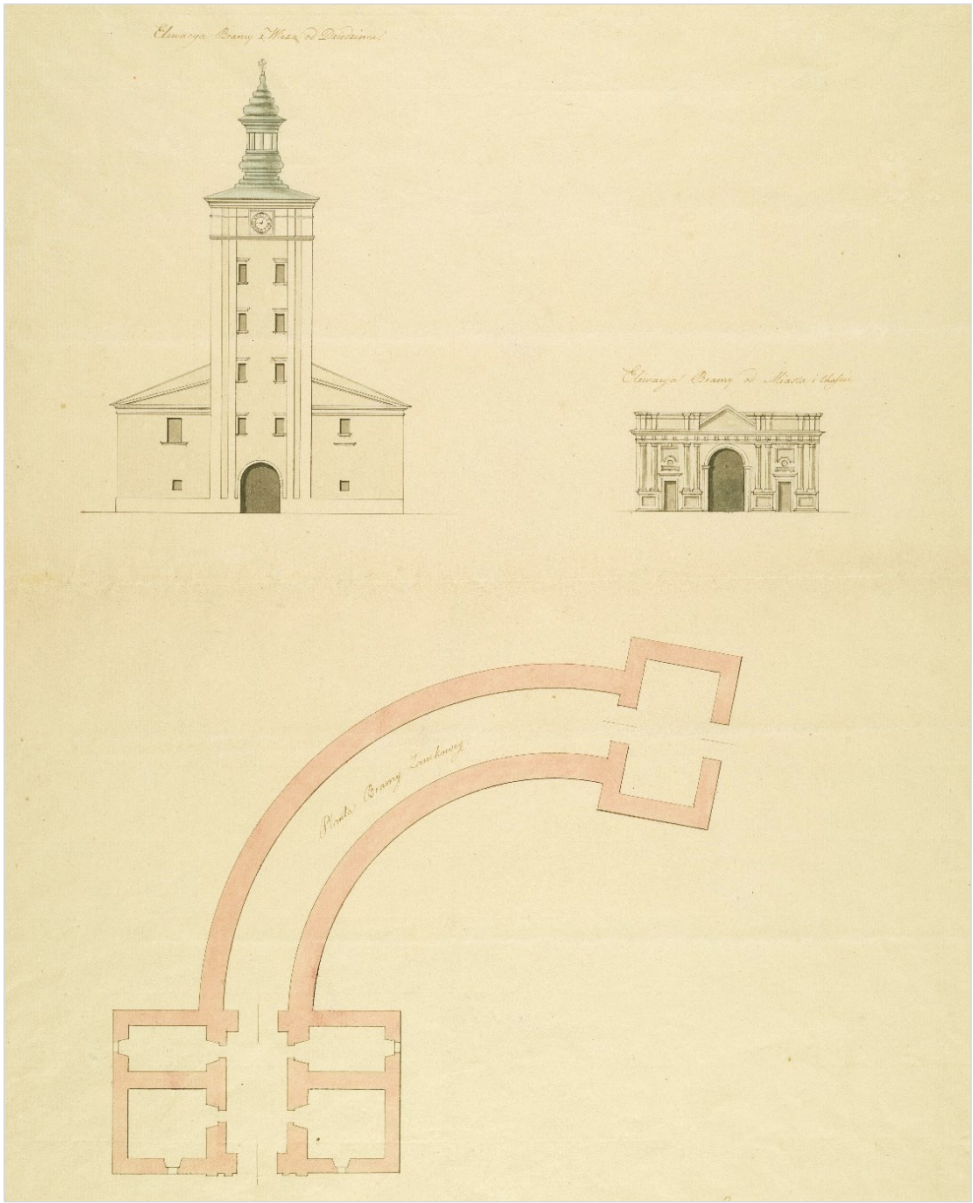

26. „Planta Bramy Zamkowej; Elewacya Bramy z Wieżą od Dziedzińca; Elewacya Bramy od Miasta", ok. 1830, Archiwum Główne Akt Dawnych

il. na s. 106: **27.** Brama wjazdowa – detal (popiersie Minerwy i medalion z personifikacją *Fortitudo*), fot. T. Bernatowicz

28. Biała Podlaska. Brama Radziwiłłowska – pocztówka, ok. 1905, Biblioteka Narodowa

A. Brama północna

Nie licząc kładki od strony grobli, na teren rezydencji prowadziły dwa wejścia podkreślone poprzez murowane bramy: „otwartą prosto od pola" oraz „długą i ciemną i w półkole krętą"[4]. Znacznie ciekawszą i bardziej okazałą formę posiadała druga z wymienionych budowli, poprzedzona przerzuconym nad fosą mostem, wzniesiona na rzucie prostokąta zapewne w końcu lat 70. XVII wieku (być

[4] MPP, s.n., s. 1.

może na wcześniejszych fundamentach), zmodernizowana w kolejnym stuleciu: w latach 30. – poprzez dodanie nowej attyki – oraz na początku lat 60., gdy uzupełniono inskrypcje[5]. Fasadzie bramy nadano kształt trójprzelotowego łuku triumfalnego[6] [il. 27–29]. Posadowione na wysokim cokole toskańskie pary kolumn oddzielają osie i flankują elewację, wyróżniając się na tle boni. Centralny wjazd ujęto wysoką, półkolistą arkadą. Nad bocznymi drzwiami o wykroju prostokątnym wmurowano piaskowcowe reliefy, tworzące spójny program ideowy, nawiązujący do triumfów militarnych i potęgi rodu: popiersia Marsa i Minerwy, medaliony z personifikacjami Fortitudo (Męstwa) oraz Iustitii (Sprawiedliwości), jak i panoplia[7]. Nad rzymskim bogiem wojny umieszczony został kartusz z herbem Radziwiłłów – orłem pod mitrą na tarczy Janina[8].

Motywy militarne powróciły także na fryzie belkowania. Obecny program dekoracyjny pozostaje zubożony w stosunku do formy z ostatnich dekad XVIII stulecia – cennych informacji o ówczesnym wyglądzie bramy dostarczają

[5] Mikocka-Rachubowa 1995, s. 124.

[6] Baranowski 1967, s. 52; *Zespół zamkowy* 1999, s. 2; Antonowicz/Kimic 2017, s. 27.

[7] *Zamek* 1981a, s. 2; Mikocka-Rachubowa 1995, s. 120–122.

[8] Bernatowicz 2011, s. 109, 114.

inwentarze, w których odnotowano między innymi wyrytą pod gzymsem inskrypcję: „Dux Radziwiłł Palatinus Wilen-[sis] Anno 1761”[9] (*vel* „Carolus Dux Radziwiłł Palatinus Vilnensis”[10]). Budynek wieńczyła „kopuła”, na której ustawiono figurę Matki Boskiej[11].

29. Brama wjazdowa, fot. T. Bernatowicz

[9] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 4.

[10] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 3.

[11] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 4; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 3; MPP, s.n., s. 2.

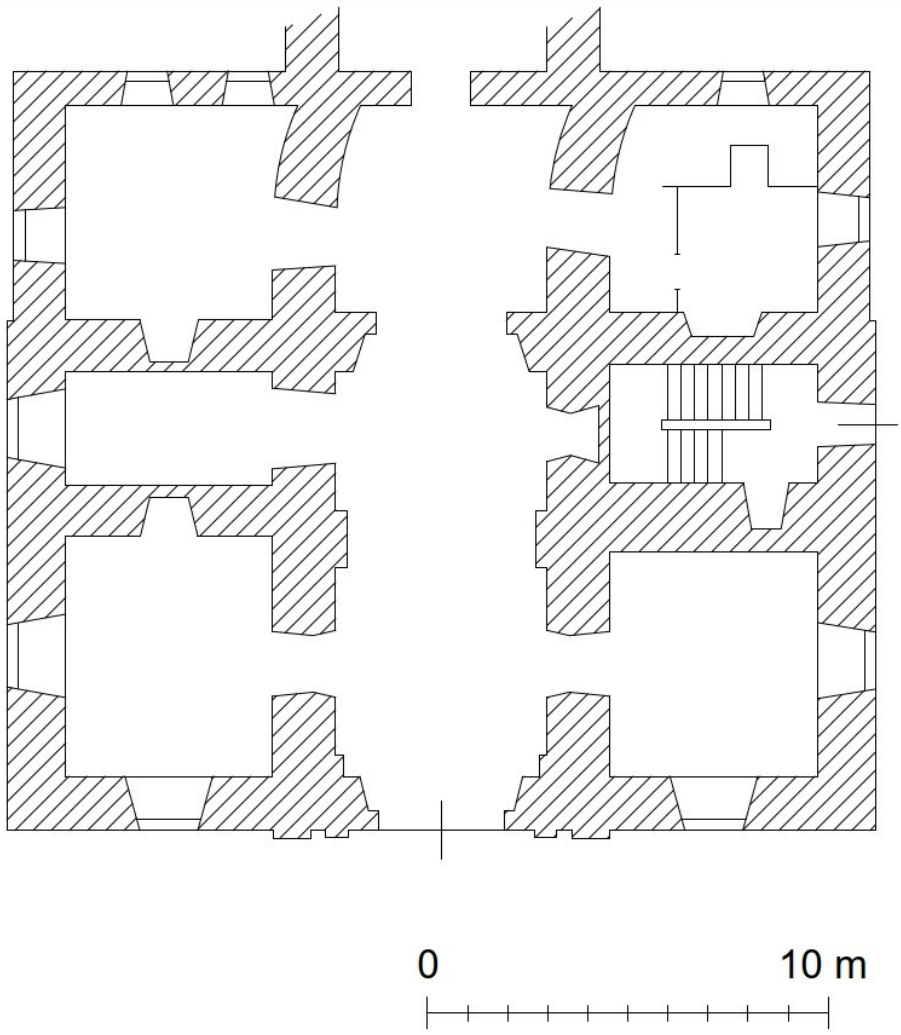

30. Wieża zegarowa – rzut, oprac. T. Bernatowicz

il. na s. 111: **31.** Wieża zegarowa, fot. T. Bernatowicz

B. Wieża zegarowa

Do prac przeprowadzonych pod kierunkiem wcześniej wspomnianego architekta Andrzeja Józefata Jezior-nickiego należało wystawienie ćwierćkolistej szyi, dzięki której brama została skomunikowana z wieżą[12]. Dominanta wysokościowa „w kwadrat”[13] – z dwuosiowymi, ujętymi parami lizen elewacjami – górowała nad prostokątnym, dwukondygnacyjnym korpusem [il. 30–31]. W górnej partii, z każdej z czterech stron widoczne były drewniane tarcze „wielkiego zegara bijącego”[14]. Dla programu ideowego szczególnie istotne było zwieńczenie wieży: na hełmie umieszczono metalową podobiznę orła Radziwiłłowskiego z „Trzema Trąbami (...) y koron[ą]”[15].

C. Oficyny

Nieodzowną częścią kompleksu były oficyny, z których większość pełniła funkcje gospodarcze – i jako drugo-

[12] Baranowski 1967, s. 52; *Zespół zamkowy* 1999, s. 2; Antonowicz/Kimic 2017, s. 29.

[13] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 6; MPP, s.n., s. 4.

[14] MPP, s.n., s. 4–5.

[15] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 6.

32. Biała Podlaska. Starostwo powiatowe (północno-wschodnia oficyna pałacowa) – pocztówka, 1937, Biblioteka Narodowa

33. Dawna oficyna północno-wschodnia (ob. Miejska Biblioteka Publiczna w Białej Podlaskiej), fot. T. Bernatowicz

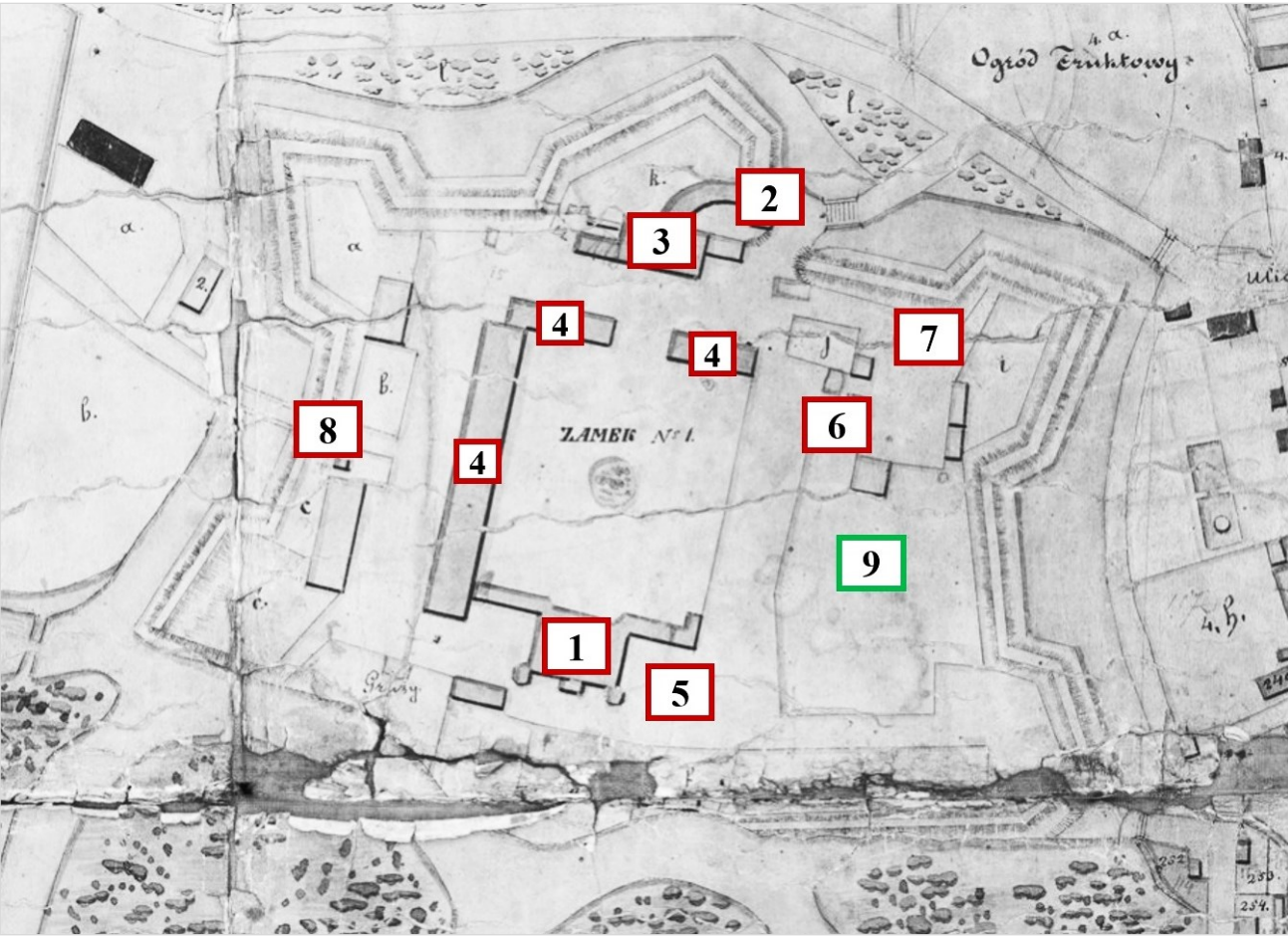

34. Rezydencja w Białej Podlaskiej – rozmieszczenie najważniejszych elementów kompleksu (oznaczenie na: Plan miasta powiatowego Biały z przedmieściem Wolą – detal, 1847, Archiwum Państwowe w Lublinie), oprac. T. Bernatowicz:

1. Pałac; 2. Brama północna; 3. Wieża zegarowa; 4. Oficyny; 5. Kaplica; 6. Archiwum i biblioteka; 7. Oranżeria; 8. Brama koszarska; 9. Ogród

rzędna zostanie w tym miejscu jedynie zasygnalizowana. Część zabudowań zamykała północną i zachodnią pierzeję głównego dziedzińca, porządkując przestrzeń urbanistyczną [il. 32–34]. Inwentarze podają informacje między innymi

o arsenale („cetkauz/cedkauz”[16]; „cekhauz”[17]), w którym składowano broń; wartowni („obtwach”[18]), „skarbcach” czy kuchni z piekarnią[19]. Użytkowanie rezydencji umożliwiała też stajnia na 46 koni oraz wozownia – miejsce przechowywania karety zdobionej herbami Radziwiłłów[20]. Po drugiej stronie rzeki – „na błotnistey kempie”[21] – ulokowano oficyny wymagające stałego dostępu do wody: pralnię oraz łaźnię o konstrukcji szachulcowej[22]. Liczne naczynia do wytwarzania i przechowywania

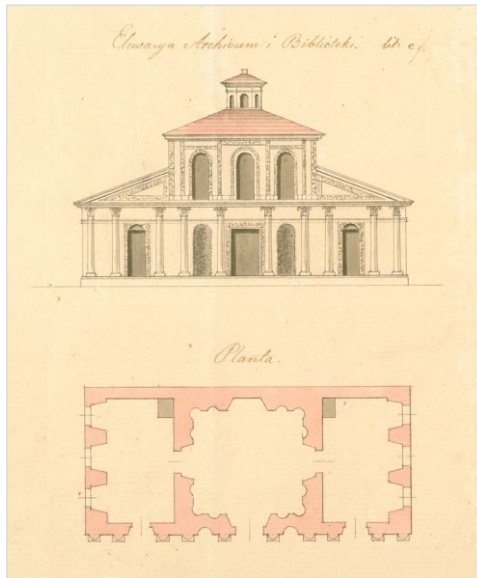

35. „Elewacya Archiwum i Biblioteki”, ok. 1830, Archiwum Główne Akt Dawnych

[16] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 7.

[17] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 6.

[18] AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 25; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 27–28.

[19] AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 14, 26; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 85–86; MPP, s.n., s. 37.

[20] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 93.

[21] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 91.

[22] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 92; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 91.

leków składały się na wyposażenie apteki, w której można było też odnaleźć 11 woluminów poświęconych medykamentom[23]. Do najciekawszych budowli pod względem formy architektonicznej, a zarazem funkcji należało archiwum [il. 35]. Fasadę rozczłonkowywały kolumny pokryte stiukiem oraz drewniane rzeźby. We wnętrzu wprowadzono symetryczny układ, z centralną salą nakrytą kopułą ze sztukateriami, będącą miejscem ekspozycji alabastrowej podobizny Michała Radziwiłła, oraz bocznymi, prostokątnymi pokojami wyposażonymi w szafy na dokumenty. Podłogę w archiwum wyłożono „marmurowymi" płytami[24].

[23] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 18–21; AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 23.

[24] AGAD, dz. XXV, sygn. 4710, s. 78–79.

2. Kaplica bł. Jozafata

Pałac był połączony galerią („krużganek”[25]; „kurytarzyk”[26]) z murowaną, orientowaną kaplicą. Obiekt został wzniesiony w końcu lat 20. XVII wieku[27] na rzucie prostokąta, ze skarpami w narożach i na osiach dłuższych elewacji pomiędzy oknami [il. 36–37]. Budowlę nakryto dwuspadowym dachem krytym dachówką, nad którym górowała drewniana sygnaturka obleczona gontem[28]. Elewacje ozdobione zostały polichromiami – w 1830 roku zaznaczono, że „znać jeszcze piękne malowanie na murze” i nadal dostrzec można częściowo zatarty „pod gzymsem szlak”[29]. Wnętrze przesklepiono kolebką z lunetami[30]. Posadzka była ceglana, a nad wejściem znajdowała się drewniana empora muzyczna („chor” z „puzytywkiem”[31]; „na Churku [sic!] pozyty-

[25] AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 25.

[26] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 80.

[27] Antonowicz/Kimic 2017, s. 26.

[28] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 81.

[29] MPP, s.n., s. 44.

[30] *Zamek* 1982, s. 2.

[31] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 82.

wek”[32]). Do najciekawszych elementów wystroju należały iluzjonistyczne ołtarze boczne („alfresko na murze”[33]) poświęcone bł. Jozafatowi oraz św. Tadeuszowi.

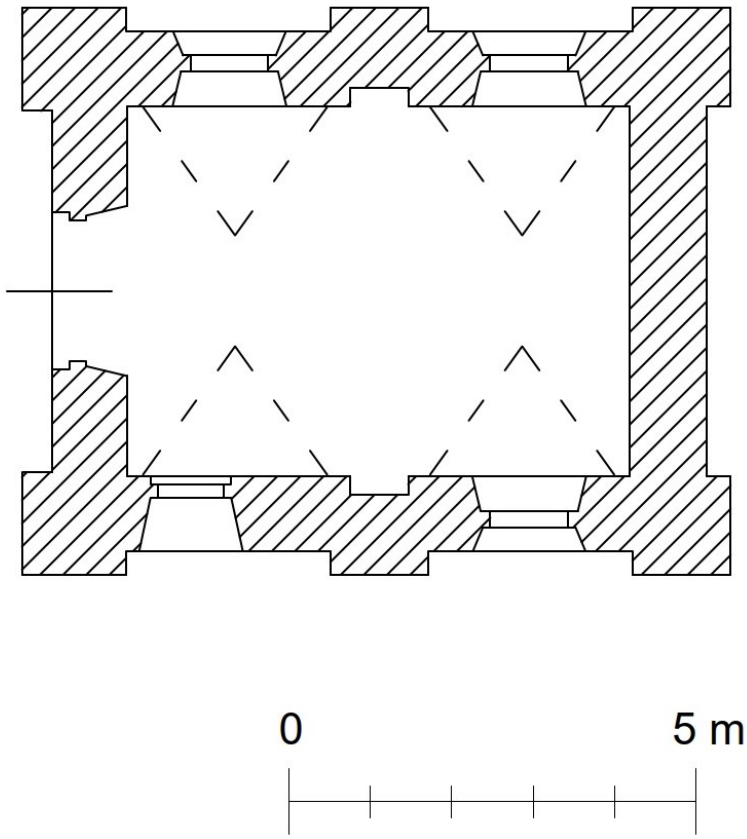

36. Kaplica bł. Jozafata – rzut, oprac. T. Bernatowicz

il. na s. 119: **37.** Kaplica bł. Jozafata, fot. T. Bernatowicz

[32] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 81.

[33] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 82.

Główny ołtarz był drewniany, pozłacany, z dwiema kolumnami flankującymi centralne pole, w którym zawieszono wizerunek Matki Boskiej z Dzieciątkiem. Mensę ustawioną na marmurowych stopniach zdobiło antependium z motywami floralnymi. W 1766 roku na ołtarzu prezentowany był – zapewne już pusty – sarkofag („truna") arcybiskupa Jozafata. Obecność szczątków patrona[34], mimo iż tymczasowa, znacznie podniosła rangę budowli. Relikwie Jozafata Kuncewicza w 1705 roku – w związku z najazdem wojsk carskich – zostały wywiezione z Połocka i przekazane Karolowi Radziwiłłowi, który zdecydował się umieścić je w bialskiej kaplicy[35]. Po upływie 59 lat cenne szczątki błogosławionego[36] zostały tymczasowo zamurowane w pałacu (w celu ochrony przed grabieżą), by w roku kolejnym opuścić założenie rezydencjonalne i trafić do pobliskiej, nowo wybudowanej cerkwi bazylianów[37]. Co istotne, świątynię wystawiono z inicjatywy Radziwiłłów, dla których

[34] Wedle archiwaliów kaplica nosiła wezwanie bł. Jozafata (AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 81).

[35] Dydycz 1997, s. 213; Krasny 2000, s. 123.

[36] Błogosławiony Jozafat został ogłoszony świętym w 1867 roku.

[37] Dydycz 1997, s. 213; Sęczyk 2016, s. 59. W części źródeł pojawia się informacja, że uroczyste obchody translacji przeprowadzono w 1769 roku – cztery lata po faktycznym przeniesieniu relikwii (Wereda 2014, s. 303).

opieka nad relikwiami stanowiła dodatkowe źródło prestiżu[38].

Do wyposażenia kaplicy należały liczne mobilia, obejmujące między innymi obrazy (w tym wizerunek „S. Stanisława Kostki, na drugiey stronie J.O.X. Imci Mikołaia Radziwiłła, z peregrynacyą”[39]), lichtarze, relikwiarze, a także obszerny zestaw paramentów liturgicznych – naczyń, tkanin, ornatów „greckich” i „łacińskich”[40].

[38] Wereda 2014, s. 301–303.

[39] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 85.

[40] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 84–88; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 82–85.

38. Założenie rezydencjonalne w Białej Podlaskiej na współczesnej mapie satelitarnej, fot. domena publiczna

39. Przypałacowy ogród włoski, fot. T. Bernatowicz

3. Założenie ogrodowe

Fortyfikacje uniemożliwiły wprowadzenie osiowości i uformowanie ogrodu za pałacem. Z tego względu partery w typie włoskim założono po wschodniej stronie *cour d'honneur*[41] [il. 38–41]. Od dziedzińca zieleń oddzielono parkanem, którego relikty odkryto na poziomie fundamentów w czasie prac archeologicznych z lat 2012–2013[42]. Na słupkach ogrodzenia ustawiono czerwone donice z kwiatami[43]. Bukszpan tworzył w ogrodzie ornamentalne wzory w części ozdobnej, położonej bliżej siedziby, zaś dalsze kwatery przeznaczono pod uprawę warzyw[44]. Kompozycję dopełniały pawilony – wśród nich *lusthaus* w formie groty, teatr dworski, oranżeria i figarnia – oraz kamienna kaskada z „czterema głowami z otworami w gębach dla wypuszczania wody"[45].

Poza wałami wytyczono kolejny element założenia przestrzennego – zwierzyniec z dwiema wyspami, odzwier-

[41] *Zespół zamkowy* 1999, s. 2.

[42] Informacje udostępniane przez Muzeum Południowego Podlasia.

[43] MPP, s.n., s. 6.

[44] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 105.

[45] MPP, s.n., s. 45.

ciedlający myśliwskie pasje Radziwiłłów, zamieszkały przez jelenie, sarny, żubry i daniele[46].

40. Partery ogrodowe, fot. T. Bernatowicz

A. Grota

Wśród pawilonów ogrodowych, pełniących funkcje rekreacyjne, wyróżniała się murowana grota nakryta kopułą obłożoną holenderską dachówką[47]. Do fasady dostawio-

[46] *Zamek* 1863, s. 500; Antonowicz/Kimic 2017, s. 29.

[47] AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 13; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 26; MPP, s.n., s. 42.

no kolumnadę o dziesięciu podporach ozdobionych „skorupkami od ostryg y głazami Kamiennemi”[48]. Elewacje urozmaicono też mozaikami, figurkami, gzymsami wysadzanymi muszelkami, a także stiukami – wśród nich „na tynku wyrabianemi” przedstawieniami Bachusa[49]. Do środka prowadziły trzy portale zdobione kamiennymi mozaikami. Wnętrze doświetlało osiem okienek (z których połowa została zamurowana przed 1830 rokiem[50]), pozwalających na podziwianie bogatych dekoracji. Na wystrój składały się między innymi inkrustacje muszelkami i niewielkimi kamieniami, rzeźby ustawione na postumentach, a także płyciny mieszczące wykonane w zaprawie pejzaże i sceny mitologiczne (wśród nich cykl nawiązujący do dziejów Wenus i Kupidyna)[51]. Na gzymsie można było dostrzec stiukowe przedstawienia ludzi i zwierząt (ptaków, ryb, lwów)[52]. Z kolei podniebie sklepienia („kopuły”) wyłożono mozaiką. W grocie nie zabrakło motywów heraldycznych związanych z Radziwiłłami – w inwentarzu odnotowano

[48] AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 25.

[49] MPP, s.n., s. 43.

[50] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 26; MPP, s.n., s. 44.

[51] MPP, s.n., s. 43.

[52] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 27.

„owal wklęsły, nad którym był wyobrażony genjusz, w obłoku unoszący mitrę książęcą”[53].

B. Teatr

Na terenie ogrodu znajdował się drewniany, kryty gontem teatr („komedyauz”[54]; „komedienhauz/komedyenhauz”[55]). Budynek stał na podmurowaniu, lecz wskutek bliskości cieku wodnego już w końcu lat 60. XVIII stulecia był w złym stanie technicznym[56]. We wnętrzu – doświetlanym przez 54 lichtarze – zarówno strop, jak i galerie obito płótnem. W inwentarzu z 1766 roku odnotowano obecność całego zestawu scenografii oraz malarskiego przedstawienia pegaza. Zmianę dekoracji umożliwiał mechanizm z kołowrotkiem, a zaplecze użytkowe teatru tworzyły niewielkie garderobki („komórki do ubierania”[57]).

[53] MPP, s.n., s. 43.

[54] AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 14; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 80; AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 25.

[55] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 93.

[56] AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 25.

[57] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 81.

41. Założenie rezydencjonalne w Białej Podlaskiej – relikty fortyfikacji, fot. T. Bernatowicz

C. Oranżeria i figarnia

Przejawem osiemnastowiecznej mody, a zarazem elementem prestiżu było posiadanie egzotycznych roślin. Na ogród zimowy przeznaczono dwa budynki – figarnię (do której dostawiono domek ogrodnika[58]) i oranżerię[59]. Z cen-

[58] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 25; MPP, s.n., s. 42.

[59] AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t. 9/p. 3, s. 46; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 23–24, 97; MPP, s.n., s. 42. W 1766 roku podano informację o dwóch figarniach (AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 75–76) – zasób zgromadzonych w nich drzew wykazuje zgodność z opisami oranżerii

nych gatunków flory uprawianej w bialskiej rezydencji w 1766 roku najliczniej reprezentowane były drzewka pomarańczowe – wśród blisko czterystu egzemplarzy pięć znajdowało się w gruncie (z nich dwa „sadzenia Krula [sic!] Jana III”[60]). Ważną częścią kolekcji były też drzewa figowe i cytrynowe, mirty, granaty, drzewka laurowe, migdałowce, bukszpany, rozmaryny i wawrzyny (drzewka „bobkowe”[61]). Do ciekawszych okazów kwiatów należały między innymi „holenderskie” goździki, lewkonie, pierwiosnki („aurykule”) i róże stulistne („centyfolie”)[62]. Do eksponowania ozdobnych roślin w ciepłej porze roku służył wygrodzony „plac naprzeciwko Pomarańczarń, do koła Grottu na wystawienie letnie oranżeryi”[63].

wskazywanymi przez inne inwentarze, co świadczy o zamiennym stosowaniu obu pojęć.

[60] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 76.

[61] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 77; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 98; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712, s. 29.

[62] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710, s. 77; AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 98.

[63] AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711, s. 99.

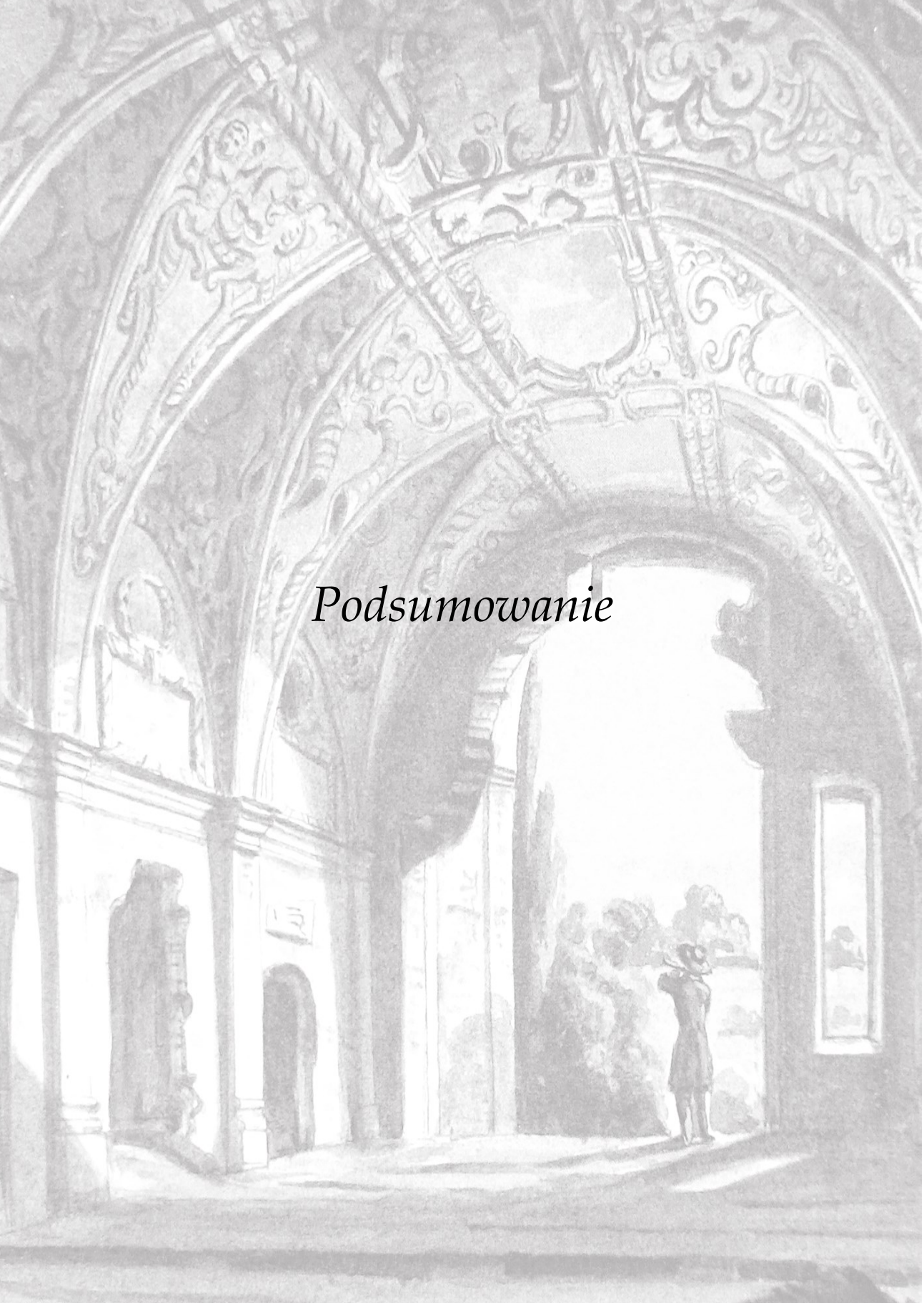

Podsumowanie

Założenie rezydencjonalne w Białej Podlaskiej należało do najważniejszych siedzib rodu Radziwiłłów. O unikatowości kompleksu – i jego aktualności jako tematu badawczego – decyduje szereg czynników, wśród nich wielość zachowanych materiałów archiwalnych (inwentarzy i przedstawień ikonograficznych). Zasób źródłowy potwierdza historyczne znaczenie pałacu, umożliwiając przedstawioną w niniejszej monografii rekonstrukcję wyglądu brył i układu funkcjonalnego wnętrz w drugiej połowie XVIII stulecia [il. 21, 23]. Omówione zostały także najważniejsze budowle dopełniające program użytkowy i ideowy siedziby – oficyny gospodarcze, kaplica będąca miejscem ekspozycji relikwii czy pawilony ogrodowe.

Warto również zwrócić uwagę na losy kompleksu. Po pałacu pozostały jedynie fundamenty [il. 42–43], część gmachów została rozebrana, przebudowana bądź odtworzona i dostosowana do nowych funkcji[1]. Mimo szeregu przemian, które następowały od XIX do XXI wieku, czytelny pozostaje charakter założenia z czasów największej świetności, przypadającej na okres gospodarowania majątkiem przez Radzi-

[1] *Zespół zamkowy* 1999, s. 2–3; Antonowicz/Kimic 2017, s. 36–37, 39; Zin 2020, s. 106.

42. Założenie rezydencjonalne w Białej Podlaskiej na współczesnej mapie satelitarnej – detal (relikty pałacu), fot. domena publiczna

43. Fundamenty pałacu w Białej Podlaskiej, fot. T. Bernatowicz

wiłłów (przede wszystkim przez Hieronima Floriana[2]). Do najważniejszych elementów, które wykazują znaczną zgodność z formą późnobarokową, należą wyżej omówione: brama, wieża, kaplica oraz partery ogrodowe. Równie ciekawym reliktem jest południowo-wschodnia wieżyczka (dawniej połączona galerią z pałacowym korpusem), nakryta kopułą, której podniebie zdobią sgraffita o kompozycji radialnej, przedstawiające cztery orły w medalionach, z mitrami książęcymi na głowach i kartuszami z herbem Trąby na piersiach[3] [il. 44–45]. Dzisiejsze kulturalne funkcje kompleksu czynią analizę form historycznych tym ważniejszą, umożliwiając ewentualną odbudowę pałacu bądź poszczególnych pawilonów[4]. Dzięki funkcjonowaniu

44. Wieżyczka południowo-wschodnia – dekoracje sgraffitowe, fot. T. Bernatowicz

[2] Rachuba 1990, s. 52–53; Bernatowicz 2004, s. 502–506.

[3] Jankowska-Sommer 1957, s. 193.

[4] Zrealizowano już stopniową rewaloryzację obszaru, poddano renowacji istniejące budowle, jak i przeprowadzono badania architektoniczno-archeologiczne, w trakcie których odkryto między innymi relikty bramy zachodniej, kuchni, lodowni i fontanny, a także liczne artefakty prezen-

muzeum kompleks nieustannie przybliża dzieje regionu, miasta, rezydencji i jej właścicieli. Siedziba Radziwiłłów łączy więc w sobie pełną splendoru przeszłość, teraźniejszość i szansę na przyszły rozwój (form, funkcji, instytucji). Na tym tle publikowanie dawnych inwentarzy oraz badania nad architekturą bialskiej rezydencji stają się jeszcze bardziej aktualne.

45. Wieżyczka południowo-wschodnia, fot. T. Bernatowicz

towane na wystawie w Muzeum Południowego Podlasia. Od 2015 roku były też podejmowanie przygotowania do odbudowy pałacu jako najistotniejszej części całego założenia, lecz idei nie urzeczywistniono między innymi ze względów finansowych.

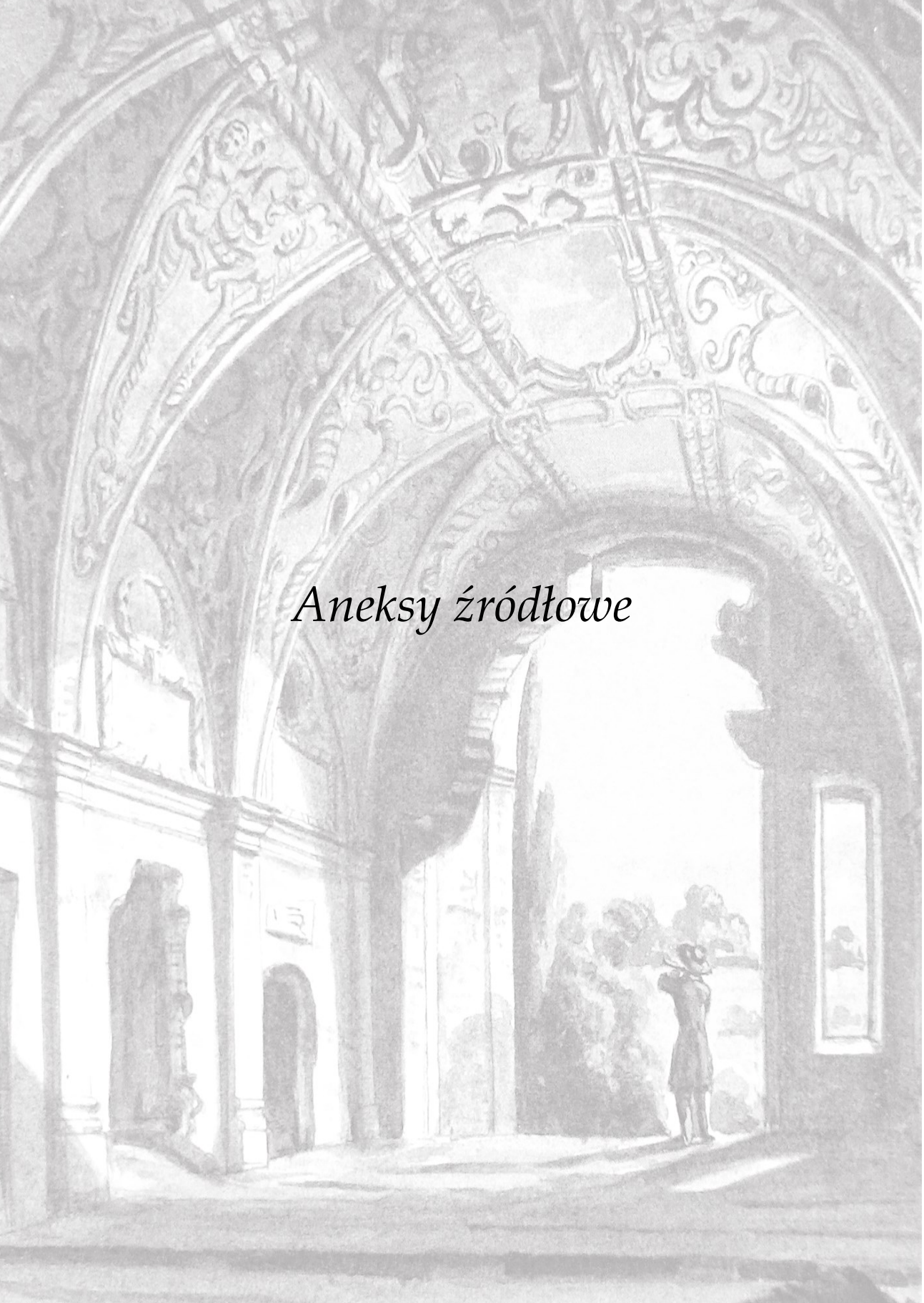

Aneksy źródłowe

W aneksach źródłowych została zachowana oryginalna pisownia[1]. Celowa rezygnacja z dostosowania do zasad sformułowanych w *Instrukcji wydawniczej dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku* z 1953 roku, opracowanej pod redakcją Kazimierza Lepszego, wynikała z chęci oddania pierwotnej, autentycznej formy tekstów. Zestawienie inwentarzy pozbawionych uwspółcześnień pozwala zarazem na prześledzenie zmian w języku i sposobie tworzenia opisu założenia rezydencjonalnego na przestrzeni niespełna siedmiu dekad (od lat 60. XVIII stulecia do 1830 roku).

[1] Najmłodszy z analizowanych inwentarzy, sporządzony w 1830 roku, znany jest wyłącznie z odpisu. Ze względu na zaginięcie oryginału weryfikacja pełnej zgodności zapisów z formą pierwotną pozostaje niewykonalna. W pozostałych aneksach ingerencje polegały tylko na dodaniu pojedynczych znaków interpunkcyjnych.

1.

Opisanie Zamku Bialskiego ab extra [1765]

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, Zamek bialski
AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t.9, p.3.

[s. 12]

Brama z wieżą, ktorey Kopuła Blachą Zelazną czerwono malowaną obita dobra, około ktorey Ganek z Ballasami Tokarskiey roboty osmią, Prętami Zelaznemi poprzebiany [sic!]. W tey Bramie Pomięszkanie Kommendanskie Dachowką kryte, ktora in parte poruynowana, w koncu zaś Gątami kryta, znaczney reparacyi potrzebuiąca, w tym Pomięszkaniu Okien Szklanych 12. niektore potłuczone znacznie. Od Miasta na Bramie Statua Nayswi. Panny z Koroną mosiężną pozłacaną, przy ktorey Globow kamiennych rzniętych Ośm.

Cektauz [sic!] za tą Bramą Dachowką kryty Zły, w ktorym okien szesc ze wszystkim potrzebuiące reparacyi.

Skarbiec od Bramy po prawey ręce Dachowką kryty, murowany. Dach reparacyi potrzebuiący, w ktorym okien szklanych z obu stron Dziewięc, u niektorych szyb brakuie, slepych zas Dziesięc, u ktorych z wierzchu okienka szklane, w oknach z obu stron Dziewięciu kraty Zelazne. Ten Skar-

biec Zamkiem wiszącym zamknięty y zapieczętowany. przy nim;

Officyna murowana, u ktorej okien z obu stron 33. w Czterech Oknach kraty zelazne, w niektorych oknach szyb brakuie i niektore potłuczone. Ta Officyna cała ciągnąca się do Galeryi Zamkowey, od Dziedzińca Dachowką kryta, od staien zas Gątami pobita, reparacyi znacznej potrzebuiąca. Nad Pokojami przy Galeryi Dachowką kryty [sic!]. Między tą Officyną y Skarbcem Baszteczka blachą białą obita. Przy tej Officynie Galerya ciągnąca się do Zamku samego, Dachowką cała kryta, przy tey Baszteczka blachą białą obita. W tej Galeryi Okien wielkich dobrych szklanych 14, z ktorych iedno bez szkła tarcicami zabite, a u innych niektore szyby potłuczone. Gornych zas mniejszych całych Szesc.

Zamek z Czterema baszteczkami Blachą białą pobitemi. Sam Zamek Cały Dachowką kryty, w którym okien Szklanych od Dziedzińca 27, Slepych zas 14. między temi Oknami przy samej Galeryi wzwyz wyrazonej per modum ambonki kratka zelazna, w prawey zas stronie Tegoz Zamki Okien Szklanych 26 y Drzwi na Galeryą [sic!] wkoło Zamku idącą szklanne, potłuczone, w tyle zas Zamku od Stawu

[s. 13]

Okien Szklanych 25, u ktorych Szyb kilkunastu brakuie, slepych zas 16. po lewey stronie tegoz Zamku Okien szklanych 17, u ktorych iedney kwatery brakuie a niektore potłuczone, bez szkła zas Okien 9. Przy tym Zamku z drugiej

strony Galerya Lustrowa Z Baszteczką blachą białą obita. Ta Galerya cała Dachowką kryta, w ktorey okien dobrych większych 14. Znacznie potłuczonych mnieyszych w gorze 6, u ktorych szyb kilka potłuczonych.

Około tego Pałacu Galerya, w ktorej Podłoga Tarciczna zła, w srodku ktorey osob kamiennych na Filarach murowanych No 13. Filary zas w tey Galeryi murowane, czyli Postumenta między Balassami Tokarskiey roboty pootłukane.

Kaplica murowana Dachówką kryta, w ktorey Okien szklanych 4. Przy tey Ganek z Tarcic, Dach Gątami kryty, w nim okien szklanych 14, u niektorych Szyby potłuczone, do tego Ganku Drzwi Czworo, nad ktoremi okienka małe Cztery.

Powracając nazad do Bramy po prawey ręce Ogród Włoski, w ktorym mięszkanie [sic !] dla Rzemieczlnikow [sic !] Pruskiego muru, w ktorym Okien 9 szklanych całych, a 4 bez szkła, ten cały Budynek mający Dach z Dranic na nic nie zgodnych. Za tym Budynkiem Kuznia Dachowką kryta, w niey okien 2 bez szkła.

Ex opposito tych Budynkow Skarbiec murowany, Dachowką kryty, w nim okien duzych z kratami drewnianemi 6, małych 2, do ktorego Skarbcu Baszta przymurowana, blachą białą kryta.

Figarni murowanych iedna przy drugiey dwie, z ktorych iedna Dachowką kryta, mająca w sobie okien 12, in parte potłuczonych. Druga Tarcicami kryta, mająca Okien 7 takoż

ponatłukanych. Na boku tych Trzecia takze murowana z Pomięszkaniem dla Ogrodnika w Pruski mur przybudowanym, w samej Figarni okien szklanych z iedney strony większych Pięc, z drugiey strony malinkich takoz Pięć. W Pomięszkaniu zas ogrodnika wkoło okien szklanych pięć. ta Figarnia y i Przybudowaniem Dachowką kryte.

Archiwum, Czyli Grota murowana, z wierzchu Dachem kryta,

[s. 14]

mająca okien szklanych złych dwa bez krat, z kratami zelaznemi szesc.

Komedyauz [sic !] w Koncu Ogrodu tego Gątami kryty, w ktorym Okien Dwa Szklanych.

Od Samey Bramy do Skarbcow murowanych po obu stronach y do Skarbcu będącego w ogrodzie, do Samego Zamku między Filarami murowanemi Palestradow czyli Prętow Zelaznych 359. W tyle Zamku od Stawu Officyna o iedney Kondygnacyi, u Ktorey Facyata Dachowką kryta, wierzch zas cały Gątami, w nim okien osm Szklanych, u Czterech po pięć Prętow Zelaznych.

Przy tey Officyna z Kuchnią o Dwoch Kondygnacyach, cała Dachowką kryta, w niey okien circa arcum na Sole większych 14, mnieyszych w Gorze 25, w Dymnikach okrągłych 2, nade drzwiami 2, w tych in parte szyby potłuczone y powybiane.

Budynek na Rzece Stojący w Pruski mur, Dachowką kryty, w nim okien Szklanych całych dwa, reszta potłuczonych. Za tym Budynkiem;

Łaznia takoz muru pruskiego Dachowką kryta, w niey okien szklanych całych 6, nade drzwiami 2 potłuczone.

Wozownia przy Bramie Kosiarskiey z Drzewa ciosanego, w ktorey Dach Gontami kryty. Do nich wrot podwoynych Siedm, w tych wozowniach pod zamknięciem Pudło Karecianе Staroswieckie zruynowane. Kareta o iednym Drągu Srednim z Pasami, na ktorych corpus odarty ze wszystkim. Item Pudeł Karecianych starych odartych dwa. Bez Zamknięcia zas w wozowni drugiey Pułkrytek [sic !] z Siedzeniem na Przedzie, trypą niebieską wybity. Przód zas odarty bez drzwiczków, na Pasach, spod do niey kowany, z Kołami, ieszcze dobry. Corpus zas y Kozioł z Pod sztangreta poruynowany.

Item do Drugiey Kolaski Spod, u ktorego Koło iedno całe zruynowane. Corpus od tego Spodku stary, zły, na nic nie zgodny. Chomontow bez wszelkiego rzemienia starych i złych dziesięć. Obok tych wozowien Brama murowana na Koszary, z Drzwiami podwoynemi, nad ktorą orzeł czarno malowany, przy tey Bramie

[s. 15]

Staynie z Dylow piłowanych, Gątami kryte, do ktorey Drzwi podwoynych Dwoie y Trzecie z Boku małe, w tey Stayni okien bez Szkła szesc.

Ten Zamek nad samą Rzeką Cną, opasany wałem, w ktorym Bram dwie wzwyz wyrazonych, iedna od Miasta, druga od koziar y Fossą oprowadzony, przez ktorą do pomienionych Bram Mostów z Poręczami Dwa y przy nich Zwodow na Łancuchach Zelaznych Dwa.

Wał wkoło Zamku idący, Palisadami we dwa rzędy idącemi obszyty, Szanekorbami sypanemi obstawiony, między ktoremi Armat większych Dziesięc, trochę mnieyszych Pięc, na Lawetach bez okucia, Mozdzierzow wielkich na Lawetach Trzy, mały także na Lawecie okutym ieden, ktorych wszystkich in Summa Sztuk Dziewiętnascie, Lawetow od armat większych y mnieyszych nie okutych y złych Dziewięc.

Fossa wkoło Zamku idąca, Zarybiona Karpiami, w ktorey nikomu łowic Ryb nie wolno.

Takowy Inwentarz Zamku Zpisawszy y Zdawszy pod dozor (...) podpissuię (...) Dnia 1ma 8bris 1765 w Białey. Felizyan Przezdziecki Komiszaz [sic !]

2.

Kopia inwentarza vigore Dekretu Sądów Generalney Konfederacyi W. X. Litt. w Roku 1764 Miesiąca Augusta 16 Dnia w Grodnie ferowanego (...) każdą rzecz opisawszy (...) w Roku 1766 miesiąca Iuny Dnia 3ciego Datum w Białej

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, Biała woj. brzeskie
AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4710.

[s. 1]

W oryginale zporządzonego inwentarza po przepisaniu kopij teyże Wiele nayduie się Reprawowanych Rzeczy

[s. 2]

KOPIA INWENTARZA vigore Dekretu Sądów Generalney Konfederacyi W.X.Litt. w Roku 1764 Miesiąca Augusta 16 Dnia, w Grodnie ferowanego sporządzony y Spisany Pałacu BIALSKIEGO, o Województwie Brzeskim Sytuowanego, JOO Xiążąt Ichmciów Radziwiłłow cum mobilibus wszelkich w nim znajdujących się Ruchomości, tudzież Pałacu w Sławacinku y Roskoszy Z meblami w nich będącemi y ogrodami, takoż z poiazdami w Cycyborku lokawanemi, który z obowiązku wyż wyrażonego Dekretu z wolo JOO JWW Ichm PP Kuratorów y Tutorów, ad jundum ziachawszy pracowicie et Consciose przy Burgrabiach Pała-

cowych y komendancie każdą rzecz opisawszy, y na oko Ichm PP. Komisarzów do tych Dóbr naznaczonych zdawszy w Roku 1766 miesiąca Iuny Dnia 3ciego Datum w Białej

[s. 4]

Opisanie Mostu Zamkowego

Wchodząc od Akademij Most do Zamku, do którego krata drewniano wpuł odmykająca się, na Czopkach y stępach żelaznych, z kunami u dołu y w Gurze Żelaznemi do zamykania, z Zascipko i skoblami, haczykiem jednym. Na śrzodku tego mostu Zwód z przynależytym Okuciem żelaznym z Łańcuhami [sic!] trzema. ten most opasany około balasami drewnianemi malowanemi, in parte słupów w Balasach wiele potrzebujący.

Opisanie Bramy Zamkowej

Idąc z mostu Brama do Zamku Murowana roboty sztukaterskiej z Insygnami dwoma armaturami, pod każdym D.O.M. Literami złotemi malarskiemi, wyżej pod kopuło Litery złote z Inskrypcjo Dux Radziwiłł Palatinus Wilen[sis] Anno 1761, na kopule też kamienna statua Nayświętszey Panny Niepokalanego Poczęcia z koroną mosiężną pozłocaną, na tey bramie Globów ośm kamiennych rżniętych, w tey bramie Drzwi wpuł odmykające się stolarskiej roboty na sześciu zawiasach y hakach żelaznych, z drągiem drewnianym, do niego kuno [sic!] do Zamykania, w tych wrotach Fortka wpuł odmykająca się, na Czterech zawiasach y ha-

kach z Zascipką i skoblami żalaznemi. Taż brama braytnarami żelaznemi na blaszkach żelaznych czworograniastych obita. Tamże waga wielka na Ośmiu Łańcuchach żelaznych, z hakami y kołami żelaznemi, do nich belka dębowa, w teyże bramie na drugiej stronie Wały dwa do zwodu w kącie stojące, stare. Idąc daley po prawej ręce szyi do Piwnicy bez drzwi, daley postępując, do sklepu pierwszego drzwi na hakach y zawiasach żelaznych, z haczykiem y skoblami. Takoweż drzwi czworo z onemi

[s. 5]

przynależyłościami, do dalszych Sklepów Ex oposito mieysce na Aresztantów, gdzie in Ante kuźnia była z izbą kowalską, okno z kraty żelazney, tamże drzwi dwoie, pierwsze nowe dębowe na zawiasach y hakach postroynych z haczykami y skoblami żelaznemi, drugie stare na zawiasach y hakach podwóynych y z haczkiem y skoblami żelaznemi, przy tych, w końcu Bramy i Kordygardyi, dwie Ex oposito iedna drugiey do pierwszy [sic!], w Lewo drzwi drewniane na zawiasach y hakach trzech żelaznych z haczykiem y skoblami, w teyże Okno z kawałków złe, Piec z Cegły, na wierzchu kaflą iedną, skrzynią na drugiey, w prawą kordygardyi drzwi żelazne dwoma prętami żelazem krzyżowane na trzech hakach y zawiasach żelaznych, z hakami dwoma y skoblami, w tey przepierzenie z tarcic, do którey drzwi na trzech zawiasach, hakach żelaznych, z haczykiem y skoblami, tamże tylko Okna iedne z Szkła drobne podłuczone, a drugie całe, między któremy kurdygardyami Loch głem-

boki [sic!] na Aresztantów, do którego drzwi dwoiste dębowe na dwuch zawiasach y hakach żelaznych, przez drzwi całe przepierzenie, śrzodkiem szyna żelazna ad instar zawiasy y skoblami do zamykania, pod temiż krata żelazna y skoblem [sic!] do zamykania, w końcu tey bramy Latarnia wisząca na śrzodku w Ołów oprawna, w tey bramie wzdłuż bruk kamienny Dobry, także w końcu nad Bramą wieża wyprowadzona, do którey około jdąc [sic!] wschody drewniane z odwuch stron y Ganek w balasach tokarskiey roboty, krato jedną drewnianą przy wschodach wchodząc z sionek do Sień drzwi na zawiasach y hakach żelaznych, z klamką, haczykiem, antabko y skoblami żelaznemi, w tychże

[s. 6]

drugich sieniach pomost z cegły y te sieni pominowszy drzwi do Izby Komendantskiey kuchenki, idąc drzwi do Izby Czeladnej na zawiasach y hakach żelaznych, z klamką y haczykiem, w teyże Izbie przepierzenie z Tarcic, do którego przepierzenia drzwi na zawiasach, hakach y haczykiem z Skoblami żelaznemi. Piec z kafel białych zły stary, komin murowany kapiasty nad dach wyprowadzony, okien dwie [sic!] z Czteroma kwaterami szkła zielonego niebie[s]kiego y białego potłuczone złe stare. Połap y podłoga starcic [sic!] złe, ta Izba Czeladna znaczney potrzebuie reperacyi. Idąc z tej Izby po lewey stronie drzwi do sionek na Zegar, na dwuch zawiasach y haczkach żelaznych, z tey sieni przepierzenie na Spiżarenką [sic!], do którey drzwi na zawiasach

y hakach żelaznych, wschody o Czterech piętrach do zegaru, w tych piętrach okien nie masz, tylko ślepe zabite, w sieniach tey wieży Zegar dobry ze wszystkiemi do niego przynależnościami, dwoma dzwonami Większym i mniejszym, z Czterema Indexowemi prętami. Wieża cało blacho żelazną Czerwoną malowaną pobita, około którey Ganek z Balasami Tokarskiemi, Ośmio prętami żelaznemi poprzebjiany. Powracając od niego na dół Po Teyże stronie drzwi do Izby Komendanskiej, na zawiasach żelaznych z Zamkiem francuskim, w tymże pokoiu przepierzenie, do którego drzwi na zawiasach bez zamka, Piec biały [sic!] kaflowy, okna dwa szkła Taflowego, com omnibus requisitis, do okna jednego Okienniczki wpuł odmykające się, ten Pokóy Niebieską bretami malowany.

Mobilia w tymże Mieszkaniu

Stolik okrągły z warcabnicą malowany czerwony;
Stolik Czerograniasty, śrzodek skuro obity, z szufladkami czterema, stolik trzeci ordynaryny czworograniasty, krzesło z kordygardyi wzięte skuro obite, z rączkami. Szafka ad instar kredensiku z Ośmu szufladkami, między któremi drzwiczki na zawiaskach blaszkowanych

[s. 7]

żelaznych. Szafa biało malowana do sukien, do którey drzwi na zawiaskach, z zamkiem żelaznym. Szafa druga takaż malowana, z Siedmjo Szufladkami, do niey drzwiczki na zawiaskach, z zamkiem żelaznym. Szafa trzecia dębowa

niska, z podwójnemi drzwiczkami na zawiaskach żelaznych.

Opisanie Cetkauzu [sic!] y Amunicyi

Cedkauz [sic!] z pruskim Murem murowany, dachuwko kryty, stary, wchodząc do Sień wrota na biegunie z Zaszczepko y Skoblami, do samego Cetkauzu drzwi na zawiasach żelaznych, z Zaszczepką y skoblami. Okien sześć szkła dobrego reperacyi potrzebują siedme małe. Piec kafel prostych, z kominkiem kapiastym, stare złe, podłoga y pułap z tarcic, w kturym przegroda z tarcic, do którey drzwi na zawiasach żelaznych z Zaszczepko y skoblami żelaznemi, w przegrodzie granat szklanych próżnych sztuk na dwa Tysiące kowalskich miechów żelazem okutych, skurzanych, potrzebuiących reparacyi trzy;
Rydlów drewnianych bez Żelaza – 16;
Mozdzerzów żelaznych sztuk – 8;
Dubelhaków różnych wielkości – 67;
Świder do Armaty duży ieden – 1;
Flint Cztyry Bagnetów Całych 7, złamanych 2, nume. 9;
Rychwów do Karabinów usarskich – 16;
Ładownic kinisierskich, czapek 3 – 4;
Pochwów do szabli różnych, Popsutych – 18;
Kutgierów 16, Granatów szklannych z proche[m] beczka – 1;
Granatów różnych Skrzyna [sic!] pełna jedna, dico – 1;
Narogów Żelaznych Sztuk siedymnaście, dico – 17;
Kulbak starych na nie niezgodnych – 3;

Sanie nowe ze śrzodka Czerwoną, z wierzchu czarno
[s. 8]
skuro obite y Okute, z poduszko Axamitną – 1;
Patrontaszów dobrych nowych 85, a starych złych 71 – 156;
Pasów Janczarskich – 6;
Puszkarskich mundurów starych na beczce – 2;
Ładownic starych różnych Beczka jedna – 1;
Pendetów starych Cztyrdzieści Ośm – 48;
Form do robienia fajerwerków sześć – 6;
Kul Flintowych ołowianych 240, przeniesione do skarbcu przy ogrodzie włoskim, tam się znaydują;
Kul żelaznych armatowych – 60;
Kartaczów blaszanych piętnaście – 15;
Kartaczów drewnianych większych y mniejszych beczka jedna – 1;
Pasów włóczkowych Usarskich starych, niezgodnych pęk jeden – 1;
Ładunków różnych skulami [sic!] i bez kul – 530;
Rogatek osadzonych żelazom, sztuk – 4;
Drzewa na Łozy Flintowe – 35;
Kul pod armaty 6, szaf bez okucia 3 – 9;
Pulwokrarów (...) na dwóch kołach żelazem okutych, jedna skrzynia żelazem okuta z antabami jedna – 1;
Beczka żywey smoły jedna. Różnego naczynia y form do faierwerków, orzeł z drzewa czarnego z korono y trzema Trąbami.

Opisanie Skarbcu y W nim Mobila

Od cekawzu [sic!] wracając się mimo brame [sic!] ku Pałacowi, po prawej ręce skarbiec, do którego drzwi na zawiasach z Zaścipkami w gurze y w dole oraz haczykiem z Zaszczepką żelaznemi, przy nim zamek wiszący, idąc w lewą między szafami drzwi drugie do skarbcu, na zawiasach z Zaścipką, haczykiem y skoblami żelaznemi.

[s. 9]

Szafa No 1mo w koncie, na zawiaskach z podwóynemi drzwiczkami z Zaszczepko y skoblami, w kturey Napilników ružnych małych y wielkich 90. Zamków wnętrznych bez kluców [sic!] no 6. Drobnego y różnego żelaza koszyk 1. Orzeł spiżowy 1. Pudełko z Czwikami żułtemi okrągłemi 1. Futerał nanozy [sic!] 1. Sztuka mosiężna na kształt kagańca 1. Grac żelaznych Gdańskich do gracowania 20. Piesznia gdańska 1. Pieszni Stolarskich 2. Rydel stary 1. Sklutów sztuk 4. Siekierka stara 1. Kulek zegarowych żelaznych wielkich y małych no 6, wałów do zegaru 2. Żelaza do kominków 2, Żelaz z trzynóżkami do kominka sztuk 2.
Sztyblów całych 2, złamanych 7, no 3.
Forma do lania kul 1. Żelaznych blaszek 6. Dłót krzyżowych Gdańskich nowich 5. Postumęt żelazny do zegara 1. Piłka żelazna do kamieni piłowania y mała sztuk 2. Szczypce y łopadka żelazne do kominka sztuk 2. Lisztewek żelaznych z jedney strony pozłocanych 12. Bartyszów żelaznych wielkich 2, mały no 3. Dubasów Gdańskich ciesielskich 2.

Świdrów 4. Zamków żelaznych starych 3. Pieczęci żelaznych do wyznaczania kuf 10. Dłutek Snicerskich 8. Sztęflików stolarskich 4. Rydel do sypania szańców jeden. Świderek mały 1. Gałek do Kominków żelaznych 3. Siekacz stary 1. Piątno [sic!] do piątnowania koni 4. Petel starych żelaznych 5. Sztuka do kominka żelazna 1. Na kuchnie Kocioł żelazny 1. Prencików żelaznych do Okien 45. Pręcików do karabinów 16. Sprzączek do karabinów 16. Floretów do Fektowania 2. Zegarek popsuty 1. Młynków do kawy 2. Kułek szlifirskich większych 11, małych 21, in no 32. Kołowrotków szlifirskich wielki 1, małych 2, no 3. Wrzecion szlifirskich 3. Rurek do namiotu 41. Nóż Grabarski 1. Młynek woienny do mełcia 1. Rzezak do sieczki 1. Mieszek do ognia 1.

[s. 10]

Orlików żelaznych 40. Kułek do Windowania 4. Drutu grubego mosiężnego łokci 3. Wanienka żelazna, w niej łamanego żelaza pełna [sic!]. Grzebeł starych 3, stęblów stolarskich wielki 1 y mały 1, no 2, kling żelaznych do szpad 2. Nuż kuchenny z widelcami sztuk 2, klucz do nakręcania pasów karecianych jeden.

Szafa No 2do na zawiasach żelaznych z Zaszczepką. Safiaz [sic!] okuty 1 z zamkiem, nieokutych 2, małych 3, no 6. Uwsaczów farfurowych, dominów wielkich, Całych 28.

Szafa No 3tio, w Niey Uwsaczów Gibsowych 5. Osóbek gibsowych 16.

Szafa No 4to, w niey Piór blaszanych dla żołnierzy kruków 134. Narożników blaszanych pobielanych, gdańskich, par 84. Warcabnica na zawiaskach z kułkułkami [sic!] 1. Rur od waltorni starych 2.

Szata No 5to, w niey Gałka mosiężna 1. Liwarek blaszany stary 1. Koszyków z trzściny 7. Swerka żelazna do psów 1. Kapraczów granatowych wyszywanych starych 4. Wur podszyty barankami białemi 1. Czapek usarskich starych 5. Mantyk usarski dużo stary 1. Pas do onych poszarpany stary 1, klatek drucianych dużych, dobrych 6. Parasonik do zasłonienia kominka 1, świder do Pompowania studni trzy są z niowy [sic!] 1, świdrów do tegoż złamanych sztuk 2. Kolka żelazna gruba, duża, jedna, sztęfel gruby żelazny, pułtora łokcia 1. Duh żelaznych y Grubych y dużych 2. Świderek do Pompowania studni sążniowy jeden. Rurek do dencia Szkła żelaznych 6, zasłona jedna duża, druga mniejsza do pieca, no 2, kocioł żelazny do palenia gibsu jeden. Pieczęć żelazna kanclerska duża 1. Obłozyń do kuchni

[s. 11]

sążniowe dwie. Rurek mosiężnych do dęcia 2, forma żelazna do lania kul armatnich 1. Piec żelazny ze wszystkim 1, słupów blacho obitych 8. Nożyc ogrodowych 18. Puzytywek popsutych 4, beczek żelaznemi obręczami z Antabami 2. Beczka pełna blach starych 1, juki z prostego rzemienia bez flasz 1. Faseczka ze 40 gałkami żelaznemi 1. Trynóg żelazny popsuty 1, szczotek do przędzenia dużych 2, ma-

łych 2. Puzdro okute zamknięte 1. Pudełko z bańkami szklannemy 1. Szkła tafla białego apuł [sic!] granatowego. Latarni starych bez szkła 5, koło szlifirsko z Sztyftami żelaznemi 1. Kopji do zdeymowania pierścieni 6. Stuł stolarskiey roboty 1, drutu żelaznego śrzedniego łokci 10, w tymże skarbcu Okien w szkło oprawne z kratami żelaznemi 3.

Pokoy Drugi, do ktorego drzwi na zawiasach y haczkach z Zaszczepko, skoblami y krukiem żelazne, w Tych drzwiach okienko żelazne na krzyż przepasane, okien 3 z szkła Czwiartkowego z Podwórza kratami trzema żelaznemi. **Mobilija w Tym Pokoju**: Skrzynka okuta, z klamką, w którey osóbek marmurowych większych dwie, mała 1. Postumencików 6, no 9;

Szafa No 1mo, do kturey drzwiczki na zawiaskach żelaznych, z Zaszczepko y Skoblami żelaznemy, ze szkłem, w tey szafie szuflad 3 z Antabami żelaznemi, w pierwszey szufladzie gibsu niepalonego Czwierć;

Szafa No 2do y No 3tio bez drzwiczek;

Szafa No 4to z drzwiczkami na zawiaskach, z Zamkiem popsutym, z szufladami pięcio;

Szafa No 5to, do kturey drzwiczki na zawiaskach, z klamko y skoblami żelaznemi w gurze, w szkło oprawny;

Szafa No 6to bez drzwiczek, w niey szuflad 8 z antabkami;

[s. 12]

Szafa No 7mo bez drzwiczek, w niey szuflad 3 z antabami żelaznemi, stołów stolarskiey roboty dwa, z sześcio szufladami wysuwanemi, w kturey rużnych sztuk drewnianych, połamanych Rogów Jelenich Par 9, Łosich par 6, No par 15, sztuk gibsów większych 2, mniejszych 9, No 11. Beczek próżnych 3, latarnia za szkłem wielka 1. Pudełko drewniane z Łabędziowym pierzem 1.

Pokóy Trzeci w tymże skarbcu do kturego drzwi na zawiasach z Zaszczepko y skoblami żelaznemi, w tych drzwiach okienko na krzyż żelazem przepasane, w nim mobilia znaydują się. Pasów szwaycarskich na atłasie saladynowym złotem y jedwabiem karmazynowym przetykanych 13;

Szafa No 8vo, z których sześć z drzwiczkami na zawiaskach żelaznych, ze szkłem potłuczonym, dwie bez drzwiczek, przy kturych szafach szuflad z antabami żelaznemi wysuwanych 16. Szorów z Blachami mosiężnemi pobielanych 6. Munsztuków całych 5 popsutych, bez nagłówek y cuglów sześć, kołowrotków snicerskiey złych roboty [sic!] większych y mniejszych 11. Instrumentów do zabaw dziecinnych 1 blaszany, drugi drociany. Postumencik od zegaru y jedynastu kołkach mosiężnych ołowjanych trzy. Uszacze granatowy farfurowy 1. Uszaczów szklannych byałych 2. Uszacze granatowy szklanny 1. Uszaczów byałych z różnemi kolorami 4. Uszaczów drewniach [sic!] różnego Gatunku 18. Uszaczów glinianych 4. Uszaczów z Lwiemi główkami

szerokich 2, osóbek mosiężnych do karet 27. Lawantarz mosiężny 1, szklanka duża kryształowa 1. Żelazo do kominka z gałkami mosiężnemi jedno.

[s. 13]

wanien miedzianych do Pieczystego 2, szufladka blaszana 1 mosiężnych gałek do karety z trzema osóbkami pozłocanych 4, gałek do kominka mosiężnych 2, lichtarzyków mosiężnych 3, guzików Cynowych pobielanych Tuzinów 3. Ćwiczków mosiężnych bunt 1 malarskiey sztuki mosiężney 33, hautek czynowych 13. Antabek od strzelby 2, Dłut marmunickich całych 13. popsutych 3 numero 16. Aluk (?) 1 y flasza oleyku Terpentynowego, Bret na płutnie zielono malowany y kartyn 4, kopersztychów 4 y Obrazków arkuszy 2, stuł wielki z Sześcio[ma] szufladami wpuł odmykający się na zawiaskach żelaznych. Kamieni do tarcia farb marmurowych 2, kłembków kobiernickich 6, arszeniku puł beczki. Pręcików do szczotek bunt 1, Pargaminu sztuka nie cała. Aałunu [sic!] garcy 4. Szuflada do zegaru w gurze w szkło oprawna, Szuflada z farbo czerwono z brambrotem. W tym skarbcu **kurytarz** wzdłuż skroż idący, posadzka z cegły, okien większych dwie, małych 9, nad szafami szkła pułczwartkowego z kratami żelaznemi, w którym szafy pod murami niżey wyrażonemi.

Szafa No 1mo drzwi na zawiaskach z Zamkiem popsutym, w kturey szkła podłuczonego, na wierzchu tey szafy kocioł stary żelazny;

Szafa No 2do drzwi na zawiaskach żelaznych z Zamkiem wnętrznym popsutym, wpuł odmykająca się, przy tey szafie koło drewniane do łowienia sokołów. Fas 2 z jałowcem niepełna, łopatek żelaznych do papierni 17 czausu [sic!] żelaza w sztukach różnych wielkych y małych 17;

Szafa No 3tio drzwi na zawiaskach żelaznych, w kturey dzbanuszków farfurowych prostych do kominków

[s. 14]

większych 7 mnieyszych 13, osóbek gibsowych 3, gałek szklannych 1 wielka, druga mała. Kafalek gdańskich farfurowych 52, łęków Usarskich starych 4 na nic niezdatnych;

Szafa No 4to w Puł odmykająca się na zawiaskach z Zamkiem wnętrznym oderwanym, w którey latarnia szklanna rozbita, Słoików szklannych 27, Cieni [sic!] szklannych do ołtarzów 9, Gęsiorków szkalnnych 8, Salatyrek szklannych 5, Miseczki do lustra małych y wielkich 12, Form szkannych [sic!] na świcy 21;

Szafa No 5to do którey drzwi na zawiaskach w puł odmykające się, z Zamkiem wnętrznym oderwanym, z Czternasto szufladkami;

Szafa No 6to do którey drzwi na zawiaskach z Zamkiem oderwanym;

Szafa No 7mo & 8vo do którey drzwi na zawiaskach z zamkiem wętrznym oderwanym;

Szafa No 9no drzwi na zawiaskach żelaznych z Zamkiem wnętrznym oderwanym, w kturey materyały w trzech baryłkach do Ślifirni należące, prużnych też baryłek 3;

Szafa No 10 Similiter na zawiaskach z Zamkiem oderwanym, w kturey Instrumencików dziecinney zabawy 4;

Szafa No 11mo drzwi podobne na zawiasach z Zamkiem oddartym, w kturey serwisik cynowy jaszcz z nakrywko, drugi nez nakrywki, lampeczek do Oliwy 53;

Szafa No 12mo do którey drzwi na zawiaskach z Zamkiem wnętrznym, w kturey gęsiorów rżniętych 2 a mniejszych 4. Puharów [sic!] szklannych dwa, jeden fialotowy ze złotem, drugi gałki kryształowe z karto kryształową ztłuczony trzeci

[s. 15]

y Czwarty z karto bjało, debenglazów kryształowych z nakrywkami rysowanych 5, debenglarzów [sic!] gładkich 10, kieliszków gładkich kryształowych 22, butelka 1 kręcona, druga gładka, trzecia fugowana no 3, Salatyrek szklannych 6, a rysowanych szklannych 11 no 17., butelek na trzech nóżkach 79, stojących większych y mniejszych 3. butelek mniejszych 5. leyka 1. karafinek kryształowych 4, szufladka z rużnym szkłem dzbanków poliwy słuckiej 73, lamp szklannych 21, Tablicia [sic!] drewniana 1, Pułmisków szklannych 2, Talerzy 4, filiżanek szklannych 4, miseczek od filiżanek 25.

Szafy Po lewey Stronie pod Literami:
Szafa sub Litera A w kturey kolb aptekarskych 28, Alembików szklannych aptekarskich większych y mnieyszych 5;

Szafa sub Litera B w którey szkło aptekarskie;

Szafa sub Litera C w kturey rużne galanterie na kominki, kieliszki rużnego gatunku 30, kieliszków większych 4, uszczaców granatowych szkannych [sic!] 20, Tac szklannych 2, butelek przeplatanych 3;

Szafa sub Litera D bez drzwiczek w którey kolb aptekarskich 9, tac dużych szklannych 4, szklanek dużych dwie;

Szafa sub Litera E & sub Litera F w kturey misa farfurowa na pieczysto 1, misa głemboka krulewiecka 1, pułmisków takichże 3, Tarynek farfurowych z nakrywkami 2, wazek małych farfurowych 4, Pudezdelów farfurowych 3, Słóy 1;

Szafa sub Litera G w kturey wierzchów do nakrycia mis farfurowych 11, Uszczaców farfurowych rużnych 29, dzbanuszków farfurowych do kwiatów

[s. 16]

19, wierzchów do nakrycia od foryn farfurowych 43, Tarynek farfurowych z nakrywkami 1, dico jeden;

Szafa sub Litera H w kturey Pułmisków farfurowych 3, Dzbanek takoż 1, Tarynek farfurowych z nakrywkami 62, Cukierniczek farfurowych większych y mniejszych 23, ko-

szyk i iaszczyk [sic!] farfurowe no dwoje. Traktatów szmoyły [sic!] nie Intrologowanych sztuk 50.

Tas Spotazem [sic!] 1 pełna, w drugiej trocha Pułfasy z Wielblądową szerścią, Saletry Czwierć, soli koronnej bałwan, Bibuły klejoney pak 8. Bretów do parawanów dużych płóciennych grimsowanych 14, Drzwi Chińskie od Gabinetu sztukami naklejane 1, Sufit od gabinetu płucienny gruntowany 1. Bret Stary chińskiemi sztukami naklejany płucienny, stary. Mozdzierz żelazny stary. Skrzynia okuta stara, Pakow do cukrow.

Opisanie Officyny

Wychodząc ze Skarbcu przez dziedziniec, do oficyn po prawej ręcę do Sien No 1mo drzwi pojedyncze na zawiasach z klamką y haczkiem żelaznemi, w Sieniach podłoga z Cegły, połap z tarcic przez część [sic!] trzecią kryty, w Prawą drzwi do Pokoju podwoyne na zawiasach żelaznych z Zamkiem francuskim, skoblami, w tym Pokoju okien dwie szkła taflowego w drzewo oprawne na zawiaskach y haczkach zelaznych, z kwaterami odmykającemi się, piec z kafel białych farfurowe, podłoga z tarcic, Sufit pobielany. Obicia na płutnie suknem zielonym y Czerwonym na Sypanę [sic!] stare

[s. 17]

pourywane brety, kturych jest 16, Stolik Składany Suknem zielonym obity Stary, drugi Sosnowy, z tego pokoju do drugiego pokoju drzwi, takoż podwoyne, na zawiasach z kla-

mko żelazną, Okno 1 dubeltowe Szkła dużego z kwaterami odmikającemi się, na zawiaskach y zakrętkach żelaznych, ze śrzodka podwóyne, okiennica na zawiaskach. Podłoga y Sufit z tarcic pobielony, obicia kartunowego bretow całych dwa, adwa [sic!] wpuł pourywane, Stolików mozaykowych 2, jeden czarny, drugi w kolorach na nóżkach Stolarskich, Parawan Chiński o szesciu bretach całych 3 podartych 3, Łószko z Trzściny przeplatany [sic!], Taborecików 2, taboret większy włuczko obite, item taboret Czwarty dylichem obity starym, krzeseł trzścino oplatanych popsutych 5. Z tego pokoiu do gardyrobki rogowey drzwi poiedyncze na zawiasach z zaszczepko y zaściwko żelazną, w kturey okno 1 dubeltowe szkła dobrego, w Ołów oprawne, trocha potłuczone, ze śrzodka podwóyno okiennicą zieloną malowane, z kominkiem, drzwi poiedyncze do skarbcu na zawiasach, zabite. Powracając w prawą rękę do pokoju 3. drzwi na zawiasach z klamką żelazną, podłoga y połap z tarcic pobielany, Piec Biały farfurowy, okno 1 dubeltowe Szkła Taflowe[go], jedney tafli 4 niedostaie, z Czterma [sic!] Kwaterami odmykaiącemi się, z okiennico podwóyno na zawiaskach, obicia bretow 3 na Płutnie malowaną y

[s. 18]

te pourywane. Szaf w murze dwie na zawiaskach, z podwóynemi drzwiczkami, przy jedney z Zamkie[m] wnętrznym y zaszczępkami, z Tego pokoju w lewo drzwi do Izby kuchenney podwóyne na zawiasach, z klamko żelazną, okno jedne w Szkło oprawne, na zawiaskach żelaznych.

Piec z kafel zielonych z przepierzeniem do złożenia rzeczy, w nim drzwi na zawiasach, drugie drzwi do kuchenki na zawiasach, trzecie drzwi do Sień pierwszych proste, drzwi do Apteki zabite, w prawą ku stayniom takież drzwi poiedyncze na zawiasach, idąc przez Sień w Schody [sic!] na gurę z drzwiczkami y przepierzeniem, idąc doley [sic!] Sieńmi po prawey recę drzwi do Izby przed apteko, na zawiasach y Antabko żelaznemi, podłoga y połap z tarcic, okno 1 z szkła w drzewo oprawne, z kwaterami odmykającemi się, na zawiaskach y zakrętkach żelaznych, piec z kafel zielonych, z piecem do pieczenia chleba, w tey Izbie przepierzanie, do njch [sic!] drzwiczki na zawiaskach z zaszczepko na zamek żelaznemi, wchodząc okno 1 z szkła, w drzewo oprawne, Szafka z podwóynemi drzwiczkami na zawiasach z zameczkiem wnętrznym. Szafa druga z policzkami, krzeseł dużo starych trzy, powracając do przysionku drzwi na Zamkach z Antabką żelazno Ex oposito

Opisanie Apteki

Drzwi do Apteki na zawiasach z kruczkiem, z zaszczepką żelazno, z klamką żelazno, wchodząc do apteki nad temi drzwiami okno ze szkła, w gurze Statua roboty Snicerskiey z Orłem wyzłacane[m]

[s. 19]

Ex oposito drugie okno, w dole drzwi ku stayniom w szkło oprawne, na zawiaskach z klamko y zaszczepko żelazną, Szafa z podwóynemi drzwiczkami, na zawiaskach żela-

znych, w Szkło oprawne. Z tey Apteki w Prawo drzwi do pokoiku podwóyne, na zawiasach z Zamkiem francuskim, z Zakrętko żelazną, okna 1 Szkła taflowego w drzewo oprawne, na zawiasach y zakrętkach, z kwaterami odmykającemi się. Piec z kafel zielonych, szafa z szufladami, z Zamkiem, drzwi do Sieni poiedyncze, zabite, drugie drzwi do komory materyałowey podwóyne, w Szkło oprawne, na zawiaskach, z zamkiem wnętrznym.

Naczynia y Instrumenta Aptekarskie:
Stul aptekarski jeden – 1;
Stolik składany jeden – 1;
Puszek drewnianych malowanych, dużych – 56;
Puszek drewnianych malowanych, śrzednich – 340;
Puszek drewnianych malowanych, mnieyszych – 51;
Puszek Cynowich – 55;
Konewek cynowich – 2;
Słojów Farfurowych wielkich – 32;
Słojów Farfurowych Śrzednich – 22;
Słojów Farfurowych mnieyszych – 17;
Flasz wielkich na Spirytusy – 8;
Flasz garcowych nawode y asencyą [sic!] – 26;
Flasz kwartowych malowanych – 29;
Flaszeczek malowanych do Esencyi – 33;
Alembików Miedzianych wielkych, z Czapkami – 3;
Alembik wielki bez Czapki – 1;

[s. 20]

Almbików maleńkich – 2;
Prasa z Szrubami Żelaznemi – 1;
Piecyk Żelazny do szmalcowania – 1;
Obcengów żelaznych – 2;
Łopatek żelaznych do węglow – 2;
Szpatel żelaznych – 11;
Szalek mosiężnych dużych, para – 1;
Szalek mosiężnych mnieyszych, para – 2;
Mozdzierz mosiężny duży – 1;
Mozdzierzyk mosiężny mnieyszy – 1;
Mozdzierz marmurowy duży – 1;
Kociołków mosiężnych – 2;
Panewek Mosiężnych – 2;
Kociołków miedzianych – 2;
Panewek miedzianych – 2;
Blacha miedziana – 1;
Blacha Cynowa – 1;
Blacha mosiężna – 1;
Saganeczek do pigułków – 1;
Słojów 7, cum aberlis curiosis in spirituuini [sic!] – 7;
Słóy 1, w kturym kogut z trzema nogami y łoś niedoczesny;
Słóy 1, w kturym los y dobra niedoczesne, wąż duży;
Słóy 1, w kturym piesek y dobra niedoczesne;
Słóy 1, w kturym kaczka z Czterema nogami;
Słóy 1, z wilkami niedoczesnymi;
Słóy 1, w kturym barsztard (...) y do szczurów;

Słóy 1, w kturym fruk [sic!] duży z trzema małemi
Xiąg Tomów 10, Neymane chemia desponsatorjem [sic!]

[s. 21]

Brandeburgicum.

Przy Teyże aptece ruznych doktorskich medicamentow, za skarbowe pieniądze Sporzdzonych [sic!] y kupowanych przy fundowaniu oney, kture się znayduią w Regestrze osobliwszym, spisane y JP. Frykowi Bojowi Aptekarzowi z Woli JOX Imci Radziwiłłów WW H WW XL. z Podpisem rąk JJPP. Pletznera komendanta Doktora y Felczera, z Taxa onych na kture wydaną Cztery Tysiące Cztyrysta trzydzieście dziewięc Złłotych [sic!] Polskych y groszy 25, inkluduiąc razem do onych Xiąg doktorskich 11 Tomow, to jest 10 autore: Neymane Chimia a jedynasta autora Brandeburgicu[m] temuz wyż wyrażonemu Podane.

Dalsza Kontynuacya Oficyn

Powracają do Apteki na dziedziniec, w teyże linij postępuiąc Drzwi No 2do do Sień pojedyncze, na zawiasach z klamko y zaszczepko żelaznemi, w Sieniach podłoga z cegły, bez połapu, w Prawą rękę do Pokoju drzwi podwóyne, na zawiasach, z Zamkiem francuskim, okien dwie szkła taflowego, w drzewo oprawne, z kwaterami odmykającemi się, na zawiaskach y żelaznich y zakrętkach, przy oknach firanki druczkowe, piec z kafel farfurowych biały, z osobkami malowanemi, z kominkiem Sztukaterskim, podłoga

z tarcic, połap pobielany, obicia żadnego nie ma, tylko na murze farbo błękitno malowane, stuł duży okrągły składany, malowany, z Szufladami, stolik drugi stolarski składany, stuł trzeci

[s. 22]

sosnowy, krzeseł skurą obitych 3, krzeseł płutnem obitych poodzieranych 11, w lewą rękę do drugiego pokoiu drzwi poiedyncze na zawiasach, z dwoma kruczkami żelaznemi. Piec z kafel zielonych z kominkiem, okien dwie z kwaterami odmykaiącemi się, całe na zawiaskach y zakrętkach żelaznych, niedostaie tafel dwoch, przy oknach firanki stare z płótna druczkowego. Obicia burgateli zieloney wybjianey [sic!] bretow 18, Stolik Sztukatorski czarno malowany z dwoma Szufladami, stolików ordynarynych dwa, w tymże Pokoju drzwi dwoie, jedne podwoyne do Sień na zawiasach, z Zamkiem francuskim, drugie do ciemnego pokojku [sic!] pojedyncze, na zawiasach, z zaszczepką, w nimże taboret dywanem obity stary, drugi takoż stary odarty. Powracaiąc z tych pokoiuw do Sień, w prawą przegroda z tarcic w gurze, z drzwiczkami na zawiaskach, drugie przepierzenie w tychże Sieniach na dole do złożenia rzeczy, z drzwiczkami na zawiaskach, do Izby kuchenny drzwi poiedyncze, na zawiaskach, z Zamkiem francuskim, okien dwie Szkła drobnego, w drzewo oprawne, z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiaskach y zakrętkach żelaznych, piec z kafel zielonych kominkiem [sic!] kuchennym, stołów 3, kanapa stara zła, do spiżarni drzwi malowane zielone,

w tych drzwiach krata żelazna z Zamkiem wydartym tylo na zawiasach okien dwie, takichże drzwi dwoje

[s. 23]

jedne do pokoju zabite, drugie do Sień trzecich na zawiasach z Zamkiem, powracając do Sień drzwi ku Stayniom, wrociwszy się po prawej ręce drzwi do Pokoju na zawiasach, z Zamkiem francuskim, w tym pokoju piec z kafel zielonych, z kominkiem, okno 1 szkła dużego, potłuczone, przepierzenie z drzwiczkami na zawiasach, z Zaszczepko, okno z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiaskach y zakrętkach, potłuczone, szafa w murze z podwóynemi drzwiczkami, za zawiaskach, z zamkiem wnętrznym, w niey policami parawan o 6 bretach, malowany szaro z białym, popsuty dużą. Powracaiąc z tamtąd przez sień na dziedziniec, Toż linią postępuiąc do Sień. No 3tio Sieni szerokie przejeżdzaiące [sic!] na koszary bez drzwi, tylko haki po obu stron, tak y od Bramy koszarskiey w sieniach posadzka brukowana, w Prawą rękę drzwi do Pokoiu poiedyncze, na zawiasach, z zamkiem, wchodząc posadzka z tarcic, sufit pobielony, piec z kafel zielonych z kominkiem, okien dwie szkła taflowego, z kwaterami odmykaiącemi się na zawiaskach, przy jednym z zakrętkami, przy drugim niema, obicie suknem czerwonym y zielonym napłutnie nasypane, bretów 20 złe podarte, w tym Pokoju drzwi dwoie do pokojów wyż opisanych, stołów prostych 2, powracaiąc do sień Exoposito drzwi do pokoiu Malarskiego poiedyncze,

na zawiasach, z zamkiem wnętrznym, okno 1 szkła dużego potłuczone, piec z kafel

[s. 24]

zielonych z kominkiem, szafa z podwóynemi drzwiczkami za szkłem, krzeseł skurą obitych 2, trzecie trzcino oplatane, drzwi do pokoiu z przegrodą, piec z kafel zielonych z kominkiem, okno 1, w prawą drzwi do sień przyiazdowych zabite, w lewą drzwi do pokoju trzeciego, piec z kafel bjałych prosty, okno 1 z kwaterami odmykaiącemi się na zawiaskach y zakrętkach, krata z podworza żelazna, w tymże pokoju przepierzenia z tarcic. Wracaiąc się z tych Pokojow do Sień wjazdowych na dziedziniec postępuiąc toż linią do Sień No 4to Drzwi pojedyncze na zawiasach, z klamko, w tych sieniach kuchenka, po lewey ręce drzwi do pokoju wyłamane y żelazo pokruszone, piec z kafel pobielany prosty z kominkiem, okno jedne z kwaterami odmykaiącemi się na zawiaskach, z Zakrętko, obicie na płótnie suknem Czerwonym y Zielonym nasypane, bretow podartych y pourywanych 20, w lewo drzwi do komory wyłomane, okno iedne pobite szkła drobnego, w ołów oprawne, z podwórza krato żelazną, powracaiąc w prawą drzwi do pokoju na zawiasach z klamką, okno szkła dużego w drzewo oprawne z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiaskach y zakrętkach, w tym Pokoju obicie Gdańskie na płutnie drukowane bretow 134, stolik marmurowy nakropiany, drzwi do pokoju trzeciego wyłamane, okno 1 szkła taflowego w drzewo oprawne, z kwaterami odmykaiącemi

się, z zawiaskami y zakrętkami. Piec z kafel zielonych z kominkiem. Obicia na płutnie malowane bretow 12, stolik marmurowy w drzewo oprawny gdański,

[s. 25]

drzwi do sień na zawiasach z Zamkiem wnętrznym, w Sieniach po lewey ręce drzwi No 5to na dziedziniec, z zawiasami y klamko prostą, przez Sień do Sali drzwi pojedyncze, na zawiasach, z Zamkiem wnętrznym w Chodząc [sic!] okien 4 Szkła taflowego w drzewo oprawne, z kwaterami odmykaiącemi się, z Zawiaskami y zakrętkami, przy iednym oknie zakrętki niedostaie. Pieców dwa w murze, z kafel białych farfurowych, kominkiem jednim, w tey Sali podłoga y połap z tarcic, Lustro kryształowe do świec ztłuczone ze wszystkim, w Prawą drzwi podwoyne do pokoju, na zawiasach, bez zamka, w Chodząc podłoga y połap z tarcic, okien 2 w drzewo oprawne z kwaterami odmykaiącemi się, zawiaskami y zakrętkami, w kturych tafla 1 ztłuczona, lustro takież do świec wiszące ztłuczone, w tym Pokoju drzwi dwoie, pierwsze poiedyncze na zawiasach, do Sieni, z zamkiem wnętrznym bez skobli, drugie w lewą do Pokoju podwóyne, na zawiasach, z zamkiem wnętrznym z skoblami. Okien dwie takichże, jedno tafla ztłuczona, kominek przebity w tym pokoju do złożenia rzeczy przegroda, do niego drzwi dwoje na zawiasach z klamką y zaszczepką, drzwi do sionek kuchennych podwóyne, z Zawiasami y zamkiem. Powracaiąc z tych pokoiów z sali w prawą ręcę [sic!] drzwi podwoyne zabite, prosto drzwi

do sień podwoyne, z Zawiasami z Zamkiem wnętrznym, w Chodząc do sień No 6to Drzwi po lewej ręce na dziedziniec ku płacowi poiedyncze na zawiasach, z

[s. 26]

zamkiem wnętrznym, przez Sień do pokoju Gdzie JO Xiąże Imć stawał drzwi podwóyne z Zawiasami, zamkiem wnętrznym, wchodząc okien dwie szkła taflowego w drzewo oprawne, z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiaskach y zakrętkach, piec farfurowy biały z kominkiem, stuł próżny o dwuch sztukach, drzwi do Pokoiu Sypialnego podwóyne, Z Zawiasami y Zamkiem Francuskim, wchodząc okien dwie takichże y kominek, w tym pokoju Szafa kosztowna z Szufladami wszystka orzechem włoskim Fornirowana, z Lisztwami i mosiężnemi z dołu szredniemi y pobocznemi szufladami 12, nad temi szufladami otwarcie z Zamkiem y zawiaskami mosiężnemi z cyfro mosiężno y mitro konfową w gurze, z podwoynemi drzwiczkami w lustro oprawne, takoż z zawiaskami y zamkiem mosiężnemi, do nich zasuwki żelazne, tamże szuflad 12, w Gurze gzymsy, takoż fornirowane z Lisztwami mosiężnem, ta Szafa dużo połupana koło szuflady y zamka wiele sztuk nie dostaie.

Za to szafo drzwi podwóyne na Galeryo Pałacowo, w tymże pokoju parawan o sześciu bretach lakierowany chiński, z Jednej strony czarno z drugiej strony zieloną z kwiatami y Osobami wyzłacane. Stolików mozaykowych w ruznych

kolorach, z szufladkami, na nożkach stolarskich 2, stolik czarno hinski [sic!] Lakierowany ponsowemi, z szufladkami na nóżkach jeden. Stolik stolarski suknem zielonym obity ieden. Kanapa odarta o Gołym płótnie. Kanapa druga trzciną wplatana, taboretów z paręczami, włóczką Gdańską naszywana, na nóżkach snycerskich numero dwa. Krzeseł skuro

[s. 27]

obitych ze chyńskim wyzłacaniem sześć. Krzeseł odzieranych o gołym płótnie sześć. Krzesło stare kraszanino obite 1. Obicia prostego druczku na Płutnie bretow 11, z tego pokoju w Prawą drzwi poiedyncze na zawiasach, z klamką, przy tych drzwiach drugie drzwi do gabinetu podwóyne, na zawiasach, z zamkiem, w szkło oprawne, wchodząc okno 1. z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiaskach y zakrętkach, w tymże gabinecie kantory 4. z dwoma zameczkami y zawiaskami mosiężnemi, z szufladami połupane, po lewej ręce drzwi pierwsze do sklepiku, drugie na gure do galeryi, na zawiaskach, przy iednym z klamko, po prawej ręce trzecie drzwi do pokojku podwoyne, z zawiaskami y zamkiem, wchodząc okien dwie, piec mały biały z kominkiem, obicie na płutnie chińskie podarte, bretow 10, Stolików fornirowanych orzechem starych dwa, stolik malowany kontny, krzeseł odartych dwa, Taboret kobiernicki. Powracaiąc przez gabinet w lewą drzwi pojedyncze na zawiasach, z klamką, do pokojku, w kturym okien dwie, tafel dwie ztłuczone, z kwaterami odmykaiącemi się, na zawia-

skach y haczkach, obicia na płutnie suknem czerwonym y zielonym nasypane podartego bretow 13, z tego pokoju do drugiego pokoju drzwi podwóyne z zawiasami y zamkiem, w kturym okien dwie takichże y obicia suknem nasypanego podartego brytów 10, w tych obu Dwóch pokojach nayduio się.

Stołów formiastych czarnych, lakierowanych, z szufladami

[s. 28]

rogowemi, z tych jeden skuro obity, nume. – 2
Stuł malowany składany na nóżkach tokarskich – 1
Stolik stolarski czarni bez nóżki – 1
Stolik mozaykowy bjały na nóżkach tokarskich – 1
Stolik marmurowy w drzewo oprawny stary – 1
Taboret z paręczami połamany włuczko szyty – 1
Krzeseł poodzieranych – 8
Krzeseł Trzścino oplatanych – 4

Z tych pokojow do sionek kuchennych drzwi podwoyne na zawiasach z Zamkiem, wchodząc do sieni po lewey ręce drzwi na zawiasach bez klamki y zaszczepki, do Izby kuchenney wchodząc, okno 1 piec z kafel szarych kominkiem kuchennym z niey drzwi na podwórze na zawiaskach z klamką y haczkiem. Ta Oficina y skarbiec murowane pod jedno linią od dziedzińca z pilastrami y dwoma gzymsami sztukaterskiemi akomodowane, od dziedzińca Brzeg dachuwko kryty daley Gontami ktury dach nadwątlony. Opatrzenia potrzebuie, przy samych oficynach wściąż bru-

kowanie słupkami drewnianemi malowane z haczykami do zawieszania latarni.

Opisanie Pałacu

Idąc od Bramy do Pałacu faciata murowana o trzech piątrach z dołu y w gurze; śrzodkiem tego Pałacu po cztyry kolumny sztukaterskiey formy adoptowany; około tey faciaty różnemi osobami y zwierzętami wysadzone; w trzecim ten piętrze armaturo wojenną; Galerye po Obu stron takoz kolumnami między onemi balasami Tokarskiemi farbo

[s. 29]

zielono malowane; po rogach baszteciki; nad pałacem takoż po rogach 4 basztetami większemi z kopuło i wieżyczkami wyprowadzone blacho, y wybijano na nich Gwiazdeczkami blaszanemi; wszystek ten Pałac wkoło z gzymsowaniem pod nakryciem dachuwko.

Opisanie Pokojów Dolnych

Wchodząc do Pałacu Gradusy na **ganek** *(1 – przyp. T.B.)*[2], brzegi taflami kamienia Ciosanego wysadzane, śrzodek z cegły, w Ganku posadzka z Cegły, w Gurze Sztab dwie żelazne na których kość Wieloryba;

z tego ganku z Lewo Drzwi No 1mo do **pokoju** *(2)* podwóyne na zawiasach ślosarskich pobielane, z zamkiem

[2] Liczby dopisane kursywą w nawiasach odwołują się do plansz z rekonstrukcją programu funkcjonalnego wnętrz [il. 21, 23].

Gdańskim mosiężnym. Wchodząc posadzka sosnowa, sufit sztukatorski. Okien dwie dubeltowe z szkła tafel dużych z Czterma kwaterami odmykającemi się, na zawiaskach y zakrętkach żelaznych pobielanych; piec gdański; kominek mozaykowy, czarny; nad kominkiem lustro z trzema taflami, drugie lustro miendzy oknami takoż z trzema taflami w ramkach fangultem wyzłacane; obicie płucienne, druczkowe czarne bretów 13;

Z tego Pokoju przez Drzwi No 2do do **pokoju żułtego** *(3)* na zawiasach podwoyne z Zamkiem mosiężnym Gdańskim. Wchodząc okien dwie dubeltowe szkła takiegoż potłuczone, z kwaterami odmykającemi się z zawiaskami y zakrętkami żelaznemi pobielane, piec Gdański z kominkiem mozaykowym

[s. 30]

czarnym, nad onym lustro z trzema taflami, w murze: podłoga dębowa w kwadrat sadzona; sufit sztukatorski; w tyże pokoju stolik mozaykowy, krzeseł trzścino opletanych 3;

Z tego pokoju Drzwi No 3tio do **Gabinetu** do którego jedne potaiemne płutnem obite, przy nich drugie podwóyne na zawiasach z Zamkiem franstuskim [sic!]; w Chodząc podłoga sosnow; połap psuie się przez zaciekanie; okien dwie; piec farfurowy z kominkiem; szafa z zawiaskami popsuta, z kturey męka Pana JEZUSA wyrażona;

z tego gabinetu drzwi podwóyne z zawiasami y Zamkiem francuskim do **kaplicy**,

Wracaiąc się do pokoiu po prawej ręce do pokoju Drzwi No 4to do **gabinetu Rogowego chińskiego** *(5)* podwóyne, z czterma kwaterami odmykaiące, na zawiasach żelaznych, pobielane, z zasówkami; wchodząc posadzka marmurowa; okno 1 dubeltowe z kwaterami odmykaiącemi się, z zawiaskami, y zakrętkami; ten gabinet chińskiego lakierowania z Akomodacyą snicersko wyzłacaniem, z postumencikami, takoż wyzłacanemi, bez osóbek.

Z tego gabinetu prosto Drzwi No 5to do **Galeryi Lustrowey** *(6)*, pierwsze drzwi podwóyne, w szkło oprawne, na zawiasach, z klamką, w kturych szybek dwie, ztłuczone; drugie drzwi lustrowe na zawiasach mosiężnych z Zamkiem gdańskim mosiężnym. W Chodząc do Galeryi posadzka suknem Ordynarynym wysłana nie wszystka, Lamperye po obu stron chińskiego lakierowania, cała ta Galerya Lustrami

[s. 31]

ozdobjona nade drzwiami snicerską sztukateryą z wyzłacaniemi przy ozdobjiono [sic!], w Gurze z Gzymsami malowanemi; Lustro kryształowe wiszące do Świec z trzema Esami, z tabliczkami lustrowemi, w którey galeryi nie dostaie tafel lustrowych dużych 26, natłuczonych dwie bez kawałka. Tabliczek nie dostaie 156 i w tey galeryi okien 12

szkła taflowego w drzewo oprawne, nie dostaie tafel 2, firanek obrusowych w Oknach 8

W drugim końcu idąc drzwi do **gabinetu rogowego drugiego** takież drzwi podobne jedney formy, lustrowe z Zawiasami z Zamkiem gdańskim mosiężnemi; w Chodząc okno jedne w Ołów oprawne szkła drobnego, szafa w murze z podwóynemi drzwiczkami na zawiaskach z Zamkiem wnętrznym, w kturey Uszczaczów większych y mnieyszych farfurowych 32, Sklannych 7 Osóbek Gibsowych dwie, Kun gibsowy 1, Postumęt 1, małych czarnych postumentów 5, Osóbek glinianych 4, spód od kałamarza marmurowy, Posadzki mozaykowey sztuk 44., Stolików mozaykowych do Osadzenia sześć, w tym Gabineciku drzwi pojedyncze na gurę.

Powracaiąc przez Galeryę do Ganku Opisanego w Lewo stronę do **Sień** przez salę, posadzka z Cegły, okien dwie z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiaskach, latarni 3, stuł 1 ordynaryny, stołów 2 dla kapeli, do grania stolików dwa maleńkich, dla tychże zydlów 3; Szafa na zawiaskach ordynaryina malowana;

w tych sieniach Drzwi No 1mo do **Sali** podwóyne [sic!] na zawiasach

[s. 32]

żelaznych, zamkiem Gdańskim, mosiężnym; wchodząc posadzka dębowa sztukami sadzona; sufit w Rużnych sztu-

kateryach, okien cztery po tafel 20, z kturych dwie okna wpuł odmykaiące się na Galeryę, pieców farfurowych dwa, kominków mozaykowych, czarnych dwa, nad Onemi Lustra maiące w sobie po tafel 6.; w memblach Szyrokich, snicerskich Fangultów wyzłaczane luster kryształowych przednich do świec dwie, mnieysze trzecie, duże, całe; Lichtarzy Esowych drewnianych do świec, do muru w koło poprzybijanych numero 11;

z tey sali w lewą Drzwi No 2do podwóyne do **Pokoju** na zawiasach, z Zamkiem ślosarskich, Gdańskimi mosieżnym; wchodząc posadzka dębowa na klejona [sic!]; sufit sztukatorski; Okien 4 z kwaterami odmykaiącemi się na zawiasach ślosarskich; piec z kafel farfurowych, gzymsiki potłuczone; kominek czarny mozaykowy na którym lustro o 6 taflach, w ramach snycerskich oprawne, fangultem wyzłacane; drugie lustro po między [sic!] Okien w murze o trzech taflach, snicerską sztukateryą oprawne, wyzłacane, od tego lustra snicerskiey sztuki kawał z dołu oderwany; lustro kryształowe przednie do świec wiszące całe;

z tego Pokoju zaraz w prawą Drzwi No 3tio do **Gabineciku;** pierwsze drzwi potaiemne na zawiasach, z Zakrętko, płutnem obite; drugie drzwi z Czterma kwaterami odmykaiące się,

[s. 33]

na zawiasach, z Zasuwko; wchodząc posadzka sosowa heblowana; okno iedne z kwaterami odmykaiące się; policy

po obu stron, do Xiąg; w nim drzwi poiedyncze na Galeryę z zawiasami y zamkiem francuskim.
Wychodząc w prawo Drzwi No 4to do **pokoju Beduar Lustrowego** pierwsze chińsko Czarno Lakierowane z wyzłacaniem z drugiey strony w szkło oprawne, na zawiasach mosiężnych, z Zamkiem gdańskim, mosiężnym; drugie drzwi w lustro oprawne na zawiasach mosiężnych z Zamkiem gdańskim, mosiężnym; w Chodząc posadzka fornirowana Orzechem z Cyfro mosiężną, cynową y konchową wysadzona; okien dwie, jedne odmykające się na **Galeryę;** wszystek ten pokoy lustrami taflowemi wysadzani; sufit takoż wszystek w lustrach; drzwi do szafy w lustrach na zawiasach mosiężnych, z Zamkiem gdańskim, mosiężnym; lustro kryształowe, przednie, do świec, wiszące; parawanik do kominka z Lustra; Osóbek Chińskich 9.

powracaiąc z tego Pokoju w prawą Drzwi No 5to do **pokoiu Alkowego** podwóyne, na zawiasach, z Zamkiem gdańskim, mosiężnym; w chodząc posadzka Dębowa; naklejano sufit sztukaterski, okien trzy z kwateramy odmykaiącemi się, na zawiaskach y zakrętkach ślosarskich; z tych jedną okno ztłuczone y mało co szkła nayduie się; piec z kafel zielonych; kominkiem mozaykowym czarnym, na kturym lustro w murze

[s. 34]

o trzech taflach, w ramach snicerskich, Fangultem wyzłacane; luster w murze pomiędzy oknami dwie; potatel dwie z takowoż akomodacyą; lustro śrzod pokoju kryształowe, przednie, do świec wiszące; w tymże Pokoju kolumny cztyry ze sztukateryą mozaykową z balasami takoż mozaykowemi, w tym pokoju kanapa, przy kturey płutno zostaie; Taboretów z parenczami y nóżkami snicerskiemi lakierowane zielone posrebrzanych przy których tylo Płótna – 10; Taboretów takichże przy których płótno – 3; Stolików mozaykowych 3; Stolik Chiński z wyzłacanem 1; Stolik marmurowy wyklejany 1; Stolik lakierowany w kolorze Indychtowym 1.

z tego pokoju w lewą Drzwi No 6to do **Gardyrobki ciemney** tamże złożone memble snycerskiey przedniey roboty, fangultem wyzłacane, kture ze wszystkim połamane, z tey Gardyrobki drzwi poiedyncze do **drugiey gardyrobki**; tamże dwoie drzwi, pierwsze do Sień przód salą, drugie do Pokojów opisanych.

Powracaiąc ztamtąd przez pokoje y Sale do Pokoju drugiego Apartamentu Drzwi No 7mo do **pokoju stołowego** podwóyne na zawiasach z Zamkiem gdańskim, mosiężnym; wchodząc posadzka Dębowa szttukami wyklejana; sufit sztukatorski; okien 3, z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiaskach ślosarskich pobielane z Zakrętkami żelaznemi;

[s. 35]

Piec farfurowy z kominkiem mozaykowym, na kturym lustro w murze, z czterma taflami, w lisztwach gładkich, pozłociste; Lustro drugie pomiędzy okien, w murze, z trzema taflami, w Lisztwach gładkich, Fangultem wyzłacane; Luster Kryształowych do Świec zawieszonych 3; Zydlów prostych z paręczami 5, z tych jeden, kirem karmazynowym powlekany;

w tym Pokoju po lewej ręce Drzwi No 8vo do **Biblioteki** *(16)* pojedyncze na zawiasach; w chodząc podłoga sosnowa heblowana, sufit pobielany, okno 1, z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiaskach; policzki po Obustron tamże drzwi podwóyne, na zawiasach, z Zamkiem francuskim, popsutym na **galeryę** *(10a).*

Powracaiąc w tym że pokoju Drzwi No 9 do **Gabinetu śrzedniego** *(17)* podwóyne na zawiasach z Zamkiem francuskim popsutym, wchodząc posadzka sosnowa heblowana, sufit pobielany, okno 1. Szafy obu stron za szkłem z kwaterami odmykaiącemi się niedostaie kwatery 1.

Powracaiąc do tegoż pokoju Drzwi No 10mo do **Gabinetu rogowego** podwóyne, na zawiasach, z Zaszczepko żelazną: w Chodząc podłoga sosnowa; okien 2, z kwaterami odmykaiącemi się; drzwi **na Galeryę** podwóyne, na zawiasach, z Zamkiem popsutym, te są drzwi w szkło oprawne; powracaiąc

[s. 36]

do tegoż pokoju stołowego jdąc po lewey ręce do **sionek przechodnich** drzwi podwóyne z Zamkie[m] gdańskim obite, na zawiasach żelaznych; wchodząc drzwi podwóyne na zawiasach z Zamkiem gdańskim, w prawej ręce do Sali opisaney prosto jdąc tym że przechodem.

Drzwi No 11mo do **Pokoju Alkowego** podwóyne, na zawiasach, z Zamkiem gdańskim: wchodząc posadzka heblowana; sufit sztukatorski; okien dubeltowych dwie, z szkła taflowego, niedostaie tafel 4 z kwaterami odmykaiącemi się; piec farfurowy z kominkiem mozaykowym, na którym lustro w murze maiące tafel 4, drugie lustro w murze pomiędzy oknami maiące taflów 3; Luster wiszących, kryształowych, do świec 2, kolumny mozaykowe ze sztukateryą dwie, obicia płutnianego, druczku prostego; stolików dwa, jeden mozaykowy, drugi czarny, składany, skuro obity;
w tym że pokoju w lewą Drzwi No 12do do **Gabinetu** podwóyne z Zamkiem francuskim, z Zawiasami; wchodząc podłoga zwyczayna; sufit sztukaterski; drzwi podwóyne z Zawiasami, w szkło oprawne, niedostaie tafli 1 potłuczonych dwie; w nim kanapa 1 Burgratela żułta odarta, doniey materac y wał takoż materyą powlekane, do Skarbcu zaniesione y w szafie pod numero zapisano; Krzeseł starych 5; Szafa w murze z podwóynemi drzwiczkami; powracając do pokoju alkowego w lewą

[s. 37]

Drzwi No 13tio do **drugich sień przechodnich alias kurytarzyka** jedne drzwi potaiemne, płutnem obite, przy nich drugie pojedyncze na zawiasach z dwoma haczkami, daley; drzwi trzecie na zawiasach, gdzie okno 1. z kwaterami odmykaiącemi się; po prawey, też ręce drzwi do Sień wschodowych dębowe podwoyne na zawiasach z Zamkiem Francuskim;

a w lewą stronę Drzwi No 14to do **Pokoju** *(24)* podwóyne, na zawiasach, z zamkiem francuskim; w Chodząc posadzka sosnowa; sufit sztukaterski; okien dwie dubeltowe z kwaterami odmykaiącemi się na zawiaskach y zakrętkach; piec z kafel farfurowych; kominkiem mozaykowym, na kturym znak, że było lustro; w tymże pokoju szaf formiastych dwie, lakierowane, w kolorze saledynowym, z lisztwami wyzłacanemi w dole, z Zameczkami wnętrznemi, mosiężne mające szuflad 10, w gurze po troie drzwiczek z Zameczkami y zawiaskami mosiężnemi w szkło oprawne, przytych drzwiczkach maiące po szuflad ze szkłem 15, na którym szkło malowane rużne lanszafciki zamęczkami cioganemi [sic!], czarnymi lisztwami wyzłacanemi chińskie; szafa trzecia Chińska lakierowana w kolorze siarczystym, z Akomodacyą rużnemi kwiatami, w dole odmykanie, poiedyncze, z Zameczkiem y zawiaskami mosiężnemi, śrzodkiem szuflad 4, pobocznych 10, w gurze pojedyncze

[s. 38]

na zawiaskach mosiężnych, tamże szufad 5, pobocznych 10, przy każdy szufladzie groszeczki mosiężne pozłacane; Szafa Czwarta czarna, chińska lakierowana, z kwiatami posłoczanemi [sic!] na nóżkach snicerskich wyzłacanych, z podwoynemi drzwiczkami, po 5 zawias mosiężnych, z blacho y narożniczkami takiemiż, kturey suflad in numero 10; Szafa Piąta Chińska, czarna lakierowana, takieyże formy podobna; W tymże Pokoju szaf 3, rozebrane z drzwiczkami, w szkło oprawne, po części szkło potłuczone;

z tego Pokoju Drzwi No 15to do **Gabinetu Chińskiego rogowego** *(25)* podwoyne, z czterema kwaterami odmikaiącemi, w szkło oprawne, na zawiaskach; drugie podwóyne, czarno lakierowano, z kwiatami, na zawiaskach mosiężnych, z Zamkiem gdańskim mosiężnym; w Chodząc posadzka marmurowa; lamperye wkoło lakierowane; cały ten gabinet chiński lakierowany, na płutnie; w gurze powód malowany w rużnych osobach; kominek gibsowy; w prawey ręce przy oknie drzwi drewniane, kraciane, czarno lakierowane. na zawiasach w gurze kwatery niedostaie; za temi drzwiami okno skroz otwieraiące do **Ganku żelaznego** roboty przedniey; stuł 1 skuro obity;

z tego gabinetu Drzwi no 16to do **Galeryi** *(23a)* pustej troje; pierwsze czarne, lakierowane, kraciane na zawiasach, z zakrętko; drugie dębowe, podwóyne, na zawiasach, w szkło oprawne; trzecie podobne onymże takoż

[s. 39]

w szkło oprawne, z zamkiem francuskim; wchodząc do galeryi okien dużych 14, z kturych całych 10, a w trzech niedostaie, tafel wielkich 10 czternastego też ze wszystkim niema; jdąc w drugi koniec tey Galeryi **ku Oficynom** do tychże drzwi dwoje podwóyne, na zawiasach zamkach francuskich.

Opisanie Pokojów Gurnych, To jest drugiej Kondygnacyi
Wchodząc z tych Pokojów przez sale i sień na ganek dolne w Lewo rękę udaiąc się **wschody** na gure, wchodząc do **sień** posadzka z cegły, daley postępuiąc przed samą salo posadzka marmurowa, tamże w gurze dwie sztaby żelazne przepasane;

Drzwi No 1mo do **Sali** drzwi dębowe, duże na zawiasach gruntownych, z Zaszczepko, przy tych drzwiach zamek wiszący; w Chodząc do Sali posadzka marmurowa; sufit sztukateryą przedziwno akomodowany; kominków marmurowych 2; Okien dużych 4, szkła taflowego, w drzewa oprawne; w gurze też okrągłych okien dwie; nade drzwiami pierwszemi Portret krula Jana w Cyrkule do połowy malowany, z Historyą wiedeńska, przy nim portret krulowey Imci; Portretów Familji Radziwiłłowskiey malowanych w Całych osobach. dużych. y mnieyszych 43; Portretów teyże Familij do połowy malowanych 39; w tey Sali żadnych lustr niema, tylko sznury wiszą od lustrów;

z tey sali w lewą rękę Drzwi No 12do do **Sali mnieyszey portretowey** podwóyne, na zawiasach, z Zamkiem francuskim;

[s. 40]

wchodząc posadzka marmurowa; sufit w cyrkule, w kturym wymalowany wjazd do Rzymu Xcia Mikołaja [sic!] Radziwiłła; okien 3, szkła drobnego, w Ołów oprawne z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiaskach, pręcikach y zakrętkach; portretów Familij Radziwiłłowskiej do puł malowanych, qwadratowych, w Lisztwach pozłacanych in omni 104; lustro do świec wiszące, mosiężne, po bielane, mające w sobie esów lichtarzowych przedniey roboty 12; kominek marmurowy; Szaf Formiastych dwie, włoskim Orzechem fornirowane, po 4 szuflady maiące, y po antab 2, mosiężne; bilar odarty ze wszystkim;

z tey sali w lewą Drzwi No 3tio do **pokoiu marmurowego** podwóyne, na zawiasach, z Zamkiem francuskim, przy tych drzwiach memle [sic!] marmurowe, w Gurze Herbem Radziwiłłowskim; wchodząc posadzka marmurowa; z lamperyami w koło marmurowemi; sufit sztukaterski; piec farfurowy z kominkiem sztukaterskim, do niego ramy snicerskie fangultem wyzłacane, na kturym Portret krula Jana na koniu siedzącym; okien dubeltowych 3, z szkla taflowego, z kwaterami niedomykaiącemi się na zawiaskach y zakrętkach; ze śrzodka okiennicami ze czterma kwaterami, na zawiaskach; przy dwuch oknach lamperye

mozaykowe, a przy trzecim Oknie malowane; w tymże pokoju stół mozaykowy, duży, z Architekturą, w koło lisztwy mosiężne, orzechem sadzone; Łużko chińskie, lakierowane karminem z Akomodacyą złoto; lustro kryształowe do świec potłuczone;

z tego pokoju w lewą Drzwi No 4to do **Gabinetu** podwoyne na zawiasach

[s. 41]

z Zamkiem francuskim, w kturym posadzka Dębowa; lamperye z drzewa malowane; sufit sztukaterski; piec z kafel farfurowych; kominkiem ordynarynym; okien dwie, dubeltowe szkła taflowego, z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiaskach y zakrętkach, przy iednym ze Śrzdka Okunico; stolik szafiasty, chiński, siarczysto lakierowany, z podwóynemi drzwiczkami, na zawiaskach, z Zameczkami mosiężnemi, zwierzchu stolik mozaykowy; kanapa na kturym [sic!] tylko płótno zostaie;

z tego Gabinetu przez Pokóy marmurowy w lewą. Drzwi No 5to do **Gabinetu rogowego** podwóyne, na zawiasach, bez zamka; w Chodząc posadzka marmurowa; lamperye w koło; okien dwie, szkła taflowego, z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiaskach, z Zakrętkami, w kturych jedna tafla ztłuczone;

z tego gabinetu prosto na galeryę Drzwi No 6to do **Galeryi** podwóyne, na zawiasach, z zamkiem francuskim; wcho-

dząc przy drzwiach tychż, z obu stron osoby na postumentach w puł snicerskiey roboty, nad drzwiami Armaturą sztukaterską; po kątach osóbek w muszlach dwie; w teyże Galeryi osóbek po obu stron sztukaterskic[h] 12, posadzka y sufit z tarcic; okien 6; Zasłon płucienych 5; sztuk kuchennych na płutnie różnego wyrazania olejem malowane w blintramach numero 8; history Rużnych sztuk malarskich napłutnie z Oleje [sic!] malowane w bleytramach munero 8; Batalii J.O.X. Janusza pod Kjiowem, na płutnie, z Olejem malowanyc [sic!] w bleytramach nume: 3; lanszaftów rużnych sztu[k] nume: 14;

Idąc to galeryą w drugi koniec poobustron y nade drzwiami, takoż sztukateryą podobną.

[s. 42]

Drzwi No 7mo do **Baszteciku rogowego**; w Chodząc posadzka sosnowa; okno odkmyaiące się ze wszystkim **do Ganecku** [sic!] nad Ogrodem z krato żelazną; ten basztecik wszystek malowany Gryszpanem napłutnie; w Samey też kopule okienem 12, lanszafków na płutnie w kwiaty z Olejem malowanych 4, w ramach czarno malowanych dwa;

powracaiąc przez wyz opisane pokoje do pokoju złotego Drzwi No 8vo do **Pokoju złotego** drzwi podwóyne, na zawiasach, z Zamkiem francuskim; przy tych drzwiach po obu stron memle marmurowe nad drzwiami herbem Radziwiłłowskim; w Chodząc posadzka dębowa w kostki

sadzona; z Lamperyami wyzłacanemi; sufit, akomodowany, wszystek sztuko malarsko przednia, okien dubeltowych 3 z kwaterami, odmykaiącemi się, na zawiaskach y zakrętkach; kominek winklasty w koło lisztwy marmurowe; po między oknami, lustro, duże o jedney tafli, w ramach snicerskich, fangultem wyzłacane; lustro kryształowe do świec wiszące w tym pokoju; prawa strona wszystka w lustrach kracianych stolarskiey Roboty, Fangultem wyzłacane, iedney lusterki niedostaie; stolik mozaykowy w kwiaty z lisztwami mosiężnemi w koło nóżki orzechem wykładane y mosiądzem powlekane; Szaf Formiastych dwie, chińskie siarczysto lakierowane, na sześciu nóżkach, snicerskiey roboty, czerwoną lakierowane z pozłoto, wierzch takieyże Akomodacyi

[s. 43]

z podwóynemi drzwiczkami, z zawiaskamy y zameczkami mosiężnemi, maiące po szuflad 10; Item szaf dwie Formiastych, Chińskich, czarno z białym lakierowane, w dole maiące po szuflad 10, w gurze pojedyncze drzwiczki w lustro oprawne, 1 natłuczone, z Zawiaskami, y zameczkami mosiężnemi, pobocznych y pod lustrem maiące szufladek 15, kanapa trzścino opletana, iedna, krzesło 1 opłutnie z wierzchu kawał partyru;

z tego pokoju w lewą Drzwi No 9no do **Gabinetu rogowego** podwoyne, w Lustrach kracianych y nade drzwiami takież, na zawiasach żelaznych, z Zamkiem gdańskim, mosięż-

nym; w Chodząc posadzka marmurowa z lamperyami; Obicie napłutnie malowane ze złotem Chińskie; sufit sztukateryą malowany; okien dwie, dubeltowe, z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiaskach y zakrękach [sic!] żelaznych, niedostaie tafel 4; stolik z Zameczkiem y zawiaskami żelaznemi; Taboret trzścinkowy; Lichtarzów posrzebrzanych [sic!] z tackami dwa;

Powracaiąc z tego pokoiu w lewą Drzwi No 10mo do **Pokoju Alkowego** takoweż drzwi formiaste, podwóyne, w Lustrach kracianych na zawiasach, z Zamkiem gdańskim, mosiężnymi; wchodząc posadzka dębowa z lamperyami wyzłacane; sufit przedniego malowania, z rużnemi osobami, okno 1 dubeltowe na zawiasach, z kwaterami odmykaiącemi się, nie dostaie tafel dwóch; piec z kafel Farfurowych; kominkiem szafiastym wkoło

[s. 44]

marmurowy; do niego Parasonik snicerski wyzłacany; szaf w murze 3, z podwóynemi drzwiczkami, na zawiaskach, bez zamków, przy jedney z zaszczepką; Szafa chińska, lakierowana, z kwiatami wyzłacanemi, w dole szuflad 5, w gurze drzwiczki w szkło oprawne, na zawiaskach y zamkiem mosiężnym maiąca z pobocznemy, szufladek 14; szafka dębowa orzechem włoskim powlekana z dwoma drzwiczkami, na zawiaskach y zamkiem mosiężnemi; postumęt na wode o trzech nóżkach, malowany;

w Prawej stronie przy piecu **gardyrobka** drzwiczki drewniane, kraciane, na zawiaskach; ta Gardyrobka tafelkami farfurowemi Tynkowana;

od tey Gardyrobki w Lewą rękę Drzwi No 11mo do **Gardyrobki rogowey** drzwi dubeltowe, poiedyncze, na zawiaskach bez zamków przyjednych z Zaszczepko; wchodząc okno iedne z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiasach. y zakrętkach; szafa w murze z Podwóynemi drzwiczkami, z Zawiaskami y kruczkiem; w tey gardyrobce **drzwi na galeryę;**

powracaiąc z tych Pokojów przez sale do drugiego Apartamentów Pokojów [sic!] Drzwi No 12do do **Pokoju Portretowego** podwóyne, nazawisach [sic!], z Zamkiem Francuskim; w chodząc posadzka sosnowa y sufit takiż; lamperye wkoło; piec z kafel Ordynarynych; z kominkiem; okien 4 w Ołów y drzewo oprawne, z kwaterami odmykaiącemi, na zawiaskach, z pręcikami y zakrętkami żelaznemi; stolik mozaykowy na nóżkach 1; Portretów Familii Radziwiłłowskich y Innych

[s. 45]

Monarchów, Portretów pastelowych małych, za szkłem w ramach pozłacanych – 13; Portretów bez szkła pastelowych w ramach pozłacanych 6; Portretów całych różnych z Olejem malowanych w bleytramach 9, Portretów do połowy malowanych różnych osób napłutnie, z Olejem, w bleytramach 110;

W tymże pokoju po lewey ręce drzwi dwoie; Drzwi No 13tio do **Gabinetu** podwóyne, na zawiasach, z Zamkiem Francuskim; w chodząc okno jedne z kwaterami odmykającemi się z Okiennicą; drzwi podwóyne **na Ganek** z Zawiasami, powracając w Lewą stół fortuny [sic!] zielonym suknem wybity;

Drzwi No 14to do **Gabinetu rogowego** podwóyne, na zawiasach, z Zamkiem Francuskim; wchodząc okien dwie z kwaterami odmykaiącemi się, z zawiaskami y zakrętkami; do jednego okna cała okiennica, do drugiego połowa kwatery; tamże szafka, w kturey portretów okrągłych, Gibsowych, do połowy osób, wyzłacane 2;

powracaiąc do **tegoż pokoju portretowego** drzwi trzecie podwóyne do **pokoju alias skarbcu** na zawiasach, z Zamkiem francuskim, zabite;

wracaiąc się do Sali po Lewey Ręce Drzwi No 15to do **Skarbcu** dębowe, poiedyncze, na zawiasach y hakach, z Zaszczepką, przy kturych zamek wiszący; przy nich drugie drzwi podwóyne, na zawiasach y zamkiem francuskim; w Chodząc posadzka y sufit sosnowe, okien 3 w ołów y drzewo oprawne, z kwaterami odmykaiącemi się; piec kafel poliwy ordynaryney; z kominkiem obicia druczkowego Płutna;

Szafa No 1mo Gdańska, orzechem francuskim fornirowana, ze rznięciem snicerskim, z dołu szuflada

[s. 46]

duża, do niey drzwi podwóyne, na sztyftach żelaznych,
z Zamkiem Francuskim, w kturey złożenie różne takowe
Mis Saxońskiey Porceneli ze złotem sztuk – 13;
Pułmisków saxońskiey Porceneli za złotem sztuk – 9;
Przystawek takieyże porceneli sztuk – 37;
Talerzy teyże Porceneli Tuzinów 5 y sztuk – 7;
Mis Holenderskiey porceneli sztuk – 6;
Pułmisków holenderskiey porceneli sztuk – 5;
Wanienka holenderska przednia – 1;
Przystawek holenderskiey porceneli sztuk – 5;
Czarek holenderskiey porceneli sztuk – 3;
Talerzy holenderskiey porceneli sztuk – 9;
Talerzy ordynaryney porceneli sztuk – 19;
Talerzy mnieyszych takichże sztuk – 6;
Miseczek takichże porceneli sztuk – 4;
Filiżanek Saxońskiey porceneli przedniey par – 26;
Spodnich Filiżanek saxańskiey [sic!] porcen: Tuzinów – 6;
Czarek Saxońskiey porceneli sztuk stłuczonych – 5;
Wanienka do cukru Saxońskiey porce: natłuczona – 1;
Iaszczyk z nakrywko do masła saxońskiey porce: – 1;
Filiżanek do Czykulaty holenderskiey porce: par – 5;
Filiżanek spodnich holenderskiey porcene: sztuk – 6;
Filiżanek spodnich do czykulaty olenderskich sztuk – 4;
Czarka takoż holenderska – 1;
Garnuszek Fajorkowy porcenelowy z nóżkami – 2;
Miednica z dzbanuszkiem porcenelowe sztuk – 2;

Potłuczonych przystawek y talerzy porcenelowich sztuk – 20;
Czar całych żułtey porceneli sztuk – 2;
Uszaczczów [sic!] Saxońskich z nakrywkami sztuk – 3;

[s. 47]

Postumentów teyże porceneli sztuk – 2;
Uszaczów Farfurowych sztuk – 25;
Uszaczów granatowych sztuk – 6;
Uszaczów szklannych sztuk – 19;
Lewków wyzłacanych sztuk – 2;

Szafa No 2do Takieyże formy, w kturey Uszaczów w kolorze miedzianym ze złotem sztuk – 2;
Koneweczka takiegoż gatunku – 1;
Uszacz holenderski – 1;
Uszaczów roboty Bjalskiey sztuk – 17;
Uszaczów drewnianych czerwono lakierowanych sztuk – 6;
Waz ogrodowych poliwanych sztuk – 2;
Szkatułka bursztynowa z rużnemi osobami z kości słoniowiey rżnięte, ze wszystkim ztłuczone, z Futeralikiem;
Warcabnica z kością słoniową y orzeche[m] włoskim sadzona zruynowana;
Warcabnica 2ga rżnięta z drzewa gruszowego stara;
Szkatułka żelazna mosiędzem okuta pruzka;
Puzderko malowane gryszpanem pruzko;
Zamek gdański nowy mosiężny ze wszystkim jako to skoblem kluczem y blacho;

Zawias mosiężnych 3, zasuwek 5;
Postument mosiężny od imbrakulum;
Postument orzechem włoskim wykładany z sztyfte. zdrze.;
Szuflada z kościanemi sztukami;
Pulpicik chiński Lakierowany ze złotem;
Szalki bez wazek, tylko gwichtów mosiężnych 10;
Szalki mosiężne do ważenia;
Waza miedziana Lakierowana druga stara;

[s. 48]

Dzbanków miedzianych dwa;
Dzban miedziany fajerkowy z rączko na nóżkach;
Prasa drewniana do pieczęci z poduszko;
Modelów mozdzerowych drewnianych dwa;
Na blasie miedzianey Herb Króla Pruskiego;
Szkatuła ześciana z szufladami osmja;
Pudel ześcianych do halbaty [sic!] dwa;
Forma ześciana jedna;
Fręzlów pargaminowych paczek jeden;
Szuflada z kluczami y różnemi drobjaskami żelaza;
Szuflada z rurkami mosiężnemi y żelaznemi do świec;
Postumencik na nóżkach mosiężnych pobielany;
Lawecik okowany z kułkami jeden;
Korpusik zegarowy żelazny z kuleczkami stary zły;
Kompasik papierowy na postumenciku stary;
Pudełko rurkowe zesciany sztuk dwie;
Gałka mosiężna pobielana iedna;
Sit włosianych do sukien niemieckich pacz. 2 alias sztuk 4;

Płutna szarego do krzyżowey roboty Sztuka;
Wałeczek ześciany z Sztyftem żelazny ieden;
Tebel krulewiecki y klinga złamana ztarda (?) żelazne;
Zbroi łańcuszkowey sztuk 3, kołnierz jeden;
Naręczników Gładkich do teyże zbroji sztuk 4;
Kutasy na muły Jedwabnych ze srebrem mieszane 19, do nich napierśnik karmazynowy;
Melon ołowiany naymniey funtów 20;

Szafa No 3tio dębowa na nogach 4 z drzwiczkami, fornirowana orzechem włoskim, z szufladami w niey złożenie;
Stolik składany na trzech nóżkach, żelazny, krajek prostych wałków 3, Futerał cynowy 1;
Lichtarz ześciany 1, miseczek ześcianych dziewię.;

[s. 49]

Grabków żelaznych 2, łopatka żelazna zepsuta;
Szczypcy do brania węglów 1, drugie mosiędzi;
Łopatka żelazna na kształt noża;
Kluczów do Młynku polowego 3, Łokieć żelazny 1;
Zamek staroświecki żelazny od bronj;
Kruczków szmelcowanych do wieszania sukien 3;
Floretów do Fektowana para y szpaski kawał;
Zamek żelazny do młynku polowego;
Wędzidło Arabskie y blacha od kominka z rożenkie.;
Żelaza rużnego drobjasku y kul armatnych 5;
Fajerka mosiężna stara, Szkło wramaiczkach [sic!] czerwone;

Kułko Cynowe od zegarka wodnego z pręcikie. żelaznym;
Farfurowych dzbanków do kwiatów 70;
Pudełko stare bez nakrywki, laska trzścinowa stara z Futerałem, pułkoszków na wilki 5;
Gareł wilczych 2;

Szafa No 4to czarno malowana, z pozłoto, podwóynemi drzwiczkami, na zawiasach, z Zameczkiem z szufladami y policzkami, w niey złożenie niżey się opisuie; Sztuk od futerału zegarowego bogate szylkretem wykładane ze 4 kolumnami, w małych kawałkach zostaiące, kture kolumny srebrną blacho powlekane, po śrzodku między lamaniem; Laurem srebrnym przepasane, kapiteli srebrem powlekane, gzymsiki mieszane srebrem z pozłotą; Kruczków szrubowanych żelaznych do Strzelb kop 10; Szufladka z rużnych drobjaskiem, mosiężnym y żelaznym; Futerał od nożów, Puzdereczko w Cape [sic!] oprawne od nożów; Form gibsowych do rużney sztukaterij 18; Pior kryształowych linowania szesnaście;

[s. 50]

Filaryków rużnych, kamiennych, podłuczonych szufladka model z mosiędzem do namjotu. kałamarczyk kościany zesuty. Baldachimek trzścinkowi w mosiądz oprawny zepsuty; Pudełko drewniane od jaja strusiego;

Szafa No 5to na nogach snicerskich, z podwóynemi drzwiczkami, na sztyftach, z Zamkiem wnętrznym, szufladek 27; pomiędzy onych drugie drzwiczki, w niey złożenie;

Buzdyganów kamienych, szlifowanych 3; wanienek takichże 3; mozdzierzyków szlifowanych 2; kamienny 1; Ładownica drewniana z szścio. [sic!] kamieniami sadzona; Gałek kamiennych 11; w szufladach kamieni rużnych Jaspisowych y polskich, potłuczonych, w kawałkach; Tabliczek mozaykowych na marmurze cztyru; Balasików mosiężnych 87; Balasików kościanych y rogowych z milerkami 9; guzików włosianych buntów 12; Guzików kamilerowych w rużnym kolorze buntów 4; kulczyków mosiężnych do Obicia buntów 3; Koszulka Turecka do masek; Herbów na atłasie 3 w rużowym ze srebrem;

Szafa No 6to Stolarskiey roboty kolore[m] orzechowym malowana ze wszystkim zruynowana;

Szafa No 7mo Gdańska Orzechem francuskim fornirowana, ze rżnięciem snycerskim, z podwóynemi drzwiczkami, na sztyftach, z zamkiem francuskim, w kturey Obicia burgateli żułtey, pourywaney brytów 25 y kawałków 5; Obicia burgateli zieloney bretów 16 y kawałków 4; Obicia mory żułtey z Czerwonym wprasy [sic!] brytów 10 y kawał 1;

[s. 51]

Sukien Trębackich axamitu karmazynowego z pasamanami żułtemi, bękitnemi, czerwonemi y z Galonem trzy; Wędzgłowia na kanapie axamitu rytego, karmazynowego 2; Poszka zwierzchu atłasu zielonego; Sukno na Czaprak karmazynowego z Granatowym porżnięte; Płutna druczkowego do pawilonu we dwuch kolorach sztuka;

Materaców do kanapy 1, o płutnie drugi powlekany, z walikiem [sic!]; burgatelo żułto y poduszka do krzesła; Sztuka partyrowa od kanapy ze srebrem we dwuch kolorach, kafowym y żułtym, płutnem podszyta; kulbak dwie dla Francymerów, 1 Axamita fiolotowego druga zamszowa; Węcgłowia kobiernackiey roboty do sanek sztuk 2; Harasu zielonego łokci 7; poduszka skurzana od kolaski; pokrowców harasowych 6; sukna starego, barszczowego do okien szmatów dwa.

Szafa No 8vo Stolarskiey roboty na ośmiu gałkach, Lakierowana, wszystka niebieską, z pozłote maiąca szufladek 10, z zameczkami mosiężnemi, z blaszkami pozłocanemi, prużna;
Szafa No 9no Chińska, czarno Lakierowana, z wyzłacaniem, na czterech nogach snycerskich, z podwóynemi drzwiczkami, na zawiasach, z Zamkiem, z blaszko mosiężnemi, próżna.

Szafa No 10mo Fornirowana z rużnym drzewem, z kwitami, drzwiczkami dubeltowemi, podwóynemi, na sztyftach żelaznych, próżna.

Szafa No 11mo dębowa, z podwóynemi drzwiczkami na sztyftach żelaznych, z Zamkiem stojąca, na nużkach 4, z szufladami,

[s. 52]

w kturey złożone są rużna szufladki.

Szafa No 12do z Lisztwami mosiężnemi, z podwóynemi drzwiczkami, z krateczką mosiężną, na zawiaskach, y zamkiem; w tey szafie rzeczy opisują się;
Statua Krula Jana na koniu siedzącym ołowianym na postumencie felsz marmurowym; Statua JOX Chorążego z wosku na koniu siedzącym na postumencie drewnianym; Statua stoiąca z drzewa S Sebastiana; Statua stoiąca kamienna na postumenciku; Statua na postumenciku z akomodacyą złotą; Ptaszek ołowiany ogon y czub z piór akomodowany; Lew farfurowy na postumenciku farfurowym; Osóbek farfurowych kolorem y złotem akomodowanych dwie; Osóbek rużnych, hiszpańskich, gibsowych, Farfurowych, drewnianych y Innych sztuk 28; Postument duży kamienny, a dwa małe numero 3; Koników z murzynami drewnianych popsutych 2; Model drewniany wschodowy 1;

Szafa No 13tio Czarno malowana, z pozłoto, z podwóynemi drzwiczkami, na Sztyftach żelaznych, z Zamkiem zelaznym, na postumencie Orzechowym, maiąca szufladek 10; w niey nayduie się kilkadziesiąt sztyfcików żelaznych;

Szafa No 14to Fornirowana Orzechem włoskim, w dole szufladek z Antabkami y zamkiem mosiężnemi 4; śrzodkiem stolik kantarowy z Zamkiem y szufladami, z Gurze z podwóynemi drzwiczkami, w lustro oprawne, na zawiasach z Zamkiem

[s. 53]

mosiężnemi, ze śrzodka drugie drzwiczki, takoż podwóyne, na zawiaskach, z Zamkiem mosięznemi, tamże z szufladkami y przedgrodkami próżne;

Szafa No 15to Takoż podobna oney, Fornirowane, z podwóynemi drzwiczkami w Lustro oprawne, we śrzodku drzwiczki poiedyncze maiąca, Zamków mosiężnych 5, Szuflad w dole 4, Szuflad w Gorze in Omnis 13 Trzynaście prużne;

Szafa No 16to Chińska, Lakierowana, majowa [sic!], na nużkach sześciu, wyzłacana, do niey drzwiczki oprawne w lustro okrągłe, na sztyftach żelaznych, z Zamkiem, w niey szufladek in numero 22 prużne;

Szafa No 17mo et No 18vo Rogowe, fornierowane, Orzechem włoskim, na nóżkach, z pojedynkowemi drzwiczkami w lustro oprawne na zawiaskach y z zamkami mosieżnemi, porużne;

Szafeczka No 19 Mała, niebieska, lakierowana, drzwiczki poiedyncze, na zawiaskach, z Zamkiem żelaznym, prużne;

Szafa No 20mo Pulpitowa, chińska, siarczysto lakierowana, mająca szuflad 15, z Zameczkiem, prużna;

Szafa No 21mo Chińska, niebieską lakierowana, na nóżkach 4, szufladek 17, na szkle malowane, rużne osóbki szufladek, bez szkła, prużna.

Szafa No 22do Pulpitowa, Orzechem, fornirowana, z wierzchu odmykaiąca się, z zamkiem żelaznym, na zawiaskach mosiężnych, śrzodkiem y po obu stron maiąca szufladek 12;

Szafa No 23tio Takoż Orzechem, fornerowana [sic!], przy każdey szufladzie zamki wnętrzne, po dwie antaby mosiężne, pobielane, z szufladami 4, próżna;
Stolik birowy składany z szufladkami y zamkami wnętrznemi popsute prużne;

[s. 54]

Wierzch do stolika, czarno Lakierowany; stoliczek lipowy składany; Szuflada drewniana na zawiaskach, w kturym parasonik żelazny, z nóżkami Akomodowany gałeczkami mosiężnemi, nowy; Zegar wiedeński na trzy kondygnacyi, z rużnemi kurentami, do niego futerał z Filarami, kolumnami y galerykami [sic!] balasikowemi, wyzłacanemi, korpusik w lustra akomodowany w dole drzwiczkami, na zawiasach, z zameczkiem z szufladami fladrem Orzechowym Gximsiki [sic!] ciągnionym srebrem; ten zegar napostumencie 4 murzynów, kapo kitaiową okryty; sepet z Zamkiem wętrznym y zaszczepko, skurą psią morską obity; Obicie żelazne w kturym Xięgi opisuią się.

Xięga pisana Emundi incriti Iuris Consulti – 1; Xięga doktorska Herina – 1; Xięga opusculu. Aureiu. – 1; Historia Zosini – 1; Philisophia Jmainar. [sic!] – 1; Prozodia Joannis cleinere burgunsis – 1; Synonima Parinska [sic!] z Polskim – 1; Divnisi canosis disticha – 1; Felix amicicia – 1; Homeri

& Ranor. & et munium Pugna – 1; Ironicum nume Pompilicu. niporate observationes arca scorbut (...); Historia animaliu. sacra – 1; Lexicon Chimico Pliaramasticu. – 1; Nomen Clatu. truilinguis Grico Latino Germania – 1;
(...)

[s. 57]

Fraitica modica historice – 1; Liber Alchimie – 1; Malarz kunsztowny – 1; Liber de Juribus – 1; Liber Historicus sine titulo – 1;

Skrzynia bjala, podługowata, okuta podługowata okuto [sic!] z antabami żelaznemi, z Zaszczepką, w kturey lustro opisuią się; Tafel lustrowych, większych całych – 18; Tafel takichże trocha natłuczonych – 2; Tafel lustrowych śrzednich całych – 32; Tafel takichże mnieyszych – 3;

Na stole złożonych y papierem przekładanych lustrowych Tafel dużych pułtora łokciowych – 7; Paczek ze śrzodka sukem Czerwonym wybity, w kturym lusterek takich ztluczonych 2; w Tymże paczku szkła Lustrowego, potłuczonego, kawałów dużych 17, mnieyszych 21;

Pak z tarcic w kturym luster 2, w ramach oprawne, długości po łokci puł 4ta [sic!] z Lustrowemi lisztwami, akomodowane, nowe; Lustro No 1mo Przy Oknie stoiące, w ramach oprawne, długości łokci puł 5ta, w lisztwach lustrowych akomodowane; Lustro No 2do, w ramach takichże, długości łokci puł 3cia, w lisztwach lustrowych akomodowane, kilka

sztuczek niestaie; Lustro No 3tio Takiey że Formy, Lisztewki popsute; Lustro No 4to w Ramach długości łokci 3, w lisztwach lustrowych z dołu tafla natłuczona; Lustro No 5to w Ramach długości skompey miary łokci 3, w lisztwach lustrowych akomodow., sztuczek niestaie 7;

[s. 58]

Lustro No 6to w Ramach z lisztwami lustrowemi, z dołu y w gurze listewek niedostaie; Lustro No 7mo w Ramach długości łokci puł 3cia, lisztwy lustrowe odarte; Lustro No 8vo w Ramach łokci 3, w lisztwach granatowych, lustrowych z dołu trocha potłuczone, w Gurze ptaszka niestaiące, y Innych niedostaie sztuczek 6; Lustro No 9no w Ramach długości łokci 3, z lisztwami granatowemi, w Gurze sztuki większey, po Obu stron niedostaie mnieyszych 7; Lustro No 10mo w Ramach długości łokci 2, w lisztwach lustrowych bez sztuczek; Lustro No 11mo w Ramach, długości łokci 2 ¼, w lisztwach żułtych, lustrowych, bez tafli gurney na lisztwach niedostaie sztuczek kilku, tafla ztłuczona; Lustro No 12do w Ramach, długości łokci 8 w lisztwach lustrowych, niedostaie sztuczek 7; Lustro No 13tio w Ramach długości łokci dwa, z lisztwami lustrowemi, tafla dolna ztłuczona, na lisztewkach niedostaie sztuczek 2; Lustro No 14to w Ramach długości łokci 3; Lustro No 15to w Ramach długości łokci 2, o dwuch taflach, ramy siarczysto lakierowane; Lustro No 16to w Ramach snicerskich, siarczysto lakierowane, z dwoma drążyczkami długości łokci dwa; Lustro No 17mo w Ramach siarczysto lakiero-

wane, długości łokci 2 ½ ,Tafla ze wszystkim ztłuczona; Lustro No 18vo w Ramach Orzechowych, długości

[s. 59]

łokci dwa, ze wszystkim ztłuczone; Lustro No 19to w Ramach stolarskich, nie malowane, długości więcey łokcia ze wszystkim ztłuczone; Lustro No 20mo w Ramach czarny, staroświeckie, ztłuczone; Rama od lustru długości y formy pierwszego opisanego; lustro bez tafel tylo w gurze akomodowana z Lustra, poboczne lisztwy lustrowe po odzierane; Ram lustrowych 8, rużney dłogości po łokci 3 y więcey, bez tafel tylko we dwuch ramach nayduie się; Tafel gurnych dwie y Innych, lisztwy nie całe; Item Rama siarczysta, lakierowana; Tafla od karety kryształowa długości Łokci 2, w ramach Axamitem rytym powlekana, ze wszystkim ztłuczona, mnieyszych 2 całe; Tafel szkła takoż od karety, w Ramach Granatowych Ax. 4; Tafel od karety w ramach suknem karmazynowym powlekane 3, z kturych ztłuczonych dwie; Latarnia z szkła w miedź oprawna, przedney roboty pozłacana ze śrzodka lakierowana cała; Parawanik o sześciu bretach, Chiński, napłutnie lakierowany, z Zawiaskami mosiężnemi, nowy, drugi zażywany takoż Chiński; Parawanik trzeci Chiński o 6 bretach, niedokączony; Sepet skuro Obity, w kturym różnego kawałków sukna y Inną na nie nie zgodne; Młynek polowy, drewniany, z kułkiem żelaznym; Nogi żelazne do kominka; Blacha żelazna duża, nowa; Basetla Goła bez strun; szkatuła podła zdartym jedwabiem stare [sic!];

[s. 60]

Pudełko drewniane, lakierowane, bez wierzchu; Szuflada w Szkło oprawne, w kturym papuga wypchana; Szuflada w Szkło oprawna puzna [sic!]; Trzścina morska maiąca kolanków 12; Map dwie na wałkach; Palm żydowskich dwie; Modelów Okrętowych y Bacikowych 3; Modelów drewnianych armatkowych 5; Wałek szklanny w drzewo oprawny; głowa Jelenowa z rogami prawdziwemi; Głów dwie sarnich roboty snycerskiey; Głów dwie prawdziwych, niedźwiedzich; statuy Alabastrowych Adama y Ewi; Sprężyn żelaznych od karety Paradney sztuk 2; Puczek z kieliszkami, w kturym kieliszków małych 120, dużych 5, szeroki 1;

Powracaiąc ze skarbcu **na ganek** w Lewą rękę mino [sic!] **wschody - do Pokoju**.
Drzwi No 16to do **Pokoju** podwóyne, na zawiasach, z Zamkiem Francuskim; w Chodząc po lewey ręce przepierzenie; posadzka y sufit sosnowy; Okien 3 szkła taflowego z kwaterami odmykaiąmi [sic!] się na zawiaskach y zakrętkach; piec z kafel białych; kominkiem; w tym pokoju lamperye stolarskie; stołek mozaykowy; z tego pokoju drzwi podwóyne do Skarbcu opisanego, zabite powracając z tamtąd w Lewą rękę;

Drzwi No 17mo do **Gabinetu Rogowego** pojedyncze, na zawiasach, z Zaszczepką; wchodząc posadzka sosnowa; okien

dwie szkła taflowego, z kwaterami odmykaiącemi się, w tymże gabinecie

[s. 61]

kopersztychów rużnych w Ramach czarnych Ośmdziesiąt pięć, kopersztychów bez ramek 22;

Drzwi No 18vo do **Galeryi** podwóyne, malowane perłową z zielonym, z lisztwami na zawiasach, z Zamkiem francuskim; w Chodząc do galeryi posadzka y sufit sosnowy; lamperye w koło malowane popielato, z Zielonym lisztwami wyzłacanem; Okien 6, szkła taflowego, szaf pobocznych w szkło taflowe oprawne 23, szaf śrzodkiem w linji stojących z Obustron za szkłem, z kratami 4 y te są kraty drewniane, w kturych szafach kwatery odsuwaiące się malowane y wozłacane tak kraty iako y drzwiczki z Zawiaskami żelaznemi; nad temi szafami Gzymsy wyzłacane, w Szafach stłuczonych tafel pięć.

Opisanie Portretów w tey Galery [sic!]
Portret Krulowey Janowey ze Czworga dziećmi w blintramie , na Płutnie, z Olejem, malowany w Całych Osobach, niedokączony – 1;
Portret Józefa Patryarchy z dwoma więźniami, podczaszym y piekarzem, sny wykładający, w bleytramie, z Olejem malowany – 1;
Portret Krula Dawida w cały osobie strojący, w Ręku goliata trzymaiący, w bleytramie malowany – 1;

Portretów w całych Osobach Familij Radziwiłłowskiey, w bleytramie, na płutnie, z Olejem malowany, sztuk – 8;
Portretów Teyże Familii do połowy, w bleytramie, na płutnie, z Olejem malowanych, sztuk – 16;
Portretów Teyże familij większych – 2;

[s. 62]

Portret Krula Francuskiego do Połowy malowany – 1;
Portret Xiężnicki Radziw., w ramach pozłocanych, Okrągły – 1;
Portretów starych, rużnych historij, w bleytramie – 2;
Portrecik z trzema Jęczarami, w bleytramie malowani – 1;
Portrecik Holendrów duże, starych – 1;
Portret duży babki z paziem trzymaiące papugę y kruka zamorskiego, w bleytramie malowany – 1;
Portret Kozaków dwuch na bandurze, w ramkach – 2;
Obraz S. Michała smoka przebjiaiącego – 1;
Lanszaftów rużnych osób y zwierząt malowanych, w ramkach posrzebrzanych – 10;
Lanszaftów z drzewkami starych – 2;
Lanszaft z Zaiącem, drugi z kwiatami – 2;
Kopersztychów na papierze rużnych, w ramkach snicerskich – 25;
Kopersztychów w ramkach czarnych – 32;
Kopersztychów w bleytramach rużnych – 43;
Ołtarz sztychowany w ramkach pozłacany – 1;
Konkluzia sztychowana w ramkach dębowych – 1;
Mapp rużnych starych – 8;

Stolik na płutnie malowany w bleytramie – 1;

Opisanie Pokojów 3. Kondygnacyi

Powracaiąc z tey galelyi [sic!] na **ganek** po Prawej ręce w **schody na gurze 3ciey** kondygnacyi, idąc w schodami drzwi pojedyncze na zawiasach, y z Zaszczepko y próbojem, z Zamkiem wiszącym; idąc daley wschodami po lewey stronie;

Drzwi No 1mo do **Pokoju alias skarbcu** pojedyncze, na zawiasach, z probojem, bez zaszczepki ze śrzodka haczkiem; wchodząc podłoga

[s. 63]

y połap z tarcic; Okien okrągłych 3, szkła drobnego; Skryn [sic!] sosnowych, z Okuciem z Zamkami y zaszczepkami, złe, popsute nomero 6, z kturych w jedney rużnych koper-sztychów starych; w drugiey skrzyni na muły napierśników z blaszkami y kutasami starych 8; kawałków szorkowych na też muły, nie zgodne, stare; Tuba blaszana w Futerale; kulbak polowych zamszą obitych dwie; futerał na kapelusze skurą obity; puł zorek z mosiędzem stary; chomontów Brycznych stare, złe;

do **baszteciku** drzwi nie ma tylko dwa haki; w nim klawicymbał Orzechową malowany; ze wszystkim zruynowany; klewikorcików popsutych dwa; skrzyń starych z Okuciem y zamkami popsutemi;

Drzwi No 2do do **Skarbcu drugiego** na zawiasach, z dwoma zaszczepkami y kruczkami; w Chodząc podłoga y połap z tarciz [sic!]; Okien Okrągłych 3, szkła drobnego; Pieców Farfurowych na podłoge stojących 6, postumentów marmurowych 6; skrzynia Okuta z Zamkiem, w kturey kantarów z munsztukami y wędzidłami starych, złych 13; szorów starych 2; szorków na brytany 2; ładownic starych dwie; juków starych 2; Olstrów starych par 5; Czapraków starych 2; Czapraków na brytany z pilści, na płutnie pikowanych. z przążkami mosiężnemi sztuk 20; Pak, w ktorym ładownic Graymuszkaterskich, łosich, z Galonem szychowym y z rurkami

[s. 64]

zaścianemi sztuk 11; Pandentów takichże 2; kapturków od Olstrów barwianych 20; Czapraków takichże 14; Czapek Jenczarskich z blaszkami 3; ładownica piechurska znaku z Orłem do balów 2; kataneczka kraszaninowa; Zamków dużych żelaznych wnętrznych 4; Koszyk skurzany z Zamkiem wnętrznym; Skrzynia Biała, z kturym młynków Polowych żelanych [sic!], z koszykami, nowych, z kluczami dwa; Świdrów dużych y małych 11; Dłut dużych y mnieyszych 60; Rzezaków większych y mnieyszych 8; napilników z Roszpielami 8; piłka ręczna; Skrzynia snicerskiey roboty ze sztukateryą na numie [sic!] z dwoma zamkami, Roniferów dwa; Pomorańczowego drzewa 19;

Drzwi No 3tio Poiedyncze do **Skarbcu trzeciego** na zawiasach, z Zamkiem wnętrzym; w Chodząc podłoga y połap z tarcic, Okien okrągłych 9 szkła drobnego; Skrzynia drewniana, stolarska, na zawiasach, z zaszczepkami, okuta; w niey poduszka do kolaski łosia; kulbak niemieckich 2; jedna suknem, druga axamitem zielonym powlekana, stare, złe; stuł sosnowy, prosty, długi nakryty dywanem długim, roboty kobiernickiey, stary, zły; taborek snicerski bjało malowany, z pozłoto obity, dywanikiem kobernickim; Osób gibsowych dużych 2; sikawek drewnianych roboty Tokarskiey Okutych 51; Latarni ześcianych ze szkłem starych 9; Szur [sic!] zielonym suknem powlekany stary; Niedzwiedznia zła; pasów zpod karety starych 2; sepet skuro obity y okuty, stary; skrzynia okuta z zamkie. wnętrznych, stara; Skrzynia rozbita, skurą powleczona około, zła; pak z Zawiasami y Zaszczepko;

[s. 65]

Koszów z drewa plecionego dwa, w nich farfury y szkło potłuczone; szaragów 2 do wieszania rzeczy w skarbcu; gabinecików poboczny pustych 2;

powracaiąc z tych skarbców mimo w Schody wyższe Drzwi No 4to do **Ganku** poiedyncze, proste, na zawiasach, z Zaszczepko, bez proboiu; wchodząc podłoga z tarcic po prawey ręce drzwi do **sali dolney** w drugim końcu.

Drzwi No 5to do **Sień** poiedyncze, stare, na zawiasach, z Zaszczepko y proboje; wchodząc okien 2.

Drzwi No 6to do **Skarbcu** poiedyncze. na zawiasach. z Zaszczepko. bez proboju; wchodząc Okno jedna okrągło, zabitych dwie; podłoga y połap z tarcic; w tym skarbcu ram snicerskiey roboty przedniey wyzłacanych wielkich y małych 11; Ram starych takichże 5; ram Czarnych z brzegami, wyzłacanemi dwie; Ram czarnych Gzymsowych dużych y mnieyszych – 8; kolumny snicerskich, pozłocanych, starych, większych y mnieyszych – 4.;

Drzwi No 7mo do **Gabinetu rogowego** podwóyne na zawiasach żelaznych; w Chodząc Okien dwie Okrągłe; tafel farfurowych do tynkowania pokojów w Gromadzie dużej;

z tego gabinetu drzwi **na dach galeryowy** powracaiąc z tamtąd prosto Drzwi No 8vo do **Skarbcu drugiego** poiedyncze, na zawiasach, jedno złamane, hakach zaszczepkach y haczkach; w chodząc Okien okrągłych zabitych dwie trzecie ze wszystkim złe; w nim Mobilia, Stuł duży nieskączony 1;

[s. 66]

Stolików Mozaykowych w różnych kolorach, do Oprawy 27; Stolików marmurowych w drzewo oprawnych 13; Stolik marmurowy bez ram y nóżek – 1;
Rama do stolika takieyże formy – 1; Sztuki kawał mazaykowey 1; Stolik czarno lakierowany na nóżkach 1; Stolik składany, Orzechowy, suknem zielonym Obity 1; Stolik rogowy marmurowy o trzech nóżkach 1;

Szafa No 1mo dębowa, z podwóynemi drzwiczkami, na zawiasach, z wydartemi zamkami.

Szafa No 2do druga **No 3tio** Formiaste, z pobocznemi drzwiczkami, Orzechem fornirowane, śrzodkiem, z drzwiczkami podwóynemi, na zawiaskach, z trzema zamkami mosiężnemi, w jedney szoflad 5, bez wierzchu składanego; w drugiey szafie z wierzchem składanym axamitem zielonym wybite;

Szaf No 4to et No 5to Formiaste jedne, skuro czerwoną ad niga [sic!] czarno obite, z podwóynemi drzwiczkami, na sztyftach żelanych, z zamkami y szufladkami;

Szafa No 6to dębowa, z wierzchu odmykaniem na zawiaskach żelaznych, z Siedmjo zamkami mosiężnemi, z szufladkami;

Szafa No 7mo Fornierowana hebanem, z Antabkami żelaznemi, z podwóynemi drzwiczkami, popsute na zawiaskach y zameczkiem, drugie drzwiczki poiedyncze, potaiemne, w niey szufladek 17 z Akomodacyą mozaykową, z Lanszawcikami, z wierzchu takoż otwarciem, ta szafa dużo popsuta;

Szafa No 8vo Takoż formiasta, hebanem czarnym fornewana [sic!], z takowemi Antabkami y

[s. 67]

drzwiczkami podwóynemi y płuciennemi popsute, szufladek 14;

Szafa No 9no Siarczysta, drzwiczki poiedyncze, na zawiaskach y zamkiem ze śrzodka policzkami;

Szafa No 10mo et 11mo Formiaste, rogowe Fornirowane Orzechem Włoskim, połupane z drwiczkami [sic!], na zawiaskach y zamkami mosiężnemi.

Szafa No 12do niska, hebanem Fornirowana, z kwiatami, do niey drzwiczki dubeltowe, podwóyne, z lanszaftami, na zawiaskach mosiężnych y z zamkiem wydartym, w drugich drzwiczki zawiaski popsute, szufladek z Lanszaftach 14 popsute y połupane

Szafa No 13tio maleńka, niebieska, lakierowana, z drzwiczkami, na zawiaskach, z Zameczkiem żelaznym, pobocznych, szufladek 8;

Szafa No 14to kontna Chińśka czarno lakierowana z pozłotą brzegi ponsowe z drzwiczkami pojedynkowemi na zawiaskach mosiężnych powlekana;

Szafa No 15to dębowa z podwóynemi drzwiczkami, na zawiaskach, z Zamkiem z wierzchu drugim;

Szafa No 16to Takaż dębowa nizsa popsuta, nie dostaie szufladek w dole sześć;

Szafa No 17mo Lipowa maiąca szufladek 10, z Zamkiem z wierzchu odmykaiącym się y kluczykiem;

Szafa No 18vo Chińska, siarczysta, lakierowana, z podwóynemi drzwiczkami na sztiftach, z Zamkiem mosiężnym, w niey szuflad 8;

Szafa No 19no Chińska, Czarno lakierowana, dolnych szufladek 3, w Gurze 16, nad onemi odmykanie z Zameczkiem;

[s. 68]

Szafa No 20mo Czarno malowana, bez drzwiczek szufladek 3;

Szafa No 21mo Carno malowana, z Antabkami żelaznemi, zamkami trzema;

Skrzynia turecka, skurą czerwono obita, z mosiężnemi gałkami zelaznemi, antabami, w ney Kul Armatnych 18; Szkatuła stara, roboty snicerskiey, wyzłacana, ze śrzodka atłasem karmazynowym, wyklejana bez stron; Klawicymbałów dwa, przednich, ze wszystkim złamane; Arfy Całych 4, piąta ztłuczona; Cytra y bandura w kawałkach zostaiąca; Łużek drewnianych staroświeckich popsutych dwie; Łużko stolarskie, żelazne, z prętami, składane 1; Parawanik niski, o 14 bretach, pliso czerwoną obite; Parasoników do kominka chińskich 2, większy y mnieyszy; Szuflada do zegaru, Chińska, lakierowana, w Gurze z trzema tafelkami kryształowemi oprawne; Krzesło snicerskiey roboty, duże Fangultem wyzłacane, w gurze dwoma Osóbkami, takoż wyzłacane krzesło snicerski roboty, skurą gdańsko obite,

fangultem wyzłacane; Krzeseł snicerskiey roboty z Paręczami, kobiernicką robotą obite, wyzłacanych dwa; Krzesło Ordynaryne, kobiernicką robotą obite, jedne; Krzeseł z parę-czykami samym płutnem obitych 3; Krzesło z paręczami y pasami, skurą obite do noszenia Osób; krzeseł do potrzeby należącey płutne, obitych 2; Krzesło snicerskiey roboty, niemalowane, o płutnie jednym; Taboretów roboty snicerskiey kobiernicko obite, z wyzłacaniem 3; Taboretów takichże płutnem obitych dwa; Krzesło małe, prostey roboty, Barchanem obite 1; Krzesło małe, tymże obite do potrzeby; Krzesło z parenczami do potrzeby sukne. zielony. obite 1;

[s. 69]

Taborecików małych płutnem obitych dwa; Taborecik Ordynaryny obity płutne., wyszywany w kwiaty; Taborecik Ordynaryny w kwiaty, biały, obity jeden; Memblów białych, lakierowanych w kwiaty błękitno na drzewie, szyrszych 11, węższych 14; Poduszka do krzesła, z ramami dębowemi; Bretów do parawana lakierowanego, Chińskego dwa; Mitra wybita 1; Statua kamienna Augusta III w ramami sztukaterskiey roboty, z dwoma Osóbkami; Kosz gdański pleciony, ze śrzodka ześcią obity, pod nim Paków dwa skurą czarną obite, z mosiężnemi czwieczkami, na zawiasach, z Zaszczepkami żelaznemi y zamkiem, przy iedney wnętrznym; kosz pleciony, stary, do kredensu należący; kułka szmuklerskie nowe, drewniane; Osoba snicerska, drewniana; Pudełko długie, ześciane; Stolik do kawy

czarny, ze złotem lakierowany; Drzewiec należących do Chorągwi sztuk 50; Baywoł malowany w Bleytramie, duży; latarni dużych bez szkła 2; Truna snicerskiey roboty;

Drzwi No 9no do **Skarbcu** proste, sosnowe, na zawiasach żelaznych; wchodząc podłoga y połap sosnowy; okien Okrągłych ślepo zabitych 3, czwarte szkła drobnego; w tym skarbcu mobilia z Boku szafy czarno malowane, pomiędzy któremi Osoby; gałek do łużek drewnianych axamite. karmazynowym powlekane, złe sztuk 4; Gałek takichże axamitem Zielonym powlekanych, złe 8; Ramy duże lustrowe z brzegami pozłacanemi; Szufladek od szaf w lusterkach z lanszafcikami, stare, sztuk 5, w nich drobjaski szkła ad instar kolumników, potłuczone;

[s. 70]

Szufladek od szaf czarno malowanych, popsutych 9; Futerałów od Okien karecianych 2, w kturym tafla kryształowa cała; Item w Ramach czarnych tafla; Nóg do stołów prostych, szaro malowanych 2; Szafa z trzema przegrodami prosta; Ram rytym Axamitem powlekanych, starych 2; Gzymsów drewnianych, prostych, do łużka trzy;

W tym skarbcu przegroda malowana rużnemi farbami, za to przegrodą po prawej ręce **gabinet pusty**; drugi **gabinet rogowy**, po lewey ręce, w kturym Okien zabitych 3; Wanna murowana; paków ze szkłem dwa, w jednym szkła taflowego sztuk 5, w drugim potłuczone;

Powracaiąc z tych Pokojów alias skarbcu na **Ganek** po lewey ręce wschody idąc temi w schodami [sic!] drzwi proste, na zawiasach żelaznych, z Zaszczepko y proboiem, za temi drzwiami item w schody do **Sali pustey pod dach** posadzka z Cegły, bez połapu, tylo dach; Okien od dziedzińca trzy, w skło [sic!] oprawne, maiące po kwater 12; w drugiey stronie, od stawu Okien 3, zabite; w tey sali prosto po prawey ręce złożonych bretów suknem Obitych 6; Balasów Toczonych 15; tamże stołów, stołków, szaf, szafeczek, y innych rzeczy popsutych są w gromadzie; Z teyże Sali wychodząc po lewey stronie pod dachem posadzki Dębowey sztuk 18; Okno do kturego buksztelów 3; szaragów 3; drzwi składane, proste, czerwoną malowane, na zawiasach, z Zamkiem wnętrznym y antabko; Wychodząc z Pałacu na Dziedziniec, przy samym ganku, po prawey stronie drzwiczki podwóyne do lochu, kędy opalaią piece dolnych pokojów; Pod tymże Pałacem sklepy prużne, do nich drzwi z Zawiasami y dwoma Zamkami.

[s. 71]

Opisanie Filarów Balastrowych od Ogrodu Włoskiego

Idąc od pałacu na dziedziniec, po prawey ręce poczowszy od rogu Galeryi, wściąż pod jedną linią, aż do Skarbcu przepierzenie Balastrowe z Filarami y gzymsami sztukatorskiemi między filarami na podmurowaniu bez przepasania, dolno sztaby tylo, w Samej gurze przez kture wysadzane pręty żelazne, w każdey perzei po prętów 11 z rozyczkami

i Orlikami blaszane, wyzłacane. w tey linij filarów z bazami 36. Prętów in No 359, od skarbcu kwater niecałych 3 y nie dostaie prętów 25, śrzodkiem tey linij do Ogrody włoskiego między Filarami drzw[i] podwóyne z prętami takiemiż na zawiasach y hakach gruntownych, żelaznych, z probojem y zaszczepką. Idąc prostą do skarbcu w róg balastru baszteczka mała na proch, ktura z wierzchu blacho ześciano obita, na samym wierzchu Gwiazdeczka ześciana, do kturego baszteciku drzwi na zawiasach żelaznych z Zaszczepko y proboiami dwoma, od tey beszteczki w prawą rękę też linią na rogu do Houtwachtu.

Opisanie Houtwachtu

Wchodząc do sień, po lewey ręce do pokoiu Oficerskiego drzwi malowano zielone [sic!], na zawiasach żelaznych, w Chodząc podłoga sosnowa, lamperye malowane, Okien dwie po kwater 6, jedney kwatery niedostaie, piec z kafel zielonych, powracaiąc, przez Sień do drugiey strony, do pokoju Gimeynowskiego drzwi pojedyncze na zawiasach, z Zamkiem wnętrznym, w chodząc Okien 4 w szkło oprawne, w tyle od Ogrodu mnieyszych Okien dwie po lewey stronie. pryć czarno z Saladynowym malowanych 5.

[s. 72]

z Czterma zakrętkami żelaznemi, po prawy też stronie pod Oknami szaf czarno z Saladynowym malowanych 4, piec z kafel zielonych, skrzynia jedna drewniana z Zaszczepkami z boliuw żelaznemi czterma, Skrzynia druga wysoka

okuta z proboiem, bez zaszczepki. Postumentów od lustr gładkich y rżniętych 40. Szafka szkła różnego potłuczonego pełna, druga szafka niepełna, ten houtwacht dachuwko pokryty ,w Wierzchu sztukateryą. Idąc od tego houtwachtu do Bramy po Obustron balastry z filarami y bazami sztukaterskimi między filarami na podmurowaniu, Przepasano Sztabą drugą, w gurze sztabą żelazną, przez kture przesadzane prętami żelaznemi, po Obu stron filarów 12 prentów, in No 96. między filarami przejazdy, idąc w prawą przez ten przeiazd ku figarni, po lewey ręce mieszkanie dla Rzemieśników pruskiego muru, w chodząc do niego w sieniach Okien 2 bez Szkła, po Obustron jako to prawey y po lewey ręce Izby z komurą, podłogi y połapy z tarcic, piece z kafel prostych złe z kominkami. Okna po Części potłuczone, te mieszkania pod nakryciem dranicznym złe y puste. Za tym mieszkaniem kuźnia z muru pruskiego, w kturey kominów do palenia żelaza 3, z Czegły [sic!], Miechów kowalskich 2. Okna bez szkła, ta kuźnia pod nakryciem dachuwką y gontami złe, stare. Powracaiąc ztamtąd prosto do Skarbcu.

Opisanie Skarbcu y W nim Wszelkie Mobilia

Skarbiec murowany w iedney linji z Houtwachem, do Skarbcu rogiem od Ogrodu Włoskiego drzwi na zawiasach z Zaszczepko, z Zamkiem wiszącym, w chodząc podłoga y połap z tarcic. Okien dużych sześć z kratami drewnianemi, w Ołów oprawne.

[s. 73]

Organków do milicyi 2 na Czterech kołach kowanych, w nich rurek żelaznych 90, rurek na ławkach drewnianych dwie. Mozdzerzyków Śrzednich żelaznych 5;
Armatka żelazna rozerwana – 1;
Dubelhaków 9, karabinów złamany – 25;
Karabinów od piechoty starych, złych – 9;
Sztęflów żelaznych 28. Greycarów 2 – 30;
Sztęflów do nabjania armatek – 4;
Pistoletów połamanych starych, sztuk bez zamków – 32;
Szabel husarskich połamanych, w kawałkach y kordelasów – 25;
Bagnetów starych 9, puchew od pałaszów husarskich, starych – 27;

Skrzynia No 1mo, w niey

Kapolstrów wyszywanych na suknie Granatowym – 52;
Czapraków wyszywanych Husarskich na suknie granatowym – 26;
Waltorni starych 6, trąb z kutasami y bez kutasów 4, in et – 10;
Graycarów 110, blach Granadierskich 5, in et – 115;
Rurek granadierskich blaszanych, mosiężnych – 22;
Blach do patrontaszów granadierskich – 9;
Blaszek do Czapek takichże granadierskich – 26;
Guzików cynowych mosiężnych y rużnych kozyków 111, pełny 1;

Sprzązek do pandentów – 29;
Rękojeść do pałaszów mosiężnych 5, Gifesów takichże 3, in numero 8. Urwańczyków na koniec pałaszów mosiężnych 23, kruczków do pałaszów granadierskich mosiężnych 29;
Blaszek do lusterek mosiężnych – 66;
Sprzązek z rzemyczkami, par – 20;
Butów pikierskich z Ostrogami, par – 2.

Skrzynia No 2do, w niey

Lisztew od Obicia, ze złotem wyszywanych – 11;
Materaców jeden adamaskiem powlekany, drugi partyrem, stare odarte. Poduszek do krzeseł skurzanych czerwonych – 2. Poduszka do karety Axamitem rytym powleczona 1. Walik na kanapie karmazynowy, adamaszkowy – 1.

[s. 74]

Skrzynia No 3tio, w Kturey

Sukien wierznich 3 y kamizelka z Sukna szafirowego z Galonikami, z łosiem y Axamitem, z guzikami 4. Katanka Hayducka z Sukna karmazynowego, z takowoż akomodacyą 1, spodni Hayduckich karmazynowych, starych 2. Obicia Adamaszku żułtego z karmazynowym na nic niezgodne, stare, bretów – 4.

Partyra od drzwi, na dnie zielonym wyszywane, stare 1.

Obicia starego kitayki mienioney wyszywane, bretów zgniłych 2. Sukna żułtego z Frężlami y kutasami oraz z Insygniami wyszywanemi do pokrycia kotłów 2. Obicia stare-

go zgniłego, w Paski błękitne y zielone bretów 2. Dywanów starych 4, szpalerów starych obicia – 12.

Skrzynia No 4to, w Kturey

Namjotu starego sztuk – 4;
Obicia bret burgateli zieloney, drugi malowany – 2;
Misiurek piesiurskich – 2;
Gałek drewnianych pozłacanych, do namjotu – 6;
Obicia na płutnie bretów – 9;
Poduszek do krzeseł rużnego koloru – 17;
Folgi druczkowey pod Obicia – 11;
Obicia żułtego adamaszku, starego – 8;

Skrzynia No 5to, w Kturey

Borsuków 25, poduszek płutnianych do karety – 2;
Sukna starego prostego, białego w pasy, szmatów – 3;
Te wyż wyrazone skrzynie okute, na zawiasach z Zaszczepkami.

Szafa No 1mo, w Kturey Xiążek in quarto 35, in 8vo 13, in No 48. Szafa No 2do Prużna.

Szafa No 3tio, w Kturey Portrecik X. Radziwiłłowey za szkłem, w ramach wyzłacany.

[s. 75]

Obrazek Pana Jezusa za szkłem, w ramach z brzegami wyzłacanemi. Portrecików zwierząt za szkłem 2, luster mosiężnych blaszanych z Lichtarzykami 4, gałek mosiężnych

do karety 5, kruczków mosiężnych do wkręcywania [sic!] 7. Filiżanek słuckiey roboty par 11. Szalki mosiężne 1. Gifesów żelaznych 3, gifes mosiężny 1, skurek jaszczurowych 3.

Szafa No 4to prużna.

Szafa No 5to, w kturey Kielichów szklanych większych 3, mnieyszych 11.

Szafa No 6to prużna

Szafa dębowa z Sztukami sadzona, Okuta, z Szufladami czarno y trzema antabami mosiężnemi. Sepet Okuty, skuro powlekany, stary, bez Zamka, kotłów miedzianych wojennych dwa z Onych (...). Pudełko kareciane do noszenia Osób z pasami, w niey adamaszek odarty. Szuflada, w kturey łuszko podwóyne, żelazne, składane, z szrubami y zawiasami. Żelaza do kotarki sztuk dwie, szrubek żelaznych 52. Szaf dużych czarno malowanych 2, z podwóynemi drzwiczkami, na zawiasach, prużne.

Parasonik żelazny, składany, z prętami y nóżkami. Prętów żelaznych wyginanych do Łużka Żelaznego cztyry y szrubek mosiężnych 3.

Opisanie Figarni Murowanych

Wychodząc ze Skarbcu w lewą rękę figarni dwie, do których drzwi na biegunie z Zamkiem wnętrznym, w kture wszedszy po Obustron drzwi podwóyne na zawiasach z Zaściwkami żelaznemi y zamkami wnętrznemi, o 19 Oknach

z szkła czwiartkowego, w drzewa oprawne, w jedney w nich pieców dwa z kafel

[s. 76]

szarych na wierzchu, a u drugiej peców [sic!] dwa z ziemi, z tych Figarni wyszedszy, trzecia pod wałem murowana naprzeciwko bramy ogrodowey, w kturey drzwi na zawiasach żelaznych z proboiami y zaszczepko y zamkiem wiszącym, o pięciu oknach z szkła, w drzewa oprawne.

Opisanie w tych Figarniach wszelkiego Drzewa y Ziół

Pomarańczowych drzew w gruncie wielkich, nierodzaynych, sadzenia Krula Jana III – 2;
Pomarańczowego drzewa rodzaynego, sztuk – 101;
Pomarańczowych drzew młodych, Okulizowanych – 60;
Pomarańczowych waz wielkich nierodzajnych, w gruncie – 3;
Pomarańczowych drzewek w Wazach, nierodzaynych – 157;
Pomarańczowych drzewek młodych y drobnych – 69.

Cytryny

Cytrynowych drzew rodzaynych – 13;
Cytrynowych drzew okulizowanych – 40.

Drzewa Rużne

Pomagranowych drzew rodzaynych – 56;
Tegoż gatunku przybyło drzewa – 10;
Figowych drzew starych w gruncie 2, a młodych 2, No 4;

Figowych drzew młodych 64, a Przybyłych 42, No 106;
Fig Indyńskich, karców – 23;
Jezuminowych drzew bjałych, starych – 8;
Jezuminowych drzew bjałych, młodych – 15;
Jezuminu żułtego, krzaków – 47;
Szpaler drzewa Jezuminowego w gruncie, karczów – 5;
Mertusowych drzew starych 7, młodych z przybyłemi 82, No 89;

[s. 77]

Jenostrowych drzew starych 17, młodych z przybyłemi 38, No 55;
Corona Spinis Jesu Christi krzaków 3, młodych 20, No 23;
Rozmarynowego drzewa, z przybyłemi – 142;
Joka Gloriosa, z przybyłemi 15, No 49;
Aurykula wazów, z przybyłemi 20 – 22;
Lewkony, z przybyłemi dziewięciu krzaków – 30;
Lewkony żułtey, z przybyłemi 9 krzaków – 20;
Marum Veru[m], z przybyłemi 36 krzaków – 80;
Laurowych drzew – 41;
Bukszpanu holenderskiego, w kolumnach – 24;
Bukszpanu takiegoż młodego 34, kolącego, z przybyłe[mi] 25 – 59;
Centyfolii, z przybyłemi 5 krzaków – 8;
Goździków holenderskich rużnego Gatunku, z przybyło [sic!] 40 – 160;
Jezominu niebieskiego, krzaków – 11;
Kuprysowe drzewno jedne – 1;

Winogradu starego, krzaków – 8;
Migdałowych drzew, w śliwkowy pień Okulizowanych, nierodzaynych – 2;
Drzewa bobkowego, z przybyłemi – 80;
Cyprysu drzewek młodych – 16;
Cedrowych drzew młodych – 6;
Cedrowe drzewa stare przy kaplici [sic!] S Jozefata – 1 [sic!];
Kasztanów młodych 2;
Sawiny krzaków 46.

Naczynie Rużne Ogrodowe

Okien do Inspektów dobrych 18, potłuczonych 9 numero – 27;
Konwi blaszanych starych, złych – 8;
Pił poprzecznych starych, do rżniecia drzew – 4;
Łopatek żelaznych – 5;
Grai ręcznych 10, kruków żelaznych 2 – 12;

[s. 78]

Motyk ogrodowych, z jedno złamana – 9;
Nożyc do Strzyżenia szpalerów, z jedno złamane – 8;
Krypów do Obcinania szpalerów – 2;
Siekierka jedna, świder do probowania drzewa 1 – 2;
Piła ręczna 1. napilników do Ostrzenia dwa, No – 3;
Szworników żelaznych od wozów ogrodowych – 2;
Koł okowanych 4, lonikow [sic!] od wozów 4, No – 8;
Sklut do wyczesywania drzewa – 1;
Obręczów żelaznych na wazach – 59;

Obręczów żelaznych, prużnych – 32;
Kadzi drewnianych do trzymania wody – 7;
Wazów drewnianych – 430;
Waz glinianych, poliwanych – 150;
Waz glinianych, Czarnych – 1500;
Kocioł duży do Polewania Inspektów – 1.

Opisanie Budynku Ogrodniczego

Idąc do Figarni Szapalerami budynek Ogrodniczy, pruskim murem murowany, do którego w chodząc po prawej ręce Izba z komorą y szpizarenką, po lewej ręce Izba z komorą, w sieńkach kuchenka, drzwi wszystkie na zawiasach żelaznych, z klamkami, po prawey stronie Okien trzy, a po lewey 2.

Opisanie Archiwów vel Promenady Murowaney Sztukatersko Roboto w Ogrodzie Włoskim, przy Figarniach

Wchodząc do niey Faciata z musztami y kolumnami sztukaterskiey roboty, statui dwie drewniane w gurze całe, trzecie z dołu bez głowy, w Chodząc drzwi podwóyne na zawiasach żelaznych z Zamkiem wnętrznym, z Zaściwkami, posadzka marmurowa, kopuła murowana z Figurami sztukaterskiemi przeciwko drzwi w sali, puł statui

[s. 79]

alabastrowey na Postumencie Aspisowym S.P.JOX Imci Michała Radziwiłła, w kopule okien 8 bez szkła, pod postumentem armatura z gibsu y wapna, sztukaterską robotą

akomodowane na 4 rogach były statuy, przez kture woda szła a 8 na postumencie, kturych nie ma żadnych, soch (...) 11 pruski roboty, na kołach drewnianych, na kturych ze wszystkim do nich należącym żelazem. Tarcza na żelazie do Strzelania 1. drabin 2. jedna zielono malowana do papierów dostawania, druga prosta Ordynaryna. w Lewą rękę do pokoju drzwi wpuł odmykaiące się, na zawiasach gdańskich pobielanych, z Zamkiem wnętrznym z zaszczepką, w nim podłoga marmurowa, sufit tarciczny, ściany tafelkami farfurowemi tynkowane, piec z kafel bjałych kominkiem szafiastym, na którym sztukateryi. Okien trzy z kratami żelaznemi w puł odmykaiące się na zawiasach z Zakrętkami, w tych dwie tafle rozbitych, w tymże pokoju za szafo archiwawą [sic!] okno bez żelaza ze wszystkim wybite, tylo kawałek w gurze, szafa z szufladami 23, z drzwiczkami trzema w puł odmykaiącemi się, na zawiasach żelaznych, z Zameczkami wnętrznemi, szafek drewnianych na papiery prostey roboty 3. Powracaiąc przez sale, po drugiej stronie drzwi podwóyne na zawiasach żelaznych z Zasuwkami y zaszczepką, w chodząc podłoga marmurowa, sufit tarciczny, ściany sztukaterskiey roboty, Okien 3 z kratami, czwarte bez kraty, w tych Oknach tafel potłuczonych 25, też Okna w Ołów oprawne z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiaskach y zakrętkach, szafa 1 wielka zielono malowana, z sześcią szufladami, z dwoma drzwiczkami na zawiasach prostych żelaznych z kwaterami, Szafa druga przy oknie roboty

[s. 80]

stolarskiey, do niey drzwiczki na zawiaskach żelaznych y zaszczepką. Item szafek 3 stolarskiey roboty z drzwiczkami na zawiaskach żelaznych. Tamże stuł duży prosty, drugi stolik suknem obity stary, na nużkach krzyżowych, tamże skrzynek dwie starych, złych, kiedyś żelazem Okutych, Lamp Ban. [sic!] co na słupach stawiają, z kapturniami blaszanemi całych dwadzieścia.

Pod toż Archiwą sklepów trzy, do których drzwi dwoie, jedne na wierzchu przy szyi, drugie do sklepu, na zawiasach z Zaszczepkami żelaznemi y zamkami wiszącemi. Ta cała promenada dachuwką kryta reperacyi potrzebuie.

Opisanie Ogrodu Włoskiego

W samym też ogrodzie drzew rodzaynych żadnych nie ma, tylko kwater 4 bukszpanem sadzonych, między któremi kwaterami znayduią się kwiaty piwonie włoskie, lilij bjałe, narcyzy, tulipany.

W tymże ogrodzie fontanna kamienna marmurowa, szpalerów dwa rużnego drzewa starego, iedna ulica poczowszy od Figarni ku komedyauzu [sic!], druga od Galeryi, a trzecja od Balstru wyrąbana dla Oficyn.

Opisanie Komedyhauzu [sic!]

Wychodząc z Archiwów czyli Promenady, jdąc ulico szeroko szpalerową, w końcu tey Ulicy komedyauz [sic!] pod wałem, z drzewa ciesanego budowany, gontami kryty,

do którego drzwi pięciorą to iest zabitych 2, a troie drzwi na zawiasach żelaznych, przy iednych z Zaszczepko skoblami, podłoga tarciczna, sufit z płótna, gradusy zwyczayne z dołu aż do gury, chor nakolo płutnem obity ad centrum samego teatrum, z Obustron wpieraiący, na kturym to teatrum scen całych malarską sztuko akomodowanych 23, jedna popsuta,

[s. 81]

scen Gruntowanych sztuk dwie wyrżniente, luftu w gurze między scanami [sic!] akomodowanych sztuk 5. kon z drzewa malowany z krzydłami [sic!], Lichtarzów blaszanych 54, za scenami gradus do komedyi, do tegoż Teatrum drzwiczki 1 na zawiaskach żelaznych, in Eodem Teatro po prawey y po lewey stronie komórki do ubierania, do nich drzwiczki na zawiaskach żelaznych, w jednych z klamką z Skoblami, w tych komóreczkach po jednym Okienku potłuczone, kanapa 1 odarta ze wszytkim, druga niewielka z trzściny pleciona, popsuta, nad teatrum sufit z tarcic, do którego wschody na gurę, drugie pod teatrum do Obracania koła, tamże sznurów.

Opisanie Kaplicy Murowaney

Idąc do komedyauzu przy samym pałacu Kaplica S Jozefata Murowana, dachuwko kryta, na tayże Kaplicy Kopuła drewniana, pobita gontami, w kturey dzwonek mały, z Ogrodu w schody na Chor pod nakryciem ad Instar ganku, do onego drzwi dębowe na zawiasach z Zaszczepko, na facyacie tey[że] Kaplicy Pan Jezus Ukrzyżowany, po Obu

stron Nayświętsza Panna z Maryą Magdaleno, Przy teyże Kaplicy przybudowanie galeryi ad instar ganku, w Chodząc ściany, podłoga y połap z tarcic, Okien po Obustron większych y mnieyszych 16 z szkła drobnego, drzwi 6 podwóyne na zawiasach z haczkami, z kturych dwoie w szkło oprawne, przy drzwiach kaplicznych dwa Ołtarzyki z Mensyami, suknem czerwonym ordynarynym przykryte, po prawey ręce Obraz S. Wincentego Fereryusza malowany, w bleytramie, Obraz N. Panny (...).

[s. 82]

S. Franciszka de Paulo Fundatora minimorium malowany, w bleytramie, Pasya P. Jezusa snicersko wyzłacano na postumencie bjałym drewnianym, Canon Missae stary z lewatą y Ewangelią nad drzwiami Obraz S. Jana Nepomucena malowany w bleytramie, tamże sukna zielonego kawałków dwa.

Do Kaplicy drzwi dębowe podwóyne, na zawiasach żelaznych z Zamkiem francuskim y gałko, wchodząc posadzka z Cegły, okna dwa, nad drzwiami chor drewniany, tamże Puzytywek ze wszystkiemi do niego przynależnościami, po prawey Ręce Ołtarz malowany alfresko na murze, w nim Obraz Błło [sic!] Jozefata w ramkach snicerskich, wyzłacanych, u Ołtarza mensya drewniana z drzwiczkami na zawiaskach, z Zamkiem wnętrznym, z Szufladami, przy Mensie antipedium materyi popielatey złłotą [sic!] materyą, w bretach, ta mensya przykryta obiciem y suknem czerwo-

nym ordynarynym, na mensie portatel, lichtarzów kryształowych 2, Passyika na postumencie, po lewey ręce drugi Ołtarz alfresko malowany na murze, w nim Obraz S Thadeusza, na kturym sukienka srebrna do połowey z jedney strony y z dołu, po rogach pozłocana, w ramach snicerskich wyzłacanych, mensya z szufladami, z drzwiczkami na zawiaskach z Zamkiem. Antypedium Materyi bogatey w bréty, z morą. z galonami srebrnemi na płutnie podszyte, obrusem y suknem czerwonym nakryte, Pasyika drewniana czarno malowana, na postumencie takimże.

Prosto drzwi Ołtarz wielki stary, znicerskiey roboty, czarno malowany, z kwiatami pozłacanemi, w kturym Obraz malowany N Panny Anno 1619

[s. 83]

wyrażony na płutnie rużnemi kolorami, w gurze tego Ołtarza Effigies Ukrzyżowanego P. JEZUSA. Skrzydła tego Ołtarza snicerskiey roboty, w kturym Obrazków większych dwa, mnieyszych w Cyrkule dwa, Samych przez się szklannych stoiących reliquiarzyków dwa. Reliquiarzyków quadratowych zawieszanych, w czarnych ramkach ze Szkłem dwa. Obrazków maleńkich lusterkowych 13. Obrazek w Cyrkule S. Stanislawa kostki [sic!] w ramach wyzłacanych. lichtarzyków kryształowych 4. Passyika kościana z krzyżykiem czarnym, na postumencie takimże, dzbaneczków drewnianych 4. Item dzbanuszków farfurowych do kwiatków 4. Na tymże Ołtarzu Truna Błło Jozefata Arcy

Biskupa y Menczenika Chińska lakierowana, siarczysta, z Antabami mosiężnemi 4, Okuta, z Zamkiem mosiężnym dwoistym, z Okienkiem kryształowym, z drzwiczkami y zameczkiem mosiężnym wiszącym, przy teyże trunie taśma fiolotowa Związana, na kturey mętalik N Panny wkolo Obwiedziony Obrączką srebrną, ta truna zwierzchu na kryta kitayko bjało w paski, pod truno y w koło Ołtarza axamit z dołu golonem Złotym Obszyty. Mensa obrusami y suknem Czerwonym przykryta. Portatel marmurowy. Antypedium materyi bogatey z kwiatami różnemi. Gradusy przy tymże Ołtarzu marmurowe, nakryty kobiercem starym, koło Okien firanki druczkowe, przy drzwiach po Obustron ławki kropielnica marmurowa czarna, mensya w rogu (...) do którey antypedium z Axamitu rytego, karmazynowego z Zielonym, w brety.

[s. 84]

Opisanie Obrazów w teyże Kaplicy

Obraz nad Ołtarzem, P. Jezusa w Cierniowey koronie – 1;
Obraz Nayświętszy Panny Łuckiej – 1;
Weronika Pana Jezusa w bleytramie – 1;
Obraz S. Jana Krzściciela, Chorągiewkę trzymaiącego z barankiem, w bleytramie – 1;
Obraz S. Katarzyny trzymaiącego [sic!] miecz, w bleytramie – 1;
Obrazów na blasie srebrney wybijanych, w ramach czarno malowany 1, drugi w ramkach szylkretowych jeden, No – 2;

Obraz Nawiedzenie N. Panny, w ramkach snicerskich – 1;
Reliquiarz Agnus dei, za szkłem, w ramkach czarnych – 1;
Obraz w Ołtarzyku z podwóynemi drzwiczkami, w kturych reliquiarzów 4, wpuszczane w drzewo, za szkłem, we śrzodku P. J. Cierniem koronowanego – 1;
Obraz S. Anny y S. Joachima, w bleytramie – 1;
Obraz N. Panny z S. Elżbieto, trzymaiące Pana Jezusa – 1;
Obraz na blesie miedzianey, N. Panny Częstochowskiey – 1;
Obraz S. Cecilij, na płutnie malowany, stary – 1;
Obraz Nayświętszy [sic!] Panny, pod nogami miesiąc – 1;
Obraz N. Panny w promieniach, trzymaiąca P. Jezusa – 1;
Obraz per mediu[m] w sukience niebieskiey malowany, w bleytramie – 1;
Obraz Świętey Maryi Egpicyaki [sic!]. stary – 1;
Obraz S. Franciszka serafickiego, w bleytramie – 1;
Obraz N. P. trzymaiąca na ręku P. Jezusa śpiącego, w bleytramie – 1;
Obraz na blasie miedzianey, N. Panna Siedząca na miesiącu – 1;
Obraz papierowy, wyrażaiący jubileusz generalny pod N. Głową Kościoła S. Benedykta XIV, Joannis Szczykielski, w ramach drewnianych – 1;
Obraz alias Investitucie Patron JOX Chorążego WXL, złotem pisany, za Szkłe[m], w ramach snicerskich, wyzłacany – 1;

[s. 85]

Obraz N. Panny z Panem Jezusem w koronie, na bleytra. – 1;

Obraz S. Weroniki malowany, w ramach wyzłacanych – 1;
Obraz Pana Jezusa Leżącego na prześcieradle, krzyż trzymaiący – 1;
Obraz Pana Jezusa Ukrzyżowanego, w ramach czarnych – 1;
Obraz N. Panny Pana Jezusa trzymaiąca, w bleytramie – 1;
Obraz staroświecki, malowany do połowy, w Spaniały [sic!] Pana Jezusa Luceńskiego z koroną Cesarską, z Ogrodem Hiszpańskim, pod czerwonym baldachimem – 1;
Obraz malowany, Peredium Oyca S. Biskupa rzymskiego, w bleytramie – 1;
Obraz N. Panny, golonikiem w koło obwiedzionym – 1;
Obraz N. Panny, malowany na blasie miedzianey, z P. Jezusem, w ramkach czarnych, Imiona J. M. srebrne wybiiane z Orłem, z boku kwiatami – 1;
Obraz N. Panny Trzymaiący [sic!] P. Jezusa, w bleytramie – 1;
Obraz N. Panny Loretańskiey w palidamencie niebieskim, P. Jezusa trzymaiąca, w bleytramie – 1;
Obraz S. Stanisława Kostki, na drugiey stronie J.O.X. Imci Mikołaia Radziwiłła, z peregrynacyą – 1;
Obraz N. P. przytulaiąca P. Jezusa, mały, z galonikie[m] złoty[m] – 1;
Obraz N. P. na szkle malowany, w ramach malowanych – 1;
Obraz N. Panny, stary, malowany na kitayce – 1;
Obraz Wybijany stary, na Atłasie, cum sindone P. Jezusa wyrażaiący, N. P. stoiąca bolesna, w ramkach czarnych – 1;

Obraz S. Jakuba Apostoła, malowany, w bleytramie – 1;
Obraz N. P., ręce na krzyż złożone, w bleytramie – 1;
Obraz N. P., malowany na blasie miedzianey, P. Jezusa trzmaiącego – 1;
Obraz N. P. paperowey, przylepjony lakiem – 1;
Obraz N. Panny, za szkłem, w ramkach wyzłacanych – 1;

[s. 86]

Obraz stary, na szkle malowany, P. Jezusa w ramkich [sic!] wyzł. – 1;
Obraz S. Kazimierza Krulewica Polskiego, na blasie miedzianey – 1;
Obraz P. Jezusa z Inscripcio Jezus Filius DEI – 1;
Obraz S. Antoniego malowany, w bleytramie – 1;
Obraz N. Panny stary, na pargaminie malowany niebieską – 1;
Obraz N. Panny Studziańskiey, na kitayce karmazynowey – 1;
Obraz S. Franciszka Xawerego S. J. malowany, w bley. – 1;
Obraz S. Jana Nepomucena, sukienka wyzłacana, w ramkach czarnych – 1;
Obrazów quadratowych S. Franciszka y S. Thadeusza – 1;
Obrazów Starych nienieznacznych [sic!] w bleytramie – 1;
Obraz quadratowy N. Panny y z Panem Jezusem – 1;
Obraz B. Jozefata duży, z Olejem malowany, w bleytramie – 1.

Opisanie Ornatow Łacińskich w Kolorach Rużnych

Ornat bjały Partyrowy kolumna wyszywane, w koło galon szychowy, podszyty Kraszanino niebieską, z Stuło y manipularzem;
Ornat bjały, wzdłuż paski niebieskie, w koło galonik żułty szychowy, podszyty kraszanino, z stuło y manipularzem;
Ornat Niebieski Partyrowy z kwiatami pomarańczowemi kolumno, z galonikiem żułtym szychowym, podszyty kraszanino, z Stuło y manipularzem;
Ornat Partyrowy zielony z kwiatami y kolumną, z galonem szychowym bjałym podszyty, z stuło y manipularzem;

[s. 87]

Ornat czerwony kobiernickiey roboty, bjało srebrne z kolumną Partyrową, w koło galonikiem żułtym Szychowym podszyty, z Stuło y manipularzem;
Ornat czarny Axamitny w kwiaty, kolumna partyrowa z kwiatami kobiernickiey roboty złotem y srebrem z Galonem szychowym, podszyty płótnem druczkowym, z stuło y manipularzem;
Ornat czarny tabinowy z kolumną partyrową bjało z kwiatami czarnemi, galonikiem bantajerowym, podszysty kraszaniną, z Stuło y manipularzem.

Opisanie Ornatów Greckich

Ornat złoto gławowy solenny z kwiatami Axamitnemi czerwonemi różnemi srebrnemi, z Kompanką Szyrszą y węższą, kitayko czerwoną podszyty, z stuło y parachwicami;
Ornat na dnie różowym w Kwiaty srebrną, z Kompanko srebrną, podszysty kitayko niebieską, z stuło y parachwicami;
Ornat partyrowy czerwony w paski zielone y bjałe, podszyty płótnem druczkowym, bez parachwic;
Ornat niebieski w kwiaty adamaszkowy, w gurze partyr tabaczkowy na bjałym dnie, w koło galoniki szychowe, podszyty kraszaniną, z stuło i parachwicami.

Opisanie Kaplicznych Rzeczy w Szafach pod Ołtarzami

Tuwaln starych wyszywanych dartym jedwabiem w kwiaty dwie, to iest iedna rombkowa, druga szwabska. dico – 2;
Obrusów szwabskich 4. Obrusów Tkackich 4, No – 8;
Ręczników duży ieden, mnieyszych dwa, No – 3;

[s. 88]

Korporałów cienkich 11, Puryfikarzów 16, No sztuk – 27;
Welów z Galonami złotem – 2;
Bursa duża kobiernickiey roboty, z galone[m] szychowy[m] – 1;
Burs w Rużnym kolorze y Akomodacyą, starych – 6;
Palek w rużnym kolorze z Akomodacyą – 6;
Kielich z Patyno srebrną zewnotrz [sic!] wyzłacany – 1;

Lichtarzyków srebrnych dwa y Taca drobna 1, No – 3;
Ampułek srebrnych para, dzwonków spiżowych trzy;
Poduszek pod mszał 1 Axamitna, druga kobiernicka, No – 2;
Pasków włóczkowych 3, Mszałów Łacińskich 2, Grecki 1;
Dywanik Turecki karma[zynowy] ze złotem, podszyty kraszyniną;
Dywanik bjały w kwiaty, z brzegami złotemi, stary;
Kanonów w lusterkach y ramkach posrebrzanych trzy;
Antypedium koloru Żułtego, w kwiaty wyszywane.

Opisanie Galeryi przy Pałacu

Wychodząc z kaplicy na galeryę ta galerya na Podmurowaniu, z postumentami murowanemi, w koło pałacu okrążona, z Łamaniem sztukaterskim z przechodami do pokoiów pałacowych, akomodowane balasami y paranczami drewnianemi, z Obustron ad instar mostu, podłoga z Tarcic, z gradusami, na postumentach osób kamiennych 12.

Opisanie Officynki i Jedney Kondygancyi

z Chodząc z Galeryi Oficynka murowana, do Sień drzwi dębowe na zawiasach z Zaszczepką y klamką, w lewą rękę do pokoju drzwi podwóyne na zawiasach, w Chodząc, podłoga y połap z tarcic. Okien w szkło oprawnych dwie z podwórza kraty żelazne, piec z kafel ordynarynych,

[s. 89]

w prawą do komórki drzwi na zawiasach zaszczepką [sic!] z zamkiem wnętrznym popsutym, w Chodząc okno iedne, kominek prosty. Powracaiąc przez sień po drugiey stronie do pokoju drzwi poiedyncze na zawiasach, z Zamkiem francuskim, w Chodząc okien dwie w szkło oprawne, z podwórza pręty żelazne, wzdłuż przy iednym 5, przy drugim 4, piec z kafel Ordynarynych, kominek prosty zły, podłoga y połap z tarcic, prosta, do drugiego pokoju drzwi na zawiasach z klamką, w nim podłoga y połap z tarcic. Okien trzy w Szkło oprawne, piec z kafel zielonych, w teyże Oficynie stołów, krzeseł, Tabczanów złe popsute, ta Oficynka dachówką kryta.

Opisanie Drugiey Officyny o dwuch Piątrach z Teyże Linij

Do Sień drzwi poiedyncze na zawiasach, w Sieniach po Lewą ręcę do pokoju drzwi poiedyncze na zawiasach z Zamkiem wnętrznym, wchodząc podłoga y połap z tarcic, piec z kafel ordynarynych z kominkiem. Okien dwie całe, w prawą do drugiego pokoju drzwi podwóyne na zawiasach z Zasuwkami, w nimże Okien dwie z kwaterami odmykaiącemi się, na zawiasach, piec z kafel zielonych z kominkiem, stolików małych dwa, jeden z nóżkami, drugi bez nóżek. Powracaiąc przez sień prosto, drzwi do spiżarni Na zawiasach, z Zamkiem wnętrznym, wchodząc okno 1, w szkło oprawne, piec prosty z kominkiem, tamże szafarnia y policy w koło. Powracaiąc do sień, w prawą wschody na

gure, postępuiąc wschodami do Pokojów gurnych, po lewey ręce:

Drzwi No 1mo do pokoju rogowego, na zawiasach, w nim Okien dwie, piec z kafel zielonych z kominkiem, podłoga z Cegły, połap tarcic [sic!];

[s. 90]

Drzwi No 2do do Pokojku, na zawiaskach stare, w nim piec y kominek stary, okien dwie z kwaterami odmykaiącemi się;

Drzwi No 3tio do Pokoju, na zawiasach stare, piec z kafel bjałych stary;

Drzwi No 4 do Pokoiku, na zawiasach żelaznych, okno 1, piec biały stary kominkiem, po lewey ręce do sień drzwi stare na zawiasach, z zamkiem wnętrznym, w tych sieniach podłoga z tarcic, komin murowany kuchenny, z tych sieni;

Drzwi No 5 do Pokojku, na zawiasach żelaznych y zaszczepko. Okien dwie z kwaterami odkmykaiącemi się, posadzka y połap z tarcic, z tego pokoju;

Drzwi No 6 do Pokoju, na zawiasach, okno niecałe 1, podłoga y połap z tarcic, z tego pokoju;

Drzwi No 7 na zawiasach, do sieni wyż opisanych, z tychże sień po prawey stronie;

Drzwi No 8 do Pokoju, na zawiasach z Zaszczepką, w nimże Okno 1, nie całe, piec z kafel zielonych na dwa pokoje ogrzewaiący, z tego pokoju prostą;

Drzwi No 9 do Pokoju, na zawiasach z zaszczepko, okno jedne, z tego Pokoju takoż prostą;

Drzwi No 10 do Gabinetu rogowego, w kturym Okno 1, z kominkiem, podłoga y połap starcic, powracaiąc do sień podługowatych przechodnich, w prawą na dół schodami z szedszy, po lewey stronie Izba do schowania drobiu, do którey drzwi na zawiasach, tamże Okien 7, z kwateramy, z kturych całych trzy, reszta potłuczone y zamurowane. Kuchnia do Gotowania z kominkiem y Faiorkami, w teyże kuchni w prawą do Piekarskiey Izby drzwi na zawiasach żelaznych, w teyże

[s. 91]

Izbie okno jedne, piec piekarski. Idąc do Sień w prawą do sklepiku, drzwi do niego na zawiasach pominowszy, po lewey stronie w murze krata żelazna, daley idąc do spiżarni drzwi na zawiasach, tamże Okno jedne z krato żelazno, kruków żelaznych do wieszania zwierzyny y na miensiwą 30. Szafarnia bez wierzchu. Powracaiąc do sień drzwi popsute, idąc daley sieńmi po prawey ręce drzwi do Izby piekarskiey na zawiasach, z Zamkiem. Okno 1, szafka z drzwiczkami, na zawiasach, pieców piekarskich dwa, powracaiąc do Sień po lewey stronie drzwi do pokoju, na zawiasach z Zamkiem wnętrznym, antabko y zaszczepką.

Okien potłuczonych dwie, piec kaflowy ordynaryny, z tego pokoju powracaiąc, w prawą wschody na gurne pokoje. Postępuiąc wschodami na gurze sieni, w kturych Okien dwie, po prawey ręce do pokoju drzwi na zawiasach żelaznych, tamże Okno 1 małe z Szkła, piec z kafel zielonych, przepierzenie z tarcic, powracaiąc do sień około schodów drzwi do rogowego pokoiku, na zawiasach, tamże piec z kafel zielonych y kominkiem, powracaiąc do Sień w lewą stronę pokóy duży, do którego drzwi na zawiasach, z zamkiem wnętrznym, wchodząc Okien dwie, piec z kafel bjałych, z tego pokoju do drugiego pokoju drzwi podwóyne na zawiasach, tamże Okien dwie, piec z kafel zielonych kominkiem, z tego pokoju drzwi podwóyne dębowe na zawiasach, z zamkiem wnętrznym, do sień tychże. Ta Officyna dachuwko kryta, od Pałacu Gzymsami akomodowane, w dachu Okien 3 z szkła w drzewo oprawne, w teyże officynie stołów kuchennych, pokojowych stolików in numero 14.

[s. 92]

Opisanie Budynku Prusko Murowanego nad Rzeko Cno Stojący

Idąc za Officyny wyż Opisane, Most do samych Sień tego budynku, z paręczami, podłoga z tarcic nowe, w Chodząc do sień po lewey stronie Izba, piec kaflowy stary. Okien 2 szkła potłuczone złe, po drugiey stronie Izb dwie, tamże

Okien 4 potłuczone, piec stary, ten budynek dachuwko pokryty.

Opisanie Łaźni Prusko Murowaney

Wychodząc z tego Budynku, za Onym łaźnia daley nad rzeko, na którey skroz most, takiż, idąc onym moste[m] drzwi do sień na zawiasach żelaznych, z Zaszczepko i probojami, w tychże sieniach komin murowany, w ni[m] kocioł miedziany do grzania wody, tamże drzwi nad Rzeko z Zawiasamy, w tychże sieniach po Obustron drzwi do Pokojów, na zawiasach, przy iednych z Zamkiem wnętrznym, przy drugich z klamko, w nich piece z kafel farfurowych, z tych pokojów poboczne pokoje do Umywania się, do których drzwi na zawiasach z klamkami, w nich piece z cegieł murowane, z drzwiczkami żelaznemi, wanny dwie ławkami, w tych Pokoiach Okien 6 z szkła w drzewo oprawne, stolików dwa, składany 1, drugi skurą obity, tapczan ieden, podłogi y połapy starcic, dach na tey łaźni dachówkamy.

Opisanie Wozowni

Wozownia przy bramie koszarskiey z drewa ciesanego, dach gontami kryty, do niey wrot podwóynych siedm, futrowane, goździami żelaznemi przybjiane, na zawiasach gruntowych y hakach z zaszczepkamy i probojami.

[s. 93]

Opisanie Karet, Szorów y Etc.

Pudło kareciane staroświeckie wyzłacane, ze wszystkim zruynowane;
Kareta o iednym drągu śrzednim, na dwuch landach żelaznych z Pasami na Antabach y sprężynach żelaznych, z przązkami mosiężnemi, korpus odarty ze wszyskim ta kareta wyzłacana, po bokach Horby [sic!] Radziwiłłowskie na blachach mosiężnych pozłocanych, przód ze wszystkim Okuciem y Esami, tylo bez dyszla do niey czterma kołami, z kturych jedne nie kute;
Item Pudeł karecianych dwa, stare, odarte;
Szorów złych na nie nie zgodnych, bez mosiędza – 12;
Szorów z mosiędzem starych, złych – 5;
Szur [sic!] z kantarem, skurą borsukowe powlekany – 1;
Munsztuków starych, reperacyi potrzebuiące – 6;
Kałacan jeden, przy tym połamanych munsztuków gromada. Kulbaka żelazem opasana jedna;
Te Szory y kantary przeniesione do Skarbcu przy Officynach.

Opisanie Stayni

Obok Wozowni y bramy koszarskiey staynia z dylów piłowanych, kryta gontami, do niey wrót dwoje podwóyne na zawiasach y hakach Gruntownych żelazem wrota futrowane, goździami żelaznemi przybijane, w niey porzeorynami [sic!] Jasłami y żłobami, pomost z dylów zły, stary.

Opisanie Bramy Koszarskiey

Obok wozowni y stayni brama na koszary murowana, w niey wrót dwoie podwóyne, na zawiasach y hakach żelaznych, wrota szare z czarnym malowane, kryta dachuwką, od Oficyn nad faciato pobocznych Gałek 2

[s. 94]

z płomieniem wyrabiane, śrzodkiem orzeł czarno malowany, z drugiey strony od koszar takieyże roboty trzy Gałki, przy bramie most nad kanałem ze zwodem, przy kturym łańcuków [sic!] żelaznych dwa, z końcu mosta zohata [sic!] drewniana z Łańcuchem drugim żelaznym, most z parenczami szaro z czarnym malowany.

Opisanie Zamku

Ten zamek nad samą rzeko Cno, opasany wałem ruwno z bramami we trzy Graduszy [sic!] sypany, obity palisadami z Szanekurbami sypanemi, chrostem opletany, tudzież kanałem oprowadzony, ten kanał po Obu stron parkanem opierzony, a od Akademii idąc do bramy zamkowey po lewey ręce nad kanałem opierzenie ad Instar sztakietami sztukaterskiemy niedokączony.

Opisanie Armat Żelaznych, na Wale Pomiędzy Szanekorbami Około stoiące

Armat przeciwko Oficyny kuchenney, w rogu zielono malowanym, grube długości łokci pięć, na lawetach dębowych starych, bez żadnego okucia – 2;

Armat w drugim rogu, naprzeciwko koszar, długości łokci 4 zielono malowanych, na lawetach takichze starych, bez Okucia 4 – dico – 4;
Armat przy bramce zamkowey długości łokci puł 4, zielono malowanych takichże starych, bez Okucia 4 – 4;
Tamże mozdzierz na lawecie, Okuty żelazem, bez kuł – 1;
Armata po drugiey stronie bramy, długości łokci trzy, zielono malowana jedna – dico – 1;
Armat daley w rogu jedna, łokci puł trzecia, druga puł 4, trzecia łokci 4, malowane na lawetach staryt [sic!] 3 – 3;
Armat przeciwko bramy Lubelskiey, długości po łokci puł Czwarta – 3;
Tamże mozdzierz Gruby, takoż żelazny, długości dwa łokci jeden – 1.

[s. 95]

Opisanie koszar

Idąc przez brame koszarsko Exoposito Monężarnia, do którey wschodów dwoie, te mieysce gdzie się zwierzęta wpuszczaią, całe tarcicami ze śrzodka obite, w koło niey ganki na słupach, dach gontami kryty, podłoga y połap z tarcic. Od tey manężarni idąc w prawą stronę budynek kryty dranicami stary, bez Okien y pieców, do tego budynku drzwi jedne na zawiasach z zaszczepką y proboiem. Wychodząc w prawą strone Budynek stary przez połowe gontami y dranicami kryty, przez ktury brama wjezdna z miasta na koszary, w tymże budynku po lewey stronie drzwi do sień

na zawiasach żelaznych, z klamką, z tych sień prosto drzwi do komórki na zawiasach żelaznych z Zaszczepko, drugie do Izby na zawiasach antabko y klamką żelazno, wchodząc piec kaflowy z kominkiem starym. Okien 3 z szkła drobnego, podłoga y połap z tarcic, do Alkierza drzwi na zawiasach o jedney złamaney, wchodząc podłoga z cegły, połap z tarcic, okien dwie. Exoposito także Izb dwie, do których jdąc pierwszy do sień drzwi na biegunie do Izby, na zawiasach żelaznych, wchodząc piec z cegły z kominkiem, Okien dwie potłuczone, do Alkierza y do komórki drzwi na zawia[sach], w Alkierzu Okno 1, między temi budynkami do bramy wrota na biegunie podwóyne, z Zaszczepkami y zamkiem wiszącym, nad toż bramą salka, do którey wschody, tamże drzwi dwoie na zawiasach żelaznych y Okno. Od tego budynku jdąc w prawą stayni trzy, z podwóynemi wrotami na kunach żelaznych, w niey ze żłobami y drabinami w rogu, od tego budynku Wozownia bez podłogi. Te Staynie y Wozownie kryte dranicami

[s. 96]

pod osobliwym każde dachem. Wyszedszy od tych stayń Staynia duża, do którey wrot dwioie [sic!] na biegunie, w niey żłoby y drabiny po Obustron z podłogą, Tamże przegroda na muły ze żłobami, pod dachem dranicznym. Powracaiąc do Monężarni, po lewey stronie budynek stary, dranicami kryty, bez Okien y drzwi. Za tymże budynkiem drugi budynek stary, nowo reperowany, dach dranicami kryty, po lewey stronie Izb dwie, po prawey cztyry, podłogi

y połapy nowe z tarcic, piec z kafel zielonych, te mieszkanie bez drzwi y Okien. Tamże Exoposito Monężarni budynek drugi duży, dranicami kryty, stary, do sień drzwi dwoje na biegunie, wchodząc po prawey stronie do Izby drzwi na zawiasach z Zaszczepką, w niey Okien 3 nie całych, piec kaflowy z kominkiem, do Alkierzyka drzwi na zawiasach z Zaszczepką, tamże okno jedne, piec z kafel szarych, drugie drzwi do komórki na zawiasach z Klamką, okno 1. Z przepierzeniem do niego Drzwi na Zawiasach. Okien dwie złe potłuczone, po drugiey stronie Izba z komorą y drzwiami na Zawiasach, tamże piec częścią kafel częścią cegły, Okien trzy, w tych budynkach podłogi y połapy z tarcic. Za tym budynkiem zaraz staynia kryta dranicami, do niey wrota proste iedne większe, drugie mnieysze, drzwi z podłogą ze żłobami, tamże budynek stary ze wszystkim opadły, tylo komin duży murowany, kuchenny, cały.

Idąc od tegoż nad rzeko browar duży, dranicami kryty, do którego wrota podwóyne na biegunie, w nim komin murowany z dwoma kotłami większy, do warzenia Piwa, mnieyszy do smażenia chmielu, w tymże browarze totek [sic!] do dosypania słodu większy 1, mnieyszych do piwa 2, koryto 1, kadzi do piwa dwie, cebrów 2, konwi dwie, czerpaków dwa, z Tego browaru po prawey ręce do słodowni

[s. 97]

drzwi na zawiasach żelaznych, tamże piec murowany duży z cegły. Okno małe w drobney oprawie, posadzka z cegły,

połap z tarcic. Exoposito mieszkanie dla piwowara, do którego drzwi na zawiasach z Zaszczepko, w nim piec Ordynaryny taflowy z kominkiem, Okno szkła drobnego, posadzka z cegły, połap z tarcic. Ten cały browar z słodownią y mieszkaniem na palach stawiony.

Opisanie Officyn w Sławacinku[3]

Idąc do pałacu po lewey ręce Officynka prusko murowana, do sień drzwi na zawiasach, wchodząc drzwi do kuchni takież, w Prawey ręce drzwi do izby na zawiasa[ch] z klamką y antabką, tamże podłoga y połap z tarcic, okien dwie szkła, potłuczone, piec z kafel szarych kominkiem prostym, w lewo do komory drzwi takoż, w niey okno jedne.

Po prawey ręce druga oficynka takoż prusko murowana, do sień drzwi na zawiasach z klamko w sieniach, drzwi dwoje iedne do spiżarni, drugie do Izby na zawiasach, w sieniach wschody na gurę, w Izbie podłoga y połap z tarcic, okien dwie, jedne zabite, drugie szkło potłuczone, piec z kafel szarych kominkiem prostym, drzwi do komory na zawiasach, w niey Okno jedne.

[3] Sławacinek Stary – majątek radziwiłłowski położony ok. 5 km od Białej Podlaskiej.

Opisanie Pałacu

Idąc od Oficyn Pałac murowany z sześcią kolumnami, facia-ta na gurze sztukaterskiey roboty, poruynowane, wchodząc do Pałacu cztery gradusy

[s. 98]

z cegły, do sali drzwi dębowe stare, wpuł odmykaiące się, na zawiasach Gdańskich, z Zamkiem wnętrznym, wchodząc do sali podłoga dębowa w kostki sadzona, sufit trzścino tynkowany, w jednym mieyscu poruynowany, na drugim przecieka, w tey sali kolumny murowanych dwanaście roboty sztukaterskiey, między któremi szpalerów Chińskich na płutnie 28, niebiesko y popielato z pozłotem akomodowane, kominków szafiastych cztyry, szafek przy oknach cztyry bjało malowanych, na zawiaskach z Szufladami. Item szafek niebieskich cztyry z szufladkami, bez żadnego okucia, okien 9 szkła puł Arkuszowego w drzewo oprawne, Uszaczów nad kominami różnego gatunku 16, w tey Sali drzwi do Zwierzyńca dębowe podwóyne, na zawiasach z Zamkiem wnętrznym gdańskim, powracaiąc w prawą rękę do Pokoju drzwi podwóyne na zawiasach, z Zamkiem wnętrznym, wchodząc lamperie w koło, podłoga w kostki denbowe [sic!], sufit sztukaterski malowany, piec z kafel bjałych kominkiem kapiastym, szpalerów chińskich na dnie zielonym 9, a trzy zgniłych, stolików chińskich czarno lakierowanych z szufladami pięciu, Okien dwie z szkła w drzewo oprawne, z kwaterami odmyka-

iącemi się, na zawiasach, w Prawą rękę do Pokoju drzwi takoż z podłogą y sufitem, w nim szpalerów 13 chińskich, okien trzy, szafa na postumęcie zielonym chińsko lakierowana, do którey drzwiczek troie na zawiasach, z Zameczkami, z którego pokoju drzwi na zawiasach, z Oknem okrągłym bez szkła, do

[s. 99]

pokoju ślepego, czyli ciemnego, szafa w murze z drzwiczkami na zawia[sach] mosiężnych bez zamku, powracaiąc z tego pokoju naprzeciw do drugiego pokoiu drzwi podwóyne na zawia[sach], z zamkiem, w nim podłoga y sufit. Okien dwie, kominek kupiasty [sic!], szpalerów niebiesko z Zielonym całych 4, a 8 popsutych, szafa zielono malowanana [sic!] z Szufladami y drzwiczkami na zawia[sach], z zamkami, stolik okrągły stolarskiey roboty ieden. Przez Sale drugi apartymęt, z takimiż pokojami y Szpalerami. Ten pałac kryty dachuwko, na kturym Pałacu ryny reperacyi y całe nakrycie potrzebuią. Pod tym pałacem sklepów trzy murowanych do których drzwi dębowe na zawiasach, z zamkiem wiszącym. Ten pałac ogrodzony sztakietami.

Opisanie Rużnego Drzewa w Ogrodzie Sławacińskim

Gruszek starych rodzaynych 17, szczepów młodych 159, Numero – 176
Jabłon radzaynych 10, szczepów młodych 97, No – 107;
Orzech Włoski 1. broskwin rodzaynych 9, Numero – 9 [sic!];
Śliwek węgierek rodzaynych 69, szczepów 156, No – 225;

Krzaków winogronnych starych 47, młodych 100, no – 147; Śliwek Hiszpańskich 36, Trzeszon [sic!] rodzaynych 19.

W tymże ogrodzie studnia ocembrowana, ze schodami, altanka z Grabiny młodey wysadzona. Ten ogród w koło Laskowaniem opierzony. Naczynnie [sic!] Ogrodowe: Okien na Inspektach sztuk 22, konwi do poliwania 4, łopatek żelaznych starych 6, Grac 4, Motyk trzy, Nożyc 4, Piła ręczna do szczepienia 1.

[s. 100]

Opisanie Karet w Folwarku Cycyborskim

Pułkaretek stary, pudło gołe do niego, wasąg z zadniemi kołami okutemi, z przodem y dyszlem stare, złe;
Pułkaretek z wasągiem, bez przodu y okucia żadnego na nic niezgodne. Pudeł od pułkaretku dwa złe, bez żadnego żelaza;
Pudło kareciane darte, na drągach, z sztabami;
Pudło kareciane złamane odarte, na drągach gdańskich i landach żelaznych do niego, przód okuty z kołami y prętami żelaznemy, bez dyszla;
Pudeł karecianych dwie, jedne malowane majowe z cyfro y mitro ze wszystkim odarte y połamane, przy drzwiczkach zawiaski są, drugie pudło ze wszystkim do niego okuciem, tylo kół zadnich y szwornia nie ma;
Pudeł karecianych dwa odarte, z drągami czerwono malowane, pod niemi sztaby y koło przodu pręty są, z tych iedne pudło na pasach;

Pudło kareciane na pasach, ze wszystkim odarte y połamane, na drągach, zielono malowane, pod niemi zostaią sztaby;
Pudeł karecianych trzy odarte, bez drągów, przy iednym pudle drzwiczki z Zawiaskami;
Kolaska Francuska stara, na drągach, z kołami zadniemi na drągach ze sztabą, do niey przód bez kuł y żadnego żelaza;

[s. 101]

Tamże w końcu pudeł poruynowanych złych starych, bez żadnego okucia, tylo po trochu czwieczków nayduje się, kuł karecianych nayduie się okutych zadnych dwa, przednie jedne;
Pułkaretek pliso niebieską obity, tylo z przodu odarte y bez materaca, a sam w sobie dobry ze wszystkim okuciem, z kołami, ktury iest oddany do Schowania Imci XX Bazylianów klasztoru y konwentu bialskiego przez JP Małęczyńskiego, ktory mienił być za swoie, lecz z słusznemi dowodami pokazał się, że zostaie do skarbcu należący.

Opisanie Pałacu Rozkoszowego[4]

Idąc od Oficyn prusko murowanych do Pałacu drewnianego, do którego ganek w dole z balasami Tokarskiemi, posadzka z cegły, połap z tarcic, ten ganek na siedmju

[4] Roskosz – wieś należącą do dóbr radziwiłłowskich. Znajdował się w niej drewniany pałac, wzniesiony dla Anny z Sanguszków Radziwiłłowej około 1730 roku.

słupach drewnianych okrągłych, do sień drzwi podwóyne na zawiasach z Zaściwko, klamko y skoblami żelaznemi, wchodząc posadzka z cegły, połap z tarcic. Okien okrągłych małych w drzewo oprawnych dwie, w prawą rękę do pokoju:

Drzwi No 1mo na zawiasach, z Zamkiem wnętrznym y zasuwko, w puł odmykaiące się, malowane, wchodząc piec z kominkiem. Okno jedne z kwaterami odmykaiącemi się, lamperye wkoło Okien na płutnie suknem nasypane, połap malowany, na śrzodku lustro do świec kryształowe, sam tylko korpus do pokoju;

[s. 102]

Drzwi No 2do Podwóyne na zawiasach z klamko y zasuwko żelazno, wchodząc lamperye wkoło, Obicie takież, piec z kafel bjałych kominkiem. Okien dwie takież y połap malowany, do sali drzwi podwóyne na zawiasach z Zamkiem wnętrznym y zasuwką, wchodząc Okien większych 4, mnieyszych dwie w drzewo oprawnych, posadzka z cegły, połap z tarcic. Obicie na płutnie w rużnych kolorach malowane, w dole Lamperye w koło w tey sali, drzwi dwoie wpuł odmykaiące się, jedne do Oficyn na zawiasach z Zamkiem wiszący, z Zaściwką y klamko, drugie ku folwarkowi z dwoma zaszczepkami y zasuwką, z tey sali;

Drzwi No 3to do pokoju na zawiasach z Zamkiem wnętrznym, wchodząc Okien dwie w kwaterami odmykaiącemi

się, lamperye w koło, Obicie na płótnie nasypane, piec bjałych kafli z kominkiem, połap malowany;

Drzwi No 4to do pokoju takież, z Zamkiem wnętrznym z Zaściwko, na zawiasach y rączką, wchodząc lamperye, Obicie takież w koło, połap malowany, lustro kryształowe o 4 Esach, bilarek suknem zielonym Obity, cieniów (?) Szklannych do komedy 6, stolik stolarski, Esów do lustru potłuczone, korpusów do lustru kryształowych wiszących dwa;

Drzwi No 5to do Sień przechodnich, z zamkiem wnętrznym z Rączko y zasuwko żelaznemi, wchodząc posadzka z cegły. Okien dwa, drzwi poboczny dwoje, jedne ku folwarkom z Zaszczepko y zasuwko y drugie takież, tamże orzeł z drzewa rżnięty y tarcza drewniana z Jeleniem malowanym, bez okucia, wschody na Gure, Idąc prosto;

[s. 103]

Drzwi No 6to do pokoju, z zamkiem wnętrznym z Zaściwkami y rączką, wchodząc piec z kominkiem takimże, lamperye w koło. Obicie na płutnie chińskie, malowane. Okien dwie, w boku drzwi podobneż z zaściwko y rączką, idąc prosto;

Drzwi No 7mo do pokoiu rogowego, drzwi takież z Zaściwko y rączką, wchodząc Okien dwie, z kominkiem, lustro kryształowe o trzech Esach, lamperye w koło. Obicie na płótnie zielono malowane, w lewą;

Drzwi No 8vo do pokoju takież, z Zaściwką, wchodząc lustro do świec o 4 Esach, lamperye. Obicie na płutnie popielato, z Osobami malowane. Okno jedne, z kominkiem, idąc prosto;

Drzwi No 9no do Pokoju takież, z Rączką. Okno 1, z kominkiem, lamperye y Obicie takież (...).

Drzwi No 10mo (...) zaściwkami, w nim Okien dwie, z kominkiem. Obicie na płótnie chińskie, z Osobami malowane, lamperye w koło, lustro kryształowe o 4 Esach, od Sufitu sztuk na płótnie malowanych dwie, w lewo rękę;

Drzwi No 11mo do pokoju takież, z rączko y zaściwką, w nim piec takichże kafel bjałych z kominkiem. Obicie chińsko malowane, bret 1, ze wszystkim zgnił, lamperye w koło;

Drzwi No 12do do sień takież, de super opisanych;

Drzwi No 13tio do Pokoju takież, z Zamkiem wnętrznym y rączką, w nim Obicie na płótnie sukne[m] naklejane, z pozłotem, lamperyami. Okno jedne.

Drzwi No 14to do Pokoju takież, z Zamkiem, Rączką y zasuwką. Okien dwie. Piec takiż z zam[kiem] wnętrz[nym] y z zasuwką;

[s. 104]

Drzwi No 15to do Sali wyż opisaney, idąc prosto przez sale;

Drzwi No 16to do pokoju takież, z Zamkiem, z Zaściwką, w nim piec z kafel z kominkiem takimże, okien dwie. Obicie takież, suknem nasypane;

Drzwi No 17mo do przodpokoiu [sic!] takież, z klamką. Obicie takież, suknem nasypane, z lamperyami. Okno iedne;

Drzwi No 18vo do Sień wyż Opisanych, z Zamkiem;

Drzwi No 19no do Pokoju takież, z Zamkiem mosiężnym, piec z kominkiem takimże. Okien dwie, obicie na płutnie chińskie malowane;

Drzwi No 20mo do Pokoju takież, z Zamkiem mosiężnym, w nim Okien dwie, lamperye y Obicie takież, z kominkiem, szafek chińskich czarno lakierowanych, małych, z drzwiczkami y zameczkami oraz z Zawiaskami mosiężnemi pięć;

Drzwi No 21mo do Pokoju takież, z Zamkiem mosiężnym y Rączką, z Zaściwką żelazną, w nim kominek y Okno, lamperye. Obicie na płótnie malowane ordynarynego, z osóbkami;

Drzwi No 22do takowoż, z kla[m]ką żelazną, w nim okna 1, lamperye y Obicie na płótnie malowane, z kominkiem;

Drzwi No 23tio takież, z zamkiem mosiężnym y rączką, w nim Okien dwie, z kominkiem, lamperyami. Obicie chińsko malowane, lichtarzów dwa biało lakierowane, z pozło-

tem, stolik na postumencie z Orlim wyzłacane, roboty snicerskiey;

Drzwo No 24to do pokoju takież, z Zaściwką y klamką żelazną, w nim Okien dwie, piec z kominkiem, Obiciem

[s. 105]

y lamperyami takiemiż, w nim drzwi dwoje, iedne do pokoiu, drugie do Sień at Supra z Zamkiem y rączkami mosiężnemi.

W tych wszystkich pokoiach wyż opisanych sufity tarciczne malowane, podłogi takoż tarciczne. Okna na zawiaskach z kwaterami odmykaiącemi się, nad kominkami Osóbek rużnych większych y mnieyszych roboty Ordynaryney siedymnaście, Uwsaczów y gałek Ordynarynych to jest drewnianych y szklannych małych y wielkich 120. Ten Pałac w koło z podwórza tarcicami a goździami żelaznemi przybijany, w Gurze po rogach baszteciков cztyry, po dwie Okna maiące, nad samo salo druga kondygancya, tamże pokojów dwa po trzy Okna y drzwi maiące, do których wschody ze dwuch Sień dolnych, ten pałac wszystek dach Gontami kryty.

Opisanie ogrodu Włoskiego

Wychodząc z pałacu do Ogrodu włoskiego, w kturym kwater dwie bukszpanem rysowane. Inne kwatery do siania y sadzenia włoszczyzny. Orężarnia czyli figarnia, w kturey drzewa figowego małe sztuk 4. Rozmaryna drzew dużych

sto siedymdziesiąt cztyry, młodego trzydzieście dwa. W tymże ogrodzie rużnego drzewa Rodzaju, Jabłoni, Gruszek węgierek.

[s. 106]

Opisanie Monężarni

W ogrodzie Włoskim przy pałacu monężarnia z drzewa skludowanego [sic!], do którey drzwi podwóyne duże na zawiasach, z Zaszczepką żelazną, schodząc Sufit sztukaterski pobielany, w którym Okien 36, Portret w blintramie JOX Imci Radziwiłła Chorążego na koniu malowany z Olejem. Altanka Polowa składana, zielono malowana, z wschodkami. Okuta żelazem studnia kamienna, niekture sztuki ryte in Omni sztuk większych y mnieyszych 48, w drugim końcu z podwórza drugie drzwi takoż podwóyne, na Zawiasach z Zaszczepko, tamże wschody na Gure po Obustron. Ta monężarnia z podwórza tarcicami Obita, gontami kryta, wszystka czerwono malowana (...).

3.

Wizya, czyli opisanie Zamku, officyn y wszystkich Superficiow Bialskich, tych za ktore ex ratione nie reparacyi onych, a parte JOO. Xiązat Ichmw. Karola y Hieronima Radziwiłłow Woiewody y Woiewodzica wilenskich. Czasu Weryfikacyi do JOO. JWW. Kuratorow proponowane były pretensye, In tractu teyże Weryfikacyi Sporządzona [1768]

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, Zamek bialski
AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t.9/p.3.

[s. 23]

Most Zamkowy od Miasta, w ktorym dyle, Ballasy, y Poręcze wkoło tego mostu malowane pogniły.

Bramy faciata, u ktorey Tynk mieyscami poopadał, na Wazonach osmiu kryty, stary, y zgniły, w Samej Szyi przez Zaciekanie tynk poopadał.

W Sklepach trzech pod tą Szyią dla Dachu zruynowanego przez Zaciekanie Sklepienia nadpsowały się, a w Jednym Sklepie Sciana przez Część wysuneła się. W teyże Bramie gdzie ante Kuznia była, u Drzwi drugich Starych zaszczepki nie masz, u Drzwi w Kurdygardzie po lewey ręce haczyka, a w kurdygardzie drugiey po prawey ręce w przepierzeniu tarcicznym, Drzwi z trzema Zawiasami nie masz. Do Sklepu głębokiego na aresztantów u Drzwi Zawiasy iedney, y Szy-

ny, przez Srzodek tych drzwi nie masz, pod temiż Drzwiami Krata Zelazna niecała.

Stancya Komendantska nad Bramą, do tey Schody ballasami tokarskiey roboty oprawadzone [sic !] pogniły. Daszek nad Sionkami tey Stancyi Gątami kryty, pogniły, y przez Część opadł, Za tą Stancyą;

Cekazu [sic !] Stary Pruskiego muru, dranicami kryty, na ktorym dach y belki pogniły, Sciany mieyscami dla Zgniłosci powypadały.

Skarbiec murowany od Bramy po prawey Stronie, na ktorym dachowka po rogach poopadała, Ryn dwanascie pogniły, okna potłuczone, w tym Skarbcu dla dachu nieopatrzonego, przez Sklepienia ciecze.

Officyny murowane w Jedney linii, u których dach Gątami Kryty, Stary pogniły, tudzież ryn dwadzieścia Siedm zgniłych, w oknach potłuczonych Szyb pułarkuszowych Dwadzieście Siedm, arkuszowych trzy. Kwatera szkła drobnego wybita, w którey Szybek pułcwiartkowych dziewiętnascie, w drugiey Kwaterze wybitych Szybek takichże Sztuk trzy. Tynk mieyscami na tey officynie poopadał, Sufity Gipsowe w pokoiach dwunastu przez Zaciekanie poopadały, w drugiey połowie tey officyny przez połapy tarciczne wszędzie ciecze, w Jednym Gabineciku pułap o dwoch belkach, Ze wszystkim Zgniły, piece prawie wszystkie potrzebuią przestawienia.

Przy Aptece Ganek ordynaryiny zgniły, od połowy okienicy oddarte Zawiaski, a drzewo połupane, przy drzwiach do Apteczki wchodząc mur poopadał. Na Dziedzincu Słupow Czerwono malowanych do Laterni

[s. 24]

Siedmnascie, Które od Spodu pougniwały, do tych nie staie Kun Żelaznych osmiu, a Słupow takichze z haczykami Żelaznemi y Kunami nie masz dziewięciu.

Pałacu Faciata, u którey armatura w Gorze przez Część popadała, tudzież w dole od czterech filarow murowanych, od Gzymsow wkoło Galeryi obudwoch, y od Scian mieyscami w dole tynk poopadał, w oknie Galleryi Lustrowey Kwatery Gorney nie masz, tafel wybitych arkuszowych tak w Galleryach, jako tez w oknach Pałacowych Sztuk Szescdziesiąt dziewięc y okno Całe, Kwater Gornych y dolnych w tyle Galleryi pustey Szkła taflowego przez Wicher Ze wszystkich wypadłe.

Na Trzeciey Kondygnacyi w Faciacie Szybek Cwiartkowych wybitych Trzydziescie dwie. Takoż wkoło Pałacu Szybek takichże wybitych Czterdziescie Siedm. w Rogu Bastyonu Pałacowego Tynk poopadały y mur nadrysowany.

Dachowka Holęderska na Pałacu niektóre popękała się, a na Galleryach Dach gątami kryty, zbyt stary y Zgniły, dla Czego przeciekaiąc nie (...) mieyscu Sufit psuie, iako to;

Na drugiey Kondygnacyi, w Bastyoniku przy Galleryi Portretowey Suffit, podłoga y Schody zgniły przez Zaciekanie.

Na Galleryi Portretowey podbitka tarciczna y podłoga Zgniła.

w Pokoju marmurowym Suffit Gipsowy zepsuty.

W Gabineciku przy Złotym Pokoju Suffit przez Zaciekanie popsuty.

W Galleryi Szklanney Suffit y podłoga przez Zaciekanie popsute;

w Gabineciku Chinskim Suffit Chinski przez Zaciekanie popsuty.

Na dole w Galleryi Lustrowey przez Sklepienie Zacieka, podłoga drewniana Suknem prostym wybita, we dwoch mieyscach dla Zaciekania Zgniła y Sukna Łokci Cztery wykroiono.

W Garderobie przy Galleryi Lustrowey Suffit y podłoga Zgniły.

Przy Stołowym Pokoiy w Gabinecie tynkowanie opadło.

Przed Pałacem na Gradusach Kamiennych Posadzka Ceglana Zgniła, przy tym Ogrodzenia na Zurawie ballasami tokarzkiey roboty, Zielono malowane pogniło.

Gallerya z tyłu Zamku o Krokach Sto Siedmdziesiąt Siedmiu wzdłuż, a wszerz o krokach Szesciu, bez Zadnego na-

krycia, ballasami z obu stron między filarami murowanemi oprowadzana, maiąca Schodow pięcioro, w którey podłoga z tarcic heblowanych, bratnalami przybiiana, Zgniła, y z belkami u filarów teyże Galleryi Tynk poopadał y mieyscami Gzymsy poobiiane. Z tyłu tego Zamku,

[s. 25]

na drugim Piętrze Ganek do przechodzenia z iednego narożniku do drugiego, tarciczny ordynaryiny, Dachu nie maiący, zgniły.

W Sklepie z tyłu Zamku, w ktorym drzwi z zawiasami y zaszczepka nie masz, w drugim Sklepie Drzwi ze wszystkiemi przynalezytosciami y z uszakami nie ma. u Dwoyga Drzwi Zawiasy Jedney y zaszczepek dwoch nie masz.

Z Galleryi tylnej Zamkowey Kruzganek do Kaplicy, Ktory ma w Sobie drzwi podwoynych stolarską robotą Sześć, z tych dwoie do połowy Szklanne, te wszystkie popsute y pogniłe. Szyb w oknach pułarkuszowych nie staie Czternastu. Dach na tym Kruzganku Gątami Kryty Stary y Zgniły, na Kaplicy murowaney Dachowka mieyscami poosuwała się. Z ogrodu Ganek na Chor o czterech Słupach, z wschodami, zgniły ze wszystkim.

Komedyauz [sic !] w ogrodzie, nad rzeką Stoiący, drewniany, u Którego fundament murowany, przez nie wylewanie wody z Kanałów u Spodu Zrobionych, przez Część niemal większą poobalał się. Okna dwa, Jedne z tyłu, drugie

z przodu, po Cztery tafle arkuszowe maiące powyimowane. Item po bokach w oknach dwoch po kwater dwie dolnych, w Kazdey Kwaterze po Szyb Sześć Cwiartkowych maiących, takoż pomyimowane. U Drzwi bocznych tegoż Komedyauzu Zawiasy Jedney nie masz. Do Teatrum Drzwi bokowych z zawiasami nie masz. Pod Teatrum Spektatorzkim na Spodzie podłoga wpuł Zgniła.

Grota w Ogrodzie murowana, w Ktorey oknach Kwater dwoch Szkła drobnego nie masz. Szyb pobitych Cwiartkowych Czterdziescie, pułarkuszowych Cztery, Gzymsy pod Dachem popadały, takoż y u spodu. Na Kolumnach Dziesięciu, Ktore były Skorupkami od ostryg y głazami Kamiennemi akkomodowane, to akkomodowanie przez połowę większą poopadało. Na Kopułce blacha takoż opadła, po iedney stronie przez Dach dachowką Kryty Zacieka.

Pallisady od Bastyonu Pałacowego do Bastyonu Skarbcu w ogrodzie będącego, tudzież od obwachtu do Bramy, y od Bramy do Skarbcu drugiego, w Ktorych od fundamentu filary murowane palisadami stoią, mieyscami tynk poopadał. Z wozowni zas Glinianych sztukaterskiey roboty, na filarach będących, białe malowanie deszcz poopłukiwał, Wrota podwoyne z prętami żelaznemi do Ogrodu Z Dziedzinca stare, Prętow Żelaznych alias Sztachetów długosci po Łokci trzy y puł maiących, wszystkich Generalnie podług dziur w Sztabach rachuiąc, nie dostaie dziewięćdziesiąt, te wszystkie Zielono malowane, Wiele zas Sztachetow

podług Inwentarza WJm.P. Swiezynskiego Podstar. Pinskiego nie staie, w rewizii osobliwey opisano.

Obwach y Skarbiec w Jedney Linii murowane, na Których Dachowka mieyscami opadła, w tym Dachu Ryn Trzynascie pogniłych, na bastyoniku przy Skarbcu Daszek Gątowy Zgniły. W tych Kwater od okien w ołów oprawnych

[s. 26]

Szkła Cwiartkowego nie masz Czterdziestu, w skarbcu Suffit tarciczny y podłoga w iednym mieyscu przez Zaciekanie zgniły. w obwachcie Suffity tarciczne przez część pogniły. Zakrętek Zelaznych Essowych od prycow y od Szafek pod oknami będących nie masz Czternascie, tudzież nog okowanych pod pryce nie masz pięciu.

Zamek Francuzki od Drzwi Stancyi Officerskiey oddarty. Za temi;

Budynek dla Rzemieslników muru Pruskiego, dranicami Kryty, Ze wszystkim dla Starosci y nieopatrzenia zruynowany oprocz Kominow. Za tym Kuznia dachowką Kryta, na ktorey dachowka mieyscami opadła.

Officynka za Pałacem przy Kuchnie murowana, na Ktorey Dach Gątami Kryty Stary, po brzegach tego Dachu Gąsiory przez Część poopadały, przez Dach mieyscami zacieka. przy tey;

Officyna Kuchenna murowana, w ktorey okna kwater nie staie Dziewięciu, Z tych dwie w ołów oprawne, z pręcikami, w innych oknach Szyb Cwiar[t]kowych wybitych Trzynascie. Dach dachowką Kryty, z Ktorego Dachowka poopadała, przez co Gzyms popsuł się przez Część, w Kredensowey Izbie police z tarcic popsute, w Drugiey Izbie Kominek opadł. Zamka wnętrznego przy Drzwiach Zawiasy Jedney, y Kruczka iednego nie masz. W tey officynie zamkow wnętrznych Francuskich po Stancyach nie masz Czterech, a popsutych przy Drzwiach znayduie się dwa. Klamek od Drzwi nie masz Jedynastu. Drzwi z Zawiasami, Klamką, Kruczkiem, brakuie Jednych.

Laborantarnia [sic !] na Palach na wodzie stoiąca, z muru Pruskiego, o Dwoch Izdebkach, y do każdey alkierzyk stara, Sciany powywalane mieyscami, Zamkow dwoch wnętrznych. Skoblow, zaszczepek y Drzwi dwoyga, z zawiasami Krukami nie ma, z Dachu przez Część dachowka poosuwała się. Za nią Łaznia muru Pruskiego, przy Ktorey w tyle Galleryika wzdłuż tarcicami obita była, tych tarcic nie masz. Zamku wnętrznego do Pokoiu nie ma, okno iedno Ze wszystkim wyięte. Wanny dwie Ze wszystkim rozsypane, u Pieca farfurowego Koronka popsuta.

Studnie z pompami z okuciem y ze wszystkiemi przynalezytosciami, przed Kuchnią dwie, y przed Staynią iedna, poruynowane, z Żelaza rozkradzione, nad Ktorami [sic !] Studniami Daszki z obitką tarciczną wkoło pogniły, w Końcu Wału nad rzeką;

Budynek dla Praczek o Izbie Jedney, y Dwoch Komorach tylko zrąb y Komin murowany cały, a Dach draniczny opadł.

Wozownia o Siedmiu wrotach podwoynych, na Zawiasach, u których zawias Czterech nie staie. Dach Gątami kryty nadgniły. Sciany powywalały się, y połap Zebrany.

Staynia na Koni Czterdziescie Sześć bez przeoryn, y połapu. Dach Gątami Kryty Stary, y podłoga Zgniła, Złobów Czterech nie masz y przy Drzwiach podwoynych Zawiasy Jedney.

[s. 27]

Brama idąc na Koszary murowana, dachowką kryta, Która Dachowka Z iedney Strony potłuczona, przez co Zacieka, y Sklepienie ruynuie się, u Wrót tey bramy Kruczkow do Zaszczepienia Wrot, do Scian Czterech nie masz i Szlakbanu z rogatek przy moscie, Z Zaszczepką y Proboiem.

Fossa, wkoło którey Cembrowanie Zgniłe, y przez Część opadłe, a Upust poruynowany. Nad tą fossą od Bramy idącey na Koszary, do Bramy Zamkowey, Sztachetowanie recenter dane, a dawne Zgniło y opadło. Item od tey Bramy Zamkowey aż do Bramy Lubelskiey Sztachetowanie niskie i Rogatkami, Ze wszystkim Zgniło y rozsypało się.

Ostrokoł dębowy podwoyny, utrzymuiący Wał wkoło Zamku będący, pogniły y mieyscami poobalał się.

Staynia na Koszarach, w Którey Jaseł y Złobow Czterech, oraz wrot podwoynych Jednych nie masz.

Manażernia, wewnątrz tarcicami obita, tych tarcic nie masz Całych Siedmiu, y Kawałów Dwudziestu dziewięciu. Daszek Gątowy zgniły, na Rogach Gałek Z prętami Żelaznemi brakuie dwoch. Drzwi podwoynych dwoyga Z Zawiasami y Zamkami wnętrznemi, Okien osm podwoynych, Z okuciem Gdańskim. Item Drzwi Jednych podwoynych na dole, z Zawiasami, y antabami. Item po bokach Dwoyga Drzwi Z Zawiasami, Krukami nie ma, y do podeymowania Drzwi dwoch bloszków nie dostaie. Schody na Ganek ordynaryine opadły, a podwaliny pogniły.

Budynek na Koszarach przy Stayniach, Czyli Masztarnia, na Ktorey Dach, y połap mieyscami Zgniły.

Drugi Budynek Stary, na którym dach Zgniły.

Item Trzeci budynek Dyspozytorski, na Którym dach Ze wszystkim y połap pogniły y mieyscami poopadał. Okien nie staie Ze wszystkim Czterech y Szyb Cwiartkowych Osmiu, Komin Jeden murowany ze wszystkim opadł, drzwi troie Z Zawiasami, Krukami nie ma.

Gdzie przed tym był Lazaret, teraz tylko Komin stoi y zrębu Kawałek.

Budynek nad rzeką bez okien, w Którym drzwi Z Zawiasami y z wszelkim porządkiem nie staie Siedmiu. Połapu w Sieniach nie masz.

Wizya, czyli opisanie Kamienic y Domów Skarbowy[ch] w Mieście Białey (...)[5].

[s. 32]

(...) Takową Wizią Stronom wydaiąc rękami własnemi podpisuiemy, Dattum w Białey D. 26 7bris A[nn]o 1768vo (...)

[5] W niniejszym aneksie pominięty został opis miasta, stanowiącego odrębne zagadnienie badawcze.

4.

Rewizya Mobiliów w Zamku Bialskim Inwentarzem WJP. Swiezyńskiego Podstarosty Pinskiego spisanych, cum Specificatione decessu y Superaty a die 8va 7bris ad 19 Ejus dens [sic !] Offitione Czyniona y podpisana [1768]

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, Zamek bialski
AGAD, AR, dz. XXIII, sygn. t.9/p.3.

[s. 44]

Rewizya Mobiliow w Zamku Bialskim Inwentarzem Urzędowym przez WJm Pana Swieżynskiego Podstar. Pińskiego w Roku Tysiąc Siedmset Szesdziesiąt Piątym, Dnia Trzeciego Junij sporządzonym, spisanych przez nas Urzędnikow nizey podpisanych a Die Octava Septembris usq. ad diem Decimam Nonam Septembr. Roku terazniey-szego Tysiąc Siedmset Szesdziesiąt Osmego (...) czyniona.

Decess. Mobiliów Inwentarzem WJ. Pana Swiezynskiego [podstar.] Pinskiego spisanych circa Revisionem nie naydu-jących (...)[6].

W Bramie Laterni [sic !] wiszącey w ołow oprawney iedney;

[6] Pomijane fragmenty tekstu – oznaczane trzykropkiem ujętym w nawias – są nieczytelne z powodu uszkodzeń krawędzi kart.

w Kurdygardzie Sikawek Tokarskich Zelazem okutych Dziewiętnascie;

Officyna, w ktorey naprzeciw Aptekarza obicia suknem nasypywanego starego, nie staie Bretu jednego;

w Drugim Pokoju obicia Kartunowego Bretow Dwa y kawałkow Dwa;

w Trzecim Pokoju obicia Czerwonego nasypywanego Suknem, starego, Bretow Jedenascie;

w Czwartym Pokoju Druczku Gdanskiego Bretow Trzynascie y Puł;

w Piątym Pokoju obicia na Płotnie malowanego Bretów Dwanascie;

w Pokoju Sypialnym JO. Xcia Imci Kantorka z Dwoma zameczkami jednego;

w Komedyhauzie Scen na Płotnie malowanych Cztery; Tamże Lichtarzykow blaszannych Piędziesiąt Cztery. Pod Teatrum Sznurow trzech.

w **Pałacu** w Galeryi Lustrowey nad Drzwiami koronki snycerską robotą jedney. Tafel Lustrowych arkuszowych Dziewięciu. Pułarkuszowych Dwóch, Cwierc arkuszowych

Dwóch. Tabliczek malenkich Lusterkowych Dwudziestu Dwoch. Uszaczow Szklannych Siedm.

w Pokoiku Lustrowym Buduar nazwanym, w Drzwiach Lustrowych [liszte]wek takichze Lustrowych z wyzłaceniem Trzech. Tabliczek Lust[rowych] Czterech, w Scianach po prawey y Lewej ręce Lisztew Lustrowy[ch] Łokciowych Dwoch. Tafli cwierc arkuszowych Trzech, arkusz[owey] iedney. Nad kominkiem Ram Duzych Łokciowych (...) Lustrowych Dwoch. Lisztewki Łokciowey takieyze (...), Lustrowych Dwoch. Gzymsikow Lustrowych z wyzłaca[niem], osobek chinskich Dziewięciu.

w Pokoju Złotym na Drugiej Kondygnacyi sub No 8vo Tafele[k] cwiercarkuszowych Siedmanstu.

w Skarbcu na teyze Kondygnacyi w Szafie No 2do Klucza od Zamka [zela]znego jednego. Zasuwek mosięznych Trzech. Wazy miedzi[aney] Lakierowaney nowey iedney. Kutasow Karmazynowych jedw[abnych] z Srebrem od Mułów Szesnastu.

[s. 45]

w Szafie No 4to Kałamarzyka Kościannego zepsutego iednego.

w Szafie No 5to Ładownicy Drewnianney Szescią [sic !] kamieniami sadzoney iedney, kołek mosięznych do obicia buntow Trzy.

w Szafie No 7mo Obicia Burgateli Zielonej Bretów Piętnascie y kawałkow cztery. U sukien aksamitnych Trębackich Rękawow Dwoch.

[n]a **Trzeciey Kondygnacyi** w Skarbcu Pierwszym Skrzyni Snycerską robotą iedney. Ram Czarno malowanych Dwoch, Item Ram snycerskiey roboty wyzłacanych Dwoch. Taboretow Płotnem w kwiaty wyszywanym obitych Dwoch. Pakow Dwoch, Jednego z Pięcią Taflami Szkła ordynaryinego a drugiego z Szkłem potłuczonym.

w **Skarbcu** przy Officynach, w Pokoju No 1mo Klucza do nakręcania Pasow od karet jednego. Postumentow marmurowych Szesc, Rogow Jelenich Par Trzy y Puł.

w Pokoju No 3tio tegoz Skarbcu. Instrumentu Druciannego do Zabaw Dziecinnych jednego. Usaczow z Lwiemi Głowami Dwoch. Szufladki blaszanney iedney. Haftek cynowych Dwudziestu, Pergaminu Sztuki jedney.

w Kurytarzu tegoz Skarbcu. W Szafie No 4to Gąsiorka szklannego jedneg[o].

w Szafie No 11mo Serwisiku Cynowego jednego. Jazdza z Nakrywką cynowego jednego.

w Szafie No 12mo Gąsiorków rzniętych Dwa, Dekienklasow Dwa, Butelki kręconej iedney. Salaterek Szklannych gładkich Trzy, Karafinek Kryształowych Cztery.

w Szafie sub Litera D. Szklanek duzych dwoch.

w Szafie sub Litera H. Dzbanka glinianego jednego.

w **Skarbcu w Ogrodzie**, w Skrzyni sub No 3tio Sukien Lokayskich wierzchnich, Sukna Szafirowego, Dwoch. Katanki z Passamonami Hayduckiey u spodni jednych.

[w] Szafie No 5to Obrazka Pana Jezusa za szkłem, w Ramach z brzegami wyzłacanemi jednego.
Portrecikow Zwierząt za szkłem dwoch.
Portrecika JO. Xięzney Jejmci Radziwiłłowey, za szklem, w Ramkach wyzłacanych, jednego.

[s. 46]

w **Kaplicy B. Jozefata**; Sukna czerwonego z Dwoch mensow.
Obrazu S. Wincentego Fereryusza w Bleytramie jednego.
Obrazu Nayswiętszey Panny Zurowieckiey iednego.
Obrazu S. Franciszka w bleytramie jednego.

Passyi Pana Jezusa wyzłacaney, Snycerską robotą na Postumencie białym, jedney.
Obrazu S. Jana nepomucena, w bleytramie jednego.
Sukna Zielonego Kawałkow Dwa.
Obrusa z Ołtarza B. Jozefata jednego, Lichtarzy Kryształ[owych] Dwie. Farfurowych do kwiatków Czt[erech].
Od Ołtarza S. Tadeusza Antepedium z Materyi bogatey (...) z Galonkami Srebrnemi jednego.
Relikwiarzow Szklannych Dwoch.
Mentallika Nayswiętszey Panny Srebrną obrączką (...) wiszącego na Trunie [sic !] B. Jozefata, na Tasmie, fioletowego jednego.
Obrusa jednego u sukna Czerwonego z Mensy.
Antepedium przy Wielkim Ołtarzu będącego, w kwiatki materyi bogatey iednego.
Kobierca z Gradusow iednego.
Obrazu SS. Anny y Joachima jednego.
Weroniki Pana Jezusa [sic !] w bleytramie jednego.
Obrazu Swiętey Maryi Egipcyaki [sic !] Starego iednego.
Obrazu Nayswiętszey Panny na blasie miedzianney iednego.
Obrazu S. Jakuba Apostoła w bleytramie jednego.
Obrazu S. Jozefata, duzego w bleytramie jednego.

Ornatow tak łacinskich jako y Greckich, tudziesz Rzeczy Kaplicznych w szafach pod ołtarzami będących podług I[n]-wentarza WJ. Pana Swiezynskiego Podstar. Pinskiego (...) Foljis 50 et 51 opisanych nie masz.

w **Figarni Bialskiej**
Drzewa Kupryssowego iednego.
Drzew Migdalowych w Sliwkowy Pien okulizowanych, [ro]dzaynych Dwadziescia.
Drzewa Kasztanu młodego jednego.
Drzewek Pomaranczowych y Cytrynowych młodych Drzewek Sto Siedmnascie.
Drzewek mertusowych Trzydziescie Dwie.

[s. 47]

Prętów Zelaznych Sztachetowych Czterdzieście jednego[7].

[s. 48]

Specyfikacya Mobiliow, ktore w Inwentarzu WJ. Pana Swiezynskiego Podstarosciego Pinskiego opisane czasu rewizyi popsute y pogniłe pokazały się.

w Komedyauzie Suffitu białego Płociennego wyrznięto kawal duzy.

[7] Dalsza, pominięta część wykazu dotyczy Roskoszy i Sławacinka.

w Pałacu w Galeryi Lustrowej;
Tafel Arkuszowych Lustrowych, stłuczonych Cztery.

w Pokojku Lustrowym alias Buduar;
Tafla Arkuszowa Lustrowa zbita jedna.

w Skarbcu na Drugiey Kondygnacyi;
w Szafie sub No 14to Tafle Lustrowe w Drzwiczkach podwoyn[ych], obydwie nadbite;
Z Lustra jednego Ramy popsute, Lustro drugie wielkie, zgniecione.

w Skarbcu na Trzeciej Kondygnacyi;
U Parawanika niskiego na Czternascie bretow Czerwoną Plisią obitego, wydartych Bretów Cztery.
Szafa Dembowa sub No 6to fornierowana, z Siednią [sic !] Szufladami Zgniła.
Szafa sub No 7mo hebanem fornierowana, Zgniła ze wszystkim.
Krzesło Snycerskiey roboty, Feingultem pozłacane, połamane.

w Skarbcu w Ogrodzie będącym;
w Skrzyni No 4to Namiotu Sztuk Cztery. Obicia Burgateli Zieloney bret jeden. Drugi Bret malowany na Płotnie. Item obicia malowanego na Płotnie Bretow Dziewięc. Poduszek do krzeseł roznego Koloru Siedmnascie. Folgi Druczkowey

pod obicie Sztuk Jedenascie. Obicia Zołtego, Adamaszku starego sztuk osm, przez zaciekanie pogniło.

w Kaplicy Błogosławionego Jozefata;
Obrazek Lusterkowy stłuczony jeden[8].

[s. 50]

Superata Mobiliow nad Inwentarz WJ. Pana Sapiezynskiego Podstarosciego Pinskiego znaydujących się.

w Skarbcu na Drugiey Kondygnacyi;
Osobek Alabastrowych Cztery.
Item Porcellanowa osobka nadbita jedna.
Łyzow para jedna.

w Skarbcu na Trzeciey Kondygnacyi;
Taborecik malenki kobiernicką robotą.

w Skarbcu Dolnym przy Officynach;
Kołko Zegarowe jedno.
Dłoto krzyzowe Gdanskie jedno.
Pił roznych ręcznych osmnascie.
Bloch do Windy z Sworzniem y Łancuchem Zelaznym je-[den].
Młotkow mularskich Trzy.
Oszkardow Cztery. Motyk Dwie.

[8] Dalszy, pominięty fragment inwentarza dotyczy Roskoszy i Sławacinka.

Prętow Zelaznych Mularskich Dwa.
Swider Duzy ieden. Siekier popsutych Szesc.
Klamrow Szesc. Swiderkow większych Cztery, mnieyszych Cztery.
Dłutow Dziesięc. Rydel nowy ieden, Starych Pięć.
Łopatek starych Zelaznych jedenascie.
Cieslica nowa Zelazna jedna. Noz Garbarski jeden.
Fajerka Zelazna stara jedna. Grac Zelaznych mularskich Dwie.
Kocieł Zelazny ieden. Miedziakow starych złych Dwa.
Roszt Zelazny nowy wielki jeden.
Rzezak do Sieczki jeden. Fajerka wysoka Zelazna jedna.
Kagancow Zelaznych Dwa.
Heblow z Zelazami starych Piętnascie.
Dzwonek do Zegarka jeden. Łopatka do kominka zelazna jedna.
Konwi ogrodowych blaszannych z Rurami, nowych Dwie, (...) konwi takichze Dziewięc.
Naczynie do stolca Cynowe jedno. Torba mysliwska z Zamkie[m] Zgniła jedna.
Szczotek do Lnu dubeltowych Trzy. Pojedynkowo (...).
Uszaczow Gliniannych Pięc. Osobek Gipsowych (...).
Tafla Duza szkła Granatowego jedna, u Drugiey (...).
Lisztwa Spizowa w tryanguł jedna.

Essow Drewniannych Tokarską robotą Dziewięc.
Kapeluszow Blaszannych do Laterni Cztery.
Stolikow marmurowych w Drzewo oprawnych z wysadzeniem Dwa.

[s. 51]

Stolikow malych Czworograniastych, Czarnych Dwa.
Stolik rogowy siarczysto malowany, z wyzłacaniem, popsuty ieden.
Stolik chinski Lakierowany, popsuty ieden.
Parawanik mały Czarno Lakierowany o szesciu bretach, jeden.
Krzeseł Trzcinkowych bez poręczow ośm.
Krzesło Takież popsute jedno.
Materacow wielkich Płociennych Dwa.
Miechow Kowalskich Dwa.
Materacow od kanap, w Ramach Dwa.
Chomontow Starych brycznych Dwa.
Kulbak Forytarskich na nic zgodnych Pięc.
Walizow Starych Trzy.
Konch od Pereł Sztuk Siedm.
Kieliszkow małych trzy.
Kielichów z nakrywkami Dwadziescia.
Usaczow Farfurowych granatowych Trzy.

Turynkow Farfurowych z akomodacyami na wierzchach Siedm.
Jaszczykow gliniannych z wierzchami Dziesięc.
Uszaczow Gliniannych Duzych Trzy, mnieyszych Dwa.
Uszacz gładki z Uszami jeden.
Tacek do Cukru Gliniannych Dwie, okrągła głatka [sic !] jedna.
Miseczka do Golenia glinianna jedna.
Pokryw od waz y Pułmiskow roznych, Gliniannych Dwadziescia Dwie.
Pułmiseczkow Płaskich gliniannych Dwa.
Mis z obręczami, gliniannych Trzy.
Postument glinianny, biały ieden.
Wierzchow gliniannych Dwa.
Lawaterz bez wierzchu biały ieden.
Donica Glinianna jedna.
Słoy glinianny ieden.
Spodkow Gliniannych, na Trzech gałeczkach, Cztery.
Spodek takiż malenki jeden.
Miseczka głęboka glinianna jedna.
Słoik z nakrywką glinianny ieden.
Tacka kwadratowa do Cukru, glinianna jedna.
Waza Gdanska Farfurowa o dwoch uszach jedna.
Prętow Zelaznych od sztachet, kawałow Dwa.

[T]abliczek Farfurowych Gdanskich do Pieca Szesdziesiąt Cztery.
Dzban o Dwie Uchach glinianny ieden.
Foremka miedzianna podługowata jedna.
Foremka blaszanna jedna.

[s. 52]

w Skarbcu w ogrodzie będącym;
Parasonikow przed kominki, jeden Chinski, a drugi na Płotnie malowany, co uczyni Dwa.
Taboret Adamaszkiem obity ieden.
Taboret obity Suknem jeden.
Taboret Kobiernicki jeden.

w Kaplicy Błogosławionego Jozefata;
Obraz Nayswięt. Panny z Panem Jezusem y swiętym Janem [w (...) ra]mie jeden.
Obraz większy S. Maryi Magdaleny jeden.
Obraz drugi S. Maryi Magdaleny zbotwiały ieden.
Obraz Naysw. Panny na blasze miedzianney, siedzącey (...) z Panem Jezusem, ieden.
Obraz S. Weroniki na płotnie za szkłem stłuczonym, [w ramkach] czarnych pozłacanych jeden.
Obraz Pana Jezusa Papierowy za szkłem stłuczonym, w ramkach czarnych jeden.

Obraz S. Teofili w bleytramie, zbutwiały ieden.
Obraz Nayswiętszey Panny Bolesney w bleytramie jeden.
Obraz Nayswiętszey Panny, na Drzewie malowaney jeden.
Obraz S. Vilgefortis na Krzyżu rozpięty, papierowy, za szkłem jeden.
Obraz Nayswiętszey Panny, Spodem osoba z Chorągiewką, w ramkach wyzłacanych jeden[9].

[9] W dalszej części omówione zostały: Roskosz i Sławacinek.

5.

Inwentarz Opisania Całego Zamku y Officyn (...) Roku 1774tego z Dyspozycyi (...) Mikołaia Radziwiłła Krayczyca W. X. Litt. (...) w Białłej

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, Biała woj. brzeskie
AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4711.

[s.n.]

Inwentarz Opisania Całego Zamku y Officyn tak wewnątrz jako zewnątrz, czasu wypuszczenia z Pod sekweztracyi Woyska Rossyiskiego Roku 1774 tego z Dyspozycyi J.O. Xcia Imci Mikołaia Radziwiłła Krayczyca W.X. Litt., Kawalera Orderu S. Huberta, Sporządzony w Białłey (…)[10]

[s. 3]

Opisanie Mostu y Bromy [sic!] przed Zamkiem Bialskim

Idąc z Miasta do Zamku, Most przez Kanał z paręczami y Balasowaniem czerwono malowany, ze zwodem o łańcuchach, ze Czterema Swornikami, dwóch wstrzymuiących, na dwoch czopach żelaznych z kunami Czterema w oboch końcach w gurze, a w dole Sworniów dwa z kunami Sztabowemi na trzy części opasany, żelaznemi, częścią

[10] W niniejszym aneksie pominięte zostały dopiski widoczne na marginesie – wybiórczo odwołujące się do opisywanych pomieszczeń (np. „Pokoy") lub znajdujących się w nich przedmiotów (np. „Lustro", „Kanapa").

zruynowany, raparacyi potrzebuiący. Spodem mostu futrowanie tarciczne, malowaniem akkomodowane, do szczętu zruynowane.

Broma Strukturą okolną z Kamienia Ciosowego, z Kolumnami ośmio[ma] zamurowana, u których narożniki y Gzymsy mieyscami różnemi poobiiane, pod górnym gzymsem, z Inskrypcyą złotemi literami Ryto Carolus Dux Radziwiłł Palatinus Vilnensis, w Facyacie armaturą y Herbem tuszowanym, na Facyacie między Wazami armią [sic!] Statua Niepokalanie poczętey Maryi Panny, z Kamienia Ciosowego, na żelezie ustanowiona, z Cyrkułem nad głową, z dwunasto Gwiazdami wyzłacanemi żelaznemi, Fortek dwie pomiędzy czterema kolumnami, z prawey y lewej Strony Ślepe od światła ulicznego, robotą Stolarską, z gzymsami y fugowaniem z drzewa akkommodowane. Broma ze drzwiami podwóynemi odmykaiąca się, Stolarską robotą dubeltowo robiona, goździami żelaznemi Skuta, na zawiasach Sześciu, z krukami Sześciu żelaznemi, w części iedney blaszek Cztery y goździ cztery wyciągniento, fortka wposzrzód bromy odmykaiąca się, z żelaznemi zawiasami, z zasuwko zatracona, dwa tylko kruczki pozostały, w Brome wchodząc po prawey ręce Szale wielkie, drewniane, na łańcuchach ośmiu, z krukami y kułkami do uwieszenia Sporządzonemi, dla długości bromy z ręki lewey okien kwadratowych trzy, z których Szkło z romami powydzierane, ręką prawą Okienko kwadratowe z Krato żelazną. Cała broma kamieńmi brukowana. Sklepienie Cyrklowe.

Przed wyiściem z bromy lewą Stroną drzwi na zawiasach y krukach Trzech do sionek, do Izby incarderatorum Drzwi z zawiasami y zaszczepko zatracone, kruk wyięty ieden tylko pozostał. Piec wpół z Cegły zamurowany, a wierzch z Kaflów. Połap opadły z bolkami, ze wszystkim zgniły, Okno bez Szkła, krata tylko żelazna, wszerz y

[s. 4]

wzdłuż prętów ośm maiąca, z tych Sionek wychodząc Okno do lochu infando drzwi, do którego z zawiasami trzema żelaznemi zatracone, kruk tylko jeden y proboy pozostał. Drzwi do Kurdygardyi, z lewey ręki, z trzema zawiasami zginęły, kruków tylko trzy zostało, Piec we dwie części murowany z Cegły częścią trzecią z Kafel szarych, Okno o kwaterach Czterech, z których dwie nayduią się kwater ze Szkłem drobnym, a dwie ukradzone. Naprzeciw tey Kurdygardyi, to iest w Rękę prawą, Drzwi żelazne na krzyż y nakoło Sztabami żelaznemi Skute, o zawiasach żelaznych dwóch, z krukami dwoma y zaszczepkami dwoma, o proboiu jednym, do Kurdygardyi drugiey, w którey Piec z Cegły zamurowany, Przepierzenie z Tarcic rżniętych, Okien dwie ze Szkłem y ramo iedną, za przepierzeniem krata Sztabowa wszerz y wzdłuż, w Sobie maiąca Sztt. Sześć, z Kurdygardyi wychodząc, do Sionek Drzwi z krukami y zawiasami wydarte, z Sionek do Szyi Sklepowey Drzwi z zawiasami y krukami zatracone oraz z zaszczepko, proboy tylko w uszaku ieden zostaie, do Sklepu z drugich sionek Drzwi z zawiasami y zaszczepko zatracone. Kruków dwa w Usza-

ku zostałe y proboy zewnątrz. Schodów w Szyi na trepów cztery, na przeciw Szyi Sklepik, drzwi do którego zatracone, z zawiasami y krukami, proboy tylko ieden pozostał, w lewą rękę Szyi Sklep, z którego okno na zachód Słońca w gure wymurowane, równą z Ścianą lewey ręki Sklep, do którego zatracone Drzwi z zawiasami, proboy tylko, w ugniłym uszaku nayduie się okno na zachód Słońca wymurowane w gure. Cała Broma pobita gontami, mieyscami znacznie zanika.

Z Bromy wychodząć w Stronę prawą, od Ściany Skarbcowey do ściany Kardygardyi Słupów murowanych Sześć, Strukturą Pilastrowone, cztery strony z gzymsem od formy dolnym y z koroną w gurze, między któremi podług pierszeństwa żaden Pręt żelazny nie nayduie się, waz na nich stoiących Trzy a pobitych Trzy. Zwracaiąc się do Drugiego Piętra nad bromą wymurowanego Schody do rezydencyi Komendanskiey z Paręczami y balasami, czerwoną malowanemi, o stopniach Osimnastu, Idąc do Sieni Sionki z Drzwiczkami z tarcic rżniętych zarzucone, podłoga z opałków, gontamu pobito, Drzwi do sieni na zawiasach Dwóch, z Krukami, z zaszczepkami y skoblami dwoma oraz z proboiami, tudzież z Antabo do wzięcia ręką dla przymknięcia żelazną, Jedną, w Sieniach

[s. 5]

Szaf stoiących większych dwie, z podwóynemi drzwiczkami, na zawiaskach żelaznych, u obydwóch zamki wnę-

trzne, bez klucza Jeden, Szuflad w iedney Siedm a iedney niedostaie.

Szaf mnieyszych dwie z podwóynemi drzwiczkami. Jedna na zawiaskach żelaznych z zaszczepko, Druga bez drzwiczek z Sześcią Szufladami, a dwie Szuflad niedostaie.

Do Rezydencyi Komendanskiey wchodząc, drzwi z zawiasami dwoma na krukach żelaznych, z zamkiem wnętrznym, w tey Piec z kafli białych Stary, Przepierzenie na Alkierzyk robotą Stolarską z Tarcic, akkommodowane Penzlem Malarskim w kolorze błękitnym. Drzwi na zawiasach dwóch, z krukami y zamkiem wnętrznym, Sufit y podłoga z Tarcic, Kanapa trzcinkowa Stara, Jedna, zepsuta w Siedzeniu, Okno w Izbie iedne, czwiartkowych, Szyb Szklannych w Sobie maiące całych Szesnaście, wpół zbitych Dwie, Całkowicie ztłuczonych Dwie we dwie kwatery odmykaiące się, z zawiaskami Czterema, z narożnikami trzema żelaznemi, w Alkierzu za przepierzeniem okno Jedne w kwater Dwie odmykaiące się, z zawiaskami czterema, a narożnikami trzema. Szyb w sobie maiące Szklannych, Czwiartkowych, Dwadzieścia, przy tym oknie okiennic Stolarskiey roboty zewnątrz dwie, na zawiaskach, obok okna lewą stroną we Framudze Szafka z Drzwiczkami na zawiaskach, z zaszczepko żelaznemi, w tym Alkierzu;

Parasonik nayduie się o kwaterach Pięciu, Chińskim na Płótnie malowaniem adornowany w kwiaty błękitne y różowe, o zawiaskach żelaznych Par pięciu, za Rezydencyą

Komendantską Drzwi tak na wieże do zegara jako y do Spiżarni, na zawiasach dwóch żelaznych, z krukami, z zaszczepkami dwoma, okno w Sionkach iedno ze Szkłem drobnym, w Spiżarni Jedne okno Szyb maiące całych Piętnaście, stłuczone Jedne. Kuchenka w Sionkach na filarach, z kominem nad dach wyprowadzonym, za kuchenką przepierzenie Tarciczne beze drzwi, okien dwie bez Ram y Szkła, do Czeladney Izby drzwi na zawiasach dwóch, z Krukami, z zaszczepko y klamko żelaznymi, w Izbie przepierzenie z tarcic, z Drzwiczkami na zawiasach dwóch, z Krukami dla Drobiu. Komin Kapiasty zepsuty. Piec z kafli białych Stara. Okien Dwie, w iednym Szyb całych Dziewiętnaście a Pięć wybitych, w drugim całkowych Szyb Dziewięć, a zbitych Dziesięć, Podłoga y Połap z Tarcic, w Sieniach posadzka z Cegły a połap z Tarcic, w tych Sieniach pod Ściano

[s. 6]

Mozderz na lawecie Jeden, u którego blachi jedney z brzegu podług okucia niestaie y kunek dwie do przymknięcia ich, z kołkami Czterema y z dwoma Sworniami poprzecznemi, w Góre na wieże do Zegaru biiącego wiązanie Drewniane, ze Schodami Czterema w niższych mieyscach a w wyższych z drabinami sporządzone Dwoma.

Wieża. Sama w kwadrat wyniośle wymurowana, w którey podług proporcyi Kwadratu z każdey Strony po okienek przeciągłych Sześć Ślepych, ze czterech Stron, Tarczy zegarowe godziny ukazuiące, z każdey Strony w bokach Tarcz

po okienek okrągłych Dwoie, bez Szkła, na zwyż Gzymsu wieży, Gallerya z Paręczami y balasowaniem w kwadracie, zielono malowana, przy których nayduie się Prętów żelaznych ośm, Gałek Tokarskiey roboty po rogach y w Szrzodku ośm, Kopuła wieży blacho obita, Czerwoną malowana, zdezolowana, w Stronach Czterech obdarta z blachi, w Szrzodku wieży Dzwonów Dwa, kwadransowy i Godzinny, w górze Wieży orzeł z Trzema Trąbami, nogami [sic!], nozem y koron[ą] wyzłoconemi, z Rezydencyi wychodząc Komendantskiey.

Ganeczek o dwóch Słupkach, gontami pobity, mostek na wał z paręczami, z obuch stron czerwono malowany, w prawą na dół zchodząc Schodki o paręczu Jednym, a o stopniach dziewięciu, w boku Schodek;

Staienka z Dylów zrzucona, drzwi do którey na zawiasach dwóch, z krukami żelaznemi, z zaszczepko y dwoma Probojami, złób i Jasełka na słupkach wsparty, pobita dranicami, za staięko [sic!;

Cekhauz Pruskim murem Stawiony, ze szczętem zruynowany, w dwóch komorach Ściany poopadały, ledwie nieobalony, w którym mozdzerzów Sztt. Ośm z tym [sic!], z których Jeden do Kuchni zaniesiony, Szaf filarowych dwie popsutych, Miechów Kowalskich Dwa, popsutych, z dwoma Rurami Żelaznemi, z Bromy wychodząc na Dziedziniec zamkowy, z Ręki Prawey wymurowany;

Skarbiec długością przypieraiący do Ściany officyny, Strukturą między oknami arkadowemi Pilastrową, z Palistrado nad gzymsem górnym zamurowany, dachówko pokryty częścią zanikaiącą a Facie [sic!] Pałacu Okien we dwie części Ślepych, w górze półokrągłych Dziesięć, a Światłych okien dwie, za kratami żelaznemi wszerz y wzdłuż y Prętów 22. Ditto Dwadzieścia y Dwa, w których oknach Szyb tylko nayduie się Dziesięć stłuczonych. w Posrzód okien Drzwi podwóyne na zawiasach żelaznych, z Krukami

[s. 7]

z zaszczepkami dwoma a proboiami trzema, z wiszącym Zamkiem. W Tyle Skarbcu okien Dziewięć kadratowych za kratami żelaznemi, po Prętów ośm wszerz y wzdłuż żelaznych w Sobie maiące. w Pięciu Oknach całych po Szyb Dwanaście oktafkowych, a we Czterech przez połowę potłuczone.

Opisanie Officyn

Od Ściany Skarbcu do ściany Galleryi Pałacowey prawą [sic!] Stronę zamurowane officyny, wściąż Strukturą na Filarach Pilastrową, nad Gzymsem z Palistrado, zupełnie ze Ścianą tylną pod dachem niedokończoną, gontami pobite, wielą częściami zaciekaiące. Na Róg prawy Skarbcu officyny, do którey wchodząc Drzwi do Sieni poiedyncze na zawiasach dwóch żelaznych, z Krukami, z klamko y Proboiem jednym, na tył Sieni Drzwi takoż na zawiasach Dwóch z Krukami, w Sieniach do dwóch Pieców Drzwiczek na za-

wiasach dwoie, do przymurowaney komórki w Sieniach Drzwi na zawiasach dwóch, z Krukami, z zaszczepko y dwoma proboiami, w Sieniach posadzka z Cegły, połap z Tarcic, z Sieni w Ręke prawą wchodząc od dziedzińca drzwi podwóyne do pierwszego Pokoiu, z zamkiem wnętrznym oraz z zameczkiem wiszącym, z Klamko do przymknięcia, na zawiasach Czterech, z Krukami Czterema żelaznymi, w tym Pokoiu komin kapiasty murowany z kominem nad dach wyprowadzonym. Piec na Słupkach z Kafli Zielonych, Okien dwie we Cztery kwatery odmykaiące się, z zakrętkami dwoma, na zawiaskach ośmiu, z Kruczkami roboty Ślosarskiey, Szyb Czwiartkowych każde okno w Sobie maiące po Dwadzieścia Cztery, na kit Sadzone, Stolik mazeykowy Jeden, na nóżkach Czterech, roboty Snycerskiey biało malowany. Spodem iksem związany, bez Szufladek.

Krzesło roboty Snycerskiey wyzłacane, robotą kobiernicką obite, Stare, Jedne.

Krzesło Płótnem obite drugie, na Srebrnym dnie lazerowane kolorem zielonym.

Parawan na dnie czarnym chińsko malowany w osobkach, kwiatach y Ptakach, kolorem złotym y Pąsowym, o kwaterach Sześciu, Pięć całkowych a Szóste odarte, na zawiasach mosiężnych Par Piętnastu.

Lanszaft nad Drzwiami podług Szerokości, z figurą Polowania y Ryb Łowienia, w Ramach Jeden, z Tego Pokoiu idąc

Prosto do Drugiego Pokoju Drzwi podwóyne na zawiasach czterech, z krukami żelaznymi, z zamkiem wnętrznym y klamko zapadaiącą oraz do Przymknięcia z antabo. w tym pokoiu komin kapiasty z kominem

[s. 8]

nad dach wyprowadzonym, w bokach ogniska blach dwie grube, żelazne, taflowe, wmurowane, na Przeciw drzwi Framuga tarcicami od hebla w bokach od dołu do gury obita, z Trzema Dezkami od ściany, a z Półtora od gury tarcicznemi. Okno Jedne w kwater Cztery podwóyne, na zawiaskach y kruczkach ośmiu, z narożnikami ośmiu, z zakrętkami dwoma ślosarskiey roboty. Szyb Półtaflowych w oknie zewnętrznym Całych Pięć, zbite wpół Jedne, Półtaflowych w gurze Cztery, w oknie od podwórza Szyb dużych Czwiartkowych, całych osimnaście, zbitych Dwie. Okiennic podwóynych na zawiaskach Czterech Dwie, pod oknem niszka Szarnierowana.

Szaffa metalem białym, roboty Stolarskiey, Drzewem orzechowym nasadzana Jedna, z Szufladami w gurze podwóynemi dwoma, a poiedynczemi Trzema, Sztuk metalu białego z Osobkami y Antabą Jedną Dwadzieścia Trzy, Stołu na nogach zbiianych Czterech Sztuka Jedna. Tapczanów dwa tarcicznych, z Tego Pokoiu do Pokoiu rogowego poiedyncze Jedne, na zawiasach 2ch [sic!], z Krukami, z klamko y dwoma proboiami oraz y z zasuwko żelazną zewnątrz z zaszczepko, w tym Pokoiku kominek kapiasty

Jeden z kominem nad dach wyprowadzonym. Obicie Chińskie na Płótnie wkoło obite, w Brytach Dziesięciu y kawałkiem nad oknem Jednym, w różnych kolorach y osobach, częścią z kwiatami wyzłacanemi, Okno podwóyne Jedna w kwater Cztery w ołów oprawne, z Pręcikami Sześcią żelaznemi, do kwatery z lewey ręki w drzewo Trzy części oprawne, Szyb całych Półczwiartkowych w Sobie maiące Sześdziesiąt, pobitych wpół z rogami Jedynaście, Całkowicie wybita Jedna, zewnątrz, a z Podwórza Szyb Całych Czwiartkowych na kit Sadzonych Dwadzieście Jedna, zbitych Trzy, na zawiaskach z Kruczmami [sic!] ośmiu, z zakrętkami czterema, z Tey garderobki Drzwiczki do Skarbczyku Ciemnego ad instar Spiżarenki a w róg wielkiego Skarbcu, zielono malowane, poiedyncze, na zawiaskach dwóch, z krukami, z zaszczepko y dwoma proboiami oraz zlonkiem [sic!] na ogniwku do założenia, w tey Spiżarce okien Dwie zamurowanych. Szafa orzechową malowana, na zawiaskach Dwóch, z przegrodami Trzema. Formy gipsowe różne pobite, potłuczone, w tym złożeniu Polica z Przegrodami Czterema Jedna, z Tey Spiżarki

[s. 9]

do Wielkiego Skarbcu Drzwiczki roboty Stolarskiey, na zawiaskach dwóch, z krukami, z zamkiem wnętrznym, wracaiąc się nazad do Pokoiu Szrzedniego przez garderobke a w Rękę lewą ku Stayni, Drzwi do Pokoiu tylnego podwóyne dębowe, na zawiasach, z Krukami Czterech, z klamko zapadaiącą y antabą żelazną, w którym przy drzwiach

Szafek Dwie z Drzwiczkami podwóynemi o zawiaskach w każdey Czterech, z zaszczepko Jedną w Murze z policami Siedmio, Jedna z Ręki lewej w Murze, druga roboty Stolarskiey, z podwóynemi drzwiami, o zawiaskach Czterech z zaszczepko, z Proboiami dwoma. Zamek wnętrzy [sic!] wydarty z Policami wewnątrz trzema, Piecek Saski na podmurowaniu z Kafel białych, z blachą na zawiaskach y z Klameczko zapadaiącą, Okno Jedne do szczętu wybite we Czterech kwaterach, z Jedną tylko Taflo w gurze przy ramach nayduie się zawiasek z kruczkami ośm y narożników ośm, u którego lipowe okiennice wprawione, roboty Stolarskiey, z Tego Pokoiu idąc w lewą Drzwi podwóyne dębowe, fasowane, na zawiasach Czterech, z Krukami, z zamkiem wnętrznym, do Pokoiu, w którym okno ze wszystkim wybite. Sufit ogniły y opadły. Posadzka z Cegły, na Przeciw okna Drzwi do Kuchenki na zawiasach dwóch, z Krukami, z zaszczepko y dwoma proboiami. Szkło w gurze drzwi ztłuczone y okienko we dwóch kwaterach wybite, Jedna tylko zakrętka żelazna przy ramie zostaie, Stół w rogu Stoiący, na nogach, Stary, Skrzynia ad instar Spiżarni mieyscami blaszkami żelaznemi skuta, o zawiasach dwóch połomanych, z Kołkami żelaznemi Trzema, zewnątrz przegrodzona na Czworo zsypania [sic!], z tego Pokoiu wychodząc do Sieni Drzwi na zawiasach dwóch, z krukami oraz z zasuwką żelazną, z Sieni w Rękę lewą na Przeciw Pokoiu opisanego, Drzwi poiedyncze do Izby Apptekarskiey, na zawiasach dwóch, z Krukami, z zamkiem wnętrznym,

z Haczkiem y Proboiem wnętrznym do zamknięcia, w tey Komin Kapiasty z Piecem Chlebowym,

[s. 10]

Piec na podmurowaniu z Kafli Zielonych. Okno jedne w kwater cztery na zawiaskach ośmiu z kruczkami, narożników Ślosarskiey roboty Sześć, Szyb Czwiartkowych całych Dziewiętnaście, w Kawałkach Pół czwiartkowych Siedm, stłuczonych dwie, od Stolika nóżki z lakierowaniem Siarczystym w błękitnym malowaniu a wirzch [sic!] z Prostych descek, Tapczanik Jeden. Przepierzenie z Tarcic rżniętych, w którym Drzwiczki na zawiasach dwóch, z krukami, z zaszczepko y dwoma proboiami, Okno Jedne o zawiaskach ośmiu, z Kruczkami, w kwater Cztery, Szyb całych czwiartkowych Dwadzieścia dwie, zbitych Dwie, Szafa w Murze, do którey drzwi podwóyne na zawiasach Czterech nitowanych, z zamkiem wnętrznym, z Ryglem do zapuszczenia. W Prawą idąc Drzwi do przysionek apptecznych na zawiasach dwóch, z Krukami poiedyncze, z gałką do wzięcia Ręko dla przymknięcia. Drugie mnieysze Drzwiczki na zawiasach dwóch, z Krukami y z Haczkiem, czerwono malowane, okno nade Drzwiami ze Szkłem Czwiartkowym, w którym Szyb całych Piętnaście a zbita Jedna. Okno z Drzwiami wpół odmykaiące się o Taflowym Szkle w Sztukach Trzech, Półtaflowych Sztuk Sześć, na dziedziniec ku Stayniom pod Ganek z klamko wnętrzną y zasuwką żelazną, na zawiaskach małych z kruczkami ośmia, Ganek o dwóch Słupkach Stary, zepsuty, ledwie nie

obalony, pobity gontami. Do Rezydencyi Samey Aptekarskiey Drzwi podwóyne na zawiasach Czterech, z Krukami, z zamkiem wnętrznym, z zasuwko dolno w Rezydencyi którey [sic!] Komin Szafiasty z zastawką drewnianą, Piec z Kafli zielonych, na podmurowaniu, Okno Jedne w kwater Cztery o zawiaskach ośmiu, z narożnikami ośmiu, z zakrętkami trzema. Szyb Czwiartkowych Całych dwadzieścia dwie, stłuczonych Szyb dwie, pod Oknem ogródek Szczupły Sztakietami zarzucony, Stolik drewniany na nóżkach dwóch, pod oknem Jeden, Stolik mazeykowy w kolorze białym z lisztewkami błękitnemi, z kwiatkami y Ptaszkiem w poszrzodku odmalowanym Jeden, na nóżkach tokarskich. Na boku okna Szafka w rogu, roboty Chińskiey, Czarną lakierowana, z kwiatami y osobami wyzłacanemi, z Drzwiczkami podwóynemi, zameczek Francuskiey roboty wnętrzny wydarty, z zawiaskami dwoma tylko połamanemi, wewnątrz z Policzkami, na Wierzchu Szafka, Pułek Trzy biało lakierowanych, z kwiatem Czerwonym

[s. 11]

Cała Rezydencya błękitnym kolorem z Różowym w Filonki malowana, wespół z Sufitem, podłoga z tarcic, Krzeseł Starych Cztery Skurą obite, przy drzwiach Szawka [sic!] dołem z Szufladkami Dziewięcio Całemi, a iedna zgruchotana, z Policzkami w gurze czterema, ossobliwemi, nizka [sic!] dębowa, Stolarskiey roboty, z Szufladkami Siedmio-[ma], Krzesło iedne kobiernicką robotą obite, zepsute, w Prawym Paręczu Lanszaftów większych dwa, małych

dwa, Portretów dwa to iest Cara Imci Wielkiego Petra Alexiewicza y Ilymy Carowey, Łozeczko lakierowane biało Jedne. z Rezydencyi do Alkowki Ciemnej drzwi podwóyne na zawiasach Czterech, z krukami, roboty Stolarskiey, przez Pół ze szkłem w Tafel Cztery w drzewie osadzone, z wnętrznym zamkiem, w którey Stolik czarno lakierowany mały, z Szufladkami Pięcio a Szóste wyięto, na nóżkach roboty Tokarskiey. Za Rezydencyą Apteczną Drzwi z Dziedzińca do Sieni drugich Pokoiów, poiedyncze, na zawiasach dwóch, z Krukami y Klamko zapadaiącą u dołu zepsute, na tył Sieni Drzwi drugie na zawiasach dwóch, z krukami, Przy których y wzwyż drzwi Przepierzenie tarciczne od dołu w gure, bez drzwiczek w dole, a na gure Schody w Stopni Sześć a dwa zepsute. Drzwiczki do przepierzenia górnego na zawiaskach Dwóch z krukami. z zaszczepko y dwoma proboiami, z Sieni w Ręke Prawą do Pokoiu Drzwi podwóyne na zawiasach Czterech, z Krukami, z dwoma zasuwkami, z zamkiem wnętrznym, do którego klucza niedostaie, w tym Pokoiu komin kapiasty z kominem nad dach wyprowadzonym, Piec z Kafli białych na podmurowaniu. Szafa Jedna lakierowana, biało Pokostem Chińskim, koperszty-chami y kwiatkami wystrzyganemi adornowana, z Drzwiczkami w dole y w gurze dwoma poiedynczemi, na zawiaskach mosiężnych nitowanych Czterech, z zameczkami mosiężnemi, popsutemi, w którey Szuflad za drzwiczkami y z oboch stron drzwiczek Trzydzieści y Jedna, z tyłu zepsuta, potaiemników niedostaie dwóch. Lustro wiszące między

oknami u ściany Półtora Taflowe, w lisztwach górnych y boczney Jedney, odarte, z narożnikami czterema, uwieszane y wsparte na hakach żelaznych. Stolik mazeykowy, czarno malowany, Jeden, z Szufladkami dwoma a dwie wyiete, na nóżkach roboty Stolarskiey. Stolik orzechowym drzewem fornierowany drugi, zepsuty, z Szufladko Jedną, a Trzy wyięto. na nóżkach roboty Stolarskiey

[s. 12]

Stolik trzeci fornierowany, zepsuty do szczętu, żadney niemaiący Szufladki.

Stół okrągły Składany, na zawiasach czterech, przedtym biało malowany a teraz mało co znaczny, Stary, pod którym nogi roboty Tokarskiey popsute, jedney niedostaie, Kanapa roboty Snycerskiey odarta, płótnem obita, Jedna. Krzesło teyże roboty odarte, płótnem obite. Okien w kwaterach Czterech Dwie, na zawiaskach Szesnastu, z narożnikami Szesnastu, z zakrętkami Czterema, w których Szyb taflowych całych Jedynaście. Półtaflowych Szyb ośm, wybita Jedna. ten pokoy adornowany malowaniem błękitnym w Cyfrach, częścią Sufit zepsuty, Podłoga z tarcic. do Drugiego Pokoiu od Stayni Drzwi na zawiasach dwóch, z krukami, z zaszczepko, Haczkiem y Czterema proboiami, częścią rozsypane, przy drzwiach w Stronę prawe Drzwiczki poiedyncze do Garderobki Ciemney, na zawiasach dwóch, z Krukami, z zaszczepko y dwoma proboiami, w którey Stolik kamienny Marmurowy, w drzewo dębowe oprawny,

różnemi floresami akkommodowany, na nóżkach roboty tokarskiey. w Tym Pokoiu drugim komin kapiasty murowany. Piec z Kafli zielonych, w Szrzodku okienko zasklepione ad instar saskich Pieców. Między oknami pod ściano, Stolik mazeykowy z rytą warcabnicą y Młynkiem, na nóżkach roboty Stolarskiey trzech, Czwarta załamana. Stolik drugi w Framudze stoiący, dokoła poobiiany Mazeykowy, z różnemi floresami różnych kolorów, w kwiaty, nogi do którego fornierowane y lisztewki mosiężno blaszko naciągane, zepsute, połomane, przedtym był fornierowany, na nóżkach roboty Stolarskiey, zepsuty do szczętu. Szafa pod oknem fornierowana, popsuta ze szczętem, z Szufladami większemi dwoma a mnieyszemi dwoma, w których ani antab ani den niedostaie, Okien dwie w kwaterach ośmiu, na zawiaskach Szesnastu, z narożnikami Szesnastu, z zakrętkami trzema a iedna złomana. Szyb Czwiartkowych całych w Sobie maiąca Czterdzieści Siedm, a Jedna zbita, papierem na tych miast zakleiona. z tego Pokoiu do Sieni drzwi podwóyne na zawiasach Czterech, z Krukami, z zasuwkami w dole y w gurze dwoma. Zamek wnętrzny zepsuty. z Haczkiem y dwoma proboiami. Z tychże Sieni od dziedzińca w lewą Ręke Drzwi do Pokoiu Czeladnego poiedyncze

[s. 13]

na zawiasach dwóch, z Krukami, z Zamkiem wnętrznym bez proboia krytego do zamknięcia, w którey komin kapiasty z Piecem chlebowym, Piec z Cegły zamurowany ode drzwi do rogu Ściany Szafa ze wszystkim zepsuta, Pół-

drzwiczek tylko tarciczne o zawiasce pociągłey iedney, a o wąsowey drugiey, żelaznych. Stół z rogami oberżniętemi roboty Stolarskiey, na Czterech nogach, ze Czterema Stopniami. w Kontku przy oknie Gradusik zielono malowany, w dole zanitowany do opuszczenia w gurze, na dwóch antabach żelaznych dla podniesienia odmykaiący się, okno w kwater Cztery Jedne, na zawiaskach ośmiu, z narożnikami ośmiu, z zakrętko Jedną a druga zatracona, w którym Szyba Taflowa na kit Sadzona Jedna, Połtaflowych w górze Cztery Czwiartkowych dwie, drobnych Półczwiartkowych Siedymnacie, zbita Taflowa Jedna. w Tym Pokoiu przegroda z Tarcic od Hebla, malowaniem Starym akkommodowana, w części lewey do drzwiczek zupełna, a z Prawey Sześciu tarcic niedostaie, w Szrzodku Drzwi poiedyncze na zawiasach dwóch, z Krukami, z zaszczepko y dwoma proboiami, na Przeciw Drzwi w Murze Szafa z podwóynemi drzwiczkami, roboty Stolarskiey, na zawiaskach podłużnych dwóch wegtelniczych [sic!] dwóch, z Zaszczepko y dwoma proboiami, z Zamkiem wnętrznym popsutym, wewnątrz którey Polic tarcicznych Cztery. Tapczan o dwóch deskach Jeden, Zydel długi na Czterech nogach Jeden. Okno iedne w górze kwater dwie maiące, ze Szkłem Półtaflowych Szyb Cztery a dolne większe dwie kwatery wydarte, zawiasek przy kwaterach górnych Cztery, Sufit zepsuty. Posadzka z Cegieł w Izbie, za przegrodo podłoga z Tarcic. w tych Sieniach na ręce Ściany Lewey drzwi drugie poiedyncze do Izby kuchenney, na zawiasach wązowych

dwóch z krukami, w którey Komin nad kuchenko zruynowany, opadły, Sufit zgniły, Podłoga z Tarcic zgnoiona, Okien Dwie do szczętu powybiiae i wydarte. z Tey Izby drzwi do Spiżarni poiedyncze na zawiasach dwóch, z krukami, z Zaszczepko y dwoma proboiami, w Szrzodku

[s. 14]

Drzwi, w gurze Kratka Płaska żelazna kwadratowa Jedna, w Prętów wszerz y wzdłuż Pięć. w Murze przy drzwiach Polic tarcicznych Cztery, Ad instar Szafarni Skrzynia wielka z Wiekiem, na zawiasach Trzech nitowanych, połamanych, z narożnikami z blachi żelazney, z kutemi Piętnastu, iedna, z Jedney strony Cztery, a z drugiey oderwane w końcach obydwóch dna narożników Cztery, Stół we Trzy tarcice długi, na wiązanych nogach Stary, Jeden, wierzchów dwa od Stolików, przedtym Skurą obitych a teraz zruynowane, odarte. Nogi od Stolika roboty Tokarskiey podługowate, wąskie, pod oknem stoiące, o nóżkach z Górnym Gzymsem Sześciu. Szafa między oknami Stoiąca z Polico Jedną roboty Stolarskiey, Gzymsowana, popsuta, bez Drzwiczek Jedna. nogi przeciągłe wiązane od Stołu Jedne, Tapczanów Pięć tarcicznych na nogach Czterech, Zydlów dwa poodszczepanych, Stoliczek na Czterech nóżkach Jeden. Wewnątrz od Drzwi wchodzących do Drzwi wychodzących Przepierzenie Ciągłe Tarciczne, we Szrzodku przegrodzone, w Ciągłey Ścianie tarcic Siedymnaście tartych, w Przegrodzie tarcic Trzy y uszaki do Drzwi, w których Kruki żelazne powycinane; z Tey Spiżarni Drzwi do Bromy Szrzodkiem officyn

zamurowaney poiedyncze, na zawiasach dwóch, z Krukami, z zamkiem wnętrznym. Z dziedzińca idąc Szrzodkiem officyn Broma kwadratowa zamurowana, z Bromą na koszary, brukowana, Cirklową przesklepiona, w Tey po prawey Ręce do Pokoiu Drzwi poiedyncze o zawiasach dwóch, z krukami, z zamkiem wnętrznym popsutym, w którym kominek kapiasty obłomany, ognisko do Szczętu zepsute. Piec wpół z Cegły zamurowana a wpół z kafli Zielonych Stara, zepsuta, Sufit zagniły y Podłoga. Okien czterokwaterowych Dwie zruynowane, pobite, w górnych kwaterach zawiasek ośm y narożników ośm, zakrętek dwie, w dolnych kwaterach zawiasek Sześć. narożników Sześć, zakrętek dwie, Szyb u górnych kwater Półtaflowych całych Pięć, zbitych Trzy, u dolnych kwater Szyb Taflowych całych dwie białych, błękitna Jedna, wybitych z kwatery

[s. 15]

iedna cała ośm, w drobnych kawałkach Tafli dwie. Tapczan z nogami Jeden, bez nóg dwa, Stół we framudze na nogach wiązanych Jeden, Zydel Stary Jeden, Pak z tarcic bez wieka jeden, na Przeciw drzwi wchodzących z tyłu zamurowane Drzwi o zawiasach nitowanych z wnętrznym zamkiem, z zaszczepko y dwoma proboiami, w Ścianie od pieca Drzwiczki na zawiasach dwóch z krukami y antabą do wzięcia Ręką dla przymknięcia. w Bromie od dziedzińca Kruków wmurowanych Pięć, a Szósty wyięty, od Koszar kruków dwa tylko z obustron nayduie się w gurze, a dolne y Szrzednie powyciągane. w Teyże Bromie po lewey ręce od

dziedzińca drzwi do Pokoiu poiedyncze o zawiasach dartych dwóch z Krukami, klamka oddarta, tylko przy drzwiach skalka pozostała, Komin kapiasty rozbity. Piec z kafli zielonych na podmurowaniu popsuta, Okno przedczasy [sic!] dubeltowe, dopiero tylko od dziedzińca kwater Górnych dwie y dolna Jedna ze szkłem nayduie się, w których Szyb Taflowych całych Trzy pół, rozbita Jedna, w górney kwaterze trzecin [sic!] taflowych Cztery, czwiartkowa Jedna, Półczwiartkowych dwie bez zawiasek, Sufit z Tarcic, podłoga Stara, pod oknem Szafa zepsuta Jedna, tylko deska y Czworo maiąca w Sobie, z Tego Pokoiu do drugiego naprzeciw okna drzwi poiedyncze na zawiasach dwóch z Krukami, Komin kapiasty z Chlebowym Piecem popsuty. Piec stara z kafli różnych .Posacka z Cegły, Suffit [sic!] z Tarcic bielony, okno w drzewo oprawne nowe, Szyb Podługowatych Dwadzieście Cztery w Sobie maiące, drzwi do Bromy na zawiasach dwóch z Krukami, poiedyncze, Naprzeciw tych Drzwi do Pokoiku Drzwi poiedyncze na zawiasach dwóch z krukami, Piec, w którym zepsuta z różnych kafel, okno w kwaterach Czterech odmykaiące się dwie, kwater ze Szkłem Szyb różnych ma w sobie Jedynaście, a kwater dwie wybite za kratę wmurowaną żelazną, wszerz y poprzek Prętów Dwanaście. Połap zagniły z Tarcic y Podłoga, z Bromy wyszedszy a daley postępuiąc Drzwi od dziedzińca do Sionek, na zawiasach dwóch z krukami

[s. 16]

Kuchenka w Sionkach zruynowana do szczętu, Pod sklepieniem, nade drzwiami okno przeciągłe w drzewo oprawne. Szyb Całkowych w Sobie maiące Dwadzieścia Pięć a zbitych dwie, z Sionek w lewą Strone do Pokoiu Drzwi na zawiasach dwóch, z krukami, poiedyncze, zamek wnętrzny wydarty, tylko klamka zapadaiąca Jedna. Komin kapiasty częścią popsuty. Piec z Cegieł zamurowana. Połap y Podłoga popsuta z Tarcic. Okno we cztery kwatery odmykaiące się, Jedna kwatera dolna wybita a u drugiej tylko Tafla Szkła Jedna. w górnych Kwaterach Półtaflowych Szyb Trzy a Czwarta przez pół rozdzielona w osadzeniu. Krzesło Snycerskiey roboty ze szczętem odarte y Taborecik, z Tego Pokoiu do Pokoiku na róg Pieca uszaki tylko z Krukiem Jednym, w którym okno w kwater dwie odmykaiące się, na zawiaskach czterech, z Kruczkami, z zakrętko Jedną a kwater dwie, drugie nieodmykaiące się, Szyb Szkła różnego całkowych ma w Sobie Siedymdziesiąt y Trzy, rozbitych cztery, za Kratą żelazną, wszerz y wzdłuż na Prętów Dwanaście. Wierzch Stołu długi Stolarskiey roboty, leżący Jeden, na Przeciw Drzwi Pokoiu od sionek pierwszego uszaki, z których kruki powyciągane, a drzwi z zawiasami zatraconą do Pokoiku Letniego, przed uszakami Magiel z Wałkami ustanowiony z Dnem bukowym a Skrzynią Sosnową na nogach dębowych Sześciu, z antabo tylko iedną do ciągnienia a drugą odartą, w którym Pokoiku okno Jedne w kwater Cztery odmykaiące się, na zawiaskach ośmiu

a narożniki poodzierane, z zakrętkami dwoma, w tych kwaterach Szyb Taflowych całych Cztery Pół Taflowych, Cztery z Czwircią [sic!] taflowych, Cztery z kawałkiem u dołu nadstawionym. Połap y Podłoga z Tarcic, z Tego Pokoiku uszaki z krukiem Jednym, a drugi wyciągnięty y drzwi zatracone do Pokoiu, w którym komin Kapiasty z kominem nad dach wyprowadzonym rozbity, Piec z kafli zielonych na podmurowaniu pobita, Szafa dębowa z Gzymsem przez pół drzwi odmykaiące się, których Jedna połowa nayduie się a druga zatracona, wewnątrz z przegrodami trzema a policami Czterema, na nogach tokarskiey roboty. Okno w kwater Cztery z zawiaskami ośmio[ma], z zakrętkami trzema. Szyb Taflowych Całych Trzy maiące, Półtaflowych Cztery Czwircią taflowych cztery y dwa kawałki w boku wstawione, Połap y Podłoga Zgniła

[s. 17]

z Tego Pokoiu wychodząc Drzwi na kurytarzyk poiedyncze, na zawiasach dwóch z krukami, w Kurytarzyku posadzka z Cegieł, Połap z Tarcic, Drzwi dwoie poiedynczych, iedno od dziedzińca, drugie od Staien, częścią popsute na zawiasach Czterech y Krukach Czterech, nade Drzwiami od dziedzińca Okno Szyb maiące całych Dwadzieścia Cztery, w drzewo oprawne. w Tymże Kurytarzyku w Ręke Prawą od Staien Drzwi do Pokoiu, na zawiasach dwóch z Krukami poiedyncze, z zaszczepko, Haczkiem y Proboiami trzema, w którym komin kapiasty, Piec z kafli zielonych częścią popsuty, posadzka z Cegieł, Połap z Tar-

cic zgniły, Okno w kwater dwie odmykaiące się, na zawiaskach Czterech z kruczkami, z zakrętko Jedną, Szyb różnych całych maiące w Sobie Dwadzieście Jedne, zbitych Sześć, kawałków małych Pięc, Po lewey ręce drzwi pod oknem do Sklepiku zamurowanego, na Przeciw Drzwi do drugiego Pokoiku. Drzwi podwóyne na zawiasach Czterech, z krukami, z klamko y dwoma proboiami, ten Pokoik zasklepiony murem, posadzka z Cegły, Okno z kwaterze jedney na zawiaskach dwóch, Szyb Czwiartkowych podługowatych w Sobie maiące Piętnaście a druga kwatera bez Szkła, przy ramie tylko zawiasek dwie y zakrętke Jedną maiące. z Tegoż Kurytarzyka w Rękę lewą od dziedzińca Drzwi poiedyncze do Pokoiu Stołowego, na zawiasach dwóch, z krukami, z blachą pozostało od zamku wnętrznego popsutego. Okien Cztery każde, w kwater Cztery odmykaiące się, na zawiaskach Trzydziestu dwóch z zakrętkami Dziesięcio a dwie oddarte, Szyb taflowych całych Trzynaście, potłuczonych Cztery, wybitych do Szczętu Cztery, Pół Taflowych Szesnaście, kawałków błękitnych dwa a białych Pięć. Między Drzwiami podwóynemi w Szrzedniey Sionce na przeciw okien komin Szafiasty, z kominem nad dach wyprowadzonym, Pieców w Murze z Kafel białych dwa w gurze zepsute, w Ścianie podłużney z obóch Stron komina Drzwi podwóynych dwoie roboty Stolarskiey, fasowane, z Gzymsowaniem, kolorem Szarym malowane

[s. 18]

na zawiasach ośmiu, z Krukami, Jedne Całe a drugich przez Pół kwatery wyłamane, ze Stołowey Izby wychodząc Drzwi do Sionek podwóyne, na zawiasach Czterech, z krukami. z Zasuwkami dwoma, zamek wnętrzny oddarty, w Sionkach przegroda z Tarcic z drzwiczkami na biegunach, okno kwadratowe bez Szkła na tył Sionek, w gurze Sufit z Tarcic, posadzka z Cegły, z Sionek drzwi na dziedziniec poiedyncze na zawiasach dwóch, z krukami, z zamkiem wnętrznym y antabko bez klucza, okno nade drzwiami wybite, z Sionek w Rękę lewą do Pokoiu pierwszego Drzwi podwoyne zasuwane, na zawiasach czterech, z krukami y z Jedną zasuwką w gurze, komin Szfiasty. Piec z kafli białych pobita częściami, Okien dwie we czterech kwaterach odmykaiących się, na zawiaskach Szesnastu, z narożnikami Czternastu a dwa oddarte, z zakrętkami Piecio a iedne oddarto, Szyb Czwiartkowych na kit Sadzonych Całych Czterdzieści Trzy, popękanych Trzy Kawałków z błękitnym Jednym Pięć [sic!]. Tapczanów dwa, jeden cały z nogami a drugiego nóg dwie złamanych, Krzesło roboty Snycerskiey wpół złamane, Podłoga y Połap zagniły z Tarcic, do Alkowy Drzwi podwóyne fasowane, z zawiasami wąsowemi roboty Ślosarskiey Czterma [sic!], z Krukami, zamek wnętrzny oddarty y zasuwka górna, a iedna dolna nayduie się, Lisztewki gzymsowe u kwatery Jedney poodzierane, nade Drzwiami Lanszaft na Płótnie malowany Jeden, Komin Szafiasty z kominem nad dach wprowadzonym.

Piec w Murze ukryta z kafli białych. Okien dwie we cztery kwatery odmykaiące się, na zawiaskach Szesnastu, z narożnikami Piętnastu, z Zakrętkami Sześciu. Szyb taflowych całych z błękitną Jedną Dziewięć, Spękana Jedna, Sztukowanych dwie, Półtaflowych ośm, Wirzch [sic!] Stołu na nogach trzech przybranych od innego, Skurą obity, odarty. Suffit wapnem wyrzucany, podłoga zpaczona z Tarcic, na Przeciw Drzwi do Galleryi drzwi tegoż fasonu podwóyne na zawiasach Czterech wąsowych, z krukami, zamek wnętrzny oddarty. w Prawą Strone w bok Alkowy drzwi poiedyncze do przysionek, na zawiasach dwóch nitowanych, podłużnych, z klamiczko zapadaiącą, z Proboiami dwoma, z Przysiąka, do sieni pokoiku rogowego drzwi Dębowe podwóyne Roboty Stolarskiey, wpół ze Szkłem Półczwiartkowym

[s. 19]

na zawiaskach nitowanych, z zasuwkami dwoma, Zamek wnętrzny oddarty, Szyb całych Siedm, Spękanych Trzy, Sztukowana Jedna, wybite Jedne, w Sionkach drzwi poiedynczych dwoie, iedne do Sklepu pod Galleryą zamurowanego, drugi na Galleryę na zawiasach Czterech, z krukami, na Przeciw drzwi okno do Sionek od kuchni, do szczętu wybite, na Przeciw Drzwi do Galleryi, Podwóyne Drzwi do Pokoiku rogowego z zamkiem wnętrznym, popsutym, z zasuwkami dwoma, na zawiasach wąsowych Czterech, z Krukami, w Boku Drzwi Szafa w framudze z Policami Trzema, Komin Szafiasty z kominem nad dach

wyprowadzonym. Piecek z kafel białych na podmurowaniu, w gurze częścią zepsuty, okien dwie we dwie kwatery na zawiaskach ośmiu, bez narożników y zakrętek, Szyb całych Czwiartkowych na kit sadzonych Dwadzieścia Pięć, Spękanych Dwie, Sztukowana wpół Jedna, zbitych do szczętu Cztery, Szaffa druga w framudze z drugiey strony drzwi, o policach Trzech, Obicia Chińskiego na Płótnie malowanego brytów Pięć, do szczętu popsute podziurawione a brytów z rogowym Pięć, odarte y zabrane, nogi od Stołu roboty tokarskiey o nóżkach Sześciu z wiązaniem gurnym y dolnym Luźne Jedne, tapczan Jeden. Wychodząc z Pokoiku Rogowego przez Sionki, z Przysionek Drzwi sosnowe poiedyncze roboty Stolarskiey o zawiasach nitowanych dwóch, z klamko zapadaiącą, z proboiami dwoma, do Pokoiu na Przeciw Stayni, w którym okien dwie w kwaterach każde dwóch, z Zawiaskami ośmio[ma]. z narożnikami ośmio[ma], z zaszczepkami y kruczkami ośmio[ma]. Szyb Taflowych na kit Sadzonych całych wespół z Zieloną y błękitną ośm, spękana Jedna, w Sztukach większych y mnieyszych Dziesięć, kwatera Jedna do szczętu wybita, nogi od Stołu wiązane Jedne. z Tego Pokoiu do drugiego zatylnego pokoiu Drzwi podwóyne dębowe roboty Stolarskiey, popsute, z zamkiem wnętrznym a blachę [sic!] zapadaiących ryglów oddarte, z zasuwkami dwoma, na zawiasach z Krukami wąsowych Czterech, Suffit y Podłoga zagniła w tych obydwóch pokoiach z Tarcic. Piec z kafli zielonych

na podmurowaniu popsuta, okno Jedne o kwaterach dwóch na zawiaskach

[s. 20]

Czterech, z narożnikami Trzema, ze Czterema haczkami y Kruczkami. Podłużnych Szyb Czwiartkowych na kit sadzonych Jedynaście Sztuk y Sztuczek ośm, Drzwi na podwórze przedstaienne podwóyne na zawiaskach nitowanych, przez połowe w Szkło taflowe byłe oprawne a teraz do szczętu potłuczone, z Tego Pokoiu drzwi do Sionek podwóyne z zamkiem wnętrznym zepsuty, o iedney połowie zawias dwie y kruków dwie, a od drugiey połowy zawiasy y kruki pooddzierane z dwoma zasuwkami, z Sionek w rękę lewą drzwi poiedyncze do Kuchenki, na zawiasach dwóch, z krukami, iedna złamana. Przez Sionki Drzwi podwóyne z zamkiem wnętrznym bez zasuwek, na zawiasach Czterech, z krukami, do Pokoiku alkowego, w którym komin Szafiasty akkomodowany Sztukateryą gzyms obity. Piec w Murze z kafli zielonych za przepierzeniem tarcicznym, u którego Drzwiczki Jedne na zawiasach nitowanych, z klamiczko a drugie zatracone, Okien dwie we dwie kwatery o zawiaskach ośmiu, z zakrętkami dwoma, Szyb taflowych całych ośm spękane, w rogu iedna zbita, w rogu Jedna [sic!], zupełnie wybitych dwie. Sufit y Podłoga z Tarcic. z Pokoiu alkowego do Pokoiu ostatniego drzwi podwóyne o zawiasach czterech z krukami, zamek wnętrzny y zasowek dwie oddarte, Okien dwie o kwaterach dwóch na zawiaskach ośmiu, Szyb taflowych całych w Jed-

nym oknie Cztery, kawałów Dziewięć, Kawałków z fioletowym Pięć, drugie okno zupełnie wybite, jeden tylko kawałek błękitnego Szkła u dołu. z Tego Pokoiu drzwi poiedyncze na kurytarzyk, o zawiasach dwóch z krukami, w rogu u dołu wygryzione przez psów myśliwskich zamykania. w Tyle officyn Kuchenka przymurowana, w którey komin zepsuty, Piec z Kafli szarych mieyscami potłuczona, okno wybite y mur wyłamany do dołu. Drzwi Stolarskiey roboty wpół złamane o zawiasce Jedney, żelazney y Kruku. Całe officyny gontami pobite, dachem półtora krokiewkowym od dziedzińca dla Spadu wody po rynach, zza Palistrady Smoków z blachi robionych Sześć. Na tyle poprzeczney Ściany officyny y Skarbcu zamurowane Laboratorium, do którego Drzwi poiedyncze na zawiasach dwóch

[s. 21]

z Krukami, z zaszczepko y dwoma Proboiami, wewnątrz horenek [sic!] czworo, z Kominem nad dach wyprowadzonym. Okien kwadratowych dwie w drobnym Szkle, częścią większo potłuczone, reparacyi potrzebne. nad Spiżarko Ciemną Wieżyczka kopolną Strukturą zamurowana, do Proporcyi Baszteczki, od ogrodu blachą pobita, częściami odarta, na gałce wieżyczki Gwiazdka okrągła blaszana z Promieniami.

Opisanie za Murowanych [sic!] Budowisk y Figareń z Obtwachtem, a lewą Stroną od Bromy

Z Bromy, na którey Wieża zamurowana, w lewą Strone Słupów Sześć zamurowane, Strukturą Pilastrową na Cztery Strony na podmurowaniu, z gzymsowaniem od formy dolnym, z koroną górną, na wirzchu waz ustawionych Cztery a dwie pobite, między któremi podług pierszeństwa Prętów zdłużnych y poprzecznych Sztab, żadnego niedostaie kawałka. Przy murze z lewey ręki Bromy Staienka zabudowana z dylów, do którey drzwi poiedyncze na zawiasach dwóch, z Krukami, z zaszczepko y dwoma proboiami, w Szczycie Fortka na biegunach z zaszczepko małą y Proboiem Jednym, ta staienka pobita dranicami, wewnątrz pod Ścianą żłobów dwa y drabin Dwie. Jasła dylowe y Podłoga na oszwach, ze Czteremi belkami gołemi (...). Wychodząc ze Staienki Budynek Murem Pruskim zamurowany, do którego idąc Drzwi do Sieni poiedyncze o zawiasach dwóch, z krukami, z klamko zapadaiącą, z antabo, z zaszczepko y dwoma proboiami, zewnątrz w Uszaku so zasowki Dwie Klamerek, nade drzwiami Okno przeciągłe, w Ramach w drzewo oprawne, różnych Szyb Szkła maiące w Sobie dwadzieścia Jedne, zbitych Szyb dwie, naprzeciw z sieni Drzwi poiedyncze na tył, na zawiasach dwóch, z krukami, z klamko zapadaiąco y dwoma zewnątrz przy uszaku Klamerkami z Podwórza

[s. 22]

z antabo żelazną. w Sionkach Kuchenka mała zamurowana, z kominem nad dach wyprowadzonym oraz z ogniskiem w boku Ściany, w tych Sieniach połap y Podłoga z dylów. Krzesło roboty Stolarskiey iedne z Paręczami, odarte, Drugie roboty Snycerskiey odarte, w górnym oparciu złomane, Stolik roboty Stolarskiey czarną malowane, odarty, z obicia Skury zepsuty, Szuflady niemaiący, Tapczanów dwa połamanych, Wirzch od stołu ze szpęgami Jeden. z Sieni w Prawą Strone do Izby Drzwi na zawiasach dwóch, z krukami, z klamko zapadaiącą, z antabką do przymknięcia zewnątrz z Haczkiem y dwoma proboiami, w tey komin kapiasty z kominem nad dach wyprowadzonym. Piec do Pół z Cegły zamurowana, a przez Pół kafli Szarych, u Drzwi pod ścianą Szaffa z Pałacyku Sławacińskiego Sprowadzona, roboty Stolarskiey, lakierowaniem Chińskim, w kolorze błękitnym akkommodowana, z gzymsami wyzłacanemi, na nóżkach z wiązaniem dolnym na gałkach toczonych Czterech, a dwóch nie dostaie, z Drzwiczkami trzema w Szkło oprawnemi o zawiaskach Sześciu żelaznych, o zamkach wnętrznych Trzech bez Kluczy, w którey Szufladek w dole y w bokach Drzwiczek Szrzednich nayduie się tyko Siedymnaście, a Czterech dolnych nie dostaie, za każdemi Drzwiczkami zewnątrz do Dwie policzki tylko nayduie się w częściach zruynowana, Stolik kamienny w kolorze Kafowym Szlefowany z Jedney strony, na nóżkach drewnianych Czterech, z dolnym przewiązaniem, bez Szuflady. Krzeseł

gdańskich trzy zruynowanych, Skurą w Siedzeniu obite, popsute. Krzesełko roboty Snycerskiey, Trzciną przeplatane, w Siedzeniu y w plecach z Paręczem Jednym, a drugi złomany, Okien Trzy dwokwaterowych w romy wbitych, o Szybach Pięciudziesięt Dziewięć w drzewo oprawnych, a iedna zbita, z Izby do Alkierza drzwi o zawiasach dwóch, z krukami, z klamko zapadaiącą, z Haczkiem y dwoma proboiami oraz z antabo do przymknięcia żelazną, w którym Stolik Lakierowany w kolorze błękitnym, Skurą Staro obity, na nóżkach Czterech roboty

[s. 23]

Stolarskiey z Szufladkami Trzema, z Czwarta zatracona, Drugi roboty Stolarskiey Stolik na toczonych nogach, z Szuflado podłużną. Roboty snycerskiey taborecik w częściach wyzłacany Jeden, odarty, Lanszaft nad oknem Jeden, Okno w kwater dwie w Ramy wbite, w drzewo oprawne. Szyb maiąca Całych Dziewiętnaście, Spękana Jedna. Połap y Podłoga iako w Izbie tak w alkierzu z Tarcic. komin Szafiasty, Piec z kafli Szarych. z alkierza do Sieni drzwi poiedyncze o zawiasach dwóch, z krukami, z Haczkiem y dwoma proboiami, z klamko zapadaiącą y z antabą do przymknięcia. Naprzeciw tey Izby przez Sieni do Czeladney Izby Drzwi o zawiasach dwóch, z krukami, z Klamko zapadaiącą, z Haczkiem y dwoma proboiami oraz z antabo do przymknięcia, w którey komin kapiasty z Piecem Chlebowy, Piec z Cegły zamurowana, Stolik pod oknem roboty Stolarskiey na nogach Czterech przewiązanych Jeden, Lanszaft na blay-

tramie, na boku prawym rozdarty, Jeden, znad Okna Okien dwie o kwaterze iedney w ramy wbitey, Szyb Całych maiące w Sobie Trzydzieści Dziewięć y kawałków w gurze dwa, a wybita Jedna, Beczka dębowa z dnem jednym ad instar miary, z antabami dwoma żelaznemi, trzema żelaznemi obręczami zbita. z Izby do alkierza drzwi na zawiasach dwóch z krukami, z klamko zapadaiącą, z Haczkiem y zaszczepko a ze Czterema proboiami, w którym Szafa dębowa filarowa z gzymsowaniem y podwóynemi drzwiczkami o zawiaskach Czterech, zamek wnętrzny wydarty, zewnątrz policzka Jedna. Pół okna w Szkło oprawne w Ramach, Szyb maiące różnych osimnaście [sic!], Połap y Podłoga tak w Izbie jak w alkierzu z Tarcic. za Budynkiem w ułeczce [sic!] Szopka na Słupkach, pobita po krokwiach dranicami, drzwi do którey na biegunach zewnątrz zaszczepka z dwoma proboiami, zasułkami, na tyle Budynku Kuźnia zdezelowana, w którey Ściana podłużna murem Pruskim zamurowana obalona, z drugiey strony poprzeczna y podłużna, tylna murem ciągłym zamurowana, ognisko w do miechów [sic!] Trzy z Przymurkami zruynowane, dach opadły, belki wycięte popalone, Idąc daley to linio według Budynku opisanego, Pomarańczarnia

[s. 24]

mnieysza zamurowana, dachówko pokryta, do którey Sionek drzwi poiedyncze dubeltowe od figarni większey, na zawiasach dwóch, z krukami, z antabo z podwórza żelazną, z Zamkiem wnętrznym, w tych Sionkach połap z Tarcic,

posadzka z Cegieł, z Sionek w Rekę lewą do Pomarańczarni Drzwi podwóyne na zawiasach Czterech, z krukami, z zamkiem wnętrznym, z antabo Jedną y zasuwkami dwoma, w tey Połap z Tarcic, Podłoga z dylów, Rusztowanie Tarciczne szrzodkiem na kozłach, pod wazy, Pieców kanałów dwa, kominów nad dach wyprowadzonych dwa, ławka na Słupkach tarcicznych, wściąż pod oknami nayduiące się Drzewa osobliwym okażą się Regestrem, Okien Dwanaście o czterech kwaterach kwadratową przeciągłe, w których Szyb stłuczonych liczy się sztt. Trzydzieści Sześć, a Reszta całe, Romy tylko pogniłe, z Figarni mnieyszey do Figarni większey przez Sionki w ręke prawą drzwi podwóyne ze Czterema zawiasami, z Krukami, z zamkiem wnętrznym, o zasuwce Jedney, z Antabą żelazną iedną, w tey Pieców dwa w Jednym y drugim Końcu z Cegły zamurowanych, w gurze tylko po dwa rzędy z kaflów, dokoła pieców opierzenia tarcicznego Czworą. Rusztowanie na kozłach wściąz z opołków. Połap z dylów, posadzka ziemio plantowana, okien Arkadowych podłużnych w kwater Cztery Siedm, w których Szyb potłuczonych liczy się Czternaście, a reszta Całe w różnych Sztukach, Ramy dobre, Kruków żelaznych z podwórza między oknami dla podpierania Mat Sześć a dwa zabrane, w końcu Figarni Sionki z dylów zrzucone, do których drzwi poiedyncze, tarciczne, na biegunie, z kuną w gurze żelazną, z zaszczepko y dwoma proboiami, ta figarnia na zime pokrywa sie Tarcicami, a na lato odkryta zostaie. wściąż idąc na wał, ogródek Inspektowy dokoła dylami

w Słupy zarzucony, do którego Drzwi podwóyne, Sztachetowe, na zawiasach

[s. 25]

żelaznych Czterech, z krukami, z zaszczepko y dwoma proboiami, w tym ogródku Lodownia w ziemi z drzewa zarzucona, Caluwkami pobita, z drzwiczkami w Szczycie tarcicznemi na zawiaskach dwóch, z kruczkami, z zaszczepko y dwoma proboiami. Wracaiąc się z ogródka w lewą Stronę, a w Linij do Stawu Figarnia murowana, dachówko karpuwko pokryta, mieyscami zanikaiąca gęstemi, gąsiory poopadało, reparacyi pilney potrzebne, pod okapem futrowaniem tarcicznym dokoła pobita, do którey drzwi dubeltowe poiedyncze, na zawiasach dwóch, z krukami, z zaszczepko y dwoma proboiami, z wiszącym zamkiem, w tey Piec z Cegieł zamurowana, Połap z Tarcic zagniły, posadzka z ziemi plantowana. Okien Pięć kwadratowych, przeciągłych, w których Szyb Spękanych Pięć a insze Całe, w większych y mnieyszych sztukach, w Końcu Figarni Budynek pod iednym Kryciem Murem Pruskim przymurowany, dla mieszkania Ogrodnika, z Izbami dwoma y alkierzami oraz ze Spiżarko, Drzwi do sieni na zawiasach dwóch, z krukami, z klamko zapadaiącą y zasuwko zewnętrzną, w Sieniach drzwi do kuchenki, w Przepierzeniu tarcicznym na zawiasach dwóch z krukami y klamko zapadaiącą, na gure Schody z Parenczami o stopniach Jedynastu, z Sionek z Lewą Rękę Izba czeladna, do którey drzwi tarciczne na zawiasach dwóch, z krukami, z klamko zapadaiącą y zaszczepko przy

dwóch proboiach, w tey kumin [sic!] kapiasty z blacho, z Piecem Chlebowym, Piec z kafli szarych, Okno jedne, Szyb w nim Czwiartkowych w drzewo oprawnych, w ramach Całkowych Dziewięć, w kawałkach mnieyszych Pięć, wybita Jedna, z tey Izby do alkierza drzwi na zawiasach dwóch, z krukami, Haczek iedem [sic!] z dwoma proboiami, Okno jedne w Romach, w drzewo oprawnych, Szyb w nim Czwiartkowych Całych Dziewięć, w kawałkach Pięć, spękanych dwie, Przez Sionki w prawą ręke Izba mieszkalna Ogrodnicza, do którey drzwi na zawiasach dwóch, z krukami, z klamko zapadaiącą, z zaszczepko y Haczkiem, a ze Czterema

[s. 26]

proboiami, w tey Komin Kapiasty z blacho, z kominem nad dach wyprowadzonym, Piec z kafli zielonych Stara. Stół z Szufladą na nogach czterech roboty Stolarskiey, z rogami oberżniętemi, Krzeseł dwie odartych starych, trzecie połomane [sic!]. Okien dwie, w których Szyb całych Trzydzieści dwie, w kontku okienko z tafelko Szkła Iedną. do alkierza drzwi poiedyncze na zawiasach dwóch, z Krukami, z klamko zapadaiąca y z antabo żelazną. Okno iedne, w którym Szyb całych czwiartkowych Trzynaście, wybitych trzy, z alkierza do Spiżarki drzwi na zawiasach dwóch, z krukami, z zaszczepko y dwoma proboiami, okienko małe czwiartkowych Szyb Sześć maiące całych, a kawałków Dziewięć, za Izbo naprzeciw okien Studnia ocembrowana z Żurawiem, za Studnią Szopa z przysionkami dwoma dla złożenia na-

czynia ogrodowego, o wrotach podwóynych na biegunach, z Kuną żelazną Iedną y dwoma proboiami do zamknięcia z dylów bitych zrzucona, o połkami [sic!] pobita, stara. Wyszedłszy z Budynku mieszkalnego ogrodniczego w poprzeczną ulice ogrodu, zamurowana Grota, od Facyaty Strukturą Sztukatorską akkommodowana, o kolumnach Dziesięciu Sztukaterya [sic!], u których poobiiana w gzymsach y samych kolumnach, z Framugami y osobami Stoiącemi, z których trzy osoby Stłuczone, a w gurze dwie całe nayduią się. dachówką olenderko pokryta, mieyscami wielo potłuczona, zaciekaiąca, z Skopuło [sic!] zasklepioną, z ośmią okienkami, w których Szkło powybiiane, do którego wchodząc drzwi podwóyne na zawiasach Czterech z Krukami, wąsowych, roboty Ślosarskiey, z których dwie połomane, zamek wnętrzny popsuty, z Podwórza z zaszczepko y dwoma proboiami, zewnątrz w grocie framug wielkich cztery Sztukateryą akkommodowanych, framug mnieyszych z Podmurowaniem pustamentowym ośm, u których Sztukateryą popsuto y poobiianą, marmurem krytych całych cztery, a poobiianych y poobdzieranych Cztery, naprzeciw drzwi w Framudze większey Sztukateryą akkommodowaney, na podmurowanym postumencie z armaturą popsutą, Statua alabastrowa na aspisowym podstomenciku Szlefowanym. Sklepienie Kopolne Sztukateryą od gipsu akkommodowane, w kopule okienek ośm, teraz

[s. 27]

deskami zabite, Gibsowych na gzymsie osób różnych z Ptakami, Rybami y ze lwem Cztery, z Grottu w prawą ręke drzwi do Pokoiku wyłamane y spalone, ten tylko znak ze kruków dwa u dołu nayduie się, a ieden w gurze, w tym Pokoiku Okien Cztery w ołów oprawne, w trzech oknach wybitych Szyb Piędziesiąt ośm nayduie się, a w czwartym Szyb tylko Dwanaście pozostało, reszta wybita, w lewą Ręke z Grottu Pokoik drugi, w którym komin Szafiasty Sztukateryą adornowany. Piec z kafli białych do szczętu rozwalona, Ściany we Czterech Częściach z tabliczek farfurowych w różnych kwiatach y osobach w kolorze błękitnym, poobdzierane wielą częściami. Drzwi wyłamane y Spalone, znak tylko Kruków Czterech pozostaie y z tych czapów cztery wykręcone, Okien Cztery przez połowę na zawiaskach z narożnikami Dwunastu, z zakrętkami trzema, w ołów oprawne. Szyb zabitych we Trzech oknach Czwiartkowych wielkich Dwadzieście Trzy, a iedne Całe wydarte, z ramami, Krat z Jedney y drugiey Strony w oknach Sześć, o prętach wszerz y wzdłuż Sześciudziesięt, Posadzka w grocie y oboch pokoiach marmurowa, mieyscami popsuta, Sufit w Pokoiach oboch z tarcic od hebla. Pod grotem Sklep zamurowany o dwóch komorach beze drzwi, z okienkami dwoma, do którego w Szyi drzwi poiedyncze na zawiasach dwóch, z krukami, z zaszczepko y dwoma Proboiami. Idąc z Bromy na Dziedziniec w Linij Skarbcu po ręce Lewey Obtwach, Strukturą między oknami arkadowemi Pilastrową,

z Palistradą nad gzymsem górnym zamurowany częścią, gzymsy od formy robione poobiane, Pilastrów od Rogu do Baszty między oknami Szesnaście, do Sieni Drzwi podwóyne o zawiasach Czterech, z krukami, z zamkie[m] wnętrznym popsutym y dwoma proboiami, okno nade drzwiami pół Cerklowe wybite, Sionki w Scianach z obustron murem Pruskim zamurowane, z Sionek w ręke lewą drzwi do Izby officyerskiey na zawiasach dwóch, z krukami, z gałką żelazną do wzięcia ręką dla przymknięcia, Piec z kafli zielonych Stara. Połap y Podłoga z tarcic, Okien arkadowych Dwie wybitych, w kwater Sześć odmykaiących się, Szyb tylko całych w ołów oprawne nayduie się w gurze Dwadzieście y kawałków Siedm, Lamperya

[s. 28]

roboty Stolarskiey w kwadracie Izby odarta, sztt. tylko Pięć nayduie się, gzymsowane w kolorze błękitnym malowane. Przez Sionki w Rękę prawą Drzwi na zawiasach dwóch z Krukami do Izby wielkiey dla Żołnierzy, z antabo do przymknięcia, w którey Piec z kafli zielonych wielka Stara, mieyscami kafli pobite Trzy. z kominami pierwszy Izby nad dach wyprowadzonemi dwoma, czeluścia do palenia z podwórza od tyłu, Prycze malowane połomane, poodzierane, z zawias w Składaniu, Całkowych Prycz nayduie się w kontkach dwóch sztt. dwie, przy których zawias nitowanych Par Dwadzieścia ośm zostaie, Pomiędzy oknami Szafek bez przegród popsutych Cztery, Drzwiczki podwóyne na zawiaskach połomane, żelazo poobdzierane, Drzwiczek tylko

połówek Trzy nayduie się, na zawiaskach nitowanych Par Sześciu, Okien arkadowych Cztery podłużnych pobitych, Szyb tylko nayduie się w ołów y w drzewo oprawnych Siedymdziesiąt całych, a Reszta zbite y odarte z ołowiu, na tył okien kwadratowych dwie o Szybach Dwudziestu Trzech, a iedna zbita, Podłoga y Suffit zgniłe, ten Obtwach dachówką olenderko kryty, zaciekaiący wielo mieyscami, w Rogu obtwachu Baszta w Cyrkule zamurowana, z wieżą blachą pobito, mieyscami odartą, a niszsze całówkowe pobicie odarte ogniłe z gwiadko [sic!] na wierzchu gałki okrągło, blaszaną, w promieni, do którey drzwi poiedyncze na zawiasach dwóch, z krukami, z zaszczepko y dwoma Proboiami, Cirkułem zasklepiona, od Rogu Baszty do Galleryi Pałacowey Słupów Murowanych naprzeciw officyn, do kwadratu Dziedzińca, Strukturą na Cztery Części Pilastrową, z podmurowaniem oraz z gzymsem dolnym od formy y korona górną Trzydzieści Sześć, Z wierzch gzymsu waz stoiących Trzydzieści Dwie, a Cztery zbite. Między któremi Słupami poprzecznych Prętów tak wielo Pięć nayduie się, a z reszta z Prętami podłużnemi żelaznemi do Szczętu powybierana y powyłamywana. Między temi Słupami wrota o iedney Połowie y tey połamaney o zawiasach dwóch, a kruków nayduie się Cztery, z mosteczkiem dylowym

[s. 29]

schodzącym do ogrodu. Za Baszto od ulicy podłużnej, ogrodowej, Riskamer zamurowana, do którey drzwi podwóyne wielkie, dubeltowe, roboty Stolarskiey, na zawia-

sach Czterech, z krukami z zaszczepko y dwoma proboiami, w tey Ścian Trzy futrowane tarcicami czerwono malowanemi. Sufit z tarcic zagniły, podłoga zgniła y miejscami odarta. Sanek francuskich robotą Snycerską akkommodowanych, z osóbkami y kwiatami wyzłacanemi dwoie, czerwoną malowane, odarte z Krepy Żółtey y ze Sztab żelaznych, zpod Płozów okucie mnieysze niektóre żelazne mieyscami pozostawało. Szaf czarną malowanych roboty Stolarskiey popsutych dwie, z podwóynemi drzwiczkami o zawiaskach nitowanych ośmiu, zamek wnętrzny wydarty, Szuflad dwie dolnych y przegrody wnętrzne, w iedney tylko poki [sic!] Trzy pozostało. Szaf dębowych na nóżkach toczonych Stoiących trzy, a Czwarta bez nóżek, popsute. drzwiczki pooddzierane z zawiaskami, Szuflady powyciągane, przegrody pogruchotane, w Jedney tylko nayduie się drzwiczek dwoie z zawiaskami nitowanemi Czterema, a zamki wnętrzne powydzierane. Mozdzerzów Stoiących cztery y Harmatka rozerwana, na przeciw drzwi Szafa Stoiąca odarta, połamana, popsuta, z Policami z dołu y w gurze, Hotoble z przednią osią od organków z żelaza okutego, z osią, do Szczętu odarte, Konik Karluk Skurą naciągnięty, Szrzodkiem Skure oberżnięto, nogi połomane, Okien Arkadowych za kratami zewnątrz drewnianemi Sześć naymniey, Szyby w ołów oprawne niemaiące, pobite y poodzierane, okienko w tył kwadratowe, od ulicy zamurowane, w którym Szyb Szkła nayduie się dwanaście, Ogród drzewa owocowego niemaiący, w kwatery tylko Sztuko ogrodniczą

bukszpanem y kwiatami różnemi nasadzony w krzyżowey ulicy. w Posrzód którego Fontanna z kamienia ciosowego, o Słupie wyrabianym

[s. 30]

iednym z tegoż kamienia, o dwóch kondygnacyach, z Misami dwoma z kamienia Ciosowego, z dolny opasaniem kamiennym klamrami żelaznemi po rogach y po bokach Spoione s posadzko od ziemi marmurową. Częścią znaczną po bokach y brzegach popsute, poobiiana. Dziedziniec kwadratowy, Plantowany.

Opisanie Pałacu Bialskiego

Pałac Strukturą Turecko, o czterech piętrach zamurowany; w Facyatach dwóch od weyścia Jedną, a od rzeki drugą, ze Czterema w rogach Wieżyczkami, z różną żywiołów pod gzymsem górnym akkommodowaną Sztukateryą, z Galleryami z oboch stron od dziedzińca na dwa Piętra Palistradą przyozdobionemi, w Rogach ze dwoma wieżyczkami, Pokryty dachówko, olenderko; w dachu włosko załomanym ze stron obóch, z kominami nad dach wyprowadzonemi Dwonastu; do którego wchodząc; Schody przedgankowe, o gradusach Czterech; posadzką z Cegieł sadzoną, a lisztwowanie z kamienia ciosowego; rogi spaiane klamrami żelaznemi; pod gankiem Słupków dwa niskich, z kamienia ciosowego;

Ganek *(1)* o kolumnach Czterech, arkadami przesklepionych, z tynkowania poobiiany; z podwórza zewnątrz z Słupach czterech, o bazie y gzymsie iednym, górnym, walnym; Sklepieniem zasklepiony w kwatery, w którym Prętów Sztabowych żelaznych dwa, na których ziobro wieloryba leżące Jedne y kość wielkoluda uwieszona;

z ganku do **Sieni pałacowych** *(1)* o Czterech kolumnach, z Framugami dwoma, zamurowanych; drzwi arkadowe; nad górnym gzymsem w facyacie gipsatura z wyobrażeniem orła; w tych framugach Dwie Statui z gliny, Szaro malowane, ustawione, u których ręce poodbiiane;

do **Sien** *(7)* Drzwi podwóyne, Wielkie, o zawiasach Czterech, z krukami, z zamkiem wnętrznym, zepsutym, z antabo, zaszczepko y dwoma proboiami; Czerwoną malowane; z wiszącym zamkiem; zewnętrznie Hak żelazny

[s. 31]

do zaparcia drzwi, wyięty, dwa tylko proboie pozostały; w Sieniach posadzka z Cegły brzegami w gurę sadzoney; Sklepienia walne o filarach Sześciu zasklepione w kwatery; Okien dwie z obustron drzwi, o zawiaskach Szesnastu, a narożnikach ośmiu, ze Czterema zakrętkami, w których Szyb całych Czterdzieści, zbitych Pięć, wybitych, czwiartkowych Trzy, na kit Sadzone; Stołowych sztuk w Sieniach Trzy; mnieysza Sztuka z nogami Jedna;

z Sieni do **Sionek pokoiowych**, w lewą ręke Drzwiczki poiedyncze, roboty Stolarskiey, o dwóch zawiasach, z krukami, z zaszczepko y dwoma proboiami;

z Sionek do **Pokoiu** *(2)* drzwi z zawiasami zatracone, dwa tylko kruki pozostało y w uszaku proboy;

na Przeciw tych drzwi drugie drzwi do **alkowey garderobki** *(13)*, o zawiasach wąsowych dwóch, z krukami, z zamkiem wnętrznym;

Pokóy No 1mo *(2)* rękę lewą, a ganku od dziedzińca, do którego drzwi fasowane, podwóyne, o zawiasach francuskich, w lisztwach krytych Czterech, z zamkiem francuskim blachą masiężną krytym, z gałką iedną, a druga odłomana zepsutym; w którym komin Szafiasty mazeyko akkommodowany, mieyscami gzyms poobiiany y brzegi; nad kominem Tafli lustra Trzy wydarto; między oknami Półtaflowych Luster sztt. Trzy, w Romach wyzłacanych; Piec w Murze z kafli różnych na podmurowaniu; Okien dubeltowych dwie, w kwater Szesnaście, o zawiaskach zewnątrz ośmiu, a ośm oddarte, z zakrętkami Czterema, a z podwórza o zawiaskach Szesnastu y narożnikach Szesnastu; zewnątrz Szyb taflowych, Szlefowanych, całych Trzy; w Rogu ztłucznona Jedna; Półtaflowych ośm; górne kwater Cztery z ramami wydarte; z Podwórza Szyb Taflowych całych sztt. Jedynaście; w Rogu zbita Jedna;, Półtaflowych ośm; krzesło Jedne, odarte, w Siedzeniu w Plecach trzcinko przeplecione; Posadzka z Tarcic w Sucharki [sic!] Sadzona;

Sklepienie akkommodowane Sztukateryą z Malowaniem, w którym kruk od lustra wiszącego;

Pokóy No 2do *(3)* do którego drzwi podwóyne, fasowane, o zawiasach Francuskich, w losztuach [sic!] krytych dwóch, zamek francuski popsuty blachą mosiężną,

[s. 32]

kryty, z gałkami dwoma mosiężnemi w tym pokoiu druga Strona Pieca z kafli różnych w Murze komin Szafiasty, mazeyko z dołu akkommodowany, pod gzymsem znacznie zepsutył nad Kominem Tafli Lustrowych sztt. Trzy, tremy wyzłacane odarteł Szaffa w kolorze czarnym, Chińsko lakierowana ad instar bióra, z drzwiczkami, podług Stolika odmykaiącemi się, w których zamek wnętrzny, zepsuty, o zawiaskach dwóch, nitowanych, u dołu Szuflada wyięta Jedna, zewnątrz dwie małych, y duże Jedne, Płótno malowane wykleiane od drzwiczek odarte, w górnych drzwiczkach Szkło Szlefowane, zamek mosiężny wydarty, zawiasek tylko dwie, mosiężnych zewnątrz papierem wyzłacanym wykleiane, z boku Szufladek Sześć wyięto, Spodem drzwiczek y wzwyż od Szuflad, zameczki wnętrzne wydarte, teraz tylko wielkich y małych Szuflad nayduie się Dziewięć; Szaffa druga, podobnem Stoiąca, fornierowana, o Szufladach Pięciu, o Sztukach metalu białego, Piętnastu, odarte sztt Siedm, y antabek ośm, tegoż metalu Zamków wnętrznych nayduie się Pięć, bez Kluczy; Stolik tryangułowy do gry Jeden, Szrzodkiem marmur w tryanguł

osadzony, na nóżkach Składanych, o zawiaskach Czterech, woreczki do sypania pieniędzy, kraszeninowe podarte; Taboret roboty Snycerskiey, wyzłacany, w kwiatach odarty płótnem, obity; Lawatyrz na nóżkach Czterech, z dolno y wyższo podstawko lazurową, Ciemną malowany, w gzymsikach y rżnięciu dolnym oraz w gurze z Pelikanem wyzłacany; Okno od dziedzińca dubeltowe, Jedne o kwaterach ośmiu, od Galleryi drugie, w których zewnątrz zawiasek Par Szesnaście, narożników Cztery, Zakrętek Cztery, a dwie oddarte, Szyb taflowych całych sztt. Dziewięć, sztukowanych Trzy, Czwiartkowych, górnych, w ołów oprawnych Piętnaście, a Jedna w Rogu stłuczona; Okna z podwórza, o zawiaskach ośmiu y narożnikach ośmiu, z zasuwkami czterema, a od Galleryi bez zawiasek, w których Szyb Taflowych Dwanaście, Półtaflowych Cztery, taflowych Sztukowanych dwie, Jedna

[s. 33]

z tych spękana; Posadzka z Szachownice, dębowa, Stara, popsuta; sklepienie walne w kwatery akkommodowane, Sztukateryą; w poszrzód Sklepienia Proboy żelazny od wiszącego lustra;

Między oknem y Rogowym Pokoikiem drzwi do **Garderobki** na zawiasce w gurze nitowaney, a od dołu o zworniku żelaznym, wpół Szkłem przegrodzone, do szczętu wybite; Drzwi drugie do teyże garderobki podwóyne, dębowe, roboty Stolarskiey fasowane, o zawiasach krytych,

francuskich, Czterech z zamkiem wnętrznym, zepsutym, z zasuwkami dwoma, z zaszczepko y dwoma proboiami; w którym komin z górnym gzymsem Szafiasty; Piec z Kafli białych; Stolik roboty Stolarskiey, prosty, na nogach Czterech Jeden; Tapczan Jeden; Pod Oknem Szafeczka ze Stolikiem mazeykowym. lakierowana biało. Chińsko. z powóynemi drzwiczkami. o zawiaskach mosiężnych Czterech. zamek wnętrzny wydarty; Policzka Szrzodkiem Jedna; Szuflada w dole, Jedna z wierzchu odmykaiąca się na dwóch zawiaskach mosiężnych; Okno Jedne o zawiaskach w dolnych kwaterach Czterech, Szyb w Sobie całych maiące osimnaście, wybita Jedna, Sztukowana Jedna; okiennic dwie, zewnątrz do przymknięcia, na zawiasach Czterech z Haczkiem y dwoma proboiami;

z tey garderobki drzwi podwóyne na **Galleryę** o zawiasach Czterech, wąsowych, z zamkiem wnętrznym y Haczkiem jednym, z dwoma proboiami; nad Drzwiami okno kwadratowe, Szyb całych maiące w Sobie Czwiartkowych, przeciągłych ośm; w Rogu Ściany tegoż fasonu drzwi pirwsze, o zawiasce jedney, nitowaney, a u dołu na Sworniku wpół Szkłem przeplecione, w tafli Cztery;

do **Rogowego Pokoiku** *(5)* Sub No 3tio,do którego drzwi drugie, podwóyne, Chińską lakierowane w lisztewkach wyzłacanych, częścią popsute, na zawiasach ośmiu, we Cztery części odmykaiące się, z gałkami dwoma, do przymknięcia, z zasuwkami Czterema, w dole y w górze z Klamko y dwoma proboiami,

[s. 34]

w którym Ściany futrowane deskami, w robocie kształtney, Stolarskiey, z fugowanemi Gzymsikami y Lisztewkami, Chińską w zł[o]tym kolorze, lakierowane, wystrzyganemi Kopersztychami, w różnych osobach y kwiatach naklejane, niektóre y od ręki malowane; Posadzka marmurowa w taflach, Szare, z białemi, usadzona; Sklepienie kopulne w poszrzód ze Sztukateryi Kołkiem; Szaffa zbiorem fornierowana, w Gzymsach mosieżną blaszko powlekanych, z dolnemi Szufladami w poszrzód, wewnątrz y różnemi potaiemnikami, w gurze z dwoma drzwiczkami w lustra oprawnemi, z różną górna akkommodacyą gzymsów, znacznie popsuta, w gzymsach poobłamywana w fornierowaniu poobdzierana, z Zawiaskami mosiężnemi, u drzwiczek Czterema, a u bióra (?) dwoma, z zamkami wnętrznemi dwoma, u dołu z Szuflad szrzednich y bocznych, zamków wnętrznych wydarte Pięć, ze Sztuczkami różney akkommodacyi metalowey Trzynasto, zamków tylko wnętrznych zostało bez kluczów przy Szufladach Cztery, na drzwiczkach biurowych Cyfra mosiędzem wysadzona z Mitro, od głowy z kością, do koła Mitry macicą perłową w drobnych okrągłych Sztuczkach wysadzona, w biórze Szuflad bocznych wyięto dwie potaiemników za Szrzodka, dwa za drzwiczkami górnemi Szuflad wyięto Trzy, potaiemników Czternaście u Szuflady iedney boczney dno wydarte; Konik y osóbka na postumenciku Snycerską robotą rznięty pogruchotany; Piecek w Murze kwadratowy,

z kafli białych, poocierany; Okno iedne o kwaterach Czterech, z Podwórza z zawiaskami ośmią y narożnikami ośmią, z zasuwkami Czterema Szyb całych taflowych Trzy, Szttukowanych Trzy, Półtaflowych Cztery maiące; zewnątrz drugie okno tylko z górnemi Kwaterami dwoma o zawiaskach Czterech, narożnikach Czterech, z Zakrętkami Trzema, w których Szyb Półtaflowych całych trzy Spękana Jedna, dolnych kwater

[s. 35]

dwie ze szczętem z ramami zatracone;

Drzwi Sub No 4to do **Galleryi Lustrowey** *(6)* pierwsze Szklanne, na zawiaskach francuskich Czterech, z Haczkiem y dwoma proboiami, we Cztery Kwatery, Szyb całych Czwiartkowych na kit sadzonych Dwadzieścia Siedm, Spękanych Cztery, wybitych dwie; Drzwi drugie podwóyne do Galleryi Lustrowey na zawiasach mosiężnych Czterech, z zamkiem wnętrznym, mosiężnym, zepsutym, z esikami dwoma; w Tey z obuchstron ścian lamperya dolna błękitnym y białym kolorem lakierowana, przy drzwiach Szrzodek deski z lamperyi wyłamany; w Tey Galleryi Filarów Czternaście które przedtym bili Lustrami obłożone, większą częścią poobdzierane, z dwoma Ścianami; Nayduie się tylko teraz Tafli Lustrowych z mnieyszą Jedną Pięćdziesiąt Pięć, Półtaflowych Piętnaście kawałków, w gurze Cztery zbitych Cztery, wydartych tafli z Lisztwami Sto dwadzieścia Pięć, Półtaflowych Trzynaście; Tabliczek

lusterkowych na Prętach Sztabowych Siedmiu, nayduie sie Dwieście, a odartych Dwieście Piędziesiąt ośm; Luster wiszących, Szklannych, pobitych Sześć, a Siódmey części tylko pozostała; Okien Aradowych od dziedzińca Siedm, w których Tafli całych Sto Czterdzieści Sześć, zbitych ośm, zupełnie wybita Jedna, Półokrągłych Dwadzieścia ośm, w Kawałkach trzynaście; pod Oknami z podwórza Balasów zielono malowanych, w paręczach osadzonych Siedymdziesiąt; Okien z drugiey strony, od kaplicy arkadowych Sześć, w Jednym drzwi Szklanne we dwie części, a w dole deskami przepierzone we dwie kwatery, odmykaiące się na Galleryę do koła pałacową, o zawiasach Sześciu, nitowanych, z zamkiem wnętrznym, zepsutym, z dwoma prętami do zasuwania y z dwoma poprzecznemi Hakami, o proboiach Czterech; Szkła taflowego w oknach y drzwiach Szyb całych Sto dziewiętnaście, Półokrągłych Czternaście, Sztukowanych ośm, rozbitych trzy, w dole wybita Jedna; Pod oknami od kaplicy Balasów toczonych, Szarych, w paręczach osadzonych Czterdzieści; wzdłuż Galleryi drzwi podwóyne, na zawiasach mosiężnych Czterech, z zamkiem wnętrznym, popsutym, mosiężnym, z dwoma gałkami mosieżnemi;

do **Pokoiku** w końcu Galleryi; w którym kominek kapiasty; Szafa w murze z podwóynemi drzwiczkami o zawiaskach

[s. 36]

wąsowych Czterech, z zamkiem wnętrznym, popsutym; wewnątrz policzek Cztery, Haczków dwa żelaznych; Okno Jedne, o kwaterach Czterech, w ołów oprawne, z zawiaskami ośmiu, z Haczkami Czterema, a proboiami ośmią, Szyb całych Pięćdziesiąt Pięć, zbitych Pięć, a wybitych Dziewięć; Sztolik Jeden, lakierowany, czarno nogi połomane, Szufflada wyięta; w lewą Ręke drzwi do **Sionek na Schody** o zawiasach dwóch, z Krukami, z zaszczepko y dwoma proboiami, poiedyncze; posadzka w **garderobie** w Sucharki z descek [sic!] sadzona; Sklepienie kopulne w Galleryi; Podłoga z Tarcic; Sklepienie walne w kwatery;

Do **Pokoiu** idąc **Alkowego** *(12)* Sub No 5to Drzwiczki poiedyncze, niedawno wybite w Scienie od okien, o zawiasach dwóch, z Krukami, z kołkiem, Haczkiem y dwoma proboiami; w Którey alkowie komin Szafiasty mazeyko od dołu z gzymsem akkommodowany; Piec w Murze z kafli zielonych; nad kominem Lustra Tafli Trzy, w tremach Snycerską robotą wyzłacanych; Kolumn z podstumentami mazeykowych cztery, z Paręczami y balasami od dołu Dziesięciu, w paręczu jednym kawał wybity mazeyki; Pod ścianą Szafka ze Stolikiem fornierowana, z Szufladami Czterema od których zamki wnętrzne y antabki powydzierane; Stolik mazeykowy, Padrowaty [sic!] Jeden, z Szufladkami dwoma, a dwie wyięto, na nóżkach Czterech, roboty Stolarskiey; Stół mazeykowych Jeden w architekturze robiony, mosiędzem gzyms powlekany, z brzegami fornie-

rowanemi, na nogach Czterech, toczonych, Szrzodkiem nóg gałki toczone, wielkie, z drzewa Cyprysowego; Stół Chińską lakierowany, z wierzchu, Skurą obity, na nogach Czterech, roboty Stolarskiey, z którego Szuflad bocznych wyięto Sześć, a dwie nayduią sie; między oknami Luster Dwie, w Taflach Czterech, w tremach Snycerską robotą wyzłacane; Okien podwóynych Trzy zewnątrz

[s. 37]

o zawiaskach Dwudziestu Czterech, z Zakrętkami Sześciu, z narożnikami dwonastu, Tafli całych Jedynaście, Sztukowanych Sześć, zbita, Sztukowana Jedna, Półtaflowych całych dwanaście; z podwórza Okien Trzy w ramy wbite, u których tafli Sztukowanych Dwadzieścia dwie, spękanych dwie; Lustro wiszące, zepsute Jedne; Posadzka taflowa roboty Stolarskiey na szruby żelazne brana; Sklepienie walne, w kwaterach, z akkommodacyą Sztukatorską, Kruków żelaznych, w Sklepieniu dwa; w Ściance alkowey okien bez Szkła okrągłych dwie;

Drzwiczki wpół płótnem obite, o zawiaskach dwóch nitowanych, do **garderobki,** w Którey Krzesło wielkie z pręczami odarte; Stolik okrągły, we trzy części Składaiący się, połomany, zawiaski pooddzierane, dwie tylko nayduią się na nogach toczonych; Taboretów odartych roboty Snycerskiey Cztery; Stolik Suknem zielonym obity fornierowany nogi połomane ze wszystkim popsuty Szufladka wyięta Jedna,

a iedna nayduię się z zamkiem wnętrzym; Tapczan Jeden z tarcic;

z Alkowy do **Pokoiu Stołowego**, Drzwi Sub No 5to podwóyne o zawiaskach francuskich, krytych Czterech, zamek wnętrzny z gałkami dwoma, blacho mosiężno kryty, zepsuty, zasuwka u dołu wydarta, w gurze druga zepsuta, Haczków dwa z proboiami Czterema; w tym Pokoju Stołowym przy drzwiach do sali, komin Szafiasty mazeyko od dołu akkommodowany; nad którym lustro od Tafli Sześciu, w tremach roboty Snycerskiey, wyzłacanych, w bokach y gzymsie mazeyka poobiiana; Piec w murze z kafli białych, błękitnym kolorem, w kwiaty akkommodowany. Sztuka od stołu Jedna, na nogach Czterech; Krzeseł gdańskich skurą wyzłacaną obitych Sztuk ośm;

[s. 38]

Jedne z tych odarte, a dwie popsutych; Taboretów roboty kobierniczey, Starych dwa, całych; Krzesło czarną Skurą obite, na nogach dwóch obdarte Jedne; Stołków roboty Stolarskiey dwadzieścia Cztery; między oknami od Galleryi, w Ścianie Lustro od tafli trzech, w tremie roboty Snycerskiey, wyzłoconey w dole częścią tremy odłamane Lustro wiszące, a Esami mosiężnemi cześcią popsute Jedne; Okien Cztery poiedyncze we Cztery kwatery odmykaiące się, o zawiaskach Trzydziestu dwóch, z narożnikami tylko Szesnastu, a Szesnaście oddarte, z zakrętkami ośmią, w tych tafli całych sztuk Piętnaście, Sztukowanych Pięć, Spękanych

trzy zbita z boku Jedna, Półtaflowych Piętnaście, Sztukowana Jedna; Okiennic tarcicznych we dwoie odmykaiących się par trzy, na zawiaskach Dwonastu, z krukami, z Haczkami trzem, a proboiami Sześciu; Posadzka dębowa, Stolarską robotą, w tafli Sadzona, w częściach popsuta; Sklepienie walne w kwatery, Sztukateryą akkommodowane; w Sklepieniu proboiów dwa żelaznych od luster wiszących; w Róg lewey strony Drzwi podwóyne, dubeltowe, Czarnym kolorem, Chińską, Lakierowane; pierwsze wpół Szklanne, o taflach Szlefowanych trzech, całych, a czwarta Spękana, o zawiasach mosiężnych Czterech, z zamkiem wnętrznym, zepsutym, z zasuwkami żelaznemi u dołu, w górze dwoma, za któremi drzwiami, w uszakach wydarto lustra bocznego kawałek;

Drzwi drugie do **Pokoiku Lusterkowego** *(11)* podwóyne, Chińską, Czarną lakierowane, o zawiasach mosiężnych Czterech z zasuwkami mosiężnemi dwoma, zamek wnętrzny, wydarty; w którym Pokoiku kominek Szafiasty, gibsaturą akkommodowany, z wyzłacanemi gzymsami, ze spodem przed ogniskiem mazeykowym; Stolik

[s. 39]

mazeykowy na cudzych nogach; Posadzka fornierowana z mosiędzem y cyną, w szrzodku perłową macicą wysadzana; Cały ten Pokoik w Scianach z Sufitem Lustrowy; Sam Sufit w kwatery, w pośrzodku z gwiazdko w promieniach różnych kolorów; Portretów na Szkle Lustrowym malowa-

nych, z Herbami wyzłacanemi dwa; Jeden JOxcia Jmci Kanclerza, a drugi JoKiężny Imci Kanclerzyney; wiszące Lustro Kryształowe całe, Jedne; Sztuczki wiszące, kryształowe Szlefowane, mieyscami poodrywane; w tym Pokoiku Luster wydartych w drzwiach, Ścianach y za tyłu komina w lisztewkami sztuk Trzydzieści dwie; naprzeciw drzwi, drzwiczki podwóyne do Szafki. o zawiasach mosiężnych Czterech, zamek mosiężny wydarty; w bok prawy z Pokoiku na **Galleryę** drzwi dubeltowych, Szklannych, dwoie, we cztery kwatery odmykaiących się, o zawiasach zewnątrz mosiężnych Szesnastu, a z Podwórza żelaznych Szasnastu; zewnątrz tafli całych Szlefowanych dwadzieścia Cztery, Półtaflowych ośm, z Podwórza Szkła prostego tafli całych Dziewiętnaście, zbita Jedna, Półtaflowych ośm; zewnątrz u drzwi zameczków wnętrznych, francuskich dwa, zasuwek prętowych dwie, żelaznych;

z Pokoiu Stołowego do **garderobki** przy drzwiach od Sali, we cztery części odmykaiące się drzwi, o zawiaskach ośmiu, z zasuwkami Czterema, zamek wnętrzny wydarty; w tey garderobce framuga Szafiasta ad instar kominka, w gzymsie poobiiana; Police popsute, descek w przegrodach maiące tylko osimnaście; Lamperya dolna, roboty Stolarskiey; Bióro dębino fornierowane, o zawiaskach

[s. 40]

z drzwiczkami dolnemi Sześciu, zamek wnętrzny Jeden, wydarty, a drugi zepsuty, Szuflad wyięto dziewięć, a zosta-

ło trzy, drążków wyięto dwa, w dole Policzka Jedna; Szafka w Murze, do którey drzwiczki, o zawiaskach żelaznych, nitowanych dwóch; Tapczan prosty, Jeden; Okno Jedne, z podwórza, o Szybach Czwiartkowych dwudziestu Czterech, a zewnętrzne z Ramami wydarte, kruczków tylko zostało Siedm; Drzwi w bok lewy na dół **Galleryi**, o zawiasach dwóch, z krukami, z zaszczepko, w Szerz drzwi idącemi dwoma y proboiami dwoma, zamek wnętrzny wydarty;

z Pokoiu Stołowego drzwi do **Sali** *(8)* Sub No 6to podwóyne, popsute, na zawiasach Czterech, z zamkiem wnętrznym, popsutym, blachą mosiężną pokrytym, z gałkami dwoma mosieżnemi, zasuwek dwie, zaszczepka, Jedna z proboiami trzema; w którey Sali kominów Szafiastych dwa, od dołu mazeyko akkommodowane; Pieców w Murze dwa, z Kafli białych, w kwiatach błękitnych; nad kominami w Ścianach po iedney y drugiey Stronie Luster sztuk Dwanaście, całych, w tremach Snycerskiey, roboty wyzłacanych; z prawey strony tremy od dołu oderwane; Luster wiszących dwie, popsutych, a trzecie do szczętu zbite; Posadzka roboty Stolarskiey, taflowa; Sufit ze Sztukateryą; w Szrzodku y rogach Okien przeciągłych dwie; Drzwi ad instar okien dwoie, we dwie kwatery odmykaiących się na **Galleryę** o zawiasach ośmiu, z zaszczepkami dwoma y Trzema proboiami, Szyb Szkła Czwiartkowego, podługowatych, Całych Siedymdziesiąt Pięć, Spękana Jedna, Sztukowanych Cztery; Drzwi z Sali do Sieni w Ścianie prawey, podwóyne, fasowane, o zawiasach Czterech, zamek wnęt-

rzny bez antaby do przemknięcia, popsuty; Drzwi przy piecu podwóyne, Fasowane, o zawiasach Czterech, Zamek wnętrzny, francuski, mosiężny, wydarty;

[s. 41]

Drzwi Sub No 7mo do **Pokoju** *(15)* podwóyne, fasowane, o zawiasach czterech, zamek wnętrzny, wydarty, zaszczepka o proboiu Jednym; Komin od dołu mazeyko akkommodowany, Szafiasty, z górnym gzymsem, nad którym w Ramach wyzłacanych Lustra Tafli Cztery; Szklanne lustra wiszące Trzy, pobite; Piec w rogu z Kafli białych, w kwiaty błękitne, od polewy; Stół mazeykowy na nogach cudzych, w architekturze, o boku y rogach zepsuty; Okien trzy dubeltowych, o zawiaskach dwudziestu Czterech, z zakrętkami Sześciu, zewnątrz Szkła tafli całych Dziesięć, Sztukowanych siedm, Spękana Jedna, półtaflowych Jedynaście, Sztukowana Jedna; z podwórza kwater dolnych pięć wybite, a w Szostey kwaterze Jedna tafla y kawałek, w górnych kwaterach półtaflowych szyb całych Sześć, Sztukowanych dwie, a kwater wybitych dwie; w trzecim oknie między oknami lustra tafle trzy wydarte, ramy tylko wyzłacane, u dołu w rogu prawym zepsute odszczepane;

w tym Pokoiu drzwi pierwsze, w rękę lewą, poiedyncze, równą z Ścianą, w Ramach, o zawiaskach nitowanych dwóch, większą częścią drzwi z obicia odarte, drzwi zewnątrz drugie poiedyncze do **biblioteki** *(16)* o zawiasach dwóch, z krukami, z zamkiem wnętrznym, zepsutym,

z zaszczepko y dwoma proboiami; w framugach z oboch stron drzwi deski zielono malowane, na futrowaniu framug ze dwoma policzkami, a wydarte Trzynaście; zewnątrz po bokach oboch ścian, y nad drzwiami, Szaffy z lisztwowaniem dębowym, z zasuwkami, w Ramach dębowych, Szkłem taflowym w pozyturze mnieyszych osadzonemi, w boku lewym kwater Jedynaście Szkła w sobie maiące, tafli Czterdzieści Jedne, Spękanych, trzy, kwatera jedna o taflach Czterech górna wydarta z ramami

[s. 42]

w Boku prawym kwater nayduie się Sześć, w tafli dwadzieścia y trzy, a iedna spękana, kwater zaś Sześć ode drzwi wściąż idące, z ramami, wydarte; dołem Szaf tych bocznych Pokoi trzy, wyłamaną y Szkło z ramami do szczętu wydarto, nade drzwiami kwater dwie nayduie się w tafle Cztery, całkowe z policzkami dwoma; z Boku drzwi lewego [sic!] kwater nayduie się Cztery, w tafli ośm, a dwie dolne wydarte, z ramami y ze Szkłem; Pod oknem Stolik o dwóch deskach, z iedną półcerklową, Składany, o zawiaskach dwóch, z Szafko o trzech policzkach, z kwaterami dwoma, w Ramach dębowych, tafli Całkowych nayduie się ośm; Okno dubeltowe Jedne, zewnątrz kwatera Jedna, z zawiaskami dwoma, z narożnikami dwoma, roboty Ślosarskiey, z zakrętkami dwoma, o taflach całych dwóch, a iedna we cztery sztuki Spękana, kwatera boczna jedna y górnych kwater dwie, wydarte ze wszystkim y kruczek żelazny Jeden, a Pięć kruczków nayduie się; z podwórza Okno

o kwaterach Czterech, na zawiaskach ośmiu y narożnikach ośmiu, z zakrętkami trzema, z zasuwkami Czterema, w którym tafli Szkła całych Pięć, Sztukowanych Trzy;

Drzwi drugie w boku lewym ściany podwóyne fasowane do **Pokoiku** o zawiasach Czterech krytych, z zamkiem wnętrznym, popsutym, z zaszczepko y haczkiem zewnątrz, o trzech proboiach, z gałką żelazną do wzięcia, dla przymknięcia; w bokach obóch drzwi Szafek dwie, w Framugach z Drzwiczkami podwóynemi, o zawiaskach ośmiu, zamki wnętrzne dwa wydarte, policzek tylko w jedney dwie, a reszta wyłamane, to iest dwadzieścia Sześć; w boku Ściany lewey Szafa w Murze z podwóynemi drzwiczkami, o zawiaskach Płaskich Czterech, zaszczepka z proboiami oddarta y Policzek zewnątrz wydarto Dziesięć; iedna tylko nayduie się w tey ścianie lewey

[s. 43]

kwadratowa Szafeczka w Murze, Jedna o drzwiczkach połowie, Jedney o zawiaskach dwóch płaskich, a drugą połowę drzwiczek, z zawiaskami wydarto z policzko zewnątrz Jedną, a dwie wydarte; w Boku prawym ściany Szaffa w murze, drzwi podwóyne, wydarte, poki zewnątrz trzy, Jedna zawiasek para złamana y Pół zawiaski nayduie się płaskich dwoma hakami do muru przybita żelaznemi; Piecek Saski z Kafli białych, w cyfrze, do którego drzwiczki z blachi żelazney, na zawiaskach dwóch, z klamko większą iedną i mnieyszę drugą dla oddechu, rura dla odeyścia

dyma zepsuta, pobita; Stół kamienny, szlefowany, ze Szrzodkiem, aspizowym, na słupie kamiennym, Szlefowanym, we dwóch rogach odbity y znacznie popsuty; Stolik drewniany, prosty, Jeden, na nóżkach wiązanych lisztowaniem; Drzwi w rękę prawą ściany **na Galleryę** podwóyne, popsute, o zawiasach krytych z zamkiem wnętrznym, popsutym, z zasuwko iedną, całą, a drugą złamaną, z Haczkiem zewnątrz y jednym proboiem; Okno dubeltowe, we cztery kwatery, zewnątrz jedne, o zawiaskach ośmiu prostych, z zakrętkami dwoma, Szkła Czwiartkowego Szyb Całych dwadzieścia Jedna, Spękanych dwie, Sztukowana Jedna; z Podwórza drugą okno, o kwaterach dwóch, na zawiaskach Czterech, Tafli całych nayduie się trzy, a Pięć wybite; połap z tarcic y posadzka Sztukowana;

Drzwi trzecie w tey Ścianie lewey do **Pokoiku rogowego** *(18)* podwóyne, roboty Stolarkiey, fasowane, uszaki lisztwowane dębiną, o zawiasach jak teraz prostych Czterech, z Haczkami zewnątrz dwoma, o czterech proboiach; w boku lewym Szafeczka w murze popsuta, drzwiczki z zameczkiem wnętrznym, z zawiaskami wydarte, zewnątrz y Policzek pięć wyłamane; przy framudze drzwi podwóyne zewnątrz wpół w Szkło

[s. 44]

oprawne, o iedney połowie tylko, na zawiasach krytych dwóch, a część druga wydarta, z zawiasami, zamek wnętrzny popsuty, Szyb Całych Czwiartkowych Jedynaście,

Spękana Jedna; nad temi drzwiami okno w kwater dwie, w Ramach dębowych, o zawiaskach pobielanych Czterech y narożnikach Czterech, z zakrętko jedną, Szyb całych czwiartkowych dwadzieścia trzy, a Spękana jedna; Drzwi **od Galleryi drugie** wielkie, dębowe, o zawiasach Ciągłych Dziesięciu, nitowanych zewnątrz, z zaszczepkami y Haczkami nitowanemi Sześciu, o proboiach w dole dwonastu, w gurze o haku Jednym, z dwoma proboiami, zamek wnętrzny wydarty, na proboiu Kołko iedne; Piec z kafli białych, na filarkach podmurowanych, koronka w gurze poobiiana; Stołu Sztuka pod oknem jedna, na nogach; pod Oknem drugim Szaffa czarną malowana, w bokach trzech, Sztuką misterną, Stolarską robiona, Cyną angielską w rznięciu Snycerskim nasadzana, popsuta, w gzymsowaniu y w bokach z Cyny Sadzenia odarta, dolnych drzwiczek ma w Sobie trzy, o zawiaskach Smelcowanych, żelaznych zewnątrz przybitych, nitowanych Sześciu, z zamkami wnętrznemi, popsutemi, trzema, Szuflad wnętrznych y Szrzednych toż robotą akkommodowanych wyięto ośm, w górnym odemknięciu drzwi o zawiaskach płaskich Czterech, z Haczkiem w rogu iednym, o proboiach dwóch y trzecim w drugim rogu luźnym, iednym, a Haczek z proboiem drugim wydarty y zamek wnętrzny, Serce tylko u górney deski pozostało, w tym odemknięciu, Szufladek z gałeczkami łączonemi, cyną nasadzanych nayduie się Pięć, Szósta bez gałeczki wyięto Cztery, Bok deski odszczepiony przy drzwiczkach, z prawey strony; Kanapa, Spodem trzci-

ną wiązana y w nagłówku, na nogach tokarskiey roboty ośmiu, w Nagłówku wiązania, gałka odbita, popsuta, w nogach y z boku desko obita; Okien dwie zewnątrz, o czterech kwaterach, na zawiaskach pobielanych Szesnastu, z narożnikami

[s. 45]

Piętnastu, a ieden oddarty, Szkła tafli na kit Sadzonych całych Pięć, Sztukowanych Siedm, Pół taflowych w górnych kwaterach ośm; Okienniczek lipowych, Składanych sztuk Cztery, na zawiaskach Płaskich Szesnastu; z Podwórza okno całe Jedne w kwater Cztery, z ramami wydarte, a w drugim w kwaterach dolnych dwóch Pięć tafli wybito, iedna tylko zostaie pół taflowych, górnych Cztery nayduie się; Posadzka w kwadrat sadzona robotą Stolarską; Sklepienie kopułowe;

z Pokoiu Sub No 7mo w Ręke prawa drzwi do **sionek** *(19)* podwóyne, fasowane, o zawiasach Czterech krytych, z zasuwkami dwoma, Zamek wnętrzny, francuski, żelazny, zepsuty, z gałko do wzięcia żelazną; w tych Sionkach tapczanów dwa, roboty prostey; Okno w gurze Cirkliste, Szyb dokoła ośm, a w Szrzodku okrągła, Spękana Jedna; Drzwi podwóyne na Salę o zawiasach 4ch, z zamkiem wnętrznym, wydartym, z zasuwko Jedną, opisane z Sali przy Piecu;

z Sionek drzwi do **pokoiu Alkowego** *(20)* Sub no 8vo podwóyne, fasowane, z lisztwą oddartą, o zawiasach Czterech, z zamkiem wnętrznym, popsutym, w drzwiach

od Haczka proboiów dwa; w Którey Alkowie komin Szafiasty, w dole mazeyko akkommodowany, w brzegach poobiiany; Lustra nad kominem tafli Cztery wydartą, z tremami wyzłacanemi; Piec w rogu z Kafli białych, w brzegach z błękitnemi kwiatami; z Polewy, Bilar na nogach dębowych Dziesięciu, wiązanych z Sukna Zielonego odarty; Luster wiszących, popsutych, pobitych, dwie; między oknami Lustra w Ścianie Tafli Trzy z tremami, wydartą; przy Alkowie Kolumn z Podstumentami mazeykowych w kolorze Czarną, fladrowatym [sic!] dwie, z gzymsem górnym y arkadą Sztukateryą akkommodowane; Posadzka w gzyzak [sic!] Sadzona, roboty Stolarskiey; Sklepienie walne kwaterowe Sztukateryą adornowane; Tapczan Prosty, Jeden; Okien Trzy zewnątrz o kwaterach

[s. 46]

dwonastu na zawiaskach, pobielanych dwodziestu czterech, z zakrętkami dziesięciu, a trzy wydarte, Szkła taflowego Szyb całych, na kit sadzonych Siedymnaśćie, Jedna w rogu zbita, półtaflowych całych ośm, Spękanych w rogach Cztery, pod gzymsem Kruków żelaznych trzy, nad oknami probojów Cztery y goździ dwa;, z podwórza Kwater dolnych Cztery wybitych a we dwóch kwaterach tafli nayduie się Całych Cztery, wybitych dwie, górnych, półtaflowych całych Jedynaście, wybita jedna;

naprzeciw Alkowy w bok Okien drzwi podwóyne do **garderobki** o zawiasach Czterech krytych, zamek wnę-

trzny, zepsuty, z zasuwkami dwoma, z gałko do wzięcia; w tey garderobie kominek kapiasty Jeden; Szafa w murze; dołem malowana, fladrowatą [sic!], w kolorze błękitnym, do którey drzwi podwóyne, na zawiaskach Czterech, z zasuwką jedną, w gurze, wewnątrz, policzka Jedna, a wyiętych ośmnaście: z Garderobki na **Galleryę** drzwi Szklanne, o kwaterach Czterech, zewnątrz na zawiaskach krytych, Czterech z dołu, a w gurze ad instar okiennych Czterech, z narożnikami Czterema, z zakrętkami pięcią, w których Szkła tafli całych ośm, sztukowanych Pięć, Spękana w rogu Jedna; z Podwórza kwater dolnych dwie, ze Szkłem y z ramami wydartą, w gurze tylko tafli nayduie się Cztery; zewnątrz okienniczki lipowe, Suptelne, popsute, połomane, zawiasek tylko nayduie się Dziesięć, a oddarte Sześć;

w Bok pieca Alkowego drzwi Bleytramowe Jedne, o zawiaskach dwóch, z biegunem od dołu żelaznym, drugie drzwi poiedyncze do **przysionka** *(22)* na zawiasach dwóch, z zaszczepko wkręconą wpół, o proboiu jednym, w Przysiąku [sic!] w ręke lewą drzwiczki podwoyne na zawiasach Czterech do **komórki Ślepey**, czyli kryiówki z Haczkiem jednym, z zaszczepko y dwoma proboiami;

z Przysionek na **kurytarzyk** drzwi poiedyncze,

[s. 47]

o zawiaskach dwóch z krukami, z Proboiem jednym; w Kurytarzyku okno futrowane, tafelkami dębowemi,

na dziedziniec, w kwater Cztery, z zasuwkami Czterema, w którym tafli całych Siedm, Spękana Jedna Sztukowana Jedna, w dolney kwaterze drzwiczki iednotaflowe na zawiaskach dwóch, z Haczkiem, podłoga z tarcic sztukowana; Sklepienie podschodowe, w ręke prawą drzwi podwóyne fasowane do **Kurytarzyka** na Schody dębowe, o zawiasach Czterech, z zasuwkami dwoma, zamek wnętrzny popsuty, z Haczkiem y dwoma proboiami;

w lewą ręke drzwi do **Pokoiu** *(24)* Sub No 9no podwóyne fasowane, z lisztewkami gzymsowemi, wyzłacanemi, o zawiaskach Krytych Czterech, z gałko do wzięcia żelazną, zamek wnętrzny zepsuty, z zasuwkami dwoma; Komin Szafiasty, dołem mazeyko akkommodowany, brzegi poobiane; nad kominem tafli lustra sztuk Trzy wydarte z tremami; Piec w Murze z Kafli białych, kwiatem Zielonym akkommodowanych; Lustro wiszące zbite; Szafa w Murze futrowana, z descek z lamperyą u dołu; wewnątrz w przegrodzie polic dwie, z Płótna druczkowego, w kwiat Czarny odarta, Część tylko Szrzednia zostaie; w Ścianie dziura wycięta y w murze wybita; Drzwi połowa bleytramowych, o zawiaskach dwóch, z Haczkiem y dwoma proboiami, a druga połowa oddarta z zawiaskami; posadzka w gzygzak, Stolarskiey roboty; Sklepienie walne kwaterowe Sztukateryą akkommodowane; Okien dwie, Jedne od dziedzińca, a drugie od Galleryi, od dziedzińca, zewnątrz kwater dolnych dwie, wydarte, ze Szkłem, w gurze tylko kwater dwie o zawiaskach Czterech, z zakrętkami dwoma,

Szkła półtaflowego Szyb Cztery w Sobie całych maiące; z Podwórza o zawiaskach ośmiu w kwater Cztery,

[s. 48]

z Haczkami Czterema, a ieden oddarty, tafli całych łącząc z drzwiczkami o iedney tafli odmykaiącemi się na zawiaskach dwóch, z Haczkiem Jednym Sześć, półtaflowych Cztery, od Galleryi okno zewnątrz w kwater trzy, ze Szkłem, o taflowych Szybach trzech, półtaflowych trzech, sztukowaną Jedną, a w czwartey kwaterze tafli dwie, wybitych, iedna u dołu nayduie się w drzwiczkach osadzona, na zawiaskach dwóch, z Podwórza kwatera dolna wybita Jedna, w drugiey tafli cała Jedna, Sztukowana iedna, w boku wybita Jedna, w górnych kwaterach półtaflowych, całych dwie, wybita Jedna, zbita w boku Jedna;

z tego Pokoiu do **Gabineciku rogowego** *(25)* Sub No 10mo Drzwi pierwsze poczwórne, na zawiaskach ośmiu, Szkła tafli w Sobie maiące całych Pięć, wybite Jedne, Drzwi drugie podwóyne, fasowane czarną, Chińską lakierowane, złotym kwiatem y osóbkami akkommodowane, o zawiaskach Czterech, z zamkiem wnętrznym francuskim, o ryglach trzech, na mosiężney blasie Sztychowanym, zepsutym, z zasuwką Jedną, a drugą oddartą; w którym gabinecie komin Szafiasty, z gzymsem górnym y z lisztwami bocznemi, z kamienia Ciosowego osadzony; lamperya dolna, roboty Stolarskiey, Chińską lakierowana; Posadzka taflowa, marmurowa, w błękitnym y Szarym kolorze nasadzona; Obicie okolne

w całym Gabinecie na Płótnie, Chińską lakierowane, w kolorze Czerwonym y żółtym, w różnych drzewach osóbkach y kwiatkach akkommodowane, lisztewkami wyzłacanemi przybite w boku od Galleryi y komina we dwóch brytach, popsute odarte y zdziurawione od dołu; Sufit w różnych kolorach osobek y Ptaszków Chińską lakierowany; Drzwi zewnątrz

[s. 49]

na **Ganek od dziedzińca** podwóyne, roboty Stolarskiey, w lisztwach Chińską lakierowane, w kwater Cztery, o zawiasach krytych, z dołu czterech francuskich, w górnych kwaterach zawiaskach Czterech, ordynaryinych, z zasuwkami w dolnych kwaterach dwoma pokrytemi, Szkła Czwiartkowego Szyb Czterdzieści Dwie, wydartą, przegroda u kwatery Jedney na Szkło, we dwóch lisztewkach złomana; Drzwi drugą od dziedzińca na ganek, w kwater Cztery, o zawiasach ośmiu, z zasuwkami dwoma, z zakrętko w gurze Jedną, w których drzwiach Szyb całych Czwiartkowych Czterdzieści Jedna, Spękana Szrzodkiem Jedna; od dziedzinca pod temi drzwiami Ganek misterney roboty, Ślosarskiey z blachi żelazney w dole, ze szczętem wyłamany, zepsuty y w boku Jednym, z gałkami na wierzchu Pięciu;

z Gabineciku Drzwi drugie podwóyne, w kwater Cztery odmykaiące się, lakierowane Chińską, o zawiasach francuskich, krytych od kwater dolnych, czterech z zasuwką Jedną,

a druga zepsuta, z zakręteczko żelazną, z kołkiem, a zapadka oddarta, w górnych kwaterach zawiasek dwie, a dwie oddarte, Szkła Czwiartkowego Szyb wydarto, z tych drzwi Czterdzieści dwie Drzwi;

drugie do **Galleryi** w romach dębowych, podwóyne, w kwater Cztery, o zawiasach Czterech krytych, dolnych, a górnych Cztery, pobielanych, z zamkiem wnętrznym, mosiężnym, popsutym, z zasuwką iedną górną, a dolna zepsuta, Szyb w ktorych Szkła Czwiartkowego całych Trzydzieści Cztery, Spękanych Siedm, a zbita Jedna; Gzyms w boku drzwi z lisztwą lakierowaną od lamperyi

[s. 50]

odarty. Gallerya ku officynom pusta, w którey drzwi podwóyne, roboty Stolarskiey, o zawiasach Czterech, z Krukami, z zamkiem wnętrznym, krytym, zepsutym, z Gałkami dwiema, w których tafli, Szkła całych Dziewięć, spękana w rogu Jedna; okno nade drzwiami arkadowe, z Częścią połowy Jedney zieloną, malowane w Romach y przegrodach, w których tafli całych z cyrklowemi ośm, Sztukowanych dwie, kawałków w gurze dwa; Sklepienie w kwatery walne, w którym kruków żelaznych Siedm od Luster wiszących, pozostało ankrów żelaznych pomiędzy filarami podwóyną, Sztabowych Siedm; w tey Galleryi Okien arkadowych, wielkich, przeciągłych, od dziedzińca Siedm, od kuchni z drzwiami na Galleryę dokoła pałacową Siedm, od dziedzińca Szkła tafli całych Sto Czteredzieści Pięć z Cyr-

klowemi, Sztukowanych Sześć, Spękanych Pięć, Kawałków w gurze większych y mnieyszych dwadzieścia dwa, wybitych Dziesięć, od kuchni lewą stroną, tafli całych z Cyrklowemi Dziewięćdziesiąt, kawałków górnych Szesnaście, Spękanych trzynaście, wybitych do szczętu Sześćdziesiąt Pięć; Drzwi na **Galleryę tylną, dokoła pałacową** podwóyne, dębowe, fasowane, o zawiasach Sześciu, z zamkiem wnętrznym, popsutym, z zasuwkami prętowemi od dołu do gury dwoma; w tey Galleryi posadzka brukowana, Szrzodkiem tarcic z kawałkami sztuk Szesnaście; Stół bez nóg, długi, o deskach trzech;

z Galleryi do **sionek pokoiowych ku officynom** drzwi wydarte uszaki tylko

[s. 51]

dębowe zostały w Sionkach; framuga w Murze o kwaterach dwóch, ze Szkłem popsutych, przy których zawiasek pobielanych tylko nayduie się dwie, jedna połomana, w tych kwaterach nayduie się Szyb całych Dziewiętnaście, wybitych Dziesięć, Spękana Jedna;

Drzwi w prawą Strone podwóyne, dębowe, pomierne, fasowane, o zawiasach wąsowych Czterech, z Krukami z zasuwkami dwoma, zamek wnętrzny pobielany w ryglach dwóch, zepsuty, Szrub dwie wyięto, do **Pokoiu Alkowego w officynie;** w rogu sionek, Szafa popsuta drzwi wydarte, w boku Szafy popsutey drzwi drugie; podwóyne; na zawiaskach prostych; Czterech w krukami, zamek wnętrzny;

pobielany; o ryglach dwóch; popsuty do **Sionek pokoiku w officynach Rogowego;** Pod oknami Galleryi od dziedzińca zielono malowanych, Balasów w paręczach osadzonych Siedymdziesiąt, od kuchni Szarych Siedymdziesiąt;

Pod Galleryą od Rogu Pałacu do officyn Szrzodkiem Arkada przesklepiona, w którey w iedną y drugą Stronę **Sklepów dwa**, do jednego, w prawą Stronę drzwi wydarte, z zawiasami y zaszczepko, z uszaków kruki powyciągane; w tym okienek trzy o kratkach w pręcików, w Szerz y wzdłuż dwonastu; wściąż drzwi **Sklepik przesklepiony,** o okienku kwadratowym, małym, iednym; zewnątrz okienko Szklanne wydarte; z Podwórza kratka o prętach w Szerz y wzdłuż Pięciu; ze Sklepiku, załomek przesklepiony do officyn, z którego drzwi poiedyncze, na zawiasach, z officyn opisane;

w Lewą ręke w arkadzie **Sklepik ślepy** do którego drzwi wydarte, z zawiasami y Kruki z uszaków powyciągane.

z **Ganku Pałacowego** w ręke Prawą Drzwi dębowe, fasowane, roboty Stolarskiey w kwater Cztery

[s. 52]

okmykaiące się, przy których uszaki lisztwowane dębiną y futrowane, o zawiasach wąsowych ośmiu, z krukami z zasuwkami w górze y szrzodku trzema, u dołu oddarta y zamek wnętrzny, z ganku zaszczepka, z dwoma proboiami, z wiszącym zamkiem do **Sieni na Schody do piętra**

drugiego, w tych Sieniach okno futrowane, dębiną o Czterech kwaterach Jedne, o zawiaskach ośmiu y narożnikach ośmiu, z podwórza, ze Czterema zewnątrz zasuwkami, Szkła tafli całych Pięć, sztukowana Jedna, półtaflowych cztery; posadzka z Cegły; Sklepienie walne; **Schody** na dwie części złamane, w pierwszym o stopniach piętnastu, w drugim o stopniach Dziewiętnastu; naprzeciwko Schodów drugiego piętra okno o Czterech katerach, Jedne o zawiaskach ośmiu, tafli całych maiące Siedm, a Sztukowane Jedno; naprzeciw Schodow na piętro trzecie okno Jedne w kwater Cztery, na zawiaskach ośmiu, z zakrętko Jedną, w którym tafli całych Sześć, Sztukowana lisztewko u dołu Jedna, Spękana Jedna.

Na piętrze drugim **ganek** ***(2)*** od dziedzińca, o Kolumnach z podwórza czterech, w arkade zesklepionych, o Słupach zewnątrz Czterech, kwadratowych, Sklepieniem walnym do Ściany, w kwatery zasklepionych; posadzka marmurowa, częścią cegłami w niektórych mieyscach sadzona; w ganku ankrów prętowych, kwadratowych, żelaznych dwa,

a z Ganku do **Sali Portretowey** *(3)* Drzwi podwóyne, dębowe, fasowane, rżnięciem Snycerskim akkommodowane, o zawiasach Czterech, z Krukami, z zaszczepkami dwoma ze Czteremi proboiami, z wiszącym zamkiem, a wnętrzny zamek wydarty; przy drzwiach Uszaki z kamienia Ciosowego

[s. 53]

z gzymsem górnym (...); w Sali posadzka marmurowa częścią Szrzednią (...); [skle]piene walne, w kwatery Sztukatorską robotą (...) sztukach akkommodowane; okien od dziedzińca (...) wie, w kwaterach ośmiu, o zawiaskach dolnych tylko ośmiu, w których Szkła tafli całych dwanaście, sztukowanych dwie, zbita Jedna, Spękana Jedna; pod Sklepieniem od dziedzińca Drzwi poiedyncze, o zawiasach dwóch, z Krukami Sięgaiących trzeciego piętra, w pół drewniane, a w pół ze Szkłem, o szybach kwaterowych Czterech; od dziedzińca z zaszczepko y Proboiem jednym, Haczkiem do uszaka przybite; od rzeki okien Cztery, każde w kwater Sześć, od dołu w kwaterach ośmiu, zawiasek Szesnaście, zakrętek Trzy a czwarta oddarta; w tych oknach tafli całych Trzydzieści Pięć, Sztukowanych Trzy, Spękanych Dwie, zbitych Cztery, wybitych Cztery; pod Sklepieniem Cyrklowych okien dwie, w romach w których Szyb całych Czternaście, Sztukowanych dwie; w Szrzod Sali latarnia wiszące, o Sześciu kwaterach, w Sześć węgłów, z blachi wyzłacanych oprawna, z mosiężnym spodem y antabką w górze, z odlewaną mosiężną koroną, cała nienaruszona, z drzwiczkami, o iedney kwaterze odmykaiącemi się z lichtarzykami dwoma z blachi białey wewnątrz; Luster wiszących dwie, do szczętu zbite; w Tey Sali Portretów różnych w większych y mnieyszych bleytramach przybitych na Ścianach y nad gzymsem Siedymdziesiąt Pięć, opadłych Stoiących Trzy; w boku lewym y prawym

Ścian w gurze pod Sklepieniem okien dwie Cyrklowych, deskami zabite, akkommodowane, w Wianek Sztukateryą;

[s. 54]

w tey Sali kominów dwa Szafiastych, z lewey y prawey Strony; z lewey o dwóch Kolumnach płaskich, z marmuru y z lisztwą spodnią oraz z górnym gzymsem we Cztery sztuki spękanym, z facyatą, w którey Herb wyryty, osadzony; z Prawey o kolumnach okrągłych, dwóch, z lisztwo Spodnią, z górnym gzymsem w Szrzodku, z Herbami Czterema, z Kamienia marmurowego, Sadzony;

z Sali w Ręke Ściany lewą, drzwi pierwsze, poiedyncze, o zawiasach dwóch, z Krukami, do **Sionek palenia w piecach** z oknem w gurze wyrżniętym, Szkła tafla wybita, zamek wnętrzny y zaszczepka oderwane, Uszaki z Kamienia Ciosowego, z progiem y Gzymsem górnym;

Drzwi drugie po tey Stronie lewey do **Pokoiu Portretowego** *(4)* o zawiasach Czterech, wąsowych, z Krukami, fasowane, zamek wnętrzny popsuty, Uszaki z Kamienia Ciosowego z gzymsem górnym y progiem; w uszaku z lewey ręki Klamra płaska, Szeroka, żelazna wiązaniu uszaków ołowiem zapuszczona; Pokoy Cały z uszakami zewnątrz ode drzwi z lamperyą dolną futrowany, w gzymsach z desiek roboty Stolarskiey; w tym Pokoiu Komin Szafiasty, wysadzony, Kamieniem Szlefowanym, marmurowym, z gzymsami w Facyacie, z Inskrypcyą y w gurze z Herbem; a posrzód Pokoiu Lustra wiszące, mosiężne, pobielane, o lichtarzach

dolnych y górnych dwonastu, w gurze z koroną y z orłem; Portretów w Ścianach w Ramach wyzłacanych z narożnikami posrzebrzanemi Sto Cztery No 104. z Inskrypcyą, Imion trzech niedostaie; Okien trzy Częścią w ołów większą oprawne, a częścią mnieyszą w drzewo w kwater Cztery, odmykaiące się o zawiaskach

[s. 55]

dwudziestu czterech, z narożnikami dwudziesto czterema, z zakrętkami Ośmią, a jedne oddarte, Szyb oktafkowych [sic!] całych Dwieście, Spękanych dwanaście, Sztukowanych Cztery, Taflowych Sztukowanych dwie, a jedna spękana; Posadzka Marmurowa; Sufit na Płótnie malowany, podbity, ramami wyzłacanemi, z wyrażeniem wiazdu do Rzymu w Cyrkule, z różnemi w bokach Bataliami; pod oknami zaciekły, wygniły dziur dwie znacznych maiący;

z tego Pokoiu, w lewą ręke drzwi podwóyne, fasowane do **Pokoiu** *(5)* mazeyko w częściach akkommodowanego; lisztewki Gzymsowe, poodzierane, o zawiasach czterech, z Krukami, z zasuwkami dwoma, z wnętrznym zamkiem francuskim, pobielanym, zepsutym; Uszaki przed weyściem, z gzymsem górnym z Czarnego Marmuru, Szlefowane oraz z ryciem orła w paludamencie; piec z Kafli białych, błękitnemi kwiaty, z orłem Czarnym, z polewy akkommodowanych, na filarkach Pięciu marmurowych, z gzymsem; Komin Kapiasty, gzyms obity u Kaptura; w dole lamperya mazeykowa w lisztwach Czarnych, o filonkach

Szrzodkiem białych, do koła pokoiu częścią poobiiana; Okien dwie futrowanych, mazeyko w kwiaty malowaną, w kolorze błękitnym y żółtym, a trzecie niefutrowane; te trzy okna w kwaterach zewnątrz czterech, na zawiaskach dwudziestu czterech, o zakrętce w gurze Jedney, a dwie wydarte, Szkła całego w drzewo oprawne w Czwiartki małe Szyb Sto Siedymdziesiąt Pięć, Spękanych Pięć; Okiennic zewnątrz Składanych, Suptelnych, Lipowych w Sztuk ośm trzy, na zawiaskach czterdziestu ośmiu; z Podwórza Okien trzy w kwater Cztery na kit sadzone, o zawiaskach dwudziestu Czterech, Tafli Całych Piętnaście, a Trzy

[s. 56]

z kwatery Jedney wybitą, półtaflowych, całych Jedynaście, a Spękana Jedna; Stolik mazeykowy Jeden, w brzegach akkommodowany, dokoła floresem w kolorze żółtym y błękitnym, na nóżkach, roboty Stolarskiey Czterech, u którego wyięto Szufladek Cztery, (...) lakierowana Czarną Chińską, w złotym kwiecie y osóbkach na nogach, z koroną w gurze Snycerskiey roboty poszrzebrzaną; Jedna z drzwiczkami podwóynemi od których zawiasek mosiężnych Par dziesięć Sztychowanych, oddarte y narożników z tyłu Szafy dwa, a nayduie się narożników u drzwiczek w rogach Szafy mosiężnych Sztychowanych Czternaście y blaszka nad drzwiczkami Jedna; w tey Szuflad większych y małych dziesięć, z tyłu deska wydarta, druga błękitno lakierowana Chińską w kwiecie złotym, z nogami y koroną, roboty Snycerskiey, lakierowanemi, Gzyms dolny odarty, Szuflad

wydartą z antabkami mosiężnemi Trzy, a Siedm Szuflad nayduie się, do których antabki mosiężne pooddzierane Sześć, a dwie nayduie się drzwiczki podwóyne oddarte, zawiasek par Dziesięć, oddartą mosiężnych Sztychowanych y zamek wnętrzny tylko Część, Jedna przymykaiąca nayduie się y narożników ośm mosiężne Sztychowane a ośm oddarte; Sztuk na ścianach wiszących Lanszaftowych, z różnym wyrażeniem osób y kwiatów, w bleytramach większych y mnieyszych, na płótnie malowanych Dziewięć No 9; Tapczan prosty, Jeden; Posadzka marmurowa w kostke; Sufit wapnem wyrzucony; Lutro wiszące zepsute; Lichtarzów tylko zebranych nayduie się Pięć;

z Tego Pokoiu w lewą ręke, drzwi podwuyne, fasowane do **pokoiku** *(6)*, o zawiasach wąsowych Czterech, z Krukami, z zasuwkami dwoma; zamek wnętrzny popsuty, pobielany, z gałką do przymknięcia; w tym komin kapiasty zły, murowany, ognisko obite; Piec stara, z kafli białych; na kominie osóbek

[s. 57]

alabastrowych, Stoiących dwie; Kamienna Jedna; lamperya dolna dokoła Pokoiku drewniana, roboty Stolarskiey; pod filarem między oknami Szafa fornierowana u dołu, z Koroną mosiężną wyzłacaną odłomaną, dołem drzwiczek z narożnikami odlewanemi, wyzłacanemi trzema, czwarty oddarty, drzwiczki podwóyne z lisztewką oddartą, o zawiaskach zwnętrznych [sic!] Czterech, zamek wnętrzny

żelazny, wydarty z zasuwką zewnątrz Sztuczną, podwóyną dołem y gurą z Szufladą dołem jedną, wpół odmykaiąca się, o zawiaskach dwóch, zamek wnętrzny wydarty, z policzko zepsutą na wierzchu tey Szafki; Stolik położony mazeykowy Szrzodkiem y w brzegach fladrowany, popsuty w boku y rogach; Szaffy iednego blaieru białe, Chińską lakierowanych, błękitnym kwiatem akkommodowanych dwie, na nóżkach toczonych Sześciu, o Szufladach dołem wysuwaiących się Dziewięciu, lisztewki y gzyms wyzłacane, dołem y gurą odszczepane, z wirzchem [sic!] nad Szufladami wpół okmykaiącym się, o zawiaskach tak w iedney jako y drugiey dwóch zamki dwa wnętrzne, popsute, w części górney tych Szaf po drzwiczek troie ze Szkłem w filonki, u Szrzednich drzwiczek Szafy filonek dołem zbity, o zawiaskach; u Oboch Szaf Dwonastu wnętrznych, z zamkami Sześcią wnętrznemi, popsutemi, Policzek zewnąrz tylko z oboch Szafach nayduie się Piętnaście, a wybraną Pięćdziesiąt ośm, Szufladek dołem Szrzednich Drzwiczek y bokami w Ramkach Czarnych, od światła miniaturą na Szkle w różnych Lanszafwcikach [sic!] malowanych w obydwóch Szafach, Dwadzieścia Dziewięć,

[s. 58]

wybity dołem u jedney Szafy Lanszafcik ieden, gałeczki toczone u niektórych Szofladek Siedmiu poodłamywane; Posadzka dębowa w Kostki roboty Stolarskiey, częścią popsuta; Sufit wapnem wyrzucany; Okien dwie zewnątrz o kwaterach Czterech na zawiaskach Szesnastu pobielanych

Szyb w drzewo oprawnych mało czwiartkowych całych Sto dwie, spękanych Sześć, okienniczek zewnątrz Subtelnych lipowych składanych na zawiaskach ośmiu dwie tylko z dołu u iednego okno, z Podwórza Okien dwie o zawiaskach Szesnastu z zasuwkami ośmiu Szyb taflowych całych na kit Sadzonych dwanaście półtaflowych ośm;

z Pokoiu mazeykowego w prawą Ręke drzwi podwóyne, fasowane. o zawiasach wiszących Czterech, z zasuwkami dwoma do **Gabineciku rogowego** *(7)*, w którym lamperya dolna z desiek, roboty Stolarskiey; Posadzka marmurowa, Szrzodkiem Sztukowana; Sklepienie kopułowe; z okie dwie, w kwater Cztery, o zawiaskch Szesnastu, z zakrętkami trzema, z kołkami Czterema, z zasuwkami Czterema, a z narożnikami Jedynastu, w których Tafli całych Szkła Dwanaście, Sztukowanych trzy, zbitych dwie, wybitych w kwaterze Jedney trzy;

z Gabinieciku do **Galleryi od ogrodu** *(8)* drzwi o Czterech kwaterach, od dołu o zawiasach krytych Czterech, uszak odszczepany, w kwaterze przegrody połamane, Szkło wybite, z zamkiem wnętrznym popsutym, w iedney kwaterze Szkła czwiartkowego, całych Szyb Siedm, Spękana Jedna, u Górnych dwóch kwater, zawiasek Cztery, Kruczków dwa, pół zakrętek dwie wyięte, Szyb całych mnieyszą

[s. 59]

ćwiartkowych Czternaście, zbitych Cztery; przy uszakach y naprzeciw u drugich drzwi niezamykaiących się od Basz-

teczki osób zewnątrz akkommodowanych, z gipastury Cztery; z górną armaturą w obóch bokach, przy Ścianach w gurze, na podstumencikach osóbek gipsowych dwanaście; posadzka z Tarcic, Szrzodkiem lisztwa, robotą Stolarską, w krokiewki sadzona, popsuta; Sufit z tarcic w mnieyschih [sic!] zaciekły, zagniły; Okien podługowatych w górze, półcerklowych, z Jedney y drugiey Strony trzy, w których Szyb taflowych całych Piędziesiąt Dziewięć, Spękana Jedna; Sztuk różnych włoskich w bleytramach y Portretów, tudzież Lanszaftów z różnemi Historyami na płotnie malowanych osimdziesiąt; Lanszawtów w romach posrzebrzanych Trzy, na desce malowanych Sztuk Cztery, wyrzniętych, że tylko bleytramy pozostały Sztuk Trzy, pogniłych Sztuk Trzy, wydartych większych sztt. Trzy; map popsutych w romach sztt. Pięć, na płótnie kleionych;

w **Wieżycce** ad instar **baszteczki** Lanszawtów na Gzymsie w bleytramach sztt. Cztery w Romach Czarnych, kantowych Sztuka Jedna; Baszteczka od posadzki do Gzymsu na bleytramach Płótnem zielono malowanym futrowana, framuga od ściany wydarta; Okno do Ganeczku o kwaterach dwóch odmykaiące się, na zawiaskach Czterech, z zasuwkami Czterema, w którym Szyba taflowa Cała Jedna, Sztukowanych pięć, wybitych dwie, Spękana Sztuka Jedna; romy y przegrody częścią popsute; Ganek na żelazney kracie o prętach Czterech od dołu; w bokach Prętów lisztwą żelazną

[s. 60]

wiązanych Siedym, z esikami, na których ogniwek dziewięć, a dwa złamane; wyżey Gzymsu okienek półokrągłych ze szkłem w ołów y drzewa częściami oprawnych Trzy, a Czwarte wybite; w kopołce okienek ośm ze Szkłem, Sześć mieyscami powybiiane, a dwie zupełnie wybite;

z Baszteczki w Ręke lewą do **Sionek Schodowych** drzwi podwóyne, fasowane, w kwaterze Jedney odszczepane, o zawiasach Czterech, z zasuwko z Haczkiem y dwoma proboiami; w Sionkach okien dwie częścią w ołów y drzewo oprawne; Szyb w nich stłuczonych y Spękanych Jedynaście; Reszta Cał3 kwater w tych oknach cztery w romy wbite; z Sionek do **tranzetu od ogrodu** z Tarcic przybudowanego, gontami pobitego drzwi poiedyncze o zawiasach dwóch, wąsowych, z zamkiem wnętrznym y klamko; **Schody okrągłe na dół** do **Galleryi Lustrowey**;

z Pokoiu portretowego Ręke prawą drzwi do **Pokoiu złotego** *(10)* podwóyne, fasowane, o zawiasach Czterech, z zasuwkami dwoma, zamek wnętrzny popsuty, z Haczkiem zewnątrz y proboiami dwoma, przy których uszaki z progiem y Gzymsem z Kamienia marmurowego, Szlefowane z orłem pod gzymsem, rytym w paludamencie; w tym pokoiu komin szafiasty w węgielnice, spód kamienny, Spękany, marmurowy, lisztwa w bokach y w gurze dokoła kamienna, w gzymsie Cały Pokóy od Posadzki do gzymsu sufitowego,

Pilastry roboty Stolarskiey z Filonkami, z lisztwami Gzymsowemi futrowany

[s. 61]

na trzy Ściany, z przegrodo do Alkowy Czwartą; Pilastry wyzłacane z lamperyą różnemi kwiatami y owocami, Penzlem Malarskim akkommodowane, z gzymsami y różnemi sztukami Snycerskiemi rżniętemi y lisztewkami filonkowemi, wyzłacany, z Framuzkami w górze Czterema Cyrklowemi, w Jedney tylko osóbka Gipsowa; z Lanszawtami naokoło ośmiu na desce malowanemi, Romy Snycerską robotą rżnięte, wyzłacane; w tym Pokoiu Posadzka dębowa Stolarską robotą, w Młynek usadzona; Sufit na Płótnie malowany z Historyą Szrzodkiem y w bokach, nad oknami zaciekły, wygniły; wposzród Lustro wiszące o Lichtarzach dwonastu; Szaffek dwie, na nogach Sześciu, każda Sztuką Snycerską z koruną [sic!] akkommodowana Chińską, biały kolorem lakierowane, z kwiatem złotym, osóbkami z lisztewkami Czerwoną malowanemi, w Obóch drzwiczki pooddzierane podwóyne, z zawiaskami dwodziestu, z zamkami wnętrznemi dwoma, z zasuwkami Czterema, z narożnikami Trzydziestu dwoma, ze wszystkiemi temi Sztukami mosiężnemi, u iedney Szuflad wyięte Trzy, a Siedm nayduie się deske w gurze rozszczepaną korune w gurze połomaną rżnięto; u drugiey Szuflad w zupełności nayduie się Dziesięć; Okien trzy dubeltowych we Cztery kwatery odmykaiących się, o zawiaskach zewnątrz z Podwórza Czterdziestu ośmiu, z narożnikami Czterdziestu Sześciu,

z zakrętkami Sześciu, z zasuwkami Dwonastu, w których tafli całych Piędziesiąt dwie, Spękanych ośm;

do **Pokoiku Rogowego** *(11)*, a po ręce lewey drzwi kratowe we dwie kwatery od dołu odmykaiące się

[s. 62]

wyzłacane drewniane roboty Stolarskiey, Sztuką Snycerską akkommodowane, na zawiasach Czterech z zamkiem wnętrznym, mosiężnym, z zasuwkami dwoma, w których lusterek Czwiartkowych wydarte, z górnemi półcyrklowemi kawałkami Dziewięćdziesiąt Cztery; w gurze tylko kawałków trzy nayduie się; ten Pokoik wybity Płótnem Chińską na Srebrnym dnie lakierowanym, z lamperyą dolną roboty Stolarskiey, Chińską, w kolorze Czarnym w krateczki po rogach białe, lakierowane; Posadzka marmurowa;, Sklepienie Kopułowe, Chińską malowane, z Filonkami gipsowemi, wyzłacanemi; Okien dubeltowych dwie, w kwater Cztery odmykaiących się, o zawiaskach dwodziestu ośmiu, z narożnikami dwodziestu ośmiu, z zakrętkami Czterema, z zasuwkami Sześciu, Szkła zewnątrz y z Podwórza nayduie się tafli całych Dwadzieścia dziewięć, Spękanych dwie, wydartych z ramami Sześć we dwóch kwaterach, a w trzecią Jedną; Stolików roboty tokarskiey, na Słupkach a na nóżkach trzech posrzebrzanych dwa, w górze okrągłe małe chińską lakierowane, częścią poobiiane;

w Pokoiu złotym **przegroda** tegoż fasonu, ze Ścianami posrzebrzanemi do **Pokoiku Alkowego** *(12)*, z dwoma oknami

kratowemi we Szrzodku, ze drzwiami, we dwie kwatery odmykaiącemi się, kratowemi, wyzłacanemi; w gurze Snycerskim rżnięciem wyzłacanym akkommodowanemi, w których dwóch oknach y drzwiach wydarto Lusterek czwiartkowych Dwieście dwadzieście Trzy, nayduie się w gurze kawałków Siedm; Drzwi Same na zawiasach Pięciu

[s. 63]

Szósta wyięta, y drzwi Częścią porombane, zamek wnętrzny, popsuty, z Haczkiem y dwoma proboiami; przy Piecu framuga farfurowemi, tabliczkami wysadzona, znacznia odarta, do którey drzwi większą Częścią kratkowe, malowane, o zawiaskach dwóch z Kruczkami; Kolumna przy drzwiach z boku iednego wyzłacana, roboty Snycerskiey oddarta; Piec z Kafli białych, kwiatem błękitnym, z polewy akkommodowanych; we Framudze tabliczkami farfurowemi futrowaney, częścią tabliczki odarte; Komin kapiasty na Pilastrach kamiennych, marmurowych, z Gzymsem podwóynym, kamiennym, marmurowym, dołem od ogniska kamień marmurowy, Spękany; Parasonik do kominka Chińską lakierowany wyzłacany Jeden; Stolik kwadratowy, wpół Składany, o zawiaskach dwóch, popsuty, noga złomana, lakierowana Chińską, z wierzchu odarty; Ten alkowy Pokoik fasonem złotego Pokoiu futrowane; w Ścianach posrzebrzanych z lamperyą od dołu, a w boku komina oddarta; w tey Ściance Szafek dwie, Szaro malowanych drzwiczek dwoie, podwóynych, na zawiaskach ośmiu, z Haczkami y dwoma proboiami; zewnątrz w obydwóch

Policzek Sześć; Posadzka dębowa, roboty Stolarskiey tegoż fasonu co y w pokoiu złotym; Sufit na Płótnie malowany, wielo częściami podziurawiony; Okno dubeltowe Jedne, zewnątrz kwater Cztery, o Taflach Dziesięciu wybite, z ramami wydarte, Jedna tylko kwatera górna o zawiaskach dwóch

[s. 64]

nayduie się zakrętek dwie; w poprzeczney przegrodzie, z podwórza Okno w kwater Cztery, o zawiaskach ośmiu, z naroznikami ośmiu, w drzewo oprawne, z zasuwkami Czterema, Szkła tafli całych ośm, Spękana Jedna, Sztukowana Jedna;

w Rogu tey Alkowy drzwi do **Garderobki** *(14)* roboty Stolarskiey fasowane iedną Stroną, w Szrzodku Szaro malowane, większą częścią posrzebrzane, z gzymsikami wyzłacanemi na zawiasach dwóch, roboty Ślosarskiey z krukami, zamek wnętrzny wydarty, lisztewki w Szrzodku poobdzierane, z zaszczepko o proboiu Jednym, z Haczkami dwoma o proboiach trzech, z proboiem iednym w Ścianie do zapadaiącego zamku; Drzwi drugie fasowane, poiedyncze, lipowe, o zawiasach dwóch, z zaszczepko y dwoma proboiami; w Tey Garderobce Szafa w framudze roboty Stolarskiey, z podwóynemi drzwiczkami bokiem jednym szaro malowanemi, o zawiaskach Czterech zamek wnętrzny, wydarty, z Haczkiem zewnątrz y dwoma proboiami, z Policzkami wewnątrz Czterema; Okno zewnątrz jedne,

o zawiaskach pobielanych, we trzech kwaterach, Sześciu z narożnikami, Sześciu z zakrętkami, dwoma Szyb, w drzewo oprawnych, całych podługowatych, czwiartkowych trzynaście, Spękanych trzy, wybitych Trzy, w Rogu zbita Jedna, w kwatere Czwarte górną o Czterech Szybach, z zawiaskami y narożnikami wydartą; Posadzka w kostke, roboty Stolarskiey; Sufit zagniły, opadły;

z garderobki na **Ganek** drzwi poiedyncze, dębowe, o zawiasach dwóch, z Krukami; w Szrzodku okienko wyrżnięte blachą latarniową, zabite, zaszczepek dwie, z proboiami Czterema, a z luźnym Jednym; w Ganku na belkach;

[s. 65]

Podłoga ułożona, z tarcic; ganek podłużny, obalasowany, z paręczami czerwoną malowany; w Ścianie futrowaney Alkowy drzwiczki do wyiścia na Salę Portretową, o zawiasach nitowanych dwóch, z Haczkiem y dwoma proboiami, do Sali drzwi wielkie, poiedyncze, lipowe, Snycerską robotą rżnięte, popsute, o zawiasach dwóch, z Krukami, z klamko zapadaiącą, zamek wnętrzny, wydarty proboy tylko w uszaku nayduie się z Antabą do wzięcia; Uszaki z progiem y gzymsem górnym z Kamienia Ciosowego; z Prawey ręki Ściany Sali drzwi troie, w Uszakach, z progami y gzymsami górnemi osadzone, z Kamienia Ciosowego; Jedne Ślepe, drugie do Skarbcu drzwi, Calowkowe, dębowe, o zawiasach dwóch Sztabowych, z zaszczepko y Proboiem żelaznym;

Drzwi trzecie podwóyne fasowane do **Pokoiu** *(16)*, w którym złożone różne Portrety o Czterech zawiasach francuskich, krytych, z zamkiem wnętrznym, popsutym z zasuwkami, zewnątrz dwoma Lisztewki, u których poobdzierane; ten Pokoy dokoła od dołu lamperyą roboty Stolarskiey akkommodowany, biało malowaną; w tym Szafek dwie, od dołu Chińską lakierowane, w Lisztewkach białych, a Szrzodkiem z różnemi kwiatami, na gałkach toczonych stoiące, iedna utrącona; Szuflad u dołu w obóch po Siedym, wpół z odmykaiącym się, wierzchem o zawiaskach Czterech, z Zamkami wnętrznemi dwoma, popsutemi w górze; Szufladki mazeyko wysadzane, Szrzodkiem drzwiczki, u każdey o zawiaskach dwóch, z zameczkami wnętrznemi, popsutemi, Policzki powyciągane Czerwoną, malowane, Szkło we drzwiczkach powybiiane obóch;

[s. 66]

Szufladek wyciągnięto w obydwóch Dwanaście, a nayduie się całych dwanaście, popsutych Sześć; w Tym Pokoiu Portretów różnych na większych y mnieyszych bleytramach Sto trzy, w Romach Czarnych dwa, w Romach okrągłych y kwadratowych, wyzłacanych ośm, za szkłem Cztery, niektóre ramy popsute; Ram luźnych, wyzłacanych trzy, w Czwarte połomane; bez bleytramów Portrecików dwa; okien Cztery, we cztery kwatery odmykaiące się, o zawiaskach Trzydziestu dwóch, częścią w drzewo, częścią w ołów oprawne, z zakrętkami dwonastu Szyb, w nich całych Dwieście dwanaście, Spękanych trzynaście, Sztukowanych

dwie, wybitych Czterdzieści trzy; Posadzka w gzygzak sadona [sic!], Stara; Sufit tarciczny, zagniły; Kominek Kapiasty; Piec na podmurowaniu we Cztery Skrzynie, z kafli białych, w cyfrze zielonym kolorem, w liliach akkommodowane, z polewy;

w Rogu Jednym, od Ściany lewey drzwi podwóyne, Jedne, fasowane, o zawiasach Czterech, krytych, pobielanych, z zamkiem wnętrznym, popsutym, Proboiów luźnych dwa, z zasuwkami dwoma, lisztwa częścią rozszczepana do **Garderobki**, w którey okno Jedne, we Cztery kwatery, na zawiaskach ośmiu pobielanych, z dołu w drzewo oprawne, a w górnych kwaterach w ołów, Całe, w którym tylko Szyb dwie Spękanych, Okiennica w kwater Cztery z desek roboty Stolarskiey, na zawiaskach ośmiu, prostych, z kruczkami; na Ścianie Portret Jeden Któremu brzuch rozerżnięto; z Garderobki drzwiczki na Ganek poiedyncze, popsute, na zawiasach dwóch, z Krukami, z luźnym proboiem Jednym; Posadzka z Tarcic;

[s. 67]

Sufit zasklepiony; w Rogu drugim drzwi podwóyne, o zawiasach Czterech, wąsowych, z Krukami; zamek wnętrzny, popsuty, antaba oderwana y zasuwki;

do **Gabineciku** w którym komin kapiasty, Szafa roboty Stolarskiey, z Framudze stoiąca, w dole y w górze drzwi dwoie podwóynych na zawiaskich [sic!] Płaskich, ośmiu zamków wnętrznych, dwa popsute, blaszki do zapadania ryglów,

pooddzierane zewnątrz, od policy Haczek z proboiami dwoma, Polic trzy, Czwarte wyięto, Między oknami Szafek dwie, z drzwiczkami podwóynemi, o zawiaskach ośmiu, zamków wnętrznych dwa popsutych, blaszki poodrywane; Polic w każdey po iedney dwie; Okien dwie, w kwater każde Cztery, o zawiaskach Szesnastu, zakrętek Cztery, a dwie odartą Szyb w drzewo oprawnych, całych Dziewięćdziesiąt Sześć, Spękanych ośm, Sztukowana Jedna, wybitych trzy; u jednego okna Okiennic kwater Cztery, na zawiaskach ośmiu, z krukami, z Haczkami dwoma a proboiami trzema, u drugiego okna kwater tylko dwie, o zawiaskach Czterech, a kwater drugie dwie, wydarte z zawiaskami; Posadzka marmurowa; Sklepienie kopolne; portretów w Szafie dwa, stoiących, Gipsowych, wyzłacanych, Jeden nayiaśnieyszego Cesarza Imci Chrześciańskiego, drugi JO Xcia Chorążego WX. Litt.;

z Tego Pokoiu w ręke Prawą drzwi podwóyne, fasowane o zawiasach Czterech z zamkiem wnętrznym popsutym z rączko do wzięcia z Haczkami w górze y dwoma proboiami do **Skarbcu** *(19)*, w Którym

[s. 68]

komin kapiasty, murowany; Piec na podmurowaniu z Kafli białych, z orłami błękitnemi, z polewy; w tym Skarbcu Szaf iednego fasonu trzy, fornierowanych, rżnięciem Snycer [sic!] akkommodowanych, które w częściach znacznych poobdzierane, gzymsy poobiiane; u każdey u dołu ze dwóch

Szuflad poiedynczych dwie, u iedney antab dwie żelaznych, Ślosarskiey roboty, w trzeciey podwóynych Szuflad dwie z dwoma antabami. w zwierzch tych Szuflad, u każdey drzwi podwóyne, na biegunach wnętrznych, żelaznych, u których drzwiczek po zasuwek dwie, zamków wnętrznych popsutych trzy, w kwatery jedney rygle dwa wydarte; Szafa Czwarta fornierowana orzechem, gzymsiki y lisztewki mosiężną blachą naciągane, poobdzierane, większą częścią od dołu y w górze, do którey drzwi podwóyne, zewnątrz takoż kolorem żółtym fornierowane, w pół w gurze kratą drocianą mosiężną osadzone, Zamek wnętrzny wydarty y zasuwka we dwa Pręty nazdłuż roboty przedniey Ślosarskiey inwentowana oddarta, od części Jedney, a przy drugiey nayduię się; w Tey polic Sześć w brzegach fornierowanych; Łoszko podwóyne, Chińską lakierowane, w kolorze karminowym wyzłacane, częścią popsute znaczną, nóg Sześć toczonych związane górną lisztwo od Szafy luźne; Palpetów dla Kapelij wielkich dwa, mnieyszych dwa biało malowanych; Lanszaftów w Ramach poszrzebrzanych Sześć; na Przeciw okien drzwi do Sali Portretowey podwóyne, fasowane, o zawiasach Czterech

[s. 69]

z zasuwkami dwoma; Zamek wnętrzny popsuty; Okien trzy w kwater Cztery odmykaiących się częścią większą z dołu w drzewo oprawne, a w gurze w ołów, o zawiaskach Dwudziestu Czterech z Zakrętkami dziewięciu, w których spękanych Szyb nayduie się ośm, wybitych dwie, Reszta

Całe; Latarni Pięć blaszanych, Szkło wydarte; Model tokarskiey roboty na Schody w Cyrkuł, z trepami, balaskami y z gankiem w górze toczony; Krata drociana w Szufladzie iedna, y koszula pancerna; Podłoga sztukowana z tarcic; Sufit malowany zagniły;

Drzwi ze Skarbcu w ręke prawą podwóyne, o zawiasach Czterech, z zamkiem wnętrznym, zepsutym, z zasuwką Jedną, z gałkami do wzięcia dwoma, z Haczkami zewnątrz dwoma, z Proboiami Czterema do **Pokoiu**, w którym Komin kapiasty murowany; Piec z kafli białych na podmurowaniu; lamperya Stolarskiey roboty częścią pod oknem, częścią pod ścianą;

Przegroda z tarcic o uszakach drzwi wyłamane; Okien dwie za przegrodą od dziedzińca, trzecie o zawiaskach dwodziestu czterech z zakrętkami Siedmio, a dwie oddarte, Szyb taflowych całych w drzewo oprawnych, na kit sadzonych trzynaście, Sztukowanych Cztery zbita Jedna, Półtaflowych całych dziewięć, Sztukowanych dwie, wybita Jedna; Krzesło z nóżkami toczonemi odarte; Podłoga z tarcic; Sufit mieyscami zagniły;

Za przegrodą w ręke lewą drzwi poiedyncze, o zawiasach dwóch, z zamkiem wnętrznym, z zaszczepko, o iednym proboiu do **Gabineciku przed Galleryą**, w którym kopersztychów różnych w romach z Czarnym

[s. 70]

Osimdziesiąt Sześć, bez Romek dwadzieścia z Mappami kopersztychów; Okien na dziedziniec dwie o zawiaskach Szesnastu, z zakrętkami Sześciu, Szyb taflowych na kit sadzonych, całych Dziesięć, wybitych dwie, Półtaflowych ośm;

z Gabineciku do **Galleryi Szklanney** Drzwi podwóyne, fasowane, półcerklowe, w górze Szarym y zielonym kolorem malowane z listewkami gzymsowemi, wyzłacanemi, o zawiaskach Czterech, z krukami wąsowych, z zamkiem wnętrznym, bez klucza, z zasuwkami dwoma; w tey kopersztychów różnych z mappami, bez romek, na bleytramach Czterdzieści Cztery, częścią popsute, w Romach Czarnych kopersztychów dwadzieścia Pięć, częścią wielo popsutych; Sztuka malarska na Płótnie malowana Józefa Patryarchi z dwoma więźniami na blaytramie; Sztuka druga malarska na Płótnie malowana z łosią głową; druga Sztuka z łosią głową Suknem wysypana; map dużych płótnem podkleionych trzy, Częścią popsute; w Tey Galleryi Ściany z iedney y drugiey Strony Szafami Szklannemi ustawione; oraz Szrzodkiem z Szafą z obuch stron ze Szkłem, wewnątrz pręcikami drewnianemi przepierzoną, Kolorem szarym y zielonym malowane, z lisztewkami wyzłacanemi, z drzwiczkami podwóynemi od dołu, o zawiaskach y z zamkiem wnętrznemi, bez kluczów zupełnie nayduiącemi się, w górnych drzwiach półcerklowych, o zawiaskach z zaszczepkami, ze Ścianami Szrzedniemi

[s. 71]

zasuwaiącemi się, w Romach roboty Stolarskiey; w których Szfach wybitych Szyb Półarkuszowych y wybranych Sto Jedna, Spękanych trzynaście, Reszta zupełnie cała; Romy luźne, Jedne, półokrągłe, posrzebrzane, a drugie połomane; z Obustron Tey Galleryi okien Sześć podługowatych w gurze półcerklowych, w romach, w drzewo oprawne, w których Szyb taflowych wybitych Cztery, Spękanych trzy, zbita jedna, reszta Cała; Podłoga z tarcic Sztukowana; y Sufit częścią w mieyscach zacieka;

z Galleryi powracaiąc do Pokoiu przepierzonego przez Gabinecik, drzwi do **Sieni** podwóyne, fasowane, o zawiasach czterech, pobielanych, z krukami, z gałką do wzięcia, z zasuwkami dwoma, z zaszczepko y dwoma proboiami ze Ślązakiem, zamek wnętrzny wydarty; z Sionek **na Piętro trzecie Schody** załamane w części Jedney, o trepach Piętnastu, przede Drzwiami trepów trzy; Drzwi na drugą Schodów, załamane, poiedyncze, o zawiasach dwóch, z krukami, z zaszczepko y proboiami dwoma; za drzwiami pod ścianą drzwi luźne, podwóyne, Stoiące, o zawiasach Czterech, Szaro malowane, z zamkiem wnętrznym, popsutym; w drugim załamaniu Schodów trepów Piętnaście; na Przeciw Schodów okno Cyrklowe, Całe, o szybach ośmiu, w drzewo oprawnych; naprzeciw Schodów Czwartego Piętra Okno Cyrklowe o Szybach całych Siedmiu, Jedney Sztukowaney;

Ze Schodów idąc w ręke lewą drzwi poiedyncze, o zawiasach, z krukami dwóch, z zaszczepko o proboiu Jednym

[s. 72]

Zewnątrz, z Haczkiem o dwóch proboiach, do **Pokoiu** pierwszego złożenia; w którym Skrzynia wysoka, roboty Stolarskiey, ze drzwiami, na zawiasach dwóch, z zaszczepkami dwoma y proboiami dwoma; Pak okuty z narożnikami ośmiu, z kołkami w bokach czterema, drzwi na zawiasach dwóch, wpół oddarte; Okien Cyrklowych trzy, dwie ze Szkłem, w drzewo oprawne, a trzecie wybite romy tylko pozostały; podłoga y Połap z Tarcic;

w Rogu do **Gabinetu** pod wieżyczko, drzewo wydarte, z zawiasami y zaszczepko, w uszakach tylko kruków dwa y proboy jeden; Okien ze Szkłem Całych Cyrklowych dwie, wybite Jedne; posadzka z Cegły; połap z tarcic; w tym Gabineciku Skrzynia ad instar Szafarni okuta, z narożnikami ośmiu; drzwi do którey na zawiasach dwóch, z zaszczepką y proboiami dwoma, oddartą częścią u boku y lisztwie zepsuta; Szpinet na nogach, roboty Stolarskiey Stoiący, orzechową malowany, do Szczętu popsuty; Paków dwa z różnym śmieciem, popsute,

z Pokoiu pierwszego złożenia do **drugiego Pokoiu** drzwi poiedyncze, o zawiasach dwóch, z krukami, z zaszczepkami dwoma, o proboiach trzech, z Haczkiem zewnątrz y dwoma proboiami; w tym Pokoiu pod Ścianą Szafarnia, o sześciu przegrodach, długa, do którey drzwi o zawiasach dwóch,

z zaszczepko jedną, całą, a drugą odłomaną ze czterema proboiami, a trzeci oddarte; Skrzynia (...) Stara Jedna, popsuta, o zawiasach podłużnych trzech, z zamkami trzema, wnętrznemi, popsutemi, narożnikami

[s. 73]

częścią pooddzieranemi; Stół długi w obóch końcach okrągły, Stary, na nogach Jeden; Paków zbitych, próżnych, większych trzy, mnieyszy Jeden; Słupków dwa na krzyżowych nogach, z przeplotami do wieszania rzeczy i wirzch od łóżka podwóynego Czerwoną, Chińską lakierowany, wyzłacany Jeden; Głów oślich Snycerskiey roboty, malowanych, uwieszonych dwie; Beczka dębowa z prochem w kątku Stoiąca Jedna; Okien Cyrklowych trzy, w których wybitych Szyb ośmnaście; wierzchów Kaflowych polewanych od Piecyków Saskich Sześć; Podstumenicików [sic!] marmurowych, Czarnych Sześć; reniferów wypchanych dwa ieden stoiący, a drugi obalony; Rura blaszana popsuta od Saskich Piecyków Jedna; Podłoga y Sufit podbity z tarcic Heblowanych;

drzwi do **Pokoiu trzeciego** złożenia poiedyncze, o zawiasach dwóch, z krukami, z zamkiem wnętrznym, bez Klucza, popsutym y z antabą do wzięcia; poszrzodku rusztowanie na kobylicach trzech dywanem pokryte, który poobrzynany y ze wszystkim zgniły; Portretów dwa na rusztowaniu leżące; Pak okuty Jeden, z dolnemi y bocznemi narożnikami; a Antabami dwoma popsuty, zawiasa u drzwi

złamana Jedna, zaszczepek dwie, z proboiami dwoma, zamek wnętrzny, wydarty; Sikawek roboty tokarskiey okutych Piędziesiąt; Skrzynia z różnemi potaiemnikami pobita, z pogruchotanym wirzchem, w którey z obóch Stron nayduie się antab Cztery, narożników bocznych dolnych Czternaście, zawiasa Jedna, y zaszczepka Jedna; Skrzynia

[s. 74]

z wirzchem półokrągłym okuta, w pasach okolnych, żelaznych dwóch, z narożnikami z blachi żelazney, zamek popsuty, blacha z Ślązakiem oddarta, zaszczepka y proboiów dwa zostało, wewnątrz przegród poprzecznych dwie, podłużna jedna; Szaragów Wielkich dwie z przeplotami; w kwadracie tego Pokoiu lisztwy gurą do muru przybite z kołkami, w rogu Jednym sztuk dwie oddartą; Okien Cyrklowych Cztery, dwie do Szczętu wybitych, a we dwóch Szyb wybitych Siedm; Szuflada płaska z wiekiem, o zawiasach dwóch, z zaszczepko, o iednym proboiu płótnem łoskowanym [sic!], starym pokryta; Latareń blaszanych Cztery, ze Szkła odarte; podłoga z tarcic, od hebla Sztukowana, mieyscami zpaczona; Sufit tarcicami podbity;

w rogu lewym uszaki z Krukami dwoma do **Gabinetu** w którym fas dwie Sosnowych, ze Skubanino odstrzyganych kobierców; Okno Cyrklowe, wybite Jedne, drugie kwadratowe okienko w ołów oprawne, w którym wybitych Szybek dwie, Spękanych pięć, Resta całe; podłoga poodzierana; połap z tarcic;

w Rogu prawym **Gabinecik** *(7)*, w którym Szafa z policzkami leżąca, popsuta; Drzwi luźne leżące z zawiasami dwoma, z zaszczepko, o Proboiu iednym; Okien cyrklowych trzy, dwie do Szczętu wybitych, a trzecie przez połowę wybite, a przez pół ze Szkłem;

ze Schodów w Prawą ręke drzwi poiedyncze na zawiasach dwóch z Krukami z zaszczepko o Proboiu Jednym

[s. 75]

na **Ganek** od dziedzińca, w którym Ganku Okien Światłych arkadowych trzy; podłoga z tarcic; Sklepienie walne w kwatery; na podłodze lężący Niedźwiedź wypchany y zrzebie;

z Ganku drzwi do **Sionek** z zaszczepko y dwoma proboiami; w tych Sionkach Soch na kołach dwóch, dzwoniastych, nowey Inwency,i z kołkiem okrytym y okutym Dziewięć, w iedney Lonek Jedne wyięty; podłoga z dylów y Połap; Okien Cyrklowych dwie, jedna w taflach całe, a w drugim zbita tafla, częścią Spękana Jedna;

z Sionek drzwi poiedyncze do **Pokoiu pierwszego** schowania o zawiasach dwóch, z krukami, z zaszczepko, o proboiu Jednym; w tym pokoiu podwóyne drzwiczki w listwach Chińską lakierowane luźne od Szafy o zawiaskach czterech z zamkiem wnętrznym zepsutym w dole lisztwa złamana; Ram Snycerskiey roboty Starych, z wyzłacania, otartych, z ogniwkami do uwieszenia żelaznemi

Czterema, a piąte zepsute; reszta gratów w kątku zwalona; Okien Cyrklowych trzy, wybite do Szczętu dwie a iedne ze szkłem w którym Szyba zbita wpół Jedna; Podłoga y połap z tarcic; Okien ossobliwie [sic!] dwie deskami zabite;

w Rogu **gabinecik,** do którego drzwi rozbite, o zawiasach dwóch, o kruku Jednym, z Połowy zaszczepki przy proboiu, drzwi drugę [sic!] nad dach Galleryi

[s. 76]

o zawiasach dwóch, o kruku Jednym y Proboiu; w tym gabineciku pod Oknami Skład tabliczek farfurowych błękitnym, z polewy kwiatem akkommodowanych; Okien Cyrklowych dwie, jedne do Szczętu wybite, a w drugim pół tafli tylko wytłuczone; Posadzka z Cegły kostkowey; połap z tarcic;

drzwi do **Pokoiu drugiego Składu** poiedyncze fasowane, o zawiasach dwóch, z Krukami, dolna złamana zaszczepko, przy dwóch proboiach, z Haczkiem wnętrznym, z dwoma Proboiami; Wirzchów od stolików w tym Składzie mazeykowych, podługowatych, kwadratowych, w różnych kolorach dziewiętnaście no 19; Okrągły Jeden No 1; Półokrągłych Dziewięć No 9; zepsuty Jeden No 1; Wirzchów od stolików fornierowanych, w brzegach Szrzodkiem marmurem wysadzonych, czarnym Pięć; a Szósty większy, wydarty z kamienia marmurowego; Szafa No 1mo niska, Czarną lakierowana Chińską, wirzch odarty, do Którey podwóyne drzwiczki, fornierowane Hebonem [sic!], o zawiaskach czterech, z zasuwkami dwoma, zamek wnętrzny

wydarty, w Szrzodku drzwiczki podwóyne, odarte, przy iedney połowie zawiasek dwie y zamek wnętrzny; Szufladki w Szrzodku wyięte; z boku Szuflad wyięto trzy, lisztewki w Sześciu Szufladek mieyscami poodzierane, Całych nayduie się Pięć; pod gzymsem górnym Szuflad dwie, z zamkami wnętrznemi, bez kluczyków; Szafa No 2do a bardziey Biorko dębowe, roboty Stolarskiey do Szczętu zruynowane u dołu Szuflad Cztery wyięto, od Drzwiczek zawiasek Para Jedna mosiężnych

[s. 77]

oddarta, a druga para została; Sukno zielone wydarte Szufladek wyięto Siedm; Szafa No 3tio Mała, chińską lakierowana, kolorem marmurowym, Szarym z białym fladrowatym, do którey drzwiczki na biegunkach żelaznych, z zamkiem wnętrznym, z zasuwaczkami [sic!] dwoma mosiężnemi, blaszka od zapadaiącego rygla oddarta; w tey Szufladek papierem malowanym Czerwoną fladrowatym wykleionych Siedm, gałeczki od Szufladek mosiężne, powyciągana; Szafa No 4to Czarną lakierowana Chińską, o Szufladach z dołu trzech, częścią popsutych, ze Stolikiem w pół odmykaiącym się, na zawiaskach bocznych dwóch, nad Stolikiem Szuflad Cztery, a dwie wyięte w Wirzchu Szafy Płaski, drzwiczki o zawiaskach dwóch, z zamkiem wnętrznym popsutym; Szaffa No 5to biało lakierowana, Chińską, zepsuta, do którey drzwiczki o zawiaskach dwóch, zamek wnętrzny zepsuty, zewnątrz policzek dwie na dolney Sztachetki czerwoną Malowane;

Szaffka No 6to Niska, fornierowana Hebonem, zepsuta Szufladki powyciągane, o drzwiczkach podwóynych, na zawiaskach Czterech zamek wnętrzny wydarty, podobnie jako y u górnych drzwiczek, z Antabami z boków dwoma; Szafka No 7mo Czarnym rzemieniem obita, zewnątrz biało malowana, o drzwiczach dwóch, na zawiaskach czterech, z zasuwką wnętrzną y zamkiem zepsutym, wnętrznym, ze wszystkiemi Szufladkami, częścia dołem zepsuta; Szafka No 8vo czerwoną Skurą obita, do którey drzwiczki podwóyne, na zawiaskach Czterech, z zasuwką wnętrzną

[s. 78]

y zamkiem wnętrznym zepsutym, Szufladki w zupełności; Szaffka No 9no fornierowana Orzechem, zepsuta, odarta do szczętu, naymnieyszey Szufladki nie maiąca y Druga iednegoż blagara takaż do Szczętu popsuta; Szafka No 10mo we trzy części odmykaiąca się, o osobliwszą inwencyą popsuta, Czarno fladrowato malowana, o zawiaskach dwóch, a Antabami dwoma, y zamkiem wnętrznym zepsutym; Klewicymbałów dwa do Szczętu popsutych; Arf Cztery zepsytych; Krzesel Sześć odartych; Krzesło roboty kobierniczey, Stare Jedne; Wirzch od Szafki czarną lakierowany, fladrowato malowany, ze trzema Szufladkami; Seder orzechową malowany. zpód oddarty o zawiaskach Czterech, z Haczkami, z boków pobielanemi dwoma, z Haczkowym pręcikiem u dołu jednym, w paręczach Suknem Zielonym obity; Jeden Parasonik od kominka Chińską lakierowany, biało, w lisztewkach gzymsowych odarty Jeden;

Szafa od zegara ze Szkłem Chińską, fladrowatą lakierowana; Parasonik w kwaterach niski, od łużka z felpy karmazynowey, Jedwabney, odarty; Tram od Luster trzy, dwie lakierowane Chińską, a trzecie gładkie; Ram wyzłacanych wielkich y małych ze Snycerską akkommodacyą ośm; Kosz pleciony blachą zewnątrz wybity, z dwoma Kratkami w okienkach na papugi; Ram luźnych, Czarnych, większych iedne ze Snycerskim rżnieciem, w rogu zepsute Sześć; Reszta w kątach różnych gratow popsustych, połomanych poodzieranych Stłoczona, podłoga w gzygzak zgniła;

[s. 79]

Połap zagniły, balki poopadały; Okien Cyrklowych trzy, dwie do szczętu wybitych, a w trzecim Siedmiu nie dostaie; Szafka mała fornierowana Hebonem, do Szczętu odarta, z Szufladkami y drzwiczkami, o dwóch tylko antabach bocznych; Sztuczczyk czarną Skurą obity, o zawiaskach dwóch, odarty popsuty;

Do **Pokoiu trzeciego złożenia** drzwi poiedyncze, o zawiasach dwóch, z krukami, z zaszczepko y dwoma proboiami, w tym pokoiu do koła Szafy w futrowaniu Ścian, odarte, malowane, w różnych Sztukach; z Sufitem część tylko przepierzenia y ta niecała zostaie; Szaf dwie dębowych, mnieyszych y trzecia w przegrodzie Stoiąca popsute; u iedney Szafy drzwi na biegunach; podłoga w gzygzak popsuta; Okien Cztery, trzy wybitych, a Czwarte ze szkłem

drobnym. w którym Szyb Pięć wybite; w Szrzodku w belka [sic!] Hak żelazny Jeden; Romy na Szafie od Luster popsute; wazy od łóżek poobdzierane, a Aksamitu Zielonego y Karmazynowego z galonkami złotemi;

w **Rogulowym Gabineciku**, w którym w uszakach kruki powyciągane drzwi zatracone wewnątrz wanna murowana; Latarni Szklannych, okrągłych, z kapturami blaszanemi Całych dwanaście, pobitych Dziesięć; Okien Cyrklowych wybitych trzy; posadzka z Cegły; połap z tarcic;

w Rogu prawym za przegrodą **Gabinecik** pusty beze drzwi; Okno Cyrklowe, wybite; podłoga y Połap z tarcic;

Na **Czwarte Piętro Schody** załamane, pierwsze, o trepach Piętnastu

[s. 80]

nad któremi drzwi poiedyncze, o zawiasach dwóch, z Krukami, z zaszczepko, o iednym proboiu; w drugim załamanych trepów Jedynaście;

w ręke prawą drzwi do **Sali** wydarte, podwóyne, przy uszakach tylko blaszane zawiaski zostały połomane przez pół; w Tey Sali od dziedzińca Okien trzy wielkich, w górze półcerklowe, w których Szyb zbitych liczy się Sześćdziesiąt, Reszta Cała w drzewo oprawne; okien od rzeki drugie trzy deskami zabite; w tey Sali posadzka z Cegły; Połap na belkach nieułożony;

w Prawą ręke z Sali drzwi poiedyncze, na zawiasach dwóch z Krukami z zaszczepko, o proboiu jednym, **pod dach**, pod którym różne graty Stare po iedney y po drugiey Stronie zwalone, połomane;

w **Rogach Pałacu wieżyczek Cztery** blachą pobite, mieyscami znacznie poopadała z gałkach kopułowych, gwiazd blaszanych okrągłych w Promieni Cztery; okien w wieżyczkach z osobna w każdey po cztery większą Częścią ze Szkła powybiianych;

na tyle Pałacu **Gallerya** dokoła na podmurowaniu z obuch Stron, o filarach z tynkowania Częścią poobiianych Siedmiudziesiąt Pięciu; między któremi balasowanie z lisztwami wmurowane częścią Szrzednią Czerwoną malowane; ze Schodami Pięciu na dół; podłoga na belkach z tarcic w Sztukach załomanych ułożona; na Filarach Osób kamiennych Stoiących Dziewięć No 9.

Opisanie Kaplicy

Idąc do Kaplicy Kurytarzyk z tarcic Heblowanych

[s. 81]

z Sufitem y podłogą zabudowany. Gontami pobity. zagniły zdezolowany. o Oknach dwonastu większych a o Sześciu nade drzwiami mnieyszych. o drzwiach podwóynych Sześciu. w oknach najmnieysza Szyba nie nayduie się Szkła drzwi powydzierane z zawiasami, tylko dwoie o kwaterach dwóch pozostało y te popsute n zawisach ośmiu z Krukami.

Kaplica Sama zamurowana, dachówką pokryta, do którey drzwi podwóyne dębowe, z wnętrznym zamkiem, o zawiasach Czterech zewnątrz, z Hakiem od Ściany do drzwi o dwóch proboiach. Uszaki od weyścia z górnym gzymsem z Kamienia Ciosowego. Nad drzwiami Chorek z descek z podłogą zarzucony, na Churku pozytywek odarty, popsuty, z Churku drzwi na podwórze poiedyncze, o zawiasach dwóch, z zaszczepko o dwóch proboiach z wiszącym zamkiem. Na ścianie Obrazów Starych na bleytramie półcerklowych dwa, w romach Czarnych zepsuty Jeden w Romach Snycerskich Cerklowych popsuty Jeden. Grob na płótnie malowany w pozyturze mały, z zasłonko na blaytramie rąbkową, na Ścianie chorowey descaney [sic!] obrazów Starych Cztery. W Ołtarzu Wielkim Obraz nayświętszey Maryi Panny Loretańskiey, na Płótnie malowany, Roboty Snycerskiey Ołtarz o kolumnach dwóch w kwiatach rżniętych, wyzłacany, w facyacie Krucifix rżnięty z Matką nayświętszą trzymaiącego [sic!] Pana Jezusa maleńkiego. Korona u Obrazu obdarta y Perełki zdięte z Syi, Różyczka białych kamyków nayduie się y okrągłych kamyków dwa błękitnych, a dwa Czerwonych, Relikwiarzów

[s. 82]

za szkłem w romach czarnych dwa, większych. Ewangeliczek o lusterkowych romach Cztery, Kanonów dwa, Obrazków lusterkowych większych y mnieyszych całych dwadzieścia trzy, zbitych Sześć, Obrazów na drzewie rżniętych z wyrażeniem stacyi Męki Pańskiey Cztery, Obrazów na ko-

lumnach stoiących malowanych na Płótnie na bleytramie dwa. obrazek ze Szkłem zbitym w romach wyzłacanych, popsutych, Jeden, Lichtarzy dwa Szklannych, drewnianych dwa, dzbanuszków (...) drewnianych cztery, Cieni w kolorze zielonym trzy, a fioletowy Jeden, Passyika z kości Słoniowey rżnięta na Krzyżu peysowanym, czarną z trupią główką i tabliczką na podstumenciku Jedna. Truna lakierowana Chińską z różną akkommodacyą kwiatów y osób, okuta Sztukami mosiężnemi, w którey zamek wnętrzny, częścią od wieka górnego nadszczepanego oddarty, zepsuty, axamit zewnątrz wydarty, antab mosiężnych Cztery, narożników wszystkich dwadzieścia cztery, zawiasek mosiężnych trzy, okienko w Waku drewniane z zameczkiem mosiężnym, wiszącym przymkniente a Szklanne wybite, Gadus [sic!] u Wielkiego ołtarza kamienny, mensa z descek odarta, Obrazów na ścianach w bokach Ołtarzów większych y mnieyszych, na płótnie malowanych, na bleytramach, dwadzieścia cztery, w Romach Obrazów ośm, na blasie Srebrney obraz w romach Czarnych, hebonem fornierowanych

[s. 83]

Jeden, z boku fornierowanie odarte, obraz drugi na blasie srebrney w romkach orzechową malowanych, ze sztuczkami w rogach Czterema. Obrazów na blasie miedzianey malowanych Cztery, Obraz S. Jana Nepomucena na desce malowany, Sukienka rżnięta, wyzłacana, z komżo posrebrzaną, w romach czarnych z brzegami wyzłacanemi. Ob-

raz stary na desce malowany, ze Strzałką w ręku trzymaiąco [sic!], Jeden. Konkluzyi dwie, iedna na kitayce karmazynowey na stędze białłey zawieszona, na błękitnych wałeczkach, z gałkami złoconemi, druga na kitayce żółtey malowana, rozdarta, z błękitną Stęgo, waliczki połomane, z gałkami Czterema wyzłacanemi, Indulgenua w ramach Snycerskich wyzłacanych za Szkłem Jedna, z brzegami y z orłem posrzebrzanym, Indulgenua druga kopersztychowana w romach Stolarskiey roboty, Ołtarzyk w boku prawym, z obrazem na Płótnie malowanym Byłogosławionego Jozafata, w romach wyzłacanych, Passya na męzie [sic!] snycerskiey roboty, z trzema osobami na podstumencie, w mieyscach podstumentu trzech ze rżnieciem Snyerskim. Lichtarzy drewnianych, Czerwoną malowanych dwa, pod Menso Szuflad dwie z antabkami, przed któremi drzwiczki o zawiaskach dwóch, z zamkiem wnętrznym, Kanon y benedykcya aqod na bleytramie zagniłe, forma do rżnięcia Kommunikantow, Lamp starych całych Cztery, Spękanych dwie, w Szufladzie drugiey

[s. 84]

Alba rąbkowa zbutwiałą Jedna, Obrusków płóciennych z koronko dwa Lisztew od mensy wyszywanych iedwabiem dwie, kawałek sukna Czerwonego mały, Stuł starych dwie, iedna biała druga żółta, manipularzów dwa, ieden żółty drugi czarny, Buz sztuk Pięć Starych a Szósta odarta, Ruskich manipularzów białych dwa, Starych. Sukno czerwone Stare na przykrycie mensy, Sukienka namietniczey

roboty kraszeniną podszyte, od przykrycia ławek. Ołtarz z boku lewego drugi, S. Tadeusza na Płótnie malowany, Sukienka Srebrna odarta, w Romach wyzłacanych, Obraz Matki nayświętszey Bolesney włóczko wyrabiany w romach wyzłacanych, Ołtarzyk na mensie o dwóch drzwiczkach na czterech zawiaskach, obrazkami za szkłem pięcią wysadzony, Obraz w romach Czarnych na kitayce malowany, Krucyfix na podstumencie Czerwoną malowany, z Passyą rżnięto, Snycerskiey robot. Lichtarzów dwa drewnianych, orzechowym malowanych, Portatelów dwa, Sukno na mensie Stare czerwone, w mensie z boku Szuflad dwie z antabami, przed któremi drzwiczki o zawiaskach dwóch, z zamkiem wnętrznym, w Szufladzie Płócienko od antepedium odartego y Kraszenina od odartego Partyrowego Ornatu. Kropielnica kamienna przy drzwiach Jedna, Ławka dębowa Jedna, y Zydel Jeden roboty Stolarskiey. Ławek starych trzy, błękitno malowanych. Gradusów u bocznych Ołtarzy dwa, Okien z zasuwami od dołu Trzy ze Szkłem, w których spękana tafla Jedna.

[s. 85]

Reszta całe. Stolików w bokach Ołtarza wielkiego dwa prostych, Skabellum o trzech trepach Jedne, Stolików wielki y mały dwa. poduszka zpod Mszału Jedna, Stara. Miska gliniana na lawatyrz y dzbanuszek z obitą Szyiko, Cien biały, dęty, Jeden, kruczek w Murze u boku Jeden, Posadzka z Cegły. Sklepienie w kwatery walne, Pod chórem a za ławkami

z ręki lewey Sztuk rżniętych, Snycerskich, dwie Starych z osobami malowanemi, w Kopołce dzwonek Jeden.

Opisanie Officyn pod Galleryą zamurowaney oraz y [sic!] Kuchni

Pod Galleryą Officyna o Jednym piętrze, z Palistradą, zamurowana, częścią mnieyszą tynkowana, dachówko pokryta, do którey Sieni Drzwi poiedyncze o zawiasach dwóch z krukami, z zaszczepko, o dwóch proboiach, posadzka z Cegły, połap z tarcic, w Ręke prawą do Pokoiu drzwi poiedyncze z zawiasami y krukami, wydarte, Piec z kafli zielonych, komin kapiasty, rozpadły, reparacyi potrzebuiący, z kominem nad dach wyprowadzonym, Okien kwadratowych dwie, jedne z romami wydarte, w drugim Szyb wybitych trzy, Spękanych trzy. Reszta ze sztukowanemi całe, Podłoga y Połap z tarcic, stare, do pokoiu drugiego drzwi drugie poiedyncze, o zawiasach dwóch, z krukami, w Uszakach klamerek trzy zielonych, Komin kapiasty z Kominem nad dach wyprowadzonym, Piec stara z kafli zielonych, mieyscami pobita, na podmurowaniu, Sztuka Stołu jedna, Stołek jeden roboty Stolarskiey, okien trzy z romami wydarte y ze Szkłem Jedne, a w dwóch Szyb

[s. 86]

wybitych trzynaście, Spękanych trzy, te okna o dwóch kwaterach odmykaiących się, o zawiaskach pobielanych ośmiu, z narożnikami ośmiu, z zaszczepkami dwoma, bez jednego Kruczka, podłoga spaczona y połap z tarcic, w Ręke

lewą z Sieni do pokoiu z drugiey strony, drzwi podwóyne o zawiasach Czterech, zamek wnętrzny wydarty, proboiów dwa y zapadka od Klamki Jedna, Piec z kafli zielonych Stara, Okien dwie w drzewo oprawne, wydarte, ze szkłem jedne, a w drugiem wybitych Szyb ośm, Spękana Jedna, reszta cała, podłoga y połap z tarcic, z Pokoiu do gabineciku drzwi z zawiasami y krukami wydarte, Komin kapiasty, dołem od ogniska popsuty. Okno wybite, Szyb tylko trzy na kit sadzone nayduie się, w Murze we framudze policzka jedna, podłoga z tarcic y połap. Drzwi odarte z zawias [sic!] luźne, leżące, Jedne, Za officyną (...) nad rzeke, za któremi wściąż Kuchnia o dwóch piętrach zamurowana, z różnemi u dołu y na drugim Piętrze mieszkaniami, zupełnie zdezolowana, dachówką pokryta, do którey wchodząc drzwi podwóyne do Korytarzyka oraz poiedyncze na tył do rzeki, wydarte, z zawiasami y Krukami, ręke lewą do Pokoiu Rezydencyi Marszałkowskiey pierwszego y drugiego drzwi dwoie, z Krukami y z zawiasami, wydarte, okien Cztery kwaterowych ze Szkłem, wydarte, podłoga częściami znacznemi w obóch pokoiach powydzierana, zagnocona, Kominów kapiastych dwa, ognisko u komina rozwalone, Pieców dwa przepalonych, z kafli zielonych, kafle porozbiiane, nade drzwiami Polica wmurowana

[s. 87]

Sklepienie walne kopołkowe, na Przeciw rezydencyi Marszłkowskiey drzwi podwóyne do kredensu, wydarte, z zawiasami y krukiem jednym a trzy pozostało kruków, komin

kapiasty rozwalony, okno cztery kwaterowe wydarte, ze szkłem, Piec z cegły Stara. Posadzka z Cegły zamulana. Sklepienie wypakłe kwaterowe, w korytarzyku Schody załamane na góre o trepach Czternastu, w załamanym kurytarzyku do kuchni w lewey ręce Ściany drzwi poiedyncze, o zawiasach dwóch, z krukami z zaszczepko y dwoma proboiami do Spiżarni, w którey komin kapiasty rozwalony. Piec z Cegły zepsuta, Okno za krato kwadratowe żelazną, o prętach wszerz y wzdłuż Dziesięciu. Stołów przeciągłych dwa, pod ścianami ustawionych. Przykadek [sic!] nowy na wode Jeden, posadzka z cegły, połap cyrklowy z tarcic, do Kuchni drzwi poiedyncze wielkie, wydarte, z zawiasami, kruk ieden caly a drugi złamany, Szrzodkiem Kuchni Komin na arkadach murowany, nad dach wyprowadzony, ogniska kuchenne naokoło komina poruynowane, znaczney reparacyo potrzebuią, z faierkami, Stołów długich dwa, Szafa o policach czterech w framudze, okien trzy od dziedzińca, a Czwarte wpół podmurowane, wydarte, ze Szkłem y z romami, na tył okien trzy, iedne zamurowane, a dwie przez pół Szkło wydarte, Posadzka z rynsztekami brukowana, Sklepienie walne z Kuchni, drzwi poiedyncze wydarte, z zawiasami, o kruku jednym przy uszaku do piekarenki na Ciasta Francuskie, w którey Piec

[s. 88]

jedna Chlebowa, komin kapturowy częścio popsuty. Okno wpół zamurowane z drobnym Szkłem, popękanych Szyb w który Pięc, posadzka zamulona. Sklepienie walne z Pieka-

renki, na kurytarzyk drzwi wydarte poiedyncze, z zawiasami y krukami, Drzwiczki po prawey ręce Ściany poiedyncze pod schody, wydarte, z zawiasami y krukami do framugi dla Schowania węgli, Okno na tył kwadratowe wydarte, za krato o prętach całych Sześciu, a dwa złamane, naprzeciw drzwi do Spiżarni wydarte z zawiasami y krukami, okno kwadratowe wydarte, z krato żelazną, Haków żelaznych dokoła spizarni wydarte trzydzieści Sześć, posadzka z cegły zamulona, mieyscami wydarta. Sklepienie walne, wypukłe. Ściana przepekła, Drzwi na kurytarz poiedyncze, wydarte, z zawiasami. Kruków w uszakach dwa pozostało, z Kurytarza na dziedziniec drzwi podwóyne, wydarte, z zawiasami, y z dwoma krukami, a dwa tylko w murze pozostałe, z Kurytarza w lewą ręke drzwi do rezydencyi Kuchmistrzowskiey poiedyncze, wydarte, z zawiasami, w uszaku Kruków dwa, komin kapiasty rozbity, ognisko rozwalone. Piec z kafli zielonych popsuta, zbitych kafli dwa y Pan rogowy, Okien dwie, we Cztery kwatery ze szkłem, jedne wydarte, a drugie przez pół zamurowane, w wpół z drobnym Szkłem o zbitey Szybie Jedney, posadzka zamulona z Cegły. Sklepienie walne, wypukłe, naprzeciw Kuchmistrzowskiey rezydencyi drzwi do Piekarni wydarte, z zawiasami y krukami, Pieców dwa Chlebowych

[s. 89]

z kominami Kapturowemi, częścią powybiiane, Piec stara z Kafli białych, góro obita, z kominem kapturowym do zapalenia, częścią popsutym, okno Cztero kwaterowe wydar-

te ze Szkłem, posadzka z cegły zamulona. Sklepienie walne, wypukłe, z Kurytarza schody złomane na drugie piętro, o trepach Czternastu, okno naprzeciw Schodów kwadratowe wydarte, posadzka z Cegły, za Ścianko Schodek [sic!], podłoga z tarcic, połap Szrzodkiem odarty. w Ręke lewą drzwi poiedyncze do rezydencyi Sekretarskiey, wydarte, z zawiasami w uszakach, kruków dwa, Okien dwie kwadratowych wydarte, komin kapiasty z przymurowanemi trzema Hornikami, Piec z kafli zielonych stara, posadzka z Cegły, połap z tarcic, do drugiego Pokoiu drzwi wydarte z Krukami y zawiasami, Komin Kapiasty, Piec na podmurowaniu, z Kafli zielonych. Okien kwadratowych dwie wydarte, zakrętek tylko dwie w Szrzednich lisztwach, posadzka z Cegły, połap z tarcic, drzwi na kurytarzyk wydarte z Krukami y zawiasami, na Przeciw tych drzwi do pokoiku drzwi poiedyncze wydarte, z Krukami y z zawiasami, komin Szafiasty, Piec z kafli zielonych guro rozwalona, okno ze szkłem wydarte, posadzka z Cegły, połap z tarcic. Na przeciw rezydencyi Sekretarskiey drzwi poiedyncze do Kancellaryi wydarte, z Krukami y zawiasami, komin kapiasty, Piec z Kafli zielonych, Przepierzenie w kontku z tarcic, drzwiczki wydarte, Okno kwadratowe Jedne ze Szkłem wydarte, posadzka z Cegły, połap z tarcic. z Drugiey strony Kuchni, a od rezydencyi marszałkowskiey, Schody na Piętro drugie

[s. 90]

załamane, o trepach w pierwszym Czternastu, a w drugim Jedynastu, na Kurytarzyk, w którym z Jedney y z drugiej strony okien kwadratowych dwie, wydarte, w załomku Schodów drzwi od okna tyłowego do Pokoiu, poiednycze, wydarte, z krukami y zawiasami, komin w kątku kapturowy, częścią popsuty, Piec z kafli zielonych na podmurowaniu, u dołu, w gurze y w rogach poobiiana, okien dwie kwadratowych ze Szkłem, wydarte, posadzka z Cegły Stara, połap z tarcic, Sionkami idąc ku Kuchennemu kominowi, uszaków dwa beze drzwi, w tych Sieniach połap odarty, podłoga popsuta z tarcic, w lewą ręke przed kominem drzwi wydarte, w krukami y z zawiasami. Ściana u dołu muru Pruskiego wybita, w tym Pokoiu po lewey ścianie y prawey drzwi do Pokoików dwoie, wydarte, z zawiasami y krukami, okien trzy ze Szkłem, wydarte, Piec na Pokojów dwa z kafli zielonych, częścią popsuta, w lewym pokoiku w rogu komin kapturowy, drzwi zamurowane o iedney z Krukiem zawiasie, Podłoga y Połap w tych trzech pokoikach z tarcic, z Prawey ściany od komina Pokoików dwa, w których Drzwi troie wydarte, z zawiasami y Krukami, okien kwaratowych trzy a u sionek za Ścianą Czwarte, wydarte, ze Szkłem. Połap y podłoga z tarcic częścią Szrzednią wydarty, Nad rezydencyą marszałkowską Pokoiów dwa, nad kredensem jeden, do których drzwi troie wydarte, z zawiasami y z Krukami, okien kwadratowych Pięć ze Szkłem, wydarte. Kominów kapiastych dwa, Pieców z kafli czarych

[sic!] trzy, w korytarzyku y we dwóch pokoiach posadzka z Cegły, w trzecim podłoga częścią wydarta. Połap z tarcic.

[s. 91]

Nóg od stołów długich dwoie popsutych, Schody pod dach zruynowane do szczętu, ankrów żelaznych z komina kuchennego wyięto dwa, w Dachu okien cerklowych z iedney y z drugiey strony wydarte Sześć, Nade drzwiami tylko od rezydencyi marszałkowskiey y Kuchmistrzowskiey w obóch kurytarzykach okien Cerklowych dwa ze szkłem nayduie się, Szrzodkiem Kuchni drzwi podwóyne, zamurowane. Przed Kuchnią Studnia z pompą okuta, częścią odarta znaczną y popsuta.

Opisanie Pralni y Łaźnie Pruskim murem zamurowaney, za Kuchnią, na błotnistey kempie

Idąc Sułkami między Kuchnią y officyną, przez Rzeke mostek zdezelowany, o palach białych, większą Częścią z tarcic odarty, do zamurowaney murem Pruskim Pralni, na Palach bitych, dachówko pokryty, do którey drzwi do sieni wydarte, z zawiasami y z Krukami, okno nade drzwiami wybite, kwadratowe. Szyb tylko trzy półczwiartkowych nayduie się, w Sionkach przegroda do Kuchenko z tarcic, częścią odarta y drzwi wydarte, w Kuchence podłoga przez pół odarta, y Ściana wybita, komin nad dach wyprowadzony, w Prawą ręke do Izby drzwi wydarte, z zawiasami y z krukami, Komin kapiasty, ognisko z fundamentem y bokiem jedney Ściany oraz z podmurowaniem Piecowym

rozwalone, podłoga wydarta, okien dwie wydarte, pod Oknami w mieyscach Czterech Ściany wybite, połap z tarcic, z Izby do Alkierza

[s. 92]

drzwi wydarte y okno ze Szkłem, podłoga y Połap z tarcic, z Sionek w ręke lewą drzwi do Izby wydarte, z zawiasami y Krukami, komin kapiasty y ognisko rozbite, zepsute. Piec z kafli zielonych, stara podłoga y połap z tarcic, okien dwie wydarte ze szkłem, dokoła tey pralni mostek zdezelowany z descek, większą częścią odarty, za Pralnią mostek drugi, z obóch stron z paręczami, zdezelowany, podłoga z tarcic zagniła, z Mostku do łaźni drzwi do sieni z zawiasami wydarte, w uszakach tylko Kruków dwa pozostało, okno nade drzwiami wybite, posadzka w Sieniach z Cegły, połap z tarcic, odarty, z Sieni do Kuchenki drzwi wydarte, z Krukami y z zawiasami, w Kuchence komin nad dach wyprowadzony, posadzka z Cegły, ognisko w rogu obite horno [sic!], dokoła rozwalone, na tył Kuchenki drzwi wydarte, z zawiasami y krukami, z Sionek w ręke prawą drzwi do Izby wydarte, z Krukami y z zawiasami, w Izbie Piec rozwalona, okien dwie wydarte, podłoga y połap z tarcic. z Izby do Alkierza drzwi wydarte, ze wszystkim, z Krukami y z zawiasami, okno ze Szkłem wydarte y podłoga, Piec kwadratowa z Cegły w boku, z okienkiem, z Sieni w ręke lewą do Izby drzwi wydarte, z krukami y z zawiasami, Piec rozwalona, okien ze szkłem dwie, wydarte, podłoga y Połap z tarcic, z Izby do łaźni drzwi z krukami y z zawiasami

wydarte. Piec kwadratowa z Cegły, z okienkiem, okno ze Szkłem wydarte, Ławek obitych tarcicami na wiązaniu w gure trzy, z dołu na boku deska jedna, oddarta. Podłoga z tarcic zagniła. Sufit z tarcic, ta Łaźnia dachówko pokryta.

[s. 93]

Opisanie Komedienhauzu

Komedyenhauz na podwalu od rzeki, w Ogrodzie zbudowany, z drzewa kostkowego, wyniośle na podmurowaniu, częścią które opadłe, gontami pobity, do którego wchodząc drzwi podwóyne roboty Stolarskiey dubeltowe, o zawiasach dwóch z Krukami w gurze, a Szrzednie i dolne zawias Cztery z Krukiem Jednym wydarte, a kruków trzy nayduie się. Okien dwie nad drzwiami wybite jedne, kwadratowe, przeciągłe, a drugie półcerklowe. Schody y ławki do siedzenia popsute, podłoga zruynowana, z obóch stron Ścian drzwi podwóynych dwoie zabitych, bez zawias [sic!], Drzwi poiedynczych dwoie o zawiasach trzech ze trzema krukami a Czwarta zawiasa oddarta. Ganki boczne y górne oraz Suit z płótna obitego odarte. Teatrum na wiązaniu dolnym, tarciczną podłogą okryty, częścią odarty, Sceny z ramami y z Płótnem wybrane, dołem między wiązaniem koło okrągłe obite na wale, u którego czop żelazny tylko ieden, a drugi wyięty, z obu stron Ścian drzwi poiedynczych dwoie wydarte, z Krukami y z zawisami, do bocznych Gabinecików, podłoga z tarcic y Połap odarty, w obydwóch Okien dwie wybite, w tych Ścianach drzwi

podwóynych dwoie, jedne bez zawias a drugie Cakiewkami zabite, Pod teatrum w poprzeczney Ścianie drzwi poiedyncze o zawiasach dwóch, z Krukami, w których w gurze Serduszko wyrżnięte dla światła, nade drzwiami w gurze Okno kwadratowe wybite. Połap odarty, nad belkami koł dwie, w bokach na wałach bez wszelkiego okucia, na Słupkach tylko cyrklową wyiętych obracaiące się.

Opisanie Staien dwóch

[s. 94]

Od Kuchni do Bramy zamurowaney na koszary, wściąż na przeciw officyn, Staynia Wielka nową zabudowana, z drzewa rżniętego, na Ścian z węgłowemi dwanaście, o słupach w podwaliny wpuszczanych ośmiu z Wrotami podwóynemi tarcicznemi, na biegunach trzema, w poprzecznych Ścianach okien dwoie dla Światła, bez Szkła, w tylnej Ścianie drzwiczki podwóyne pół Cerklowe [sic!] w gurze zabite, od Okapu na dwa Szory Snopkami kryta, a reszta mięką Słomo, wewnątrz podłoga z dylów rżniętych ułożona, pod ścianami żłoby ustawione y drabiny uwieszone, Szrzodkiem z obóch stron Słupki na podwalinie ustanowione, w górze zaczepo wiązane na przeorzyny [sic!]. Staynia druga wściąż pod wałem na przeciw officyn, z drzewa rżniętego zabudowana, gontami pobita, o wrotach podwóynych na zawiasach ośmiu, z Krukami, antab dwie żelaznych z zasuwkami dwoma, podłoga z dylów rżniętych ułożona, Szrzodkiem Słupki na podwalinach, z obu stron w górze

zaczepą wiązana na przeorzyny, które mieyscami rozrzucone. z Izdebką dla wygody staienych y komorą na obroki, do którey drzwi na zawiasach dwóch z Krukami, z antabką do Klamki żelazną, Piec z Cegły, komin kapiasty, ognisko zepsute, Posadzka z Cegły, połap z tarcic, okno iedne kwadratowe, w którym szyba jedna wybita, komin nad dach wyprowadzony, do komory obroczney drzwi na zawiasach dwóch, z krukami, podłoga z dylów y połap, na tył Ściany okienko wrżnięte podługowate, wybite, z Jedney strony Ściany w Stayni okien od officyn okrągłych trzy ze szkłem, bez Szkła jedne, w tych zbitych Szyb dwie, wybita Jedna, dla Składu Siana na belkach Żerdzie darte ułożone, z obuch stron Ścian żłoby ustawione y drabiny, uwieszone

[s. 95]

w poprzecznych Ścianach, Okien mnieysze y większe dwie wybite, w dachu pobitym gontami okienek dla Światła trzy. Między Stayniami Broma podłużna, zamurowana, o framugach z obu stron Sześciu Cyrklową zasklepiona. Zewnątrz wybrukowana, dachówko pokryta, od weyścia z Facyato y na wyiścia w Rogach y Szrzodkie[m] facyaty gałek Sześć toczonych ustawione. Wrota poczwórne z górnemi półcerklowemi, z zawiasami y krukami, jak od weyścia tak z wyiścia z bremy dubeltowe, wydarte, za Bromą na Koszary Most z parenczami przez Kanał y balasami Czerwoną malowanemi. Poszrodku zwod o łańcuchach dwóch, ze Czterema Swornikami, Kun naokoło zwodu ośm, Swornikow żelaznych dwa, Czopów dwa, Kun Sztabowych na

okuciu słupków dolnych dwie, Zamek Cały wałem dokoła Sypanym opasany, od instar Fortecy, mieyscami poruynowany, Arkada przesklepiona od Lubelskiej Bromy przez Kanał, złomana do Szczętu, Na wale Harmay Kalibru większego y mnieyszego leżacych Czuhannych [sic!] y na Słupkach wspartych Dziewiętnaście, Na dziedzińcu leżących Dziewięć, Dokoła wału Kanał oblewa, dylowanie w Słupy rzucane, z obóch boków Kanału, zdezelowane, ogniłe, Sztachetowanie od Budynku Koszarowego do Bromy Lubelskiey wybrane, poruynowane.

Opisanie Budyneczku Starego w Rogu, na Wale zabudowanego

[s. 96]

Za Kuchnią w rogu na Wale Budynek Stary, w jedną stronę na podmurowaniu, z komórko przybudowaną y z Sieniami z dylów bitych, dranicami pobity, reparacyi potrzebuią, dach częścią opadły, ogniły, do którego Sieni drzwi z descek na biegunach, połap w Sienach wydarty, posadzka z ziemi wyrównana, Komin nad dach wyprowadzony, w Sieniach lewą ręke [sic!] Rzeźnica, do którey drzwi na biegunach, Połap odarty, do Izby w ręke prawą z Sieni drzwi na zawiaskach małych dwóch, z Krukami, popierem wykleione. Komin kapiasty z Piecem Chlebowym. Piec do ogrzania z Cegły stara zamurowana [sic!], Posadzka z Cegły, połap z tarcic, Okno kwadratowe z róznym Szkłem całe, większe, okienko przy drzwiach mnieysze całe, ze Szkłem. Stolik

okrągły mały, dębowy, na nogach Składanych, w których nitów żelaznych dwa Jeden [sic!]. do Alkierza drzwi na biegunach, w którym okienko małe kwadratowe ze szkłem, całe, podłoga y Połap z Dylów.

[s. 97]

Regestr Oranżeryi y znachodzącego się Drzewa rodzaynego y Nierodzaynego.

Drzewa Pomarańczowe

w Guncie posadzonych Pomaranczowych drzew sztt Trzy, No 3;
Rodzaynych różney wielkości, w Wazach Sto Dziesięć, No 110;
Młodych okulizowanych, nierodzaynych, Siedymdziesiąt, No 70;
Dziczek do okulizowania niesposobnych, w Wazach Czterdzieści Siedm, No 47.

Drzewa Cytrynowe

Rodzaynych Cytrynowych różney Wielkości, Drzew w wazach Dwadzieścia, No 20;
młodych okulizowanych Dwadzieścia ośm w wazach, No 28;
Dziczek nieokulizowanych Sto Czterdzieści w Wazach, No 140.

Drzewka Mertussowe

Starych Drzew Mertussowych trzydzieści ośm, No 38;
Młodych trzynaście, w Wazach, No 13.

Drzew Pomogrannatowych

w Gruncie posadzonych Cztery, No 4;
w Wazach, Starych drzew trzydzieści dwa, No 32;
Młodych w Wazach, sztuk Dziewięć, No 9;
Naymłodszych, w wazach czterdzieści, No 40.

Drzewa Lawrowe [sic!]

Laurowych dorośleyszych dwadzieścia ośm, No 28;
Młodych jako y dorośleysze, w Wazach Jedynaścia, No 11.

Drzewka Figowe

w Gruncie posadzonych sztuk Cztery, No 4;
Młodych, w Wazach sztuk Sto, No 100;
Młodszych, w Wazach sztt Czterdzieści, No 40.

Drzewka Bukszpanowe

[s. 98]

w Peramidach, a w Wazach drewninych [sic!] Czterdzieści siedm, No 47;
Młodych, w Wazach Czterdzieści, No 40;
Kolistego, w Wazach trzydzieści trzy, No 33.

Drzewka Spina Christi

Starych drzewek, w Wazach Trzy, No 3;
Młodych, w Wazach Osiemnaście, No 18.

Rozmaryn

Rozmarynowych, Starych y młodszych drzewek Sto, No 100.

Centyfolium

Centyfolium, w Wazach sztt Dziesięć, No 10.

Drzewko Jezuminu

w Gruncie, białego sztuk Pięć, No 5;
Takiegoż w Wazach Piętnaście, No 15;
Niebieskiego, Krzaczków Siedm, No 7;
Żółtego, Krzaczków Czterdzieści dwa, No 42.

Drzewka Jenestrowe

Starych drzewek jenestrowych, w wazach dwanaście, No 12;
Młodych osiemnaście, No 18.

Drzewka Tuberosajeranikum [sic!]

Dorośleyszych, w Wazach Dziesięć, No 10;
Młodych, w Wazach dwanaście, No 12.

Cyprysu Kraczki [sic!]

Cyprysu, Kraczków Dziesięć, No 10.

Joca gloriosa

Starych, w Wazach trzydzieści, No 30;
Młodych, w Wazach Pięćdziesiąt Cztery, No 54.

Bobkowe

Kraczków w Wazach, Bobkowych Osimdziesiąt, No 80;
Fig Indyjskich Dwadzieścia Cztery, No 24;

[s. 99]

Korolinowych Drzewek, w Wazach sztt dwanaście, No 12;
Marumverum, w Wazach Czterdzieści Pięć, No 45;
Elebrus, w Wazach Szarych Czterdzieści, No 40;
Goździków Holenderskich w różnych kolorach Sto Sześćdziesiąt, No 160;
Lewkoni Niebieskiey, w wazkach Dziesięć, No 10;
Lewkoni Żółtey, w wazkach trzydzieści, No 30.

Opisanie Niektórego Naczynia

Obręczów żelaznych na wazach drewnianych Piędziesiąt ośm, No 58; Waz glazurowanych Sto Pięć, No 105; kocioł miedziany do wody grzania, No 1; Kodek do trzymania wody Siedm, No 7.

Naczynia żelazne Ogrodowe, jakoż nożyce do strzyżenia Szpalerów, Grace, Szpadle, Arfa do przesiewania ziemi, tak są znacznie wyrobione, których y poprawie niepodobna, Konewek blaszanych do polewania Pięć popsatych na nie zgodne [sic!].

Plac naprzeciwko Pomarańczarń, do koła Grottu na wystawienie letne oranżeryi, ogrodzony w krate Laskowaniem.

6.
Opisanie Zamku Bialskiego Diebus Februarij 1787 Roku Sporządzone

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, Biała woj. brzeskie
AGAD, AR, dz. XXV, sygn. 4712.

[s. 2]

Opisanie Mobiliów y Memblów różnych w Zamku Bielskim znayduiących się po śmierci Ś.P. J.O.Xcia Imci Hieronima Radziwiłła Podkomorzego WWX Lit diebus Februarij 1787 R.[ok]u Sporządzone

Po prawej Ręce w róg Skarbcu, przez Drzwi pierwsze wchodząc do Officyny.

Sub No 1mo Pokóy, w Którym Obicie Papierowe Niebieskie w paski y kwiatki, Lustro na Ścianie duże całe, bez dwóch małych sztuczek. Stół marmurowy z lisztwami mosiężnemi, na postumencie. Okna całe.

Sub No 2do Pokóy, w Którym Obicie Papierowe żułte w kwiatki, Lustro duże na ścianie, bez dwóch sztuczek, całe. Firanek w oknie kitaykowych, w kratki błękitne wybladłych, starych para iedna, Stolików marmurowych czarnych na nogach, bez szufladek dwa, Kanapa skurą czerwoną wybita stara iedna, Krzeseł ordynaryinych z pokrowacami

płócienkowemi w kratki błękitne cztery, Ditto trzciną wyplatanych dwa, Okno w tym Pokoju całe.

Sub No 3tio Pokoik mały, w którym Obicie Papierowe popielate w kwiaty, Stolik marmurowy, Okno w tym Pokojku [sic!] całe.

Sub No 4to Pokojów dwa, w których Obicia żadnego nie masz, Krzeseł tylko trzciną wyplatanych dwa, obdarte stare iedne. Okna wszystkie całe, z tych Pokojów wyszedszy do Sieni, w których Szafa ordynaryina z dwoma drzwiczkami, stara iedna mała. po drugiey Stronie.

Sub No 5to Stancya z przepierzeniem ordynaryina, w którey nic nie masz, okno w niey całe. do Przepierzenia

Sub No 6to, w Którym Przepierzeniu Żywiołów różnych y Dzieci w Spiritusach flaszeczek czternaście. Słojków czarnych z Inskrypcyami na karteczkach sztt Dwadzieścia ośm. Flaszek y Słojków z napisami malowanemi, z lekarstwami y próżnych sztuk Czterdzieście iedna. Bań szklannych do pędzenia lekarstw cztery, Pudełek drewnianych różney wielkości z Ziołami sztt: Piędziesiąt Cztery, Baniek glinianych polewanych z uszkami pięć, alembik miedziany z czapką duży ieden. Ditto małych dwa. Kociołków mosiężnych z uszkami dwa. Ditto miedzianych dwa, Rądelków mosiężnych dwa. Ditto miedzianych z Rączkami żelaznemi cztery. Mozdzerzyków mosiężnych z tłuczkami dwa, Mozdzerz kamienny bez tłuczka ieden. Patelen żelaznych większa

y mnieysza dwie. Ruszt żelazny ieden. Trynóżek mały ieden. Łopatek żelaznych dwie.

[s. 3]

Nóż do krajania ziół, z stolniczką drewnianą ieden. Kamień płaski do tarcia ieden. Szafa długa ordynaryina z przegrodami na Leguminę stara. Szafka z szufladkami pięcioma, ordynaryina iedna. Szafka w murze, z dwoma drzwiczkami y zamkiem wnętrznym iedna, Szruba żelazna z korbą do wyciskania, w drzewo wprawiona iedna.

Sub No 7mo Apteka, w Którey Puszek drewnianych, czerwono z Orłami czarnemi malowanych, większych sztuk Czterysta cztery. Ditto mnieyszych takichże sztt Czterdzieście cztery. Słoików większych i mnieyszych farfurowych, z niebieskiemi Orłami y Inskrypcyami sztt. Piędziesiąt pięć. Dzbanuszków cynowych z Orłami z blachy robionemi, y z nakrywkami sztt: Trzydzieście sześć. Słoików szklannych czworograniastych y podługowatych, większych y mnieyszych z lekarstwami y bez lekarstw, sztt: Sto Ośmdziesiąt dziewięć. Flasz z Spiritusami sztt: Dwadzieścia siedm. Szalków mosiężnych dużych y małych par trzy. Mozdzerzyk kamienny cały ieden. stłuczonych dwa. Łopatka żelazna iedna. Tablica marmurowa czarna, w Ramki oprawna iedna. Tablica cynowa iedna, Wazonów farfurowych białych w kwiaty y osoby wyrabiane pięć. Osobka z drzewa wyrobiona iedna. Skrzynia ordynaryina okuta iedna, w którey Książek Chimiae medicae Dogmatico

Experimentalis oprawnych sztt siedm. Książka argento iedna. Książka Dispensatorium Regium iedna. Szaf z szufladami y ziołami malowanych cztery. w oknie apteki szyba wybita iedna. z apteki.

Sub No 8vo Pokoik bez żadnego Obicia, w Którym szafka z szufladami stara iedna. Lanszaftów starych, na płutnie malowanych dwa. okno całe. Daley przez drugie Drzwi w Drugich Sionkach.

Sub No 9no Pokóy, w którym Obicia żadnego nie masz, Lustro duże na ścianie z akomodacyami szafierowemi bez dwóch sztuczek, iedne. Firanek kitaykowych zielonych starych, z kutasami iedwabnemi, dużych para iedna. Komódka orzechem wysadzana, z szufladkami stara iedna. Stolik składany beycowany ieden. Stolik ordynaryiny ieden. Krzeseł płucienkiem w paski powlekanych pięć. Dzwonek u drzwi wiszący ieden. okna taflowe całe.

Sub No 10mo Pokóy z Garderobką małą, w którym Lustro na ścianie małe bez dwóch sztuczek. Stolik na nogach niskich Chiński, czarno malowany ieden. Szafka mała z drzwiczkami, orzechowa iedna. Lanszaftów na ścianie wiszących, na płutnie malowanych trzy. Okna całe. W tychże Sionkach po lewey Ręce.

Sub No 11mo Pokóy, w którym Obicia nie masz. Lustro na ścianie duże z akomodacyami szafierowemi, bez dwóch sztuczek, iedne. Lanszaft duży

[s. 4]

w Ramach pozłacanych ieden, Ditto mieyszych bez Ram dwa. Szafa duża orzechowa z lisztwowaniem mosiężnym, do wpuł drzwiczek drutem mosiężnym wyplatana. z firankami kitaykowemi niebieskiemi. Stołów ordynaryinych dwa. Okna wszystkie całe.

Sub No 12do Pokoik, w Którym obicie papierowe popielate w Osobki y kwiatki. Firanek muslinowowych ze szlakami cyzowemi para iedna. Stolik marmurowy ieden. Szafa orzechowa w osoby, w kwiaty różne fornierowana, z gałkami u szufladek mosiężnemi pięcio. Osobka na Kominie gipsowa iedna. Okno całe.

Sob No 13tio Pokoik, w którym Obicie Papierowe niebieskie, w kwiaty białe. Firanek kitaykowych w kratki karmazynowe starych para iedna. Stolik Hebanowy składany ieden. Kanapka mała cyzem niebieskim w centki wybita iedna, Krzeseł takimże cyzem obitych sześć. okno taflowe całe.

Sob No 14to Pokóy, w Którym Obicie Papierowe jasno zielone, gładkie. Kopersztychów na tymże Obiciu wiszących, za szkłem w Ramkach czarnych, sztuk Piędziesiąt siedm. Lustro w Ramach snycerskich pozłacanych, taflowe iedne. Kwiatków blaszanych lakierowanych z lichtarzykami, około Lustra dwa. Firanek muslinowych białych ze szlakami, par dwie. Komódka beycowana, z Wierzchem kamiennym białym y ze sztuczkami u szufladek mosiężnemi wyzłacanemi, iedna. Stolik z suknem zielonym składany

ieden. Trumadum suknem zielonym wybity, do gry, ieden. Krzeseł z pokrowcami płucienkowemi w kratki niebieskie cztery. Osobek gipsowych na iednym postumencie razem trzy, osobek takoż gipsowych poiedynczych trzy. Wazoników gipsowych dwa. Okna taflowe całe.

Sub No 15to Pokój, w którym nic nie masz, tylko Stół ordynaryiny ieden, a u okien tafli stłuczonych dwie.

Sub No 16to Pokóy z alkową y Garderobkami, w którym Obicie Papierowe popielate w pasy żółte, z kwiatami. Firanek muslinowych ze szlakami, par dwie. Stolik marmurowy czarny z wrcabnicą [sic!] ieden. Stolików ordyn. dwa. Łużko drewniane okute iedne. Krzeseł płucienkiem w paski obitych dwie. Parawan Chiński duży we cztery ściany, ieden. Parawanik mały Chiński ze trzema ścianami, stary ieden. Stolec beycowany, płutnem na Wierzchu obity ieden. Okna wszystkie całe.

Sub No 17mo Pokóy, w Którym Obicie Papierowe Seledynowe gładkie. Firanek muslinowych ze szlakami, para iedna. Łużko drewniane w żelazo okute, iedne. Lustro na ścianie duże bez ośmiu sztuczek, iedne. Stolik

[s. 5]

marmurowy fornierowany ieden. Gotowalnia Damska z Lustrem y szufladkami iedna. Stolik składany, suknem zielonym wybity, ieden. Kanapka płucienkiem w pasy wybita, iedna, Krzeseł z pokrowcami płocienkowemi w kratki

niebieskie cztery. Szafa na postumencie zielona Chińska, z Lustrem okrągłym w drzwiczkach y z szufladami, cała iedna. Okno całe taflowe. w Trzecich Sionkach.

Sub No 18vo Pokóy, w którym Obicie Papierowe popielate w pasy y kwiatki. Portrecik Damski w ramkach za szkłem pozłacanych ieden. Szafka orzechowa z drzwiczkami u gury lustrowemi, a u spodu z szufladkami y okuciem mosiężnym iedna, Komódka na nóżkach popielata, wysadzana w polowania y inne sztuczki, z sztuczkami mosiężnemi pozłacanemi u szufadek sześcią [sic!]. Stolików składanych, suknem zielonym wybitych dwa, Stolik ordynaryiny z szufladką ieden. Kanapa Płucienkiem w pasy różowe wybita, iedna. Krzesło takież iedne. Okno z szkła angielskiego taflowego, całe.

Sub No 19no Pokoik, w którym Obicie Papierowe palie gładkie, na którym obiciu Kopersztychów wiszących dużych y małych, w Ramkach czarnych za szkłem, sztuk dwadzieścia dziewięć. Portrecików małych w Ramkach pozłacanych, Cesarza y Cesarzowey dwa, Lusterek okrągłych w Ramkach snycerskich pozłacanych z lichtarzykami Cztery. Lustro wiszące po śrzodku Pokoiku, do świc, iedne. Firanek muslinowych ze szlakami cyzowemi para iedna. Lustro duże na postumencie drewnianym do ubierania, z sztuczkami mosiężnemi, o taflach dwóch, iedne. Lustrek na postumentach kamiennych białych, z sedesami szklannemi szafierowemi y lichtarzykami Esowemi pozłacanemi, dwie. Komoda fornierowama z Wierzchem kamiennym białym,

y z sztuczkami u szufladek mosiężnemi pozłacanemi, iedna. Stolików mahoniowych z Koronkami y z sztuczkami mosiężnemi wyzłacanemi dwa. Stolik mały okrągły, mahoniowy z koronką, ieden. Stolik w owal, błękitno lakierowany, z osobką na śrzodku ieden. Kanapa cyzem Vermiszel [sic!] w kwiatki wybita, biało malowana, iedna. Krzeseł takichże sześć. okno taflowe z szkła angiel. całe.

Sub No 20mo Pokóy, w Którym Obicie Papierowe w pasy żułte, z kwiatkami, firanek muslinowych ze szlakami ciemnemi, par dwie. Lusterek na ścianach okrągłych w ramkach pozłacanych, z kwiatkami y lichtarzykami blaszannemi lakierowanemi, sześć. Lustro wiszące na śrzodku duże, iedne. Lustro duże na postumencie drewnianym stoiące, do ubierania, z sztuczkami mosięznemi y lichtarzykami o dwóch taflach iedne. Stolik suknem zielonym wybity składany ieden. Stolik

[s. 6]

Bez sukna gładki ieden. Zegar na postumencie drewnianym biało malowanym wyzłacanym, z filarami y dwoma Osobkami wyzłacanemi, ieden. Dzwonek lakierowany ieden. Lusterek na postumentach kamiennych białych z sedesami szklannemi, szafierowemi y lichtarzykami wyzłacanemi per modum Kolumn, sztuk dwie. Bioro lakierowane do Papierów y pisania, suknem zielonym wybite, z sztuczkami y antabkami mosiężnemi wyzłacanemi iedne. Kanapka cyzem w kropeczki czerwone wybita, z pokrowcem płocien-

kowym w paski, iedna. Krzeseł takichże z pokrowcami sześć. Ekranik do Kominka kitaykowy w kratki żułte ieden. Okna z tafli angielskich całe.

Sub No 21mo Gabinecik z Alkowką, w którym Obicie muslinowe białe ze szlakami iedwabiem tamburowane. Firanek muslinowych tamburowanych z frężlami iedwabnemi y falbaną w gurze gasową, para iedna. Łużko z materyi Tureckiey białey w pasy, ze szlakami złotem tamburowanemi, z garnierowaniem na około gasowymi, z piorami strusiemi w kolorze różnym, iedne. Firanek u tegoż Łużka muslinowych tamburowanych para iedna. Kopersztychów w Ramkach czarnych za szkłem, dużych y małych sztt Ośm, Portrecik w Ramkach pozłacanych czworograniastych ze szkłem, stłuczonym ieden. Portrecik okrągły nad Łużkiem, w Ramkach pozłacanych ze szkłem, ieden. Malowania Chińskiego w Ramkach mosiężnych pozłacanych, okrągłych, sztuk dwie. Lustro wiszące po śrzodku, do świc iedne. Lusterek kolumnowych na postumentach kamiennych białych, z sedesami szklannemi szafirowemi y lichtarzami Esowemi pozłacanemi, sztt dwie. Lichtarzyków stołowych tombakowych pozłacanych para iedna. Lustro na ścianie taflowe w Ramach snycerskich pozłacanych iedne. Stolik bronzem wysypany mały, z lisztewką na około mosiężną, ieden. Stolik mahoniowy z sztuczkami mosiężnemi wyzłacanemi ieden. Kanapa cyzem w muszki wybita, iedna. Krzeseł takichże sześć. Okno z tafel ang. całe.

Sub No 22do Garderobka, w Którey Obicie iedwabne w paski niebieskie y białe, maiące brytow dwadzieścia pięć, stare. Lanszaftów wiszących sztt dwie. Lustro na ścianie duże całe iedne. Portret JW. Morawskiey Pisarzowey WXL. na bleytramach ieden. Szkatułka alias Apteczka w mosiądz okuta, we śrzodku suknem zielonym wybita, w którey we dwóch częściach wierzchu y spodu znayduie się flaszeczek Kryształowych większych y mnieyszych, z lekarstwami y bez lekarstw, sztuk Czterdzieście cztery. Wazon do robienia Ponczu blaszanny, orzechowo lakierowany, z akomodacyą kompozycyi srebrney, z nakrywką, ieden. Faierka z Kompozycyi

[s. 7]

Do rozgrzewania Potraw iedna. Lichtarzów mosiężnych wyzłacanych, starych, para iedna. Perspektywa drewniana iedna. Kopersztychów starców z Kartami y Mappą, w ramkach orzechowych dwa. Ramy oval ze szkłem pozłacane iedne. Futerałów różnych w Capę [sic!] oprawnych cztery. Ditto w czerwoną skurkę dwa. Stolec lakierowany wysuwany, z antabką mosiężną, ieden. Stoliczek mahoniowy do umywania mały ieden. Stolików ordynaryinych dwa. Okno z szkła ordynaryinego całe.

Sub No 23tio Garderobka mała, w którey nic nie masz. Stołu tylko sztuka iedna, okno z szkła ordynaryinego całe.

Sub No 24to Przed Pokóy [sic!], w Którym Obicie iedwabne w pasy żułte y popielate, stare podarte, maiące brytów dzie-

więtnaście. Obicia zielonego w pasy z białym brytów sześć. Stolik Ordynaryiny ieden. Wazonik od Kominka aspisowy rozbity ieden. Okno całe.

Sub No 25to Sala Stołowa. w Którey Obicie Papierowe, w kwiatki y paski zielone. Luster na ścianach dużych w Ramach snycerskich pozłacanych, z filonkami y Osobami, iednostaynych dwie, mnieysze iedne. Luster w Ramach gładkich pozłacanych dwie. Lusterek podługowatych małych, w Ramach pozłacanych sześć. Ditto okrągłych, w ramkach pozłacanych dwie. Lustro wiszące na śrzodku Sali duże do świc iedne. Fajerka snycerskiey roboty, na nóżkach trzech Baranich, do odgrzewania Potraw w framudze iedna. Postumencik nad framugą snycerskiey roboty, pozłacany ieden. Firanek płocienkowych w kratki zielone, par pięć. Krzeseł z pokrowcami płocienkowemi w kratki niebieskie, sztuk Trzydzieście siedm. Ditto w paski niebieskie sześć. Stołu sztuk siedm.

Sub No 26to Sala do zabawy, w Którey Obicie Papierowe zielone w deseniach różnych. Firanek muslinowych ze szlakami w kwiatki, cyzowemi, par cztery. Portret Króla Imci Polskiego w Ramach okrągłych snycerskich pozłacanych, z fontaziem, ieden. Statua Kamienna biała. Zegar na ścianie drewniany wyzłacany ieden. Zegar nad drzwiami w mur wprawiony ieden. Luster na ścianie taflowych w ramach snycer. pozłacanych dwie. Lusterek do świc, wiszących na śrzodku Sali, dwie. Luster stoiących na Stolikach, na postumentach drewnianych wyzłacanych, korpusy szklanne sza-

fierowe maiących, z pobocznemi Lichtarzykami dwie. Lusterek mnieyszych na postumentach kamiennych

[s. 8]

Białych, takoż z Korpusami szafirowemi dwie. Lusterek nad Ścianami, z osobkami porcynellowemi y lichtarzykami pozłacanemi dwie. Komoda w puł okrągla z wierzchem kamiennym białym rozpęknientym, fornierowana, z lisztwami y sztuczkami mosiężnemi wyzłacanemi iedna. Stolików kamiennych białych, na nóżkach snycerskich pozłacanych, dwa. Stolików mahoniowych składanych, suknem zielonym wybitych, dwa. Kanapa cyzem seledynowym w centki obita, z pokrowcem w pasy płucienkowym, biało malowana iedna. Krzeseł takichże garniturowych dwanaście. Soffów małych z Tureckiey materyi białey w pasy, ze szlakami złotem tamburowanemi, z pokrowcami Cyzowemi cztery, Drzwi podwóynych lustrowych dużych do Kominka y Pieca dwoie, w których luster stłuczonych cztery. Skrzynka do Drewek biało malowana iedna. Okna od spodu aż do gury duże, otwieraiące się, z tafli angielskich o iedney tafli stłuczoney, całe.

Sub No 27mo Pokoik mały, w Którym Obicie Papierowe popielate w osobki y kwiaty, w Rogach czterech tego Pokojku [sic!] Lustra w ramach snycerskich popielato malowanych osadzone, całe. Portret JO. Xcia Imci de la Tour et Taxis, z wosku wyrabiany, na szkle fioletowym w Ramach snycerskiey roboty pozłacanych duży, ieden. Lustro po

śrzodku Pokojku wiszące, do Świc, iedne. Firanek muslinowych ze szlakami w kwiatki, cyzowemi, para iedna. Stoliczków okrągłych fornierowanych, z wierzchami kamiennemi białemi y koronkami mosiężnemi pozłacanemi dwa. Krzeseł Karłow beycowanych, z sztukami mosiężnemi pozłacanemi, obitych cyzem w kwiatki białym, ośm. Soffa z Tureckiey materyi białey w pasy, z szlakami złotem tamburowanemi, iedna. Okno z tafli angiel. całe.

Sub No 28vo Pokóy, w którym Obicie Papierowe Niebieskie w kwiatki, Firanek muslinowych w paski, ze szlakami cyzowemi, par dwie. Lustro wiszące na śrzodku, do świc, iedne. Lustro trzytaflowe w mur wprawione, w Ramach snycerskich białych. Wazon nad Kominkiem w murze, bronzowy z osobkami y sztuczkami snycerskiey roboty, duży ieden. Stolik w owal, fornierowany, z lisztewką y koronką mosiężną. Kanapa beycowana, cyzem niebieskim w centki obita, iedna. Krzeseł takichże sześć. Stolik mahoniowy składany, suknem zielonym wybity, ieden. Okna z szkła anielskiego o iedney tafli wybitey.

[s. 9]

Sub No 29no Pokóy Paradny z Alkową, w którym Obicie adamaszkowe w pasy żułte y białe, z lisztwami na około wyzłacanemi. Firanek Kitaykowych w kratki żułte, par dwie. Lustro wiszące na śrzodku do światła iedne, Lustro trzytaflowe w mur między oknami wprawione, z lisztwami pozłacanemi. Lustro nad Kominem Czterotaflowe w ra-

mach pozłacanych. Wazoników kamiennych białych, z postumentami y po bokach główkami mosiężnemi pozłacanemi, dwa. Komoda puł okrągła [sic!] fornierowana, z wierzchem białym kamiennym y sztuczkami mosiężnemi pozłacanemi iedna. Zegar na czarnym postumencie, z Osobkami dwoma białemi porcynellowemi, ieden. Pudełeczko do wykręcania złota mahoniowe, z Zameczkiem y antabką mosiężną pozłacaną iedno. Stolików mahoniowych, suknem zielonym wybitych dwa. Ditto bez Sukna rozbity, mały ieden. Stolik mały bronzowy z drzwiczkami, ieden. Stolików rogowych fornierowanych w kostki dwa. Kanapa adamaszkiem w pasy żółte y białe wybita, z dwoma Wałkami y poduszką atłasowemi, z pokrowcem w kratki płocienkowym, iedna. Krzeseł takichże dwa. Ekranik do Kominka zielony kitaykowy ieden. Szufladeczek małych fornierowanych do Trocin dwie. Rakietów do grania, para iedna. Wilków żelaznych ze sztuczkami mosiężnemi do Kominka, para iedna. Łopatka żelazna iedna. Szczypce iedne. Okna z szkła angielskiego taflowego o iedney tafli rozpękniętey. z Tego Pokoju przez Sionki.

Sub No 30mo Garderoba, w Którey Obicia nie masz, Popielato ściany malowane. Szafa stara o dwóch Kondygnacyach żułta, chińsko lakierowana, z szufladkami w gurze y drzwiczkami szklannemi, u spodu z szufladami, próżna. Stolik okrągły malowany, na iedney nóżce, stary. Stolik mały mahoniowy z puszką y dwoma szufladkami, do umywania, ieden. Krzesło trzciną wyplatane iedne. Krzeseł dużych sta-

rych, adamaszkiem zielonym do wpuł obitych, dwa. Okna z szkła ordynaryinego całe.

Sub No 31mo Garderoba druga takaż, w której obicia nie masz. Ściany czerwono malowane. Lustro na ścianie bez trzech sztuczek, małe. Stolików ordynaryinych małych dwa, Ditto długi ieden. Krzesło stare trzciną w puł wyplatane iedne. Okna z szkła ordynaryinego całe.

Sub No 32do Gabinecik mały, w którym Obicie Papierowe, Cieliste w kwiatki,

[s. 10]

Firanek kartunowych białych z szlakami żułtemi, starych par dwie. Lustro nad Kominkiem o taflach trzech, w mur wprawione, iedne. Stolik fornierowany z szufladką, ieden. Stolec na kształt szkatułki na Taborecie, ieden. Okna z tafli angielskich całe. nazad przez sionek dwoie.

Sub No 33tio Pokóy, w którym ściany popielato malowane, Lustro na ścianie taflowe w Ramach snycerskich popielatych, iedne. Szafka czarno lakierowana stara, bez trzech u gury szufladek. Kosz duży pleciony na Kanarki, ieden. Stolik Ordynaryiny ieden. Od Stołu sztuka iedna. Krzeseł trzciną oplatanych trzy. Parawan stary podarty ieden. Okna taflowe ordynaryine całe.

Sub No 34to Pokóy, w Którym ściany popielato malowane, Krzesło płucienkiem w paski obite, iedne. Stołu sztuka

iedna. Okna z szkła taflowego ordynaryinego, o iedney tafli wybitey.

Sun No 35to Pokóy żułto malowany, w którym nic nie masz, Okno z szkła taflowego całe. idąc ku Pałacowi w Bromce [sic!] małey pod Galleryą.

Sub No 36to Sklepik, w którym nic nie masz, tylko antalików małych do Wina trzy. Zamek wiszący u drzwi, Wanienka y Konew drewniana do Piwa noszenia.

Sub No 37mo Sklepik, w którym Alembików, śrzedni y mniejszy, z Czapkami y rurami, starych dwa. Dzbanek miedziany stary, bez pokrywy ieden. Flasza miedziana stara iedna. Wazeczków blaszannych, niebiesko lakierowanych do Kiliszków [sic!] starych dwie. Koszyków takichże do Butelek starych cztery. Koszyków małych, papierowych lakierowanych dziesięć, blaszannych trzy. Tacka stara iedna. Karafinek małych z Cyframi y Orłami rżniętych y gładkich sztuk Sto sześć. Karafinek większych płaskawych z Orłami Ośm. Karafinek dużych z Cyframi Dwadzieścia, Kilichów Wiwatowych dużych rżniętych, z Cyframi y Herbami Czternaście. Ditto gładki ieden. Kiliszków rżniętych małych z Cyframi Siedm. Szlifowanych bez cyfer dwa. Lampeczek rżniętych z Cyframi dwie. Kiliszków ordynaryinych Ośm. Szklanek ordynaryinych trzy. Dzbanuszków szklannych ordynaryinych z uszkami dwa. Butel [sic!] płaska mała, iedna. Flaszek Kryształowych szlifowanych bez Cyfer dwie, Flaszek białych y zielonych ordynaryinych, małych

y dużych czternaście. Puzderko z ośmio flaszkami rżniętemi z Cyframi y Orłami, okute iedne. Puzderko z czterma flaszkami z Orłami, a z czterma ordynar. zepsute, iedne. Kantyna do Szkła okuta duża, próżna iedna. Leyka blaszanna iedna. Pułgarca y kwarta blaszanne.

[s. 11]

Pałacu Piątro pierwsze dolne
Wchodząc do Pałacu, z Ganku, po lewey Ręce.

Sub No 38vo **Przed Pokóy** bladoseledynowo malowany, w którym Lustro między Oknami o taflach trzech, podługowatych, w mur wprawionych, z Ramami gładkiemi, pozłacanemi. Komoda żułta chińsko lakierowana, bez trzech szufladek, stara, próżna. Okna podwóyne, w iednym oknie z podwórza całych kwater niemasz, a w drugim iedna tafla wybita. **Przez Sionki.**

Sub No 39no **Garderoba** długa, ciemna, w Którey Obicia niemasz. Lawator duży, czarno malowany, Płutno grube, ordynaryine na Wałkach pod nogi do fryzowania. Stolik trzygraniasty, stary ieden.

Sub No 40mo **Pokóy bladoseledynowo malowany**, w którym Lustro nad Kominkiem o taflach trzech w mur wprawionych. Lanszaftów wiszących na płutnie malowanych trzy. Krzeseł płucienkiem w paski obitych trzy.

Krzesło duże, adamaszkiem zielonym obite obdarte, stare iedne. Ditto bez adamaszku iedne. Okna całe.

Sub No 41mo **Gabinecik Żułty, chińsko** malowany y wyzłacany, częścią popsuty, w Którym Szafa orzechowa duża z dwoma w gurze drzwiczkami Lustrowemi, z szufladami, mosiędzem lisztwowana, bez wielu szufladek, zruynowana stara. Okno poiedyncze całe.

Sub No 42do Drzwi do Galleryi podwóyne, szklanne, o trzech szybach wybitych. **Gallerya** quondam cała **Lustrowa**, ze wszystkim zruynowana cała, w którey żadney tafli Lustra niemasz, po niektórych tylko mieyscach listewki lustrowe znayduią się; Szafa Chińska czarno lakierowana, bez szuflad cała zruynowana; Ramy czarne z obwódką wyzłacaną iedne. Okna duże, częścią od Dziedzińca powytłukane, a od Ogrodu większą częścią desckami [sic!] pozabijane.

Sub No 43tio **Gabinecik** w końcu galleryi od Ogrodu, w którym nic nie masz, Okno z szkła ordynaryinego za kratą częścią pobite. Wracaiąc się nazad przez **Galleryę**.

Sub No 44to **Pokoik mały** *(4)*, w który Obicie Papierowe, żułte, w osobki. Lustro duże na ścianie w ramach żułtych, lustrowych, bez dwóch sztuczek. Drzwi od Ogrodu szklanne o iedney szybie wybitey. Okno całe.

Sub No 45to **Pokóy Paradny** *(12)* z alkową o czterech słupach marmurowych, czarnych, w którym obicie adamaszkowe zielone, całe. Firanek Kitaykowych w kratki karmazynowe krutkich par dwie. Lustro nad Kominkiem w trzech taflach w mur wprawione, z ramami snycerskiey roboty pozłacanemi. Lustro między oknami o taflach dwóch w mur wprawione, z Ramami snycerskiey roboty pozłacanemi. Lustro na ścianie duże bez trzech

[s. 12]

Małych sztuczek. Malowania przedniego różney wielkości w Ramach snycerskiey roboty, pozłacanych na ścianach wiszących sztt. Ośm. Takoż Malowania różney wielkości w ramkach czarnych z lisztewkami pozłacanemi sztt. Dwanaście. Stolików z wierzchami marmurowemi dwa. Stolik marmurowy czarny z brzegami drewnianemi fornierowanemi stary ieden. Krzeseł atłasem w pasy karmazynowe y białe obitych, poprzedzieranych siedm, całych trzynaście Ett. sztt. Dwadzieścia. Okna z szkła taflowego o dwóch taflach, wybitey y spękaney.

Sub No 46to **Pokóy Paradny** bez żadnego Obicia, **bladoseledynowo malowan**y, w Którym Firanek Kitaykowych karmazynowych, starych par cztery. Lustro między Oknami o trzech taflach podługowatych w mur wprawione, w Ramach snycerskiey roboty, pozłacanych. Lustro nad Kominkiem o sześciu taflach w mur wprawione, w ramach

takichże. Lustro po śrzodku wiszące do świc duże iedne. Lustro na ścianie wiszące, iednotaflowe, w Ramach snycerskiey roboty, pozłacanych iedne. Lusterek na posumentach mosiężnych z lichtarzykami takiemiż pozłacanemi y z Osobkami dwiema, pozłacany ieden. Statua drewniana bronzowo malowana iedna. Komodka na nóżkach fornierowana z szufladkami y w nich z sztuczkami mosiężnemi pozłacanemi, Stolik wysuwaiący się w kostkę fornierowany ieden. Stolików w oval rogowych fornierowanych dwa. Stół duży okrągły suknem zielonym wybity, do kart, ieden. Krzeseł atłasowych w pasy żułte z pokrowcami płócienkowemi cztery, bez pokrowców sześć, Ett. sztt. dziesięć. Kopersztychów w Ramach czarnych za szkłem sztt. Siedmnaście. Esów w murze do świc mosiężnych pozłacanych sześć. Wazoników czarnych na Kominku dwa bez uszków, a ieden stłuczony sztt. z całemi pięć. Wilków do Kominka para iedna, szczypców cztery y Łopatka iedna.

Sub No 47mo **Pokoik lustrowy** cały, w którym nad Kominkiem kilka Lisztewek Lustrowych wyzłacanych y u Drzwiczek, dwóch sztuk brakuie. U Zasłony od Kominka Lustrowey tafla iedna stłuczona. Osobek na Kominku kamiennych dwie, gliniana iedna. Lutro duże do świc na śrzodku Pokoiku wiszące iedne. Drzwi szklanych dubeltowych na Galleryą dwoie, a do Pokoju iedne, u których tafla y śruba stłuczone.

Sub No 48vo **Sala duża Stołowa** *(8)* popielato malowana. W Którey Firanek kitaykowych karmazynowych wybladłych starych par Cztery. Luster dużych wiszących na śrzodku Sali do Światła trzy. Luster dużych na Ścianach wiszących całych sztuk Jedynaście. Lusterek małych w pozłacanych Ramkach z Lichtarzykami blasiannemi Dwanaście. Luster

[s. 13]

Nad Kominkiem o taflach sześciu w mur wprawionych w Ramach snycerskich pozłacanych dwie. Krzeseł ordynaryinych z pokrowcami płocienkowemi w paski niebieskie, między któremi dwa złomanych, sztuk Ośmnaście. Krzeseł ordynaryinych z pokrowcami płucienkowemi w kratki błękitne trzy. Ditto bez pokrowców płutnem obitych cztery. Kwiatków blaszannych około Luster lakierowanych cztery. **Drzwi na Galleryą** wskroż szklanne całe.

Sub No 49no **Pokóy Bladoseledynowo** malowany, w którym Lustro na śrzodku wiszące do światła duże stare. Lustro nad Kominkiem o czterech taflach w Ramkach gładkich pozłacanych. Lustro między oknami o trzech taflach w Ramach gładkich pozłacanych. Stół okrągły duży ordynaryiny ieden. Okno taflowe o iedney tafli wybitey.

Sub No 50mo **Cukiernia** *(16)*, w Którey Imbryk duży do Kawy z nakrywką, Porcynellowy wyzłacany ieden. Imbryczek na nóżkach pękaty, porcynellowy z nakrywką wyzłacany ieden. Wazeczek tegoż garnituru porcy-

nellowych do mycia filiżanek dwie. Puszek podługowatych porcynellowych z Zatyczkami pozłacanych dwie. Cukierniczka z nakrywką, porcynellowa pozłacana iedna. Filiżanek tegoż garnituru bez uszków, ieden spodek zbity, par pięć. Kubków takichże bez spodków sześć, Kubków takichże z uszkami do Lodów trzy. Filiżanka duża porcynellowa z brzegami wyzłacanemi iedna. Imbryczków do Harbaty mosiężnych lakierowanych dwa. Maslniczek porcynellowych w roży ponadtłukanych dwie. Wazonik Porcynellowy kafowy, bez wierzchu y uszka ieden. Dzbanuszków do Kwiatków porcynellowych białych z szyikami długiemi dwa. Musli [sic!] porcynellowych z spodkami do Konfitur, małych par trzy. Osobka porcynellowa z Lichtarzykiem w Ręku iedna. Ditto biała z rączką stłuczoną iedna. Miednica porcynellowa wyzłacana, stłuczona iedna. Rądelków porcynellowych z nakrywkami z Rączkami czarnemi stłuczonych dwa. Talerzy porcynellowych z Złotemi brzegami stłuczonych cztery, cały ieden. Ditto błękitnych stłuczonych dwa. Osobek na postumencie gipsowych iedna stłuczona, sztt dwie. Firanek z kompozycyi do odgrzewania Potraw z kamieńmi dwie. Luster alias tafli stołowych całych pięć, stłuczonych cztery. Słojków glinianych polewanych białych dużych y małych Dwadzieścia dziewięć. Duniczek małych y większych takichże, dwie stłuczonych, Ett. sztt. Ośm. Ditto szklannych dwie. Garnuszeczków kamiennych z nakrywkami

[s. 14]

Dziesięć. Łyżeczek pobielanych dwie. Futerał od Sztucców stary ieden, Stolik marmurowy rozbity na nogach ordynaryinych ieden. Okien szkła taflowego do zasuwania Szaf o taflach stłuczonych czterech, sztuk dwadzieścia dwie. Okno w murze z szkła taflowego dubeltowe bez dwóch Kwater ze śrzodka y z podwórza.

Sub No 51mo **Pokoik**, *(17)* w ktorym nic nie masz, tyko Kanapa trzciną w paręczu wypalatna stara obdarta iedna. Okno całe.

Sub No 52do **Bastyonik**, *(18)* w którym Stolik maleńki z szufladką ordynar. ieden. Krzesło stare, obdarte iedne. Łużko stare, składane, z pasami okute iedne. Okna dubeltowe taflowe, u których dwie tafli stłuczonych. **Drzwi na Galeryą** na wpuł szklanne, u których szyb stłuczonych pięć; Nazad **przez Sionki**.

Sub No 53tio **Pokóy z alkową**, w którym Obicie adamaszkowe. Karmazynowe całe. W alkowie zaś Obicie Kitaykowe, zielone, w pasy różowe, a w gurze z lisztwami karmazynowemi. Firanek adamaszkowych karmazynowych starych, wybladłych par trzy. Lustro między oknami, o trzech taflach w mur wprawione, w Ramach snycerskich pozłacanych. Ditto nad Kominkiem, o czterech taflach w mur wprawione, w ramach snycer. pozłacanych. Osobek na Kominku gipsowych dużych, bez Rąk dwie,

mnieysza na postumencie iedna. Postument drewniany duży, orzechem wysadzany od Zegaru Kurantowego o dwóch Kondygancyach z lisztwowaniem srebrnym, częścią poobdzieranym y z Galeryikami pozłacanemi oraz u spodu z dwoma trzymaiącemi murzynami. Stolik marmurowy czarny na nogach orzechowych. Krzeseł starych z pokrowcami cyzowemi y trzciną wyplatanemi cztery. Okna z szkła taflowego całe.

Sub No 54to **Garderobka**, w Którey Stolik ordynaryiny ieden. Sztuka stołu iedna. **Drzwi na Galeryą** dubeltowe szklanne o iedney tafli spękaney. Nazad przez **Sallę**.

Sub No 55to **Sień duża Pałacowa**, w Którey Szafa duża, stara, na nogach Tokarskich, orzechem wysadzana, z Osobkami w gurze, bez szufladek, dwie tylko u spodu duże znayduią, się poruynowana. Stół marmurowy, duży, rozbity, bez nóg ieden. Stół okrągły, duży, ordyn., bez nóg ieden. Sztuk od Stołu dwie. Pulpitów do not od Kaplii [sic!] sztt, dziewięć. Skrzynia ordynar. próżna iedna. Latarnia

[s. 15]

Wisząca w mosiądz oprawna cała iedna. Okna w tych sieniach całe, **z Sieni idąc mimo Schodów na drugie Piątro** przez drzwi.

Sub no 56to **Garderobka z mnieyszemi dwoma**, w Których Stolik ordynaryiny z szufladką ieden. Krzesło stare, bez

pokrowca iedne. Stolik składany bez sukna ieden. Okno taflowe o iedney wybitey tafli.

Sub No 57mo **Pokoy Bladoseledynowo** malowany, w którym Lustro duże na ścianie, z sztuczkami szafierowemi, wiszące iedne. Lustro nad Kominkiem o taflach pułczwartey w Ramach snycer, pozłacanych. Firanka Kitaykowa zielona stara, z kutasami iedwabnemi duża iedna. Stolików marmurowych fornierowanych dwa. Stolik maleńki z szufladką ieden. Komodka na nóżkach fornierowana z szufladkami y antabkami żelaznemi poruynowana iedna. Krzeseł starych z pokrowcami cyzowemi, ciemne trzy. Soffa mała, płucienkowa, stara iedna. Okna dubeltowe o czterech taflach wybitych.

Sub no 58vo **Gabinecik**, w Którym Obicie Chińskie na płutnie malowane, z lisztwami wyzłacanemi, stare. Okna całe, o iedney tafli nadkłutey. Drzwi szklanne o szybach dziewięciu potłuczonych.

Sub no 59no **Gallerya**, w Którey Drzwi do wpuł szklanne, Piec żelazny z Dymnikiem. Wierzch od szafki bez szufladek lakierowany. Mozdzerz żelazny, duży, stary ieden. Okna od Dziedzińca duże, częścią tafle ponadtłukane, z tyłu zaś większa połowa tarcicami zabita.

Piętro Drugie Pałacu, na które wchodząc do Ganku

Sub No 60mo **Sala wielka** sztukateryą w gurze z gipsu wyrabiana, w którey Portretow JOO. Familij różney wielkości na płutnie malowanych, bez Ramów na bley-tramach na ścianach wiszących sztuk Dziewięćdziesiąt siedm. Okna dwukwaterowe o taflach czterech wybitych.

Sub No 61mo **Pokóy Portretowy**, cały, w Którym Portrety JOO. Familij na ścianach za Ramami pozłacanemi do muru przyszrubowanemi wszystkie w całości znayduią się a na Sufficie wiazd do Rzymu ś.p. JO. Xcia JOmci Michała Kazimierza Radziwiłła na płutnie malowany, częścią od za-ciekania popsuty. Okna z szkła ordyn. całe.

Sub No 62do **Pokóy, w Którym Obicie szpalerowe** w Osoby y Historye wyrabiane. Lustro na ścianie wiszące, do wpuł z Ram lustrowych obdarte.

[s. 16]

Szaffa żułto zielonym, chińsko lakierowana, o dwóch Kon-dygnacyach z troyga drzwiczkami u Wierzchu szklannemi y z dwonastu szufladkami na szkle malowanemi, u spodu zaś cała. Nogi od szafki snycerskiey roboty pozłacane stare, na których wierzch od Stolika marmurowy czarny, po brze-gach tłuczone. Lanszaft kuchenny na płutnie malowany. Okien dubeltowych bez kwatery iedney y tafli zewnątrz dwie, iedne zaś Okno do Dziedzińca poiednycze.

Sub No 63tio **Pokoik,** w którym Obicie adamaszkowe zielone stare. Lustro na ścianie wiszące duże bez trzech sztuczek. Stolik marmurowy biały rozpęknięty, na nogach ordynaryinych. Krzeseł w pasy karmazynowe y białe obitych, starych, popsutych sześć. Okna całe.

Sub No 64to **Przez Bastyonik**, w Którym nic nie masz **Gallerya**, w którey Portretów JOO. Familij y różnych Osob, małych y dużych na płutnie malowanych na bleytramach sztt. Sto dziewięćdziesiąt pięć. Lanszaftów różnych dużych y małych na płutnie malowanych sztuk piętnaście. Batalij sztuk cztery. Malowania różnego sztt. pięć. Wierzch od Stolika marmurowy ieden. Okna duże, dwie, całe wybite, a w iednym tafla stłuczona. Nazad.

Sub no 65to **Pokóy złoty z alkową** w kraty drewniane, pozłacane, przepierzoną poruynowaną, Suffita w Historye na płutnie malowane, częścią podziurawione.

Przy tymże Pokoju **Bastyonik**, w którym Obicie na płutnie chińsko malowane, stare. Okna wszystkie taflowe, poiedyncze, całe. Lustro na ścianie duże, bez czterech sztuczek, w Pokoju znayduie się. Nazad do Sali po prawey Ręce.

Sub No 66to **Pokóy duży**, w którym malowania na płutnie od Teatrum sztuk wielkich dwanaście. Ścian od tegoż Teatrum na płutnie malowanych sztt. Dwanaście. drzwi na płutnie malowanych czworo. Szafa chińska żułto lakierowana, zepsuta, o trzech szufladkach na nogach takichże.

Stolik drewniany, po śrzodku y po rogach białym marmurem wysadzany. Od Stołu sztuk trzy. Krzesło zepsute obdarte stare. Nóg Tokarskich od Szafki y Stolika dwoie. Okna całe.

Sub No 67mo **Pokóy duży z dwoma Garderobkami**, w którym nic nie masz, tylko stołu Sztuka iedna. Stołów ordyn. dużych dwa. Krzesło stare obdarte z paręczami, Okna wszystkie całe, w Garderobce zaś szyba wybita

[s. 17]

Powracaiąc nazad **mimo Schodów na Trzecie** Piątro.

Sub No 68vo **Pokóy** z descek przepierzony, w którym płutno grube od Teatrum malowane. Genelogii [sic!] JOO. Xiążąt Ichmć na Papierze wybiianych całych y podartych sztuk Dwadzieścia trzy. Mapp starych podartych bez Ram dużych sztuk cztery. Ditto na bleytramach sztt. Ośmnaście. Series Konwentów Reformackich na papierze wybiianych sztt. dwie, Kopersztychów SS. Pańskich na Wałkach czarnych na papierze sztt. Ośm. Ditto bez wałków podartych sztt. Ośm. Kopersztychów różnych w Ramkach czarnych y bez Ramek, starych popsutych sztt. Ośmdziesiąt dziewięć. Mapp dużych na Wałkach sztt. dwie. Stołów ordynaryinych sztt. dwie. Okna całe o iedney tafli wybitey.

Sub No 69no **Gabinecik**, w Którym Kopersztychów w Ramkach czarnych y bez Ramek różnych, całych y obdartych sztt. Ośmdziesiąt. Okno o iedney tafli wybitey.

Sub No 70mo **Gallerya zielona**, z szafami y Oknami zasuwanemi, w Którey Obrazów SS. Pańskich na blasie miedzianey malowanych, popsutych różney miary sztt. Ośm. Obrazów SS. Pańskich na płutnie y na drzewie malowanych różnych, sztt Czterdzieście dziewięć. Obrazków alabastrowych bez Ram dwa, a w Ramkach czarnych dwa. Kopersztych Pana JEZUSA w Ramkach czarnych ieden. Obraz Pana JEZUSA na drzewie fugowanym malowany, razem wyrażaiący y Nayświętszą Pannę w Ramkach czerwonych ieden. Obrazów SS. Pańskich na marmurze malowanych nadłupanych dwa, zbity ieden. Lanszaftów y Historyi różney, na płutnie malowanych różney wielkości sztt. Ośmdziesiąt. Portretów na płutnie y na papierze malowanych w Ramkach y bez Ramek różney miary, niektóre popsute sztt. Czterdzieście trzy. Ptasząt malowanych za szkłem w Ramkach sztt Cztery. Fuzya a Paris le Comte złotem nabiiana bez Zamku iedna. Fuzya z Zamkiem cała iedna. Fuzya ordynaryina iedna. Wiatruwek dwie. Pistoletów z główkami y bączkami pozłacanemi par trzy. Pistoletów ordynaryinych para iedna. okna o siedmiu taflach stłuczonych.

Piątro Trzecie, na Którym Skład inych Gratów, popsutych rzeczy, iako to Szaf, Szafek, Pługów, Sikawek drewnianych y innych starych

[s. 18]

Ruchomości. Okna na tym Piątrze niemal wszystkie bez szkła, deskami zabite.

Piątro Czwarte, na Którym Salla tylko duża, a w niey nic nie masz. Okna zaś w tey Salli od Dziedzińca z szkła drobnego bez iedney Kwatery, a od Stawu wszystkie deskami zabite. Po lewey Ręce niedaleko Bromy ku Ogrodowi, w Rogu.

Officynka mała, do Którey wchodząc, po śrzodku na Kurytarzyk po prawey Ręce.

Sub No 71mo Pokóy bez Obicia, w którym Lustro duże między oknami wiszące, bez sztuczek siedmiu, iedne, w lisztwach lustrowych nadpsute. Stolik marmurowy czarny fornierowany, na nogach ordynaryinych, z dwoma szufladkami. Okna w tym pokoju całe.

Sub No 72do Pokóy bez Obicia, w którym Lustro duże między oknami, z Ram Lustrowych obdarte, z Koronką w gurze szafierową. Stolik ordynaryiny ieden. Okna w tym Pokoju całe. w Rogu samym.

Sub No 73tio Pokóy duży bez Obicia, w którym Lustro duże między oknami z akomodacyą w gurze szafierową, z małych sztuczek obdarte. Stolik marmurowy czarny fornierowany, na nogach ordynaryinych. Stolik drewniany z wprawionym pośrzodku marmurem czarnym, a po brzegach

fornierowany, na nogach tokarskich, ieden. Stołu sztuka iedna. Parawan stary, częścią chińskiego a częścią ordynaryinego malowania, o piąciu [sic!] ścianach, ieden. Lanszaft nad Drzwiami, na płutnie malowany ieden. Krzesło stare zepsute obdarte, iedne. Okna całe. po drugiey stronie.

Sub No 74to Pokóy, w którym Spod od Szafki, Chińskiego czarno z Żułtym lakierowania, z szufladkami, cały. Krzesło stare z pokrowcem płucienkowym w kratki zielonym, podartym, iedne. Stolik drewniany ordynaryiny ieden. Okna w tym Pokoju całe.

Sub No 75to Pokóy, w którym Lustro duże wiszące między oknami, z akomodacyą w gurze szafierową, z lisztewek lustrowych obdarte. Stolik czarny marmurowy, po rogach poobiiany, na nogach ordyn. ieden. Szafka mała z drzwiczkami, żułta chińsko lakierowana, iedna. Stół okrągły duży, ordynaryiny, bez nóg ieden. Okna całe. w Rogu.

Sub No 76to Pokóy duży, w Którym Obicie szpalerowe całe. Lustro duże między oknami wiszące, z sztuczek małych obdarte, iedne. Stolik

[s. 19]

marmurowy z arcabnicą [sic!] fornierowany, rozbity, ieden. Stolik marmurowy w różnych kolorach, po rogach pobity, ieden. Lanszaft nad drzwiami ieden. Krzeseł z pokrowcami płucienkowemi w kratki niebieskie sztt. cztery. Ditto w paski dwa. Ditto bez pokrowca iedne. Ditto trzciną wyplatane,

iedne. Okna całe. Po drugiey Stronie tych Officynek małych na przeciwko.

Skarbiec Na troie podzielony, do Którego wszedszy, w Rogu, po prawey Ręce.

Sub No 77mo Pierwszy Skarbiec, w Którym Luster dużych ściannych w Ramach lustrowych całych, z małych sztuczek obdartych, sztuk Dwadzieścia cztery. Ditto stłuczonych dwie. Lustro duże ścianne w Ramach lakierowanych chińskich, stłuczone iedne. Luster w mnieyszych Ramach lustrowych, z sztuczek małych obdartych y całych sztuk pięć. Ditto w Ramach czarnych małe, iedne. Luster Tafli wielkich y śrzednich sztuk Ośmdziesiąt Ośm. Ditto mnieyszych sztuk Dwadzieścia pięc. Tafli stłuczonych dwie. Ram bez Tafel z wierzchami y lisztwami lustrowemi sztuk Dwadzieścia. Ram lustrowych bez wierzchów sztt. Dwadzieścia dziewięć. Ram drewnianych lakierowanych, z wierzchem lustrowym y bez wierzchu sztuk dwie. Wierzchów od Luster lustrowych sztuk Dwadzieścia. Dzwonów dużych, śrzednich y mnieyszych zegarowych sztuk Dwadzieścia cztery. Luster do światła wiszących starych, dwie. Ditto metallowe, pobielane iedne. Szorów angielskich, czerwonych, sztuk Cztery. Trąba stara iedna. Waltorni starych siedm. Esów od waltorni dwanaście. Wazoników, Dzbanuszków y różnych Postumenciков farfurowych, szklannych, drewnianych ettc. dużych y małych sztt. Dziewięćdziesiąt. Pułmisków porcynellowych stluczonych dwa. Ditto farfurowych, stłuczonych y całych piętnaście. Wierzchów far-

furowych czternaście. Pułmisków faiansowych całych i pobitych Dwanaście. Blatów takichże dużych y małych, sztuk dziesięć. Solniczek takichże dwie. Wazka takaż stłuczona, iedna. Lichtarzy takichże stłuczonych dwa. Naliwka takaż iedna. Kantyn od srebra czarną skurą obitych starych, zepsutych, duża

[s. 20]

iedna, mnieyszych dwie. Ett. trzy. Krzesło białe stare, płutnem wybite, iedne. Obok tego Skarbcu na Kurytarzyku. Klawiecymbał stary, zepsuty, ieden. Kociołek miedziany dobry ieden. Kantyna duża, skurą czarną z wierzchu, a we śrzodku suknem zielonym wybita, okuta dobra iedna. Kantynek czerwonych, suknem czerwonym we śrzodku wybitych, małych, dwie. Kantyna stara z skury obdarta, suknem zielonym we śrzodku wybita, iedna. Krzesło skurą czerwoną obite, stare. Wituszki do zwijania nici stare, w Szafkach zaś na tymże Kurytarzyku **sub No 12do**, **11mo** y **10mo** nic nie masz. w Szaffie sub **No 9no** Kominek farfurowy biały, wyzłacany, stłuczony ieden. Kopersztych w Ramkach czarnych ieden. Kamieni od faierek z rączką czarną dwa. Sub **No 8vo** Kantynka czarna, suknem czerwonym we śrzodku wybita mała, iedna, Sub **No 7mo** Kaszkiet żołnierski blaszanny z Orłem ieden, y trochę gipsu niepalonego. Sub Litera H. Blanka szklanna w kolorach iedna. Latarni szklannych dużych dwie. Kielich stłuczony ieden. Postumentów szklannych cztery, tafelek farfurowych czterdzieście cztery. Sub Litera G.G. [sic!] Latarni szklannych dużych pięć.

Książek francuskich, Niemieckich ettc, oprawnych y nieoprawnych, starych, sztt. Piędziesiąt cztery. Sub Lietra F.F. Dzbanuszek porcynellowy stłuczony, ieden. Imbryczek faiansowy bez pokrywki, do Herbaty ieden. Wazków Porcynellowych dwie. Spodków od filiżanek porcynellowych pięć. Filiżanek porcynellowych, stłuczonych, para. Tac blaszannych, starych, trzy. Imbryk miedziany, stary ieden. Blaszanny ieden. Piecyk żelazny stary, ieden. Młynek żelazny ieden. Misa szklanna rżnięta, z brzegami wyrzynanemi, iedna. Osobek gipsowych, popsutych pięć. Sub Litera E.E. nic nie masz.

Sub No 78vo Skarbiec Drugi, w Którym Dywan duży ieden. Zegar duży w Szynkret oprawny stary, ieden. Zegar mały w postumencie drewnianym, pozłacanym, ieden. Obrazów SS. Pańskich na blasie miedzianey malowanych, duży ieden, małych siedm Ett Ośm. Obraz na szkle ieden. Ditto na płutnie malowanych Ośm. Lanszaftów dużych y małych, na płutnie malowanych y na drzewie, a ieden na blasie miedzianey w Ramach, in Suma Dwadzieścia pięć. Ditto z papieru wybiiany w Ramach czarnych, za szkłem ieden. Portretów w Ramach, ieden w lutrowych, dwa. Ditto bez Ram trzy

[s. 21]

Malowania Historyi na płutnie y Drzewie Dwanaście. Portretów gipsowych dużych, pootłukanych dwa. Osobek gipsowych trzy. Kamienna iedna. Wazoników trzy. Pan JEZUS

z drzewa rżnięty duży, ieden. Stolec per modum Książek malowany, ieden. Ramy snycerskiey roboty iedne. Katanek Hayduckich żułtych bez galonów dwie. Spodnie takież iedne. Kołpaków czarnych Hayduckich bez galonów dwa. Skur Łosich wyprawnych pięć. Skurek Sarnich wyprawnych, całych y w kawałkach Trzydzieście pięć. na Kurytarzyku obok tego Drugiego Skarbcu w Szaffie sub **No 6to** Fajerka żelazna iedna, heblów trzy. Siekiera iedna. Lisztew mosiężnych sztuk trzy. Koszyk ieden. Sub **No 4to et 3tio** nic nie masz. Sub **No 2do et 1mo** takoż nic nie masz, szkła tylko kawałki. Sub Litera A.B.C. Lampy całe y potłuczone. Garnuszki Malarskie, Kwiatki zepsute lakierowane znayduią się, w Szaffie zaś bez Drzwi Klarynetów w Futerałach cztery. bez futerału ieden. Fagotów starych dwa. Koperszty-chów cztery. Mappa Hrabstwa Zabłudowskiego iedna. Stolików marmurowych bez nóg trzy, reszte [sic!] form gipsowych różnych znayduie się. Beczek w żelazo okutych z uchami dwie, w których Żelaz Bobrowych dużych sześć, mnieysze iedno, y inne drobne Kawałki żelazne znayduią się. Krzesełko skurą czerwoną wybite iedne. Prasa do pieczęci żelazna, iedna. Bardyszów Janczarskich siedm. Sikawka spiżowa iedna. Wiaderek skórzannych do noszenia wody piętnaście. Okien kwater dziesięć. Szorów starych na nic niezdatnych, z mosiądzem y bez mosiądzu, sztuk siedmnaście. Chomątów starych z Rzemieniem siedm, bez rzemienia Siedmnaście. Kulbak na nic niezdatnych, ordynaryinych, cztery. Poduszek od Pojazdów, sukienna y Trypowa,

zielonych dwie. Ditto Kitaykowych, zielonych dwie, Ditto Kitaykowych żułtych dwie, płuciennych żułtych dwie.

Sub No 79no Skarbiec Trzeci, w Którym Łużko adamaszkowe zielone, z galonami złotemi, płutnem y astrachanią podszyte całe, maiące w sobie sztuk iedynaście, Jedne. Łużek adamaszkowych Karmazynowych z Galonami Złotemi, w każdym Łużku

[s. 22]

Z tyłu u dwóch Brytów wzdłuż y u dołu wszerz, u czterech galony poodparane, Dwie. Kotar od Łużka atłasowych, bladoniebieskich, pikowanych, w desenie orzechowe srebrem i Jedwabiem aftowanych [sic!] Dwie. Kotar od Łużka atłasowych, białych, pikowanych, w desenie zielone złotem y Jedwabiami aftowanych, płutnem podszytych Dwie. Wierzch takiż o dwóch sztukach ieden. Płotków takichże pięć. kotar od Łużka atłasowych ciemnoniebieskich, pikowanych, w desenie Orzechowe srebrem aftowanych Dwie. Kapa od Łużka adamaszkowa Karmazynowa, wybladła, aztrachanią podszyta iedna. Kotara od łużka Oliwkowa, Kniazowa, iedwabiami Vermiszel szyta, ze szlakami częścią srebrem szytemi iedna. Nagłownik takiż ieden. Płotku takiegoż sztuka iedna. Kołdra żułta w kwiatki złotem przebiiaiące się, z lisztwami zielonemi atłasowemi, kitayką karmazynową podszyta, iedna. Kołdra morowa żułta duża, dno białe w kwiatki srebrem przebiiaiące się maiąca, stara iedna. Pawilon z Materyiki w paski żułte y niebieskie z Kwiatkami w sztu-

kach trzech, Jeden. Obicia z Kitayki w Kostki mienioney, ze szlakami perskiemi złotemi y srebrnemi Brytów, w iednym Brycie na brzegu szlaku nie masz, trzy, Bryty płótnem podszyte, Dwanaście. Szlaków szerokich Perskich z kawałkami teyże Kitayki mienioney y z frężlami staremi złotemi, a u iednego kawałka frężli nie masz, kawałków podartych sztuk cztery. Obicia adamaszkowego Karmazynowego, płutnem szarym podszytego, Brytów całych Ośm, niecały ieden. podarty bez płutna ieden. Ett. Brytów dziesięć. Obicia żułtego w kwiaty srebrem y w axamit wyszywanego, Brytów dwadzieścia dziewięć, y kawałków siedm. Obicia adamaszkowego zielonego, płutnem podszytego, całych sztuk trzy. niecała sztuka iedna, w kawałkach sztuk dwie Ett. sztuk Sześć. Obicia zielonego pułatłaskowego w paski białe, płótnem podszytych brytów dwa, niepodszytych dwa. Ett. Brytów Cztery. adamaszku na dnie żułtym w kwiaty zielone, bryt cały y

[s. 23]

w Kawałkach sztuk pięć. Obicia Oliwkowego kitaykowego, w kwiaty po końcach y w podłuż iedwabiami wyszywanego, brytów Trzy, Kamlotu popielatego w kawałkach zszywanych, płutnem podszytych sztt. trzy. Obicia szpalerowego w historye różne robionego, podszytego y niepodszytego popsutego sztuk dziewięć. Dywan czarny w kwiaty zielone, różowe y inne ze szlakami y z frężlą zieloną włóczkową, nowy duży ieden. Dywan wąski zielony z Karmazynowym y ze szlakami niebieskiemi, długi ieden. Namiot

wielki Turecki szyty, czerwonym suknem podszyty, ze ścianami płuciennemi y z wierzchem sukiennym zielonym, ieden. Wierzchów na Taborety złotem, srebrem y iedwabiem szytych, dobrych pięć, zepsuty ieden. Ett. Sześć. Wierzchów na Taborety włóczkowych szytych sztt. Siedmnaście, Kulbaka Niemiecka zielona, axamitna, złotem haftowana, bez popręgów cała, Jedna. Malowania na płutnie sztt. pięć. Fuzya srebrem nabiiana stara, iedna. Szpad bez gifesów, a bez pochwów iedna, sztuk Trzy. Pałaszów Polskich nowy y stary dwa. Łużka drewnianego adamaszkiem zielonym wybitego, z Galonami złotemi, częścią poprzecieranemi, sztuk sześć. Sukno czerwone namietnickiey roboty stare, iedne. Sukno czerwone z posadzki, w sztuce wielkiey, podarte iedne. Kutasów z iedwabiu żułtego y nici, od Łużka z sznurkami sztt siedmnaście, Parasonik Kitaykowy zielony per modum Kapelusza składany, ieden. Ekran od Kominka duży, na płutnie, z Oboch stron chińsko malowany, w Ramach snycerskiey roboty pozłacanych, stary, ieden. Zasłon do Okien rąbkowych, podartych, w bleytramach dwie. Obicia Papierowego w różnych kolorach, sztuczek napoczętych Ośm. Szlaków Papierowych w różnych kolorach, takoż niecałych, sztuk dziesięć. Pieniędzy miedzianych szwedzkich, ćwiartkowych sztt. Sto trzy. Ditto pułćwiartkowych sztuk czterdzieście trzy. Gałek miedzianych od Namiotów dużych y małych sztuk Trzynaście. Sprzążek od Szorów y kulek mosiężnych

[s. 24]

Pobielanych, większych y mnieyszych sztuk Sto sześdziesiąt. prętów żelaznych od Łużka dużych dwa. Materaców Barchanowy y Drylichowy Niebieskich dwa. Skur dużych szerszych dwie. Skurek małych czarnych, podziurawionych cztery. Skurka mała szara iedna. Kantyna skurą czerwoną obita, a we śrzodku kitayką białą wybita, dobra iedna. Kantyna drewniana blachą białą okuta, zamknięta iedna. Skrzynia stara, po rogach żelazem okuta, próżna iedna. w Szaffie dębowey Sub **No 11mo** Obicia atlasowego w pasy orzechowe y białe szerokie, brytów sztt. trzynaście. Łużeczko Kitaykowe zielone, dziecinne, całe iedne. Firanka adamaszkowa zielona, iedna. Adamaszku zielonego puł bryta y puł firanki w trzech sztuczkach. Obicia żułtego Kruazowego, ze szlakami morderowemi wszywanemi, starego brytów Jedynaście. Kitayki bladey zbutlałey brytów y kawałków pięć. Kitayki białey starey, kawałków wąskich, długich y krótkich sztuk siedm. Firanek Kitaykowych żułtych w kratki, złych podartych, na nic niezdatnych par dwie. Axamitu rytego Karmazynowego kawałek nowy ieden. Falbanek od Firanek, różnego Koloru, kitaykowych, adamaszkowych, ettc. dziesięć. Herbów na atłasie szytych złotem y srebrem trzy. Mitra Karmazynowa axamitna iedna. Wierzch od Karyolki kitaykowy, Niebieski w kratki, na prętach rogowych ieden. Szafa żułta chińsko lakierowana, o dwóch Kondygnacyach, z drzwiczkami y szufladami, cała próżna iedna. Szafka czarna Chińska, na nóżkach, z szufladkami, cała próżna iedna.

Szafka chińska palie lakierowana, na nóżkach, z szufladkami, cała iedna. Wierzch od Szafki czarny lakierowany, z drzwiczkami szklannemi, bez szufladek, ieden. Wierzch od szafki dębowy, z antabami mosiężnemi, z drzwiczkami, u iedney połowy drzwiczek lustro wprawione, bez czterech szudladek, ieden. Wierzch od Szafki w różnych kolorach lakierowany, z szufladkami y drzwiczkami, cały ieden. Szafek rogowych bez Drzwiczek y szufladek malowanych dwie. Pozytywek per modum Stolika ieden. Kufer duży, czerwoną skurą obity, stary, z Zamkami popsutemi ieden. Piecyk do palenia Kawy duży, stary ieden. Wilków żelaznych dużych z Kuchni dwa. Spod od szafki czarno lakierowany, z szufladkami ieden.

[s. 25]

Officynka mała na tyle Pałacu, blisko Officyny Kuchenney, do którey wchodząc do sieni, drzwi podwóyne na Zawiasach, z Zaszczepką do zamykania z Sieni.

Sub No 80mo Stancya na dwoie tarcicami przepierzona, do którey Drzwi podwóyne na Zawiasach, z Zamkiem wnętrznym zepsutym, do Przepierzenia drzwi poiedyncze na Zawiasach, z Zaszczepką. Stolik marmurowy, zielonym kolorem fornierowany, z szufladką, stary, ieden. Stolik ordynaryiny ieden. Okna z dziedzińca o tafelkach dwóch stłuczonych, a od Stawu Okno z szkła drobnego, o dwóch szybkach małych, wybitych.

Sub No 81mo Stancya z alkową, w którey Obicie Papierowe popielate, w kwiatki y Osobki stare. Stołu ordynaryinego sztuk Dwie. Stolik mały Ordynaryiny ieden. Zydelków ordynaryinych cztery. Okna całe, Drzwi podwóyne na zawiasach, z Zamkiem wnętrzym y kluczem do zamykania. Po drugiey Stronie.

Sub No 82do Stancya Kredensowa, do Którey drzwi podwóyne na Zawiasach z Zaszczepką, w niey szafa duża w framudze, z podwóynemi Drzwiczkami na Zawiaskach, z Zaszczepką, ordynaryina, prużna. Szafka mała dembowa, z dwoma drzwiczkami na Zawiaskach y z Zaszczepką, próżna. Kosz duży pleciony, stary, ieden. Ditto drewniany mnieyszy, w żelazo okuty ieden. Konewka do piwa iedna. Stołów ordynaryinych dwa. Okna o siedmiu szybach stłuczonych.

Sub No 83tio Garderobka mała. Do którey Drzwi poiedyncze na zawiasach z Zaszczepką, w Którey Stolik czarny, zepsuty ieden. Szafka mała z podwóynemi Drzwiczkami na zawiaskach, z tyłu bez descek. Krzesło stare, płutnem obite. Okno o iedney szybie wybitey.

Officyna Kuchenna. O dwóch Piątrach Duża, do Którey wchodząc do Sieni, Drzwi podwóyne duże na Zawiasach z Zaszczepką. po lewey ręce.

Sub No 84to Kuchenka Francuska. Do którey Drzwi poiedyncze na Zawiasach, z Zaszczepką, klamką y zaszuwką

[sic!], w Niey nic nie masz, Stołów tylko ordynaryinych dwa. okna całe. z Tey.

Sub No 85to Kuchenka, do Którey Drzwi poiedynczych na Zawiasach na wylot dwoie, iedne z Zaszczepką, a drugie z Zamkiem

[s. 26]

wnętrznym bez Klucza. W niey wierzch od Szaffy z iednemi drzwiczkami na Zawiaskach, zruynowany. Stół ordynaryiny. Okna całe.

Sub No 86to Spiżarenka mała. Do którey Drzwi poiedyncze na Zawiasach, z Zaszczepką, w niey Szafka dembowa na nogach bez wierzchu, z snycerskiemi akomodacyami, z dwoma tylko szufladkami, zruynowana cała. Szafarenka z przegrodami na Zawiasach z Zaszczepką. Stołów ordynaryinych dwa. Krzesło stare. Okno o dwóch szybach stłuczonych.

Sub No 87mo Spiżarnia, do którey Drzwi poiedyncze na Zawiasach, z Zamkiem wnętrznym, kluczem y zaszczepką. Rożnów żelaznych dużych dwa. Łopata żelazna duża iedna. Wilków żelaznych dużych do obracania rożna dwa. Kaganiec ieden. Lewar blaszanny stary ieden. Szafarnia duża z przegrodami, na Zawiasach, z Zaszczepką iedna, Szafa bez Drzwi stara iedna. Okno za kratą żelazną, całe.

Sub No 88vo Kuchnia duża, do Którey Drzwi poiedyncze na Zawiasach, z klamką y zaszczepką, w niey Szaffa duża

z dwoma Drzwiczkami na Zawiasach, stara. Stołów ordynaryinych długich, popsutych, sześć. Okno iedne desckami zabite, a reszte o dwóch szybach wybitych całe.

Sub No 89no Piekarnia, do którey Drzwi poiedynczych na wylot dwoie, na zawiasach, z klamkami y zaszczepką u iednych. W niey Szafka dembowa na nogach, z drzwiczkami podwóynemi na Zawiaskach, z Zamkiem wnętrznym, popsuta. Stolnica do robienia Chleba dobra. Stolik mały ordynaryiny. Okna całe. Przez Sionki, u których z podwórza Drzwi podwóyne na Zawiasach, z Zaszczepką do zamykania.

Sub no 90mo Stancya, do Którey Drzwi poiedyncze na Zawiasach, z klamką y zaszczepką. W niey Stołów Ordynaryinych dwa. Okna o sześciu szybach wybitych.

Sub No 91mo Szpiżarnia [sic!], do Którey Drzwi poiedyncze na Zawiasach, z Zamkiem wnętrznym, Kluczem y z zaszczepką. W niey tylko Stołów Ordynaryinych trzy. Kwatera okna z szkła drobnego cała. Tuż przez Schody na Drugie Piątro, na którym w Korytarzyku Okna całego nie masz.

Sub No 92do Stancyika mała, do Którey drzwi na Zawiasach, z klamką y zaszczepką. W niey Stolików ordynaryinych dwa. Szafka

[s. 27]

Mała, skurą czarną obita, z podwóynemi drzwiczkami, bez zamka, stara. Stolik z paręczem ordynaryiny, ieden. Okna całe.

Sub No 93tio Stancya, do Którey drzwi poiedyncze na Zawiasach, z klamką, zaszczepką y kruczkiem do zamykania. W niey Szafka Chińska czarna bez wierzchu y bez szuflady, popsuta. Szafka mała chińska, niebiesko lakierowana, z szufladkami, stara cała. Stolik marmurowy czarny z arcabnicą wyrabianą, na nogach Tokarskich potłuczony. Parawan o trzech ścianach Chiński, popsuty. Stołów małych y większych ordynarynych trzy. Stołków ordynar. trzy. Okna całe.

Sub No 94to Stancya, do którey Drzwi na Zawiasach, z klamką y zaszczepką. W niey Łużko trzciną wyplatane, zepsute. Stołków dwa. Okno o dwóch szybach wybitych.

Sub No 95to Stancya, do którey Drzwi na Zawiasach, z klamkami y zaszczepkami na wylot dwoie. W niey Stolików dwa, ieden Złotnicki z szufladkami, a drugi ordynaryiny. Nogi od Szafek Tokarskie. Krzesło stare iedne. Taborek stary z pasami, bez obicia ieden. Stołków dwa, Okno o iedney szybie wybitey. Z tey Stancyi daley przez Drzwi drugie wyszedszy na Kurytarzyk, na którym okno całe.

Sub No 96to Stancyika mała. Do Którey Drzwi poiedyncze na Zawiasach, z klamką y zaszczepką popsutemi, w niey nic nie masz, bez podłogi popsuta, pusta. Okno całe.

Sub No 97mo Salka, do którey Drzwi poiedyncze z klamką y zaszczepką popsute. W niey nic nie masz. Okna o czterech szybach wybitych.

Sub No 98vo Stancya, do którey Drzwi poiedyncze na zawiasach, z klamką y zaszczepką. W niey Stolików ordynar. dwa, ieden Stół prostey roboty. Taborek stary obity ieden. Okna z szkła drobnego, o dwóch szybach wybitych. Na Kurytarzyku Okien dwie, o szybach trzech wybitych.

Sub No 99no Stancya, do którey Drzwi poiedyncze na Zawiasach, z klamką y zaszczepką, w niey Stolików ordynar. dwa, Krzesło stare z paręczem trzciną wyplatanym, płutnem obite, iedno. z Tey, Stancya Druga, do którey Drzwi poiedyncze na Zawiasach, w niey

[s. 28]

Lustro na ścianie wiszące, w gurze obdarte, iedne. Stolik marmurowy czarny z kartami wysadzany, pootłukany, ieden. Nogi od Stolika czarne chińskiego malowania, z Wierzchem ordynaryinym. Stół ordynaryiny ieden. Okna w tych dwóch Stancyach całe.

Sub No 100mo Stancya na dwoie tarcicami przepierzona, do którey Drzwi poiedyncze na Zawiasach z klamką y zaszczepką do zamykania. W niey Szafka mała, skurą czerwoną obita, poobdzierana, z podwóynemi drzwiczkami y z Zameczkiem. Szafka dembowa z poiedynczemi drzwiczkami y zaszczepką stara. Stolik z szufladką ordynaryiny, okno

o trzech szybach wybitych. Do przepierzenia drzwi poiedyncze na Zawiasach y z zaszczepką. Okno całe. z tey Stancyi obok druga Stancya, do którey Drzwi poiedyncze na Zawiasach z Zaszczepkami y klamkami na wylot dwoie. W niey Stolik składany bez sukna, ieden. Stół do pisania, skurą czarną wybity, na około z lisztwami mosiężnemi, po rogach z sztuczkami y u szufladek z blaszkami y kułkami mosiężnemi. Krzeseł ordynar. płutnem obitych cztery. Okna całe.

Opisanie Oranżeryi w Zamku Bialskim znayduiącey się y różnego Naczynia Ogrodowego

Drzewa większe Rodzayne y nierodzayne

Pomarańczów słodkich y gorzkich w Wazkach, sztuk – No – 99;
Cytrynów rodzaynych – d. – 95;
Pomagranatów – ditto – 10;
Granatów – ditto – 55;
Laurów – ditto – 37;
Mertusów – ditto – 34;
Ditto Karłowych – 2;
Duborozy Hironicum w Wazach – 14;
Inistrów żułtych – ditto – 33;
Bukszpanów kolących – ditto – 18;
Ditto – w kolumnach y okrągłych – 38;

[s. 29]

Migdałów w Wazach – szt – No – 7
Bobkow – ditto – 39;
Brzoskwiniów – ditto – 4
Figów ziemnych w dole – 111;
Ditto do forsowania Wazek – 2;
Wisznia – w Wazie – 1;
Pomarańczów y Cytryn dziczków, w Wazach – 66;
Ditto okulizowanych – ditto – 33;
Merumferum – ditto – 33;
Wina do forsowania – ditto – 2;
Ditto w gruncie – sztt – 21;
Koraliny – w Wazkach – 7
Brzoskwiniów w Gruncie – 5;
Gruszków – w Ziemi – 2;
Orzechów tureckich w Ziemi, Krzaków – 3;
Kasztan słodki – w ziemi – 1;
Morwowego Drzewa w Ziemi – sztuka – 1.

Drzewka małe

Róży antofolii w Wazach – sztt – 14;
Spina Christi w Doniczkach – 22;
Rozchodnika w Wazkach – 2;
Rozmarynu starego w Wazkach – 26.

Kwiaty & [sic!]

Lewkonij zimowey – w Wazkach – sztt – 88;

Hirramów Museatelli – ditto – 2;
Cyrusu – ditto – 5
Auriculi – ditto – 20
Goździków dubeltowych Holenderskich w Wazkach – 68;
Ditto angielskich – ditto – 6;
Balsaminów – ditto – 11;
Rezetty – ditto – 2;
Amarantum glosbum – ditto – 10;
Goldulaków poiedynczych – ditto – 20;
Ditto dubeltowych – ditto – 2;
Jacętów – ditto – 12;

[s. 30]

Aloesów – w Wazkach – No – 3;
Malwów – ditto – 5;
Duborozy w Wazkach – Cybulek – 10;
Jasminu białego – w Wazkach – ditto – 18;
Ditto żułtego – ditto – 33;
Figów Indynskich – ditto – 5;
Juków – ditto – 25;
Ananasów – ditto – 15;
Rumbarbaru w Ziemi – sztuk – 10;
Fruzkawków angielskich y ananasowych w Ziemi, Zagonów Sześć.

Okna na Inspektach y naczynia różne

Okien wielkich, o szybach wybitych 9 – sztuk – 22;

Ditto starych, z których iedno do połowy wybite y szyb 39 brakuie – 16;
Okien małych o szybach 11 wybitych – sztuk – 20;
Kocioł miedziany wielki, do grzania wody – 1;
Kruków żelaznych do noszenia drzewa – 2;
Nożyców dużych bez Szrubów – 2;
Ditto małych, reparacyi potrzebnych – 2;
Ditto połomanych – 4;
Pił do rżnięcia Drzewa, starych – 2;
Graców żelaznych – 8;
Pałasz do obcinania drzewa, dobry – 1;
Ditto złamany – 1;
Strug do skrobania Drzewa, dobry – 1;
Sioider do drzewa długi – 1;
Piłka iednoręczna – 1;
Łopatków żelaznych, iedna bez szyiki – 3;
Rydlów żelaznych – 2;
Bloch wielki, żelazem okuty – 1;
Konewek blaszannych do polewania wodą, starych – 6;
Ditto już niezdatnych – 2;
Woz okuty żelazem ze wszystkim porządkiem – 1;

[s. 31]

Blacha w Pomarańczarni – No – 1;
Ditto Drzwiczków przy Piecach – 3;
w Sławacinku Łopatków żelaznych, starych – 2.

[zaświadczam:] Józef Niewiadomski

[s. 32]

Specyfikacya Luster Ściannych y Tafli ze Skarbcu Bialskiego do Nieświża[11] [sic!] odsyłaiących się. Aprilis 1787

Z Skarbcu sub No 77mo opisanego

Luster dużych w Ramach lustrowych, rożney miary, sztt No 22;
Luster Tafli, większych, śrzednich y mnieyszych – sztt No 98;
Luster Tafli małych – sztt No 15;
z Pokoju Sub No 20mo Lustro duże na postumencie, do ubierania, No – 1;
z Sali sub No 25to Luster dużych w Ramach snycerskich, pozłacanych, parzystych – sztt No – 2;
Lustro mnieysze takież – No – 1;
z Warszawy Stół Kamienny do odlewania Luster sprowadzony, duży – No – 1.

Zaświadczam, Józef Niewiadomski

[11] Zamek w Nieświeżu – siedziba należąca do rodu Radziwiłłów.

7.

Inwentarz Zamku (...) Białej (...) dziedzictwa JWW. Ludwika i Stefanji z Książąt Radziwiłłów, Grafów Wittgensztеinów. Roku 1830. lutego 16. sporządzony

Odpis z kopii wykonanej na podstawie oryginału (zaginionego)
Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, Biała woj. brzeskie
MPP, s.n.

[s.n.]

INWENTARZ Zamku z dalszemi realnościami w mieście obwodowym Białej; w Województwie Podlaskim Królestwie Polskim dziedzictwa JWW. Ludwika i Stefanji z Książąt Radziwiłłów, Grafów Wittgenszteinów. Roku 1830. lutego 16. sporządzony.

[s. 1]

OPISANIE ZAMKU W MIEŚCIE BIAŁY

ZAMEK W BIAŁY z położenie swego piękne zajmuje miejsce. W zachodnio-południowej części miasta sytuowany z tej strony kończy jego obwód, a lubo od samego śrzodka miasta nie jest oddalony nad kilkaset kroków, na widok jednak starożytnych wałów i fos, któremi jest opassany, zdaje się jakoby był oddalony od miasta, z którym tak bliski i nierozdzielny ma związek. Położony nad rzeką Krzną ze

strony południowej płynącą. Pod samo okno pałacu podchodzi staw rozległy, kępami błotnistemi zarosły. Za rzeką i stawem jest odkryty prospekt przeciwległego przedmieścia Woli, z miastem groblą połączonego. Od północy pod samym wałem idzie wielki nowy Brzesko-Litewski trakt bity /chaussee / przez śrzodek miasta przechodzący, do Którego, wychodząc z zamku brama z wieżą i zegarem z pomiędzy wałów okazują się jest obrócona. Od wnijścia do miasta gmach ten styka się swoim obwodem z klasztorem Sióstr Miłosierdzia, kościołem Farnym i szkolnym instytutem. To położenie przedstawia okazały widok, co dowodniej przyłączona do niniejszego inwentarza mapa / w egzemplarzu do archiwum mapy wziętym miasta z zamkiem wyjaśnia. Zamek ten z całym dalszym swoim zabudowaniem z trzech stron opasany jest wałami w parapety i bastjony z ustępami formowanemi oraz fosą zamuloną, to jest od zachodu, północy i wschodu tudzież od traktu bitego / chaussee / z czwartej strony od południa, rzeką i stawem nieprzystępnym. Obwód jego z częścią od stawu nieoszańcowaną / podług dawnego opisu z roku 1825 / wynosi 1600 kroków. Wysokość wałów od 10 do 13 łokci polskich dochodzi, które są naokoło pryncypalnie od miasta gęsto staremi na górze lipami, a nad fosą olszyną i wierzbami osadzone, od pola zaś tylko u dołu drzewa znajdują się, których nie mała część zniszczona. Do zamku są dwa wejścia, jedno od miasta, przez bramę długą i ciemną i w półkole krętą; drugie przez bramę otwartą prosto od pola, obie

murowane. Trzecie wejście jest od grobli i miasta kładką przez fosę zamuloną, a przez wały ścieżką, które w tym miejscu w ostatnich latach tyle rozkopane zostały, że teraz droga jest do przejazdu. Szerokość rozkopania nierówna mniej więcej na 9 łokci wyniesie. Druga ścieżka do zamku jest z tyłu od koszar ponad rzeką, wchodząc do zamku od miasta i postępując z gościńca bitego.

Most na fosie niegdyś zwodzony teraz na palach z drzewa obrabianego, w roku 1827 nowopobudowany, z poręczami nowemi czerwono z białym malowanemi z obu stron do bramy wjazdowej.

Brama pierwsza warowna wielka masif murowana z cegły przez wały do zamku prowadząca, ciemna, w półkole kręta, długa łokci 106, szeroka zewnątrz 16, wewnątrz 9 łokci

[s. 2]

ze sklepieniem. Dach w roku 1827 dranicami kryty. Facjata z ustępem w bramie szeroka 25, długa 15 łokci, piękna starożytnej architektury, z frontu z kamieniem opocznym kształtnie obrabianym całkiem od gzymsów do dołu wykładana i różną płaskorzeźbą, insigniami i herbami oraz ośmiu kolumnami podobnież kamiennemi ozdobiona. Na wierzchu **była statua mała Panny Maryi** z kamienia z kołem gwiazd nad głową / teraz oddana klasztorowi Sióstr Miłosierdzia za rewersem / w jej facjacie furtek czyli drzwiów po bokach bramy na głucho zamurowanych dwie, w których drzwiów

niema, oraz u jednej dwa bocznych uszaków kamiennych 4-łokciowych, u drugiej takiż jeden i z brzegu facjaty od góry jedna sztuka cegłą zaprawiona. U dołu facjaty i pod kolumnami brakuje tafel kamiennych duża jedna, mniejszych cztery. Dalsze wykładanie cegłą odnowione. Wroża wielkie podwójne u góry owalne, stare, z drzewa stolarską robotą zewnątrz w kostkę gwoździami żelaznemi z blaszkami przybijaną wykładane, po obu stronach na potrójnych krukach i zawiasach w szyny grube przez całą szerokość wrót przechodzące. Drzwi w środku tych wrót wyjęte. Bramy uszaki od góry do dołu kamieniem opocznym wyłożone, równie próg po obu końcach przez który szyna starego żelaza przechodzi. Ustęp facjaty wewnątrz 10 łokci długi, po obu stronach bramy po 6 łokci szerokości mający, lecz sklepienia dranicami tylko kryty, dach zać na 4 sochach drewnianych wspiera się. W nim niegdyś był skład armat wałowych, z których jeszcze dwie 4-łokciowych z kruszcu żelaznego dotąd pozostaje, które są zamieszczone w podaniu kasy gruntowej /. Za ustępem zaczyna się brama otwarta bez wrót, skąd do końca ku dziedzińcowi jest sklepienie, fundamentalne z cegły. Po bokach ściany wewnątrz wyrabiane framugi na 3 szerokie, a 1 łokieć wklęsłe, których po 8 na każdej stronie znajduje się. Od wejścia z miasta po lewej stronie w framugach jest otworów trzy dla światła w kształcie okien, po prawej zaś jeden tylko z małą żelazną kratką. W całej bramie bruk z kamieni dobry, którego w ustępach frontowych wyżej opisanych niema. Od dziedzińca zam-

kowego, podobnie jak od miasta, wyjście z bramy jest w podwójnym arkadach otwarte bez wrót żelaznych. W tym boku bramy są mieszkania z piętrem po obu stronach z kominami nad dach wyprowadzonemi czterema, oraz z dwoma drabinami drewnianymi. Dach dobry, gontami kryty. Facjata tych mieszkań od dziedzińca pałacowego środkiem na wieżę, która się poniżej opisze. Szerokość facjaty po obu stronach wieży jest po 11 i pół, a długości po 22 łokci z tyłu przygotowana jedna długa na 14, a szeroka na 11 łokci. Te mieszkania są przez Rząd Krajowy na więzienia wynajęte. Z nich na dole przy wyjściu w bramę z dziedzińca po prawej ręce **kaźnia pierwsza**, do której drzwi dwoje pojedyńczych z tarcic stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych każde po dwie zaszczepek u dołu i góry z śrubkami i probojami mające.

[s. 3]

Przy jednych z nich antaby żelazne do zakładania drągiem, z skoblem osobnym do zamykania na trzeci zamek, u drugich drzwi jest w środku okienko bez szkła z drzwiczkami na zawiaskach z zaszczepką i skoblem do zamykania na zamek wiszący.

Piec ordynacyjny z cegły. Podłoga z tarcic. Okno ze szkłem drobnym pobitym, z kratą żelazną o pięciu prętach. Sufit z cegły sklepiony. **Kaźnia druga** na tejże stronie, mniejsza niezajęta, sufitem zepsutym, bez podłogi. Okno z kratą żelazną o czterech prętach bez szkła. Drzwi pojedyńcze z tar-

cic stolarskiej roboty na trzech zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką skoblem i probojem do zamka wiszącego, oraz antabami dwoma do drąga. Na tejże stronie **trzecia komórka** murowana bez sklepienia i podłogi z drzwiami z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką, skoblem i probojem żelaznymi oraz kratą o dziewięciu prętach. Po lewej ręce od dziedzińca **Kaźnia trzecia** podobna jak pierwsza. Do tej drzwi dwoje pojedyńczych z tarcic z tarcic stolarską robotą na zawiasach i krukach żelaznych, każde po dwie zaszczepki z skoblami i probojami u dołu i góry do zamków wiszących mające, w jednym z tych jest okienko drewniane na zawiaskach z zaszczepką i skoblami do zamykania na zamek wiszący. Okno ze szkłem drobnym i kratą żelazną o pięciu prętach. Podłoga z tarcic. Sklepienie z cegły. Piec ordynaryjny stary. **Kaźnia czwarta** podobna jak druga mniejsza od poprzedzającej z sionką do palenia w piecach ciemną. Do nich wejście przez sionkę jedno, do której drzwi dwoje pojedyńczych z tarcic stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych, z tych pierwsze z zawias ma urządzone zaszczepki w kształcie uszak stare zupełnie, a przy tych skoble u dołu i góry, do zamków wiszących oraz na środku okienko drewniane na zawiasach z zaszczepką i skoblami do zamka wiszącego, tudzież zamek francuski zepsuty. Podłoga z tarcic. Piec ordynaryjny /zupełnie stary/ i sufit sklepiony z cegły. Okno jedne małe ze szkłem drobnym oraz kratą żelazną o pięciu prętach. Do górnych mieszkań wchodzi się z wału po lewej ręce idąc z dziedzińca

przez schody drewniane zupełnie stare, pogniłe, ordynaryjne z poręczami. Poddasze gontami kryte służby za przedsień, do której drzwi z tarcic na biegunach. Podłoga z dylów. Od sklepienia z bramy jest przepierzenie z desek z drzwiami ordynaryjnymi na biegunach z zaszczepką, skoblem i pro bojem oraz antabą u góry żelazną. Postępując dalej na prawo, wchodzi się przez otwór czyli arkadę nisko wysklepioną do sieni, przy którym otworze drzwi niema. W tej sieni jest przepierzenie z muru z drzwiami pojedyńczemi stolarskiej roboty z tarcic na zawiasach i krukach z zaszczepką, haczykiem i skoblem żelaznym, w pierwszej połowie posadzka z cegły, w drugiej podłoga z tarcic z takimże pułapem. W tejże sieni jest jeszcze drugie przepierzenie z muru na kuchnię, do której drzwi z tarcic stolarskiej roboty na zawiasach i

[s. 4]

krukach żelaznych z zaszczepkach drewnianą. Nad drzwiami okno ze szkła białego, drobnego. Od podwórza okno na dwie kwatery odmykające się na zawiasach i krukach z zakrętką żelazną, 24 tafelek półćwiartkowych szkła białego mające. Krata zewnątrz drewniana. Kuchnia mała z kominem z kapką na żelaznym pręcie wspartą i piecykiem chlebowym oraz piecem ogrzewającym nowopostawionym z cegieł. Pułap z tarcic, podłoga w połowie z tarcic zupełnie stara, w drugiej części z tafel małych kamienia ciosowego. Stąd, wróciwszy do sionki śrzodkowej, wchodzi się do stan-

cji, teraz przez intendenta więzień zamieszkałej, do której drzwi pojedyńcze z tarczyc stolarskiej roboty na zawiasach i krukach z haczykiem i skoblami żelaznemi oraz zamkiem francuskim z kluczem i dwóma rączkami do ujęcia. W tej stancji jest przepierzenie z tarczyc stolarską robotą aż do pułapu dochodzące z drzwiami podwójnemi na zawiasach i krukach żelaznych z haczykiem i skoblami. Pułap na zakład ułożony. Podłoga z tarcic. Piec ordynaryjny z cegły stary, przy którym w przepierzeniu jest kawałek posadzki z kilkunastu tafel kamienia ciosanego ułożonej. Kominek szafiasty jeden. Okno od dziedzińca na dwie kwatery rozmykające się, z 6 tafel szkła białego w duże ćwiartki złożone, na zawiasach i krukach, w którym jedna szyba do otwierania urządzona. Okno drugie od wału, na dwie kwatery rozmykające się, z 6 szyb szkła jak pierwsze z zakrętką oraz kratą zewnątrz żelazną o ośmiu prętach. Ze stancij wracając przez sionkę wprost idzie się do izby bocznej na kaźnię czyli więzienie obróconej, do której drzwi pojedyńcze z tarcic stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z rączką a we środku z okienkiem drewnianym na zawiaskach do otwierania. Zawiasy urządzone wewnątrz do zamykania na zamek wiszący z probojami. Okno jedno z szyb szkła różnego z małą kwaterą na zawiaskach do odmykania. Kuchnia i piec ordynaryjny z cegły stare zupełnie. Pułap z tarcic. Posadzka w połowie z cegły, w drugiej z tarcic. Z tej izby wchodzi się do drugiej kaźni, ku dziedzińcowi obróconej, do której drzwi z tarcic stolarskiej roboty pojedyńcze na

żelaznych krukach i zawiasach z uszkami do zamków wiszących urządzonemi, z skoblami do tego oraz antabami żelaznemi do zakładania na drąg drewniany. W śrzodku jest okienko wyrżnięte do zamykania na zawiasach z zaszczepką i skoblem. Okno ze szkłem drobnym zmniejszone obmurowaniem z cegły z małą kratą żelazną o 6 prętach. Piec ordynaryjny z cegły. Pułap i podłoga z tarcic. Wracając nazad do sieni między kaźnią a stancją intendenta od dziedzińca zaczyna się

WIEŻA Z ZEGAREM massif murowana z cegły w kwadrat po 14 i pół łokci, a wysokości bez kopuły 50 łokci, a z kopułą 66 łokci polskich mająca. Nad bramą od dziedzińca zbudowana o pięciu kondygnacjach ze schodami aż do góry i rusztowaniem czyli pokładami

[s. 5]

drewnianymi przez czas zrujnowanemi. W kondygnacji pierwszej od dołu okien dwa ze strony dziedzińca, z których jedno ze szkłem drobnym. Posadzka z cegły. Drzwi stare na zawiasach i krukach żelaznych z dwoma zaszczepkami oraz probojami i klamką zepsutą, w dalszych trzech kondygnacjach na około jest po ośm okien czyli otworów bez żadnego zamknięcia, w ostatniej kondygnacji – okrągłe. W tej umieszczony jest wielki **zegar bijący** massif żelazny, do kilku centnarów wagi mieć mogący, ze wszystkimi kołami, trybami i walcami fundamentalnie zrobiony. Brakuje w nim niektórych prętów, wag i sztuki mającej związek

z młotami od dzwonów. Tablice cyferblatowe drewniane malowane zewnątrz wieży na cztery strony, z tych przy dwóch tylko są pręty od zegara wyprowadzone do obracania indexów za pomocą osobnej tryby i kół nad korpusem zegaru umieszczonych. Kupuła nieco już pochylona wewnątrz na wiązanie drewniane mocne, zewnątrz blachą żelazną przykryta, w której pod samym wierzchem znajduje się dzwon godzinowy z młotem, zaś kwadransowy /w remanentach wyszczególniony/ znajduje się w klasztorze bialskim Sióstr Miłosierdzia. Na wierzchu kopuły jest pręt żelazny, gdzie przedtem żelazny orzeł radziwiłłowski był osadzony. Ten zegar przez kilkanastoletnie zaniedbanie opuszczony znacznej reperacji potrzebuje.

Wartnia dla straży cywilnej i wojskowej nowopobudowana murowana, długości łokci szerokości , gontami kryta, do której wchodząc ganek o słupach drewnianych sześciu. Po lewej stronie ławki do siedzenia z przedziałami i poręczami znajdują się. Przechodząc przez ganek do sieni drzwi podwójne z tarcic stolarskiej roboty na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym i kluczem. Stolowanie i podłoga z tarcic. Z tych sieni w prawą stronę do izby pierwszej drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach z klamką slosak zapadającą. Stolowanie i podłoga z tarcic. Okien na półotwierających się z okuciem, każde o sztychach sześciu, dwa. Piec z kafel zielonych fizyczny, z drzwiczkami i juszkami żelaznemi, przy nim kominek szafiasty z zasłonką drewnianą. Po lewej stronie sieni wyżej opisanych izba druga do niej drzwi

pojedyńcze na zawiasach i krukach z klamką na slosak zapadającą. Stolowanie i podłoga z tarczyc. Piec taki sam jak w izbie pierwszej, przy nim kominek bez zasłonki znajduje się. Okno takież jak w izbie pierwszej jedne. Ławek stolarskiej roboty trzy.

Sklepy murowane z cegły za bramą w wałach, z tych pierwszy osobny wyższy pod schodami z podwórza do górnych mieszkań przy wieży prowadzącemi, wewnątrz długi 8, a szerokości 10 łokci z szyją wymurowaną nową. Dach nowy z gontów. Przy szyi drzwi na zawiasach i krukach, za temi przy sklepie drzwi ordynaryjne z tarcic na biegunach z zaszczepką, skoblem i probojem żelaznym, za bramą przy boku w wałach osobno sklepów murowanych trzy, ziemią pokrytych, do których wejście obłamane i zawalone ziemią. Jeden z

[s. 6]

tych od bramy samej oczyszczony w używaniu będący, do którego szyja opołami obłożona /zupełnie stare i pogniłe opoły/. Schody z cegły ułożone. Od wejścia drzwi pojedyńcze z tarcic na zawiasach i krukach z zaszczepką, skoblem i probojem żelaznym. Stąd wchodzi się do sklepu pierwszego oczyszczonego, długiego na 24, szerokiego 5 łokci zewnątrz, do którego drzwi pojedyńcze z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką i skoblem. Wracając do szyi przechodzi się z niej do sklepu drugiego i trzeciego, żadnych drzwiów nie mającego, wejścia do nich tak są zie-

mią zawalone, ze zaledwie do śrzodka z trudnością dostać się można. Z tych w porządku drugi ma długości 26, szerokości 8 łokci, wewnątrz zupełnie dobry, z końca od luftu górnego ziemią zasypany. Dalej przechodzi się znowu przez mały sklepik, służący za szyję do 3-go na słupie murowanym wspierającą się. Ten sklep z góry przez luft nieco ziemią jest zasypany, wewnątrz zupełnie dobry, cokolwiek przez opuszczenie zacieka z góry; długości wewnątrz 20, a szerokości 5 łokci. Osobno 3 sklepy, dwie pod samą bramą od wjazdu z dziedzińca zamurowane podług dawnego opisu. Od bramy postępując do oficyny w różnych kierunkach dają się postrzegać dawne jakieś fundamenta z cegły.

DZIEDZINIEC PAŁACOWY od bramy i wieży poczynający się, obszerny na 130 łokci z kroków długości, a 120 szerokości. Obwód jego zamykają: z jednej strony pałac z pawilonami, z drugiej i trzeciej oficyny, a z 4-ej ogrodzenie, które przedtem było w sztachety, teraz tylko pozostał mur wysoki na łokieć jeden z 35 słupami, z cegły murowanemi i otynkowanemi, zupełnie dobremi, grubości po łokci 11/2, odległości od siebie po łokci 3 i pół. Wierzchy tych słupów mianowicie ozdoby z wazonów czerwonych glinianych zupełnie popsute. W tem ogrodzeniu była brama, do której jest 4 kruki żelazne z słupach. W dziedzińcu dostrzegać się daje bruk z kamieni zupełnie ziemią pokryty.

PAŁAC DWUPIĘTROWY z dwoma od frontu pawilonami, 4-ma po rogach pięciokątnemi, a 2-ma z tyłu kwadratowemi

bastjonami, massif murowany z cegły dawnej, al fresco malowany, wewnątrz zupełnie opustoszały. Na piętrach przez zaciekanie we wszystkich sufitach i podłogach zniszczony oraz z tyłu przez zwalenie się narożnego bastjonu i znacznej części ściany poprzecznej nadrujnowany i z tej strony nowym zawaleniem grożący. Długości 56, szerokości 58, wysokości 66 łokci /podług dawnego opisu/. Bastjony na rożne po 6 łokci w pięciokąt, a tylne po 7 w kwadrat. Dachówką holenderską kryty /przeciekający/. Kopuły bastjonów blachą pobite stare. Kominów murowanych w górę nad dach wyprowadzonych na pałacu w bastjonach. Facjata w ozdoby rozmaite z insigniami armaturami w tynku wyrabianemi. W górze od szczytu z frontu i tyłu na przelot ma po 3 wielkie okna na wejściu z dziedzińca zniszczone.

[s. 7]

GANEK na czterech paludamentach i tyluż kolumnach z cegły murowanych wspierających się, na tych tynk częścią poodpadał, u góry sklepienie ma dobre. Przez śrzodek jego w górze przechodzą dwie wielkie sztaby żelaza, na których leży żebro wieloryba. Posadzka z cegły na kant w kostkę układana dobra.

W tym pałacu - **NA DOLE** z ganku wprost idąc **przedpokój pierwszy** przed salą duży, do którego drzwi stare podwójne stolarskiej roboty czerwone malowane na długich esowatych zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką,

skoblami i rączką do ujęcia drzwi oraz zamkiem francuskim zepsutym bez klucza. Drzwi te od wejścia z ganku ozdobione są czterema kolumnami z cegły i orłem u góry, z tynku wyrobionym. Próg z kamienia opocznego. Sklepienie z cegły w arkadach do ziemi dochodzących dobre. Posadzka z cegły na kant w kostkę układana dobra. Okien bez szkła dwa deskami zbite.

Z przedpokoju wprost postępując **Sala pierwsza** długości łokci 25, a szerokości 19 mająca, oknami na południe obrócona. Do niej drzwi podwójne z tarcic stolarskiej roboty na tafle popielato malowane na zawiasach francuskich bez zamka i dalszego okucia. Uszaki i próg dębowe dobre. Okno tylko jedno bez szkła, reszta rozwalone. Uszaki dębowe przy jednem oknie znajdują się. Mur od tej części, gdzie były okna, rozwalony. Ściany po malowaniu dawnem biało pobielone. Pieców kątowych w rogach od przedpokoju było dwa, oba rozwalone i rozebrane. Kominków rozwalonych szafiastych dwa, mozaiką zdobionych, która na gzymsach i po brzegach znacznie poobijana. Sufit gładki na pręty drewniane gwoździami żelaznemi do pułapu poobijane, sklepiony jeszcze niezły, w trzech miejscach trochę tylko nadpsuty, w którym są trzy haki żelazne do pająków. Posadzki żadnej niema.

Z tej sali na lewą rękę ku ogrodowi **pokój pierwszy** od ogrodu narożny zielono w szlaki różowe malowany, różno wzorowe rzucane biało rysy gipsowe mający, do którego

drzwiów niema. Okien od stawu dwa i od ogrodu dwa bez szkła deskami zabite. Sufit z cegły sklepiony. Tynk z malowidłem w znacznej części poodpadał. Posadzki żadnej niema. Kominek szafiasty jeden z mozaiką znacznie poobijaną. Piec równo ze ścianą jeden na dwa pokoje z kafli białych w niebieskie szlaki cały.

Z tego pokoju na stronie od stawu wchód do **alkowy pierwszej w bastjonie śrzodkowym** od tyłu będący. Drzwiów do niej ani kruków w uszakach niema. Drzwi drugie do wyjścia na ogród pojedyncze dębowe stolarskiej roboty z jedną tylko zawiasą żelazną i krukiem, zewnątrz zabite. Okno jedne bez szkła deskami zabite. Kominek szafiasty jeden, przy którym w murze szafka z dwoma policami bez drzwiczek. Sufit sklepiony dobry. Posadzka z tarcic stolarską robotą w kostkę taflami układana popsuta.

[s. 8]

Wróciwszy do pokoju pierwszego w rogu pałacu w bastjonie położonym od ogrodu **pokoik pierwszy** w pięciokąt niegdyś całkiem od góry do dołu lustrami był wykładany, do którego drzwiów niema. Okien dwa wielkich aż do dołu tarcicami dębowemi w uszakach stolarską robotą ofutrowanych bez szkła deskami zabite. Sufit obity tarcicami stolarską robotą od luster wydartych cały. Przy jednym oknie lamperja stolarskiej roboty również od luster niepopsuta, tylko kawałek jeden wyjęty od dołu. Kominek

szafiasty jeden rozbity i rozebrany. Posadzka w tafle układana i fornirowana - zupełnie popsuta.

Zwracając się ku dziedzińcowi **pokój drugi xiążęcy** najozdobniejszy, różowo w szlaki zielone dawniej malowany, różowo wzorowemi białemi rysami gipsowemi upiększony, które wraz z malowaniem dotąd nienaruszone zostają. W nim odprzepierzona **alkowa druga** ciemna pomiędzy pokojami ku sali położona. Ściana ją oddzielająca jest z drzewa tynkowana z dwoma oknami w górze owalnemi dla światła bez szkła. Prócz przepierzenia wzdłuż tegoż, a śrzodkiem pokoju jest przedział na sypialnię w poręcze na słupkach niskich z czterema kolumnami na podestałach dwoma od śrzodka i wejścia dużemi, a dwoma od ścian małemi. Ten przedział odpowiednie sufitowi w arkadę u góry nad kolumnami wyrobiony, malowaniem ozdobiony, ma z gipsu herby xiążęce. Kolumny z ławeczkami dwoma ją łączącemi i słupkami z drzewa, a podestale z cegły przykryte są mozaiką czarną, która na podestałach znacznie po rogach uszkodzona, a na jednej ławeczce całkiem obita. Drzwiów od tego pokoju niema. Zawiasy z uszaków wyjęte. Uszaki zaś dębowe dobre. Okien na ogród wychodzących trzy bez szkła deskami zabite. Ramy dębowe dobre pozostały. Piec w ścianie z kafli zielonych cały, kominek szafiasty jeden ozdobiony mozaiką obitą w znacznej części. Sufit z cegły sklepiony dobry, w nim dwa haki do pająków, a trzeci wyjęty. Posadzka była taflowa stolarskiej roboty, teraz niema, pokład spodowy zupełnie popsuty.

Do **przepierzenia czyli alkowy ciemnej** drzwi pojedyncze stolarskiej roboty w większej połowie do płótna zrobione bez zawias. W tej alkowie piec kaflowy od pierwszego pokoju wychodzący. Podłoga stara z tarcic. Stąd przechodzi się do **sionki pierwszej** przechodniej między pokojami ciemnej, do której drzwiów ani kruków w uszakach niema.

Drzwi drugie do **przedpokoju l-go** wiodące z tarcic stolarskiej roboty na zawiasach esowatych i krukach żelaznych bez zaniku. Pułap i podłoga z tarcic dobre.

Dalej **pokój trzeci od ganku** i dziedzińca położony, zielono w szlaki różowe malowany, do którego drzwi wchodowych niema. Kruki z uszaków wyjęte. Drzwi drugie do ganku wiodące podwójne stolarskiej roboty w tafle malowane na zawiasach francuskich w połowie zepsute, zamku i dalszego ukucia niema. Uszaki i próg z kamienia opocznego, boczny jeden słupek nadpsuty. Okien do dziedzińca obróconych bez szkła dwa, z których jedno dubeltowe

[s. 9]

było, deskami pozabijane. Ramy dębowe z krukami od zawias pozostały. Piec w ścianie z kafli białych w niebieskie szlaki malowanych z jedną kafla wybitą. Kominek szafiasty mozaiką ozdobiony, która jest nieco obita. Sufit sklepiony z cegły dobry, cokolwiek zaczyna zaciekać. Podłoga z tarcic w kostkę układana nadpsuta znacznie.

Stąd wchodzi się w **pokój czwarty narożny** od dziedzińca i ogrodu, podobnie jak wszystkie poprzedzające, zielono w szlaki różowe malowany, do którego drzwi niema i uszaki wydarte.

Drzwi drugie podwójne w rogu pałacu **do pawilonu** wiodące deskami zabite.

Trzecie drzwi podwójne dębowe stolarskiej roboty w tafle malowane na zawiasach francuskich nadpsutych bez zamka do **kuchenki** niegdyś byłej w rogu od ogrodu rozebranej prowadzące.

Drzwi czwarte wracając do **pokoju drugiego xiążęcego** wyjęte. Okien od dziedzińca i ogrodu dwa bez szkła deskami zabite. Ramy dębowe pozostały. Kominek w kącie szafiasty ozdobiony mozaiką nieco uszkodzoną. Piec biały z kafli od pokoju trzeciego przez ścianę dochodzący popsuty. Sufit sklepiony dobry, tynk tylko z malowaniem od zaciekania w połowie poodpadał. Posadzka w tafle kwadratowe stolarskiej roboty stara od zanikania gniła.

Powróciwszy do **sali** na prawą rękę w stronie ku dziedzińcowi tylnemu udając się do rogu pałacu **bastjonem zawalonego pokój piąty** narożny zielono w szlaki różowe malowany, do którego drzwi podwójne takoż zielone, a z sali popielato malowane na zawiasach francuskich bez zamka. Zasuwka u góry żelazna ordynaryjna jedna. Sklepienie z cegły w połowie rozwalone, podłoga całkiem

zrujnowana, sklepy pod nią zawalone i cegła rozebrana. Ta część pałacu jest zupełnie zrujnowana, albowiem prócz odłamania się murów z całym od góry aż do dołu narożnym bastjonem z tyłu jeszcze przystawione trzy **alkowy kredensowe** rozbite, a cegła rozebrana. Sklepy pod niemi będą zawalone;

sionka druga między pokojami przechodnia. W ścianie u góry od alkowy przyległej jest okno okrągłe bez szkła, do której drzwi podwójne stolarskiej roboty w tafle zielono malowane na zawiasach francuskich z zasuwką u dołu. Drzwi drugie podwójne większe do sali prowadzące stolarskiej roboty w tafle malowane na zawiasach francuskich z zasuwką u dołu. Sufit sklepiony z cegły dobry. Podłoga z tarcic stara;

Przez drzwi trzecie, z których tylko uszak dębowy pozostał, wchodzi się do **Pokoju szóstego** zielono niegdyś w szlaki różowe malowanego, w których okien bez szkła dwa. W tym pokoju jest ustęp mały od dziedzińca tylnego na **alkowę czwartą sypialną**, do której wejście otwarte z dwoma kolumnami mozaiką czarną pokrytemi ozdobione, z tych jedna znacznie obita. Okno jedne ma kwatery dolne deskami zabite, w górnych zaś z zawiaskami pozostałych jest tafla cała szkła białego arkuszowa jedna. Sufity, w pokoju z cegły sklepiony, w alkowie z tynku – dobre. Podłoga z tarcic stolarską robotą w kostkę okładana dobra. Piec w ścianie z kafli białych w

[s. 10]

kwiaty niebieskie dobry. Kominek szafiasty ozdobny mozaiką brzegami obitą.

Z tego pokoju zawracając się na lewą rękę ku dziedzińcowi tylnemu **alkowa piąta,** mająca wyjście na powyższy dziedziniec. Ściany biało pobielone, a sufit piaskowo malowany. Do tej drzwi podwójne stolarską robotą w tafle zielono malowane na zawiasach francuskich bez zamku z zasuwką jedną żelazną u góry Drzwi drugie były podwójne dawniej, teraz żadnych niema. Schodek do tych drzwiów, jakie były, z dziedzińca niema. W ścianach dwie framugi wyrobione jedna większa, a druga mniejsza. Kominek mały kątowy z kapką. Sufit z cegły sklepiony i podłoga z tarcic w kostkę układana stara.

Powracając nazad i postępując dalej ku dziedzińcowi pałacowemu **sionka trzecia** ciemna, pomiędzy pokojami przechodnia, do której od drzwiów pojedynczych uszak tylko z krukami pozostał. Sufit sklepiony i podłoga z tarcic dobre.

Na lewo w tej sionce **komórka** ciemna ze sklepieniem i podłogą dobrą. Drzwiów do niej prowadzących niema.

Idąc dalej przez sionkę **przedpokój 2-gi** mniejszy do ganku prowadzący, do którego drzwi niema, w uszakach tylko dwa kruki żelazne znajdują się. Drzwi drugie, podwójne,

do ganku wychodzące dębowe, stolarskiej roboty, w tafle na zawiasach francuskich, dobre, bez zamku i zasuwek. Okno od dziedzińca jedno, bez szkła, deskami zabite. Ramy dębowe. Sufit pod schodami górnemi przypadający pochyło sklepiony. Podłoga z tarcic dobra.

Na koniec **pokój siódmy** na dole, ostatni w samym rogu pałacu od pawilonu i dziedzińca położony, zielono w szlaki różowe malowany, do którego drzwi podwójne, dębowe, stolarskiej roboty, w tafle, na zawiasach francuskich, stare, bez zamka i zasuwek. Drzwi drugie, podwójne do pokoju, w pawilonie niegdyś chińskim malowaniem ozdobnego prowadzące, malowane na zawiasach francuskich w połowie wyłamane. Okien dwa na dziedziniec pałacowy i tylny wychodzących, bez szkła, deskami zabite; ramy przy nich dębowe. Kominek szafiasty mozaiką ozdobny zamurowany. Piec rozebrany. Sufit sklepiony z cegły, tynk na nim z malowaniem od zaciekania w większej części poodpadał. Podłoga z tarcic w kostkę układana stara.

NA PIERWSZYM PIĘTRZE z ganku dolnego na prawą stronę wchodzi się w **korytarz od schodów**; Drzwi na jedną niegdyś w dole, a dwie w górze kwatery rozmykające się, z uszakami dębowemi, na zawiasach esowatych i krukach, z zaszczepką i skoblami żelaznemi; Górne kwatery dębowe, a w miejscach dolnych dorobione drzwi ordynaryjne pojedyncze; Okno jedne z uszakami, w tarcice dębowe stolarskiej roboty wykładanemi, bez szkła, deskami zabite.

Sufit sklepiony nieco pęknięty. Posadzka wytarta. Stąd schody na górę w pierwszym załomie trepów drewnianych dobrych 15, na zakręcie takichże trepów 3 po obu stronach z posadzką ceglaną, w drugim załomie do piętra dochodzącym trepów 16.

Za temi schodami **korytarzyk na ganek**

[s. 11]

górny wychodzący, do którego od dziedzińca okno bez szkła. Postępując wprost **Ganek frontowy** od dziedzińca otwarty na czterech paludamentach i tyluż kolumnach z cegły. Z paludamentów śrzodkowych w górze do ściany sali przechodzą dwie sztaby żelaza. Sklepienie dobre z cegły. Posadzka wytarta. W tym ganku na lewą rękę drzwi do pobocznych pokojów zamurowane z uszakami gzymsem u góry, a pod tym orłem oraz progiem z kamienia opocznego.

Idąc wprost **sala druga wielka niegdyś teatralna**, śrzodkiem pałacu nad dolną salą położona, długości łokci 42, szerokości 19 mająca. Na suficie w różne wzory sztukaterje, to jest biusta, kupidyny, satyry, zwierzęta, ptaki, wazony, bukiety, wieńce i girlandy w guście starożytnym na tynku białym wyrabiane, okazale ozdobne, do której drzwi podwójne, dębowe, stolarskiej roboty, w tafle snycerską robotą na zawiasach esowatych i krukach, ze skoblem, i dwoma zasuwkami. Uszaki z gzymsem, a pod nim wytartym orłem oraz progiem z kamienia opocznego.

Okien do ganku dwa bez szkła. Dwa deskami zabite, przy jednym pozostałe ramy dębowe snycerskiej roboty, nad temi okno jedno w górze bez szkła. Z drugiej strony od stawu okien dużych cztery bez szkła, deskami zabite. Przy trzech z nich ramy dębowe pozostały. W górze dwa okna bez szkła owalne deskami zabite z ramami. Po bokach sali dwa takież okna owalne do pokojów bez szkła. Z tej sali do pokojów pobocznych z obu stron drzwiów z uszakami, gzymsami, a pod niemi orłami wyrytemi oraz progami z kamienia opocznego pięciu niema. Szóste po lewej ręce od proga dębowe pojedyncze stolarskiej roboty na zawiasach esowatych i krukach żelaznych popsute jedne z powyższych po prawej ręce od proga z dawna zamurowane w 2-ch na tejże stronie słupki boczne u uszaka i progu kamiennego wytarte, w trzecich kruki wyjęte. Kominków w ścianach pobocznych szafiastych marmurowych z kolumnami po bokach małemi gzymsami u dołu i u góry oraz na wierzchu herbami na marmurze wyrytemi dwa. Gzymsy marmurowe w obu kominkach przez zarysowanie się ścian popękały. Sufit sklepiony z cegły z sztukaterjami nieuszkodzony. Posadzka w dwóch częściach w tafle stolarskiej roboty, a w trzeciej z marmuru, teraz wydarta.

Z tej sali na lewą rękę od progu **sionka ciemna** pomiędzy salą a pokojami przechodnia. Sklepienie ma dobre, podłogę zrujnowaną.

Za nią **pokój pierwszy**, do którego drzwiów niema, kruki z uszaków wyjęte. Okien od dziedzińca dwa bez szkła, deskami zabite. Ramy pozostały. Piec rozbity i rozebrany. Sufit od zaciekania zgniły i opadły. Posadzka z tafel stolarskiej roboty zrujnowana i zgniła.

Dalej **pokój drugi narożny** od dziedzińca i ogrodu, do którego drzwiów niema, z uszaków dębowych kruki wyjęte. Drugich drzwiów do pawilonu podobnież niema, uszak dębowy z jednej strony oddarty z krukami. Okien od dziedzińca l, od ogrodu 2, bez szkła – deskami zabite, ramy dębowe zostały. Sufit na tynk zarzucany przez

[s. 12]

zaciekanie zgnił i zawalił się. Posadzka była kamienna niegdyś, teraz niema. Piec rozbity i rozebrany.

Obracając się ku ogrodowi **pokój trzeci z galerią obrazów**. Drzwiów z pokoju drugiego prowadzących niema. Uszaki z gzymsem, a pod nim orłem wyrobionym oraz progiem marmurowemi – całe. Także uszaki w drzwiach do pokoju następnego wiodących z progiem i gzymsem wydarte. Okien od ogrodu trzy bez szkła, deskami zabite. Ramy dębowe pozostały. Kominek szafiasty przy progu od sali w całym pałacu najozdobniejszy z gzymsami u dołu i góry słupkami sztuką snycerską obrabianemi i herbem na wierzchu z extra pięknego marmuru nieuszkodzony. Facjata jego w owalu ma wyryty na marmurze szczytny łaciński napis

taki: *Tempori na (sic!) Credideris*. Sufit z tarcic stolarską robotą, w którym owal duży z tynku opadły, po rogach zaś obiciem był pokryty, zgnił zupełnie. Na ścianach pozostały niektóre lisztwy, gdzie były obrazy. W bocznej ścianie od pokoju drugiego jest framuga duża, w której w równej od siebie odległości cztery dziury wyłamane, z czego jest domysł, ze tam były jakieś marmury, które wydarto. Posadzka była z kamienia ciosowego, teraz niema.

Dalej **pokój czwarty narożny**. W nim okien od ogrodu dwa, od stawu dwa bez szkła - deskami zabite, z których troje było dubeltowych i ramy dębowe pozostały lecz znacznie uszkodzone. Kominek kątowy jeden z kapką marmurową oraz marmurem wykładany, w drugim szafiastym marmury wydarte. Piec rozbity i rozebrany. Między piecem a kominkiem szafiastym jest w ścianie framuga ze wszystkiego obdarta. Framuga druga obok nad piecem tabliczkami gipsowemi była wykładana, i to wydarto. Sufit z tarcic stolarską robotą był pokryty obiciem na płótnie malowanym przez czas zniszczony. Połowa większa tego sufitu przez zaciekanie zgniła i zawaliła się. Po ścianach w górze naokoło oraz w ścianie całej od wschodu z sali śrzodkowej niemniej w poprzek od tegoż wchodu jest lamperja drewniana malowana w pozłacane ramy u dołu popsuta. Posadzka w tafle kwadratowe stolarskiej roboty stara i zdezelowana.

Na boku **alkowa pierwsza w pięciokąt w bastjonie** narożnym od ogrodu i stawu położonym, do której wejście obszerne i otwarte. Okien bez szkła dwa deskami zabite. Sufit sklepiony z cegły dobry z chińskim malowaniem małe uszkodzony. Lamperje u dołu i po ścianach z malowaniem na płótnie zniszczone. Posadzka kamienna wytarta.

Wróciwszy do pokoju czwartego następnie wchodzi się do **alkowy drugiej w bastjonie śrzodkowym** od stawu położony, do której przejście przez dwoje drzwiów wyjętych z krukami, uszaki dębowe dobre. Drzwi małe jedne stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych do podwórza wydające się. Okno jedne bez szkła, deskami zabite. Ramy dębowe dobre. Pułap i podłoga zrujnowane.

Postępując do sali i z niej postępując na prawą rękę od stawu i tylnego dziedzińca **pokój piąty w rogu** z ścianami, podłogą i pułapem przy zawalonym bastjonie

[s. 13]

załamany. Okno pozostało jedno bez szkła. Sufit z tarcic. Przy tym pokoju była **alkowa 3-cia,** lecz i ta razem z murem walącym się zawaliła się.

Zwróciwszy się na powrót przez pokój przez pokój piąty wchodzi się w **pokój szósty obszerny,** do którego drzwiów niema. Uszaki dębowe dobre. Drzwi drugie do pokoju następującego zamurowane z uszakami dębowemi. Okien

od dziedzińca tylnego trzy bez szkła deskami zabite. Ramy dębowe dobre. Piec z kominkiem z kapką rozbite i rozebrane. Pułap i podłoga z tarcic wydarte.

Powróciwszy nazad przed salę i ganek ponad schodami, wprost idąc **pokój siódmy narożny** z frontu od dziedzińca i oficyny, do którego drzwi podwójne stolarskiej roboty na zawiasach esowatych i krukach z zamkiem francuskim i kluczem oraz zaszczepką, skoblami rączką żelaznymi. Okien dwa bez szkła, w trzecim szkła białego na kit wprawianego pozostało tafel całych trzy arkuszowych i rozbitych dwie deskami przekładane. Ramy dębowe dobre. W pół tego pokoju jest przepierzenie z tarcic bez drzwiów. Kominek kątowy z kapką dobry. Piec rozbity i rozebrany. Sufit od zaciekania w części opadły, z belkami załamał się. Podłoga z tarcic.

NA DRUGIM PIĘTRZE

Z korytarza pierwszego piętra schody podobnie, jak poprzedzające z załomem o 34 trepach dobrych. Na zawrocie i w górze na końcu posadzka ceglana. Okno przeciw schodów owalne niewielkie, bez szkła i ram.

Na **kurytarzyk** wstępuje się po trzech trepach drewnianych, gdzie okno przeciw schodów pod szczyt wiodących owalne bez szkła, i ram. Sklepienie i posadzka z cegły.

Stąd wchodzi się w **ganek frontowy** od dziedzińca otwarty o czterech paludamentach z cegły, do którego drzwiów nie ma. Uszaki dębowe dobre. Sklepienie dobre. Przeciw tego ganku śrzodkiem pałacu nad salą drugą pierwszego piętra niema żadnych pokojów, w dalszej tylko trzeciej kondygnacji pod strych doprowadzonej jest jeden i ostatni **wielki salon**, który się niżej w porządku opisania wyszczególni.

Postępując gankiem wzdłuż na lewą stronę od ogrodu **pokój pierwszy**, do którego drzwiów niema. Uszaki dębowe dobre. Okien od dziedzińca, jak wszystkie na tym piętrze, owalnych niewielkich dwa bez szkła i ram. Pułap i podłoga z tarcic wydarte.

Pokój drugi za poprzedzający narożny, od dziedzińca i pawilonu w ogród wchodzącego. Drzwiów do niego niema. Uszaki dębowe dobre. Drzwiów drugich do pawilonu podobnież niema. Okien owalnych trzy bez szkła, przy jednych tylko są ramy. Pułap i podłoga z tarcic wydarte. Belki w podłodze zgniły, załamaniem się grożą.

Przechodząc w **bastjon frontowy** narożny od dziedzińca i ogrodu **alkowa pierwsza** w pięciokąt. W niej okien bez szkła dwa. Pułap z tarcic zrujnowany. Posadzka z cegły. Stąd otwór wymurowany pod dach pawilonu.

Nad tą alkową w **górze ostatnia bastjonu kondygnacja** pod kopułą znikąd niedostępna bez pułapu i podłogi, ma okien kwadratowych

[s. 14]

cztery bez szkła.

Dalej **pokój trzeci** od ogrodu. Drzwiów do niego niema. Uszaki dębowe boczne z progiem wydarte. Okien owalnych trzy bez szkła i ram. Piec rozebrany, a kominek szafiasty zamurowany. Pułap i podłoga z tarcic wydarte. Podłoga przez zaciekanie zgniła i w większej części opadła.

Pokój czwarty narożny. Drzwiów do niego niema. Okien owalnych bez szkła cztery, deskami pozakładane. Piec rozebrany. Kominek zamurowany. Pułap i podłoga z tarcic wydarte. Ten pokój zupełnie zrujnowany i niedostępny dla zawalenia się i powypadania belków, a to przez zarysowanie się i ustąpienie tylnej ściany, pałacu.

Stąd wejście do **alkowy drugiej w bastjonie** narożnym w pięciokąt od ogrodu i stawu będącym. Wejście otwarte bez drzwiów. Okien owalnych trzy bez szkła. Pułap z tarcic zrujnowany.

Nad tą alkową w górze ostatnia w bastjonie **kondygnacja pod kopułą** niedostępna, bez drzwiów, podłogi i pułapu. Okien kwadratowych cztery bez szkła.

Wracając z alkowy przez pokój czwarty wchodzi się do **alkowy trzeciej w bastjonie** tylnym, śrzodkowym będącej. Drzwiów niema, okno jedne bez szkła, pułap i podłoga zrujnowane.

Powróciwszy nazad przez wszystkie cztery pokoje wyżej opisane wprost gankiem i korytarzem nad schody po prawej stronie **pokój piąty narożny** od oficyn i dziedzińca zrujnowany zupełnie. Pułap i podłoga wydarte. Belki dolne i górne przez wygnicie pozałamywały się, a do bastjonu narożnego wcale dostać się nie można. Drzwiów niema. Okien owalnych trzy bez szkła.

W rogu tego pokoju **alkowa 4-ta w bastjonie** w pięciokąt jak zdała dojrzeć można. Drzwiów niema. Okien owalnych bez szkła dwa. Pułap zrujnowany. Posadzka z cegły.

W górze nad tą alkową ostatnia w bastjonie **kondygnacja pod kopułą** nieprzystępna znikąd. Podłogi i pułapu niema. W niej okien kwadratowych bez szkła cztery.

Wróciwszy przez pokój piąty, idzie się w **pokój szósty** od dziedzińca tylnego położony. Drzwiów do niego niema. Uszaki dębowe dobre. Okien owalnych trzy bez szkła i ram. Piec rozebrany. Kominek szafiasty zamurowany. Pułap i podłoga z tarcic wydarte, a podłoga z wierzchu i ze spodu tak zgniła, że już chodzić nie można.

Na koniec **pokój siódmy** i ostatni, do którego z poprzedzającego tylko po belkach dostać się można w rogu od kuchni z ścianami, dachem, sufitem i podłogą wyłamany i zapadły. Okien pozostałych dwa bez szkła, deskami zabite. Drzwiów niema i uszaki wydarte. Kominek szafiasty zamurowany.

Piec rozebrany. Pułap i podłoga w części niezałamanej wydarte.

Z tego pokoju wejścia do ostatniej **piątej na górze alkowy**, w bastjonie środkowym będącej. Okno jedne owalne, drugie kwadratowe bez szkła. Drzwiów niema. Pułap i podłoga z tarcic – wydarte.

[s. 15]

POD STRYCHEM

Powróciwszy nazad do korytarza i ganku frontowego, wstępuje się na **schody** pod strych prowadzące w pierwszym załomie o 15, w drugim i ostatnim o 10 trepach drewnianych już nadpsutych.

Z tych idzie się w **salon trzeci największy** przez całą długość pałacu i śrzodkiem jego przechodzący niemieszkalny bez żadnego ganku i kurytarza z boków tylko z pod dachu ma po końcach narożne wejścia, z których przy jednem tylko są uszaki. Z końca od tyłu nad temi otworami są z wierzchu po jednej i drugiej stronie większe otwory kwadratowe, uszaki mające. Okien na przelot z frontu i z tyłu w obu facjatach największych w całym pałacu po trzy bez szkła. Ściany tego salonu aż pod ostatni prawie szczyt wyniesione służą za podporę dachu, który niżej poza ścianami ma wiązanie z drzewa nieznacznie rujnujące się. Pułap i podłoga w salonie z tarcic wydarte. Schodki

do kominów pomiędzy wiązaniem dachu zrujnowane i niedostępne.

PAWILONY Z 1-EM PIĘTREM od frontu pałacu w tymże łączące się na arkadach murowanych z cegły po obu stronach jednakowych kształtem długości po 45, a szerokości po 8 łokci z przystawą w końcu prawego pawilonu od pałacu do ogrodu w poprzek dziedzińca 8 długą, 6 łokci szeroką, a przy niej kloaką w kwadrat po 8 łokci. Dach płaski z frontu dachówką holenderską, z tyłu gontami kryty; pokrycie z gontów stare. Po końcach obu pawilonów kominów nad dach wyprowadzonych dwa i kopuły małe.

Z tych **PAWILON PIERWSZY** z prawej strony pałacu od ogrodu na dole. Wychodząc z pokoju pałacowego na dole pod Nr. 4 opisanego w bastjonie pokój 5-kątny niegdyś chińskim malowaniem ozdobnym, dzisiaj ślady są tylko. Okno jedne na dziedziniec bez szkła z murem u spodu wyłanianym.

Drzwi do **kuchenki pobocznej** rozebranej w tyle z kominkiem i ścianą wyłamane.

Drzwi drugich **do pawilonu** podobnież niema. Sufit sklepiony, podłoga wydarta.

Dalej **kurytarz** przez cały pawilon, którego ściany podłużne w arkadach na paludamentach sześciu z cegły po obu stronach o pięciu łokci od siebie odległych w przedziałach

między niemi 7 od frontu, w których okna były wielkie, teraz są bez szkła i ram. Lamperje stolarskie roboty zielono malowane pogniłe na takichże słupach toczonych. Przedziały z tyłu zakładane oforsztowaniem stolarskiej roboty. Paludamenta u góry związane sześciu sztabami żelaznemi. Sufit sklepiony dobry. Podłoga wydarta.

W końcu kurytarza **alkowa**, do której drzwiów niema. Uszaki dębowe dobre. Okno jedne do ogrodu bez szkła i ram. Kominek kątowy rozbity. Sklepienie dobre. Podłoga wydarta.

Z tej alkowy idzie się do **sionki** w przystawie pawilonu na kloakę zrobionej, w której schody na górę prowadzące wydarte. Drzwiów niema. Uszaki dębowe dobre. Okno jedne bez szkła i ram, drugie zamurowane bez szkła. Ramy

[s. 16]

pozostały. Tenże pawilon pierwszy na piętrze. Wychodząc z pokoju pałacowego na pierwszym piętrze od ogrodu i dziedzińca narożnego po n-rem 2 opisanego w bastjonie **pokój pięciokątny,** w którym okien dwa bez szkła deskami i staremi drzwiami zabite. Sklepienie z cegły dobre. Posadzka kamienna wydarta.

Dalej **kurytarz** długi przez cały pawilon, w którym z obu stron jest 6 okien wąskich wysokich bez szkła. Drzwiów nie masz, które z korytarza ozdobione są przy uszakach w górze

armaturami i gzymsami. Drzwi drugie z końca kurytarza podobnież ozdobione, których nie masz. Po ścianach wzdłuż kurytarza biusta rozmaite w popiersiach z gipsu robione, których 9 potłuczone, a 3 trochę calsze. Sufit z tarcic stolarską robotą gwoździami żelaznemi przybijany od zaciekania w części zrujnowany. Podłoga wydarta.

W końcu kurytarza **alkowa,** do której wejście otwarte wymurowane. Okno od ogrodu jedne bez szkła, deskami zabite. W górze kopuła okrągła ze sklepieniem pękniętym. Podłoga wydarta.

Z tej alkowy wchód do **sionki** załomu na kloakę zrobionego. Drzwi deskami zabite. Drugich drzwi do kloaki podobnież niema. Uszaki dębowe dobre. Okien dwa bez szkła. Sufit zrujnowany. Podłoga wydarta. Z tyłu za ścianą z piętra do dołu była kloaka tarcicami oforsztowana, teraz rozebrana. Daszek z gontem stary.

PAWILON 2-GI z lewej strony pałacu od oficyny. Na dole wychodząc z pokoju pałacowego narożnego pod Nr. 7, na dole opisanego w bastjonie, pokój 5-kątny niegdyś chińskim malowaniem ozdobny. W nim okno jedno bez szkła, deskami zabite zewnętrznym ramy dębowe znajdują się, a w górze dwie kwatery ze szkłem białym o 12 taflach półćwiartkowych na kit wprawionych. Drzwi do pawilonu z jedną tylko połową na ordynaryjnych zawiasach, z lamperją malowaną i oknem w górze bez szkła. Sufit sklepiony

dobry, malowidła w nim popsute. Podłoga stara z tarcic w kostkę układana, zupełnie pogniła. Kominek szafiasty z blachą, a przy niej drutem żelaznym rozbity.

Dalej idąc, **kurytarz** przez cały pawilon do **oficyny**, w którym od wejścia przepierzenie zielono malowane z drzwiami, wielkimi, niegdyś będącemi, których teraz niema. Podłoga w tem przepierzeniu z tarcic. Nad drzwiami we środku kurytarza okno duże w półkole bez szkła i żadnej połowy ram. Ściany podłużno podobnie, jak w pawilonie pierwszym w arkady, na sześciu z jednej i tyluż z drugiej strony paludamentach, 5 łokci od siebie odległych, w przedziałach między niemi, 7-miu od frontu a 5-ciu z tyłu, były okna duże teraz bez szkła, deskami i staremi drzwiami pozabijane, w lamperjach z drzewa, stolarskiej roboty malowanych i na takichże słupkach toczonych. Dwa z tych przedziałów przeforsztowane tarcicami, we wszystkich zaś czternastu przedziałach nad pominionemi oknami były okna w półkole, ze szkłem białym, którego teraz tylko 40 tafel arkuszowych znajduje się. Paludamenta u góry związane są w poprzek sześci (...) sztabami żelaza. Sufit

[s. 17]

sklepiony dobry, od pałacu tylko narysowany, w którym ków żelaznych do pająków siedm znajduje się. Podłoga w pierwszej połowie wydarta, w drugiej posadzka z cegły w części wydarta. Drzwi do wyjścia na dziedziniec tylny

podwójne, stolarskiej roboty na zawiasach, i krukach żelaznych z haczykiem. Drzwi drugie pojedyncze na zawiasach i krukach z zaszczepką żelazną oraz zamkiem wiszącym i kluczem. W końcu kurytarza dorobione jest przepierzenie ordynaryjne z tarcic przez lokatorów oficyny, na spiżarnię użyte, gdzie podłoga w połowie z tarcic a pół oryginalna.

W przejściu do oficyny **sionka,** z otworem na drzwi szerokiem. Podłoga z tarcic w kotkę stara. Sufit sklepiony. Dalej wchód do oficyny, która się poniżej opisze.

Tenże **pawilon drugi na piętrze**. Wychodząc z pokoju pałacowego na 1-szem narożnego od oficyn pod Nr. 7-ym opisanego, w bastjonie pokój 5-kątny, w którym okien dwa z ramami, a w niej trzy tafel arkuszowych szkła białego na kit wprawionego, deskami zabite.

Do **galerji w pawilonie** drzwi podwójne, stolarskiej roboty, w tafle zielone malowane, z pozłacanymi brzegami, na zawiasach esowatych i krukach żelaznych, również pozłacanych, z zasuwkami u dołu i u góry żelaznemi, zupełnie jeszcze dobre tylko zamku niema. Sufit sklepiony porysowany i nieco rozbity. Podłoga z tarcic.

Dalej idzie się do **galerji**. Okien z obu stron sześć wysokich po 5 łokci, a wąskie tylko na l i 1/2, deskami zabite. Zostaje w nich teraz szkła białego tafel arkuszowych całych dziesięć. W końcu galerji od oficyny nad szafą malowany orzeł czarny w niebieskim polu z armaturami, gdzie w ścianie

ukryte **drzwi do oficyny**. Sufit z tarcic heblowanych, goździami żelaznemi przybijanych. Podłoga z tarcic. Naokoło ściany od spodu lamperje stolarskiej roboty, zielono malowane, z pozłacanemi brzegami, nad któremi szaf wielkich w framugach 8 szerokości 4 i 1/2, wysokości po 6 i 1/2 całych ze szkłem u góry owalnych i tamże na dwie kwatery rozmykających się, a u dołu na dwie także kwatery do odsuwania, w czterech szafach dolnych kwater niema, w pozostałych zaś czterech jest szkła białego w każdej po 48, w ogóle tafel ćwiartkowych 191 (z tych jedna rozbita). Osobno od dalszych szaf rozebranych było 10 tafel teraz tych niema. W kwaterach owalnych w górze na wszystkich ośmiu powyższych szafach, w każdej po 14, w ogóle tafel długich półarkuszowych 112. Pomiędzy szafami wielkiemi wklęsłymi jest szaf mniejszych wypukłych całych 12 i 1/2, i 1 i 1/2 wydarte szerokości po łokci wysokości 4 podobnie jak powyższe malowane, ze szkłem w tafle mniejsze pół arkuszowe, każda na dwie kwatery do zasuwania. Tych wszystkich kwater w ogóle 28 niema, boczne tylko szkło na wypukłości szaf w jeden rząd tafel po 6 sztuk pozostało, którego jest tafel 126, przy jedenastu z tych szaf są u spodu drzwiczki zielono malowane z pozłacanemi brzegami, na zawiasach mosiężnych, na dwoje rozmykające się, niema tylko zaników i 4-ch zawiasek.

Za szafami w końcu drzwi

[s. 18]

ukryte, teraz przy wejściu szafy odsłoni one, pojedyncze zabite, prowadzące do **pokoiku ostatniego w pawilonie okrągłego**, mającego okno w murze otwarte. Sufit sklepiony dobry, a podłogi wydarte.

Stamtąd **schodami** rozebranemi zstępuje się w dół do **sionki**, w której okienko jedno bez szkła, pułapu nie ma. Posadzka z cegły. Drzwi prowadzące pod strych oficyny na dół, ordynaryjne na zawiasach żelaznych.

SKLEPY POD PAŁACEM. Z tyłu od stawu było dużych 7, z tych cztery zawalonych, dzielą się na dwie części. W pierwszym oddziale było 3 w zawalonym rogu pałacu 2-go oddziału z 4-ma sklepami. Drzwi deskami zabite, wszystkie te salony pozostałe są porządnie wymurowane. Dla dochodzenia jednak wody ze stawu, do użycia nie są zdatne. Za sklepami aż do drugiego końca pałacu pod spodem tegoż są kurytarze sklepione, w części pozawalane, do palenia w piecach pałacowych, wyjście do nich z dziedzińca ziemią zawalono.

POD PAWILONEM DRUGIM, od oficyny położonym, **sklepów** małych 3, w sklepieniach murowanych, przez lokatorów porobione. Do których drzwiów ordynaryjnych troje na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepkami i skoblami.

Bramka w sklepieniu pod pawilonem drugim do przejścia z dziedzińca pałacowego na tylny otwarta, bez żadnego zamknięcia. **Oficyny pierwsza długa** od pawilonu pałacowego z lewej strony wzdłuż dziedzińca ku bramie rozciągająca się a z oficyną drugą poprzeczną, pałacowi przeciwległą pod kątem prostym stykają się. Massyf murowana z cegły długości 204, a szerokości 24 łokci mająca, z przystawą od bramy na dwa pokoiki, 6 łokci długą, niską. Dach płaski gontami kryty. Nad oknami od frontu osobny okap na gzymsie we dwa rzędy dachówki holenderki. Cały front ma kolumnady pomiędzy oknami i nad gzymsem na murze wyrabiane. Kominów murowanych z cegły i nad dach w górę wyprowadzonych, pod okapem i z frontu od dziedzińca. Bruk z kamieni na jeden łokieć szerokości, przy którym posadzka we dwa rzędy. Tafel z kamienia ciosowego na trotuar ułożona przez 2/3 części długości oficyny rozciągają się, tafle miejscami popsute. Cała oficyna z frontu i z tyłu otynkowana, w małej tylko części tylnej, od studni i kuchni tynku niema. Ta oficyna ma 5 części nierównie podzielona 4 od frontu kurytarzami, z których trzy przechodnie.

Oddział I od kuchni i pawilonu pałacowego, z końca do kurytarza frontowego 1-go rozciągający się, w nim z tyłu od kuchni kurytarz osobny, w podłużnej linji oficyny śrzodkiem między pokojami przechodzący. Do którego drzwi podwójnej stolarskiej roboty na zawiasach esowatych i krukach żelaznych z klamką i antabami do zasuwania wewnątrz na drąg. W górze jest okienko podługowate ze szkła

białego w 8 tafel półćwiartkowych. W tym kurytarzu do pieców drzwiczki jedne stolarskiej roboty na zawiasach esowatych i krukach

[s. 19]

żelaznych z haczykami, przy drugim piecu blacha żelazna znajduje się. Pułap z tarcic. Posadzka z cegły. Od wejścia na prawo pokój pierwszy narożny od pałacu i kuchni, do którego drzwi podwójne stolarskiej roboty na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z klamką, zasuwkami u dołu i góry oraz z zamkiem francuskim bez kluczy. Okien od pałacu, jedno od kuchni dwa dubeltowych, to jest wewnątrz i zewnątrz muru, na dwie kwatery rozmykających się, po sześć tafel szkła białego arkuszowych na kit oprawnych. Wewnętrzne okna na zawiasach francuskich, przy dwóch z nich zakrętki, a przy pierwszym zasuwki u dołu i u góry oraz zaszczepki długie, szyb 2 pękniętych. Zewnętrzne goździami przybite. Sufit z tynku. Podłoga z tarcic. Piec ordynaryjny 1 na dwa pokoje z kafli białych na postumencie drewnianym stolarskiej roboty, pod spodem tafle z kamienia ciosowego. Pokój drugi ku pawilonowi pałacowemu gdzie teraz jest kuchnia do którego drzwi z poprzedzającego prowadzące, podwójne stolarskiej roboty, biało malowane na zawiasach esowatych i krukach żelaznych z zasuwkami u dołu i u góry. Zamkiem małym wnętrznym bez klucza i haczykami oraz probojami. Drzwi długie do wyjścia na kurytarz pojedyńczo na zawiasach i krukach stolarskiej roboty, biało malowane z zamkiem

wnętrznym i kluczem oraz klamką. Okno jedno od pałacu dubeltowe wewnątrz i zewnątrz po 6 tafel arkuszowych szkła białego na kit oprawionego mające na dwie kwatery rozmykające się, wewnętrzne z okowem i zaszczepkami długiemi dwoma. Szyb zbitych trzy. W środku między oknem wewnętrznym i zewnętrznym krata żelazna o 9-ciu prętach. Piec ordynaryjną robotą chlebowy z cegły o kominek z kapką. Sufit tynkowany, podłoga stara. Wróciwszy do kurytarza postępując dalej sionka ciemna, między pokojami tej części oficyny, przechodnia do której z kurytarza drzwi do połowy większej szklane, podwójne, stolarską robotą na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z zasuwkami u dołu i u góry oraz klamką i probojami. Szkła białego w tych drzwiach jest tafel półćwiartkowych 16 na kit wprawionych, z których dwie zbite. Pułap i podłoga z tarcic, w ścianie od dołu drzwi do pieca jak wyżej opisało znajdują się z tej sionki na lewo pokój trzeci mały z tylnej strony oficyny, do niego drzwi podwójne filongowe, biało malowane, na zawiasach francuskich z zasuwkami u dołu i góry żelaznemi oraz zamkiem wnętrznym francuskim a przy nim rączkami do ujęcia i kluczem. Okienko nad temi drzwiami podługowate z 5-ciu tafelek szkła oraz z tyluż prętami żelaznemi. Okno od stajni dubeltowe jedno z okowem, wewnętrzne, obydwa zaś po ośm tafel szkła białego na dwie kwatery rozmykające się, całe, szyby arkuszowe. Piec jeden na dwa pokoje stary, reperacje potrzebne. Sufit tynkowany, podłoga z tarcic. Dalej pokój mały 4-ty do któ-

rego drzwi podwójne stolarskiej roboty, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z zasuwkami u dołu i góry,

[s. 20]

z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem. Okien od tylnego dziedzińca dwa dubeltowe na dwie kwatery rozmykające się, po ośm tafel arkuszowych szkła białego, wewnętrzne z okowem. Szyby wszystkie całe. Sufit tynkowany, podłoga z tarcic froterowana. Następnie pokój 5-ty, duży, bawialny od dziedzińca pałacowego, do niego drzwi podwójne filongowe na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Drugie drzwi do dalszych mieszkań prowadzące zamurowane. Okien dużych dubeltowych na dwie kwatery rozmykających się dwa z szkła białego. Wewnętrzne po ośm tafel arkuszowych na kit wprawianych na zawiasach mosiężnych francuskich z sufryglami żelaznemi a przy tych gałkami mosiężnemi u dołu i góry. Zewnętrzne także po 8 szyb arkuszowych mają. Okienic wewnątrz długich, stolarskiej roboty, składanych na zawieszkach w framugach muru dwie. Sufit tynkowany na około malowany. Szlak w liścia makowe, takimże kolorem. Posadzka dębowa, stolarskiej roboty w małe kafle kwadratowe, froterowana. Piec w ścianie z kafli białych od dalszych mieszkań dochodzący. Kominek w kącie szafiasty z blachą żelazną, lamperją z drzewa snycerskiej roboty, biało malowaną ozdobny, niemniej w facjacie malowaniem koloru makowego a w środku tego geniuszem a amorkiem. Przed kominem w podłodze

tafel kamienia ciosowego 5, przed piecem 3. Stąd przez pokoje 4-ty i 3-ci idąc wprost do pokoju sypialnego, gdzie dawniej była kuchnia. Do niego drzwi podwójne, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym. Francuskim i kluczem z zasuwkami w górze i u dołu, żelaznemi. Piec z kafel białych z drzwiczkami i uszkami żelaznemi. Sufit tynkowany, podłoga z tarcic nowa. Drzwi od kurytarza zamurowane. Okien trzy, wszystkie dubeltowe zewnętrzne po 8 tafel a środkowo po 6 szyb wielkich szkła białego mające na dwie kwatery rozmykające się, szyby całe. Zewnętrzne okno jedno w składzie pałacowym, tamże opisane i remmanentem podane, a dwa z okien pałacowych w składzie będących wzięte, które się tu zapisują. Stąd powróciwszy przez pokój trzeci do sionki, z tejże do sklepu pod pawilonem będącego już wyżej opisanego. Drzwi na szyi murowanej leżące podwójne na zawiaskach i krukach żelaznych z zaszczepką i skoblami, za któremi schodki w dół o dwóch trepach. Nad temi drzwiami, wstąpiwszy po czterech trepach z cegły, schody na górę o 10 trepach, tarcicami przy których drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką i probojami. W oszalowaniu okienko z dwóch tafel szkła białego, w ścianie przy tychże drzwiach od schodów drzwi osobne podwójne na zawiasach i krukach żelaznych, z zaszczepką i skoblami, prowadzące do pawilonu pałacowego oficyną z pałacem łączącego wyżej już opisanego, za któremi drzwiami spiżarnia

odgrodzona tarcicami. **Ten lokal zajmuje podsędek kryminalny W.**

[s. 21]

Kłodnicki. Wyszedłszy od dziedzińca, udając się w tył oficyny od stajni do następnych mieszkań, w tymże pierwszym oddziale kurytarzyków dwa, z których w pierwszym w porządku drzwi pojedyńcze, stare, na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką, zaszczepką, probojami i skoblami od rygla żelaznemi. Nad drzwiami okienko bez szkła, sufit z cegły, sklepienie w końcu kurytarzyka, zakończone arkadą. Za tą komin idący w górę, do którego się lufta od pieców schodzą. Przy jednym z tych blacha żelazna na kruczkach. W załomie na prawo ciemny maleńki kurytarzyk również do pieców wchodzą. Posadzka w obydwóch z cegły popsuta. Od wejścia po prawej ręce stancja 1-sza, do której drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty, na trzech zawiasach i krukach żelaznych z zamkiem francuskim bez klucza, oraz dwoma zaszczepkami u dołu i u góry ze skoblami. Okien niewielkich od stajni dwa /nowe przez Rząd zrobione z okuciem/, zewnątrz do połowy od spodu zamurowane z kratami żelaznemi po ośm prętów od góry. Piec ordynaryjny z cegły, stary zupełnie, sufit tynkowany w część opadły, podłoga z tarcic stara. Po lewej stronie kurytarzyka **stancja druga**, do której drzwi nowe, pojedyńcze, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z trzema zaszczepkami i tyluż skoblami i probojami. Okno jedne w połowie od spodu zamurowane ma dwie kwatery z okowem,

a w nich szkła białego nierównego tefel półćwiartkowych 14 z furtką do otwierania z kratą żelazną o 10 prętach. Piec ordynaryjny z cegieł zupełnie stary, reporacji potrzebuje. Sufit tynkowany w części opadły. Podłoga z tarcic. Wyszedłszy znowu na dziedziniec w postępie dalszym kurytarzyk drugi ciemny, do którego drzwi nowe pojedyńcze na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką, skoblem i probojem. W kącie framuga w murze do pieca, przy lufcie którego blacha żelazna na krukach do zamknięcia. Od wejścia na prawo stancja trzecia. Do niej drzwi nowe pojedyńcze stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z trzema zaszczepkami i tyluż skoblami i probojami. Okno jedno z szkła różnego, z kratą żelazną o 10 prętach, z furtką u góry do otwierania. Piec ordynaryjny z cegły zupełnie stary. Sufit tynkowany w znacznej części opadły. Podłoga z tarcic. Te stancje przez zamurowanie trzech dużych okien z tyłu i jednych drzwi /do pokojów dziś przez obwód zajętych /, oraz podzielenie murem jednego dużego pokoju na dwoje i przyrobienie drzwi nowych. **Urządzone są na więzienia najete od Rządu**

Zachodząc z dziedzińca pałacowego w kurytarz od pawilonu frontowy 1-szy. W tymże pierwszym oddziale drzwi duże podwójne, stolarskiej roboty w tafle na zawiasach esowatych i krukach żelaznych z zamkiem dużym, francuskim, a przy nim rączkami do ujęcia, bez klucza z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Połap z tarcic, posadzka w tafle duże

[s. 22]

kamienia ciosowego. Od wejścia na lewo pokój bawialny niegdyś 1-szy, do którego drzwi podwójne, duże, stolarskiej roboty, w tafle na zawiasach esowatych i krukach żelaznych z zasuwkami u dołu i u góry oraz z zamkiem wnętrznym francuskim z rączkami do ujęcia i kluczem. Okien od dziedzińca wielkich dubeltowych na dwie kwatery odmykających się, cztery wewnętrzne z szkła białego po 8 tafel arkuszowych na kit wprawianych mające na zawiasach francuskich mosiężnych z sufryglami, a przy nich gałkami mosiężnemi u dołu i góry szyb pękniętych cztery / zewnętrzne cztery okna tamże napisane w składzie pałacowym remmanentem /. Zaszczepek długich pomiędzy oknami cztery. Pieców w rogach pokoju na postumentach drewnianych, z drzwiczkami w ramach oraz zasuwkami i szyjami żelaznemi dwa, z tych jeden z kafli białych, drugi z szarych, oba fizycznej roboty. Sufit tynkowany z trzema krukami do pająków, na około którego malowanie popielate z szlakiem w dębowe liście, a pod tym drugim szlakiem na zielonym tle, w różne prospekta i wyobrażenia mitologiczne. Posadzka dębowa w małe tafle kwadratowe, stolarskiej roboty, układana. Okienic przy oknach wewnątrz trzy długich do ziemi, podwójnych, w framugę składanych na podwójnych zawiasach z zasuwkami i haczykami żelaznemi. Drzwi jedne do tylnych mieszkań zamurowane. Dalej pokój drugi mały, w szlaki popielate, od sufitu w winne liście malowany, niegdyś lustrami

w czterech rogach, od góry do ziemi długiemi, był ozdobny, do którego drzwi z poprzedzającego z lamperją podwójne, stolarskiej roboty, w tafle biało malowane, na zawiasach francuskich, mosiężnych, z zamkiem francuskim wnętrznym bez rączek i klucza, oraz zasuwkami u góry i dołu. Okno od dziedzińca jedne, duże, dubletowe, na dwie kwatery rozmykające się, wewnętrzne z ośmiu tafel arkuszowych szkła białego na kit wprawianych, na zawiasach francuskich mosiężnych z sufryglami u góry i u dołu, a przy nich gałkami mosiężnemi. Zewnętrzne zapisane w składzie pałacowym. Okiennicy niema. Sufit z tynku dobry, posadzka dębowa w tafle, kwadratowe. Piec ruchomy żelazny z blachy na trzech nóżkach z rurą do góry wychodzącą, a w niej zakrętką i popielnikiem żelaznym. Następnie pokój trzeci w szlaki popielate z liściami i winogronami, na około sufitu malowany, do którego drzwi z poprzedzającego z lamperją podwójne, stolarskiej roboty, w tafle biało malowane na zawiasach mosiężnych, francuskich, z takimże zamkiem wnętrznym, a przy nim gałkami mosiężnemi do ujęcia bez klucza, tudzież zasuwkami u dołu i góry. Okien od dziedzińca dubeltowych, na dwie kwatery rozmykających się, ze szkła białego, dwa, wewnętrzne po ośm tafel arkuszowych na kit wprawianych mające, z sufryglami i gałkami przy nich mosiężnemi, na takichże zawiasach francuskich, zewnętrzne dwa okna w składzie pałacowym zapisane. Okiennic niema. Na ścianie pomiędzy oknami rama od lustra duża,

[s. 23]

snycerskiej roboty, olejno białko malowana. Piec fizyczny z kafli białych z zasuwką i szyją żelazną do pokoju bawialnego pod Nr. 5, poprzednio opisanego, wychodzący kominek w kącie szafiasty z blachą, na którym niegdyś duże lustro było umieszczone. Sufit z tynku, posadzka dębowa w tafle stolarskiej roboty, małe kwadratowe, ma dwie tafle zepsute. **Ten lokal wynajęty Rządowi na biuro komisarza Obwodu Bialskiego**.

Oddział II od kurytarza pierwszego z strony od pałacu do drugiego środkowego w oficynie rozciągający się. Od wejścia na kurytarz pierwszy po prawej ręce pokój pierwszy, gdzie była kasa za rządu austrjackiego, do którego drzwi podwójne, stolarskiej roboty, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z zamkiem francuskim bez klucza oraz dwoma zasuwkami. Okno od dziedzińca jedne, na dwie kwatery rozmykające się, na zawiasach francuskich, mosiężnych z syfryglami, a przy tych mosiężnemi gałkami u dołu i góry, z ośmiu tafel arkuszowych szkła białego na kit wprawionego. Kominek szafiasty z blachą żelazną do zasuwania. Piec stary z kafel szarych, jeden na dwa pokoje ogrzewający na postumencie, stolarskiej roboty, pod którym posadzka z tafel kamienia ciosowego. Sufit tynkowany. Podłoga z tarcic stara. Z tego pokoju drzwi zamurowane znajdują się, które prowadziły do pokoju drugiego obok położonego. Postępując na tył oficyny, pokój drugi, do którego drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty na zawiasach

i krukach żelaznych z klamką. Okno jedne z ośmiu tafel szkła białego na kit wprawianych bez okowu, szyb trzy wybitych. Zewnątrz krata żelazna o dziesięciu prętach. Piec ten sam co w pokoju pierwszym. Pułap zły, podłoga stara. Z tego wyjścia na kurytarz drzwi pojedyńcze z tarcic na zawiasach i krukach i probojami żelaznemi. Na wejściu od dziedzińca do tego kurytarzyka daszek z gontów na dwóch słupkach, przy ścianie dwa słupy murowane dla wzmocnienia tejże. Drzwi żelazne, pojedyńcze, na zawiasach i krukach szynami ciągnionemi obite, na dębowych deskach z wielkim zamkiem francuskim i dwoma zaszczepkami. **W tym lokalu jest kancelarja Wójta Gminy**. Dalej prosto bramy, na tylnym dziedzińcu będący był niegdyś wielki kurytarz do przejazdu na dziedziniec pałacowy, dopiero zamurowany, przy wejściu do niego drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach z zasuwką ze środka żelazną, z klamką i probojami żelaznemi, te przeszedłszy, sieni, w tych sklepienie z cegieł, posadzka w części kamieniami, a w części cegłą wysłana. W tych sieniach wymurowana spiżarnia z cegieł, do niej drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym i kluczem, okno w górze bez szkła, jedne. Obok tej spiżarni urządzony chlewek z balasów sztakietowych, do niego wrota sztakietowej roboty, pojedyńczo na zawiasach i krukach z zaszczepką, z tego wyjścia na kurytarz od dziedzińca pałacowego drzwi pojedyńcze,

[s. 24]

stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych z zamkiem wnętrznym i kluczem. To pszeszedłszy podobnież z frontu od dziedzińca dawny przejazd zamurowany, a tylko wstawione są w nim do wejścia drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach z klamką i zasuwką, ze środka żelaznemi, nad temi okienko jedne bez szkła, sufit sklepiony, posadzka z kamieni. Z tych sieni drugich na lewo pokój pierwszy, do którego drzwi podwójne, stolarskiej roboty w tafle, na zawiasach essowatych i krukach, z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem, z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Okno od dziedzińca jedne, dubeltowe, z szkła białego, zewnątrz z zaszczepkami, długiemi na dwie kwatery do rozmykania, w składzie pałacowym zapisane. Wewnętrzne z okapem na cztery kwatery rozmykające się, z sześciu tafel arkuszowych, a 4-ch półarkuszowych na kit wprawionych. Piec fizyczny z kafli białej, z drzwiczkami żelaznemi oraz szyją u góry, z blachą do zasuwania luftu. Sufit z tynku, podłoga z tarcic dobra. Z boku drzwi do stancji kuchennej, podwójne na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym i kluczem z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Postępując wprost, alkowa mała, między pokojami, przechodnia, do której drzwi z poprzedzającego pokoju, prowadzące, prowadzące, podwójne, stolarskiej roboty w tafle, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem, z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Okno od dziedzińca jedne du-

beltowe, na dwie kwatery rozmykające się, z okiennicą wewnątrz, stolarskiej roboty, podwójną, na zawiasach z haczykiem i dwoma krukami. Zewnętrzne okno z szkła białego, z szyb małych nierównych, z zaszczepkami 2-ma długiemi, wewnętrzne z ośmiu tafel arkuszowych na kit wprawianych, na zawiasach francuskich, mosiężnych, z takiemiż gałkami przy sufryglach u dołu i góry, całe. Przy ścianie poprzecznej było niegdyś przepierzenie, dopiero tylko girlanda snycerskiej roboty znajduje się. Posadzka nowa z tarczyc. Dalej **pokój 2-gi bawialny**. Do którego z alkowy drzwi podwójne, stolarskiej roboty w tafle na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrzym i kluczem, z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Okien od dziedzińca dwa z lamperją u dołu i u góry stolarskiej roboty dubeltowe na dwie kwatery rozmykające się, z okiennicami wewnątrz podwójnemi, składanemi stolarskiej roboty na zawiasach, z zasuwkami z i haczykami. Zewnętrzne okna po ośm szyb arkuszowych szkła białego mające, z jedną maleńką kwaterą do odmykania oraz długiemi u góry zaszczepkami. Wewnętrzne po ośm tafel arkuszowych na kit wprawianych, na zawiasach francuskich mosiężnych, z takiemiż gałkami przy syfryglach u góry i dołu. Szyby wszystkie całe. Sufit z tynku, podłoga z tarcic. Piec porządny z kafli białej, fizyczny, na postumencie drewnianym, stolarskiej roboty, dwa pokoje ogrzewający z drzwiczkami żelaznemi i szyją u góry, z zakrętką z blachy, pod spodem

[s. 25]

posadzka z tafel kamienia ciosowego. Dalej, postępując wprost do pokoju trzeciego, drzwi podwójne stolarskiej roboty, w tafle, na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem i zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Okno takież dubeltowe jak w pokoju bawialnym od dziedzińca pałacowego, jedne. Posadzka dębowa, stolarskiej roboty, w tafle małe, kwadratowe. Sufit podrzucany i tynkowany Piec ten sam co w pokoju bawialnym, wracając z tego przez pokój bawialny do pokoju 4-go sypialnego. Drzwi podwójne, stolarskiej roboty, w tafle na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Okno od dziedzińca tylnego dubeltowe na dwie kwatery rozmykajace się. Zewnętrzne z szkła białego o 20 taflach małych, wewnętrzne o 6 taflach arkuszowych szkła białego. Szyby wszystkie całe. W tym pokoju stolowanie i podłoga z tarczyc, w tym oknie opisanym krata żelazna o 12 prętach znajduje się. Piec fizyczny stary z kafli białej z drzwiczkami przy nim żelaznemi z blachą w górze do zasuwania luftu. Przy ścianach od spodu z dwóch stron lamperje stolarskiej roboty. Z tego pokoju postępując wciąż do kurytarza **pokój 5-ty**, do którego drzwi z poprzedzającego podwójne, stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym francuskimi kluczem, z zasuwkami na górze i u dołu żelaznemi, w tym pokoju przepierzenie szkieletowej roboty, do niego drzwi pojedyńcze na zawiasach, z zamkiem wnę-

trznym i kluczem. Okno od dziedzińca tylnego jedne, dubeltowe, zewnętrzne z szkła drobnego, wewnętrzne z tafel 16 szkła białego z okuciem na półotwierające się, w środku pomiędzy ramami krata żelazna znajduje się. Sufit podrzucany, podłoga z tarczyc. Z tego pokoju do kuchni drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem. Okien dubeltowych wewnątrz z kwaterami okutemi z szkła białego na kit wprawianego, dwa. Zewnętrzne okno pierwsze od spiżarni w składzie pałacowym zapisano, wewnętrzne zaś o 16 taflach ćwiartkowych. Okno drugie zewnątrz na 12 tafelek, a wewnątrz 16 ćwiartkowych, a w tych szyb zbitych cztery. Piec ogrzewający stary z blachą i chlebowy z cegły. Kominek z kapką na pręcie żelaznym, przed którym tafel trzy z kamienia ciosowego. Sufit z tynku w części odpada. Podłoga z tarcic stara. Przy piecu drzwi do pokoju frontowego już opisane. Drzwi drugie zwracając się na kurytarz podwójne podwójne, stolarskiej roboty, w tafle na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi, przed temi drzwiami w kurytarzu tafel 8 ciosowego kamienia znajdujące się.

Ten lokal zajmuje W. Jeleński, jeneralny rewizor komory Wdzt. Podlaskiego. Oddział III do kurytarza niegdyś 3-go przechodniego rozciągający się, z tego kurytarza do dalszych

[s. 26]

mieszkań tej oficyny były drzwi niegdyś, teraz zamurowane, a tak zachodząc z frontu od dziedzińca pałacowego, z frontu w kurytarz trzeci na lewo pokój pierwszy, do niego drzwi podwójne, stolarskiej roboty w tafle na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Okien od dziedzińca dubeltowych dwa z okienicami, z tych jedna wewnątrz na pół otwierająca się, a druga przy drugim oknie zewnątrz urządzona, z tych jedna składana, stolarskiej roboty z okuciem. Zewnętrzne okna dwa z zaszczepkami długiemi na dwie kwatery rozmykające się, w składzie pałacowym zapisane, wewnętrzne z okowem na cztery kwatery do rozmykania po 10 tafel szkła arkuszowego na kit wprawionego mające. Piec stary z kafli białej na postumencie drewnianym, stolarskiej roboty z drzwiczkami w ramach oraz szyją u góry i zasuwką z blachy. Sufit z tynku nad piecem opadły. Podłoga z tarcic stara, z tego wprost do pokoju drugiego drzwi podwójne, filongowe stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym i kluczem z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Okien dubeltowych dwa od dziedzińca pałacowego na dwie kwatery rozmykających się, zewnętrzne okna po 10 tafel szkła białego, a wewnętrzne po ośm szkła białego arkuszowego mające z okuciem, przy tych oknach okienic na pół otwierających się wewnętrznych dwie z okuciem. Piec z kafli białej z drzwiczkami w ramach oraz szyją u góry i zasuwką z blachy. Sufit z tyn-

ku, podłoga z tarcic dobra, z tego pokoju obracając się ku dziedzińcowi tylnemu pokój trzeci, do niego drzwi podwójne na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Okien od dziedzińca na tył oficyny dubeltowych dwa, zewnętrzne okna, jedno na tafel małych 20, drugie 16, wewnętrznych zaś mają po szyb ośm z szkła białego arkuszowego, przy tych oknach okienice na pół otwierające się z okuciem znajdują się. Piec z kafel białych, z drzwiczkami w ramach oraz szyją u góry i zasuwką z blachy. Sufit sklepiony. Podłoga z tarcic dobra, przy piecu kominek niewielki znajduje się. Drzwi na kurytarz i tył oficyny zamurowane. Drzwi trzecie do dalszych mieszkań w tyle oficyny zamurowane, wracając przez pokój drugi do pierwszego w lewą stronę drzwi do kuchni podwójne na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym popsutym **Ten lokal zajmuje teraz W. Wierzbicki, plenipotent i administrator dóbr Bialskich**.

Oddział IV do kurytarza 4-go przechodniego, ostatniego w oficynie. Wchodząc z frontu od dziedzińca pałacowego na kurytarz 3-ci przechodni, drzwi do niego podwójne z tarcic stolarskiej roboty, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych z klamką i haczykiem, nad któremi okno ze szkłem drobnym. Przed drzwiami posadzki z kamienia ciosowego jest tafel większych 20, mniejszych 52, reszta kurytarza kamieniami wybrukowana. Pułapu niema. Ten

[s. 27]

kurytarz murem na dwoje przedzielony, w przejściu nowe pojedyńcze z tarcic stolarskiej roboty na zawiasach i krukach, z klamką, haczykiem i probojem. Drzwi trzecie w tymże kurytarzu z tyłu pojedyńcze stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką, zasuwką i okienkiem w górze podługowatym o 4-ch tafelkach szkła. Wchodząc z frontu od dziedzińca pałacowego, na prawo pokój pierwszy, do którego drzwi podwójne stolarskiej roboty na zawiasach francuskich, z takimże zamkiem wnętrznym, a przy nim rączkami i kluczem oraz zasuwkami dwoma. Okien od dziedzińca dubeltowych dwa z okiennicami nowemi podwójnemi wewnątrz stolarskiej roboty z okuciem. Zewnętrzne okna na dwie kwatery rozmykające się w składzie pałacowym zapisane. Wewnętrzne zaś na cztery kwatery rozmykające się w składzie pałacowym zapisane. Wewnętrzne zaś na cztery kwatery do rozmykania z okowem po 10 tafel szkła arkuszowego. Szyb pękniętych cztery. Piec fizyczny porządny z kafli białych niebiesko malowanych, na postumencie drewnianym, stolarskiej roboty z drzwiczkami w ramach i szyją u góry, z zasuwką z blachy. Kominek w kącie szafiasty z blachą. Sufit z tynku, podłoga nowa z tarcic, dalej pokój drugi, do którego drzwi podwójne nowe, stolarskiej roboty w tafle na zawiasach essowatych i krukach z zam. francuskim, a przy nim kluczem i zasuwkami. Drzwi drugie na kurytarz czwarty prowadzące, pojedyńcze, stolarskiej roboty, w tafle na zawiasach i krukach

żelaznych, z zamkiem francuskim i kluczem. Okien od dziedzińca, a porządnym okowem na cztery kwatery rozmykające się, dwa, z szkła białego arkuszowego po 10 tafel na kit wprawianych, w tych szyb natłuczonych cztery. Zewnętrzne okna także po 10 tafel arkuszowych mają. Okiennice przy tych oknach, stolarskiej roboty dwie z okuciem. Piec fizyczny, porządny z kafel białych na postumencie drewnianym stolarskiej roboty z drzwiczkami w ramach i szyją, u góry z zasuwką z blachy, pod spodem tafle kamienia ciosowego. Sufit z tynku, podłoga nowa z tarcic. Na boku komórka ciemna ze sklepieniem z cegły i podłogą z tarcic. Drzwi do niej pojedyńcze, stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych z zasuwką. Powróciwszy do pokoju pierwszego obracając się w tył oficyny **pokój trzeci**, do którego drzwi zamurowane znajdują się. Drzwi drugie od tyłu do kurytarza nowe, podwójne stolarskiej roboty, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z zamkiem francuskim i kluczem oraz 3-ma zasuwkami. Drzwi trzecie na boku spiżarni pojedyńcze na zawiasach i krukach z klamką, zaszczepką i 2-ma haczykami zabite. Okien od tyłu dubeltowych z okowem dwa z okiennicami wewnątrz podwójnemi okutemi. Zewnętrzne okna bez okucia po 24 tafel półćwiartkowych szkła białego / szyb sześć pękniętych / wewnętrzne zaś na dwie kwatery do rozmykania po 20 tafel na kit wprawianych. Piec fizyczny zupełnie stary z kafel białych z

[s. 28]

drzwiczkami w ramach i zasuwką z blachy. Sufit z tynku. Podłoga z tarcic, z boku komórka ciemna z drzwiami pojedyńczemi stolarskiej roboty, na zawiasach essowatych i krukach z zaszczepką, z tego pokoju wychodząc przez kurytarz po drugiej stronie obok zajmowanego lokalu przez W. Wierzbickiego, plenipotenta. Kuchnia do niej z kurytarza, drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z zamkiem francuskim, a przy nim z obu stron ujęciem oraz kluczem. Okno od tyłu oficyny jedne zamurowaniem u góry zmniejszone, dubeltowe na dwie kwatery rozmykające się. Zewnętrzne z 16 tafel szkła białego półćwiartkowych, wewnętrzne w okowem z takiegoż szkła tafel 16, w których pękniętych dwie. Piec fizyczny z kafel zielonych, stary z drzwiami w ramach z szyją u góry i zasuwką z blachy. Piec chlebowy i kuchnia murowana, z kapturem na pręcie żelaznym wspartym z cegły. W kominie blacha duża, jedna. Pułap dobry, podłoga stara z tarcic, w tej kuchni jest przepierzenie z tarcic na spiżarnię z drzwi stolarskiej roboty, pojedyńczemi na zawiasach i krukach, przy których zamek wnętrzny z kluczem, okno jedne dubeltowe z okowem na dwie kwatery do rozmykania się w obydwóch po 12 tefel szkła białego znajduje się szyb ćwiartkowych, szyb natłuczonych trzy. Wewnątrz okiennica podwójna z okuciem. W tym lokalu powyżej opisana mieści się **W. Jeszek, Lekarz obwodowy z zięciem swoim W. Stop-**

czańskim, pisarzem Sadu Policji Poprawnej obwodu Bialskiego.

Oddział V. Ostatni od kurytarza 4-go niegdyś przechodniego do końca oficyny, wchodząc z frontu od dziedzińca na kurytarz czwarty. Drzwi do niego podwójne stolarskiej roboty w tafle na zawiasach essowatych i krukach żelaznych z sufryglem u góry i 2-ma w uszakach hakami do draga. Drzwi drugie na tył pojedyńcze, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych, z zamkiem francuskim zepsutym, które dopiero są umieszczone w przepierzeniu danem z muru, za tem przedpokój, w tym piec murowany z cegieł z drzwiczkami u dołu żelaznemi z szyją u góry i z blachą do zasuwania, sufit i podłoga z tarczyc, z tego przedpokoju do wyjścia na tył dziedzińca drzwi podwójne, stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym francuskim bez klucza do połowy ze szkłem szyb cztery arkuszowych z szkła białego, jedna wybita z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi, z tego do pokoju pierwszego w prawo drzwi podwójne stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem, z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Okno od tyłu oficyny jedne dubeltowe na 2 kwatery rozmykające się z okiennicą podwójną, stolarskiej roboty z okuciem. Zewnętrzne okno w składzie pałacowym zapisane, wnętrzne z okowem z szkła arkuszowego tafel ośm na kit wprawianych. Piec fizyczny z kafli szarych okrągły, z drzwiczka-

mi w ramach i zasuwą z blachy żelaznej. Sufit z tynku, podłoga z tarcic.

[s. 29]

W ścianie szafa kredensowa, ordynaryjna z policami i drzwiami staremi podwójnemi na zawiasach z zamkiem wnętrznym i kluczem, z tego pokoju do **pokoju drugiego** od dziedzińca pałacowego położenie mającego. Drzwi podwójne na zawiasach i krukach żelaznych stolarskiej roboty z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Okien od dziedzińca dwa dubeltowych, na dwie kwatery rozmykających się, z okiennicami wewnątrz podwójnemi składanemi stolarskiej roboty z należnym okuciem. Zewnątrz dwa okna w składzie pałacowym zapisane. Wewnętrzne z okowem po ośm tafel arkuszowych szkła białego na kit wprawianego z sufryglami u góry i u dołu. Piec fizyczny porządny z kafli białych na postumencie drewnianym stolarskiej roboty, z blachą dubeltową do zasuwania w ramy duże, z szyją w górze i zasuwkami z blachy żelaznej. Sufit z tynku, podłoga z tarcic. Dalej pokój trzeci, do którego drzwi podwójne stolarskiej roboty w tafle, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z zamkiem francuskim, a przy nim rączkami i kluczem oraz sufryglami u dołu i góry. Okno od dziedzińca jedno dubeltowe, na dwie kwatery rozmykające się z okiennicą wewnątrz, podwójna stolarskiej roboty, składaną z należnym okuciem. Okno wewnętrzne w składzie pałacowym zapisane, wewnątrz zaś z 8 tafel arkuszowych na kit

wprawianych z okowem. Piec fizyczny z kafli białej na postumencie drewnianym, stolarskiej roboty z drzwiczkami w ramach i szyją z zakrętką z blachy żelaznej. Około pieca 18 tafel małych kamienia ciosowego. Sufit z tynku, podłoga z tarcic. Postępując wprost w załomie oficyną opisującą się z oficyną 2-gą następną łączącym **alkowa** okrągłą kątowa, do tej drzwi pojedyńcze stolarskiej roboty na zawiasach essowatych i krukach żelaznych z zamkiem francuskim i kluczem. Okno od dziedzińca jedno, dubeltowe, na dwie kwatery do rozmykania z szkła białego po ośm tafel arkuszowych, wewnętrzne na kit wprawianych z okowem. Piec z kafli białych fizyczny z drzwiczkami w ramach żelaznych z szyją i blachą żelazną do zasuwania. Sufit z tynku, podłoga z tarcic. Z tej wejście na kurytarzyk prowadzący do spiżarni. Drzwi pojedyńcze stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z zamkiem francuskim i kluczem. Podłoga z balów. Okienko małe ze szkłem, z klatką drewnianą, z tej spiżarni schody na poddasze znajdują się. Dach gontami kryty. Wyszedłszy nazad do pokoju trzeciego, obracając się na tył oficyny **pokój czwarty**, do którego drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty w tafle na zawiasach i krukach żelaznych z zamkiem francuskim i kluczem. Okno jedne od tyłu dubeltowe na dwie kwatery rozmykające się z okiennicą wewnątrz podwójną, stolarskiej roboty składaną i należycie okutą. Zewnętrzne okno w składzie pałacowym zapisane, wewnętrzne zaś z okowem porządnym

z ośmiu tafel arkuszowych na kit wprawionych, między niemi krata żelazna o 12 prętach.

[s. 30]

Piec fizyczny porządny z kafli białej, na postumencie drewnianym, stolarskiej roboty, z drzwiczkami w ramach z szyją i zasuwką w niej z blachy. pod spodem dziewięć tafel kamienia ciosowego. Za piecem w ścianie framuga. Sufit z tynku, podłoga z tarcic. Z tego pokoju przejście jest do przybudowanego pokoiku, z sionką na końcu oficyny od wału i bramy, do którego wstępuje się po schodkach o 2-ch trepach w górę. Drzwi do tego pokoiku podwójne, stolarskiej roboty w tafle na zawiasach essowatych z zamkiem francuskim i kluczem oraz dwoma zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi. Okno od wału jedne szerokie na 3 kwatery rozmykające się dubeltowe, z okowem należytym i okiennicą nową, podwójną, stolarskiej roboty okutą. Piec fizyczny okrągły, z kafli szarych z drzwiczkami w ramach oraz szyją i zasuwką z blachy. Około pieca tafle stare, kamienne. Sufit z tynku, podłoga z tarcic. Dalej sionka ciemna, do której drzwi pojedyńczo stolarskiej roboty, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z zamkiem nowym francuskim i kluczem. Sklepienie okrągłe. Posadzka z cegły. Stąd na tył oficyny jest mały tranzet przystawiony z tarcic, stolarską robotą, z takimże krzesłem gontami kryty, z okienkiem małym ze szkłem i drzwiami z tyłu na zawiasach essowatych i krukach z klamką i haczykiem drzwi z sionki pojedyńczo na zawiasach i krukach z zamkiem

francuskim zepsutym, oraz kluczem. Powróciwszy nazad do pokoju pierwszego, na początku opisanego w tym lokalu, a z tego do przedpokoju, na początku opisanego w tym lokalu, a z tego do przedpokoju wyszedłszy, z tego wprost do kuchni. Drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach stolarskiej roboty, z zamkiem wnętrznym i kluczem, okno na tył oficyny jedne ze szkłem różnym, piec z cegły zupełnie stary. Komin duży kuchenny, z kapturem na pręcie żelaznym wspartym, sufit z tynku. Posadzka z cegły stara. Z tej kuchni komora ciemna z sufitem sklepionym dobrym, podłoga zaś zupełnie stara. Do tej drzwi pojedyncze stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką i skoblem, w niej piec chlebowy z kominem z kapturem na pręcie żelaznym wsparty z blachą żelazną w górze. Przy tejże kuchni, gdzie była dawniej spiżarnia sionki do których drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach, z klamką, zaszczepką, haczykiem i probojem. Połap i podłoga z tarcic, stąd wyjście na tył dziedzińca, przy którym drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach z klamką żelazną: **Ten lokal zajmuje dopiero W. Dzieszuk b. Administrator i plenipotent dóbr bialskich**.

Oficyna druga mniejsza /niegdyś skarbiec / z poprzedzającą pod kontem prostym łączącą się, dziedziniec zamykającą, frontem do pałacu obrócona, massyf murowana z cegły, długości 59, a szerokości 19 łokci. Dach płaski z frontu i nad gzymsami dla okapu dachówką holenderską, z tyłu

zaś na całej pochyłości półdraniczkami kryty, z dwoma kominami z cegły nad dach

[s. 31]

wyprowadzonemi. Oficyna ta mieszkalna budowana do różnych składów teraz na kasę i więzienia rządowi wynajęta, a w części na magazyn obrócona. Od frontu żadnych okien zwyczajnych, pomieszkań niema. Poza ścianą tylko frontową jest kurytarz wciąż przez całą oficynę teraz na troje przemurowany o dwóch wejściach. Cały front ma kolumnady do dołu i nad gzymsem, na murze wyrabiane, a między niemi arkady od spodu sklepione, u góry zaś dla wpuszczania światła do kurytarza, dwanaście okien w półkole, z których jedno tylko całe ze szkłem o 36 tafelkach drobnych na ołów wprawianych i dwoma prętami żelaznemi wzmocnionych, dwa okna z podobnymże szkłem w połowie tylko. Wchodząc do tej oficyny na kurytarz z strony od oficyny pierwszej. Drzwi stare zupełnie, podwójne, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z zaszczepką i skoblem, drugie drzwi podobnież frontowe z końca oficyny, podwójne na zawiasach dużych z krukami żelaznemi i klamką na sprężynie bez 1-ej rączki do ujęcia, oraz z 4-ma skoblami. W całym kurytarzu sklepienie z cegły dobre, przy jednym końcu z otworem na górę. Posadzka z cegły w większej części wytarta. Słupy arkad frontowych ze środka z kurytarza wiązane są z murem we 9 sztab żelaza. Wszedłszy na kurytarz drzwiami z strony od pierwszej oficyny wprost **magazyn**, do którego drzwi duże, pojedyń-

cze stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach, z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem oraz zaszczepką ze skoblami. Okien od wału trzy po 6 tafel ćwiartkowych szkła białego na dwie kwatery rozmykające się z okowem z 1 szybą zbitą, wewnątrz przy dwóch oknach okiennice podwójne drewniane, blachą żelazną podbite, przy trzecim oknie kruki tylko. Zewnątrz przy wszystkich znajdują się kruki żelazne każde o ośmiu prętach. Sufit sklepiony i posad z cegły. Wróciwszy na kurytarz postępując dalej był niegdyś magazyn duży składany, dopiero na dwoje przemurowany, na więzienie obrócony i rządowi wynajęty, z małą sionką do obu przedziałów, do której z kurytarza drzwi pojedyńcze dębowe na dużych zawiasach i krukach żelaznych, z trzema zaszczepkami i tyluż probojami, oraz okienkiem drewnianym okutym z szwornikiem i kratą żelazną o dwóch prętach z framudze, w dole drzwiczki do pieca w ramach żelaznych, na prawo kaźnia 1, do której drzwi pojedyncze stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych, z dwiema zaszczepkami i tyluż probojami, oraz z okienkiem drewnianym ze środka z okuciem. Okno jedno od wału nowe z 4-ch tafel szkła białego półćwiartkowych, całkiem rozmykające się z okowem wewnątrz krata żelazna o ośmiu prętach. Piec ordynaryjny z cegieł zupełnie stary na dwie kaźnie służący do ogrzewania. Sufit sklepiony, podłoga z tarcic. Z tej sionki na lewo kaźnia druga, do której drzwi pojedyncze stolarskiej roboty na zawiasach i krukach

żelaznych, z dwoma zaszczepkami i skoblami oraz z drzwiczkami drewnianemi, w środku tychże z okuciem. Okno

[s. 32]

jedno nowe od wału całkiem odmykające się, z czterech tafel szkła białego półćwiartkowych. Zewnątrz krata żelazna o ośmiu prętach. Sufit sklepiony, podłoga z tarcic dobra. Powróciwszy kurytarzem na dziedziniec i wszedłszy znowu w kurytarz przez drzwi drugie frontowe, od końca oficyny wyżej opisane, wprost postępując lokal narożny od bramy wynajęty rządowi na kasę obwodu bialskiego, do którego drzwi duże pojedyncze dubeltowe, to jest drewniane i żelazne. Drewniane zewnątrz na dwoje składane, na podwójnych zawiasach i krukach żelaznych, z klamką dwoma haczykami i probojami. Żelazne drzwi od środka blachą z żelaza, oraz około i na krzyż szynami obite, na zawiasach i krukach, z wielkim zamkiem francuskim i kluczem oraz dwoma zaszczepkami i skoblami, okien z boku do dziedzińca dwa z okowem na dwie kwatery rozmykających się, dubeltowe z okuciem, po sześć szyb arkuszowych mające szkła białego, od wału okien trzy z okowem na dwie kwatery rozmykające się, z tych dwa po sześć tafel ćwiartkowych, a z nich 1 z wiejuszką blaszaną, 3-cia na 4 tafel szkła ćwiartkowych, a 2 półarkuszowych. Wewnątrz okiennic żelaznych pięć, z tych na dwoje rozmykających się większych cztery, mniejsza jedna, a na 4-ro otwierające się jedna na drzwi blachą żelazną, a po brzegach i na krzyż szynami ciągnionemi obit na zawiasach i krukach z prętami grubemi

do zakładania w haki żelazne. Zewnątrz krat żelaznych pięć między oknami dubeltowemi, z tych dwie po 9, trzecia 7, czwarta 10, 5-ta ośm prętów mają. Piec ordynaryjną robotą z kafli białej. Sklepienie z cegły. Podłoga z tarcic dobra, wewnątrz drzwi jedne w ścianie zamurowane. Krata drewniana w środku tego lokalu z poręczami, dana goździami do podłogi przymocowana, do niej drzwiczki takiejże roboty, na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką i haczykiem znajdują się. Wróciwszy na kurytarz drzwi przy lufcie od pieca żelazne, to jest na drzewie blachą z żelaza i szynami ciągnionemi na około i na krzyż obite, na zawiasach i krukach z zaszczepką i skoblem żelaznemi. Od wejścia z kasy na prawo w kurytarzu przedział z muru na drwalnią, z drzwiami pojedyńczemi, na zawiasach i krukach żelaznych z zamkiem wnętrznym i kluczem. Z kurytarza w pierwszym oddziale z końca od oficyny 1-szej po drabinie jest wchód na górę, gdzie tylko same więzienie dach utrzymujące. Z końca od dziedzińca w szczycie murowanym, jest okno okrągłe bez szkła. Na dachu drabin dwie na słupach. Nota. Przy niniejszym opisaniu lokalu kasy obwodowej okazał W. Pawłowicz, kasjer, inwentarz od rządu sobie dany, w którym wyrażono: w lokalu kasy drzwi żelaznych 2, drzwi żelazne od pieca 1. Okiennice blachą żelazną obwiedzionych 8, co mieni być własnością rządu, lecz z pewnością o tem nie może zawiadomić, czy rachowano się o to z dziedzińcem przy opłacie czynszu lub nie? To się zostawuje do wyśledzenia z akt miejscowych.

[s. 33]

Oficyna trzecia mieszkalna, podobna jak poprzedzająca, w tejże samej linji w odstępie dziedziniec zamykająca, bokiem do ogrodu, a frontem do pałacu obrócona, w dobrym stanie utrzymana, massyf murowana z cegły, długości 60, a szerokości 18 i 1/2 łokci. Dach płaski z frontu i nad gzymsami dla okapu dachówką holenderką, z tyłu zaś na całej pochyłości gontami kryty. Kominów z cegły nad dach wyprowadzonych pięć, na jednym z nich wiejuszka zasłaniająca od wiatru front, tej oficyny, na kolumnady pomiędzy oknami i w górze nad gzymsem, na murze wyrabiane. Kurytarzów dwa, jeden środkiem oficyny w poprzek przechodni, drugi w podłuż od ściany tylnej przez całą oficynę. Wchodząc na kurytarz pierwszy z frontu drzwi podwójne, stolarskiej roboty, w tafle na zawiasach essowatych i krukach żelaznych z zamkiem francuskim bez klucza z rączkami do ujęcia, oraz dwoma zasuwkami u dołu i góry żelaznemi, tudzież hakami po bokach do zakładania na drag. Nad temi drzwiami okno w półkole z 8 tafel ćwiartkowych szkła białego. Drzwi drugie przelotnie z tyłu oficyny, podwójne stolarskiej roboty w tafle, na zawiasach essowatych i krukach z jedną zasuwką u góry oraz po bokach hakami żelaznemi do zakładania na drąg. W górze okienko podługowate z ośmiu tafel półćwiartkowych. Po bokach w tylnem kurytarzu, są dwa okna od bramy i wału z okowem po 12 tafelek. Połap w obu kurytarzach z tarcic w części, trochę nadpsuty. Posadzka z cegły stara. Po jednej stronie od

wejścia z frontu do kurytarza na lewo **pokój pierwszy**, przy wejściu do niego jest żelazo do ocierania błota z obuwia, drzwi podwójne stolarskiej roboty w tafle na zawiasach francuskich z takimże zamkiem, a przy nim rączkami i kluczem oraz dwoma zasuwkami u dołu i góry żelaznemi. Okien od dziedzińca dubeltowych dwa na dwie kwatery rozmykających się z okiennicami wewnątrz, okutemi podwójnemi stolarskiej roboty składanemi. Zewnętrzne okna w składzie pałacowym zapisane, po ośm szyb arkuszowych szkła białego mające z wietrznikiem z blachy. Wewnętrzne zaś na zawiasach francuskich z sufryglami u dołu i u góry oraz zaszczepkami i gałkami żelaznemi do ujęcia po ośm tafel arkuszowych na kit wprawianych. Piec połowa z drugiego pokoju dochodzi. Sufit z tynku, podłoga z tarcic. Wprost postępując **pokój drugi**. Do którego drzwi podwójne stolarskiej roboty w tafle biało malowane, na zawiasach francuskich z takimże zamkiem wnętrznym i kluczem, oraz dwiema zasuwkami. Okien od dziedzińca dwa dubeltowych na dwie kwatery rozmykających się, z okiennicami zewnątrz podwójnemi stolarskiej roboty składanemi oraz z żaluzjami do rozmykania na dwoje stolarskiej roboty, zielono malowanemi i okutemi z sufryglami, zaszczepkami i szwornikami do okiennic po dwa żelazne po dwa żelazne pręty osobno mającemi. Zewnętrzne okna w składzie pałacowym zapisane. Wewnętrzne zaś na zawiasach francuskich z sufryglami, zaszczepkami i gałkami do

[s. 34]

ujęcia żelaznemi, po ośm tafel szkła arkuszowego na kit wprawianego. Piec porządny z kafli białej, ordynaryjną robotą. Kominek szafiasty bez blachy, przed nim trzy tafle kamienia ciosowego. Sufit z tynku, posadzka dębowa w małe tafle kwadratowe, na śruby żelazne w większem spojeniu brane, froterowana. Dalej **pokój trzeci** różowo malowany z szlakami u góry popielatemi, do którego drzwi podwójne stolarskiej roboty, biało malowane, w tafle, na zawiasach francuskich z takimże zamkiem wnętrznym i kluczem oraz dwoma zasuwkami. Okien od dziedzińca dubeltowych dwa, na dwie kwatery rozmykających się, z okiennicami zewnątrz podwójnemi, składanemi stolarskiej roboty, okutemi, oraz żaluzjami do rozmykania na dwoje stolarskiej roboty, zielono malowanemi i okutemi, z sufryglami i zaszczepkami, gałkami do ujęcia, i szwornikami do okiennic żelaznemi. Zewnętrzne okna w składzie pałacowym opisane, po ośm tafel arkuszowych mające. Wewnętrzne na zawiasach francuskich z sufryglami, zaszczepkami i gałkami do ujęcia po ośm takich tafel arkuszowych szkła białego na kit wprawianego mające. Piec porządny z kafli białej fizycznej na postumencie drewnianym, stolarskiej roboty, biało malowany. Pod spodem tafle kamienia ciosowego. Przy piecu drzwiczki żelazne w ramach i blacha do zasuwania luftu znajdują się. Sufit z tynku z hakiem na środku żelaznym. Posadzka dębowa, w małe tafle kwadratowe, stolarskiej roboty, na śruby żelazne w większym spojeniu brane. Stąd

przechodząc na tył oficyny, **alkowa mała**, do której drzwi podwójne, stolarskiej roboty w tafle biało malowane, a na zawiasach francuskich, z takimże zamkiem i kluczem. Okno od wału jedne dubeltowe, na dwie kwatery rozmykające się, po sześć tafli szkła białego mające, na kit wprawianych. Wewnętrzne okno z okowem, zasuwkami i zaszczepką. Okiennica wewnątrz podwójna, stolarskiej roboty składana z okuciem. Kominek kątowy z kapką dobry. Sufit sklepiony, podłoga z tarcic. Do wyjścia na kurytarz tylny, drzwi pojedyńcze stolarskiej roboty, w tafle na zawiasach i krukach żelaznych z klamką i haczykiem. W kurytarzu tylnym przy 2-ch luftach od pieców są blachy do zamykania w ramach żelaznych. W tym kurytarzu od wyjścia z alkowy jest małe przepierzenie, do połowy wysokości w górę od sufitu, z tarcic stolarską robotą, z takiemiż drzwiami pojedyńczemi na zawiasach i krukach żelaznych z klamką i haczykiem.

Wróciwszy do kurytarza pierwszego po drugiej stronie od wejścia, z frontu ku ogrodowi na prawo, **pokój pierwszy**, do niego drzwi pierwsze, pojedyńcze na zawiasach, do którego drzwi pierwsze, pojedyńcze na zawiasach i krukach żelaznych z haczykiem i probojami do zaszczepiania, za temi drugie drzwi podwójne, stolarskiej roboty w tafle, na zawiasach francuskich z nowym takimże zamkiem wewnętrznym i kluczem, oraz dwoma

[s. 35]

zasuwkami. Okien od dziedzińca dwa dubeltowe, na dwie kwatery rozmykające się z okiennicami wewnątrz podwójnemi, stolarskiej roboty składanemi i okutemi. Zewnętrzne okna w składzie pałacowym zapisane. Wewnętrzne zaś w ramach na zawiasach francuskich z sufryglami, zaszczepkami i szwornikami do okiennic, po ośm tafel arkuszowych szkła białego na kit wprawianego mające. Piec porządny z kafli białej, ordynaryjną robotą, jeden na dwa pokoje, na postumencie drewnianym, stolarskiej roboty. Kominek zamurowany, przed którym 12 tafel małych kamienia ciosowego, sufit z tynku, podłoga z tarcic. Dalej pokój drugi, do którego drzwi podwójne stolarskiej roboty w tafle, na nowych zawiasach francuskich z takimże zamkiem nowym wnętrznym i kluczem oraz dwoma zasuwkami. Drzwi drugie na tył do kurytarza podwójne, stolarskiej roboty w tafle na zawiasach francuskich z takimże zamkiem i kluczem oraz dwoma zasuwkami, drugie drzwi przy tychże uszakach od kurytarza pojedyńcze na zawiasach i krukach z haczykiem i probojami żelaznemi. Okien od dziedzińca dubeltowych dwa, na dwie kwatery rozmykających się z okiennicami zewnątrz podwójnemi, stolarskiej roboty, składanemi. Zewnętrzne okna w składzie pałacu zapisane. Wewnętrzne zaś na zawiasach z syfryglami i zaszczepkami żelaznemi, po ośm tafel arkuszowych szkła białego na kit wprawianego, mające. Sufit z tynku, podłoga z tarcic. Stąd wyszedłszy na kurytarz tylny postępując do

końca oficyny, sionka mała ciemna, do której drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty w tafle, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z klamką. Połap z tarcic. Posadzka stara z cegły. Na lewo: spiżarnia od tyłu oficyny, w której od sionki oszalowanie z tarcic, z drzwiami ordynaryjnymi na zawiasach i krukach, z zaszczepką i probojami żelaznemi. Okno na tył od wału jedne z okowem, z szkła białego na dwie kwatery do rozmykania, z 20 tafelek szkła, półćwiartkowego, nierównych, z zasuwkami i zaszczepką. Zewnątrz krata żelazna o ośmiu prętach. Połap z tarcic, posadzka z cegieł. Z tejże sionki wprost idąc, kuchnia od frontu, do którego drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty w tafle na zawiasach essowatych i krukach żelaznych z klamką. Okno od dziedzińca jedno z okowem na 4 kwatery rozmykające się o 24 tafelkach półćwiartkowych szkła białego nierównej wielkości, dwie szyby wybite, okiennica wewnątrz z tarcic na zawiasach i krukach. Piec ogrzewający, fizycznej roboty, stary z cegły, z drzwiczkami w ramach i zasuwką z blachy żelaznej. Piec chlebowy z cegły. Komin kuchenny z kapturem na pręcie żelaznym i blachą do zamykania. W framudze ściennej szafa stara, kuchenna, z policami i drzwiami na zawiasach. Połap z tarcic. Podłoga takaż stara. Z sionki po drabinie wstępuje się na górę, gdzie same tylko wiązanie dach utrzymujące. W pobocznych szczytach murowanych, z strony od bramy okno okrągłe bez szkła, z drugiego końca od ogrodu okno kwadratowe z kratą żelazną o

[s. 36]

pięciu prętach. Z tyłu oficyny bruk nowy z kamieni wciąż pod okapem przez całą długość na jeden łokieć szeroki. Drabin na dachu dwie na słupach.

Bastjonik okrągły w końcu tej oficyny od ogrodu /niegdyś przechodnia / wewnątrz djametru 5 łokci. Gontami kryty, z kopułą blachą pobitą, w którym jedna tylko komora ciemna, z drzwiami stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką i skoblem. Podłogi niema, sufit sklepiony z otworem u góry do kopuły.

Chlewek z tyłu za oficyną i bastjonikiem, z drzewa rzniętego długości łokci 13 szerokości siedm, gontami kryty, na trzy komórki, ścianami przedzielony, z tych dwie dla drobiu, bez połapu i podłogi, z drzwiami ordynaryjnymi na biegunach z zaszczepkami i skoblami. Trzecia komórka na skład obroku, z połapem i podłogą tarcicznemi oraz pojedyńczemi stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką i skoblem. Ten lokal cały wynajmuje **Komisarz Obwodu Bialskiego W-ny Borejsza**.

Oficynka czwarta mała /niegdyś kredens/ za pałacem od stawu do rogu pałacu blisko dochodząca. Massif murowana z cegły. Dachówka holenderką kryta, z tyłu w części nietynkowana z trzema kominami z cegły nad dach wyprowadzanymi. Długości 38 i 1/2, a szerokości 12 łokci z przystawą na jeden pokój z tyłu od oficyny kuchenny 12 łokci długą, a cztery szeroką. Dach płaski, od pałacu część tej oficynki

przez zwalenie się bastjonu, była wyłamana, teraz lub zreperowana, ma jednak na murze znaczne rysy. Do wejścia z frontu jedne tylko drzwi podwójne na starych zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z zasuwką u góry, klamką i zaszczepką oraz hakiem do zakładania na drąg, sień mała z połapem z tarcic i podłogą kamieniami brukowaną. Po lewej od pałacu stronie izba kuchenna, do której drzwi podwójne, stolarskiej roboty, stare w tafle, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych z klamką. Okien starych dwa od dziedzińca i ogrodu /jedno zupełnie stłuczone/ z szkła białego, szyb różnej wielkości. Piec ogrzewający ordynaryjny. Piec chlebowy i kominek z kapką z cegły na pręcie żelaznym wsparty. Sufit tynkowany miejscami zacieka. Podłoga stara w znacznej części pogniła z tarcic. Z sieni na prawo pokój pierwszy, do którego drzwi dwoje podwójnych stolarskiej roboty na zawiasach i krukach, pierwsze z klamka, drugie z zamkiem francuskim bez klucza z zasuwką u góry żelazną. Okien od dziedzińca dwa, od stawu jedne, dubeltowe na dwie kwatery rozmykające się, po sześć tafel arkuszowych szkła białego na kit wprawionego. Wewnętrzne zaś na zawiasach francuskich z sufryglami u dołu i góry oraz z zaszczepkami. Piec ordynaryjny z cegły, sufit z tynku, podłoga z tarcic stara. Z opisanego pokoju, zwracając się w stronę do kuchni, pokoik mały, długi przed tym przybudowanie z tarcic, do niego drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach, te przeszedłszy, do pokoiku drzwi

[s. 37]

podwójne, stolarskiej roboty, w tafle biało malowane, na zawiasach francuskich z zamkiem wnętrznym, francuską robotą, rączkami do ujęcia bez klucza, z zasuwką u góry żelazną, okno jedno na dwie kwatery rozmykające się z okowem z sześciu tafel arkuszowych szkła białego, z których dwa rozbite. Zewnątrz krata żelazna o 10 prętach. Piec z kafli białych, ordynaryjny. Sufit z tynku walący się, podporami opatrzony. Podłoga z tarcic. Wracając nazad, postępując dalej **pokój trzeci**, do którego drzwi podwójne filongową robotą w tafle biało malowane, na zawiasach francuskich z zamkiem wnętrznym takimże, a przy nim rączkami do ujęcia bez klucza, z zasuwkami u dołu i góry żelaznemi. Okien dwa dubeltowych na dwie kwatery rozmykających się, z szkła białego po sześć tafel arkuszowych na kit wprawianych, wewnętrzne na zawiasach francuskich z sufryglami u dołu i góry oraz zaszczepkami tudzież ławeczkami stolarskiej roboty do stawiania kwiatów. Kominek szafiasty z blachą żelazną i gzymsami drewnianemi snycerskiej roboty biało malowanemi. Przed którym w podłodze jest sześć tafel kamienia ciosowego. Piec ordynaryjny z kafli białej, jeden na dwa pokoje, sufit tynkowany. Posadzka stolarskiej roboty w tafle okrągłe, stara. Na koniec pokój czwarty w przystawie z tyłu od stawu, do którego drzwi podwójne filongowe, w tafle biało malowane, na zawiasach francuskich bez zamka, z zasuwkami u dołu i góry. Okno jedno od tyłu dubeltowe, na dwie kwatery rozmykające się, wew-

nątrz i zewnątrz po sześć tafel arkuszowych szkła białego na kit wprawianych. Wewnętrzne na zawiasach z sufryglami u dołu i góry, zaszczepką żelazną. Sufit tynkowany dobry, podłoga z tarcic stara. W opisanych powyżej oknach we trzech pokojach szyb w ogóle piętnaście wybitych. Na dachu drabina jedna. Lokal ten w tej oficynie nikim nie jest zajęty.

Oficyna piąta kuchenna z piętrem z tyłu pałacu za poprzedzającą oficynką wzdłuż ponad samym stawem, w stronę do dawnych koszar ciągnąca się. Massif murowana z cegły, z tyłu nieotynkowana. 4-ma filarami i słupami wzmocniona nie mniej na piętrze w poprzek w 8 miejscach żelazem grubym na dwa cale w kwadrat po końcach prętami sztabowemi zatykanym, wiązana, dachówką holenderką kryta. Przez czas zupełnie zrujnowana i dlatego po końcach tylko teraz mieszkalna. Dach zewsząd zacieka, miejscami pozapadał. Kominów murowanych w górę nad dach wychodzących dziesięć. Długość tej oficyny 76, a szerokość 23 łokci.

NA DOLE

Wchodząc w kurytarz pierwszy przechodni z strony od pałacu, drzwi podwójne, stare, na zawiasach i krukach żelaznych, z zaszczepką i skoblem, drugie pojedyńcze z tyłu, stare, na

[s. 38]

zawiasach i krukach żelaznych z klamką i zaszczepką, nad frontowemi okienko ze szkłem pobitym. Sufit w kurytarzu sklepiony, dobry. Posadzka z cegły, w większej części zrujnowana. Od wejścia na lewo stancja kuchenna pierwsza, narożna od dziedzińca, teraz na spiżarnię obrócona, do której drzwi pojedyńcze, na zawiasach i krukach z klamką i zaszczepką i probojami żelaznemi. Okno jedno od dziedzińca deskami zabite, w którym pozostało białego szkła tafelek półćwiartkowych trzynaście. Kuchnia z kominem murowana rozwalona, kaptur na słupie ceglanym wsparty. Sufit sklepiony dobry. Posadzka stara z cegły. Drzwi drugie od stancji następującej rozbite. Wróciwszy na kurytarz po tejże stronie **stancja druga**, w rogu tylnym oficyny od ogrodu i stawu, do której drzwi pojedyńcze, na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką, zaszczepką i probojami. Okno jedno od ogrodu, w połowie z dołu zamurowane, w pozostałej połowie szkła tafelek małych ma 18 z okowem na dwie kwatery rozmyka się. Okno drugie mniejsze od stawu podobnież z dołu zamurowane, ma 11 tafelek szkła. Piec ogrzewający ordynaryjny z drzwiczkami żelaznemi. Piec chlebowy z cegły i kominek z kapką, sklepienie dobre, podłoga z tarcic, stara. W tych dwóch izbach mieszka dawny stróż pałacowy. Wróciwszy znowu na kurytarz od wejścia z frontu na prawo **stancja 1-sza** pustkami stojąca, do której drzwi pojedyńcze, na zawiasach i krukach żelaznych, z dwoma zaszczepkami, a przy nich probojami, oraz w środku okien-

kiem z kratką żelazną. Okno jedno od dziedzińca zamurowane kratka żelazna mała znajduje się. Sklepienie dobre, podłogi niema. Dalej w kurytarzu za stancją dopiero opisaną idąc ku schodom na górę wiodącym w prawo, kurytarz drugi poprzeczny do kuchni środkowej w oficynie prowadzący, ze sklepieniem dobrym, w nim na lewej ręce spiżarnia niegdyś kuchenna, (...) teraz na chlew obrócona, do której drzwi ordynaryjne z dwoma zawiasami i skoblem żelaznym oraz zaszczepką i probojem. Okienko małe, deskami zakładane, kominek rozebrany. Połap z tarcic, podłoga zgniła zupełnie. Postępując drugim kurytarzem dalej, kuchnia środkowa wielka, niegdyś w sześć arkad murowana, zawalona z ogniskiem z cegły rozwalonym i rozebranym, na około której kurytarze obszerne ze sklepieniem zwalonym. Podłogi niema. Drzwi od wejścia z kurytarza duże pojedyncze, z jedną małą, a drugą wielką zawiasą, na krukach żelaznych oraz zaszczepką i skoblem. Drzwi drugie do kuchni frontowe z dziedzińca 3-cie takież od tyłu od stawu deskami zabite, do dalszych mieszkań w ścianie pobocznej drzwi dwoje pojedyńczych, deskami podobnież zabite. Okien z frontu 4, z tyłu dwa deskami pozakładane. Stąd przez opisane kurytarze nazad wyszedłszy na dziedziniec postępując do drugiego końca oficyny, kurytarz drugi, do którego drzwi podwójne stare, na zawiasach i krukach z antabami do zakładania na drąg żelaznemi. Podłogi niema. Sufit sklepiony

[s. 39]

porysowany. Od wejścia na lewą stronę od kuchni izba piekarska pierwsza, do której drzwi pojedyncze stolarskiej roboty na zawiasach i krukach z klamką zaszczepką i probojami żelaznemi. Okno jedno od dziedzińca zamurowane. Piece porozbijane. Sufit sklepiony porysowany. Podłogi niema. Przeszedłszy wzdłuż kurytarz, za schodami w górę wiodącemi, izba **piekarska druga**, na tejże lewej stronie, gdzie mieszka Maxim zarobnik, do której drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką, zaszczepką i haczykami. Okno od stawu jedno stare, ze szkłem dobrym. Piec ogrzewający i chlebowy z cegły, stary. Sufit sklepiony nadrysowany. Podłoga stara z tarcic. Z tej drzwi do kuchni zabite. Wyszedłszy z tej izby wprost na drugiej stronie kurytarza, w rogu oficyny od stawu i dawnych koszar, spiżarnia piekarska, do której drzwi pojedyńcze, na zawiasach i krukach żelaznych, z zaszczepką i probojami, oraz skoblem jednym. Wewnątrz okno jedno od stawu zamurowane, z zaszczepką i probojami, oraz skoblem jednym. Wewnątrz okno jedno od stawu zamurowane, sklepienie cokolwiek uszkodzone. Podłogi niema. Na koniec powróciwszy w kurytarz ku dziedzińcowi, stancja piekarska, narożna od wału, do której drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach z klamką, zaszczepką, haczykiem i probojem, żelaznemi. Okna dwa duże do rozmykania, na 4 kwater z szkła białego szyb drobnych. Piec ordynaryjny i kominek z kapką z cegły, sufit sklepiony nadrysowany. Posadzka

stara z cegły. Ten lokal zajmuje praczka, co opiera bieliznę dla więźniów.

NA PIĘTRZE

Z kurytarza drugiego dolnego na końcu oficyny od koszar, dopiero opisanego, schody na górę w jednym załomie o 13-tu, a w drugim o 11-tu trepach. Na zakręcie schodów jest na tył okienko ze szkłem drobnym, a posadzka stara z cegły. Wstąpiwszy na górę kurytarz, w którym okno od dziedzińca z 1 kwaterą do otwierania na zawiasach z szkła białego szyb drobnych /dwie zbite/. Od tyłu okienko kwadratowe ze szkłem, połap z tarcic przez zaciekanie nadgniły. Posadzka z cegły. Nad schodami podłoga z tarcic. Idąc kurytarzem ku dziedzińcowi w róg oficyny od frontu i wałów **stancja pierwsza**, do której drzwi pojedyńcze stolarskiej roboty na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z zamkiem francuskim, a przy nim rączkami do ujęcia i kluczem. Okno od dziedzińca jedno, od koszar jedno na dwie kwatery rozmykające się, na zawiasach z sufryglami u dołu i góry, oraz zaszczepkami, każde po 4 tafel dużych z szkła białego. Piec fizyczną robotą z cegły z drzwiczkami w ramach i zasuwką z blachy żelaznej. Kominek prętowy z kapką i blachą. Połap i podłoga z tarcic. Obracając się na tył, stancja druga podobnie narożna, do której drzwi z poprzedzającej

[s. 40]

pojedyńcze na zawiasach i krukach z klamką, z zaszczepką, haczykiem i probojami. Okno od koszar jedno, od stawu

jedno na dwie kwatery rozmykające się z okowem, każde po 16 tafel małych szkła mające. Piec ogrzewający ordynaryjny i chlebowy z cegły. Kominek kątowy z kapką na pręcie żelaznym wspartą i blachą żelazną. Połap z tarcic. Posadzka stara z cegły. Stąd przechodząc kurytarz wprost, stancja pierwsza do mieszkania niezdatna, ze strony od stawu, do tej drzwi pojedyńcze, na zawiasach i krukach żelaznych z klamką, zaszczepką, probojami i zakrętką żelaznemi. Okno od stawu jedno, ze szkłem, potłuczone. Piec ordynaryjny z kafli zielonych. Kominek szafiasty z cegły. Połap z tarcic, posadzka z cegły. Dalej stancyj dwie zrujnowanych, bez okien i podłogi, w połowie połapu niema, a nad nim dachu, w pierwszej połowie jest część podłogi z tyrcic, na boku drzwi zabite. Piec chlebowy z kominkiem rozwalony. Wróciwszy nazad do kurytarza, postępując tymże ku dziedzińcowi na prawo, **stancja druga**, opuszczona, zaledwie dziś na spiżarnię mogąca być użytą. Do której drzwi pojedyńcze, na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką, zaszczepką i probojami, oraz zamkiem wnętrznym zepsutym. Okno jedno od dziedzińca, na dwoje rozmykające się z okowem z szkła białego tafelek 16. Piec ordynaryjny z cegły z małą blachą i kominek kątowy. Połap z tarcic miejscami zacieka. Posadzka z cegły. To mieszkanie zajmuje wdowa po zmarłym rachmistrzu Szymborskim. Schodząc na dół i udając się przez dziedziniec na kurytarz pierwszy dolny z końca oficyny od pałacu wyżej już opisany, schody na górę w pierwszym załomie o 13, w drugim o 11 trepach z poręczami

wciąż i na górze około otworu szlachetkami. Na wejściu do kurytarza jest uszak do drzwi. Dalej w kurytarzu 2 przepierzenia, jedne z mury, drugie z łat rzniętych, w pierwszym drzwi pojedyńcze, na zawiasach i krukach żelaznych, z zamkiem francuskim bez rączek oraz kluczem. Połap z tarcic. Posadzka z cegły. Okien w tym kurytarzu dwa starych, to jest z frontu i tyłu, ze szkłem drobnym. Na prawej stronie stancja pierwsza narożna w oficynie od dziedzińca i pałacu, do której drzwi pojedyńcze stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką i haczykiem. Okno od dziedzińca jedno na dwoje rozmykające się z okowem szkła białego, tafel sześć. Okno drugie od pałacu takież, z czterech tafel szkła białego, całe nowe. Piec ordynaryjny z cegły dobry i kominek z kapką, z prętem żelaznym u góry. Połap i podłoga z tarcic. W tej szancij jest przepierzenie z tarcic na garderobę i alkowę, w pierwszym drzwi na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym bez klucza oraz zaszczepką. Dalej stancja druga, do której drzwi z poprzedzającej pojedyńcze na pół składane na podwójnych zawiasach i krukach żelaznych z zamkiem francuskim i kluczem. Okien od ogrodu i stawu dwa dubeltowe po 4 tafel dużych z szkła białego mające. Piec fizyczny z kafli białej z drzwiczkami w ramach żelaznych. Połap i

[s. 41]

podłoga z tarcic. Wracając do kurytarza przez stancje wyżej opisane na lewo, stancyj zrujnowanych trzy, wzdłuż oficyny od dziedzińca rozciągających się, w pierwszej od wejścia

drzwi pojedyńcze na zawiasach z klamką. Okno jedno stłuczone. Piec ogrzewający stary i chlebowy z cegły. Kominek z kapką rozbity. Połap z tarcic stary zrujnowany, podłogi niema. Do następnych dwóch stancyj zupełnie zrujnowanych. Drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach żelaznych. Okien od dziedzińca 3 bez szkła. Połapu i podłogi niema. Powróciwszy stąd do kurytarza znowu, na tejże lewej stronie kurytarz drugi poprzeczny, a wzdłuż oficyny niegdyś w 3-ch załomach ponad środkową dolną kuchnią, około kominów rozciągający się zawalony bez połapu i podłogi, w 1-szy przejściu pokryty tarcicami z wierzchu. Drzwi ordynaryjne na zawiasach. Stąd były schody na górę pod strych dachu. Na koniec wróciwszy jeszcze do 1-go kurytarza przeszedłszy ponad schodami w dół prowadzącemi, na końcu po tejże lewej stronie, stancja od stawu zrujnowana, pod dachem wyłamanym będąca, dziś zaledwie na spiżarnię użyta, do niej drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką, zaszczepką, haczykiem i probojami. Okno od stawu ze szkłem różnym jedno całe, drugie w połowie. Piec i komin rozwalony. Połap z tarcic zgniły i walący się. Podłoga tarciczna, przepierzenie takież. Na dachu drabina jedna z tyłu oficyny jest zrąb nowy, na stajenkę z dylów nowych, w słupy zarzucony. Długość 18, szerokość 7 łokci.

Dom ogrodniczy stary walący się, za grotą i oranżerią przy wale w stronie od miasta, pruskim murem budowany, długości 22, a szerokości 14 łokci. Dachówką karpiówką kryty

z dwoma kominami z cegły nad dach wyprowadzonemi, do którego wchodząc sień z drzwiami pojedyńczemi, staremi na zawiasach i krukach żelaznych z klamką ordynaryjną i zasuwką oraz rączką do ujęcia żelazną. Nad drzwiami okno podługowate o 10 tafelkach, szkła białego półćwiartkowych. Do kuchni, w której się schodzą dymniki, drzwi ordynaryjne, stare na zawiasach z zaszczepką, z sieni na prawo, izba z alkierzem, do tej drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach żelaznych z klamką ordynaryjną, zaszczepką, haczykiem i probojami. Okien od ogrodu dwa po 16 tafelek półćwiartkowych szkła białego mających, z tych w jednym kwatera do odmykania na zawiaskach. Piec ogrzewający stary i kominek z kapką, z cegły. Podłoga takaż stara. Do alkierza drzwi, jedną połową starych zastawione. Okno z szkła drobnego stare. Posadzka stara z cegły, w niej kilka niecałych tafel kamienia ciosowego. Dalej spiżarnia, do której drzwi pojedyńcze, na zawiasach i krukach, z klamką ordynaryjną, zaszczepką, rączką i probojem żelaznemi. Okno od wału stare z 6 tafelek szkła półćwiartkowych, a 6 wybite. Pułap z tarcic tak w spiżarni jako też izbie i alkierzu. Podłoga z tarcic stara, z sieni na lewo; izba czeladna z alkierzem, do której drzwi pojedyńcze na

[s. 42]

zawiasach i krukach z zaszczepką ordynaryjną, antabą do ujęcia i dwoma probojami. Okno od ogrodu stare zupełnie, w którym tafelek półćwiartkowych 5, reszta szkło drobne. Piec ogrzewający i chlebowy z cegły. Kominek kątowy z ka-

pką i blachą. Połap z tarcic. Podłoga zupełnie zgniła, do alkierza drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach z zaszczepką. W sieni schody na górę o 11 trepach gdzie oszalowane z łat rzniętych z takiemiż drzwiami na zawiasach i krukach z zaszczepką, w szczycie od ogrodu okno bez szkła i drabina na dachu. Tu mieszka były ogrodnik zamkowy Wielożyński.

Piwnica stara niegdyś figarnia dziś pustkami stojąca, z jedną ścianą podłużną od wału wywaloną w jednej linji z domem ogrodniczym i pod jednymże nakryciem z dachówki karpiówki z frontu, a od wału słomą, rówek z tamtymże szerokości 14, a długości 381 1/2 łokci, massyf murowana z cegły, tylna ściana odwalona, dylami założona. Od wejścia z frontu drzwi, jedne duże pojedyńcze, stolarską robotą taflami w kostkę wykładane, na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką. Połap stary z tarcic. Podłogi niema. Piec ogrzewający duży z cegły, przy ścianie domu ogrodniczego, od frontu było okien 4 dużych, z tych dwa zamurowane, w 3-im tafelek szkła białego półćwiartkowych jest 28, w 4-tym tafelek 3 tylko, a z resztą deskami zabite. W szczycie okna od wału drzwiczki na górę z zaszczepką.

Część oranżerji między grotą, a budynkiem ogrodniczym przy wale od bramy, oknami na południe obrócona, zupełnie opuszczona, długości 40, a szerokości 14 łokci, massyf murowana z cegły. Dach słomiany z jednym kominem w górę z cegły wyprowadzonym. Okien wielkich od szczytu do ziemi 6 deskami zabite. W pobocznej ścianie od bramy

drzwi stolarskiej roboty, pojedyńcze na zawiasach i krukach z klamką w szczycie, od piwnicy okno jedno bez szkła. Pieców niema. Sufit tylko od niej z podwórza zawalony ziemią. Połap stary z tarcic. Podłogi niema.

Chlewy stare za budynkiem ogrodniczym i aleją lipową w ogrodzie przy wale, z dylów stawiane, długości 47, szerokości 8 łokci. Dach z dranic stary, wewnątrz przedziałów 6, dylami zakładanych, do których tyleż drzwiów ordynaryjnych na biegunach, przy jednym zaszczepka żelazna ze skoblem. Wyszki staremi tarcicami zakładane.

Grota starożytnej architektury, niegdyś kunsztownie ozdobiona, w ogrodzie blisko oranzerji i domu ogrodniczego, frontem do ogrodu, a bokiem do dziedzińca pałacowego stawiona. Z frontu dwie topole włoskie, a z tyłu trzy jodły stare mająca, massyf murowana z cegły długości 16 i 1/2, szerokości 34 łokci. Znacznie zrujnowana, z facjatą środkiem na kształt kondygnacji wzniesioną z kopułą, dachówką holenderską niegdyś kryta, teraz rozebrana, a przez to zrujnowany dach. Kominów z cegły nad dach wyprowadzonych dwa. Front tej groty

[s. 43]

ozdobiony w kolumnady z cegły, połową okrągłości na murze wydatne, w liczbie 10. Muszlami na tynku niegdyś wykładane, z gzymsami u góry różnowzorowemi poobijane, pomiędzy tą kolumnadą. Szlaki ćwikowaniem z kamienia granitowego drobno bitego na tynku wykładane. Od frontu

trzy wejścia. Przy drzwiach środkowych z obu stron framugi, okrągłe po brzegach mozaiką z kamienia granitowego na drut utwierdzanego teraz obitą ozdobne. Statuy w nich zniszczone. Brzegi drzwi pobocznych cwikowaniem z kamienia granitowego i takąż mozaiką na drut utwierdzoną wykładane. W środkowej statua zniszczona, w bocznych pozostały dwie z gipsu, bronzowo malowane, z rękami i głowami obitemi. Gzymsy muszlami niegdyś, a pomiędzy temi różami mozaikowemi wykładane. W pobocznych ustępach facjaty, z pochyłości dachu w trójkąty płaskie uformowanych, pomiędzy obwódką na brzegach mozaikową, z obu stron wyobrażenie Bachusa, na tynku wyrabiane znacznie obite. Do wejścia drzwi środkowych podwójnych a pobocznych pojedyńczych niema. Grota w środku ze sklepieniem, a pod kopułę wyniesionym i tamże otwartym, ozdobna. W 4-ch rogach ustępy czyli framugi kominkową robotą w mozaikę kamienia granitowego na gips układaną, z głowami w górze satyrycznemi znacznie uszkodzonemi. Pomiędzy temi w ścianach ośmiu innych mniejszych framug półokrągłych, popielato malowanych, z szlakami najdrobniejszej mozaiki obity, w których tyleż figur gipsowych stało, teraz zniszczone, a pod niemi postumenty małe murowane rozbite. Nad temi framugami tablice czyli obrazy gipsowe, w podobieństwie landszaftów niegdyś będące, zupełnie wydarte. Gzyms naokoło pod sklepieniem w szlaki mozaiki drobnej z muszlami poobijanemi i w róże takiegoż koloru różnego wykładany. Nad którym po bokach 4 figur

gipsowych zniszczonych. W ścianie naprzeciw drzwi wchodowych framuga duża blado różowa malowana, w której postument z cegły murowany obity. Wyżej owal wklęsły, nad którym był wyobrażony genjusz, w obłoku unoszący mitrę książęcą, teraz zniszczony, niżej zaś po bokach mniejsze genjusze były, teraz zniszczone. Brzeg tej framugi jako i drzwi wchodowych piękną plecionką mozaikową wykładany. W tych przedziałach na gipsie wyrobione wyobrażenie Wenery, następnie pierwsza nad drzwiami wchodowemi Wenus z piany morskiej nowo narodzona. Wieloryb po morzu pływający i poeta na pegazie w powietrzu unoszący się, zniszczony.2 nad drzwiami bocznemi z lewej strony Wenus otoczona orszakiem Nimf, Kupidyna do drzewa przywiązująca. 3 nad framugą środkową Wenus siedząca pod drzewem z lutnią w ręku, weseląca się z zalotności bożka Pana, na dutkach jej przygrywającego. 4 na koniec nad drzwiami bocznemi z prawej strony Wenus z kupidynem w ręku przypatrująca się dwum igrającym z sobą na wodzie łabędziom, które teraz zniszczone.

[s. 44]

W samej kopule mozaika opadła, w której okienek otwartych 4 i zamurowanych 4. Podłogi niema. Po jednej stronie tej groty od dziedzińca **pokój pierwszy**, do którego drzwi prowadzących niema i uszaki w murze poobijane. Okien od dziedzińca 3 bez szkła i ram, w uszakach cegła wybita. Piec rozebrany. Dachu nad tym pokojem zupełnie niema. Połap tarciczny zgnił i opadł i posadzka zrujnowana. Po drugiej

stronie od domu ogrodniczego **pokój drugi**, do którego wchód otwarty bez drzwi. Mur w uszakach obity. Sciany na tynku gipsem pociągnięte, w takież lamperje rzucane z różami, wyciskaną robotą podobnież i w oknach, których jest 3 bez szkła i ram. Mur w uszakach obity, mające. Pieca tu nie było. Kominek szafiasty. Na kolumnadach zewnątrz groty muszle i w framugach mozaika od dołu, zupełnie poobijane. Podobnie mozaika wewnątrz groty muszle i w framugach mozaika od dołu, zupełnie poobijane. Podobnie i mozaika wewnątrz groty.

Sklepy murowane pod grotą, do których szyja z tyłu również murowana z cegły. Pokrycie na niej z dranic stare. Drzwi do szyi pojedyńcze stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką i skoblem. Sklepienie z cegły. Na dół schodzi się po 9 trepach ceglanych, sklepów jest trzy. Z tych przy dwóch tylko drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepkami i skoblami znajdujące się, w 3-im mur w uszakach wyłamany. Okienek 3 małych ze szkłem.

Kaplica zamkowa za pałacem w ogrodzie przy alejach lipowych, frontem do boku pałacu stojąca. Massyf murowana z cegły, długości 14, szerokości 11, a wysokości do kopuły 24 łokci. Dachówką holenderską kryta, z kopułą małą drewnianą na wierzchu, a na tej krzyżykiem żelaznym. Po rogach 4-ma, a po bokach 2-ma filarami i słupami wzmocniona., które są nakryte dachówką. Zewnątrz pod gzymsem szlak malowany, mało znaczny. Wewnątrz po bokach gdzie były

w małych framugach obrazy znać jeszcze piękne malowanie na murze. W facjacie frontowej są po bokach dwie framugi mniejsze, a trzecia po srodku większa, w których znajduje się wyobrażenie niewiast stojących pod krzyżem, na drzewie malowane, przez czas zniszczone malowanie. Takież trzy framugi w facjacie tylnej próżne. Wchodząc do tej kaplicy, drzwi pojedyńcze nowe stolarskiej roboty na zawiasach essowatych z zamkiem wnętrznym i kluczem, przy tych uszaki drewniane nowe, wewnątrz na boku hak żelazny od kropielnicy. Okien trzy bez szkła deskami zabite. Ramy pozostałe. Ołtarza z całym ornamentem niema zupełnie, znajduje się z niego tylko w składzie pałacowych cyborjum z drzewa snycerskiej roboty popsute. Sklepienie dobre, posadzka z cegły. Chór ordynaryjnej roboty na dwóch belkach z tarcic do którego w górze zewnątrz drzwi pojedyńcze, dębowe, stolarskiej roboty w tafle stare, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych zabite. Nad

[s. 45]

niemi okienko okrągłe w murze pod szczytem. Schodów na chór zewnątrz prowadzących niema.

Kaskada przed grotą w środku ogrodu z kamienia opocznego zupełnie zniszczona, teraz tylko postument środkowy, na ośm kantów w gzymsy a pod wierzchem wypukło, kształt nie obrabiany. Sztuki na ołów wprawiane, wysokości 3 i 1/2 łokci, od spodu obity. Na wierzchu pokrywa 2 i 1/2 łokci, w kwadrat szeroka, spodem zaokrąglona, z wie-

rzchu wydrążona, po bokach wyrobione cztery głowy z otworami w gębach dla wypuszczania wody. Po bokach od skrzyń czyli cembrowania, zostało trzy sztuk kamienia, długich po trzy i pół, a szerokich po 1 i 1/2 łokci, na końcach obite. Reszta ułamków remanentem w pałacu zapisane. Woda do tej kaskady była sprowadzana ze stawu podziemnemi rynnami, czego teraz i śladu niema.

Stajnia pierwsza mała, przy bramie pierwszej wielkiej i wałach, za oficyną trzecia dobra, tylne dwie ściany to jest podłużna i poprzeczna z muru, a dwie takież od frontu z drzewa obrobionego długości 31, a szerokości 12 łokci półdraniczkami kryta, na trzy przedziały jedną ścianę z dylów, drugą z tarcic podzielona, w przedziale pierwszym ze strony od oranżerji stajenka na konie. Przed wejściem pomost z dylików, na boku takoż ścianka, za którą się gnój składa. Zewnątrz drzwiczki małe na biegunach w antabach żelaznych z probojem z zaszczepką. Wewnątrz drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką i skoblem. Złób 1, pod którym u spodu tarcica założona, drabina 1, połap z tarcic założony. Podłoga z drzewa rznietego. Do przedziału drugiego drzwi pojedyńcze stolarskiej roboty na zawiasach i krukach, z zaszczepką i skoblem. Połap z tarcic zakładany. Podłogi niema. Przedział trzeci na wozownię, do którego wrota podwójne z tarcic na biegunach z drągiem, a na końcu tegoż z żelaznym szwornikiem z metryczką. Podłogi i połapu niema. Stąd wstępuje się po drabinie na górę nad poprzedzającemi

przedziałami, gdzie oszalowanie z tarcic z drzwiami, pojedyńczemi na zawiasach i krukach żelaznych, z zaszczepka i probojem. Od rogu tej stajni do bramy murowanej jedno przęsło parkanu z opadów rzniętych założona.

Stajnia druga, mała przy wałach od końca 1-szej wielkiej oficyny w tylnym dziedzińcu ku bramie wielkiej zawracającym się, z dylów obrabianych, ściany w słupy zarzucane dobre długości 30, a szerokości 11 i 1/2 łokci. Dach stary z gontów. Wewnątrz trzy przedziały, dwoma ścianami z dylów zrobione, z wyszkami z żerdzi. W przedziale pierwszym stajenka na cztery konie z końca od oficyny. Od wejścia z podwórza pomost stary. Drzwi pojedyńcze z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych, z zaszczepką i skoblami żelaznemi. Okienko bez szkła jedno. Słupków od przeoryn trzy z drągami na końcach okutemi do skoblów. Żłób i

[s. 46]

drabina 1, podłoga z dylów. Drzwi z boku do drugiego przedziału niema. W przedziale drugim wozownia. Wrota do niej podwójne, stare z tarcic na biegunach z zaszczepką i skoblami. Okienko jedno bez szkła. Złób stary. Podłoga z dylów dobra. W przedziale trzecim stajenka na trzy konie, przed którą mały pomost z dylików. Zewnątrz drzwi sztachetowe, stolarską robotą, na zawiasach i krukach z zaszczepką i skoblem. Wewnątrz drugie drzwi pojedyńcze z tarcic na biegunach z dwoma zaszczepkami i skoblami. Prze-

oryn niema. Złób stary jeden, Drabin dwie małe. Podłoga stara z dylów. Ta stajnia przesypania potrzebuje.

Tranzot za stajnią z tarcic w słupach zrobiony, z daszkiem z gontów (...) stary.

Tranzot drugi nowy za bramą na górze z tarcic dranicami kryty, do niego drzwi pojedyńczych dwoje.

Stancja trzecia wielka, stara na dziedzińcu tylnym za oficyną pierwszą przy wałach, jednym końcem do bramy murowanej małej, a drugim do oficyny kuchennej obrócona, z dylów różnych starych w roku 1800 stawiona. Sciany w słupy zarzucane, podporami opatrzone, stara z pięciu przegrodami wewnątrz. Wyszki na skład siana z żerdzi zarzucane, gontami kryta, długości 77, a szerokości 16 łokci. Przedział pierwszy od bramy, do którego z boku wrota podwójne na biegunach z antabami u góry, zaszczepką i probojem żelaznemi, z tarcic goździami żelaznemi przybijanych. Od wejścia z podwórza stary pomost z dylów. Żłób stary jeden. Podłoga zupełnie stara. Przedział drugi, do którego od frontu stajni wchodząc stary pomost z dylów. Wrota dobre podwójne, na biegunach z antabami u góry i zaszczepką ze skoblem żelaznym. Żłobów starych dwa. Drabina jedna. Podłoga z dylów zupełnie zgniła. Przedział trzeci, do tego wchodząc pomost stary z dylów, wrota podwójne stolarskiej roboty, w kostkę zewnątrz taflami wykładane i goździami żelaznemi przybijane na zawiasach i krukach, z zaszczepką i skoblem żelaznemi. Wszedłszy do

stajni, podłoga stara w części zgniła, słupki od przeoryn stare. Żłobów starych dwa, drabin 2. Od wejścia po lewej ręce na górze przeforsztowanie z żerdzi z drzwiami ordynaryjnymi na biegunach z tarcic z zaszczepką i skoblem żelaznym. Z drugiej strony oszalowanie tarciczna, wróciwszy na powrót do przedziału czwartego wrota z tarcic podwójne, na biegunach z zaszczepką i skoblem, przed temi daszek gontami kryty, podłoga z dylów. W tym przedziale mała komórka z dylików na sprzęty stajenne i słupki do przeoryn. Drabin dwie, żłobów starych dwa, podłoga z dylów. Przedział piąty ostatni, do którego wchodząc od dziedzińca pomost mały z dylików, wrota podwojne z tarcic na biegunach z antabami żelaznemi u góry, oraz zaszczepką i skoblem. Żłob 1, drabina 1. Podłoga zupełnie stara.

[s. 47]

Stajenka mała, stara, w jednej linji z poprzedzającą ze strony oficyny kuchennej, do ściany poprzecznej przystawiona długości 181 i 1/2 łokci, gontami kryta. Dach dobry. Sciany tej stajenki w łupy zarzucane, z dylów różnych. Od wejścia z podwórza pomost stary. Wrota podwójne z tarcic na biegunach z zaszczepką i skoblem. Żłobów starych dwa, drabina jedna, podłoga z dylów w części zdezelowana. Obok tej stajenki nowo przybudowana. Sciany w słupy zarzucane z dylów, dranicami kryta. Wchodząc do niej wrota podwójne na biegunach z tarcic, z klamką i probojami żelaznemi. Żłób 1, drabina 1.

Studnia stara za pałacem na dziedzińcu tylnym, między oficyną 1-szą długą, a 5-tą kuchenną. Daszek nad nią nowy gontami kryty na 2-ch słupach. Ocembrowanie stare z dylów. Koło do ciągania wody ma z boku jedną śrubę z mutrem na dwóch słupach z wałem, a w nim 2-ma capami żelaznemi i refami. Kubeł zupełnie stary. Żelaznemi obręczami okuty, z cechami i prętem poprzecznym oraz łańcuchem 5 łokci, rozerwanym, również żelaznemi, a w końcu kawałkiem liny. Koryto przy studni na słupach.

Ogród spacerowy, z zamku z strony od miasta z dwóch stron wałami, z trzeciej dziedzińcem opasany, czwartą od stawu przypiera. W nim jest tylko trzy szpalery z sobą przecinające się, pierwszy od tyłu pałacu w stronę od miasta, sadzony staremi lipami, a w końcu od miasta grabiną. Drugi od ogrodzenia dziedzińca między oficyną trzecią, a grotą zaczynający się, od stawu przypierający i tamże szpalerami pierwszym przecinający się, od dziedzińca zasadzony grabiną, częścią od stawu staremi lipami. Trzeci od domu ogrodniczego do stawu z linji przeciwległej, 2-ma ciągnący się, staremi lipami sadzony, z szpalerem pierwszym przecinający się. Od stawu miejscami znajdują się topole włoskie. Przy wale do budynku ogrodniczego, w kącie dzikie gruszki, szpalerem zasłonione. Wał zasadzony bzem tureckim, wyniszczonym. Kwatery tego ogrodu teraz zasiewane są warzywem, około których ogrodzenie z żerdzi. Na wale z dwóch stron od miasta, pod lipami rozłożystemi, piękny chodnik spacerowy.

Brama druga, mała murowana, z dwóch ścian prostych bez sklepienia, nakrycia i wrót, obwód zamkowy zamykająca. Z strony od folwarku Sławacinka, na koszary dawne pomiędzy wałami wychodząca. W niej mur po obu stronach gruby, wysoki na 6 łokci, z wierzchu przed tym był dachówką nakryty. Wewnątrz po bokach jest po trzy framug wyrobionych. Długość bramy łokci 34, zaś szerokość 5 i 2 wewnętrznie uważana.

Most drugi, niegdyś zwodzony, teraz drewniany stary przez fosę na koszary dawne prowadzący. Długości 62, szerokości 8 i 1/2 łokci na palach z drzewa obrobionego z poręczami, po bokach staremi.

[s. 48]

Budynek za wałami zamkowemi i mostem dopiero opisanym, na koszarach dawnych nad fossą, z drzewa w kostkę obrobionego w węgieł roku 1808 budowany. Długości łokci 38, szerokości 12 i 1/2 łokci na podmurowaniu niskim z cegły, które zupełnie osiadło, teraz z ziemią zrównanym. Dach półdraniczkami dubeltowo kryty, dobry. Kominów na dach z cegły wyprowadzonych dwa. Wchodząc do tego budynku drzwi szerokie podwójne z tarcic na zawiasach i krukach, z klamką, zasuwką poprzeczną i dwoma z góry skoblami. Sień duża bez połapu i podłogi, w niej horno kowalskie z cegły. Z tej sieni na prawo od mostu **izba z alkierzem**, do której drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach z klamką i haczykami. Okien starych trzy

na dwie kwatery rozmykające się z okowem szkła białego po 8 tafel ćwiartkowych, z których nadtłuczonych 7. Jedna kwatera okna od progu z tafelek półćwiartkowych. Piec ogrzewający i chlebowy z cegły. Kominek z kapką. Drzwi do alkierza pojedyńcze stolarskiej roboty w tafle na zawiasach essowatych i krukach żelaznych z zaszczepką. Okno jedne stare ze szkłem drobnym na dwie kwatery rozmykające się z okowem. Tak w izbie jak i w alkierzu połap z tarcic. Podłoga takaż stara. Z sieni na lewo po drugiej stronie izba z alkierzem, do której drzwi pojedyńcze stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z klamką, zaszczepką i haczykiem. Okien 3, z tych dwa po 6, a jedno 8 tafel szkła białego ćwiartkowych mające, z których 8 tafel stłuczonych. Piec ogrzewający i chlebowy z cegły, kominek z kapką. Do alkierza drzwi podwójne stolarskiej roboty w tafle na zawiasach krótkich i krukach, z klamką, zaszczepką i zasuwką u góry, żelaznemi. Okno jedno z okowem na 2 kwatery rozmykające się, z 8 tafel ćwiartkowych szkła białego, 1 wybite. Tak w izbie jako i w alkierzu połap i podłoga z tarcic. Okiennic naokoło okutych, z szwornikami żelaznemi, stolarskiej roboty, pięć z tych przy dwóch znajdują się haczyki. Drabina na dachu jedna.

Stajenka mała długości 11, a szerokości 7 łokci z tyłu za budynkiem z dylów przystawiona. Dranicami kryta. Wchód do niej z sieni budynku, bez drzwi, żłób jeden, podłogi niema. Między dachem tej stajni a budynkiem, od okapu rynna znajduje się.

Sklep za budynkiem w ziemi wykopany, bierwionami wyłożone ściany. Dach słomą kryty, do niego przy wejściu drzwiów pojedyńczych dwoje. To wyżej opisane pomieszczenie wynajęte jest rzemieślnikom, stelmachowi Janowi Szrejber i kowalowi Samuelowi Sejngert.

Opisanie browaru piwnego przy mieście Białe

Browar piwny, teraz przerobiony na gorzelnię, za miastem i zamkiem przy folwarku Sławacińskim sytuowany, z drzewa kostkowego rzniętego, na podmurowaniu z cegły w

[s. 49]

węgieł 1807 roku porządnie zbudowany. Długości 43 i 1/2, szerokości 16 łokci. Gontami kryty. Z kominem nad dach w górę, z cegły wyprowadzonym i gankiem z frontu na dwóch słupach, gontami krytym, w którym szczyt z tarcic, stolarską robotą w kostkę goździami przybijany. Wchodząc do browaru drzwi szerokie, podwójne, stare z tarcic, stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką trzema zasuwami i zaszczepką z skoblami żelaznemi. W tym browarze w większej części połapu niema. Podłoga z dylów i opołów rzniętych zupełnie stara. Kuchnia murowana przechodnia, bez drzwiów z hornami na dwa kotły z cegły. W niej przy luftach od hornów drzwiczek żelaznych w ramach do zamykania z brukami 2 i trzy zasuwek małych u góry, z blachy. Przy lufcie od horna na drugą stronę blacha do zamykania na krukach, a przy piecu kruki tylko drzwiczek żelaznych, na browarze za hornami komóreczka

z tarcic, z drzwiami na zawiasach, zamczyska do łahuna od bani lutrówki, w dole po trąbniki wykopanym. Koryto duże na wodę w górze, na podstawie drewnianej. Okien podługowatych trzy ze szkłem po 10 tafelek nierównych, w ścianie tylnej okno długie czyli chodnik nad kilsztokiem z prętami drewnianemi, tarcicami zabite. Od wejścia do browaru na prawej stronie izba kuchenna czyli komora. Do której drzwi pojedyńcze z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką, haczykiem i zaszczepką ze skoblem. Okien podługowatych dwa ze szkłem w tafelki drobne. Piec ogrzewający dochodzi z stancyj gorzelnika. Horno z cegły do małego kotła do grzania wody. Połap z tarcic, w nim nad hornem drzwi na górę nowe, na dwoje rozmykające się, na zawiasach i krukach, z zaszczepką i skoblami żelaznemi. Podłoga stara z dylów. W tej izbie przepierzenie nowe z tarcic i okienkiem bez szkła. Dalej stancja gorzelnika, do której drzwi nowe pojedyńcze na zawiasach i krukach żelaznych, z haczykiem, zaszczepką i skoblem. Takież drzwi drugie na browar wychodzące, na zawiasach i krukach z klamką i haczykiem żelaznemi. Okno od tyłu jedno z ośmiu tafel ćwiartkowych szkła białego z jedną kwaterą na zawiasach do odmykania. Wewnątrz okiennica z tarcic do zasuwania. Piec ogrzewający i chlebowy z cegły. Kominek kątowy z blachą. Połap z tarcic, podłoga takaż stara, w tej stancji są dwa przepierzenia z tarcic na stancyjkę dla pisarza i spiżarenką, do których drzwi dwoje pojedyńczych, na biegunach z tarcic, jedno z zaszczepką i skoblem, drugie z haczykiem i probo-

jem żelaznym. Okno na tył w stancji pisarskiej jedno z 6 tafel ćwiartkowych szkła białego, z jedną kwaterą na zawiaskach do odmykania. Okiennice wewnątrz do zasuwania z tarcic, w dachu po bokach jest po dwa dymniki dla światła i odchodzenia pary. Drabina na dachu na słupie. Z tego browaru do wozowni, opodal będącej, jest rynna drewniana w ziemi zakopana dla puszczania brahy.

[s. 50]

Słodownia w odstępie od browaru ku rzece, frontem do tegoż obrócona, z drzewa rzniętego, na podmurowaniu z cegły z wierzchu nieznacznym. Roku 1807 w węgieł budowana, długości 37, szerokości 15 łokci, gontami kryta. Restaurowana w roku 1824, w ścianach przez wstawienie niektórych dylów i ujęcia zewnątrz w szpongi i lisztwy, wyporządzenie należyte wewnątrz i wymurowanie fizycznego pieca. Komin nad dach w górę wyprowadzony z cegły, z frontu do wejścia od młyna deptaka, drzwi pojedyńcze stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką, zaszczepką i skoblami, drugie z końca od starego budynku podwójne stolarskiej roboty z tarcic, na zawiasach i krukach żelaznych, z zasuwką żelazną wewnątrz. Wszedłszy przez drzwi pierwsze sień od koszczarni ścianą z dylów nowo ogrodzoną z pułapu z tarcic i posadzka stara z cegły, w tej zasiek na słód nowy, z tarcic na podkładach wniesiony, z podłogą i przegrodą tarciczną oraz poręczem po wierzchu, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach z klamką żelazną. Okien od frontu dwa ze szkłem drobnym. Na

środku piec nowy z cegły z luftem fizyczną robotą do suszarni na górę wyprowadzonym, w którym blacha w ramach żelaznych do zasuwania, takaż druga na górze. Połap z tarcic, posadzka z cegły, w tej roszczarni kadź duża zaliwna z obręczami drewnianemi. U góry w połapie drzwi do spuszczania słodu, nowe, pojedyńcze, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z haczykiem. Z roszczarni przechodzi się do suszarni starej, w końcu słodowni będącej, teraz nową ścianą z opołów oddzielonej, z oszalowaniem na tejże aż pod strych tarcicznym. Drzwi nowe, pojedyńcze, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z haczykiem. Okno jedno ze szkłem drobnym potłuczone małe okienko bez szkła, na środku suszarnia, w niej piec w ziemi z cegły murowany, na około którego kanały, a po środku dwa lufta na kształt dymników rozwalone. Przy ziemi w skrzyni okienko do wygartywania słodu bez drzwiczek. Posadzka w tej suszarni z cegły. Wróciwszy do sieni schody na górę o 11 trepach z poręczem, przy ścianie będące, z boku tarcicami oszalowane, z drzwiami do zamykania, dużemi pojedyńczemi z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką i skoblem. Na górze suszarnia nowa fizyczną robotą, na około luftu od pieca z dołu w komin do góry wyprowadzonego, środkiem na dwie strony wzdłuż rozciągające się, kanały murowane mająca, a około nich tak z gliny. Skrzynia rzniętego w wilkiem u Góry i lasami pospolitemi. Po obu końcach na otwory do wycierania sadzy, w luftach kanałów, środkiem suszarni przechodzących,

z boku w tejże skrzyni drzwiczki nowe, okute stolarskiej roboty, do wygartywania, a przy tychże zaraz w połowie otwór z drzwiami wyżej już opisanemi, do spuszczania słodu na dół. Nad temi zaś drzwiami bloczek urządzony

[s. 51]

do windy na dwóch słupkach heblowanych. Na całej górze spód od dachu składany tarcicami do zasypywania słodu. W dachu dymników pięć i drabina na nim jedna na słupie.

Budynek stary, opuszczony, w jednej linji podłużnej co i słodownia, w odstępie od tejże, z drzewa w kostkę obrobionego, w węgieł 1800 r. stawiony, długości 20, a szerokości 13 łokci, dranicami kryty, z małą w górze wystawą. Ściany czterema belkami zewnątrz na ośmiu słupach wspierającemi się, wzmocnione. Drzwi do tego budynku stare ordynaryjne na biegunach z zaszczepką. Okien cztery bez szkła, połapu i podłogi niema.

Wołownia stara zupełnie z tylnią ścianą walącą się, podporami opatrzona, za browarem ku folwarkowi, z dylów rzniętych i obrobionych w 1800 roku stawiona. Sciany w słupy zarzucane, długości 37, szerokości 13 łokci. Dach słomiany stary. Na około od okapu jeden szor dranic. Do niej drzwi w ścianach poprzecznych przelotnych, pojedyńczych dwoje, a w ścianie podłużnej podwójne jedne stare na biegunach, wewnątrz środkiem przez całą długość wołowni, korytarz do brahi z drabinami na drążkach w słupki osadzonemi. Pomost z dylów, do zaparzania brahi, z końca

przy wejściu skrzynia z nakrywą w ziemi z dylów, która się wpuszcza z browaru rynną podziemną. Koryt dużych przy wołowni dwa. Ta wołownia zupełnie wali się.

Młyn deptak na boku w linji między browarem a słodownią, z drzewa rzniętego w r. 1824 zbudowany, długości 30, a szerokości 15 łokci, ściany w słupy zarzucane, dranicami kryty. Machina do małcia zboża porządnie urządzona, w niej znajduje się wał stojący z dwoma po końcach kryty capami i 4-ma resami oraz panwą żelaznemi, a na nim koło deptak, spodem palczaste. Wał drugi leżący podobnie z czterema resami, dwoma panwami i dwoma capami żelaznemi, oraz kołem palczastym do obracania sześciarni, dwoma resami okutej. Wrzeciono, panwa i paupryca żelazne. Kamień wierzchni i spodak nowe niedawno osadzone z kadlubem drewnianym. Druga para takichże kamieni stara zupełnie. Kosz i skrzynia stare, schodki do kosza o sześciu trepach. Do koła deptaka pomost z opołów, do wejścia wrota podwójne z tarcic na biegunach, z zaszczepką i skoblami. Okienek trzy ze szkłem białym po 4 tafelek. W tym młynie z końca od słodowni stajenka na konie, do której z młyna i podwórza drzwi dwoje pojedyńczych z tarcic cheblowanych na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepkami i skoblami. Okienko jedno z 4-ch tafelek szkła białego. Żłób porządny z tarcic grubych, pod którym u spodu jedna tarcica założona. Drabina nad żłobem. Podłoga z opołów rznietych.

Lodownia mała przy drodze do folwarku wiodącej niedaleko browaru, wierzbami naokoło zasadzona i nowoogrodzona, z drzewa rznietego w roku 1822 stawiona. Długości 16, szerokości 8 łokci. Słomą kryta, do której wchodząc drzwi podwójne stolarskiej

[s. 52]

roboty na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepkami i skoblami oraz dwoma zasuwkami wewnątrz. Schody w dół o ośmiu trepach, połap z drzewa rzniętego zgniły. Przedziałów jest trzy, w pierwszym umieszczone schody, w drugim komórka letnia bez drzwi, w trzecim lodownia z ścianami dubeltowemi i drzwiami podwójnemi, stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką i skoblem, lód dobrze utrzymująca, lecz zupełnie ściany ma pognite.

Studnia pierwsza przy browarze z tyłu z ocembrowaniem szerokim, sochą, żurawiem i kluczem, oraz kadłubem do ciągania wody i rynną starą.

Studnia druga nowa przy słodowni z ocembrowaniem z drzewa rzniętego, sochą, żurawiem, kluczem i kubłem do ciągania wody, oraz rynną do słodowni.

Na wałach dawnego pałacyku we wsi Sławacinku znajdują się fundamenty z cegły gruzem zawalone. Wał z trzech stron od pola niski, z tylu rzeki wysoki, zasadzony bzem tureckim, wyniszczonym. Wjazd ze wsi do pałacu od wału spadzisto wysypany, z jednej strony tegoż od miasta dom

/ byłego ogrodnika Wielożyńskiego / zabudowany, z drugiej strony gaik sosnowy, pół morga obszerności nieprzechodzący.

Adnotacja domu we wsi Sławacinku w dożywocie Wielożyńskich będace.

Dom niedokończony przy wałach dawnego pałacyku, we wsi Sławacinku, z drzewa rzniętego, w węgieł 1807 roku stawionego, długości 25, szerokości 15 łokci, słomą kryty. W nim sień przechodnia. Po jednej stronie stancja z alkierzem, po drugiej toż samo, bez połapu i podłogi. Okien 9 bez szkła. Okiennic naokoło okutych siedem, nieokutych dwie. Drzwi przy sieni z okuciem dwoje.

Stodółka przy budynku z dylów starych długości 18, szerokości 9 łokci, słomą kryta, do niej wrota ordynaryjne z tarcic na biegunach.

Opisanie Austerji murowanej w miescie Białej

Austerja z piętrem zajezdna w rynku miasta Białej narożnie przy ulicy Janowskiej sytuowana, massyf murowana z cegły frontem do rynku obrócona, długości łokci 46, szerokości łokci 32, z trzech stron to jest od ulicy, rynku i placu pustego z boku, nowootynkowana. Z dwóch stron od ulicy i rynku kamiennic obrukowana, oraz topolami włoskiemi osadzona. Dach płaski z pięcioma kominami z cegły w górę wyprowadzonemi, dachówką holenderką kryty w tej austerji.

NA DOLE

Wchodząc z frontu sień na przejazd do stajni, u góry sklepiona z cegły, u dołu kamieniami wybrukowana. Do niej wrota dobre, podwójne u góry okrągłe z tarcic stolarską robotą w

[s. 53]

kostkę na dubelt składaną i goździami żelaznemi przybijaną zewnątrz, na dużych podwójnych zawiasach i krukach żelaznych z francuskim małym, do drąga, w jednej połowie wrót jest furtka z tarcic na zawiasach i krukach. Na wyjściu z sieni do stajni wrota drugie nowe podwójne z tarcic na zawiasach i krukach z drągiem i antabą przy nim żelazną do zamykania, z boku w ścianach 3 lufty od pieców, z tych 1 zamurowany, a przy 1 blacha żelazna na krukach. Z sieni po jednej stronie od ulicy na prawo **stancja pierwsza** szynkowa, do której drzwi pojedyńcze, stare stolarskiej roboty, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z klamką, zaszczepką i zasuwką. Okien od rynku dwa z okowem na cztery kwatery rozmykających się, z szkła białego po 6 tafel arkuszowych, z których jedna rozbita. Piec ogrzewający ordynaryjny z dwóch stron był z kafel, dopiero z cegły wymurowany. Piec chlebowy i kominek kątowy z kapką z cegły, z hakiem żelaznym na środku. Podłoga z tarcic. W ścianie dwie małe framugi z policzkami. Ław ordynaryjnych dwie. Stół stary zepsuty. Dalej **stancja druga** gdzie dawniej był sklep czyli krama, do niej drzwi pojedyńcze stolarskiej ro-

boty, na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym i kluczem. Okno z szyn arkuszowych 8 na pół otwierające się z okuciem całe jedne. Sufit sklepiony, podłoga z tarcic, z tej do składu drzwi podwójne na zawiasach i krukach z zaszczepką i probojami żelaznemi, framug z policami drewnianemi trzy, z tych przy jednej drzwi podwójne na zawiasach z zamkiem wnętrznym bez klucza. Sufit sklepiony, podłoga z tarcic. Okienko w górze bez szkła jedno. Wróciwszy do pierwszej stancji, dalej do **stancji trzeciej** drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach z klamką i probojami żelaznemi. Piec ordynaryjny z kafel przy nim drugi chlebowy z cegieł, Kominek z kapturem na pręcie żelaznym. Sufit podrzucany, podłoga z tarcic. Okno z szynkowni na półotwierające się z szyb 6, w ścianie od progu mała framuga 1, takaż przy oknie 1, po środku dużych trzy, jedna z nich dwoma policami z tarcic. Szyja do sklepów z wchodkiem małym stolarską robotą, z drzwiami pojedyńczemi na zawiasach z zamkiem francuskim i kluczem, z tej stancji do wejścia na kurytarz. Drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym i kluczem. Z tej drugie drzwi do **stancji gościnnej**, pojedyńcze stolarskiej roboty na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym i kluczem.

Okien od ulicy dwa na półotwierające się z okuciem, po 6 szyb arkuszowych szkła białego mających, całe, w górze w ścianie poprzecznej okienek półokrągłych, małych po szyb trzy mających, dwa, przy których po trzy kraty żelazne znajdują się. Piec fizyczny z kafel szarych dwa pokoje

ogrzewający, z drzwiczkami żelaznemi, u góry blacha do zasuwania w lufcie znajduje się, Sufit podrzucany, podłoga z tarcic dobra. Wróciwszy do stancji trzeciej już opisanej w prawą stronę do pokoju drugiego gościnnego. Drzwi pojedyńcze stolarskiej roboty

[s. 54]

na zawiasach i krukach, z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem. Okno jedno takież jak w pierwszej stancji gościnnej, piec ten sam co w stancji pierwszej. Podłoga z tarcic dobra, sufit podrzucany miejscami od zacieku poopadał. Przy wszystkich oknach od ulicy i rynku wyżej opisanych, okiennice podwójne z należytym okuciem znajdują się.

Po drugiej stronie, z ulicy wchodząc dawniej była krama, drzwi pierwsze podwójne stolarskiej roboty, futrowane i goździami nabijane, na zawiasach i krukach z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi, oraz z zasuwką poprzeczną w środku. Wewnętrzne drzwi drugie podwójne stolarskiej roboty na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem z zasuwkami w górze i u dołu żelaznemi, do połowy ze szkłem szyb 4 mające, z tych dwie pęknięte. Sufit sklepiony, podłoga z tarcic dobra. Z tego przedpokoju do pokoju pierwszego drzwi pojedyńcze stolarskiej roboty, z zamkiem wnętrznym francuskim bez klucza, na zawiasach i krukach żelaznych. Okien od rynku dubeltowych dwa po sześć szyb arkuszowych szkła białego mające, wewnętrzne na półotwierające się z okuciem, przy tych oknach

okiennice dubeltowe znajdują się z należytym okuciem. Piec fizyczny z kafli białych, z drzwiczkami żelaznemi z blachą u góry do zasuwania luftu, w tym pokoju dwie framugi, z tych jedna większa. Sufit sklepiony, podłoga z tarcic dobra. Z tego pokoju dalej do pokoju drugiego, drzwi pojedyńcze stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z zamkiem wnętrznym francuskim, bez klucza, do połowy ze szkłem, szyb 4 arkuszowych z szkła białego, z tych jedna stłuczona. Piec z kafli zielonych fizyczny z drzwiczkami żelaznemi, z blachą u góry do zasuwania. Okno od dziedzińca dubeltowe jedno z 6 szyb arkuszowych szkła białego wewnętrzne na półotwierające się z należytym okuciem. Okiennica podwójna znajduje się. Sufit podrzucany, podłoga z tarcic dobra. Kominek obok pieca szafiasty z cegieł wymurowany. Z tego pokoju w lewą stronę do pokoiku trzeciego, do niego drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem do połowy ze szkłem szyb arkuszowych 4. Okno dubeltowe od dziedzińca z szyb 6 arkuszowych, na kit wprawianych, wewnętrznie na pół otwierające się, z okuciem. Sufit sklepiony, podłoga z tarcic. Framug małych dwie po jednej policzce drewnianej mające, z tego pokoiku do wejścia do przedpokoju, drzwi pojedyńcze nowe, stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach z zamkiem wnętrznym, francuskim i kluczem, wróciwszy do pokoju drugiego, z tego do kuchni drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach, z zamkiem wnętrznym francuskim i kluczem. Piec ogrzewający z cegieł fi-

zyczny, z drzwiczkami żelaznemi, z blachą u góry do zasuwania. Piec chlebowy z cegieł, komin z kapturem na pręcie żelaznym. Framug dwie z policami drewnianemi. Okno od dziedzińca z szkła drobnego jedno, na cztery kwatery rozmykające się.

[s. 55]

Stolowanie z tarcic, posadzka z cegieł stara. Z kuchni do wyjścia, drzwi pojedyńcze na zawiasach i krukach z klamką i zaszczepką żelaznemi. To przeszedłszy wozownia stara, długości 10, szerokości 9 i 1/2, łokci, gontami kryta, zacieka, do niej wrota podwójne z tarcic na trzech zawiasach i czterech krukach żelaznych z szwornikiem i probojem. Obok drzwi pojedyńcze stare, stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach, z zasuwką drewnianą. Okno jedno od placu pustego przyległego bez szkła i kwater. Zewnątrz okiennica stara, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach, połapu i podłogi niema, z tej wozowni wyszedłszy wprost na dziedzińcu tranzet nowy, z tarcic dranicami kryty. Ogrodzenie z tyłu za wozownią ze strony od placu pustego jest z bierwion starych, parkan z szkła zarzucany, w którym z końca brama z podwójnemi wrotami na biegunach z drągiem do zamykania i probojami żelaznemi, z zaszczepką, wróciwszy do tej bramy wprost w ścianie, gdzie niegdyś była kuchnia dopiero na spiżarnię obrócona, przy wejściu do tej drzwi pojedyncze nowe na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką i probojami żelaznemi. Stolowanie z desek, podłogi

niema. Przy dalszym wejściu drzwiów niema, tylko uszaki znajdują się, framug 3.

NA PIĘTRZE

Idąc z frontu sienią wjazdną na dole i zbliżające się do wrót w stajnię prowadzących na prawo, kurytarz z drzwiami pojedyńczemi z tarcic stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z zasuwką, w nim schody na górę z poręczami po bokach w czterech załomach, z tych w pierwszym od dołu trepów 10, w drugim 3, w trzecim 4, w czwartym 3. Nad załomem drugim okienko od stajni, w wystawie dachu pokryty dachówką ze szkłem o 16 małych tafelkach, z których dwie zbite, nad trzecim i czwartym dach obłożony tarcicami i oszelowanie po bokach takież. Przy schodach w górze na obiedwie strony w podłuż auterji, są poddasza z podporami dach utrzymującemi. Do tych poddaszów dwoje drzwi ordynaryjnych starych na biegunach, przy jednym z tych zaszczepka żelazna. W poddaszu pierwszym od ulicy okienko bez szkła, w drugim od placu przyległego pustego ze szkłem o 12 tafelkach, z których zbitych 8. Przeszedłszy schody, postepując wprost kurytarz przez całą długość z tyłu austerji w poddaszu ścianę, od tegoż z drzewa kostkowego rzniętego mający. Z podłogą wciąż, a połapem nad trzema tylko przedziałami z tarcic. Drzwi do niego pojedyńcze, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z klamką i zasuwką, dzieli się na cztery części małemi ściankami. W pierwszym przedziale od ulicy **spiżarnia**, do której drzwi pojedyńcze z tarcic na zawiasach i krukach

żelaznych z klamką, zaszczepką, haczykiem i probojami. Okno od ulicy jedno z okowem na dwie kwatery rozmykające się w ośm tafel ćwiartkowych z dwoma zasuwkami. Kominek szafiasty bez blachy, drugi przedział jest

[s. 56]

kurytarzem przechodnim, na tył w poddasze 1 okno z kwaterą na zawiasach bez szkła mającym. W trzecim przedziale **kuchnia**, do której drzwi pojedyńcze stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką, zasuwką i haczykiem. Okno w poddaszu wychodzące z szyb 6 z kwaterą do odmykania na zawiaskach. Piec chlebowy z cegły murowany z kapturem na pręcie żelaznym. Sufit podrzucany, podłoga z tarcic. W czwartym na koniec przedziale kurytarza stancja kuchenna, do niej drzwi pojedyńcze, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach z klamką i zasuwką. Okno od przyległego placu rynkowego pustego jedno z okowem na dwie kwatery rozmykające się, z dwoma zasuwkami żelaznemi, w ośm tafel szkła białego, ćwiartkowych, z których jedna zbita. Piec ordynaryjny z cegieł, przy nim kominek szafiasty. Sufit podrzucany, podłoga z tarcic. Przechodząc dalej **pokój pierwszy** narożny od przyległego placu rynkowego pustego i samegoż rynku, do którego drzwi pojedyńcze stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką i haczykiem. Okno od placu pobocznego jedno i od rynku jedno z okowem i zasuwkami, na dwie kwatery rozmykające się, po ośm tafel na kit wprawianych szkła białego ćwiartkowego mające. Piec z drugiego pokoju docho-

dzi. Kominek kątowy z kapką. Sufit z tynku psujący się, na 3 żelazne teble ujęty z góry. Podłoga z tarcic. Obracając się wzdłuż austerji **pokój drugi** do którego drzwi sta (...) pojedyńcze stolarskiej roboty, na zawiasach essowatych i krukach żelaznych, z zamkiem francuskim zepsutym bez klucza z zaszczepką, haczykiem i probojami. Okien od rynku dwa z okowem na dwie kwatery rozmykających się, po 8 tafel na kit wprawianych. Piec ordynaryjny z kafli białej. Kominek kątowy z kapką. Sufit z tynku w części opada, podłoga z tarcic. Postępując wprost, **przedpokój środkowy** między pokojami, z którego się wychodzi na ganek będący z frontu na piętrze drzwi do niego z poprzedzającego pokoju pojedyńcze, stolarskiej roboty w tafle na zawiasach essowatych i krukach żelaznych z zamkiem francuskim, a przy nim rączkami i kluczem oraz zasuwką. Drzwi drugie do kurytarza od schodów pojedyńcze, stolarskiej roboty w tafle na zawiasach esowatych i krukach żelaznych, z zamkiem popsutym, bez klucza. Drzwi trzecie szklane do ganku, u dołu stolarską robotą w tafle, w 8 szyb dużych szkła białego ćwiartkowych na kit wprawianych, na dwoje rozmykające się na zawiasach z trzema zasuwkami żelaznemi. Sufit z tynku załamujący się, słupkiem podparty, podłoga z tarcic, **ganek** z frontu austerji ordynaryjny, na belkach nagniłych z poręczami znacznie zdezelowanemi, oraz podłogą tarciczną. Nareszcie przeszedłszy przedpokój dopiero opisany, **sala narożna** w austerji, od rynku i ulicy Janowskiej, do której drzwi pojedyncze, stolarskiej roboty, w tafle na

zawiasach i krukach żelaznych, z zamkiem francuskim, a przy nim rączkami i kluczem, takież drzwi drugie do

[s. 57]

spiżarni na zawiasach essowatych i krukach z zamkiem francuskim i kluczem. Okien od rynku trzy od ulicy dwa, z okowem na dwie kwatery rozmykających się, z zasuwkami u dołu i u góry po 8 tafel ćwiartkowych szkła białego na kit wprawianego, z których szyb dwie, zbite. Piec ordynaryjny z kafli białej. Kominek szafiasty, przed nim i przed piecem w podłodze 14 tafel kamienia ciosowego. Ław z tarcic heblowanych dwie. Sufit z tynku psujący się. Podłoga z tarcic. Powróciwszy do kurytarza i udawszy się do kuchenki w nim opisanej bez połapu niegdyś będącej, Stąd po drabinie wstępuje się pod strych dachu, gdzie jest samo tylko wiązanie. Drabina na dach na słupie jedna.

Sklepy murowane pod austerją w dwóch oddziałach pod tąż rozciągające się dobre Po jednej stronie jest sklepów większych cztery, mniejszy jeden, do których z sieni na prawo za schodami w górę prowadzącemi, szyja murowana z drzwiami szerokimi, pojedyńczemi na zawiasach i krukach żelaznych, z zaszczepką i skoblami dwoma. Schody o 21 trepach, z boku szyi druga wąska /do drugiej izby szynkowej spodem ciągnąca się z załomem. Schody o 12 trepach w połowie zepsute. Przy dwóch większych sklepach drzwi dwoje pojedyńczych z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych, z zaszczepkami i skoblami. Przy mniejszych dwuch skle-

pach we drzwiach tylko kruki po 2 ze skoblami do zaszczepki. W narożnym sklepie pod byłym dawniej kramem sklepienie i ściany muru pęknięte, dla bezpieczenstwa słupem murowanym czyli filarem umocowane. Po drugiej stronie sklepów dużych 2, małych 1, osobno do tych sieni na lewo wprost 1-szy, szyja druga murowana z drzwiami pojedyńczemi z tarcic na zawiasach i krukach z zaszczepką i skoblem, oraz z zamkiem francuskim z kluczem. Schody o 12 trepach. Przy sklepach drzwi z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych, z zaszczepkami i 1 skoblem, jedne pojedyńcze, drugie podwójne, do 3-go sklepu niema. Okienek na około od ulicy i rynku 7, z kratami żelaznemi każda o 5 prętach, od podwórza jedno zamurowane.

Stajnia murowana przy tejże austerji, z tyłu tejże poprzecznie do austerji, podłużnie do ulicy Janowskiej, druga poprzeczna z tyłu, z cegły, murowane i otynkowane. Podłużna kamieniem obrukowana od ulicy. Trzecią ścianą na pięciu słupach murowanych podłużna od podwórza, który słup piąty zajmuje. Przystawa z muru w środku przy ścianie samej austerji, obok pokojów gościnnych. Długość stajni łokci 50, szerokość łokci 25. Dach wyniosły, dachówką holenderską kryty, wapnem podrzucany. W przy stawie wyżej wspomnianej z muru są dwa wejścia, do których drzwi pojedyńczych, nowych na zawiasach i krukach żelaznych, z zaszczepkami i probojami żelaznemi dwoje, ściana murowana we srzędzinie te dwa przedziały rozdziela. Tylne

wrota od stajni zupełnie stare, podwójne u góry okrągłe z tarcic,

[s. 58]

zewnątrz w kostkę stolarską robotą goździami żelaznemi nabijane, na zawiasach i krukach żelaznych, z szwornikiem przy drągu i skoblem, okienek w ścianach od ulicy i tyłu w framugach 8 bez szkła, żłoby i drabiny przy jednej ścianie przez całą długość stajni. Na całej stajni połapu niema, podłoga z kamieni wybrukowana, środkiem jest 5 słupów wiązanie dachu i ścian utrzymujących, u spodu cegła znacznie obita. Między okapem austerji i stajni rynna długa, drewniana, jednym końcem na podwórze, drugim na ulicę dla ścieku wody wystająca.

OPISANIE ZABUDOWAŃ NA PRZEDMIEŚCIU WOLI

Karczma zajezdna za groblą, z miasta Białej idącą w punkcie rozchodzenia się dróg na cztery trakty to jest do puszczy do miasteczek: Łomaz, Sławatycz, i Piszczaca, z drzewa kostkowego rzniętego w węgieł roku 1809, zbudowana na niskim podmurowaniu z cegły, którego teraz widzieć nie można, gdyż ściany bardzo osiadły. Długości 28, szerokości 15 i 1/2 łokci, frontem do grobli i miasta obrócona, z stajnią w poprzek z tyłu przystawioną bez podmurowania, z dylów rzniętych w słupach zarzucanych, długą i szeroką po 21 łokci, frontem do grobli i miasta obrócona, z stajnią w poprzek z tyłu przystawioną bez podmurowania, z dylów rzniętych w słupach zarzucanych, długą i szeroką po 21

łokci gontami kryta, z dwoma kominami z cegły nad dach wyprowadzonemi i wystawą z frontu na podmurowaniu o sześciu słupkach heblowanych. Wchodząc do niej sień duża, środkiem karczmy i stajni na przejazd, do której wrota szerokie podwójne składane z tarcic, stolarskiej roboty, zewnątrz w kostkę taflami na goździe żelazne przybijanemi wykładane, na potrójnych zawiasach i krukach żelaznych z drągiem drewnianym na szwornice żelaznym, z mutrem i antabą do zakładania, oraz probojem i dwoma skoblami do zasuwki. Na boku w sieni przy jednym lufcie od pieca drzwiczki stolarskiej roboty z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych z haczykiem i probojem. Połap z tarcic stary, w nim leżące drzwi na górę, podwójne na biegunach z tarcic, z zaszczepką i skoblem, dokąd po drabinie wstępuje się. Bruk w sieni i przez środek stajni do tylnych wrót z kamieni. Po jednej stronie z sieni na prawo izba szynkowa z alkierzem i komorą od stajni z drzewa rzniętego przystawioną, do których oraz do wyjścia do sieni drzwi pięcioro pojedyńczych z tarcic stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych, 4 z klamkami a 1 zasuwką, przy nich znajduje się zaszczepek dwie, od 3-ej tylko skoble i haczyków cztery z probojami oraz w alkierzu 1 zasuwka. Okien cztery po 10 tafel ćwiartkowych szkła białego, z tych trzy po jednej kwaterze do odmykania na zawiasach z kruczkami mające, w nich szyb niecałych 4, w komorze okienko małe ze szkłem. W izbie szynkowej kominek szafiasty ordynaryjną robotą. Piec ogrzewający jeden na izbę i alkierz, z

[s. 59]

kafli zielonych ordynaryjny. W alkierzu piec chlebowy z cegły oraz kominek kątowy z kapką i blachą żelazną. Połap i podłoga z tarcic, w alkierzu i komorze podłoga stara znacznie nadpsuta. Po drugiej stronie sieni na lewo izba z alkierzem, do nich oraz na wyjście do sieni drzwi pojedyńczych, stolarskiej roboty dwoje, ordynaryjne z tarcic jedno, na zawiasach i krukach żelaznych, pierwsze dwoje z klamkami, zaszczepkami, haczykiem i probojami, 3-cie z zasuwką żelazną. Okien cztery po 10 tafel ćwiartkowych szkła białego, każde po jednej kwaterze do odmykania na zawiasach mające, w nich szyb niecałych 3. W izbie kominek w kącie szafiasty, z blachą żelazną do zamykania i takiemże prętem w sklepieniu. Piec ogrzewający jeden na izbę i alkierz z kafli zielonych ordynaryjnyjnej roboty. W alkierzu piec chlebowy z cegły oraz kominek kątowy z kapką, blachą i prętem żelaznym. Połap i podłoga z tarcic, w alkierzu podłoga nowa. Okiennic na około stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych z szwornikami i haczykami oraz probojami 8. Do stajni z tyłu wrota podwójne z tarcic lisztwami na krzyż przecięte na podwójnych zawiasach i krukach żelaznych, z drągiem w antabę zakładającym się na szwornice żelaznym z mutrem oraz zaszczepką i 3-ma skoblami, tudzież trzema probojami do zasuwki. Na jednej stronie w stajni żłobów dwa, stare, rozwalone, przed któremi pomost z dylów zgnił zupełnie. Na drugiej stronie żłobów

i podłogi niema. W dachu od frontu dymników dwa oraz drabina na tymże stara.

Magazyn z jednym piętrem pustkami stojący, przez były Rząd austryjacki budowany. Za karczmą i domem strażnika lasowego na wzgórku polnym w ustępie od dróg tamże rozchodzących się nieopodal od zwierzyńca dawnego na łowiectwie będącego, z drzewa rzniętego w słupach 14 z cegły murowanych i na takimże podmurowaniu 1800 roku stawiony. Długości 58, szerokości 16 łokci, dach półdraniczkami dubeltowo kryty, z pięciu od frontu dymnikami. Wchodząc wrota nowe podwójne z tarcic goździami żelaznemi przybijanych, stolarskiej roboty na biegunach z zamkiem wnętrznym francuskim, a przy nim ryglem i kluczem oraz zaszczepką i skoblami żelaznemi, drugie wrota przelotnie z tyłu takież, do zakładania na drąg, z zaszczepką, a przy niej haczykiem, oraz skoblem żelaznym. Piętro zupełnie rozebrane w połapie i podłogach, a belki dolne wyrznięte. Ten magazyn bez żadnego wewnętrznego oporządzenia z ścian tylko dachu i drzwiów składający się zupełnie dobry.

ŁOWIECTWO Z DOMEM STRAŻNIKA

Budynek mieszkalny podłowczego lasów Bialskich w ustępie od drogi do puszczy idący, przy dawnym zwierzyńcu, z strony od królikarni, z drzewa kostkowego rzniętego w węgieł na podmurowaniu, z cegły 1813 roku porządnie zbudowany, długości 31, szerokości 17 i 21/2 łokci. Gontami

kryty z kominem z cegły w górę nad dach wyprowadzonym, z frontu ganek o

[s. 60]

dwóch słupach, podobnie kryty gontami, z połapem dobrym i podłogą z tarcic. Wchodząc w ganku sień, z drzwiami pojedyńczemi stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką i zasuwką. W górze nad drzwiami okienko podługowate w jeden rząd z 7 tafelek szkła, w kącie schody na górę o 10 trepach tarcicami oszalowane, z drzwiami na zawiasach i krukach żelaznych z zamkiem francuskim i kluczem, pojedyńcze stolarskiej roboty. Po jednej stronie na prawo stancyj dwie z alkowami dwoma do których oraz do przejścia z jednego w drugie do sieni drzwi 6 pojedyńczych stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych z zamkami francuskiem, a przy nich rączkami do ujęcia oraz kluczami. Przy ostatnich od sieni gałka żelazna do ujęcia drzwi i haczyk z probojem. Okien 6 z okowem na dwie kwatery rozmykające się z sufryglami u góry i dołu, oraz zaszczepkami, każde po sześć tafel szkła białego ćwiartkowych na kit wprawianych, w pierwszej stancji kominek kątowy z cegły, z kapką i blachą żelazną. Piec z kafli białej ordynaryjną robotą w drugiej stancji takież. Piec ceglany ogrzewający takiż i chlebowy z cegły oraz kominek kątowy z kapką i blachą na około pieców w podłodze kamienia ciosowego 9 tafel dużych, a w części kawałkami ułożona. Po drugiej stronie z sieni na lewo, stancja z izbą czeladną i sień od tyłu, oraz kuchnia murowana środkiem między sieniami

/do których lufta od kominów i pieców schodzą się/. Do których oraz w przejściu i wyjściu na tył, drzwi pięcioro pojedyńczych, stolarskiej roboty na zawiasach i krukach, jedne z zamkiem francuskim, a przy nim rączkami do ujęcia i kluczem, reszta z klamkami, z których przy dwóch zaszczepek 3 ze skoblami i 1 zasuwka, okien 5 z okowem na dwie kwatery rozmykających się z sufryglami u dołu i u góry oraz zaszczepkami po 6 tafel ćwiartkowych szkła białego na kit wprawianego mających. W stancji kominek kątowy z blachą. Piec ogrzewający dwie izby, z cegły ordynaryjny jeden w izbie czeladnej piec chlebowy z cegły oraz komin z kapturem na pręcie żelaznym wspierającym się i blachą, w stancji przed piecem kamienia ciosowego tafel 6 w kuchni murowanej w środku budynku będący, ściana di sieni z cegły i ogniska takież. W sieni okienko jedno ze szkłem, w całym budynku połap i podłoga z tarcic. Okiennic na około okutych, stolarskiej roboty z szwornikami i zatyczkami oraz haczykami żelaznemi jedenaście, w dachu po bokach dwa dymniki, a w nich okienko ze szkłem jedno. Drabina na dachu jedna.

Spichlerzyk gospodarski w tyle budynku mieszkalnego z dylów rzniętych i obrabianych starych r.1813 postawiony. Sciany w łupy zarzucane, długości 9, szerokości 7 łokci dranicami kryty, do którego drzwi pojedyńcze z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych, z zaszczepką, haczykiem i probojem. Okienek trzy bez szkła. Połap i podłoga z tarcic

pod okapem z zewnątrz wystającym. Otwór na górę z drabiną, obok tego z prawej strony chlewek

[s. 61]

przybudowany, dranicami kryty, do niego drzwi pojedyńcze na biegunach ordynaryjnej roboty znajdują się.

Sklep warzywny za spichlerzykiem na boku z okrąglaków r.1813 stawiony, długości 9 z szyją dylikami okładaną, 4 łokci długości, szerokości 7 łokci, dranicami kryty, drzwi do szyi z deszczek na biegunach z antabą u góry żelazną. Do sklepu w dół schodów niema. Drzwi stare z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych, z zaszczepką i skoblem. Połap z okrąglaków, wewnątrz małych, przegród dwie z dylików rzniętych.

Sklepik drugi w odstępie za spichlerzykiem od stajni, podobnie jak poprzedzających w 1813 r. zrobiony. Długości z szyją łokci 11, a szerokości łokci 5 dranicami kryty, dach stary, z drzwiczkami z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych z zaszczepką.

Stajnie, wozownia i chlewy w jednej linji za budynkiem mieszkalnym przeciwlegle nieco z boku, z dylów obrobnych starych w r.1813 wystawiona. Sciany w słupy zarzucane, długości 54, szerokości 14 łokci, słomą kryte. Przedziały trzema ścianami z dylów zakładane, z końca od spichlerzyka i sklepów stajnia, do tej drzwi podwójne, ordynaryjne, z tarcic na biegunach ze skoblem na końcu drąga

i kołkiem żelaznym do ujęcia drzwi. Drzwi małe na tył, ordynaryjne na biegunach. Przy ścianie tylnej podłużnej pięć przeoryn z tarcic w słupkach na 6 koni. Żłoby i drabiny po obu stronach, podłoga z dylów i drabina 1 na górę. Okienko na tył 1 bez szkła, w tej stajni wewnątrz od końca komora na skład sprzętów z połapem i podłogą, z opołów rzniętych, oraz drzwiami dobremi na zawiasach i krukach żelaznych, z zaszczepką tudzież okienkiem bez szkła.

Wozownia środkiem między stajnią a chlewem, do niej wrota podwójne z tarcic na biegunach z zaszczepką i skoblem, podłogi niema. **Chlew** na drugim końcu, do którego drzwi ordynaryjne z tarcic na biegunach z zaszczepką i skoblem, podłogi niema. Chlew na drugim końcu, do którego drzwi ordynaryjne z tarcic na biegunach z zaszczepką i skoblem. żłób 1 i drabina. Podłogi niema. Wyszki tak na chlewie jako też wozowni i stajni z żerdzi założone. Chlewki małe dwa dla świń i drobiu, z końca jednego przy ścianie wzdłuż stajni i 2-go przy chlewie od frontu pod okapem, z dylów i opołów rzniętych w r. 1824 przybudowane, oba dranicami kryte, pierwszy z nich większy przy stajni długi 19, szeroki 4 łokcie, z połapem i podłogą z opołów i dylów, trzema takiemiż ścianami dzieli się na trzy przedziały, do których drzwi z tarcic na biegunach, z zaszczepkami, haczykami i probojami nowych dwoje, trzecie stare bez haczyka. Okienek trzy z tych dwa ze szkłem, drugi chlewek mniejszy, długi 8 i 1/2, szeroki 4 łokci, na dwoje ścianką przedzielony, do którego drzwi z tarcic, na biegunach jedno nowe z za-

szczepką i skoblem, drugie stare, w przedziale 2-im podłoga z dylików. Chlewek

[s. 62]

przybudowany z końca nowy, z dylików, dranicami kryty, na dwa przedziały przedzielony, do niego drzwi na biegunach dwoje, z tych jedno z zaszczepką i probojami żelaznemi.

Studnia mała w tył za chlewami z ocembrowaniem z dylików w 4-ry sztagi dębowe, z sochą, żurawiem, kluczem, kubłem i korytem.

Dom strażnika kwatery wolańskiej między karczmą a łowiectwem, nieopodal od zejścia się dróg na groblę za sadzawką na wzgórzu, z drzewa rzniętego w węgieł bez podmurowania 1821 roku zbudowany, długości 21, szerokości 12 łokci. Gontami kryty z kominem z cegły w górę nad dach wyprowadzonym, do którego wchodząc sień mała z drzwiami pojedyńczemi, stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką, zaszczepką i skoblem oraz zasuwką żelaznemi, tudzież okienkiem okrągło wyrzniętym bez szkła. Po jednej stronie na lewo stancja z alkierzem i spiżarnią, do którego oraz do wyjścia na tył i przejścia do alkierza, na drugiej stronie drzwi pojedyńczych stolarskiej roboty na zawiasach i krukach żelaznych i krukach żelaznych 5-ro, z tych 1 z zasuwką i okienkiem okrągłym, ze szkłem na tył, a 4 z klamkami, przy tych zaś dwie zaszczepki i 2 haczyki z probojami znajdują się. Okien cztery z okowem, na

dwie kwatery rozmykające się, z kruczkami u góry i dołu, po sześć tafel małych ćwiartkowych szkła białego mające w stancji kominek kątowy z kapką i piec ogrzewający z cegły jeden na stancję i alkierz, w spiżarni ściana od sieni z cegły murowana. Po drugiej stronie na prawo izba czeladna z alkierzem, do których drzwi dwoje /z alkierzem/, pojedyńczych stolarskiej roboty, z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych z klamkami, z tych jedno z haczykiem i probojem. Okien cztery z okowem, na dwie kwatery rozmykające się, z kruczkami u góry i dołu po sześć tafel małych ćwiartkowych szkła białego mające, z których jedna szyba zbita. Piec ogrzewający jeden na izbę i alkierz i chlebowy z cegły, oraz kominek z kapką. W alkierzu pod podłogą znajduje się sklepik mały z dylików z drzwiami do nakrywania. W całym tym budynku połap i podłoga z tarcic, z sieni otwór na górę, dokąd wstępuje się po drabinie. Okiennic na około okutych 8, stolarskiej roboty z tarcic z szwornikami i haczykami żelaznemi, z tych dwie oderwane na górze znajdują się, przy jednej z tych zawiasy jednej niema. W dachu po bokach dymników dwa i drabina na tymże.

Stajenka z chlewem za budynkiem strażnika nieopodal magazynu, z dylów obrobionych 1823 r. stawiona. Sciany w słupy zarzucane, długości 25, szerokości 8 łokci, dranicami kryta, do której wchodząc wrota podwójne, z tarcic na biegunach, wewnątrz dwoma ścianami, z dylów na troje podzielona, z końca od magazynu stajenka, do niej drzwi poje-

dyńcze z tarcic na biegunach, żłób jeden. Podłoga z opołów rzniętych, środkowy mały przedział, bez wyszek i

[s. 63]

podłogi, z drugiego końca chlew z drzwiami z tarcic na biegunach. Wyszki z żerdzi, podłogi niema.

Studnia za budynkiem strażnika niedaleko drogi na źródle żywej wody, z pod góry wypływającym, kilku dylikami w kwadrat ocembrowana, za którą **sadzawka** poniżej między budynkiem strażnika a karczmą, błotem zamulona z rynną starą pod ziemią wodą do stawu w poprzek drogi wyprowadzająca, teraz zawaloną.

Zwierzyniec dawny między budynkiem strażnika a łowiectwem i od pola rozciągający się, teraz ledwie na 4 morga rozległości mający. Sośniną zarosła.

Królikarnia za łowiectwem opodal przy końcu przedmieścia Woli, nad drogą do puszczy prowadzącą, na morga, sośniną młodą zarosła.

Brama na łowiectwie w dziedzińcu z boku przy drodze do puszczy idącej. Ordynaryjna w dwóch słupach, dylem na wierzchu związanych, w niej wrota podwójne z tarcic na biegunach z antabami żelaznemi, u góry, oraz zaszczepką, a w niej haczykiem ze skoblem. przy bramie znajdują się stare lipy, w 2-ch miejscach pod linją sadzone. Oraz na dawnym dziedzińcu teraz na ogrody obróconym, we dwie linje.

Ogrodzenie na około dziedzińca łowiectwa ogrodów warzywnych i zbożem zasadzonych, tudzież około ogrodów strażnika, poza magazynem i zwierzyńcem od pola częścią nowych częścią starych.

OPISANIE MŁYNÓW I FOLUSZÓW

Młyn pierwszy wodny o dwóch kołach przy mieście Białej na rzece Krznie idąc groblą z miasta do przedmieścia Woli za foluszem, stary z drzewa kostkowego w węgieł 1750 roku na palach zbudowany, a 1818 roku od spodu reperowany, długości 28, szerokości 17 łokci. Dach w połowie od frontu z gontów dobry, od tyłu z dranic zanikający ze szczytami z tarcic, oraz kominem z cegły w górę nad dach wyprowadzonym, do którego wchodząc drzwi nowe podwójne z tarcic na zawiasach i krukach żelaznych, z klamką i zasuwką, z tyłu drzwi stare z 1 zawiasą i 2-ma krukami oraz haczykiem i probojem żelaznemi, od wyjścia do młyna na prawo izba młynarska z alkierzem na 10 łokci długości młyn zajmująca. Do których drzwi dwoje pojedyńczych z tarcic stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych z klamkami, do których izby nowe i w alkierzu dobre. Okien od grobli dwa i z boku dwa z szkła drobnego, w części potłuczone. Każde okno z jedną kwaterą do odmykania na zawiasach. W alkierzu okiennica wewnątrz ordynaryjna z tarcic do zasuwania, w izbie kominek kątowy z kapką, takiż w alkierzu. Piec ogrzewający wspólny i chlebowy z cegły. Połap z tarcic, a alkierzu stary od zaciskania psujący się. Podłoga dobra, a w izbie z gliny

[s. 64]

ubita. Spiżarenka mała za alkierzem w kącie młyna z tarcic przybudowana, do której drzwi z alkierza pojedyńcze stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych z klamką. Pokrycie na nich z wierzchu z tarcic. W młynicy podłoga stara z dylów. Machina młynowa przydaniem koła trybowego dobrze urządzona tak, że i przy małej wodzie mlewo uskuteczniać może. Na dwa kamienie sporządzona, z tych przy jednym znajduje się na jednym wale dużym, koło gończe wewnątrz młyna i storczowe wewnątrz na drugim wale dużym, koło gończe zewnątrz młyna i wewnątrz, małe koło trybowe palczaste do obracania sześciorni. Wał każdy ma na końcach po 2 capy i 4-ry ressy żelazne. Sześciernia 2-ma ressami okuta i 1 szpulą i dwoma pakami do poruszania pytla żelaznemi. Takaż druga sześciernia na zapas. Wrzeciono z panwą i pauprycą żelazną kamień spodowy i wierzchni z buksą u góry żelazną, kosz stary z korytkiem i około kamienia kadłubem drewnianym, na dole skrzynia do mąki, stara stolarskiej roboty na nóżkach z trzema walcami od pytla okutemi i zaszczepką wewnątrz ze skoblem gdzie mąka z pod kamienia wychodzi do skrzyni, małych starych skrzyń do odbierania otrąb dwie. Drugi kamień z takimże zupełnym jak trzeba do mlewa opatrzeniem i oporządzeniem, ma koło gończe stare. Góra gdzie są kosze i kamienie, belkach ułożona z dylów starych, do niej schody stare o 8 trepach. Okienko 1 z zasuwką. Na tej górze nad pierwszym kołem storczowym pokrycie wystawione na kształt skrzyni

z tarcic. Tamże do zasypywania miarki stara skrzynia z tarcic z zaszczepką i skoblem, druga nowa, duża. Na dachu drabina jedna na słupie, w tym młynie przy podłużnej tylnej ścianie jest zrobiona stępa do tłuczenia rozmaitych krup o 3-ch stęporach z gwoździami żelaznemi, w końcach podnoszących się na wale z kołem trybowym ressami i 2-ma capami żelaznemi opatrzonym, w górze przy drugim kole wodnym na rusztowaniu z drzewa ten wał osadzony. Chlewek przy młynie z dylów zupełnie stary, słomą kryty, długi 8, szeroki 4 i 1/2 łokci z dwoma drzwiami i przegrodą dla młynarza postawiony.

Most pierwszy przy tymże młynie, z drzewa tartego na szpunt palach r. 1819 zbudowany, długości łokci 22, szerokości 16. Pomost górny z dylów z barjerami na słupach, dolnej ze skrzynią do kół wodnych dochodzącą z balów rzniętych, a w niej trzema zastawkami z tarcic. Na boku przy tejże skrzyni od frontu jest osobno zastawek 4 dla upuszczenia wody nawalnej. Zastawki stare, upust reperacji potrzebuje.

Folusz stary zupełnie przy powyższym młynie z drugiej strony mostu z drzewa kostkowego rzniętego 1780 roku w węgieł na palach zbudowany, długości 14 i 1/2, szerokości 9 łokci, dach z gontów, z frontu i nad kołem wodnym, z tyłu i z boku zgniły, od wejścia drzwi niema, z tyłu stare zabite. Okno jedno na tyle bez szkła. Horno na kociołek do grzania wody, z cegły

[s. 65]

oraz komin mały w górę nad dach wyprowadzony. Wewnątrz machina tego folusza stara zupełnie, składa się z wału 2-ma capami i 4-ma ressami żelaznemi opatrzone. Koła na tymże gończego jednego i stępy o 4-ch jamach, a 8 stęporach dębowych, z których jeden zepsuty.

Most drugi przy opisanym dopiero foluszu i z drzewa tartego na szpunt palach 1819 roku stawiony. Długości 15 i 2, szerokości 9 łokci. Pomost górny z dylów w części stary, z poręczami po bokach na słupkach. Dolny ze skrzynią z tarcic i balów rzniętych, zastawek przy foluszu jedna, osobno 3 dla upuszczenia zbytecznej wody stare, ten most reperacji potrzebuje.

Upust o 9 zastawkach za młynem na tejże grobli w stronie od przedmieścia Woli stary, z drzewa tartego na szpunt palach 1813 roku stawiony, długości 36, szerokości 16 łokci. Most za nim zajmuje tylko 11 łokci szerokości, dobry, z dylów rzniętych, z jednej strony barjerką starą na słupach, z drugiej poręczami na małych słupach opatrzony. Pomost w dole z drzewa tartego. Zastawki z tarcic zupełnie stare.

Grobla stara na 24 łokci szeroka, cokolwiek za nisko usypana, z ziemi po końcach załamana, grozi wyrwaniem, przy wielkim wezbraniu wody, spiesznego zapobieżenia temu potrzebuje. Nie mniej przy upustach najpilniej są potrzebne, zastawki, tudzież we młynie potrzeba wału nowego i kotła storczowego.

W POROSIUKACH

Młyn wodny o dwóch kołach drugi stary, przy wsi Porosiukach o 4 mili od miasta Białej odległy. Na tejże rzece Krznie ufundowany, z drzewa w kostkę obrobnego w wegieł 1750 roku na palach zbudowany, z drzewa w kostkę obrobnego, długości starej młynicy łokci 16, a przystawy nowej na pomieszkania dla młynarza w r. 1810 przybudowany 12 łokci, szerokości jedna 15 łokci. Dach z gontów stary z kominem z cegły w górę wyprowadzonym. Nad kołami wciąż od folusza drugostronnie stojącego pokrycie z gontów od frontu dobre z tyłu stare. Szczyty w nim z tarcic, pod tym daszkiem nad kołami był przechód z młyna do folusza, teraz podłogi niema, a w szczycie otwór bez drzwi. We młynie ściana od kół wodnych gończych, zupełnie zgniła wali się. Wchodząc do niego drzwi podwójne stolarską robotą w połowie na zawiasach essowatych i podługowatych z krukami żelaznemi, oraz zasuwką, zaszczepką i skoblem, tudzież drewnianą klamką. Od wejścia na prawo izba młynarska z alkierzem, do których drzwi dwoje pojedyńczych, stolarskiej roboty, na zawiasach i krukach żelaznych. Pierwsze z klamką drewnianą, a przy niej antabką żelazną, drugie z łańcuszkiem i skoblem. Okien 4, z tych 3 ze szkłem drobnym w części potłuczonem, a jedno od grobli deskami zabite, przy dwóch są kwatery do odmykania na zawiasach. Piec ogrzewający stary zupełnie i

[s. 66]

chlebowy z cegły, kominków kątowych dwa z kapkami. Przy piecu ławek z tarcic dwie. Połap i podłoga tak w izbie jako i w alkierzu z tarcic. Podłoga w izbie nowa niedokończona, w młynicy połap z tarcic formujący górę. Podłoga z dylów stara, w ścianach bocznych dwa okienka bez szkła, z zasuwkami. Machina młynowa przy dostatniej tu wodzie pospolitym mechanizmem na dwa kamienie urządzona, z których przy pierwszym znajduje się. Na wale jednym dwoma capami i 4-ma ressami żelaznemi opatrzonym. Koło gończe zewnątrz młynu, a wewnątrz palczaste, obracające sześciernią okutą dwoma ressami z 3-ma u spodu palcami do poruszania pytla żelaznemi. Panew, wrzeciono i paupryca żelazne. Kamień spodak i wierzchni z buksą żelazną oraz kadłubem drewnianym. Na wierzchu kosz stary z korytkiem na dole, skrzynia stara do mąki kryta w górze, a po bokach z zasuwkami na nóżkach stojąca z dwoma od pytla walcami, przy niej osobno dwie małych, starych skrzyń do odbierania otrąb, drugi kamień z takimże zupełnie jak potrzebna do mlewa opatrzeniem i oporządzeniem. Schody do koszów o siedmiu trepach, gdzie góra osobna z dylów założona. Na górze nad młynicą skrzyń do zsypywania miarki z zaszczepkami i skoblami żelaznemi dwie. Nad izbą i alkierzem góra od młynicy żerdziami oforsztowana, z takiemiż drzwiami, a przy nich zaszczepką i skoblem. W dachu dymników dwa i drabina na tymże. Chlewek z frontu przy ścianie młynicy z opołów rzniętych, długi 7, szeroki 4 łokcie,

deskami nakryty, z drzwiami przegrodą i podłogą, przez młynarza własnym kosztem przybudowany stary.

Folusz stary ze starego młynka z drugiej strony mostu, przy opisanym dopiero młynie zrobiony. Sciany z drzewa w kostkę obrobnego 1786 roku w węgieł na palach stawiany, długości 12, szerokości 9 łokci. Dach z gontów od frontu stary, z tyłu zupełnie zgniły, podobnie nad kołem wodnym, które pod jednymże z młynowemi znajduje się nakryciem. Od wejścia drzwi zupełnie stare o jednej zawiasce, wyjęte. Okno jedno deskami zabite. Horno z cegły oraz komin mały, w górę nad dach wyprowadzony, z kapką na pręcie żelaznym. Połapu niema. Podłoga stara. Wewnętrzna machina foluszowa w 1824 r. wystawiona znacznie nadrujnowana przez czas, składa się z koła gończego zewnątrz na wale z dwoma capami, czterema ressami żelaznemi okutym, oraz stępy stare o czterech jamach i 8 dębowych stępach.

Most przy młynie i foluszu z drzewa tartego i obrobionego na szpunt palach 1819 roku stawiony długości 10, szerokości 8 łokci, z barjerami na słupach. Pomost z wierzchu z dylów rzniętych. Skrzynia pod spodem takaż z 3-ma zaszczepkami, reperacji potrzebuje.

Upust pierwszy o 9 zastawkach zupełnie stary, długości 36, szerokości 9 łokci na końcu grobli od pola pomimo corocznej reperacji niebezpieczeństwem grożący. Z drzewa obrobnego

[s. 67]

w roku 1805 na szpunt palach stawiony, z barjerką na słupach z jednej, a poręczą z drugiej strony. Górny i dolny pomost ordynaryjnie założony z dylów, zastawki z tarcic zupełnie stare. Szpuntpale niedokładnie i nieszczelnie bite, z czego ciągły przeciek wody zerwaniem zagraża, w tyle upustu woda do rzeki odchodzi, długim rowem kopalnym.

Upust drugi mały z końca grobli od wsi gdzie dawniej był tartak tak ufundowany, ażeby w potrzebie na tymże miejscu znowu kiedyś mógł być tartak odbudowany, z drzewa tartego 1819 roku na szpunt palach zbudowany, długi łokci 12, szeroki 10 łokci, z tyłu skrzynia wystająca na 15 łokci. Pomost wierzchni z barjerami, z dylów rzniętych podobny dolny ze skrzynią, a w niej z tyłu 4 zastawkami z tarcic, z przodu deskami zabite.

Grobla stara wąska i krzywa, szerokości niejednostajnej, największa ledwie 14 łokci dochodzi, a przy foluszu w małej części tylko 8 łokci. Ta grobla rychłego i niemałego opatrzenia potrzebuje wraz z starym upustem, gdyż grozi niebezpieczeństwem wyrwania.

Szopa nowa za młynem po tejże stronie z drzewa tartego zbudowana, dranicami kryta, na trzy przedziały podzielona, w których znajduje się chlew, stajenka i wozownia. Z lewej strony od młyna przy wchodzie drzwi pojedyńcze na biegunach z klamką i probojami żelaznemi do stajenki, w tej kotuch na skład siana znajduje się, do **wozowni** wrota

podwójne na biegunach z drągiem, zaszczepką i probojami żelaznemi, z tej w prawo do chlewka drzwi pojedyńcze na biegunach, wyszki żerdziami założone, do wyjścia z chlewa drzwi deskami zabite.

OPISANIE DWÓCH CEGIELNI

Cegielnia pierwsza stara przy wsi Sielcu

Budynek dla strycharza stary zupełnie niemieszkalny, z dylów obrobnych 1780 roku stawiony, długości 12, szerokości 10 łokci. Dach słomą kryty, stary z kominem z cegły w górę nad dach wprowadzonym, do którego drzwi ordynaryjne z tatarcic na biegunach, izba z komodą, do której drzwi stolarską robotą na zawiasach i krukach żelaznych. Do alkierza stare drzwi na biegunach z sieni. Okienek ze szkłem potłuczonych 4. Piec ogrzewający i chlebowy z cegły oraz kominek z kapką. Połap z dylów. Podłoga z gliny ubita, w komorze połap z tarcic zgniły, w izbie ława jedna stara.

Szopa stara długości 240, szerokości 18 łokci, w r. 1800 stawiona, słomą kryta, dach zupełnie stary, z jednym od spodu na około szorem z dranic starym zupełni. Dach na 27 sochach dębowych, z krokwiami na słupach wspierający się. Skrzyń 3 z dylów na pół przegrodzone do zalewania i tyleż przy nich tratów do mieszania gliny, pokryte daszkami słomianemi na słupach.

[s. 68]

Piec do palenie cegły murowany i na dwoje takąż ścianą podzielony, z czterema luftami, długości 24, szeroki 13 i 2, głęboki 4 i 1/2 łokci, mieszczący w sobie na jeden raz do 30.000, dranicą nową w 1823 roku pokryty, wyniosły na oszwach w słupy utrzymujący się dobry.

Studnia stara z sochą żórawiem i kluczem, oraz 9-ciu korytkami wąskiemi. Tarcic sztuk 23 ułożonych na ścieżkach, którędy glina do szopy wozi się taczkami.

Cegielnia druga nowa za wsią Wulka w lesie

Budynek dla strycharza z drzewa sosnowego słomą kryty z kominem nad dach wyprowadzonym do niego do sieni drzwi pojedyńcze na biegunach, z tych do izby drzwi pojedyńcze na biegunach, piec prosty z cegieł i chlebowy, oraz komin z kapturem. Okienek ze szkłem trzy, stolowanie z desek.

Szopa nowa długości łokci 100, szerokości 12, dach na 10 sochach sosnowy z krokwiami na oczepach i słupkach, słomą kryty. Skrzyń 4, z dylów do zalewania i tyleż przy nich tratów do mieszania gliny, pokryte daszkami słomianemi na słupkach.

Piec do palenia cegły murowany na trzy czeluści na ślosach, dranicami pokryta, szalowkami obita, długości łokci 20, szerokości 16.

Takowy inwentarz rewersalnie podpisuje w Białej d. 21 lutego 1830 r.; J. Wiergliński, (...)

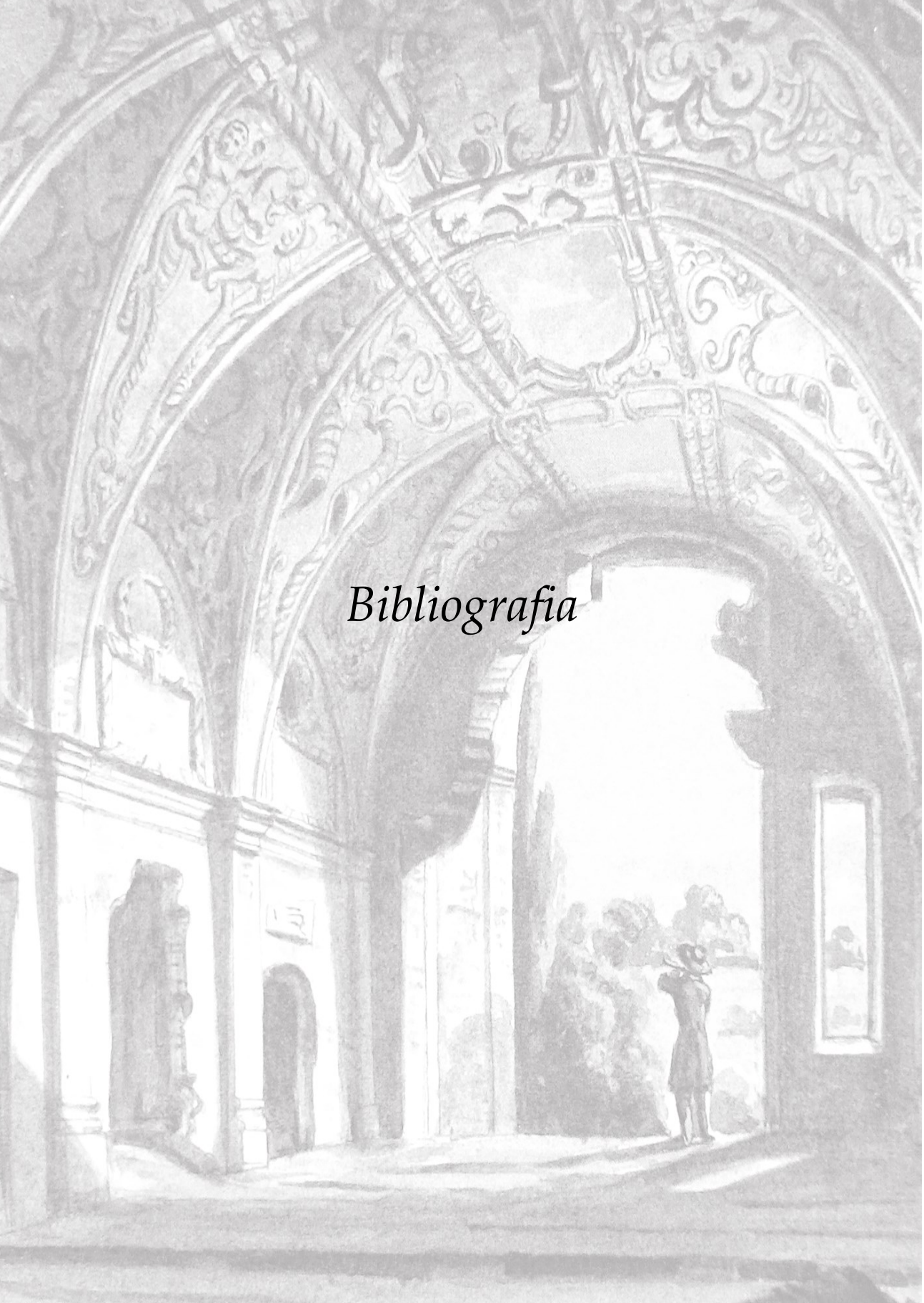

Bibliografia

Źródła rękopiśmienne

ARCHIWUM GŁÓWNE AKT DAWNYCH W WARSZAWIE (AGAD)

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów (AR), dz. V, Listy domów obcych: Jeziornicki Andrzej, 1704–1706, sygn. 6089/II.

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, dz. XXIII, Zamek bialski, 1761–1768, sygn. t. 9/p. 3.

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, dz. XXV, Biała gub. siedlecka, 1816–1817, sygn. 4713.

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, dz. XXV, Biała woj. brzeskie, 1766, sygn. 4710.

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, dz. XXV, Biała woj. brzeskie, 1774, sygn. 4711.

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, dz. XXV, Biała woj. brzeskie, 1787, sygn. 4712.

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, dz. XXV, Opisanie zamku bialskiego, 1793, sygn. 223a.

Archiwum Warszawskie Radziwiłłów, dz. XXV, Synowie Karola St. Radziwiłła – Michał Kazimierz i Hieronim Florian, 1720–1735, sygn. 135.

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W ŁODZI (APŁ)

Archiwum rodziny Bartoszewiczów (ArB), Zamek bialski, sygn. 878.

MUZEUM POŁUDNIOWEGO PODLASIA W BIAŁEJ PODLASKIEJ (MPP)

Inwentarz Zamku (...) Białej (...) dziedzictwa JWW. Ludwika i Stefanji z Książąt Radziwiłłów, Grafów Wittgensztei-nów. Roku 1830. lutego 16. sporządzony, s.n.

Opracowania

Alexandrowicz 1990 – Alexandrowicz Stanisław, *Mapy majątkowe dóbr bialskich ze schyłku XVIII wieku*, [w:] *Z nieznanej przeszłości Białej i Podlasia*, red. Krawczak Tadeusz, Wasilewski Tadeusz, Biała Podlaska 1990, s. 220–228.

Antonowicz/Kimic 2017 – Antonowicz Dorota, Kimic Kinga, *Rezydencja magnacka Radziwiłłów w Białej Podlaskiej – historia, przemiany, stan przetrwania*, „Kwartalnik Architektury i Urbanistyki" 2017, t. 62, z. 4, s. 25–53.

Baranowski 1967 – Baranowski Jerzy, *Pałac w Białej Podlaskiej. Próba rekonstrukcji stanu z XVII w.*, „Biuletyn Historii Sztuki" 1967, t. 29, nr 1, s. 39–57.

Barczyk 2018 – Barczyk Alina, *Książe, „co krajowi byt swój poświęcił". Portrety IX ordynata Ołyckiego, pułkownika Dominika Hieronima Radziwiłła (1786–1813)*, [w:] *Olyka ta Radzyvilly v istoriyi Ukrayiny, Pol'shchi y Bilorusi*, red. Ponyedyel'nyk Larysa Anatoliyivna, Shvab Anatoliy Heorhiyovych, Łuck 2018, s. 53–66.

Bartoszewicz 1881 – Bartoszewicz Julian, *Zamek Bialski. (Dzieje miasteczka. Obrazy z życia magnatów. Akademia Bialska)*, Lwów 1881.

Bartoszewicz 1926 – Bartoszewicz Kazimierz, *Dawna Biała*, Kraków 1926.

Bernatowicz 1998a – Bernatowicz Tadeusz, *Miles Christianus et Peregrinus. Fundacje Mikołaja Radziwiłła „Sierotki" w ordynacji nieświeskiej*, Warszawa 1998.

Bernatowicz 1998b – Bernatowicz Tadeusz, *Monumenta variis Radivillorum. Wyposażenie zamku nieświeskiego w świetle źródeł archiwalnych. Część I: XVI–XVII wieku*, Warszawa 1998.

Bernatowicz 2004 – Bernatowicz Tadeusz, *Niezrealizowana „królewska" rezydencja w Białej Podlaskiej*, [w:] *Artyści włoscy*

w Polsce XV–XVIII wieku. Prace dedykowane Profesorowi Mariuszowi Karpowiczowi, red. Chrościcki Juliusz, Warszawa 2004, s. 499–512.

Bernatowicz 2011 – Bernatowicz Tadeusz, *Mitra i buława. Królewskie ambicje książąt w sztuce Rzeczypospolitej szlacheckiej (1697–1763)*, Warszawa 2011.

Biała 1999 – *Biała Podlaska. Szkice z dziejów miasta i okolic*, red. Flisiński Jerzy, Biała Podlaska 1999.

Brzezina-Scheuerer 2018 – Brzezina-Scheuerer Katarzyna, *Między wiarą a wiedzą. Zainteresowanie księcia Hieronima Floriana Radziwiłła naturą i medycyną*, „Klio. Czasopismo poświęcone dziejom Polski i powszechnym" 2018, t. 46, nr 3, s. 89–107.

Cichomski 1984 – Cichomski Jerzy, *Zespół pałacowo-obronny w Białej Podlaskiej*, Biała Podlaska 1984.

Dydycz 1997 – Dydycz Antoni, *Opisanie odnalezienia relikwii św. Jozafata Kuncewicza na tle jego życia oraz dziejów jego doczesnych szczątków*, „Studia Teologiczne" 1997, t. 15, s. 209–224.

Flisiński 2003 – Flisiński Jerzy, *Biała pod rządami Aleksandra Ludwika Radziwiłła. Przyczynek do dziejów miasta w I poł. XVII wieku*, „Rocznik Bialskopodlaski" 2003, t. 11, s. 7–23.

Flisiński 2009 – Flisiński Jerzy, *Biała na Podlasiu. Dzieje miasta i okolic do 1795 r.*, Biała Podlaska 2009.

Górny 1939 – Górny Bolesław, *Monografia powiatu bialskiego województwa lubelskiego*, Biała Podlaska 1939.

Hieronima 1998 – *Hieronima Floriana Radziwiłła diariusze i pisma różne*, oprac. Brzezina Maria, Warszawa 1998.

Jadczak 1993 – Jadczak Stanisław, *Biała Podlaska. Dzieje miasta i jego zabytki*, Lublin 1993.

Jankowska-Sommer 1957 – Jankowska-Sommer Krystyna, *Konserwacja sgraffitów w pałacu w Białej Podlaskiej. (Streszczenie referatu wygłoszonego na zebraniu naukowym Oddziału Warszawskiego w dniu 10 I 1956 r.)*, „Biuletyn Historii Sztuki" 1957, t. 19, nr 2, s. 192–193.

Jankowski 2016 – Jankowski Rafał, *Archiwum Radziwiłłów w Białej około 1736 roku*, „Miscellanea Historico-Archivistica" 2016, t. 23, s. 207–224.

Jodłowski 1998 – Jodłowski Antoni, *Najważniejsze obiekty zabytkowe Białej Podlaskiej*, Biała Podlaska 1998.

Jodłowski 2008 – Jodłowski Antoni, *Radziwiłłowie w Białej na Podlasiu. Ich rezydencja, kościoły i rzemiosło artystyczne*, Biała Podlaska 2008.

Karkucińska 1995 – Karkucińska Wanda, *Biblioteka i archiwum Radziwiłłów w Białej Podlaskiej*, [w:] *Z badań nad Polskimi Księgozbiorami Historycznymi. Studia i materiały. T. 16*, red. Wojakowski Józef, Warszawa 1995, s. 49–73.

Karkucińska 2000 – Karkucińska Wanda, *Anna z Sanguszków Radziwiłłowa (1676–1746). Działalność gospodarcza i mecenat*, Warszawa 2000.

Kasprzak 1996 – Kasprzak Aleksandra, *Gabinet i Galeria Zwierciadlane w pałacu w Białej Radziwiłłowskiej*, [w:] *Rzemiosło artystyczne*, red. Bobrow Ryszard, Warszawa 1996, s. 85–98.

Kondratiuk 1986 – Kondratiuk Teresa, *Mecenat Anny z Sanguszków Radziwiłłowej (1676–1746)*, Biała Podlaska 1986.

Kowalczyk 1995 – Kowalczyk Jerzy, *Hieronima Floriana Radziwiłła stosunek do sztuki i artystów*, [w:] *Kultura artystyczna Wielkiego Księstwa Litewskiego w epoce baroku*, red. *idem*, Warszawa 1995, s. 27–42.

Krasny 2000 – Krasny Piotr, *Relikwiarz św. Jozafata Koncewicza w katedrze połockiej. Przyczynek do badań nad srebrnymi trumnami relikwiarzowymi w Rzeczypospolitej w XVII wieku*, [w:] *Studia nad sztuką renesansu i baroku. T. 4*, red. Lileyko Jerzy, Lublin 2000, s. 121–140.

Kraszewski 1842 – Kraszewski Józef Ignacy, *Obrazy z życia i podróży. Tom 1*, Wilno 1842.

Krawczak 1982 – Krawczak Tadeusz, *Dzieje zamku bialskiego*, Biała Podlaska 1982.

Kubiak 2002 – Kubiak Anna, *Biała na Podlasiu*, Biała Podlaska 2002.

Kurzątkowski 1965 – Kurzątkowski Mieczysław, *„Album Lubelskie" Adama Lerue a „Inwentaryzacja Stronczyńskiego"*, „Przegląd Lubelski" 1965, t. 1, s. 147–176.

Łopaciński 1957 – Łopaciński Euzebiusz, *Zamek w Białej Podlaskiej. Materiały archiwalne*, „Biuletyn Historii Sztuki"1957, t. 19, nr 1, s. 27–48.

Łoski 1883 – Łoski Józef, *Jan Sobieski, jego rodzina, towarzysze broni i współczesne zabytki,* Warszawa 1883.

Maraśkiewicz 1989 – Maraśkiewicz Jan, *Analiza rozwoju układu przestrzennego Białej Podlaskiej*, „Podlaski Kwartalnik Kulturalny" 1989, nr 4, s. 3–12.

Maraśkiewicz 2007 – Maraśkiewicz Jan, *Biała Podlaska. Dzieje miasta i kościoła farnego pw. św. Anny od XV wieku do 1945 roku*, Biała Podlaska 2007.

Mikocka-Rachubowa 1990 – Mikocka-Rachubowa Katarzyna, *Pałac w Białej Podlaskiej w świetle inwentarza z 1830 roku*, [w:] *Z nieznanej przeszłości Białej i Podlasia*, red. Krawczak Tadeusz, Wasilewski Tadeusz, Biała Podlaska 1990, s. 67–88.

Mikocka-Rachubowa 1995 – Mikocka-Rachubowa Katarzyna, *„Monumentum Victoriae Chocimensis" Michała Kazimierza Radziwiłła w Białej*, [w:] *Kultura artystyczna Wielkiego Księstwa Litewskiego w epoce baroku*, red. Kowalczyk Jerzy, Warszawa 1995, s. 115–127.

Nartowski 1928 – Nartowski Wacław, *Karty z przeszłości Białej*, Biała Podlaska 1928.

Paliušytė 2017 – Paliušytė Aistė, *Środowisko artystyczne w Białej Podlaskiej pod rządami Hieronima Floriana Radziwiłła: malarze i rzeźbiarze*, „Rocznik Lituanistyczny" 2017, t. 3, s. 135–154.

Pietrzak 2021 – Pietrzak Jarosław, *Czarny orzeł i św. Michał Archanioł jako psychopomposy. O symbolicznym znaczeniu malowideł w kaplicy Radziwiłłowskiej w kościele św. Anny w Białej Podlaskiej*, [w:] *Miraże natury i architektury. Prace naukowe dedykowane Profesorowi Tadeuszowi Bernatowiczowi*, red. Barczyk Alina, Gryglewski Piotr, Łódź 2021, s. 35–66.

Rachuba 1990 – Rachuba Andrzej, *Biała pod rządami Radziwiłłów w latach 1568–1813*, [w:] *Z nieznanej przeszłości Białej*

i Podlasia, red. Krawczak Tadeusz, Wasilewski Tadeusz, Biała Podlaska 1990, s. 37–67.

Radziwiłłowie 2003 – *Radziwiłłowie. Obrazy literackie, biografie, świadectwa historyczne*, red. Stępnik Krzysztof, Lublin 2003.

Rolska-Boruch 1999 – Rolska-Boruch Irena, *Siedziby szlacheckie i magnackie na ziemiach zwanych Lubelszczyzną: 1500–1700. Założenia przestrzenne, architektura, funkcje*, Lublin 1999.

Rolska-Boruch 2003 – Rolska-Boruch Irena, *„Domy Pańskie" na Lubelszczyźnie od późnego gotyku do wczesnego baroku*, Lublin 2003.

Seniuk 2003 – Seniuk Bronisław, *Hrabstwo bialskie. Porównania i rekonstrukcje przestrzenne 1782–2002*, [w:] *Radziwiłłowie. Obrazy literackie, biografie, świadectwa historyczne*, red. Stępnik Krzysztof, Lublin 2003, s. 465–479.

Sęczyk 2016 – Sęczyk Piotr, *Kult relikwii Jozafata Kuncewicza w Białej Podlaskiej w XVIII–XIX wieku*, „Radzyński Rocznik Humanistyczny" 2016, t. 14, s. 59–65.

Słownik geograficzny 1880 – *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, t. 1*, Warszawa 1880.

Sulerzyska 1969 – Sulerzyska Teresa, *Katalog rysunków z Gabinetu Rycin Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. Cz. 2.*

Miejscowości różne: rysunki architektoniczne, dekoracyjne, plany i widoki z XVIII i XIX wieku, Warszawa 1969.

Szymańska 2010 – Szymańska Izabela, *Dominik Radziwiłł. Pierwszy kawaler Rzeczypospolitej*, „Rocznik Zabłudowski" 2010, s. 5–23.

Walicki 1931 – Walicki Michał, *Sprawa inwentaryzacji zabytków w dobie Królestwa Polskiego (1827–1862)*, Warszawa 1931.

Wereda 2014 – Wereda Dorota, *Relikwie Jozafata Kuncewicza w Białej: ideowe ewolucje kultu*, [w:] *Kultura pamięci jako czynnik rozwoju społeczności lokalnej*, red. Drewniak Agnieszka, Sępoch Artur, Lublin 2014, s. 300–314.

Zaborowska 2016 – Zaborowska Marta, *Edukacja artystyczna w dobrach bialskich Anny z Sanguszków Radziwiłłowej*, „Ogrody Nauk i Sztuk" 2016, t. 6, s. 227–137.

Zamek 1863 – *Zamek w Biały*, „Tygodnik Ilustrowany" 1863, t. VIII, s. 500.

Zamek 1981a – *Zamek Radziwiłłów – brama wjazdowa z szyją bramną*, oprac. Cebulak Andrzej, 1981, mps, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie.

Zamek 1981b – *Zamek Radziwiłłów – wieża wjazdowa*, oprac. Cebulak Andrzej, 1981, mps, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie.

Zamek 1982 – *Zamek Radziwiłłów – kaplica zamkowa*, oprac. Cebulak Andrzej, 1982, mps, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie.

Zespół zamkowy 1999 – *Zespół zamkowy*, oprac. Cebulak Andrzej, 1999, mps, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie.

Zin 2020 – Zin Barbara, *Ochrona i ekspozycja miejsc kulturowych niezachowanych rezydencji Radziwiłłów*, „Wiadomości Konserwatorskie" 2020, nr 62, s. 104–114.

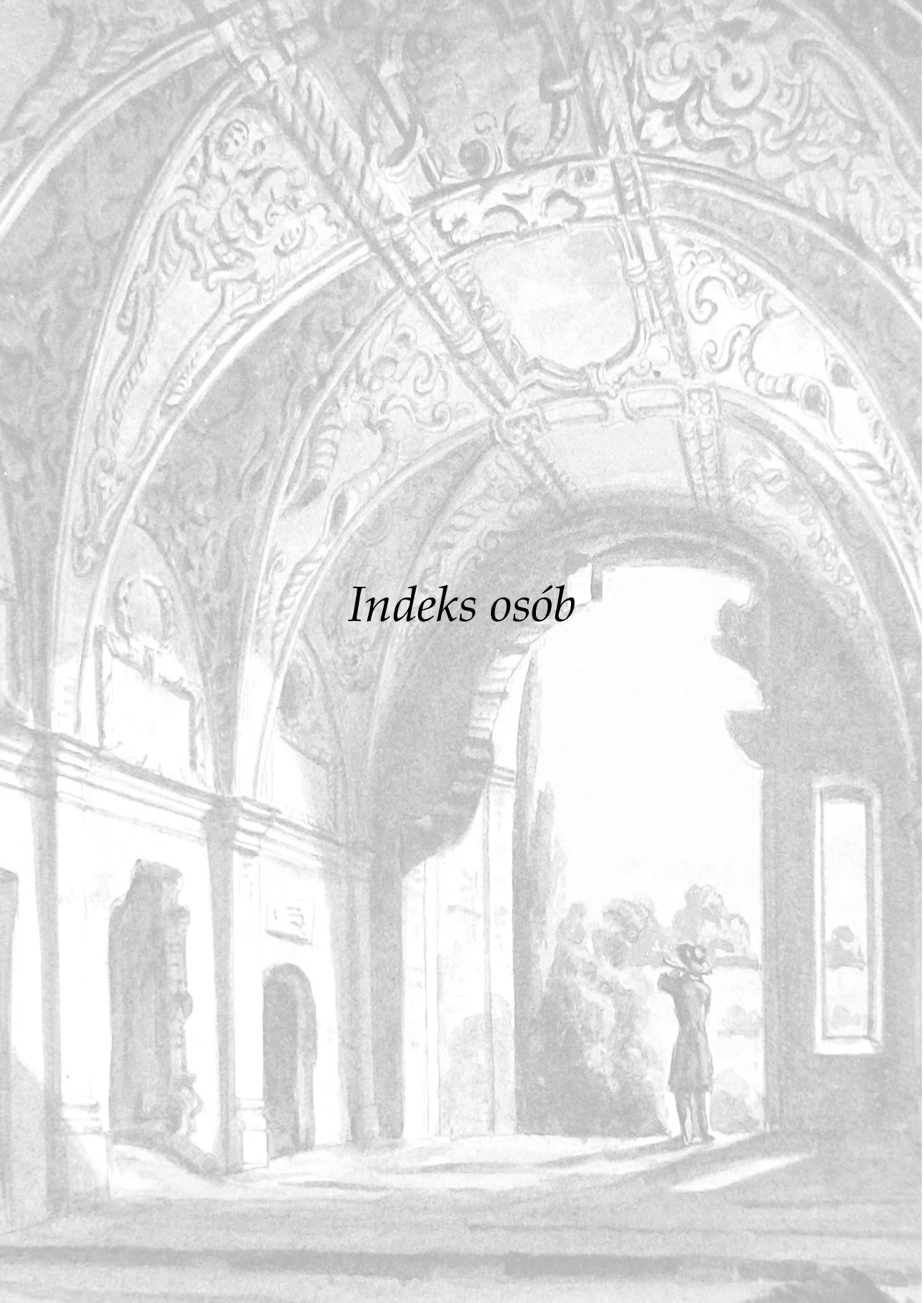

Indeks osób

W indeksie uwzględniono tekst główny i przypisy. Pominięte zostały nazwiska występujące w podpisach do ilustracji oraz w nazwach instytucji, a także postacie mitologiczne (np. „Bachus"), obecne w wezwaniach budowli sakralnych i ołtarzy. Z oczywistych względów nie wyszczególniono hasła „Radziwiłłowie (ród)". Postacie współczesnych badaczy zostały zapisane kursywą.

Indeks osobowy

Antonowicz Dorota 12, 23, 25, 28–29, 33, 40, 108, 112, 117, 124, 130
August III Sas (król) 102
Baranowski Jerzy 10, 14, 20, 23, 25, 33, 40, 48, 102, 108, 112
Barczyk Alina 10, 36
Bartoszewicz Julian 10, 20
Bartoszewicz Kazimierz 10
Bernatowicz Tadeusz 13–14, 19–21, 24, 26, 28–30, 33, 40–41, 48, 52, 54, 65, 76, 81, 83–85, 87, 90, 95, 104, 108, 132
Blank Jan Konrad 32
Brzezina-Scheuerer Katarzyna 19, 29
Cegliński Julian 12
Chodkiewicz Barbara → Kiszczyna Barbara z Chodkiewiczów
Cichomski Jerzy 10
Ciolli Domenico 28, 33
Cybulski Stefan 33
De Fulchi 33
Dietz Johann Friedrich 33
Dür Johann Sebastian 33
Dydycz Antoni 120
Flisiński Jerzy 21
Fulchi De → De Fulchi
Goffaux Africanus Honorius de 28
Górny Bolesław 10
Grange d'Arquien de la Maria → Maria Kazimiera (królowa)
Hulot Gwilion 33
Illinicz Hanna → Kiszczyna Hanna z Illiniczów
Illinicz Jan 20
Illinicz Jerzy 20
Illinicz Jerzy Iwanowicz 19
Illinicz Stanisław Szczęsny 19–21

Illiniczowa Zofia z Radziwiłłów 20
Illiniczowie (ród) 19
Jan III Sobieski (król) 24, 29, 83, 90, 128
Jankowska-Sommer Krystyna 132
Jankowski Rafał 25–26, 28
Jeziernicki Andrzej → Jeziornicki Andrzej Józefat
Jeziornicki Andrzej Józefat 24, 112
Jodłowski Antoni 10
Karkucińska Wanda 10, 26
Kasprzak Aleksandra 23, 26, 57, 65
Kimic Kinga 12, 23, 25, 28–29, 33, 40, 108, 112, 117, 124, 130
Kiszczyna Barbara z Chodkiewiczów 20
Kiszczyna Hanna z Illiniczów 20–21
Kiszka Mikołaj 20
Kiszka Piotr 20
Kiszkowie (ród) 20
Kondratiuk Teresa 28
Kostka Stanisław 121
Kowalczyk Jerzy 29
Krasny Piotr 120
Kraszewski Józef Ignacy 36–37
Krawczak Tadeusz 10
Kuncewicz Jozafat 120
Kwiek Franciszek 33
Łopaciński Euzebiusz 10–11, 14, 21, 23, 25, 28, 33, 40–41, 58
Malawski Cyryl 33
Maria Kazimiera (królowa) 83
Mellano Antoni 32
Mikocka-Rachubowa Katarzyna 10, 12, 19, 23, 33, 36, 40–41, 46, 48, 58, 63–64, 76–77, 83–84, 86, 94, 100, 102, 104, 108,
Morawska Teofila → Radziwiłłowa Teofila z Morawskich
Morsztyn Jan Andrzej 24
Murzyn Paweł → Negroni de Szate Paweł
Nartowski Wacław 10
Naruszewicz Wojciech 33
Nasuta Anna → Zabrzezińska Anna z Nasutów
Nasuta Jan 19
Nasuta Mikołaj 19
Nasutowie (ród) 21
Negroni de Szate Paweł 23
Paliušytė Aistė 28, 33
Pietrzak Jarosław 19, 26
Podbielski Bronisław 12
Pöppelmann Carl Friedrich 30
Rachetti Wincenty 28
Rachuba Andrzej 10, 19–21, 23, 25, 29, 36, 132

Radziwiłł Aleksander Ludwik 23–24
Radziwiłł Dominik Hieronim 36
Radziwiłł Hieronim Florian 11, 13, 25, 28–29, 32–33, 97, 132
Radziwiłł Janusz 93
Radziwiłł Karol Stanisław 24–25, 57
Radziwiłł Michał Kazimierz „Rybeńko" 23–26, 33, 84, 116
Radziwiłł Mikołaj „Czarny" 20
Radziwiłł Mikołaj Krzysztof „Sierotka" 20–21, 23, 121
Radziwiłł Stefania → Wittgenstein Stefania z Radziwiłłów
Radziwiłł Zofia → Illiniczowa Zofia z Radziwiłłów
Radziwiłłowa Anna z Sanguszków 26, 28, 32, 57, 65
Radziwiłłowa Katarzyna z Sobieskich 29
Radziwiłłowa Teofila z Morawskich 36
Rolska-Boruch Irena 23
Rzączyński Gabriel 37
Sanguszko Anna → Radziwiłłowa Anna z Sanguszków
Seniuk Bronisław 10
Sęczyk Piotr 120
Sobieska Katarzyna → Radziwiłłowa Katarzyna z Sobieskich
Sobieska Maria Kazimiera → Maria Kazimiera (królowa)
Sobieski Jan → Jan III Sobieski (król)
Strączyński Kazimierz → Stronczyński Kazimierz
Stronczyński Kazimierz 12, 41, 46–47, 65, 80, 82
Szymańska Izabela 36
Targoński Leonard 14
Tietz 33
Tyc → Tietz
Wencławski Kondrat 33
Wereda Dorota 120–121
Wettyn August III → August III Sas (król)
Wittgenstein Stefania z Radziwiłłów 36
Wittgensteinowie (ród) 17, 36
Zaborowska Marta 26, 28, 33
Zabrzezińscy (ród) 19, 21
Zabrzezińska Anna z Nasutów 19
Zabrzeziński Jan Jurjewicz 19
Zin Barbara 12, 23, 38, 130

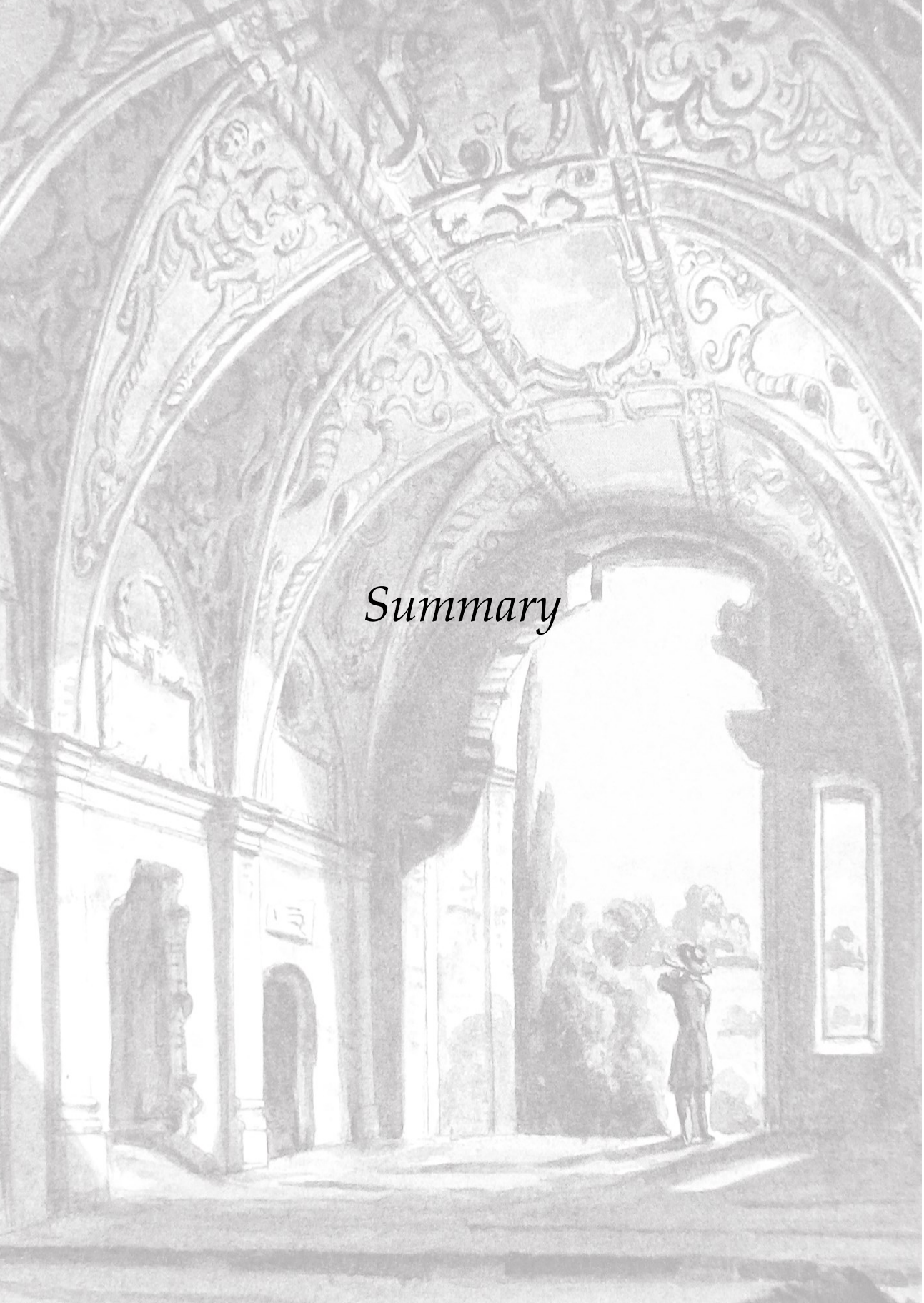

Summary

The residential complex in Biała Podlaska was one of the most important seats of the Radziwiłł family. Its importance is determined by a number of factors, including the multitude of preserved archival materials (inventories and iconographic representations). The source material confirms the historical importance of the palace, making it possible to reconstruct the appearance of the shapes and the functional arrangement of the interiors in the second half of the 18th century.

This monograph is divided into three chapters, the first of which presents the history of the Biała Podlaska estate and the palace itself. The next part of the text is devoted to the reconstruction of the functional and ideological program of the residence in the second half of the 18th century, during the period of the greatest prosperity of the estate, related to the patronage of Hieronim Florian Radziwiłł. The form existing in the magnate's times was mostly preserved in the following decades, which is confirmed by archival sources. It is worth mentioning that the furnishings of the residence included extensive collections of works of art. The third chapter takes a closer look at the surroundings of the main residence, i.e. the buildings and plant compositions included in the pentagon of the fortifications (or be-

yond the outline of the bastion). Among them, it is worth noting the great setting of the ceremonial entrance (gate and tower), the chapel of blessed Jozafat, utility outbuildings and garden pavilions. Source annexes are an integral part of the volume. This part of the study contains the seven most important and detailed descriptions of the residence, allowing for the reconstruction of the architectural form and decoration at the end of the 18th century, as well as for tracing the changes in the appearance and degree of preservation of the building over the course of 65 years. The inventories come from the following years: 1765, 1766, 1768 (two documents), 1774, 1787 and 1830. The last description, much later than the other annexes – prepared at the request of the Wittgensteins – was a fairly precise verification of the technical condition of the buildings, referring (often very precisely) to the forms shaped in the times of the Radziwiłł family.

The history of the complex was difficult. Only the foundations remain of the palace. Some of the buildings were demolished, rebuilt or reconstructed and adapted to new functions. Despite the many changes that took place from the 19th to the 21st century, the character of the establishment from the time of the Radziwiłł family remains clear. The most important elements that are highly consistent with

the late Baroque form include: the gate, tower, chapel and garden parterres. An equally interesting relic is the south-eastern turret (formerly connected to the palace body by a gallery), covered with a dome which is decorated with sgraffito. Today, there is a museum - and these current cultural functions make the analysis of historical forms even more important, enabling the possible reconstruction of the palace or individual pavilions.

ISBN 978-83-945098-7-3